ལྕགས་དབང་སྒུ་ཟེང་རིམ་བྱོན་ཏེ་གསུང་འབུམ་དབེ་ཚོགས།

༦༡ །ལྕགས་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ། །

པོད་ངེ་པ།

མཛད་པ་པོ། ལྕགས་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།

སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་བྲྭ་ཚང་པན་ཆེན་གསལ་བཤད་ཕྱིར།

༄༅། །ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས།

སྲི་ཞུ་ལས་བྱེད་བཅས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་
ཕྱོགས་བསྡེབས་ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན་
པོད་དང་པོ་བཞུགས་སོ།།

པོད་ཇ་པ།

སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་བརྒྱད་པ།

མཛད་པ་པོ། ༸རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་།

༸རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ།

པོད་ཇ་པ། ༼༡༽

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ནས་པར་ཐེངས་དང་པོར་དེབ་གྲངས་ ༣༠༠ དཔར།
© Namgyal Tantric College, 2014
All rights reserved
Compiled, edited and published
by Namgyal Monastery
www.namgyalmonastery.org

འབྲེལ་ཡུལ་ཞལ་བྱང༌།

NAMGYAL MONASTERY
P.O. Mcleod Ganj-176219
Dharamsala Distt Kangra (H.P.) INDIA Off:91+92184-14777/ 92184-15777/221492 E-mail: namgyalmonastery@gmail.com

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།

SJRB-0122

རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་པར་གཞི་རང་སོར་བཞག་ཡོད།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༡༥ ལོའི་ཟླ་ལྔ་པར་གསར་དུ་བསྒྲིགས།
༢༠༢༠ ལོའི་ཟླ་དགུ་པར་བསྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

i

དཀར་ཆགཐོག་མའི་གླེང་གཞི། ....01 དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།...10

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༧ ཉིན། མ་སུ་རིར་རྒྱ་གར་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ཞབས་མཇལ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...39 ཀ༽ ཐབས་སྡུག་གི་འཕོ་འགྱུར་དང་། དེ་ལུགས་ཀྱི་འབད་ཐབས།..............................39 ཁ༽ མཐུན་སྒྲིལ་དམ་ཟབ་དང་། ལས་སློབ་ལ་འབད་རྩོལ།...41 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢ ཉིན། བོད་ལྗོངས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དང་། ནང་ཚན་ཆོས་ལུགས་ཁག་བཅས་མི་མང་སེར་སྐྱའི་སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་རོང་ཁྲི་རྒན་སྤྲུལ་སྐུ་ཅན་ཚོ་ཁག་གཅིག་བཞུགས་སྒར་དྷ་རམ་ས་ལར་ཚོགས་འདུར་འབྱོར་བ་རྣམས་ལ་ཚོགས་འདུའི་གནད་དོན་སྐོར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..43 ཀ༽ གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་། དོན་ལྡན་གྱི་བསམ་གྲོས།....................................43 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༤ ཉིན། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་འཐུས་མི་ངོ་མ་བཅུ་གཅིག་དང་། ངོ་ཚབ་གཅིག བཀའ་ཚབ་སྣེ་ཤར་བཅས་མཇལ་བཅར་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།........47 ཀ༽ མཚན་ལྡན་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། འཐུས་མིའི་གྲུབ་ཆ།.......................................47 ཁ༽ སྤྱི་དོན་ཟོམ་འཇོག་དང་། འཐུས་ཤོར་ལ་ཐུགས་ཕམ།..50 ག༽ ལྷན་ཁང་ཆ་བགོས་དང་། ཚོགས་འདུར་ཐུགས་རེ།..54 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན། སྲིད་ཚབ་བདེ་མཁར་བ་དང་། བཀའ་བློན་ཟུར་ཁང་པ། བཀའ་ཚབ་ཤན་ཁ་བ། བཀའ་ཚབ་སྣེའུ་ཤར། བཀའ་ཚབ་གཡུ་ཐོག གཞུང་ཞབས་བྱིངས་ཀྱི་སྤྱི་འཐུས་ཛ་སག་ཁེ་སྨད་པ་དང་། མཁན་དྲུང་ངག་དབང་དོན་གྲུབ། རྩེ་མགྲོན་ངག་དབང་ཆོས་

དཀར་ཆག

ii

བཟང་། རྩེ་དྲུང་བྱམས་པ་དབང་འདུས། ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་མང་སེར་སྐྱའི་སྤྱི་འཐུས་བཅུ་གཅིག་དང་། འཐུས་ཚབ་གཅིག་བཅས་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་ད་ལམ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་གི་མནའ་གན་དང་། ལས་ཁུངས་ཁག་ལྔའི་གཙོ་འཛིན། ལས་རོགས། ལས་བྱ་བཅས་ཀྱི་འོས་འཆར་སྙན་འབུལ་ཞུ་བཅར་སྐབས་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།......................58 ཀ༽ གཞིས་བྱེས་ཀྱི་དཀའ་སྡུག་དང་། འཐུས་ཤོར་གྱི་ཐུགས་ཕམ།................................58 ཁ༽ མནའ་གན་མཐུ་མོ་ཆེ་དང་། ཐུགས་ཕམ་གྱི་ལམ་སྟོན།..62 ག༽ ལྷ་སྙན་སྒྲོན་འབུལ་དང་། ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་ལན།..65 ང༽ བར་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་། དངོས་མཐོང་མྱོང་རྟོགས།...................................68 ཅ༽ ཐུབ་བསྟན་བཟང་པོ་དང་། ལེགས་ཉེས་ལ་དབྱེ་ཞིབ།...70 ཆ༽ རྒྱལ་ཚོགས་སུ་ཞུ་སྙན་དང་། ཡ་མཚན་གྱི་སྐྱོན་བརྗོད།..72 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༥ ཉིན། ལས་ཁུངས་ཁག་ལྔའི་གཙོ་འཛིན་ལས་རོགས་དང་བཅས་པ་གཟིམ་ཆུང་དུ་བཅར་འཛོམས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།.................................74 ཀ༽ བློན་ཆེན་ལྷན་ཁང་དང་། གནའ་དེང་གི་ལམ་སྲོལ།..74 ཁ༽ བསྒྲུབ་བྱའི་ལས་དོན་དང་། ཕུགས་རིང་གི་འཆར་འགོད།....................................77 ག༽ ལྷན་ཁང་ཁག་ལྔ་དང་། འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་ཞུ་སྒོ།

.... 80

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༡ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༢ ཉིན། མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དང་། གཞུང་ཞབས་ཐུན་མོང་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..84 ཀ༽ བསྒྲུབ་བྱའི་ཉམས་ལེན་དང་། འབྱུང་འགྱུར་ལ་བསམ་གཞིག..............................84 ཁ༽ ལས་ཁུངས་ཀྱི་དགེ་མཚན་དང་། ཚོགས་འདུ་དང་གཉིས།...................................86 ག༽ འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་དང་། དགའ་འདེམས་ཞན་བསྐྱུར།................................88 ང༽ རྒྱལ་ཚོགས་སུ་སྙན་ཞུ་དང་། ནང་ཁུལ་གྱི་དཀའ་རྙོག...90 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༢ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༧ ཉིན། ཟླ་དྲུག་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཐེངས་བཞི་པའི་འཐུས་མི་ཚོར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...92 ཀ༽ འཐུས་མི་བསྐོ་འཛུགས་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཞུ་སྒོ།

.... 92

དཀར་ཆག

iii

ཁ༽ ལས་དོན་གྱི་ནུས་ཁྱབ་དང་། འཐུས་མིའི་འགན་དབང་།......................................94 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༣ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༦ ཉིན། ལས་ཁུངས་ཁག་གི་གཙོ་འཛིན་དང་། སྤྱི་འཐུས་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...96 ཀ༽ ཕོ་མོ་འདྲ་མཉམ་དང་། མཐུན་ལམ་གཅིག་སྒྲིལ།...96 ཁ༽ སློབ་གྲྭར་དྲིལ་བསྒྲགས་དང་། འཐུས་མིའི་ལོ་དུས།..99 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༧ ཉིན། བོད་གཞུང་གི་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་ཡོང་ཆེད་ལས་ཁུངས་ཆེ་ཕྲ་ཡན་ལག་ཁོངས་གཏོགས་དང་བཅས་ནས་ཟླ་དྲུག་རེའི་མཚམས་ལས་བསྡོམས་ཕུལ་ཏེ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་རེ་བསྟར་ཆགས་སུ་བསྐྱངས་མུས་ལྟར། ད་ལམ་ལས་བསྡོམས་ཐེངས་ལྔ་པའི་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ཡིག་ཁག་ཚོགས་འདུའི་འགན་འཛིན་དངུལ་ཕོགས་གཙོ་འཛིན་སྐུ་བཅར་མཁན་ཚབ་དགའ་བྲང་པ་དང་། རྩིས་ཞིབ་འགན་འཛིན་རྩེ་མགྲོན་བར་ཞི་བ། ཆོལ་གསུམ་སྤྱི་འཐུས་ནང་སྲིད་ལས་རོགས་ལྗང་ཆོས་ཚེ་རིང་མགོན་པོ་བཅས་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་པོར་སྙན་ཞུས་དོན་འབྲེལ་ཞུ་བྱའི་བཀའ་སློབ་སྩལ་རིགས་ཚོགས་འདུར་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་རྒྱུ་གཤམ་གསལ།...101 ཀ༽དྲིལ་བསྒྲགས་ལ་ཤུགས་སྣོན་དང་། གོ་མིང་ལ་བསྒྱུར་བཅོས།............................101 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༣ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༧ ཉིན། རྡོར་གླིང་ཁུལ་སྡོད་མདོ་སྨད་པ་རྣམས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...105 ཀ༽ དམ་མཐུན་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། བླང་དོར་འཕྱུགས་མེད།.....................................105 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༤ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༩ ཉིན་དྷ་ས་བཞུགས་སྒར་ཕོ་བྲང་དུ་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། ལས་བྱེད་ཡོངས་རྫོགས་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...107 ཀ༽ གཞིས་ཆགས་ལ་ཤུགས་སྣོན་དང་། ལས་བྱེད་པའི་འགན་འཁུར།.......................107 ཁ༽ འཛམ་གླིང་གི་འགྱུར་འགྲོས་དང་། ཡང་དག་གི་སྲིད་བྱུས།................................109 ག༽ སྤྱི་དབང་ལམ་ལུགས་དང་། ལེགས་ཆའི་དགེ་མཚན།..111 ང༽ རང་དོན་རང་སྒྲུབ་དང་། འབད་ཐབས་ལ་གཞེན་སྐུལ།....................................114

དཀར་ཆག

iv

ཅ༽ ལས་དོན་གྱི་འཆར་གཞི་དང་། སྲི་ཞུ་བའི་ཧུར་བརྩོན།.......................................117 ཆ༽ ཞུ་སྒོ་རྣམ་གསུམ་དང་། ན་གཞོན་ལ་ལམ་སྟོན།..120 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༥ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༩ ཉིན། མདོ་སྟོད་སྨད་ཀྱི་སྤྱི་འཐུས་ཐུན་མོང་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...125 ཀ༽ གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་གོང་བུ་དང་། ཁས་ལེན་མཐའ་འཁྱོངས།....................................125 ཁ༽ གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་གལ་གནད་དང་། དབྱེན་སྦྱོར་དཀྲུག་ཤིང་།................................127 ག༽ གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ལས་འཆར་དང་། དགེ་བཤད་སྡིག་བཀྲོལ།.............................129 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༤ ཉིན། གངས་སྐྱིད་དུ་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་བདུན་པ་དང་། གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་བཅུ་པའི་མཛད་སྒོའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..131 ཀ༽ རང་བཙན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། རྩ་ཆེའི་དམིགས་ཡུལ།....................................131 ཁ༽ མཐུན་ལམ་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། ལས་དོན་ཚགས་ཚུད།.......................................133 ག༽ ལས་ཁུངས་ཟླ་སྒྲིལ་དང་། ལོ་འཁོར་ཚོགས་ཆེན།..136 ང༽ གསར་བརྗེའི་བགྲོད་ལམ་དང་། དཀྲོག་རྐྱེན་གྱི་གླེང་གཞི།................................138 ཅ༽ དགེ་སྐྱོན་གྱི་བསམ་འཆར་དང་། སྒྲིག་ཁྲིམས་ལ་རྩི་སྲུང་།..................................140 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༥ ཉིན། སྐབས་བཞི་པའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་གསར་མཇལ་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...143 ཀ༽ རང་དབང་གི་འཐབ་རྩོད་དང་། སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ།.........................143 ཁ༽ མི་མང་གི་འབྲེལ་ཟམ་དང་། ནུས་ཤུགས་གཅིག་སྒྲིལ།.......................................145 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༠ སྔ་དྲོ་བཀའ་བློན་རྣམ་པ་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཁག ལས་བྱེད། ཕྱོགས་མཐའི་སྡོད་སྒར་ཁག་གི་འཐུས་མི་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།....................147 ཀ༽ རྒྱ་གར་གྱི་གནས་སྟངས་དང་། འཕགས་གཞུང་ལ་སྙན་ཞུ།................................147 ཁ༽ ཚོགས་འདུར་སྒྱུར་བཅོས་དང་། གྲོས་ཆོད་འགོད་སྟངས།...................................148 ག༽ དེབ་རིགས་འབྲི་རྩོམ་དང་། ཞི་ལྷིང་གི་གལ་གནད།..150

དཀར་ཆག

v

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ཕོ་བྲང་ཚོམས་ཆེན་དུ་བཀའ་ཤག་དང་། ཚོགས་གཙོ་གཉིས། སྤྱི་འཐུས་བྱིངས། ཆུ་སྒང་ལས་བྱེད་པ་ཁག་གཉིས། གློའི་འཐུས་མི་གཉིས་བཅས་འཛོམས་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...152 ཀ༽ ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་དང་། གློ་སྒྲིག་གི་དཀའ་རྙོག..152 ཁ༽ ཚོགས་འདུའི་མི་འགྲོ་དང་། དཀའ་སེལ་གྱི་གོ་བསྡུར།..154 ག༽ འགོ་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་། དགེ་སྐྱོན་གྱི་གནས་ཚུལ།......................................156 ང༽ བར་ལམ་གྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། ༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད།..................................158

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༣ ཉིན། བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། ཕྱོགས་མཐའི་དོན་བྱེད། མི་འཐུས། ལས་བྱེད་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..162 ཀ༽ བོད་དོན་གྱི་རེ་བ་དང་། ཁོག་ཡངས་བཟོད་བསྲན།..162 ཁ༽༸རྒྱལ་བའི་དགོངས་གཞི་དང་། བོད་འབངས་ཀྱི་ཞིབ་དཔྱད།............................165 ག༽ རྟོན་བཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་། བྱ་སྤྱོད་ལ་བརྟག་ཞིབ།.......................................167 ང༽སྐབས་བབས་ཀྱི་ཞུ་སྒོ་དང་། ཡ་རབས་ཚུལ་མཐུན།..169 ཅ༽ ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་དང་། གོམས་གཤིས་རྒྱུན་འཛིན།.....................................171

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༢ ཉིན། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་མའེ་སོར་ལུགས་ཟུང་བསམ་གླིང་གཞིས་སྒར་ནང་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ལྔ་པའི་ཚོགས་འདུར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...175 ཀ༽ ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་དང་། དེ་དག་གི་དགོས་དམིགས།.............................175 ཁ༽ བོད་གཞུང་གི་དཔལ་འབྱོར་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འདེབས།......................176 ག༽ སྲི་ཞུ་བའི་འཁུར་བབ་དང་། དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་གཟི་བརྗིད།....................................179 ང༽ བོད་དོན་གྱི་ནད་གཞི་དང་། འགྱུར་ལྡོག་གི་གནས་ཚུལ།..................................183 ཅ༽ ཕྱི་ཡི་མཐུན་རྐྱེན་དང་། ནང་གི་གནས་ཚུལ།...186 ཆ༽ གཞིས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་། བྱེས་ཀྱི་བྱེད་ཕྱོགས།..188 ཇ༽ བོད་མིའི་བཟང་ཞན་དང་། སྐུལ་སློང་གཞེན་སྐུལ།...191 ཉ༽ ལས་བསྡོམས་ཀྱི་དགོས་དམིགས་དང་། རྒྱབ་མདུན་གྱི་བསམ་ཚུལ།...................194

དཀར་ཆག

vi

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༥ ཉིན། བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། དྲུང་ཆེ་ཁག་བཅས་ཐུན་མོང་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..197 ཀ༽ འབྲུག་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་། ༸རྒྱལ་དབང་གི་གཟིགས་ཕྱོགས།....................197 ཁ༽ བོད་འབྲུག་གི་འབྲེལ་བ་དང་། དཀའ་རྙོག་གི་གནས་ཚུལ།................................198 ག༽ སོ་ཉུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་། བོད་དོན་གྱི་ལས་འགུལ།......................................199 ང༽ རང་བཙན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། ཐབས་ཟད་ཀྱི་གནས་ཚུལ།.............................201 ཅ༽ མི་མང་གི་སྙན་ཞུ་དང་། ཉེས་ཡངས་ལ་ཏར་འཕྲིན།..203 ཆ༽ དོ་བདག་ལ་འདྲི་བརྩད་དང་། གསང་བའི་སྒྲིག་འཛུགས། ....205 ཇ༽ ཕོད་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། བོད་འབྲུག་གི་གནས་ཚུལ།......................................207

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༢ ཉིན། ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཚོགས་མི་རྣམས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...211 ཀ༽ ཤེས་རྟོགས་གོང་འཕེལ་དང་། ལག་ལེན་གྱི་གྲུབ་འབྲས།....................................211 ཁ༽ གནས་ཚུལ་ལ་རྒྱུས་ལོན་དང་། མང་ཚོགས་ལ་གསལ་བཤད།............................214 ག༽ བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་དང་། དམ་ཚིག་ལ་རྒྱ།..215

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༤ ཉིན། བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། གནས་རིམ་བརྒྱད་པ་ཡན་གྱི་ལས་བྱེད་ལྔ་བཅུ་སྐོར་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...220 ཀ༽ གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་དང་། སྐུ་དབང་ལ་བསྒྱུར་བཅོས།.........................220 ཁ༽ བལ་འབྲུག་གི་གནས་ཚུལ་དང་། བོད་གཞུང་ལ་ཡིད་ཆེས།...............................221 ག༽ ལས་བྱེད་ཚོགས་འདུ་དང་། དགེ་སྐྱོན་ལ་གོ་བསྡུར།...223 ང༽ ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་དང་། བློ་གྲོས་ཀྱི་ཉིང་ཁུ།..225 ཅ༽ ལས་བྱེད་རྒན་གཞོན་དང་། ལས་ཀའི་དམིགས་ཡུལ།.......................................229 ཆ༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། བོད་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས།..................................231

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བདུན་པའི་ཚོགས་མིར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།....................235

དཀར་ཆག

vii

ཀ༽༸རྒྱལ་དབང་འཚོ་གཞེས་དང་། བསྟན་སྲིད་ཅི་འགྱུར།.....................................235 ཁ༽༸རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཚེ་དང་། གཞུང་དམངས་ཀྱི་ཐུགས་བསམ།.................................237 ག༽ སྲི་ཞུ་བའི་འཐུས་ཤོར་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གླེང་གཞི།...240 ང༽ རྒྱབ་མདུན་གྱི་སྐད་ཆ་དང་། ༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་གཤིས།....................................242 ཅ༽ ཆོས་ལུགས་མཐུན་སྒྲིལ་དང་། སྔ་ཕྱིའི་བཀའ་སློབ།...245 ཆ༽ ཨུ་ནན་གྱི་བརྟན་བཞུགས་དང་། དོན་དམ་གྱི་བརྟན་བཞུགས།........................247

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༩ ཉིན་ཚོགས་གཙོ་བགྲེས་པ་མདོ་སྨད་སྤྱི་འཐུས་འཇིགས་མེད་ལྷུན་གྲུབ་དང་། ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་དབུས་གཙང་སྤྱི་འཐུས་བློ་བཟང་དར་རྒྱས་གཉིས་གསར་མཇལ་ཉིན་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...251 ཀ༽ བདེན་དོན་གྱི་སློབ་གསོ་དང་། སེམས་འགུལ་ཐེབས་ཐབས།..............................251 ཁ༽ དགེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད་དང་། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད།...253

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་བོད་གཞུང་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བརྒྱད་པའི་ཚོགས་མི་རྣམས་མཇལ་བཅར་སྐབས་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།.............255 ཀ༽ བོད་མིའི་བདེ་སྡུག་དང་། བོད་འབངས་ཀྱི་སེམས་ཤུགས།................................255 ཁ༽ ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་དང་། མི་མང་ལ་སློབ་གསོ།..256 ག༽ འཐབ་རྩོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་། མ་འོངས་པའི་ལམ་སྲོལ།...........................259 ང༽ གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། སྤྱི་པའི་ནུས་ཤུགས།...263 ཅ༽ སྒྲིག་འཛུགས་ལ་བརྩི་བཀུར་དང་། ལས་དོན་ལ་ལྷག་བསམ།...........................265 ཆ༽ འགོ་དམངས་ཀྱི་ཁུར་བབ་དང་། ལས་དོན་ཚགས་ཚུད།...................................267 ཇ༽ ཞབས་རིམ་སྨིན་སྒྲུབ་དང་། སྒྲུབ་ལུགས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན།..270 ཉ༽ ནང་ཆོས་བྱེད་སྟངས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ།...272 ཏ༽ འཚོ་གོས་ཀྱི་ཧེ་བག་དང་། དགོན་སྡེའི་རྒྱས་སྤྲོས།...275 ཐ༽༸རྒྱལ་དབང་གི་ཕྱག་རོགས་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་གཞོན་པ།..............................277 ད༽ རྒྱ་དམར་ནག་དང་། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས། ....283 ན༽ ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་དང་། བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐད་གྲགས།................................286

དཀར་ཆག

viii

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༧ ཉིན། རྒྱུན་ལས་ཚོགས་འདུ་བ་རྣམས་གཟིམ་ཆུང་དུ་བཀའ་འགུག་གནང་སྟེ། ཀོང་དོན་སྐོར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..289 ཀ༽ ཀོང་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་དང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔང་རྟགས།......................................289 ཁ༽ དབང་རྒྱལ་མིང་ཅན་དང་། བོད་གཞུང་ལ་སྐྱོན་བརྗོད།...................................290

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..293 ཀ༽ ཚོགས་ཆེན་གྱི་དགོས་དམིགས་དང་། སྒྲིག་འཛུགས་ཚགས་ཚུད།......................293 ཁ༽ རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། འཕགས་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ།..294 ག༽ གཞིས་བྱེས་གཉེན་འཕྲད་དང་། འགྲོ་ལུགས་དང་དགོས་དམིགས།...................297 ང༽ བཙན་བྱོལ་བའི་བྱས་རྗེས་དང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ།............................301 ཅ༽ གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་འོང་དང་། བྱེས་བཞུགས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས།..............................303 ཆ༽ རྒྱ་ནག་གི་འགྱུར་ལྡོག་དང་། རྩ་དོན་གྱི་ལམ་ཕྱོགས།..307 ཇ༽ བལ་འབྲུག་གི་གནས་ཚུལ་དང་། གློ་བུར་གྱི་གོད་ཆག......................................309 ཉ༽ འབྲུག་པའི་མི་སེར་དང་། རྒྱ་གར་དུ་གནས་སྤོས།..311 ཏ༽ འབྲུག་རྒྱལ་མཇལ་འཕྲད་དང་། འབྲུག་གཞུང་གི་བདེ་འཇགས།.......................315 ཐ༽ ཨ་ལོ་ཆོས་མཛད་དང་། ཚོ་ཁག་བཅུ་གསུམ།...318 ད༽ བར་སྐབས་ཀྱི་གླེང་རྙོག་དང་། རྒྱབ་མདུན་གྱི་ལས་ཀ......................................320 ན༽ ཀོང་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་དང་། ཀོང་པོའི་གླེང་རྙོག...323

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣༡ ཉིན། ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་གཅིག་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...328 ཀ༽ གཞིས་བཞུགས་ཀྱི་དཀའ་སྡུག་དང་། གཉེན་འཕྲད་ཀྱི་འགྲོ་འོང་།.....................328 ཁ༽ བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་དང་། སྐུ་ཚབ་ཀྱི་ཕན་ནུས།...331 ག༽ རྗེ་འབངས་ཀྱི་ལས་སྨོན་དང་། འཛམ་གླིང་གི་འགྱུར་ལྡོག................................334 ང༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕན་ནུས་དང་། ཚགས་ཚུད་ཀྱི་གལ་གནད།............................338 ཅ༽ འབྲུག་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། འབྲུག་གཞིས་གནས་སྤོས།.............................341

དཀར་ཆག

ix

ཆ༽ ཚོགས་ཆེན་ཚགས་ཚུད་དང་། བསམ་གྲོས་ཞིབ་བསྡུར།....................................345 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ཕོ་བྲང་ཚོམས་ཆེན་དུ་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚོགས་མི་མཇལ་བཅར་ཡོངས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།....349 ཀ༽ ཚོགས་འདུའི་འགྲོ་ལུགས་དང་། སྐབས་བབ་ཀྱི་ལས་དོན།................................349 ཁ༽ བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་དང་། ༸རྒྱལ་དབང་གི་སྐུ་ཚེ།.............................352 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༡ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༡ ཉིན། སྲི་ཞུ་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚོགས་མི་རྣམས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..355 ཀ༽ ཚོགས་འདུའི་བསམ་འཆར་དང་། དོན་དམ་གྱི་མང་གཙོ།................................355 ཁ༽ བོད་གཞུང་གི་དཔལ་འབྱོར་དང་། འགྲོ་གྲོན་གཏོང་དམིགས།..........................357 ག༽ ཆོལ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། གལ་ཆེ་གལ་ཆུང་།..360 ང༽ རྒྱ་གཞུང་གི་བྱུས་ངན་དང་། བོད་མིའི་བདེན་དོན།..361 ཅ༽ བདེན་པའི་རྒྱལ་ཁ་དང་། སྔར་ལྷག་སེམས་ཤུགས།...364 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༣ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༢ ཉིན་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུའི་སར་དྷ་ས་ཧིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པས་བཏོན་པའི་གསར་དེབ་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སློབ།...369 ཀ༽ འཕགས་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་རོགས་ཕན།..................................369 ཁ༽ བྱེས་གྱར་བོད་མི་དང་། རྒྱ་གར་བའི་སེམས་འཁུར།..371 ༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༣ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་བཞུགས་སྒར་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གླིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། ཕྱོགས༌མཐའི་འཐུས་མི་ལས་བྱེད་བཅས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
374

ཀ༽ རང་དབང་དཔྱ་ཁྲལ་དང་། ཉམས་ཐག་ལ་ལྟ་སྐྱོང་།..374 ཁ༽ མཚན་ལ་དགུང་འདེགས་དང་། ལས་དོན་ལ་ཧུར་འབད།................................375 ག༽ གཞིས་མི་ཉམ་ཐག་དང་། གཞུང་མང་གི་རོགས་རམ།......................................377

དཀར་ཆག

x

ང༽ སྤྱི་དོན་རྒྱུན་བཅངས་དང་། ལྷག་བློ་ཆེར་བསྐྱེད།..380 ཅ༽ བགྲོ་གླེང་ཚོགས་འདུ་དང་། དངོས་ཡོད་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི།......................................383 ཆ༽ གཞུང་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་དང་། མཚན་ལ་དགུང་འདེགས།....................................386 ཇ༽ སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། ཞལ་གྲངས་ལ་བསྒྱུར་བཅོས།............................389 ཉ༽ ཚོགས་སྡེའི་དགོས་དམིགས་དང་། གཞུང་ལ་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས།.....................393 ཏ༽ གཞུང་སྒེར་ཚོགས་སྡེ་དང་། ཚད་ལྡན་གྱི་མི་སྣ།

.... 396

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༦ ཉིན་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། ཆོལ་གསུམ། གཞོན་ནུའི་འཐུས་མི་བཅས་མི་གྲངས་ ༡༢༠ སྐོར་ལ་སྤྱི་འཐུས་འོས་འདེམས་བྱེད་སྒོའི་སྐོར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..399 ཀ༽ སྲིད་བྱུས་གསར་པ་དང་། འདོད་ཁེངས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད།......................................399 ཁ༽ འཐབ་རྩོད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། ཚོགས་པ་ཁག་གི་ལས་འགན།...............................401 ག༽ རྒྱ་གཞུང་གི་དབང་སྒྱུར་དང་། ཆོལ་ཁའི་འཐེན་འཁྱེར།....................................406 ང༽ འཐུས་མིའི་ཡོང་ཁུངས་དང་། ཆོལ་ཁའི་འཐེན་འཁྱེར།......................................410 ཅ༽༸རྒྱལ་བའི་ཐག་གཅོད་དང་། ཆུ་སྒང་གི་བསམ་ཚུལ།.......................................413 ཆ༽ མ་འོངས་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་དང་། ཚད་ལྡན་གྱི་ལས་བྱེད།...................................416

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༤ ཉིན། ཕོ་བྲང་ཚོམས་ཆེན་དུ་སྤྱི་འཐུས་ཚོ་དང་། ཆོལ་གསུམ། གཞོན་ནུའི་འཐུས་མི་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..419 ཀ༽ གཞིས་བྱེས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་། དམ་ཚིག་མཐུན་པོ།....................................419 ཁ༽ ཚོགས་པའི་ལྷན་ཚོགས་དང་། མགྲོན་འབོད་ཟུར་ཉན།.....................................422 ག༽ རྒྱུན་ལས་བསྐོ་གཞག་དང་། ཆོལ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ།.......................................424

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༦ ཉིན་བོད་གཞུང་མང་སྲི་ཞུ་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་བཞི་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..426 ཀ༽ གཞིས་བྱེས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་དང་། བདེན་རྫུན་གྱི་བར་ཁྱད།...............................426 ཁ༽ གཞན་གྱི་བསྟོད་བསྔགས་དང་། གཉན་འཕྲང་གི་དུས་སྐབས།..........................428

དཀར་ཆག

xi

ག༽ རྒྱ་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་། འགྲན་བསྡུར་གྱི་དུས་སྐབས།...............................430 ང༽གྲགས་ཅན་གྱི་མི་རིགས་དང་། བོད་རྒྱའི་གྱོང་ལོད།..433 ཅ༽ བོད་མིའི་ནུས་ཤུགས་དང་། རླབས་ཆེན་གྱི་མི་རིགས།......................................435 ཆ༽སྐད་ཡིག་སྲུང་སྐྱོབ་དང་། སྐད་ཡིག་ལ་སློབ་སྦྱོང་།...436 ཇ༽ ཡིག་སྒྱུར་གྱི་བྱ་ཐབས་དང་། བོད་ཡིག་ཡར་རྒྱས།...440 ཉ༽ བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་དང་། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ངོ་བོ། ....443 ཏ༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། མི་སྣའི་འགྲོ་ལུགས།..446 ཐ༽ འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཐོག་དང་། བོད་མིའི་ལས་འགན།......................................447

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ལོ་འཁོར་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅོ་ལྔ་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།..451 ཀ༽ གཞིས་བྱེས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་དང་། རྩ་བའི་སྟོབས་ཤུགས།.....................................451 ཁ༽ སྡུག་སའི་གྲ་སྒྲིག་དང་། བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་རེ་སྨོན།...454 ག༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ནུས་ཤུགས་དང་། བཀའ་བློན་འཕར་སྣོན།..............................456 ང༽ལྷོད་ཡངས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་དང་། ལམ་སྟོན་ཁྲི་སྟོང་།....................................458

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༤ ཉིན་སྐབས་དགུ་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་དགའ་བྱང་བློ་བཟང་ཆོས་ལྡན་དང་། ནུབ་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་གསར་མཇལ་དམ་འབུལ་ཞུ་སྐབས་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...462 ཀ༽ གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་འོང་དང་། སྐབས་བབ་ཀྱི་ལས་འགན།.................................462 ཁ༽ མང་གཙོའི་ལམ་བཟང་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་སྲོལ།......................................465 ག༽ མི་རབས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། སྐུ་དབང་རྩིས་སྤྲོད།...468 ང༽ བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་དང་། གཉེན་འཕྲད་ཀྱི་ཕན་ནུས།....................................472 ཅ༽ རྒྱ་རིགས་ལ་འབྲེལ་ལམ་དང་། བོད་མིའི་འཐུས་ཤོར་དང་།..............................476

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༣ ཉིན་སྐབས་བཅུ་པའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།...478

དཀར་ཆག

xii

ཀ༽ མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་དང་། མང་གཙོའི་དགེ་མཚན།.......................................478 ཁ༽ རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱི་མི་ཁོངས་དང་། མ་འོངས་པའི་འཐབ་རྩོད།........................483 ག༽ བསྒྲུབ་བྱ་གཅིག་དང་། བྱེད་ཕྱོགས་གཉིས།...484 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག...488

01

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

རབ་དཀར་གངས་རིའི་ཕྲེང་བས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་ཅིང་། འཛམ་གླིང་གོ་ལ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ཆགས་པའི་མཐོ་སྒང་བོད་ཅེས་གྲགས་པའི་ས་ཡི་ཐིག་ལེར། འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲུལ་ཕ་སྤྲེལ་རྒན་བྱང་སེམས་དང་། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་རྣམ་སྤྲུལ་མ་བྲག་སྲིན་གཉིས་འདུས་པ་ལས་འཕགས་པའི་གཟུངས་སྔགས་ཡིག་དྲུག་གི་གྲངས་ལྡན་མིའུ་གདུང་དྲུག་ལས་མཆེད་པའི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་མི་རྒྱུད་ཐོག་མ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་རྣམ་དཔྱོད་འདྲ་མིན་གྱི་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་ཅི་རིགས་གསར་གཏོད་དང་། འཕེལ་རྒྱས་རིམ་པར་བཏང་བ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་ས་གསུམ་ན་སྙན་པའི་གྲགས་པས་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེས་མཆོག་གང་གི་མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་པའི་བྱེད་ལས་ཉག་གཅིག་གི་མཐུ་ལས། བོད་ཀྱི་ས་ཆེན་པོའི་ཁྱོན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་ནུས་ཤིང་། འཇིག་རྟེན་དང༌འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐའ་དག་ཇི་བཞིན་སྟོན་པར་ནུས་པ། ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདི་བཞིན་ཐོག་མར་སྲོལ་གཏོད་མཛད་ལ། སྐྱེ་རྒུའི་ཕན་བདེའི་གཞི་རྩ་ནང་ཆོས་བོད་དུ་བསྒྱུར་འགོ་བརྩམས་པ་དང་། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་གྱིས་སད་མི་བདུན་གྱིས་ཐོག་དྲངས་རབ་བྱུང་གི་སྡེ་དང་། དགོན་སྡེའི་ཐོག་མ་བསམ་ཡས་མི་འགྱུར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གསར་བཞེངས་དང་ཆབས་ཅིག་སྒྲ་བསྒྱུར་ལོ་པཎ་གླིང་གི་སློབ་གྲྭ་ཐོག་མར་བཙུགས་ནས་བློ་རིག་བཀྲ་བའི་ལོ་ཙཱ་བ་དུ་མ་གསོ་སྐྱོང་གནང་སྟེ། ཉེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་ནང་དོན་རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིག་གཞུང་གི་སྙིང་བཅུད་སྣ་ཚོགས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་ནང་འདྲེན་དར་སྤེལ་མཛད་ཅིང་། ཤེས་རིག་མཛོད་བརྒྱའི་སྒོ་འཕར་ཡངས་པོར་ཕྱེ་བ་སྟེ། རྒྱལ་རབས་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྙེས་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

02

ཤིང་། རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྲོལ་བཟང་བཏོད། རྒྱལ་རབས་སོ་བརྒྱད་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་དང་། རྒྱལ་རབས་ཞེ་གཅིག་པ་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་ཆོས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ནས་བཟུང་། དུས་རབས་རིམ་པའི་ནང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་ལ་མངའ་དབང་བརྙེས་པའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་ལྟར་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྔ་ཕྱིར་བཀའ་བསྟན་སོགས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། གསར་རྩོམ་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་འུ་ཅག་ལྟ་བུས་ཚེ་གང་ངལ་བ་བསྟེན་ནས་བགྲངས་ཀྱང་བགྲང་བར་དཀའ་བས། བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་གསུང་རབ་གླེགས་བམ་ཐམས་ཅད་གཞི་གཅིག་ཏུ་བརྩིགས་ན་རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོའི་དཔངས་ལའང་སྐྱེངས་པ་སྟེར་ནུས་སོ་ཞེས་སྨྲས་ཀྱང་འུད་མི་ཆེ་བར་སེམས།
དེ་ལྟར་བཀའ་བསྟན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྔོན་བྱོན་འཕགས་བོད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཅུ་ཕྲག་རིག་པའི་གཞུང་བཟང་སྤྱི་དང་། ཡང་སྒོས་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་སོགས་རྩ་ཆེའི་རིག་གཞུང་རྨོངས་པའི་ནད་བརྒྱ་འཇོམས་པའི་སྨན་མཆོག་བདུད་རྩི་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་རོ་བཅུད་རྣམས་རང་ཅག་གངས་ཅན་པའི་ལུས་སེམས་སུ་ཤོག་བུ་སྣུམ་ཚོས་བཞིན་དུ་སིམས་པ་ནས་བཟུང་། སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་དག་གི་བླང་དོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚད་ཀྱང་ཆེས་མཐོན་པོར་སོན་ཏེ་སྒོ་གསུམ་དགེ་བཅུའི་ལས་ལ་བརྩོན་པ་དང་། བྱམས་དང་སྙིང་རྗེས་རྒྱུད་དུལ་ཞིང་། ཡ་རབས་དང་གཤིས་བཟང་གི་མཛེས་སྡུག་རང་ཆས་སུ་ལྡན་པའི་མི་རིགས་ཁྱད་འཕགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུར། དེང་གི་དུས་སུའང་འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ལ་གནས་པའི་ཆབ་དཔལ་རིག་གསུམ་སྤྱི་དང་། ཡང་སྒོས་ཚན་རིག་རྩེར་སོན་གྱི་ཡུལ་གྲུ་དག་གི་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་འདི་དང་མི་རིགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་ས་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་འཛིན་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན།

འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཉམས་དམས་སུ་སོང་བའི་ཉེར་ལེན་ལས།

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

03

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༦ ནས་ ༡༩༧༦ བར་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་དམར་པོའི་ལྟ་བར་ངོ་ལོག་མཁན་ལ་ཕར་རྒོལ་དང་རྡུང་རྡེག་གཏོང་བའི་སྨྱོ་མཆོང་གི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བས། བོད་མིའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གིས་གཙོས་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་མཚོན་རྟགས་ཡོད་ཚད་རྙིང་བཞིའི་གྲས་སུ་བརྩིས་ཏེ་གཏོར་བཅོམ་ཚབས་ཆེན་བྱས་པའི་གོད་ཆགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་སྟོང་གསུམ་རིན་ཆེན་བདུན་གྱིས་བཀང་སྟེ་ཡོན་དུ་ཕུལ་ཡང་བླུ་ཐབས་བྲལ་བའི་བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་ཁྱད་ནོར་དང་། ཡངས་པའི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སྤྱི་ནོར་ཏེ། གསུང་རབ་པར་ཤིང་དང་བཅས་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་མེ་ལྷ་དང་ཆུ་ལྷའི་ཞལ་དུ་ཕུལ་ཟིན་པ་དག་ནི་བསྐྱར་གསོ་བྱ་རྒྱུའི་ནུས་མཐུ་རང་ཅག་སུ་ལའང་མེད་ལ། དུས་ངན་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྲོད་ནས་སྟེས་དབང་སྟབས་ལེགས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ས་སྟེང་དུ་ལྷག་ལུས་བཀའ་བསྟན་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གཞུང་བཟང་ཕལ་མོ་ཆེ་དཔེ་རྒྱུན་དཀོན་རིགས་ཤ་སྟག་ཏུ་གྱུར་སྟབས་དེང་སྐབས་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་དངོས་རྫས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་གཞིར་བཟུང་བདག་སྲུང་བྱེད་དགོས་རྐྱེན། རིག་གཞུང་ལ་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་མ་ཐུབ་པར་བརྟེན་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོས་པ་ཇི་བཞིན་མ་གྲུབ་པའི་ཁར། དེ་བས་ཉེན་ཚབས་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་འབྱུང་བཞི་སོགས་ཀྱི་གནོད་པས་ས་སྟེང་དུ་རྩ་བརླག་མི་འགྲོ་བའི་ངེས་པ་མེད་གཤིས། འདི་ཀུན་བདག་ཅེས་སྲུང་སྐྱོབ་གནད་ལ་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ནི། གོ་ལ་འདིའི་ཐོག་གི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོའི་རྗེས་འཇུག་པ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པ་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་དང་། ཡང་སྒོས་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཞོ་ཤས་ལེགས་པར་འཚོ་ཞིང་། སྤྱན་འབྲས་ལྟར་བསྐྱངས་པའི་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གི་མཚན་གནས་རྗེས་འབྲེལ་གྱི་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འོས་འགན་ཞིག་ཡིན།
དེ་ལྟར་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་རབ་གླེགས་བམ་རྣམས་ལ་བདག་ཅེས་སྲུང་སྐྱོབ་གནང་ཐུབ་པ་ཙམ་མིན་པར་དེ་བས་གལ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། གསུང་བཟང་རྣམས་ལ་འཆད་རྩོམ་རྩོམ་གསུམ་དང་། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཉམས་པ་སླར་གསོ་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

04

དང་། མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན། ཡང་སྒོས་དབང་ལུང་ཁྲིད་གསུམ་དང་། མཐོང་བརྒྱུད་ཕྱག་ལེན་གྱི་མན་ངག་དང་བཅས་པའི་རྒྱུན་བཟང་ཆད་མེད་རྒྱུན་འཛིན་བྱ་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་ཐད་རང་ཅག་རྣམས་ལ་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འགན་འཁྲི་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོད་སྙམ།
ལྷག་པར་གངས་ལྗོངས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་པོ། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྟོན་པ་ཆེན་པོ། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་འདི་ཕྱིའི་སྐྱབས་མཆོག ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མངའ་བདག་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བླ་ན་མེད་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྣམ་གསུམ་གྱིས་མཚོན་མཛད་འཕྲིན་ཡངས་པའི་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་དང་ཁྱབ་བཞིན་པའི་སྐལ་བཟང་གི་དུས་སྐབས་འདིར། མཛད་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཛད་པའི་ཞབས་འདེགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་འགྱུར་རེ་དང་། དེ་ཡང་ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་མགོན་༸སྐྱབས་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྐལ་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོ་ཉིད། མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་དང་། ལྷག་པར་བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ་དང་། མ་ཎི་བཀའ་འབུམ་སོགས་སྔོན་བྱོན་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་དམ་པ་ཚོས་ལུང་གིས་ཡང་ཡང་བསྔགས་པ་ལྟར། འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས་ཀྱང་། མགོན་ཁྱོད་གང་འདུལ་སྤྲུལ་པའི་ཟློས་གར་ཏེ། །
འཕགས་ཡུལ་སོ་དྲུག་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ། །
པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་༸རྒྱལ་མཆོག་རིམ་བྱོན་སོགས། །
སྐུ་འཕྲེང་གསེར་རིའི་ཕྲེང་བ་ཚར་དུ་དངར། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་འཁྲུངས་རབས་རྣམ་ཐར་ནི། རྒྱལ་ཀུན་སྙིང་རྗེའི་རང་གཟུགས་འཕགས་མཆོག་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གིས་དག་དང་མ་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་དང་མུ་མེད་པ་ན་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྤྲུལ་པའི་རོལ་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཛད་པ་ལས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་སྐུའི་སྤྲུལ་པ་གྲགས་ཆེ་བ་རྒྱལ་པོ་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་ནས་རྒྱལ་པོ་དགེ་བ་དཔལ་བར་འཕགས་ཡུལ་སོ་དྲུག་དང་། བོད་ཁ་བ་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

05

གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གྲགས་ཆེ་བ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནས་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་བར་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ་དང་། གཞན་ཡང་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ནས་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་རིན་ཆེན་མཁྱེན་རབ་ཆོས་རྗེའི་བར་བསམ་བཞིན་སྐུ་སྐྱེ་བཞེས་པའི་འཕགས་བོད་ཀྱི་པཎ་གྲུབ་སྐུ་ཕྲེང་བཅོ་ལྔ། ཡང་སྒོས་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནས་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་༸རྒྱལ་མཆོག་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་བར་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ནི། ལུས་ཅན་འགྲོ་བ་སྤྱི་དང་། ཡང་སྒོས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས། ཐུབ་བསྟན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག ལྷག་དོན་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་བཅས་ལ་གཟིགས་པ་དུས་ལས་གཡོ་བ་མེད་པའི་མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་ཡོངས་སུ་བསྐྱངས་པའི་ཚུལ་བསམ་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ནི་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཁག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།
དེ་ལྟར་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ནི། བདག་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་སྐལ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཉིད་མིའི་རྣམ་རོལ་ཏུ་ཕེབས་པར་སོང་སྐྱེ་བ་ནས་ཚེ་རབས་ཕྲེང་བར་གདུལ་བྱ་བདག་ཅག་བོད་འབངས་རྣམས་བསྐྱངས་པའི་ཚད་མེད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་དང་། ལས་སྨོན་གྱི་འབྲེལ་བ་སྲ་བརྟན། སྒོས་སུ་གལ་ཆེའི་ལས་འཆར་ཆ་ལག་ཡོངས་སུ་ཚང་བ་འདི་ལྟ་བུ་ད་བར་སུས་ཀྱང་བརྩམས་གནང་མེད་པར་མངོན་པས། ༸རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་མཆོད་སྤྲིན་དང་གཅིག རང་རེ་བསོད་ནམས་གསོག་པ་དང་གཉིས། ལྷར་བཅས་འགྲོ་བའི་འདྲེན་མཆོག་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་རྡོ་རྗེ་ཆོས་བདུན་གྱི་ངོ་བོར་བརྟན་པའི་ཞབས་རིམ་སོགས་སུ་དམིགས་ནས་འདི་ག་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོའི་ཟླ་བ་ ༡ ཚེས་ ༡ ཉིན་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུ་རྒྱུའི་ལས་འཆར་གསར་སྒྲིག་གིས་ལས་གཞི་དབུ་འཛུགས་ཞུས།
དེ་ཡང་གངས་ལྗོངས་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་བླ་ན་མ་མཆིས་པ། འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

06

འཇམ་དཔལ་ངག་དབང་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་གསུམ་དབང་བསྒྱུར་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྡེ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༢ དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་དགུང་གྲངས་བརྒྱད་ཅུ་བཞེས་པར་བརྟེན། ཕན་བདེའི་མཛད་བཟང་རྣམས་ལ་མངོན་པར་གཟེངས་སུ་བསྟོད་ཅིང་། ༸རྒྱལ་བའི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་ཞུ་བའི་འགངས་ཆེན་གྱི་དུས་ཚིགས་ཁྱད་འཕགས་ཅན་ཡིན་སྟབས། གཞིས་བྱེས་བོད་འབངས་ཡོངས་ཙམ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཕལ་ཆེར་དུ་གཏོགས་པའི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོ་མིའི་རྣམ་པར་རོལ་པ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་འབངས་དང་། ཞི་བདེར་མོས་པའི་འཛམ་གླིང་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་གུས་བསུའི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག ། འཛམ་གླིང་བསྟན་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་དང་དཔུང་གཉེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་དུ་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་མགོན་པོ་ཚེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ངོ་བོར་འཚོ་གཞེས་གསལ་ཞིང་བཞུགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་དགའ་སྟོན་ལོ་འཁོར་འཁྱུད་མོར་སྲུང་བརྩི་ཞུ་བའི་དུས་བཟང་དང་། ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས། གངས་ཅན་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་འཕྲལ་ཕུགས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་དང་། འཛམ་གླིང་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་ཕན་བདེའི་གཞི་སྒོ་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེའི་སྲོག་མཐུད་པའི་མཛད་བཟང་བསྐྱངས་དང་སྐྱོང་བཞེད་ཀྱི་ཐུགས་སྟོབས་ལྷག་པར་བཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐལ་བཟང་ཉིས་བརྩེགས་དང་། གཏམ་བཟང་སུམ་བརྩེགས་སྟབས་དང་བསྟུན་གྱིས་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་དང་། གཞིས་བྱེས་རྣམ་ཟུར་ཐུན་མོང་ནས་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་དང་། ལྷག་པར་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་པར་སྐྲུན་ཞུ་རྒྱུའི་རེ་འདུན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལྟར། སྐུ་བཅར་སྐུ་ཞབས་བློ་བཟང་དགའ་བ་ལགས་བརྒྱུད་ལྷ་སྙན་སྒྲོན་འབུལ་ཞུས་པར་བཀའ་འཁྲོལ་དང་བཅས། <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས་>> རྣམས་བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་འབུལ་མཚོན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡོང་ངེས་ཀྱི་བཀའ་བཟང་སྤྱི་བོའི་མཛེས་རྒྱན་དུ་ཕེབས་པ་ལྟར། ༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དང་། གསུང་འབུམ་ཁག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

07

བཅས་འཕྲུལ་པར་དུ་འཇུག་འགོད་ཀྱིས་ཞུས་དག་ངེས་འདྲོངས་ཐོག་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་སྐྲུན་ཞུས་ཏེ་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་གྱི་མཛད་སྒོའི་རྟེན་འབྱུང་གི་འབུལ་མཚོན་དུ་འབུལ་རྒྱུའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ་པ་ནི་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་སྨོན་ལམ་དང་། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་སྔར་བསགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་གོར་མ་ཆགའདི་ག་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་དང་། གཞིས་བྱེས་རྣམ་ཟུར་ཐུན་མོང་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་མཐའ་ཀླས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་དཔུང་དམ་པར་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་མགོན་པོ་ཚེ་མཐའ་ཡས་པའི་ངོ་བོར་བརྟན་ཅིང་། རླབས་ཆེན་གྱི་ཐུགས་བཞེད་མཐའ་དག་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་དམིགས་དུ་མའི་སླད་དུ་༸མགོན་པོ་གང་ཉིད་དགུང་གྲངས་བརྒྱད་ཅུ་བཞེས་པར་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་ཞུ་རྒྱུའི་སྐལ་བཟང་གི་གོ་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་དགུང་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་གསུང་པོད་བརྒྱད་ཅུ་ལེགས་བསྒྲིགས་ཞུས་ཏེ་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་སྐབས་༸རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་མཆོད་སྤྲིན་དང་བཅས་འབུལ་མཚོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འབུལ་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་མ་བགྲོས་གཅིག་མཐུན་བྱུང་སྟེ་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནས་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་བར་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ལ་གསུང་འབུམ་དེབ་ཕྲེང་ ༦༡ བཞུགས་པ་དང་། ༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་རིན་ཆེན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ་དང་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་སྤྱིའི་དཀར་ཆག་བཅས་ཆབས་ཅིག་པོད་ ༡ གསར་དུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཞུས་པ་དང་། གོང་གསལ་གསུང་འབུམ་དེ་དག་ཏུ་མ་ཚུད་པའི་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་དེབ་ཕྲེང་ ༩ དང་། ༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ་གྱི་ཚུལ་དུ། ཀ༽ རང་རྣམ་ངོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ངོས་ཀྱི་མི་མང་། ཁ༽ འཇམ་མགོན་༸རྒྱལ་བའི་༸རྒྱལ་ཚབ་༸སྐྱབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་གླིང་སྤྲུལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་རྗེ་བཙུན་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རྟོགས་རྣམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོའི་ཐུན་མོང་བའི་མཛད་རྣམ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་ནོར་བུའི་དོ་ཤལ། གཞན་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་ ༡༩༩༩ བར་ལོ་ངོ་བཅུ་ཕྲག་བཞིའི་ནང་བཀའ་སྤྱི་གཙོ་གྱུར་སྲི་ཞུ་ལས་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

08

བྱེད་དང་། ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་། མང་ཚོགས། ཚོགས་པ་ཁག་བཅས་ལ་སྩལ་བའི་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་དང་། ཡོངས་ཁྱབ་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་འཕྲིན་དང་བཀའ་སློབ་ཕྱག་དེབ་གྲངས་ ༧ བསྣན་ནས་༸རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་སྐུའི་དགུང་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་པོད་ཕྲེང་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ་ལེགས་བསྒྲིགས་ཞུས་པ་ཡིན།
༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱབ་ཤའི་མཚོན་དོན་ནི། དེ་ཡང་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་མེ་ཏོག་གང་ལ་ཕོག་པའི་ལྷ་སྐལ་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་སྔགས་ཡིག་དྲུག་ལས་ཨོཾ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་མཚོན་པས་ན། གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་འདི་དག་ཏུའང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་གྱི་མཚོན་དོན་ཚང་བ་སྟེ། ཐོག་མར་གསུང་འབུམ་རྣམས་ཀྱི་དབུར་སྐུ་ཡི་མཚོན་དོན་དུ་མཛད་པ་པོ་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་པར་རེ་དང་། བར་དུ་གསུང་འབུམ་དངོས་ཀྱིས་གསུང་མཚོན་པ་དང་། མཐའ་མར་ཐུགས་ཀྱི་མཚོན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་གྱི་རི་མོ་བཅས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བས། གསུང་འབུམ་པོད་རེར་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་དོན་གྱི་བཀོད་པ་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཎི་ནོར་བུ་སྟེ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཕྱག་མཚན་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་གྱི་ཕྲེང་བ་གླེགས་བམ་གྱི་རྒྱབ་ཤའི་ཟུར་གྱི་སྟེང་ཕྱོགས་སུ་སྒོར་གཟུགས་གཉིས་ཅན་དུ་བཀོད་པའི་ཕྲེང་བའི་སྒོར་གཟུགས་སྟེང་མའི་ནང་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གོ་རིམ་ཨང་དང་། ཕྲེང་བའི་སྒོར་གཟུགས་འོག་མར་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་སོ་སོའི་གསུང་འབུམ་ཀ་ཁའི་ཨང་། གླེགས་བམ་གྱི་སྨད་ཟུར་དུ་ཕྱག་མཚན་མེ་ཏོག་པདྨ་བཀོད་པའི་སྟེང་དུ་ <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས་>> ཀྱི་པོད་གཅིག་ནས་བརྒྱད་ཅུ་བར་གྱི་གོ་རིམ་ཨང་ཀི་བཅས་བཀོད་ཡོད།
དེ་ལྟར་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུམ་འབུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་། སེར་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྙིང་འཚོལ་བསྡུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་དང་། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གཉིས་ནས་གསུང་འབུམ་གྱི་མ་ཡིག་ཐོག་ཕྱག་རོགས་གནང་བ་དང་། གཞན་ཡང་ལས་གཞི་འདི་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

09

ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ཕྱག་རོགས་གནང་མཁན་དང་། ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་གི་ལམ་སྟོན་གནང་མཁན་ཚང་མར་ད་ལན་གྱི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་དྲིན་བླ་མེད་དུ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ང་ཚོའི་ལས་གཞི་འདིར་རྣམ་གྲྭ་ལྷན་སྟེང་ནས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གཟིགས་སྐྱོང་བླ་མེད་དང་། འགྲོ་གྲོན་ནར་གཏོང་གནང་བ། མཁྱེན་དཔྱོད་མཁའ་ལྟར་ཡངས་ཤིང་། ལྷག་བསམ་དུང་ལྟར་དཀར་བའི་འབྲེལ་ཡོད་དུ་མས་ལས་འཆར་འདིར་གདེང་འཇོག་ཚད་མེད་དང་། མ་ནོར་ལམ་སྟོན། མ་དཔེ་མཁོ་འདོན། ཞུ་དག་གི་རོགས་ཕན་གནང་བ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན། ང་ཚོར་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ཀྱིས་ལྷད་མེད་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། ལྷག་པར་གཞིས་བྱེས་རྣམ་ཟུར་ཐུན་མོང་ནས་པར་སྐྲུན་ཐོག་རོགས་རམ་ཤུགས་ཆེ་གནང་བར་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་། སྙིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག །འབྱུང་འགྱུར་ཡང་ང་ཚོའི་ལས་འཆར་ཁག་ལ་རྩ་ཆེའི་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་དང་། རོགས་ཕན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་མུ་མཐུད་གནང་སྐྱོང་ཡོད་པ་མཁྱེན་ཞེས་ཞུ།
༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་གུས་པ་རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་དང་། ལས་རོགས་ས་རཱ་མཐོ་སློབ་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ལས་བྱེད་ཚེ་དཔག་རྡོ་རྗེ་ཟུང་ནས་ཞོགས་སྔ་ལངས་དང་། དགོང་ཕྱི་ཉལ་ཐོག་ལོ་ཤས་རིང་དཀའ་བ་ཁྱད་བསད་དང་། ངལ་བ་དང་ལེན་གྱིས་གསུང་འབུམ་གྱི་ཡིག་འཇུག་དང་། དཔེ་བསྡུར་ཞུ་དག མ་དཔེ་ཐབས་འཚོལ། དཀར་ཆག་གསར་སྒྲིག དེབ་གཟུགས་ཇུས་འགོད་སོགས་གང་ཅིར་བརྩོན་པ་ཆེར་བསྐྱེད་ཞུས་ཤིང་། ཡང་སྒོས་རླབས་ཆེན་གྱི་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཁུར་དུ་མི་སེམས་པར་རྒྱན་དུ་ངོས་འཛིན་གྱིས་རུ་ང་ཞིབ་ཚགས་དང་། བཟོ་བཀོད་གང་མཛེས་ཡོང་ཐབས་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་འབད་བརྩོན་ཞུས་ཁུལ་ལགས། འོན་ཀྱང་དཔེ་སྒྲིག་པའི་ལྷག་བསམ་ལ་རྨ་མེད་ལ། བསམ་བཞིན་ཆེད་བཟོས་མིན་ནའང་ཤེས་ཡོན་དང་། འཇོན་ཐང་། ཉམས་མྱོང་བཅས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བས་ཆད་ལྷག་ནོར་འཁྲུལ་འབྱུང་སྲིད་པས་དེ་རིགས་མཆིས་ཚེ་རྒྱ་ཆེའི་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྙིང་དབུས་ནས་བཟོད་གསོལ་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༢ དགེ་བར།།

10

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

དེ་ཡང་ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མངའ་བདག འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྟོན་པ་ཆེན་པོ། བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད། རྒྱལ་ཀུན་སྙིང་རྗེའི་རང་གཟུགས་སྡོམ་བརྩོན་ངུར་སྨྲིག་གར་གྱིས་རྣམ་པར་རོལ་པ། བོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་དང་བཅས་པའི་མཚོན་རྟགས་དང་སྲོག་ཤིང་། བགྲང་ཡས་འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་མཆོག ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ངག་དབང་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་གསུམ་དབང་སྒྱུར་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྡེ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་ནས་རང་ཅག་སྙིགས་མ་ལྔ་ཆེས་ཆེར་བདོ་བའི་ཡིད་ཅན་རྣམས་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་བདེ་སྐྱིད་རྫོགས་ལྡན་གསར་པའི་དཔལ་ལ་ཅོ་འདྲིར་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་སྤྱི་ནི། <<ངོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ངོས་ཀྱི་མི་མང་>> དང་། <<མཛད་རྣམ་རྒྱ་ཆེན་སྙིང་རྗེའི་རོལ་མཚོ།>> <<ཕྱི་ཡུལ་དུ་རང་དབང་།>> སོགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས།

མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །མཛད་པ་མཆོག་ཡིན།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་གི་མཛད་པ་ཀུན་ལས་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པའི་གཙོ་བོ་གསུང་གི་མཛད་པ་ལ་མཚོན་ན། བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་གི་དགོངས་མཐིལ་དམར་རྗེན་དུ་ཕྱུང་བ། རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་ཟབ་པ་དང་། མཐའ་ཡས་ལ་མུ་མེད་པ། རླབས་དང་གཟི་བརྗིད་ཆེ་ཞིང་། སོ་སྐྱེ་རང་དགའ་བའི་བསམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དགོངས་གཞི་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

11

དང་། དུས་རབས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་ཞིང་། མིའི་སེམས་ཁམས་དང་འཚམ་པ། ཚང་ལ་མ་ནོར་བའི་ཁྱད་འཕགས་ཕུལ་བྱུང་གི་ལམ་སྟོན་མང་དུ་མཛད་པའི་གསུང་བཟང་རྣམས་ནི་ཆེས་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་ནོར་བུ་ཞིག་ཡིན།

ཀ༽ གསུང་རྩོམ་ཕྱག་དེབ་ལ་མཚོན་ན། རགས་རྩིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་མ་མཐའ་བརྒྱ་ཕྲག་གསུམ་ལྷག་བཞུགས་ཤིང་། དེ་དག་ཀྱང་འཛམ་གླིང་ཐོག་འགྲོ་རྒྱུགས་ཆེ་བའི་སྐད་ཡིག་སྣ་མང་ཐོག་བཞུགས་པ་མ་ཟད། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དང་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་སྒྲ་བརྙན་སྡེ་ཚན་དུ་རིན་བྲལ་གྱི་བཀའ་སློབ་དང་། བཀའ་ཁྲིད། གསུང་བཤད་སོགས་ཀྱི་བརྙན་འཕྲིན་དང་། སྒྲ་འཇུག་ཁོ་ནར་ཕྱག་ཚོད་ ༧༠༠༠ ལྷག་གཅེས་ཉར་གནང་ཡོད་ལ། དེ་དག་ཏུ་མ་ཚུད་པའི་གསུང་བཟང་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཁ་ཐོར་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས་ཡོད་པའང་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་དང་། མངོན་གསུམ་མྱོང་གྲུབ་ལགས་ཤིང་། དེ་དག་ཡོངས་རྫོགས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་ཕབ་སྟེ་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུ་ཐུབ་ན་གསུང་པོད་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བ་ཡོད་པས། གོ་ལ་འདིའི་ཐོག་གསུང་རྩོམ་ཆེས་མང་ཤོས་ཆགས་ངེས་མ་ཟད། དེ་ལྟ་བུའི་གསུང་རྗེས་བསྟན་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བགྲང་ཡས་གདུལ་བྱའི་བློ་དང་འཚམ་པར་གདམས་ངག་ཁྲི་སྟོང་མང་པོས་གདུལ་བྱ་དུང་ཕྱུར་དུ་མའི་རྒྱུད་ལ་ཐར་པའི་ས་བོན་བསྐྲུན་པར་མཛད་པ་སོགས་ནི་བསམ་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས།

ཁ༽ དེ་ལྟར་སྐད་དང་ཡིག་རིགས་སྣ་མང་ཐོག་བཞུགས་པའི་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་གསུང་བཟང་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱར་གཞིགས་ན། ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན་དང་། ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན། བླང་དོར་ལམ་སྟོན། འཕྲལ་ཡུན་ལམ་སྟོན། ཟློས་གར་ལམ་སྟོན། སྨན་རྩིས་ལམ་སྟོན། མང་གཙོའི་ལམ་སྟོན་དང་། དགོན་སྡེའི་ལམ་སྟོན། ཚན་རིག་ལམ་སྟོན། བྱམས་བརྩེའི་ལམ་སྟོན། ཆོས་ལུགས་ལམ་སྟོན། སྐད་ཡིག་ལམ་སྟོན། བཟང་སྤྱོད་ལམ་སྟོན། ཁོར་ཡུག་ལམ་སྟོན། མི་ཚེའི་ལམ་སྟོན། ཞི་བདེའི་ལམ་སྟོན། རིག་གནས་ལམ་སྟོན། ལོ་རྒྱུས་ལམ་སྟོན། ལྟ་གྲུབ་ལམ་སྟོན། གཉིས་སྨན་ལམ་སྟོན། གཙང་འཕྲོད་ལམ་སྟོན། བཀའ་ལན་ལམ་སྟོན། དོལ་རྒྱལ་ལམ་སྟོན་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

12

ཁྲིམས་དང་ལུགས་སྲོལ། སྤྱི་ཚོགས་དང་དཔལ་འབྱོར། བསམ་བློ་དང་ཀུན་སྤྱོད། ལོ་རྒྱུས་དང་རྣམ་ཐར། བཅའ་ཡིག་དང་དཀར་ཆག གསན་ཡིག་དང་ཆེད་བརྗོད། བཀའ་ཡིག་དང་གསུང་འཕྲིན། དེ་མཚུངས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས། ནང་ཆོས་ངོ་སྤྲོད། ཆོས་ལུགས་མཐུན་སྒྲིལ། ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་སོགས་བརྗོད་བྱའི་རྣམ་གྲངས་ཤིན་ཏུ་མང་ལ། མདོར་ན་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་མ་གནང་བའི་གནད་དོན་ཞིག་མེད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད།

ག༽ བཀའ་སློབ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཡོན་ལ་མཚོན་ནའང་། རིན་བྲལ་གྱི་བཀའ༌སློབ་དེ་དག་མི་སྣ་རེ་ཟུང་གི་ཆེད་ཙམ་མིན་པར་སྒེར་སོ་སོ་དང་། སྤྱི་ཚོགས། འཛམ་གླིང་སྤྱི་དང་། མདོར་ན་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་འདི་དང་ཕྱི་མ། འཕྲལ་དང་ཕུགས་གང་སར་སྨན་པ་མ་ཟད། མགོན་པོ་གང་གི་གསུང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་སློབ་སྤྱི་དང་། ཐ་ན་གླེང་མོལ་གྱི་ཚུལ་དུའང་གང་གསུངས་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་བདེ་རྩར་སྨིན་པ་ཤ་སྟག་ལ་བརྟེན། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་རྣམས་ནི་བགྲང་ཡས་གདུལ་བྱ་རང་རང་གི་དད་པ་དང་འདུན་པ། ཁམས་དང་མོས་པ། དབང་པོ་དང་བག་ལ་ཉལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་འཚམ་པར་དད་ལྡན་སྐྱེ་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་གསོས་སྨན་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཅན་ལ་སོམ་ཉིའི་དྲ་བ་གཅོད་པའི་རལ་གྲི། ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་རྨོངས་མུན་སེལ་བའི་སྒྲོན་མེ། སྐྱེ་འགྲོའི་ཡིད་གདུང་སེལ་བའི་བདུད་རྩི། ཤེས་རིག་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་ལྡེ་མིག རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་ཟབ་པ་དང་། ཁ་གསལ་ལ་གོ་བདེ་བ། རྟོགས་སླ་ཞིང༌ཡིད་ལ་འཇུག་ཆེ་བའི་ལེགས་བཤད་རྨད་དུ་བྱུང་བས་དད་ལྡན་སྐྱེ་འགྲོ་ཁྲི་འབུམ་དུ་མའི་མིག་དང་ཡིད་དང་རྣ་བའི་དགའ་སྟོན་དམ་པར་གྱུར་པར་མ་ཟད། དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་གསལ་བར་བཀྲོལ་ཅིང་། གབ་པ་མངོན་དུ་ཕྱུང་བ། ལྟ་བའི་སྤུ་རིས་ཕྲ་ཞིབ་གསལ་སྟོན་མཛད་པ་སོགས་ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་འབའ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་ཡུལ་ལུང་དང་མི་རིགས། སྐད་ཡིག་དང་གོམས་གཤིས། ཆོས་རིག་དང་ལེགས་བྱང་མི་གཅིག་པའི་སྐྱེ་བོ་ཁྲི་འབུམ་དུ་མའི་རེ་འདོད་སྐོང་བ་སོགས་བདུད་རྩི་ལྟ་བུ་མང་དུ་སྩལ་གནང་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

13

མཛད་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་དེང་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་ནོར་བུ་ཞིག་དང་ཀུན་ནས་མཚུངས་པར་གྱུར་ཡོད། དེ་ལྟར་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་གཙོར་གྱུར་གྱི་བརྗོད་བྱ་སྣ་ཚོགས་ལས་བརྩམས་པའི་གསུང་འབུམ་ཕྱག་དེབ་བགྲང་བར་དཀའ་བ་བཞུགས་པ་དེ་དག་ནི། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མ་ཚང་བ་མེད་པར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ཉུང་ཞིང་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྒྱས་ལ། ཁ་གསལ་ཞིང་གོ་བདེ་བ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་རྨ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་གནའ་དེང་གི་མཁས་དབང་རྣམས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པར་མ་ཟད། གསུང་བཟང་དེ་དག་ནི་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཚད་མེད་པའི་མཁྱེན་ཡོན་དང་། ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་ཐུགས་བྱམས་བརྩེའི་ཀློང་ནས་འཕྱུར་བའི་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་འཕྲལ་ཕུགས་རྒྱང་གསུམ་ལ་སྨན་པའི་མ་ནོར་ལམ་སྟོན་རླབས་པོ་ཆེ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། ད་ལྟ་དང་མ་འོངས་པའི་དགོས་མཁོ་སྐོང་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།

ང༽ དེས་ན་འདིར་རྒྱ་ཆེའི་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་རས་བཙའ་བའི་དགའ་སྟོན་དུ་འབུལ་རྒྱུ་ནི་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གི་གསུང་འབུམ་ལས། གསུང་པོད་ཀ་པ་སྟེ། <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས།>> ཀྱི་སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་གཉིས་པར། ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ། ངོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ངོས་ཀྱི་མི་མང་དང་། གསུང་པོད་ཁ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་གསུམ་པར། འཇམ་མགོན་༸རྒྱལ་བའི་༸རྒྱལ་ཚབ་༸སྐྱབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་གླིང་སྤྲུལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་རྗེ་བཙུན་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རྟོགས་རྣམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོའི་ཐུན་མོང་བའི་མཛད་རྣམ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་ནོར་བུའི་དོ་ཤལ། གསུང་པོད་ག་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་བཞི་པར། ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་སོ་སོར་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན་ཕྱོགས་བསྡེབས། གསུང་པོད་ང་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་ལྔ་པར། ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

14

གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་སོ་སོར་སྩལ་བའི་ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྡེབས།

གསུང་པོད་ཅ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་དྲུག་པར། ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ། གསུང་པོད་ཆ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་བདུན་པར། ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གཉིས་པ། གསུང་པོད་ཇ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་བརྒྱད་པར། ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་དང་། གསུང་པོད་ཉ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་དགུ་པར། ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གཉིས་པ། གསུང་པོད་ཏ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་བརྒྱད་ཅུ་པར། འཕྲལ་ཡུན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་བཅས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཞུས་ཡོད།

དེ་ཡང་། ༡༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ བར་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་ ༥༢ རིང་གི་ཡོངས་ཁྱབ་གསུང་འཕྲིན་ཁག་དང་། ༢༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ བར་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་ ༥༢ རིང་གི་བཀའ་སློབ་ཁག་ ༤༤ སྩལ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཞུས་ཡོད། ༣༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༤ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༣༠ བར༌སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་སློབ་གྲྭ་ཁག་སོགས་ལ་ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་སྒོའི་སྐོར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྡེབས་ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་དང་། ༤༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༢ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་བར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྡེབས་ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གཉིས་པ། ༥༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༧ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༣ ཉིན་བར་སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཁག་དང་། བཀའ་ཤག་གིས་མཚོན་གཞུང་ཞབས་ལས་བྱེད་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྡེབས་ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་དང་། ༦༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༦ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༢ བར་སྩལ་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

15

བའི་བཀའ༌སློབ་ཕྱོགས་བསྡེབས་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢-༢༠༡༡ བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་སྔ་རྗེས་སུ་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན་ཁག་བཅས་ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གཉིས་པ། ༧༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༤ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༦ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༨ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༨ བར་སྲིད༌ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས། བུད་མེད་ཚོགས་པ་དང་། གཞོན༌ནུས་མཚོན། ཚོགས་པ་ཁག་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཁག་ ༣༩ ཕྱོགས་བསྡེབས་སུ་བཀོད་པ་འཕྲལ་ཡུན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་བཅས་སུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་པར་སྐྲུན་ཞུས་ཡོད།

དེ་ལྟར་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནས་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་བར་རྣམ་ཐར་དང་གསུང་འབུམ་པོད་གྲངས་ ༧༡ བཞུགས་པའི་སྟེང་དུ་གོང་གསལ་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ་ལས་རྣམ་ཐར་པོད་གཉིས་དང་། ཡོངས་ཁྱབ་གསུང་འཕྲིན་པོད་གཅིག་བཅས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་པོད་དྲུག་བསྣན་ནས་༸རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་སྐུའི་དགུང་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས།>> པོད་ཕྲེང་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ་ལེགས་བསྒྲིགས་ཞུས་པ་ཡིན།

གསུང་པོད་འདི་དག་ཀྱང་སྤམ་ཆེ་ཆུང་ཆ་མཚུངས་ལ་གཞིགས་ཏེ་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ། གསུམ་པ་བཅས་སུ་ཆ་བགོས་ཀྱིས་བསྒྲིགས་པ་ལས་ལོ་ཚིགས་ཀྱི་རྒྱས་བཅད་དམིགས་བསལ་མེད་ཀྱང་། ཕྱག་དེབ་སོ་སོའི་ནང་གི་བཀའ་སློབ་རྣམས་ལོ་ཚིགས་སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་ལྟར་དུ་བསྒྲིགས་པ་མ་ཟད། བཀའ་སློབ་དེ་དག་ཀྱང་། ཀ༽ གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་སོ་སོར་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན་དང་། གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་སོ་སོར་སྩལ་བའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་སྩལ་བ་ཁག་ལ་ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན་དང་། ཁ༽ སློབ་གྲྭ་ཁག་ལ་སྩལ་བ་རྣམས་ལ་ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་དང་། ག༽ བཀའ་སྤྱི་དང་གཞུང་ཞབས་ལས་བྱེད་པར་སྩལ་བ་ལ་ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། ང༽ ཚོགས་པ་ཁག་ལ་སྩལ་བ་ལ་འཕྲལ་ཡུན་ལམ་སྟོན། ཅ༽ རྒྱ་ཆེའི་བོད་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

16

མི་སེར་སྐྱ་མང་ཚོགས་ལ་སྩལ་བ་རྣམས་ལ་བླང་དོར་ལམ་སྟོན། ཆ༽ བོད་ནས་གཉེན་འཕྲད་སོགས་སུ་ཕེབས་རིགས་ལ་སྩལ་བར་མ་འོངས་ལམ་སྟོན་བཅས་བཀའ་སློབ་སྩལ་ཡུལ་དང་། ནང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་ཕྱེ་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་ཐོག་མའི་བཀའ་སློབ་སྩོལ་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་ནས་གོ་རིམ་བསྒྲིགས་ཡོད་ལ། སྔར་གྱི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་སྒྲིག་གནང་བ་ཁག་ཏུ་ཆ་ལག་མ་ཚང་བ་དང་། དེ་སྔ་པར་དུ་མ་འཁོད་པའི་བཀའ་སློབ་ལྷག་ལུས་ལག་སོན་བྱུང་བ་ཇི་ཡོད་གསར་འཇུག་ཁ་སྣོན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ་ཆ་ལག་ཚང་ཐབས་ལ་འབད་རྩོལ་ཞུས་ཐོག སྡེ་ཚན་འཁྲུགས་པ་རྣམས་ཀྱང་མ་འདྲེས་པར་ཁུངས་སོ་སོར་ལེགས་བསྒྲིགས་ཀྱང་ཞུས་ཡོད།

ལྷག་པར་རྒྱ་ཆེའི་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་སྲིད་རིག་གནས་དང་། སྐད་དང་ཡི་གེ །ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ། ཚན་རིག་དང་འཕྲོད་བསྟེན་སོགས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་གཞིར་བཟུང་ལྟ་ཀློག་གཟིགས་བདེའི་སླད་ཞིབ་ཕྲའི་དཀར་ཆག་ཀྱང་གསར་བཟོ་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ནས་ ༡༩༩༩ བར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་རྣམས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་དྲུང་ཆེ་རྟ་ར་བ་དགེ་སློང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་ཉིད་ལགས་དམ་པ་དེ་ཉིད་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་ཞིང་། བོད་གཞུང་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་དཔར་འགྲེམས་གནང་བའི་ཕྱག་དེབ་ཞལ་གྲངས་ ༡༡ ཡོད་པ་གཞིར་བཟུང་བསྒྲིགས་ཐོག པར་རྩ་ཆ་ཚང་དཔེ་སྒྲིག་པ་ཟུང་ནས་གསར་དུ་གློག་ཀླད་ནང་འཇུག་འགོད་ཞུས་ཏེ་པར་རྩར་ཞུས་དག་དང་། དག་བཅོས་ལེགས་བསྒྲིགས་ཞུས་པ་ཡིན།

ཞར་བྱུང་འཕྲོས་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཞུ་རྒྱུར། གོང་གསལ་ <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས།>> པོད་གྲངས་ ༨༠ ཐམ་པ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་པར་སྐྲུན་ལེགས་པར་གྲུབ་རྗེས་ང་ཚོའི་ལས་གཞི་དང་དམིགས་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞིག་མིན་པར། མ་འོངས་པར་ཡང་གོང་གསལ་གསུང་འབུམ་ཁོངས་སུ་མ་ཚུད་པའི་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་གསུང་བཟང་གི་རིགས་ཇི་ཡོད་བརྗོད་བྱའི་སྡེ་ཚན་གྱི་སྐབས་སུ་ཞུས་པ་ལྟར་དང་། དེ་བཞིན་གསུང་པོད་དགུའི་ཁོངས་སུ་མ་ཚུད་པ། གསུང་པོད་ཐ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་གྱ་གཅིག་པར། བླང་དོར་ལམ་སྟོན་ཕྱག་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

17

དེབ་དང་པོ་དང་། གསུང་པོད་ད་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་གྱ་གཉིས་པར། བླང་དོར་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གཉིས་པ། གསུང་པོད་ན་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་གྱ་གསུམ་པར། བླང་དོར་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གསུམ་པ། གསུང་པོད་པ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་གྱ་བཞི་པར། མ་འོངས་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་དང་། གསུང་པོད་ཕ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་གྱ་ལྔ་པར། མ་འོངས་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གཉིས་པ་སོགས་ཀྱང་པར་སྐྲུན་ཞུ་ཆོག་ཡིན།

དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་ནས་ད་བར་སྩལ་བའི་རིན་བྲལ་གྱི་བཀའ་སློབ་རྣམས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་ཞིབ་ཕྲའི་དཀར་ཆག་གསར་བསྒྲིགས་དང་བཅས་མུ་མཐུད་པོད་ཕྲེང་བཞི་པ་ལྔ་པ་སོགས་སུ་རིམ་བསྒྲིགས་ཞུ་འཆར་ཡོད་ལ། ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་གི་ཁོངས་ནས་ཤེས་རིགས་ཚོགས་ཆེན་ཁག་གི་བཀའ་སློབ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་ནས་ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་དང་། བོད་ཀྱི་སྨན་རྩིས་ཁང་དུ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཁག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་པ་སྨན་རྩིས་ལམ་སྟོན་དང་། བོད་ཀྱི་ཟློས་གར་ཚོགས་པ་དང་། ལྷ་མོའི་ཚོགས་པ་ཁག་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཁག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་པ་ཟློས་གར་ལམ་སྟོན་བཅས་གནས་ལྔ་རིག་པའི་བརྗོད་དོན་ལྟར་གོང་གསལ་བཀའ་སློབ་ཀྱི་ཁོངས་ནས་ཟུར་བཏོན་གྱིས་ལོགས་སུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་པར་སྐྲུན་ཞུ་འཆར་ལགས།

ད་ལྟའི་ཆར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་པོའི་གསུང་བཟང་ཡིག་འབེབས་ཀྱིས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་བ་སྟོང་ཟུར་ཙམ་ལས་མེད་ལ། ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱག་དེབ་ཆེ་ཆུང་མི་མཚུངས་ཤིང་། བཀའ་སློབ་ཆ་ལག་མ་ཚང་བ། ཁ་ཐོར་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ལུས་པ་འདི་ལྟར་མིན་པར་གསུང་འབུམ་གྱི་ཚུལ་དུ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་པོད་ཕྲེང་རིམ་པར་བསྒྲིགས་ཏེ་གོང་གསལ་ <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས།>> ཀྱི་ཁྲོད་དུ་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་པོད་དགུའི་མཇུག་མཐུད་ཀྱིས་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ལྷ་བླའི་ལུང་བསྟན་ལྟར་དགུང་གྲངས་ ༡༡༣ བཞུགས་རྒྱུའི་བཀའ་བཞེས་བཟང་པོ་ཐོབ་པ་ལྟར། དེ་ལྟར་སྐུ་ཚེ་ཞབས་པད་བརྟན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། སྐུ་གེགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཅི་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

18

མཆིས་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཞབས་རིམ་སོགས་སུ་དམིགས་ཤིང་། དེ་ལྟར་འཚོ་ཞིང་གཞེས་པ་ལ་དེ་བསྟུན་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ལས་འགན་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། འདི་ག་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གྲྭ་ཚང་ནས་མ་འོངས་པར་གསུང་འབུམ་པོད་ཕྲེང་ ༡༡༣ ཕྱོགས་བསྒྲིགས་པར་སྐྲུན་ཞུ་རྒྱུའི་ལས་འཆར་སྒྲིག་བཞིན་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུང་བཟང་འདི་དག་ལ་སྤྱིར་ན་ཚིག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་ཞུས་དག་ཕེར་ངེས་སུ་རློམས་ཀྱང་། ངེད་རྣམས་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ཉམས་མྱོང་ཞན་པ་དང་། ལས་འབོར་ཆེ་ལ་དུས་ཡུན་ཐུང་བ། དཔེ་སྒྲིག་པ་ཉུང་ཁར་ཤེས་རིག་ནོར་གྱིས་དབུལ་བས་ཕྱོགས་གང་ཐད་ནས་མི་ལྡེང་བའི་ཆ་སོགས་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་འབྱུང་ངེས་པས། དེ་རིགས་མཆིས་ཚེ་རྒྱ་ཆེའི་མཁྱེན་ལྡན་རྣམ་པས་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་གི་དགོངས་འཆར་ལྷུག་སྩོལ་གནང་རོགས་ཞེས་རེ་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་མ་ཟད། ལྷག་པར་ངེད་ཚོའི་ལས་དོན་གང་ཅིའི་ཐད་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་སློབ་སྟོན་དང་། ཡིག་ཆ་མཁོ་འདོན། ཞུ་དག་གི་རོགས་ཕན་གནང་མཁན་སྤྱི་སྒེར་ཚོགས་གསུམ་དང་། ཡང་སྒོས་མཐུན་རྐྱེན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚད་མེད་གནང་མཁན་རྣམ་ཟུར་ཐུན་མོང་བཅས་ཚང་མར་སྙིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༢ ལ།།

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

19

༸རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།
དབུས་འགྱུར་འཆང་གི་རིགས་ལས་མདོ་སྨད་ཅེས། །
འཇམ་མགོན་བླ་མ་མཚན་དཔེ་བཞད་པའི་འདབས། །

སྟག་འཚེར་ཁབ་ཏུ་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ་ཡི། །
ལུང་བཞིན་ངོ་མཚར་བལྟམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞུང་འདི་དག་མཛད་པ་པོ་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་
བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་

ཕག་བོད་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༥ སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༦ ཉིན་མདོ་སྨད་མཚོ་སྔོན་
སྟག་འཚེར་དུ་རིགས་རུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡབ་ཆོས་སྐྱོང་ཚེ་རིང་དང་། ཡུམ་

བདེ་སྐྱིད་ཚེ་རིང་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་དང་བཅས་ལྗོངས་འདིའི་

བསོད་ནམས་ཀྱི་དཔལ་དུ་སྐུ་བལྟམས་ཤིང་། ༸རྒྱལ་ཚབ་རྭ་སྒྲེང་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོས་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

20

འཁོར་རྒྱལ་ལྷ་མོའི་བླ་མཚོའི་ཨ་ཀ་མ་ཡིག་འབྲུའི་གཟིགས་སྣང་དང་། བླ་ལྷ་ཁག་གི་

ལུང་བསྟན། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་སྤྱོད་ཁག་བཅས་གཅིག་མཐུན་བྱུང་བར་མ་
ཟད། གང་གི་སྔོན་གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་མཛད་པ་ནས་ཀྱང་༸རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་
འཁྲུལ་བྲལ་ངེས་རྙེད་བྱུང་བ་ལྟར་ཐོག་མའི་མཚན་ལའང་ལྷ་མོ་དོན་གྲུབ་ཅེས་གསོལ།
དགུང་ལོ་བཞི་ལ་ཕེབས་པ་ས་ཡོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ཟླ་ ༧ པར་སྟག་འཚེར་
ནས་གདན་དྲངས་ཏེ་ཟླ་བ་ ༨ ཚེས་ ༢༥ དང་། སྤྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༨ ཉིན་ལྷ་ལྡན་རྒྱལ་
སར་༸ཞབས་སོར་བདེ་འཁོད་ཀྱིས་བོད་ལྗོངས་ཚོགས་འདུ་རྒྱས་འཛོམས་ཐོག་ནས་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་སྲིད་འཁྲུལ་བྲལ་ལ་གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་ངོས་འཛིན་གནང་སྟེ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་མཛད། སྤྱི་ཟླ་ ༡༠
ཚེས་ ༡༣ ཉིན་ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེའི་སྐུ་མདུན་དུ་༸རྒྱལ་
ཚབ་རྭ་སྒྲེང་ཧོ་ཐོག་ཐུ་ཐུབ་བསྟན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་
མཆོག་གིས་དབུ་སྐྲའི་གཙུག་ཕུད་བཞེས་ཏེ། མཚན་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ངག་
དབང་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་གསུམ་དབང་སྒྱུར་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྡེ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ།
དགུང་ལོ་དྲུག་ལ་ཕེབས་པ་ལྕགས་འབྲུག་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༤ སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠
ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གཞུང་སྲོལ་ཐོག་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སའི་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་
ལའི་ཤར་རྒྱུད་ཚོམས་ཆེན་སྲིད་ཞིའི་ཕུན་ཚོགས་སུ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་གྱི་
མཛད་སྒོ་གཟབ་རྒྱས་བསྐྱངས། རྒྱལ་ཚབ་རྭ་སྒྲེང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། མཚན་ཞབས་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

21

སྟག་བྲག་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོངས་འཛིན་བགྲེས་གཞོན་གྱི་ཐུགས་འགན་

བཞེས་ཐོག་ཆུ་རྟ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༢ བོད་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་སྲིད་སྐྱོང་ཡོངས་འཛིན་
སྟག་བྲག་ངག་དབང་གསུང་རབ་མཐུ་སྟོབས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གི་དྲུང་

ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསླབ་སྡོམ་བཞེས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་སྐབས་མཁྱེན་
རབ་བསྟན་འཛིན་གྱི་དྲུང་ནས་དབུ་མེད་སོགས་ལ་སློབ་གཉེར་མཛད་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཡོངས་འཛིན་སྐུ་གཞོན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་དྲུང་ནས་དག་ཡིག་དང་། སུམ་

རྟགས་སོགས་ལ་ལོ་ངོ་ལྔ་ཙམ་རིང་སློབ་གཉེར་མཛད། དེ་ནས་ཐུན་མོང་གི་སྣང་
ངོར་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་པའི་དྲུང་ནས་བཅུ་ཕྲག་རིག་གནས་སྤྱི་

དང་། ལྷག་པར་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་གསན་བསམ་སློབ་གཉེར་གནང་བ་དང་དུས་མཚུངས་སྐུ་ན་གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་འཛམ་གླིང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་
གྱི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་དང་ཚན་རིག་བཅས་ལ་

ཐུགས་སྣང་ཆེན་པོས་ཞོར་སྦྱོང་མཛད།
ས་གླང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ ཉིན་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་དབང་གུང་བྲན་
དམར་པོའི་གཞུང་གིས་འཕྲོགས་མ་ཐག་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱ་རྒྱུའི་འགོ་བཙུགས་
ཏེ་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཆབ་འབངས་དང་བཅས་པ་ཛ་དྲག་གི་གནས་ལ་

གྱར་སྐབས་བོད་ལྗོངས་ལྷ་མི་མགྲིན་གཅིག་གིས་གསོལ་འདེབས་ནན་ཞུས་ལྟར་
དགུང་གྲངས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཕེབས་པ་ལྕགས་སྟག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ བོད་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་
༡༡ དང་། ཕྱི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་གངས་ལྗོངས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ལུགས་
གཉིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་ཆ་ཚང་བསྐྱེད་བཞེས་མཛད་ཅིང་། ཁྲིམས་ཆད་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

22

ཕོག་པའི་བཙོན་པ་ཡོངས་རྫོག་གློད་འགྲོལ་གནང་བ་དང་། གཞན་ཡང་ལོ་དེ་ནས་བཟུང་ལོ་དགུའི་རིང་བདེན་པ་དང་། ཞི་བའི་ལམ་ནས་རྒྱ་བོད་འགྲིག་ཐབས་ཀྱི་ལམ་

བུར་ཤུགས་སྣོན་བསྐྱོན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ བོད་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་བློ་བཟང་བཀྲ་
ཤིས་དང་། ཀླུ་ཁང་བ་གཉིས་སྲིད་ཚབ་ཏུ་བསྐོ་གཞག་ཐོག་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་སྐུ་སྲོག་
ལ་ཉེན་འགན་འབྱུང་ཉེའི་རྐྱེན་གྱིས་ཟླ་བ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་སྐུ་འཁོར་ཞབས་འབྲིང་
དང་བཅས་པ་གངས་ལྗོངས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ས་ལྷ་ལྡན་གྱི་ཞིང་ནས་

གྲོ་མོར་ཉེན་གཡོལ་དུ་ཕེབས་ཤིང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ཟླ་བ་ ༡ ཚེས་ ༢ ཉིན་གྲོ་མོར་
ཕེབས་འབྱོར་ཟིན་འཕྲལ་བཀའ་ཤག་བཙུགས་ཏེ་ཟླ་ངོ་བདུན་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་
འཇགས་མཛད་ཐོག་རྒྱ་དམར་གཞུང་དང་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་བྱེད་མཁན་སྐུ་ཚབ་
ཆེད་གཏོང་གནང་།
ལྕགས་ཡོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༣ ཉིན་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་བཙན་
ཤེད་འཇིགས་སྐུལ་འོག་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོས་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ཟེར་བར་མཚན་རྟགས་མི་འགོད་ཐབས་མེད་བྱུང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༦

༼དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་ལས། ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ཀྲང་ཅིང་ཨུ་གྲོ་མོར་འབྱོར་ཏེ་དུང་
དཀར་དགོན་དུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་ཞལ་འཛོམས་བྱུང་ཞེས་འཁོད།༽ ཉིན་རྒྱ་གཞུང་
གིས་བོད་ཀྱི་ཞི་དྲག་ལས་དོན་ཆེད་གསར་དུ་བསྐོ་གཞག་བྱས་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་འགན་

འཛིན་དམག་དཔོན་ཀྲང་ཅིང་ཨུས་གཙོས་རྒྱ་མིའི་སྐུ་ཚབ་ཁག་ཅིག་ནས་གྲོ་མོར་
༸གོང་ས་མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་ཞུས་པ་དང་། ལྕགས་ཡོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་གྲོ་མོ་ནས་ལྷ་ལྡན་ཞིང་དུ་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་སྤྱི་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༧

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

23

ཉིན་ལྷ་སར་༸ཞབས་སོར་བདེ་བར་འཁོད།
ཆུ་སྦྲུལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་པེ་ཅིང་དུ་བཅའ་སྡོད་བོད་ཀྱི་
དོན་གཅོད་ཁང་གསར་འཛུགས་གནང་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོ་མཇུག་ཏུ་དུས་བསྟུན་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་གང་ཅིར་ཡར་རྒྱས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་
བསྒྱུར་བཅོས་མཛད་བཞེད་ཀྱིས་ལེགས་བཅོས་སྤྱི་ཚོགས་ལས་ཁུངས་ཆེད་
འཛུགས་ཀྱིས་ལེགས་བཅོས་གནང་ཕྱོགས་སྐོར་རྩ་འཛིན་དོན་ཚན་ ༥ གཏན་
འབེབས་ཁྱབ་བསྒྲགས་མཛད་ཅིང་། དེ་འབྲེལ་རྒྱ་གཞུང་དང་གནས་ཚུལ་ཞི་འགྲིག་
ཡོང་རེས་སྐབས་བསྟུན་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མཛད་པ་མང་དུ་བསྐྱངས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤
ཤིང་རྟ་ལོའི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཆོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་དུས་ཆེན་དང་
སྟབས་བསྟུན་ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྐུའི་ཡོངས་འཛིན་བགྲེས་པ་༸སྐྱབས་རྗེ་ཤར་ཆོས་གླིང་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རྟོགས་རྣམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་
མཆོག་གི་དྲུང་ནས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་བསླབ་སྡོམ་བཞེས།
ཤིང་རྟ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གདན་ཞུས་ལྟར་པེ་ཅིང་

སོགས་སུ་ཕྱི་ཟླ་ ༧ ནང་ཆིབས་བསྒྱུར་བསྐྱངས་ཏེ་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་འགོ་
ཁྲིད་མའོ་ཙེ་ཏུང་དང་། སྲིད་བློན་ཀྲའུ་ཨེན་ལེ། གཞན་ཡང་ཀྲུའུ་ཏའི། ཏེང་ཞའོ་ཕིང་

སོགས་དཔོན་རིགས་ཁག་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཞིང་། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་

ཚོགས་གནས་སྟངས་རྣམས་གསལ་བར་གཟིགས། དེ་ནི་༸གོང་ས་མཆོག་ཕྱི་རྒྱལ་
དུ་ཆིབས་བསྒྱུར་བསྐྱངས་པ་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་ལ། ཤིང་ལུག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ཟླ་ ༣
ཚེས་ ༡༢ ཉིན་༸རྒྱལ་མཆོག་ཡབ་སྲས་རྣམ་གཉིས་པེ་ཅིང་ནས་བོད་དུ་ཆིབས་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

24

ཞལ་བསྒྱུར་ཏེ་ཟླ་བ་ ༦ ནང་བོད་ལྗོངས་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་ཕྱིར་ཕེབས་མཛད།
མེ་སྤྲེལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་༸རྒྱལ་མཆོག་ཉི་ཟླ་རྣམ་གཉིས་

རྒྱ་གར་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཚོགས་ནས་གདན་ཞུའི་མགྲོན་བརྡ་ཕུལ་བ་ལྟར།
སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་མི་ལོ་ ༢༥༠༠ འཁོར་བའི་དུས་དྲན་མཛད་སྒོའི་སྐུ་
མགྲོན་གཙོ་བོར་གངས་ལྗོངས་གཞིས་རྩེ་ནས་ཆིབས་ཞལ་བསྒྱུར་ཏེ་རྒྱ་གར་དུ་
སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་མི་ལོ་ ༢༥༠༠ འཁོར་བའི་དྲན་གསོའི་དུས་དྲན་

ལ་ཕེབས། ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་དྷི་ལི་གསར་པར་ཕེབས་
འབྱོར་བྱུང་། སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་གྱི་སྲིད་འཛིན་ཌོག་ཊར་ར་འཇིན་རྡར་པར་སད་

མཆོག་དང་། སྲིད་འཛིན་སྐུ་གཞོན་ཌོག་ཊར་ར་རྡ་ཁིར་ཤི་ན། སྲིད་བློན་མི་རྗེ་ནེ་ཧ་
རུ་བཅས་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་བར་མ་ཟད། ལྷག་པར་སྲིད་བློན་མཇལ་འཕྲད་སྐབས་བོད་ནང་རྒྱ་དམར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ངན་པ་རྣམས་མཚམས་འཇོག་ཡོང་ཐབས་སོགས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་གནས་སྟངས་སྐོར་གལ་ཆེའི་བཀའ་བསྡུར་གནང་། སྐབས་
དེར་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་བློན་ཀྲའུ་ཨེན་ལེ་ཡང་རྒྱ་གར་དུ་ཆེད་བཅར་ཞུས་པ་ལྟར་ཟླ་བ་
༡༢ ཚེས་ ༣༠ ཉིན་ཁོང་ལ་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁུལ་གྱི་གནས་སྟངས་སོགས་བོད་མི་
མང་གི་བདེ་སྡུག་གནས་སྟངས་སྐོར་ལེགས་ཆའི་འགྱུར་བ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བཀའ་

མོལ་ཞིབ་ནན་མཛད་ཅིང་། མེ་བྱ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡ ཉིན་རྒྱ་གར་
འཕགས་ཡུལ་ནས་གང་གི་གདུལ་ཞིང་བོད་ལྗོངས་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་དུ་ཆིབས་ཞལ་
བསྒྱུར།
དེ་ལྟར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མཛད་འཛིང་ཆུ་གཉེར་ལྟ་བུའི་ཁྲོད་ནས་དགུང་ལོ་བཅུ་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

25

གཉིས་ཐོག་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་ཆེན་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་འགོ་ཚུགས་ཏེ།
གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔར་གསན་བསམ་མཐའ་འཁྱོངས་གནང་ཞིང་། དགུང་ལོ་
བཅུ་གསུམ་བཞེས་པ་མེ་ཕག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོར་གདན་ས་སེ་འབྲས་གཉིས་ལ་

སྒྲིག་ཞུགས་ཀྱིས་གྲྭ་སྐོར་མཛད་པར་མ་ཟད་། དགུང་ལོ་ ༢༥ བཞེས་པ་ས་ཕག་བོད་
ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༥ སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་བ་ ༣ ཚེས་ ༡ ཉིན་ལྷ་ལྡན་ཆོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོར་དགེ་འདུན་འདུས་པ་ཁྲི་ཕྲག་གཉིས་བརྒལ་བའི་དབུས་སུ་ལུང་

རིགས་སྨྲ་བའི་མཁས་མང་ཁྱུ་མཆོག་འདུས་པའི་མདུན་སར་ལྷ་རམས་པའི་གྲྭ་སྐོར་
དམ་བཅའ་འབུལ་བཞེས་བསྐྱངས།
ས་ཕག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་རྒྱ་གཞུང་གི་ངན་བྱུས་འོག་
༸གོང་ས་མཆོག་རྒྱ་མིའི་དམག་སྒར་དུ་གཟིགས་མོར་གདན་ཞུ་བྱས་པར་ཕེབས་
བཤོལ་སླད་ལྷ་སའི་རྒྱ་ཆེའི་སེར་སྐྱ་མི་མང་རྣམས་མི་བཟོད་པས་༸གོང་ས་མཆོག་
གི་སྐུ་ཕྱྭར་བདོ་བའི་བྱ་ངན་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་ཆེད་མི་མང་སེར་སྐྱ་སྟོང་ཕྲག་མང་
པོས་ནོར་གླིང་ཕོ་བྲང་གི་ཉེན་སྲུང་བྱས་ཐོག་མི་དམངས་རྣམས་འུ་ཐུག་བཟོད་བྲལ་
གྱིས་དྲག་པོའི་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་དང་། ཆབས་ཅིག་བོད་རང་དབང་སྒེར་ལངས་ཀྱི་

རྔམ་སྟོན་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་དང་། དེར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཡ་ང་བྲལ་བའི་དྲག་
གནོན་མི་ཆོས་ལས་འདས་པ་བྱས་པར་བརྟེན། བོད་ཀྱི་འཕྲལ་ཕུགས་བདེ་དོན་ལ་
དགོངས་ནས་བོད་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༨ དང་། ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་གྱི་དགོང་མོའི་
ཕྱག་ཚོད་ ༡༠ ཙམ་ལ་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་དོན་ཆེན་
ཐུགས་ལ་བསྣམས་ཏེ་རྒྱ་དམག་གིས་མཐའ་བསྐོར་བའི་དབུས་ནས་བོད་གཞུང་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

26

དམངས་གང་འཚམ་དང་བཅས་པ་རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་དུ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཆིབས་

བསྒྱུར་གནང་།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་ལྷོ་ཁ་ལྷུན་རྩེ་རྫོང་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་
བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་གཞུང་སླར་གསོ་མཛད་ཅིང་། བོད་གཞུང་ནས་
རྒྱ་ནག་གི་བཙན་ཤེད་འོག་བཞག་པའི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ལ་ངོས་ལེན་མེད་པའི་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་བསྒྲགས་དང་པོ་གནང་བ་དང་། སྤྱི་ཟླ་ ༤ ཚེས་
༡༨ ཉིན་ཏི་ཛུ་པུར་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་འགོད་པ་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒལ་བ་སྐོང་འཚོགས་
ཀྱིས་བོད་རང་བཙན་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བཙན་འཛུལ་
བྱས་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གི་བཙན་ཤེད་སྡིགས་སྐུལ་འོག་བཞག་པའི་གྲོས་མཐུན་དོན་
ཚན་བཅུ་བདུན་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པའི་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་བསྒྲགས་ཐེངས་གཉིས་

པ་བསྐྱངས།
དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་བ་ ༤ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་མ་སུ་རིར་༸ཞབས་སོར་བདེ་
བར་འཁོད་ཅིང་། མ་སུ་རིའི་བཱིར་ལ་ཧའུ་སིར་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཞུགས་སྒར་

མཛད་དེ་བཞུགས་འཇགས་གནང་རིང་། ཟླ་བ་ ༤ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་སྲིད་བློན་ནེ་རུ་མཆོག་མ་སུ་རིར་ཆེད་བཅར་གྱིས་༸རྒྱལ་དབང་མཆོག་དང་ལྷན་དུ་སྐབས་དེའི་

བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་། མ་འོངས་ཞུ་སྒོའི་སྐོར་བཀའ་མོལ་ཞིབ་རྒྱས་མཛད། ཟླ་
བ་ ༤ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་གཞུང་གི་བཀའ་བློན་སོགས་མཐོ་རིམ་འགོ་ཁྲིད་རྣམ་པ་རྒྱས་
འཛོམས་ཐོག་ནང་སྲིད་དང་། ཕྱི་སྲིད། ཆོས་དོན། ཤེས་རིག །དཔལ་འབྱོར་འདུ་
འགོད་བཅས་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ལྷན་ཁང་དྲུག་གསར་འཛུགས་དང་འབྲེལ་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

27

འགོ་བྱེད་རྣམས་བསྐོ་གཞག་མཛད། དེ་ནི་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་དབུ་བརྙེས་པའི་

ཐོག་མ་ཡིན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་བ་ ༤ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་མ་སུ་རི་ནས་ཆིབས་ཐོན་
གྱིས་ཚེས་ ༣༠ ཉིན་བཞུགས་སྒར་དྷརྨ་ཤཱ་ལཱའི་སརྒ་ཨཱཤ་རམ་དུ་བཞུགས་སྒར་
གནས་སྤོས་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༨ ལོར་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གླིང་ཕོ་བྲང་དུ་སྤོ་བཞུགས་
མཛད་ཅིང་། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་བདེན་མཐའ་
གསལ་ཐབས་སུ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སུ་བོད་དོན་སྐོར་ཞུ་སྐུལ་རིམ་པར་

གནང་འབྲས་སུ་རྒྱལ་ཚོགས་ནས་བོད་མིར་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། རང་ཐག་
རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་སྤྲོད་དགོས་པའི་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་གྲོས་ཆོད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩།
༡༩༦༡། ༡༩༦༥ བཅས་སོ་སོར་བཞག་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། ལྕགས་བྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་བ་ ༩ ཚེས་ ༢ ཉིན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་དགོངས་
པར་ཡོད་པ་ལྟར་ཆོལ་གསུམ་ཆོས་ལུགས་དང་བཅས་པའི་མི་འཐུས་བཅུ་གསུམ་

བསྐོ་གཞག་སྩལ་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་གསར་འཛུགས་གནང་སྟེ་དེ་ཉིན་མཇལ་

ཕྱག་དམ་འབུལ་དང་འབྲེལ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ལྡན་གྱི་བོད་ལྗོངས་མང་གཙོའི་གཞུང་

དབུ་བརྙེས་པའི་མཛད་སྒོ་བསྐྱངས། ལྕགས་གླང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༡ ཟླ་བ་ ༣ ཚེས་ ༡༠
ཉིན་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་གསར་པའི་ཟིན་བྲིས་བོད་འབངས་ཡོངས་ལ་ཐོག་
མར་འགྲེམས་སྤེལ་གནང་བ་དང་། ཆུ་ཡོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་
གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་གྱི་མཛད་སྒོ་དང་སྦྲགས་དེ་སྔའི་རྩ་ཁྲིམས་ཟིན་བྲིས་ལ་
བསྐྱར་ཞིབ་གནང་སྟེ་དོན་ཚན་ ༧༧ ཅན་གྱི་རྩ་ཁྲིམས་རྒྱས་པ་གཏན་འབེབས་ཀྱིས་

ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་མཛད། ཆུ་སྤྲེལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

28

ཆེས་མཐོའི་བོད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གསར་འཛུགས་མཛད་པ་སོགས་བོད་འདི་འཕྲལ་ཕུགས་གང་ཐད་ནས་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཚད་ལྡན་ཞིག་ཏུ་བསྐྱོད་རྒྱུའི་

དགོངས་བཞེས་ལྟར་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན། ཁྲིམས་བཟོ་སྤྱི་འཐུས་བཅས་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་ལྡན་གྱི་གཞུང་ཆ་ལག་ཚང་བ་
ཆགས་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་ཡིན།
ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོར་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་བཞིན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
ནང་ཐེངས་དང་པོར་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་མི་མང་གིས་ཐད་ཀར་འདེམས་བསྐོའི་ལམ་

སྲོལ་གསར་གཏོད་མཛད་དེ་ལོ་ངོ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ལུང་ཡོངས་རྫོགས་མི་དམངས་
ཀྱིས་མང་མོས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་འགོ་ཁྲིད་རྣམས་ལ་རྩིས་སྤྲོད་གནང་སྟེ་དུས་
རབས་དང་མཐུན་པའི་རླབས་ཆེན་གྱི་ཐག་གཅོད་གནང་སྟེ། བོད་མི་རྣམས་རང་
མགོ་རང་ཐོན་དང་། རང་ས་རང་སྲུང་། རང་མི་རང་ལས་ཡོང་ཐབས་སོགས་གོམ་ཞེང་ཆེན་པོས་མདུན་བསྐྱོད་རིམ་པར་གནང་སྟེ། བྱུང་རབས་ཀྱི་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་

གསར་གཏོད་མང་དུ་མཛད་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་
མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་། ཐུགས་རྗེ་དང་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

གཞན་ཡང་བོད་ཕྲུག་ན་གཞོན་རྣམས་བོད་ཀྱི་མ་འོངས་སོན་རྩར་དགོངས་ཏེ་ཁོང་ཚོ་ཕྱི་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་གཉིས་ལྡན་ཞིག་ཏུ་གསོ་སྐྱོང་གནང་ཆེད་ལྕགས་བྱི་ཕྱི་

ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣ ཉིན་མ་སུ་རིར་ན་གཞོན་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པའི་སློབ་གྲྭ་ཐོག་
མར་གསར་འཛུགས་བསྐྱངས་ཤིང་། དེ་རྗེས་རིམ་པས་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ཁུལ་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

29

གྱི་བོད་ཕྲུག་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བར་གཞི་རིམ་དང་། འབྲིང་རིམ། མཐོ་རིམ་བཅས་

ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སྤྲོད་ཐུབ་པའི་སློབ་གྲྭ་ཁྱོན་ ༡༠༠ ལ་ཉེ་བ་གསར་འཛུགས་གནང་བའི་ནང་སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༢༧༥༠༠ དང་། བོད་ནང་སློབ་སྦྱོང་གི་གོ་སྐབས་མ་ཐོབ་པའི་
ན་གཞོན་སྟོང་ཕྲག་མང་པོར་སློབ་སྦྱོང་གི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཡོད། དེ་དག་གིས་བོད་ཀྱི་
ཐུན་མིན་རིག་གནས་དང་། དེང་དུས་ཀྱི་སློབ་ཚན་ཡོངས་རྫོགས་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་
བཞིན་པར་མ་ཟད། ལག་ཤེས། ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་སྦྱོང་གི་གོ་སྐབས་
སྦྱོར་སྤྲོད་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་འདི་དག་ནི་འཕྲལ་ཕུགས་གཉིས་སྨན་གྱི་རྒྱལ་ཁ་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཡིན།

རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་དུ་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་གཡུང་དྲུང་བོན་དང་བཅས་པའི་
རིས་མེད་རྒྱལ་བསྟན་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཆོས་སྡེ་ ༢༦༢ དང་། དེ་
དག་ཏུ་དགེ་བཙུན་ཞལ་གྲངས་ ༣༠༠༠༠ ལྷག་དང་། འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་རྒྱལ་

ཁབ་ཁག་ཏུ་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་ཆོས་ཚོགས་ཁག་སྟོང་ལ་ཉེ་བ། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་
ཟློས་གར་ཚོགས་པ་དང་། ལྡི་ལི་བོད་ཁང་། ཝར་ཎ་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་
ཁང་། བཞུགས་སྒར་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད། ནོར་གླིང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གཅེས་སྐྱོང་
ཁང་། རྡོར་གླིང་འཇམ་དབྱངས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གཅེས་སྐྱོང་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་གསོ་རིག་གི་ལྟེ་གནས་བོད་ཀྱི་སྨན་རྩིས་ཁང་དང་། ཕྱི་ལུགས་ཀྱི་སྨན་ཁང་།

ལག་ཤེས་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་བཟོ་ལས་སོགས་ཆེད་སྦྱོང་བྱ་ཡུལ་གྱི་ལྟེ་གནས་ཁག་མང་
གསར་འཛུགས་གནང་ནས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་ཏེ་དེང་སྐབས་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་རྨང་གཞི་སྲ་བརྟན་ཕུགས་འཕེར་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

30

ནི་སྟོང་གསུམ་རིན་ཆེན་བདུན་གྱིས་བཀང་སྟེ་ཕུལ་ཡང་ཆ་ཙམ་གཞལ་དཀའི་
གནས་སུ་གྱུར།

དེ་བཞིན་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་འཕྲལ་སེལ་འཚོ་གོས་ཀྱི་གཞི་རྟེན་བཟང་པོ་
ལེགས་ཚུགས་སླད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་བ་ ༡༢ པར་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ལུགས་བསམ་
གཞིས་གྲོང་དུ་མི་གྲངས་ ༦༦༠ ཐམ་པ་གཞིས་ཆགས་སུ་གཏོང་གནང་མཛད་པ་
ནས་བཟུང་ད་ཆ་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ཁུལ་དུ་གཞིས་ཆགས་ཁག་ ༥༨ དང་། རྒས་

གསོ་ཁང་ ༡༥ བརྒལ་བའི་བར་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱིས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་
ཀྱི་རྨང་གཞི་སྲ་བརྟན་ཆགས་ཡོད།
མེ་ལུག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༧ ཟླ་བ་ ༩ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་༸གོང་ས་མཆོག་ཐོག་མར་
ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྲུ་ཉི་ཧོང་དང་། ཐའི་ལན་ཌིའི་ནང་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང་འགོ་ཚུགས་པ་
དང་། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ ཟླ་བ་ ༩ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཨི་ཊ་

ལི་དང་། སུད་སི། ནེ་ཐར་ལན་ཌ། སྦེལ་འཇམ། ཨ་ཡར་ལན་ཌ། ནོར་ཝེ། སུད་ཊན།
དབྱིན་ཡུལ། ནུབ་འཇར་མན། ཨོ་སེ་ཊི་ལི་ཡ་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་གྲུར་ཡང་ཆིབས་

བསྒྱུར་ཐེངས་དང་པོ་བསྐྱངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཨ་རི་དང་། ཕ་རན་སི། ཨུ་རུ་སུ།
འཇར་མན་ནི། སོག་ཡུལ་སོགས་ཤར་ནུབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ ༧༠ ཙམ་ལ་ཡང་ཡང་
ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ་དད་ལྡན་མི་མང་ལ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ཡང་
ཡང་བསྐོར་ཅིང་། རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་སྲིད་འཛིན་སྲིད་བློན་གྱིས་གཙོས་པའི་དཔོན་
རིགས་དང་། ཆོས་ལུགས་ཁག་གི་བླ་ཆེན། ཚན་རིག་རིག་གནས་དང་། ལོ་རྒྱུས་
རིག་པ་སོགས་ཀྱི་གྲགས་ཅན་མི་སྣ་མང་པོ་མཇལ་འཕྲད་གནང་བར་ཀུན་གྱིས་བརྩི་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

31

བཀུར་ཆེན་པོ་ཞུས་ཡོད་ལ། བོད་ཀྱི་ཆོས་རིག་དང་། ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས།

བོད་ཀྱི་གནས་བབས་སོགས་ལ་ངོ་སྤྲོད་གནང་བའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བ་ཡིན།

དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་ཉིད་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ཞི་མོལ་གྱིས་ཐག་

གཅོད་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་པ་བཞེས་ཏེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་
རྗེས་རྒྱ་ནག་མི་མང་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་འབྲེལ་ལམ་ཐོག་མ་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་བོད་
ཡུལ་གྲུར་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་སྔ་རྗེས་གཏོང་གནང་མཛད་པས་བོད་
གཞིས་བྱེས་མ་བུ་ངོ་འཕྲད་ལྟ་བུ་བྱུང་ཞིང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠
ལོའི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢ བར་བོད་རྒྱའི་དབར་འབྲེལ་མོལ་ལན་དགུ་དང་། ནང་ལུགས་
གྲོས་བསྡུར་ཐེངས་གཅིག་བཅས་བྱུང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ཨ་རིའི་

གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ལོ་རྒྱུས་
རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བོད་རྒྱ་ཞི་མོལ་གྱི་ཞི་བདེའི་སྔོན་འགྲོའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་
ལྔ་འདོན་གནང་མཛད་ཅིང་། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཕ་རན་

སིའི་སི་ཊས་སི་སྦག་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བོད་རྒྱ་
ཞི་མོལ་གྱི་ཞི་བདེའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་ལྔའི་དོན་སྙིང་གི་དགོངས་གཞི་གཙོ་བོ་
རྣམས་གསལ་བསྒྲགས་བསྐྱངས་པ་སོགས་བོད་རྒྱའི་དབར་ཕན་ཚུན་བསམ་ཤེས་
དང་། ཡིད་ཆེས། གུ་བཤངས་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་ཕན་གྱི་གྲོས་མོལ་གནང་
རྒྱུའི་སྒོ་མོ་འབྱེད་པར་མཛད། གཞན་ཡང་འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཚེ་མེད་ལམ། །
རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ལས་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་ཕུལ། །

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

32

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་སྤྱོད་དང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གྷན་
དྷིའི་བཞེད་དགོངས་བཟང་པོ་གཞིར་བཟུང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་
ཀྱི་ལས་འགུལ་མཐའ་དག་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་དུ་བསྒྱུར་གནང་མཛད་པ་ནི་སྔར་

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་དང་། ནང་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གང་དུའང་མ་བྱུང་བའི་རླབས་

ཆེན་གྱི་མཛད་འཕྲིན་ཞིག་བསྐྱངས་པར་བརྟེན། རྨད་བྱུང་མཛད་བཟང་གིས་འཛམ་
གླིང་གི་སྐྱེ་རྒུ་རྣམས་ཡིད་དབང་ཡོངས་སུ་འཕྲོགས་པར་མ་ཟད། འགྲོ་བ་མིའི་ཀུན་
ཁྱབ་འགན་འཁུར་གྱི་རྨང་གཞིའི་ཐོག་དུས་རྟག་ཏུ་བྱམས་སྙིང་རྗེ་དང་། གཞན་ཕན་
གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཟབ་མོས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཚུད་པའི་འཛམ་གླིང་སྟེང་གི་སྐྱེ་འགྲོ་
ཀུན་ལ་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་ཐབས་ཀྱི་རྩ་བ་འཛམ་གླིང་གི་ཞི་བདེ་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་

ཐང་། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བཅས་དང་། ལྷག་པར་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་བླ་ན་མེད་
པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་རྣམ་གསུམ་སྟེ། འགྲོ་བ་མིའི་བཟང་སྤྱོད་གོང་འཕེལ་
དང་། ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་དབར་མཐུན་འབྲེལ་གོང་འཕེལ། བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་དང་ཆོས་རིག་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བཅས་ལ་ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས་པར་བརྟེན། དྲང་བདེན་དང་། བསྔགས་འོས་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་བཞེད་དགོངས་དང་། ཕུལ་བྱུང་གི་
མཛད་འཕྲིན་ལ་ཡི་རངས་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱིས་ཞི་བདེའི་ཕོ་ཉར་ངོས་འཛིན་གནང་སྟེ་ཕྱི་

ལོ་ ༡༩༨༩ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་འཛམ་གླིང་ཐོག་ཆེས་སྙན་པར་གྲགས་པའི་ནོ་
བྷེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་འབུལ་བཞེས་མཛད་དེ་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་ཆེན་
པོར་མངའ་གསོལ་བ་དང་། འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ ༣༣ ལྷག་གིས་ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་དང་། ཨ་རིའི་གསེར་གྱི་གཟེངས་རྟགས།

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

33

སོག་པོའི་པདྨ་དཀར་པོ་སོགས་གྲགས་ཅན་གྱི་གཟེངས་རྟགས་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒལ་བ་
འབུལ་ལམ་ཞུས་ཡོད། དེ་བཞིན་འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།

མཁས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ཟླ། །

བཙུན་པའི་བསླབ་གུས་དགྲ་བཅོམ་ཉེ་བར་འཁོར། །
བཟང་པོའི་འཕྲིན་ལས་བློ་བཟང་རྒྱལ་བ་དངོས། །
བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནི་མཁས་
གྲུབ་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱན་ཚད་ཐུབ་རྩོད་མེད་ཡོངས་གྲགས་འདི་ལྟར་སྔོན་ཆད་ཉུང་
ལ། ཕྱིས་ཀྱང་འབྱུང་དཀའ་བས། ཁྱེད་དཔེ་ཁྱེད་ཉིད་ཁོ་ན་ལས་མེད་ཅེས་པ་ལྟར།
མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་མཛད་བཟང་མུ་མཐའ་དང་གཏིང་དཔག་དཀའ་བས་
འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་འགྲོ་བ་མིའི་དེད་དཔོན་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན།
སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དང་། སྲིད་འཛིན་གྱི་ཁྱད་འཕགས་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ། ཁྲིམས་ལུགས་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ། རྒྱལ་སྤྱིའི་འབྲེལ་ལམ་ཚན་རིག་གི་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ་
སོགས་དང་། དེ་བཞིན་མི་སེར་གྱི་ཆེ་བསྟོད་དང་། མཁས་དབང་གི་ཆེ་བསྟོད་
སོགས་གུས་བཀུར་གྱི་གཟེངས་རྟགས་དང་ཕྱག་འཁྱེར་སྙན་གྲགས་ཅན་བརྒྱ་ཕྲག་
བརྒལ་བ་འབུལ་བཞེས་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས་ཏེ་རང་ཅག་རྣམས་དགའ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་

ཉིན་མོ་གསར་སྐྲུན་གནང་ཡོད། གཞན་ཡང་འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

34

གང་གིས་གདུལ་བྱ་སྐལ་ལྡན་གངས་ཅན་པར། །

སྔོན་མེད་མང་གཙོའི་བདག་དབང་དགྱེས་བཞིན་སྩལ། །
བྱམས་བརྩེའི་ཐུགས་ཀྱིས་སྲིད་གསུམ་དབང་སྒྱུར་མགོན། །
མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྡེ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་མང་གཙོའི་བསྒྱུར་བཅོས་ཆེན་
པོ་ཞིག་མཛད་དེ་བཙན་བྱོལ་དུ་བཞུགས་རིང་ཕྱག་བསྟར་གནང་རྒྱུའི་བཅའ་ཁྲིམས་
གསར་བཟོ་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གྲངས་འབོར་སྤར་ཆ། ཆེས་མཐོའི་
ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་དང་། ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས། འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་བཅས་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་གྱི་ཆ་ལག་མ་ཚང་བ་མེད་པ་གསར་འཛུགས་ཀྱིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་
ལམ་ལུགས་དང་། མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ལས་འགན་གཏན་འཁེལ་
གྱིས་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་དབང་སྒྱུར་ལ་ཤུགས་སྣོན། སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པ་
ནས་བཟུང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གྲངས་ཚད་སྤར་ཆ་གནང་བ་དང་། བཀའ་བློན་རྣམ་པ་བོད་
མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱིས་འོས་འདེམས་གནང་རྒྱུའི་ལམ་སྲོལ་གཏོད། མང་གཙོའི་ཐོབ་ཐང་ཤ་ཁྲག་གི་འགྲོ་གྲོན་བཏང་སྟེ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་མི་དགོས་པར་མགོན་པོ་གང་ཉིད་

ནས་བཙན་ཐབས་སུ་གསོལ་རས་སྩལ་ཅིང་། མདུན་བསྐྱོད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་རིམ་པར་

མཛད་པ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་བྱུང་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཧ་ལམ་
བྱུང་མྱོང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན།
ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ནས་བཟུང་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་མི་མང་ནས་ཐད་ཀར་

འོས་འདེམས་བྱེད་པའི་ཐོབ་ཐང་སྩལ་བ་སོགས་མང་གཙོ་ཚད་ལྡན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

35

བསྐྱོད་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་དང་
མཐུན་པའི་གལ་ཆེའི་བསྒྱུར་བཅོས་མཛད་གནང་ཁོངས་ནས་དེ་སྔ་འཛིན་སྐྱོང་
བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་བློན་རྣམས་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ཐད་བསྐོས་གནང་ལམ་
ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནས་བཟུང་མི་འགྲོའི་འོས་གཞིར་སྩལ་བར་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱིས་འདེམས་བསྐོ་གནང་རྒྱུར་བསྒྱུར་བཅོས་མཛད། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ཡང་གསར་

གཏོད་མཛད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོར་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་བཞིན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
ནང་ཐེངས་དང་པོར་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་མི་མང་གིས་ཐད་ཀར་འདེམས་བསྐོའི་སྲོལ་
བཟང་གསར་གཏོད་མཛད། ཡང་སྒོས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོར་མི་མང་གིས་ཐད་ཀར་

འོས་འདེམས་བྱས་པའི་འགོ་ཁྲིད་ལ་སྐུ་དབང་རྩིས་སྤྲོད་གནང་བ་སོགས་ཀྱི་མཛད་
འཕྲིན་དག་ནི་བསམ་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན།

བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་ཆབ་སྲིད་དང་། བོད་ལྗོངས་སྐྱེ་འགྲོའི་

བདེ་སྐྱིད་ལ་གནོད་གཞི་ཆེ་བ་ལུང་རིགས་དང་། དག་སྣང་། ཉམས་མྱོང་ཀུན་མཐུན་
ཚད་གྲུབ་ལ་བརྟེན། ༸རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་
རིམ་བྱོན་གྱིས་དབུས་ཚད་ལྡན་སྐྱེས་མཆོག་དུ་མས་དགག་བྱ་མཛད་མུས་ལྟར། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཀྱང་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་བྱེར་གནོད་
ཚབས་ཆེ་བ་དང་གཅིག ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བསྟན་པའི་འཇུག་སྒོ་སྐྱབས་
འགྲོའི་བསླབ་བྱར་འགལ་བ་དང་གཉིས། ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་དག་སྣང་ནོར་བུའི་
འོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་གནོད་སྐྱོན་འབྱུང་བ་དང་གསུམ། ཡང་སྒོས་གསེར་སྦྱངས་བཙོ་མ་ལྟ་བུའི་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རྨ་འབྱིན་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དང་བཞི།

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

36

བོད་གཞུང་གི་ད་ལྟའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བཞེངས་ཕྱོགས་དང་འགལ་བ་དང་ལྔ་སོགས་
དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱས་ན་དགེ་མེད་སྐྱོན་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་གནས་ཚུལ་ར་སྤྲོད་
དང་། དགག་དགོས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མར་གཟིགས་ནས་ཀུན་ཕན་དགོངས་བཞེད་ཀྱིས་

མཛད་དཀའ་དུ་མ་ཁྱད་བསད་ཀྱིས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱས་ན་འཕྲལ་ཕུགས་ཀུན་ཏུ་གནོད་ཚབས་ཆེ་བའི་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་ལན་གྲངས་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་
སྩལ་འདུག་པ་དེ་དག་ནི་དཔྱད་གསུམ་རྣམ་དག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚད་མའི་
བཀའ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་འགྲོའི་འཕྲལ་ཡུན་གྱི་ཁེ་ཕན་དང་མཐུན་པར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་
ལ་དག་ཐེར་མཛད་པ་ཞིག་དང་། ༸རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ནས་བཟུང་ད་བར་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་དུ་མས་དམ་བསྒྲགས་གནང་ནས་ལོ་ངོ་བཞི་བརྒྱར་ཉེ་བའི་རིང་གི་

དོན་དངོས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་ཕྱོགས་བསྡོམས་ཀྱིས་མི་མང་ལ་བླང་དོར་འཇུག་ལྡོག་གི་

ལམ་སྟོན་གནང་བ་ཞིག་ཡིན། ཡང་སྒོས་འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།

འཛམ་གླིང་ཀུན་གྱིས་བཀུར་ཞིང་དུས་འཁོར་དངོས། །
བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་ནོར་བུར་གསོལ་བ་འདེབས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ད་བར་ཕྱི་ནང་གི་གདུལ་བྱ་འབུམ་ཕྲག་མང་པོར་
དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་བསྐོར་བར་མཛད་པ་མ་ཟད། ལྷག་
པར་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་གི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་དུ་
བཀུར་ནས་དབང་ལུང་མན་ངག་གི་གདམས་པ་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་བཞེས་ཏེ་
རིས་མེད་རྒྱལ་བསྟན་ཉམས་པ་སླར་གསོ་དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་མཛད་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

37

བཟང་བསམ་བརྗོད་ལས་འདས་པ་བསྐྱངས་ཐོག ཡང་སྒོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ཟླ་བ་ ༥
པར་ལྷ་ལྡན་ནོར་གླིང་བསྐལ་བཟང་ཕོ་བྲང་དུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་
ཐེངས་དང་པོ་སྩལ་བ་ནས་ད་བར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་ལན་གྲངས་
༣༣ གནང་སྟེ་དད་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་འགྲོ་ཁྲི་འབུམ་མང་པོའི་རེ་འདོད་སྐོང་བར་མཛད།
མདོར་ན་༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་མཐའ་དག་བསྟན་
པ་རྒྱས་ཞིང་འགྲོ་ཀུན་བདེ་བ་དང་། ལྷག་པར་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ལ་ཉེ་
བའི་གཞི་རྩ་དམ་པར་གྱུར་ཏེ་དེང་གི་སྐབས་སུ་གངས་ཅན་བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་
འཛམ་གླིང་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་ཁྲོད་དུ་མགྲིན་པ་གཟེངས་སུ་བསྟོད་པའི་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་

དཔལ་ཡོན་རྒྱས་པ་འདི་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་དྲིན་
ཁོ་ན་ཡིན། དེ་ཡང་འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།

༸རྒྱལ་མཆོག་ཡོངས་ཀྱི་མཛད་བཟང་ཁྱེད་གཅིག་པུས། །
བདག་གིར་བཞེས་ནས་ཐུབ་བསྟན་ཡིན་ནོ་ཅོག །
རིས་མེད་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་ལ་མཐུ་ཐོབ་པ། །
འཇམ་དཔལ་ངག་གི་དབང་པོར་གསོལ་བ་འདེབས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་པ་ནི་
༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་མཛད་པ་མཐའ་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་

བསྡོམས་པ་ལས་ཆེས་ལྷག་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྲིད་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་ནི་དེ་
དག་ལས་ཀྱང་ལྡབ་འགྱུར་གྱིས་ཆེས་ཆེར་བརྒལ་ཏེ་གང་གི་གདུལ་བྱ་གངས་ཅན་པ་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

38

རྣམས་སྨོས་ཅི། འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་འབུམ་ཕྲག་དུ་མ་གང་གི་གདུལ་བྱར་
གྱུར་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྐྱེ་རྒུ་མཐའ་དག་གིས་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བའི་ཞི་བདེའི་

དེད་དཔོན་ཆེན་པོ་ཉག་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་གཟུར་གནས་ཀུན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་
མཇལ་བཞིན་པ་འདི་ག་ལགས་སོ།།
ལྗགས་རྩོམ་ལ་མཚོན་ནའང་། བགྲང་གིས་མི་ལང་པ་འགྲོ་བའི་རྨོངས་མུན་
སེལ་བའི་ཉི་མ་ལྟ་བུར་མཛད་པས་༸གོང་ས་མཆོག་ནི་བོད་འབངས་ཙམ་མིན་པར་
འཛམ་གླིང་གི་སྐྱེ་རྒུ་ཡོངས་ཀྱི་ཁོག་པའི་སྙིང་དང་། དཔྲལ་བའི་མིག །མགོན་མེད་
རྣམས་ཀྱི་མགོན་དང་། སྐྱབས་མེད་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས། དཔུང་གཉེན་མེད་པ་རྣམས་
ཀྱི་དཔུང་གཉེན་དམ་པ་སྟེ། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན། བོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་
རང་དབང་བཅས་པའི་སྲོག་ཤིང་ལགས་པ་ནི་མཛད་རྗེས་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་ཆུ་

ཐིགས་བཞིན་མདོར་བསྡུས་སུ་བཀོད་པ་འདི་ལྟར་ལགས་སོ།། །།

39

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༧ ཉིན། མ་སུ་རིར་རྒྱ་གར་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ཞབས་མཇལ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་

སློབ།

ཀ༽ ཐབས་སྡུག་གི་འཕོ་འགྱུར་དང་། དེ་ལུགས་ཀྱི་འབད་ཐབས།

ད་ལོ་ང་ཚོ་བོད་ལ་གནས་ཚུལ་ཐབས་སྡུག་པོ་ཞིག་བྱུང་། སྔ་མོ་བོད་ལ་དུས་འགྱུར་མང་པོ་བྱུང་མྱོང་བ་ཡང་། ད་ལོ་ལས་གནས་ཚུལ་ཐབས་སྡུག་པ་བྱུང་མ་མྱོང་བ་ལྟ་བུ་རེད། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་གང་སར་གནས་ཚུལ་འཕོ་འགྱུར་ཆེན་པོའི་དུས་

སྐབས་ཤར་དང་འཆར་མུས་དང་མཚུངས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་རེད། དུས་ཀྱི་

འགྱུར་བ་དེ་ཡང་རྟག་བརྟན་མིན་པས་འགྱུར་བ་ངེས་པར་ཡོང་གི་རེད། དེར་བརྟེན་
ཚང་མས་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངལ་དུབ་དཀའ་ཚེགས་ལ་བཟོད་བསྲན་གང་ཐུབ་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རང་ཅག་རྗེ་
འབངས་ཚང་མ་རང་རང་སོ་སོའི་སྲོག་མགོ་ཐོན་ཐབས་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་རྒྱ་གར་
ཕྱོགས་སུ་ཡོང་བ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མིན། ཕྱིན་ཆད་བོད་རང་དབང་རང་བཙན་གཙང་
མ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱ་བར་ཡོང་བ་ཡིན།

ལས་དོན་དེ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་མིན་པར་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡིན་སྟབས་ཚང་མས་
དམིགས་ཡུལ་ཐག་རིང་པོ་ཞིག་ལ་བཟུང་སྟེ་ཐབས་ཤེས་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

40

བརྒྱུད་ནས་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་རྒྱ་གང་ཆེ་ཞིག་མ་བཏང་བར་ལས་སླ་པོ་ཞིག་དང་

། ཐག་ཉེ་པོའི་བསམ་བློ་བཏང་ན་ནོར་འཁྲུལ་རེད། བསམ་བློ་ཐུང་ཐུང་བཏང་བའི་

བསམ་ཐོག་འཁེལ་ན་འགལ་བ་མེད་ཀྱང་། བསམ་ཐོག་མ་འཁེལ་བར་དུས་ཚོད་རིང་

པོ་ཞིག་འགོར་སྲིད་ན་གྲ་མ་འགྲིགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་རེད། གཅིག་བྱས་ན་ལས་དོན་
ཐག་ཉེ་པོ་ཞིག་ལ་འགྲུབ་སྲིད་ཀྱི་རེད། དེ་ལྟར་འགྲུབ་ན་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་འཆར་

གཞི་ཚང་མ་ཉིན་མ་གཅིག་ལ་བཞག་ཆོག་གི་རེད། བསམ་ཕུགས་བཏོད་སྟངས་རྒྱ་
གང་ཆེ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས། རྩ་བའི་བོད་དོན་སྐོར་བར་ལམ་ཟླ་ཤས་རིང་ཕྱི་ནང་

གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན་རང་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཕལ་ཆེ་བ་ང་ཚོའི་ཕྱོགས་སུ་
སེམས་ཁུར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས། འཛམ་གླིང་ཡོངས་རྫོགས་དམར་པོས་དབང་བསྒྱུར་བྱ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་འདྲ་ཤར་ན་མ་གཏོགས་དེ་མིན་བདེན་འབྲས་བཟང་པོ་
ཞིག་མྱུར་འགྱངས་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡོང་རྒྱུར་ཐེ་ཚོམ་མེད།
ཕྱིན་ཆད་བོད་ནང་རང་རེ་སྔ་མའི་གནས་སྟངས་དེ་དག་ཆ་ཚང་གནས་ཐབས་
མེད་པས་བསྒྱུར་བཅོས་འགྲོ་དགོས། གང་ལགས་ཤེ་ན། རྒྱ་ཆེའི་འཛམ་གླིང་གི་

གནས་ཚུལ་འཕོ་འགྱུར་ཆེན་པོ་འགྲོ་བཞིན་པར་བརྟེན། ང་ཚོས་དེ་དང་བསྟུན་པའི་

ལམ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་རྒྱུ་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན། བོད་ལྗོངས་སྤྱིའི་བདེ་དོན་གལ་
ཆེ་འདི་ཙམ་ལ་གྲལ་རིམ་དང་། ཕོ་མོ་རིགས་རུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་ལ་ལྟོས་པར་བོད་
རིགས་ཡིན་ཕྱིན་རང་རང་སོ་སོའི་ཤེས་ནུས་གང་ཡོད་སྤྱི་དོན་ཐོག་ཕྱར་བ་གྲུ་
འདེགས་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། རང་གི་ཤེས་ཚད་ལ་དཔག་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡང་ངེས་པར་ཡོང་གི་རེད། དེར་བརྟེན་ཚང་མས་རང་དོན་སྤངས་ཏེ་སྤྱི་དོན་དུ་ཁ་ཙམ་མིན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

41

པར་ཐབས་ཤེས་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བསྐྱོད་ཐུབ་པའི་ནུས་ཤུགས་འདོན་དགོས།

ཁ༽ མཐུན་སྒྲིལ་དམ་ཟབ་དང་། ལས་སློབ་ལ་འབད་རྩོལ།
སྐབས་སུ་བབས་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་གཙོ་བོ་གཅིག་ལ་བོད་མི་ཚང་མ་མཐུན་
ལམ་རྡོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་དགོས་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དཔེར་ན། དབུས་གཙང༌དང་། ཨ་
མདོ། ཁམས། ནང་གསེས་ལའང་ལུང་ཚོ་སོ་སོ། གདན་ས་དང་། གཞིས་དགོན་སོ་སོ། དམག་སྒར་ཁག་སོགས་མིང་འདོགས་འདྲ་མིན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཕྱོགས་
སྒྲིལ་འཐེན་འཁྱེར་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན། ད་ལྟ་འདིར་ཡོད་བོད་མི་ཡོངས་
རྫོགས་མཐུན་ལམ་བདེ་སྡུག་གཅིག་གྱུར་ཡོད་ཀྱང་། ད་དུང་མཐུན་སྒྲིལ་དམ་ཟབ་
རྡོག་རྩ་ཆིག་སྒྲིལ་ལྕགས་ཀྱི་གོང་བུ་ལྟ་བུ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས། བོད་དུ་
ལུས་པ་དང་། འདི་ག་རྒྱ་གར་ས་ཐོག་ཏུ་འབྱོར་བ་གཉིས་ནས། འདི་ག་རྒྱ་གར་དུ་
འབྱོར་རིགས་རྣམས་ལ་འཕྲལ་སྒང་དོན་དམ་རང་དབང་ཡོད་ཅིང་། ཕུགས་སུ་རང་
གི་ལུང་པའི་བསྟན་སྲིད་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་རྒྱུའི་དགེ་མཚན་བྱུང་ཡོད་སྟབས།
ཚང་མས་བསམ་བློ་ཡག་པོ་གཏོང་དགོས།
ཡང་གཅིག་ལ་རང་རེ་བོད་སྤྱིའི་བསྟན་སྲིད་འཕྲལ་ཕུགས་བདེ་དོན་སྒྲུབ་པའི་
ལག་ཆ་ལྟ་བུར་བོད་མི་ཕོ་མོ་ཁྱད་མེད་ཚང་མར་ཡོན་ཏན་དགོས་པ་ཡིན་སྟབས་ཕོ་
མོ་རྒན་གཞོན་ཚང་མས་རང་རིགས་ཀྱི་དོན་དུ་བློ་སྟོབས་ཆེ་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཆབ་སྲིད་
སོགས་ཤེས་རིག་ལག་རྩལ་གྱི་ཡོན་ཏན་སྣེ་ཅི་རིགས་ནས་སློབ་སྦྱོང་རྒྱུན་བསྲིང་
བྱེད་དགོས། ད་ལྟ་མི་རྣམས་ལམ་ལས་བྱ་དགོས་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་
དང་། ལོ་ན་ཆུང་རིགས་ཕུགས་དོན་སློབ་སྦྱོང་དང་། བར་འབྲིང་རྣམས་རང་གི་ཤེས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

42

ཚད་དང་མཐུན་པའི་འཕྲལ་སེལ་སློབ་སྦྱོང་། རྒན་གྲས་རྣམས་ཀྱི་འཚོ་ཐབས་བཅས་

ཐབས་ཤེས་གང་ཡོང་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པར་དོན་འབྲས་སྨིན་མཚམས་རང་རང་
སྐབས་བབས་བྱེད་སྒོ་འདི་བགྱིད་ལན་གསལ་སྐབས་བསྟུན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། ཁྱེད་རང་
ཚོས་ཀྱང་སྤྱི་དོན་ལ་སྨན་པའི་བསམ་འཆར་གང་ཡོད་ངེས་པར་དུ་ཤོད་དགོས།
ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

43

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢ ཉིན། བོད་ལྗོངས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དང་། ནང་ཚན་ཆོས་ལུགས་ཁག་བཅས་མི་མང་སེར་སྐྱའི་སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་རོང་ཁྲི་རྒན་སྤྲུལ་སྐུ་ཅན་ཚོ་ཁག་གཅིག་བཞུགས་སྒར་དྷ་རམ་ས་ལར་ཚོགས་འདུར་འབྱོར་བ་རྣམས་ལ་ཚོགས་འདུའི་གནད་དོན་སྐོར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་། དོན་ལྡན་གྱི་བསམ་གྲོས།

༼བོད་ལྗོངས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དང་། ནང་ཚན་ཆོས་ལུགས་ཁག་བཅས་མི་མང་སེར་སྐྱའི་སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་རོང་ཁྲི་རྒན་སྤྲུལ་སྐུ་ཅན་ཚོ་ཁག་གཅིག་བཞུགས་སྒར་དྷ་རམ་ས་ལར་ཚོགས་འདུར་འབྱོར་འཕྲལ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་མཇལ་ཕྱག་ཏུ་བཅར་སྐབས་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཐུགས་དགྱེས་སྤྲོ་ཆེན་པོའི་ཉམས་དང་བཅས་ཏེ་དེ་རིང་ཁྱོད་ཚོ༌འབྱོར་ཐུབ་པ་ཡག་པོ་བྱུང་། ཁྱོད་ཚོ་ལམ་ལ་ཁག་པོ་མ་བྱུང་ངམ། ཞེས་བཀའ་གནང་། དེ་ནས་ཚོགས་འདུའི་གནད་དོན་སྐོར་བསྡུས་ཙམ་བཀའ་མངགས་སྩལ་བ་གཤམ་གསལ།༽

ཁྱོད་ཚོ་མི་མང་འཐུས་མི་རྣམས་རང་རེ་འདི་ཁུལ་ཡོད་པའི་བོད་ཆོལ་ཁ་
གསུམ་གྱི་མི་མང་རང་ནས་མོས་འདེམས་དྲག་རེས་ཀྱིས་འོས་འཆར་ཕུལ་ཐོག་ངོས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

44

ནས་ཀྱང་རེ་སེམས་ཆེན་པོས་བསྐོས་ཏེ་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་གཏན་འཁེལ་ཡག་པོ་
བྱུང་ཡོད། དེང་སང་གི་དུས་འདིར་ང་ཚོས་བསམ་བློ་མང་པོ་བཏང་སྟེ་ལས་དོན་མང་
པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། ང་ཚོས་སྤྱི་དོན་རླབས་ཆེ་ཙམ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསམ་བློ་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་གཏོང་དགོས། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མ་མི་མང་

ནས་དྲག་རེས་ཀྱིས་བདམས་པའི་འཐུས་མི་དྲག་གྲས་ཤ་སྟག་རེད། ད་རེས་ཚོགས་
འདུ་འདི་ནི་གལ་ཆེ་གནད་ཆེ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་དོན་མེད་གྲགས་གཏམ་སྟོང་པ་ཞིག་

ཡོང་བའི་དོན་དུ་མིན། རང་ཚོ་བོད་གཞུང་འདི་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་

དགོས། དེའི་ཕྱིར་དུ་མི་མང་གི་འཐུས་མི་ཡོད་པའི་ཚོགས་འདུའི་སྒྲིག་འཛུགས་
ཤིག་ཀྱང་ངེས་པར་དུ་དགོས་པ་འདི་ལ་དགེ་མཚན་ཧ་ཅང་གི་ཆེན་པོ་འདུག ད་ཆ་
ཚོགས་འདུ་དངོས་སུ་ཚུགས་རྒྱུ་འདི་ལ་ངོས་རང་དགའ་པོ་བྱུང་།
ད་ལྟ་ཚོགས་འཐུས་གསུམ་བཞི་འབྱོར་རྒྱུ་བསྡད་ཡོད་ཀྱང་། ཁྱོད་ཚོ་མང་ཆེ་
བ་འདིར་འབྱོར་ནས་བསམ་བློ་ཞིབ་ནན་བཏང་སྟེ་ད་ཕན་ལོ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་གྱི་ནང་

བོད་སྤྱིའི་ལས་དོན་ཐོག་དགེ་སྐྱོན་གང་དང་གང་འདྲ་བྱུང་བ། སྐྱོན་བྱུང་སྟངས་གང་
འདྲ་ཡིན་པ་སོགས་སྨན་པས་ནད་གཞི་ངན་པར་བརྟག་ཞིབ་ནན་ཏན་བྱས་ཏེ་ནད་ཀྱི་

འབྱུང་རྩ་རྩད་ཆོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱེད་དགོས། དེ་མིན་སྐད་ཆ་སྟོང་པ་ཚིག་སྐམ་པོ་
བརྒྱ་སྟོང་མང་པོ་བཤད་ཀྱང་ཕན་པ་མེད། ཁྱོད་ཚོས་ངེས་པར་རང་ལ་ནད་དྲག་པོ་བྱུང་དུས་སྨན་བཅོས་ཐབས་ཤེས་ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་བསམ་པ་དེ་བཞིན་རང་རེར་
བོད་བསྟན་པ་ཆབ་སྲིད་སྤྱི་དོན་གྱི་ཐོག་ཏུ་དོན་དམ་པའི་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ཐབས་ཤིག་བྱེད་དགོས།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

45

ད་རེས་ཁྱོད་ཚོས་ལས་དོན་འདི་ཐོག་ཏུ་སྤྱི་ཟོམ་དང་། འདྲ་ཆགས་པོ་ཞིག་ལ་

གཡུག་བཞག་པའམ། ཟབ་བེ་ཟོབ་བེའི་ངང་དུ་ལུས་ན། ཉིན་མ་གཅིག་སོང་གཉིས་

སོང་། ཟླ་བ་དང་། ལོ་སོང་ནས་ནམ་ཞིག་ཏན་ཏན་འ་འུབ་མ་འདུས་པ་ཞིག་ཆགས་

རྒྱུར། དེ་དུས་ཕྱིས་དྲགས་ནས་འགྱོད་ཀྱང་བྱ་ཐབས་རྩ་བ་ནས་མེད་པ་ཞིག་ཡོང་གི་
རེད། ད་ཕན་ང་ཚོས་དུས་སྐབས་དང་བསྟུན་པའི་ལས་དོན་བཟང་པོ་སྐབས་
མཚམས་སོ་སོར་འཕྲལ་འཕྲལ་ལག་ལེན་མ་ཐུབ་པའི་སྐྱོན་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་
ཕྱིས་དྲགས་མེད་པར་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད། དེ་རྩིས་ཁྱོད་ཚོས་མ་འཕྱུགས་པ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་བྱེད་དགོས།
ཁྱོད་ཚོས་སོ་སོའི་མིག་གི་མདུན་དུ་མཐོང་བ་གཅིག་པུ་གཞིར་བཟུང་གིས་

བསམ་སྦུག་དོག་པོའི་སྐད་ཆ་གང་བྱུང་མང་པོ་བཤད་པས་དགོས་པ་མེད། སྙིང་པོ་སྤྱི་དོན་གྱི་ཐད་ལ་འཕྲལ་ཕུགས་གང་ཅིའི་བསམ་བློ་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་བཏང་སྟེ།
དཔེར་ན། འགོ་བྱེད་ཁག་སུ་དང་སུས་བྱེད། དེས་ལས་འགན་གང་དང་གང་སྒྲུབ་དགོས་སོགས་འདི་དང་འདི་ཞེས་པའི་བསམ་བློའི་རྒྱུ་ཆ་ཞིག་བཏོན་ཐུབ་ན། དེ་ནས་
གྲོས་བསྡུར་དོན་ཕན་གྱི་ཐབས་བྱུས་རྙེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་འདུགང་རང་ཚོས་ལས་ཀ་དང་། མི། སྒྲིག་འཛུགས་སོགས་གང་སར་སྒྱུར་བཅོས་དགོས་ངེས་ཤིག་མ་བྱས་ན་གཏན་ནས་མི་འགྲིགས། ད་ལྟ་ཚོགས་འདུའི་དུས་ཚོད་
དང་ཉིན་ཚད་གཏན་འབེབས་ཡོད་ཀྱང་དགོས་ངེས་ལ་དུས་ཡུན་ཇི་ཙམ་འགོར་ཡང་
འགྲིག་གི་རེད། ད་ལམ་གྱི་ཚོགས་འདུ་འདི་གཞན་གྱི་སྐད་ཆ་མང་པོའི་སྐྱོན་སེལ་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡིན་ན་བྱེད་སྟངས་འདི་འདྲ་མ་རེད། དེར་བརྟེན་ཁྱོད་ཚོས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

46

དོན་ངོ་མའི་ཐོག་ཏུ་ལས་འགན་ཁུར་དགོས་པ་དང་། དོན་དམ་གྱི་ལས་འགན་ཁུར་

མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།

ཁྱོད་ཚོ་ཆེད་མངགས་འདིར་འཛོམས་དགོས་པའི་དོན་དག་སྙིང་པོ་གང་ཡིན་

པར་བསམ་བློ་ནན་ཏན་གཏོང་དགོས། ཞིབ་ཕྲའི་གནས་ལུགས་སྣེའུ་ཤར་ནས་སང་
ཉིན་ཚོགས་འདུར་བརྗོད་ཀྱི་རེད། དེ་དང་གྲོས་གཞི་ཡིག་ཆ་བཅས་ལ་བསམ་ཞིབ་

ནན་ཏན་བྱས་ཏེ། ད་རེས་ཁྱོད་ཚོས་ང་རང་ཚོའི་ལས་དོན་ཁ་ཚ་གལ་ཆེ་དེ་དག་གང་འདྲ་བྱས་ནས་སྒྲུབ་པ་དགའ། གང་འདྲ་བྱས་ན་འགྲུབ་ཐུབ་པ་སོགས་བྱ་བའི་གནད་

གསལ་པོར་བཏོན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། ད་རེས་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་གང་ཡོད་
བཏང་། ཀླད་པ་དཀྲུག་རྒྱུ་གང་ཡོད་དཀྲུགས་ནས། དོན་དག་སྙིང་པོ་ཡོད་པ། བོད་སྤྱི་དོན་ལ་ཕན་ངེས་ཤ་ཚ་བའི་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡོད་ཤོད་དགོས། དགོས་མེད་ཀྱི་

སྐད་ཆ་སྟོང་པ་མང་པོ་བཤད། ཡི་གེ་ཟང་ཟིང་མང་པོ་བྲིས་ན་ཁྱོད་རང་ཚོར་ཚང་
མས་རེ་བ་བཅོལ་ནས་འདིར་ཆེད་མངགས་ཡོང་བའི་དགོས་པ་མ་ཚང་བ་རེད། གང་ལྟར་ཁྱོད་ཚོས་དོན་དམ་མི་མང་འཐུས་མིའི་གོ་ཆོད་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ་ལས་དོན་ཐོག་
ལ་འབྲས་བུ་མངོན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས། དེ་རིང་ངོས་ནས་
བཤད་རྒྱུ་འདི་ཙམ་ཡིན། འཐུས་མི་ཚང་མ་འཛོམས་མཚམས་ང་ཚོ་སྐད་ཆ་ལྷོད་
ལྷོད་ཡོང་གི་རེད། ད་ནི་ཁྱོད་ཚོས་བསམ་བློ་ཟབ་པོ་དང་། བརླིང་པོ། རྒྱ་ཆེ་ཙམ་
ཞིག་ངེས་པར་དུ་གཏོང་དགོས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

47

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༤ ཉིན། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་འཐུས་མི་ངོ་མ་བཅུ་གཅིག་དང་། ངོ་ཚབ་གཅིག བཀའ་ཚབ་སྣེ་ཤར་བཅས་མཇལ་བཅར་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ མཚན་ལྡན་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། འཐུས་མིའི་གྲུབ་ཆ།

སྔོན་འབྱོར་འཐུས་མི་ཚོ་ཐེངས་གཅིག་འཕྲད་ཀྱང་། འཐུས་མི་ཡོངས་རྫོགས་
ཚང་འཛོམས་ཞིབ་མོལ་ཞིག་བྱུང་ན་སྙམ་པ་དེ་རིང་ཅུང་ལྷོད་པ་བྱུང་བས་གནས་
ཚུལ་ཕྲན་བུ་བརྗོད་ན། བར་སྐབས་ལོ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་རིང་ང་ཚོའི་ལས་དོན་ཐོག་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་ཞིང་། ཉམས་མྱོང་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་བྱུང་ཡོད། དེར་
བརྟེན་གཅིག་ནས་འདི་གར་ལས་ཀའི་འགོ་བྱེད་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་མི་མང་ནས་ཇི་

བཞིན་མ་ཤེས་པ་དང་། མི་མང་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་ཐད་ཀར་འཕྲལ་འཕྲལ་ང་ཚོས་
ཤེས་རྟོགས་མ་ཐུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོང་གི་འདུག ཡང་གལ་སྲིད་ཤོག་ཁག་སོ་སོའི་
འཐུས་མི་ནས་གནས་ཚུལ་བརྗོད་རྒྱུ་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲིག་འཛུགས་འཆར་གཞི་
དང་ལྡན་པའི་མི་མང་འཐུས་མིའི་ཚོགས་པ་ཞིག་མིན་སྟབས་ཤོག་ཁ་སོ་སོའི་འཐུས་

མིས་རྩ་བའི་གནས་ཚུལ་ཇི་བཞིན་མ་རྟོགས་པའི་དབང་གིས་ལག་ལེན་འཁེལ་ཐུབ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

48

དང་ཐུབ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག་པ་དེ་ནི་རྙོག་དྲའི་རྒྱུ་
ལས་མ་འདས་པ་རེད། དེར་བརྟེན་འཆར་གཞི་དང་ལྡན་པའི་མི་མང་འཐུས་མིའི་

ཚོགས་འདུ་ངོ་མ་ཞིག་ཡོད་ན་དགེ་མཚན་ཆེ་བར་མཐོང་།
གཉིས་ནས་རྒྱ་གར་ནང་ཡོད་པའི་ང་ཚོའི་སྲིད་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་

དུས་བསྟུན་སྲིད་གཞུང་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་འཛུགས་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེར་
བརྟེན། ངེས་པར་མི་མང་འཐུས་མིའི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་དགོས་གལ་ཆེ། ད་ལྟའི་ཆར་

རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་རྒྱ་གར་ནང་བོད་གཞུང་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཀྱང་། མཚན་

ཉིད་ཚང་བའི་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་གཞན་དག་ནས་ཆ་

འཇོག་བརྩི་མཐོང་ཆེ་བ་དང་། རིམ་པས་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་སྲིད་གཞུང་ཞིག་ལ་

ངོས་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་ཡོང་རྒྱུ་དང་། ལས་དོན་འཐུས་ཤོར་མེད་པ་ཡོང་བའི་དགོས་པ་དེའི་ཆེད་དུའང་མི་མང་འཐུས་མིའི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཡོད་ན་ལེགས། དེ་
ཡང་དཔེར་ན་བོད་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་མི་མང་གི་འཐུས་མི་ཡོད་
ཀྱང་། མང་ཆེ་བ་གཞུང་ཞབས་རེད།
རྩ་བའི་བོད་ཀྱི་ཕྱིན་ཆད་འགྲོ་སྟངས་སྐོར། རྒྱ་ཆེའི་འཛམ་གླིང་སྤྱིར་ཡོད་པའི་
འགྲོ་ལུགས་དང་གོ་བསྟུན་པའི་བསམ་བློ་གཏོང་བ་དང་། ལས་དོན་མ་བྱས་ན་སྔར་
གྱི་བསམ་ཚུལ་ཁོ་ནར་ཨུ་ཚུགས་བྱས་ན་གྱོང་ཕོག་དང་། རྩིས་ཧ་ལོག་རྒྱུ་རང་རེད། སྤྱིར་ན་བོད་འདི་ལྷ་བླ་མའི་གདན་ས་དང་། ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་
ཀྱི་གདུལ་ཞིང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་དེ་ལྟར་
ཡང་། གནས་ཚུལ་འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་དུ་ཡོད་སྟབས་རྒྱ་ཆེའི་འཛམ་གླིང་ཁྱོན་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

49

འགུལ་བསྐྱོད་ཡོང་བའི་ཤུགས་རྐྱེན་བོད་དུའང་མི་འབྱུང་ཐབས་མེད་རེད། ཕྱི་ལོ་

༡༩༤༧ ནས་ ༡༩༤༨ སྐབས་བོད་དུ་གུང་བྲན་གྱི་ཉེན་ཁ་ཡོང་དུས་བོད་འདི་ལྷ་བླ་
མའི་གདན་ས་གཞན་དང་འདྲ་མིན་སྟབས་དགའ་མོ་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་པ་རང་གཞན་
ཚང་མར་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། འཛམ་གླིང་ངམ་དམར་པོའི་འགུལ་ཤུགས་ཀྱི་ཡོ་ལངས་

བྱུང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ང་ཚོའི་ཡུལ་དུ་ཡང་ལོ་དགུའི་རིང་དཀའ་ངལ་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་
བས་ང་ཚོས་ངེས་པར་འཛམ་གླིང་གི་འགྲོ་ཕྱོགས་དང་གོ་བསྟུན་དགོས། འོན་ཀྱང་
འཛམ་གླིང་ཕྱི་རྒྱལ་གཞན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཆ་ཚང་ཞིག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དགོས་པ་
མིན། གང་ལྟར་དེ་དག་ལ་གོ་བསྟུན་ཏེ་བསམ་ཤེས་མ་བྱས་ན་ཁུངས་འཁྱོལ་དཀའ་
བའི་ཉམས་མྱོང་བྱུང་བ་མ་ཟད་རིགས་པས་ཀྱང་གྲུབ།

ད་རེས་ཀྱི་འཐུས་མི་མི་གྲངས་ཆ་བགོས་བྱེད་སྟངས་དང་། མི་འགྲོ་གཏན་
འཁེལ་བྱེད་སྟངས་སྐོར་མ་འོངས་པའི་བསམ་ཕུགས་རིང་པོ་ཞིག་དང་གོ་བསྟུན་ཏེ་
བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་ཆ་བགོས་ཀྱིས་སོ་སོ་ནས་གནས་སྐབས་འཐུས་མི་གསུམ་

རེ་དང་། རིས་མེད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འཐུས་མི་གསུམ་བཅས་ཡིན་ཡང་། གཙོ་ཆེའི་

ཆོས་ལུགས་གཅིག་ཚང་མིན་ལྟ་བུར་བསྐྱར་སྣོན་གྱི་འཐུས་མི་གཅིག་བཅས་ཁྱོན་
མི་གྲངས་བཅུ་གསུམ་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་རེད། ཕྱིན་ཆད་ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་

དང་། ཆོས། སྐད་ཡིག་གིས་ཤན་ཕྱེ་བའི་དར་མདོ། ཨ་མདོ་ཚུན་གྱི་བོད་རིགས་

ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་ཐོག་ཐོབ་ཐང་དང་། དབང་ཆ་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པའི་སྤྱིའི་

གཞུང་དགོས་པ་བཅས་ལ་དམིགས་ནས་འཐུས་མི་བསྡུས་པ་ལས། འཕྲལ་སེལ་རྒྱ་
གར་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཉུང་ཤས་ཀྱི་འཐུས་མི་ལྟ་བུ་མིན། འཐུས་མི་གཏན་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

50

འཁེལ་བྱེད་སྟངས་ཐད་ཀྱང་རང་བཞིན་མིང་གྲགས་ཆེ་བ་དང་། འོལ་ཚོད་ཀྱིས་

བཙུགས་པ་མིན་པར་སོ་སོའི་ཤོག་ཁོངས་རང་ནས་འོས་འདེམས་དྲག་སྒྲུག་ཐོགའདི་ནས་ཀྱང་ཞིབ་བརྟག་དང་འབྲེལ་གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་ཡིན་པས་འདི་ཚོའི་སྐོར་
ཚང་མས་བསམ་ཞིབ་ཡག་པོ་བྱ་དགོས། དེ་ལེའུ་གཅིག་ཡིན།

ཁ༽ སྤྱི་དོན་ཟོམ་འཇོག་དང་། འཐུས་ཤོར་ལ་ཐུགས་ཕམ།
ཡང་འདི་འདྲ་ཞིག་བརྗོད་འདོད་འདུག ད་རེས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་འདི་ངེས་པར་

དོན་ཕན་ཡོང་བ་ཞིག་ཚོགས་དགོས། སྔོན་བཤད་ལྟར་གྲགས་པ་སྟོང་པ་ཡོང་རེ་དང་། དྲི་མ་འགེབས་བྱེད། ལག་པ་འཕྱིད་བྱེད་ལྟ་བུ་གཏན་ནས་མིན། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་གོ་
བསྡུར་ལམ་ཙམ་བྱས་རྗེས་ཡི་གེ་འདྲ་ཆགས་པོ་བཟོས་ཏེ་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱས་ན་
འགྲིགས་ཀྱང་། དེ་འདྲ་མིན་པར་དོན་དམ་ལས་དོན་ཐོག་དགེ་འདོན་སྐྱོན་སེལ་བྱེད་
ཆེད་དུ་ཡིན་སྟབས་ཁྱེད་ཚོས་ང་ཚོ་དྷ་རམ་ས་ལར་བཀུག སྐད་ཆ་མང་པོ་ཉན་ནས་
ཡི་གེ་མང་པོ་བྲིས་ནི་བྲིས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་རང་ངོས་ནས་སེམས་ཁུར་མ་བླངས་
ན་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་པས་གང་ཡོད་ཀྱི་བློ་གྲོས་འདོན་དགོས། དེ་ལ་མཛེས་ཟོལ་དང་།
འཇིགས་སྣང་། སྤྱི་ཟོམ་དུ་བཞག་ན་མི་འགྲིགས།
ཡང་ཁོས་བཤད་སོང་ཟེར་བའི་སྟོང་བཤད་མང་པོས་མི་ཕན་པས་དོན་དག་
ལག་ལེན་དགོས་ངེས་དང་། ལག་ལེན་ཐུབ་ངེས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་མཛེས་
ཟོལ་འཇིགས་ཞུམ་མེད་པར་ཤོད་དགོས། མཛེས་ཟོལ་དང་འཇིགས་ཞུམ་བྱེད་
དགོས་ས་སུ་ཡང་མེད། ཁྱོད་ཚོ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་ཚབ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

51

བྱེད་ཐུབ་པའི་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཁོངས་བཙན་བྱོལ་མི་མང་ནས་འདེམས་སྒྲུག་
བྱས་པའི་ཐོག ལས་སྨོན་དབང་གིས་བོད་མིའི་འགོར་སླེབས་པ། ངས་ཐག་བཅད་
པའི་མི་ཤ་སྟག་རེད། དེ་ཡིན་ན་སྤྱིར་བཏང་མི་མང་ནང་ཁུལ་དང་། གཞུང་ཞབས།

གལ་སྲིད་ངའི་ཐོག་ནས་ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་ན་ཡང་ཁྱེད་ཚོས་ང་ལ་ལས་ཀ་འདིར་ནོར་འཁྲུལ་འདི་ལྟ་བུ་བྱུང་འདུག་ཅེས་གསལ་པོར་བཤད་ན་ངས་དགའ་པོའི་ངང་ནས་

ཉན་འཇོག་གི་ནོར་འཁྲུལ་སྐྱོན་སེལ་བྱེད་དགོས་པ་ལས། ང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་
ཡིན་ཟེར་ནས་མཐོན་པོའི་ཁྲི་དང་། བཙན་པོའི་བཀའི་ལག་ལེན་བྱེད་འོས་པ་མིན་ལ།

བྱེད་ཀྱིའང་མ་རེད། གལ་སྲིད་བྱས་ན་ང་རང་ནོར་བ་རེད། ངས་རྒྱོབ་མཆོངས་ཟེར་
བའང་མིན། མཛེས་ཟོལ་འདིས་འཐུས་ཤོར་བྱུང་དང་འབྱུང་མུས་སྟབས་ལས་དོན་
གང་ཅིའི་སྤྱི་ཟོམ་དང་། མཛེས་ཟོལ་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས།
དེ་མིན་ང་དཀའ་ངལ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་འདུག ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ནང་འབྱོར་ནས་ལོ་གཅིག་དང་། ཟླ་བ་ལྔ་དྲུག་ཙམ་སོང་། དེའི་རིང་ལ་ལས་ཀ་མ་བྱས་པ་མིན་

པར་མང་པོ་ཞིག་བྱས་ཡོད། དཔེར་ན། སྣེ་ཤར་འདིར་ཡོད་པ་ནས་ཤེས་གསལ་རེད།
འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་འགྲུབ་ཚོད་དང་། ཐུབ་ཚོད་ཀྱི་ལས་དོན་འདོད་ཁེངས་ཤིག་གཏན་

ནས་ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུགབོད་ཀྱི་ནང་ང་ཚོའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ལ་དཀའ་ངལ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཇི་ཡོད་ང་
ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་གཅིག་ལམ་སེང་བྱེད་ཐབས་གང་ཡང་མེད། རྒྱ་
གར་ནང་ང་ཚོས་འགྲུབ་ཚོད་དང་། ཐུབ་ཚོད་ཀྱི་ལས་དོན་འགའ་ཤས་རྗེས་ལུས་དང་། ཟོམ་འཇོག ཁུར་མེད་ཀྱིས་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་བ་འདི་ལ་ཧ་ཅང་བློ་ཕམ་ཆེ་ཞིང་།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

52

ཐབས་སྡུག་ཅིག་རེད། བོད་ནང་གི་མི་ཚོ་ཟས་ཡི་དྭགས་དང་། ལུས་དུད་འགྲོ། ཡིད་
དངས་སྐྲག་གི་སྡུག་བསྔལ་དམྱལ་བ་ལྟ་བུ་མྱང་དང་མྱོང་བཞིན་ཐོག རྣམ་འགྱུར་ཅུང་
ཟད་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་སྲོག་ལ་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ནས་
སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་པར། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བོད་གཞུང་། བོད་མི་མང་

བཅས་རྒྱ་གར་ལ་ཡོད་སྙམ་སྟེ་ང་ཚོར་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་
ནང་གི་བོད་མི་རྣམས་ནས་ཀྱང་དཀའ་ངལ་ཇི་ཡོད་བཟོད་བསྲན་གྱིས་༸རྒྱལ་བ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་། བཀའ་ཤག་དྷ་རམ་ས་ལར་ཡོད་སྙམ་དུ་བློ་གཏད་བཅོལ་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། ང་ཚོའི་ལས་ཀའི་བྱེད་སྟངས་འདི་མུར་ལུས་ན་གཏན་གཏན་བློ་ཕམ་ཡོང་གཞི་
དང་། འགྱོད་པ་སྐྱེ་རྒྱུ། ཐབས་སྡུག་པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་གསལ་པོ་མཐོང་གི་འདུགསྔ་ལོ་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་ཉིད་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་ཆེད་བཀའ་ཤག་ཡོད་མུས་
ཐོག ནང་གསེས་ལས་བགོས་ཟུར་དུ་བྱས་ཏེ་ནང་སྲིད་ལ་ཟུར་ཁང་དང་། ཕྱི་འབྲེལ་
ལ་སྣེ་ཤར། ཆོས་དོན་ལ་ཤན་ཁ། འདུ་འགོད་ལ་གཡུ་ཐོག་བཅས་ནས་འགོ་འཛིན་བྱས་ཏེ་ལས་དོན་ཆུང་ཙག་རིགས་ལས་ཁུངས་སོ་སོས་འགན་ཁུར་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་དང་། གལ་ཆེའི་རིགས་ཁུངས་སོ་སོས་འཆར་གཞི་བཀོད་དེ་བཀའ་ཤག་ལྷན་
རྒྱས་ཐོག་གོ་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུ་བྱས་ཀྱང་། དེ་འདྲའི་ལས་དོན་རྣམས་ཁུངས་འཁྱོལ་པོ་
ཞིག་བྱུང་མ་སོང་། སྐབས་རེ་ལས་བྱེད་པས་ལྕོགས་མིན་ལྟ་བུ་དང་། སྐབས་རེ་
དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་སོགས་གང་ལྟར་ལས་བགོས་ཀྱི་ཁུངས་སོ་སོའི་
འགན་ཁུར་འཐུས་ཚང་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་ལས་དོན་ཇི་ཐོན་ལས་བགོས་ལ་བསྙད་དེ་འཇོག་ཐབས་མེད་སྟབས། འདི་གར་གཏན་སྡོད་ཤན་ཁ་དང་། སྣེ་ཤར། དགའ་བྲང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

53

སོགས་ནས་ཁུར་ལེན་མ་བྱེད་མཐུ་མེད་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནི་ལས་ཀ་མང་ལ་མི་ཉུང་བ་
དང་། མི་གཅིག་གིས་ལས་ཀ་མང་པོ་བྱེད་རྒྱུ་དུས་ཐོག་འགྲུབ་མིན་གྱིས་འཐུས་

ཤོར་དང་། སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་འདུག རང་རེ་ནང་ཁུལ་ལ་བརྟེན་གསལ་པོ་བཤད་
ན་མི་འགའ་ཤས་དངོས་གནས་ལྷག་བསམ་དཀར་ཞིང་། བསྟན་སྲིད་དང་། རྒྱ་ཆེའི་

བོད་མི་མང་གི་ཆེད་དུ་དཀའ་ངལ་དང་ལེན་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ད་ཕན་
བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཙམ་ལས། ཕྱིའི་ལུགས་སྲོལ་སོགས་ཇི་བཞིན་མ་ཤེས།
ལག་ལེན་དང་བསམ་བློས་ད་ལྟའི་གནས་དུས་ཀྱི་རྗེས་ཟིན་མི་ཐུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོང་གི་
འདུག ཡིན་ནའང་དེ་ཧ་ལས་རྒྱུ་དང་། ཡ་མཚན་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། རང་བཞིན་

དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད།
འགའ་ཤས་ནས་རང་གི་ཤེས་ཚད་ཀྱི་ལས་དོན་འགྲུབ་ཚོད་རྣམས་ལའང་ལས་
འགན་ཇི་བཞིན་མ་ཁུར་བའི་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་གི་འདུག དེར་བརྟེན་སྤྱི་ཟོམ་དང་
འཐུས་ཤོར་གྲ་མ་འགྲིགས་ཤ་སྟག་རེད། གནས་ཚུལ་འདི་སྐོར་ང་ཚོས་རྒྱུན་དུ་གོ་
བསྡུར་ཡོང་གི་ཡོད། ཧུར་བརྩོན་བྱས་ནས་ནུས་པས་མི་འདང་བ་དང་། འགའ་ཤས་
ནས་ཕྲན་བུ་ཤེས་ཀྱང་ལས་འགན་མི་འཁུར་བ་སོགས་མི་མང་ནས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་

ཡོད་པ་དང་། སྐད་ཆ་ཡང་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱི་རེད། ད་གང་དྲག་ཟེར་ནས་བསྡད་པས་མི་

ཕན་པས་ལས་དོན་འཐུས་ཤོར་གང་ནས་བྱུང་དང་། ཡོང་རྐྱེན་ཇིར་ཐུག་ཞིབ་བརྟག་
གིས་དོན་ཕན་ཡོང་བའི་སྐྱོན་སེལ་བྱེད་དགོས་པ་མ་གཏོགས་རང་སོ་སོའི་ཐག་

གཅོད་དབང་གི་ནུས་པ་དེ་ཟུར་དུ་བཞག་ནས་གང་དྲག་ཟེར་ནས་བསྡད་པས་ཕན་པ་གང་ཡང་མེད། དེ་ཡན་ལེའུ་གཅིག་ཡིན།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

54

ག༽ ལྷན་ཁང་ཆ་བགོས་དང་། ཚོགས་འདུར་ཐུགས་རེ།
ད་རེས་གྲོས་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུའི་གོང་། ལས་བགོས་ཀྱི་མི་འགྲོ་གཏན་འཁེལ་བྱེད་
རྒྱུའི་གྲས། ཆོས་དོན་དང་། ནང་སྲིད། འདུ་འགོད། ཕྱི་འབྲེལ། ཤེས་རིག་སློབ་གསོ་
བཅས་ཡོད་པ་དང་། ནང་སྲིད་ཁོངས་དྲིལ་བསྒྲགས་དང་། བདེ་འཇགས་ཀྱི་འགན་

ཁུར་བ་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་དང་། བྱུང་ན་རྗེས་སུ་ལས་བྱེད་མི་བསྡུ་གཏོང་བྱེད་མཁན་
ལས་བྱེད་བདག་གཉེར་ཁང་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ན་ཁུངས་དེས་ལས་བྱེད་ཚང་མར་རྒྱུན་
དུ་ཞིབ་བརྟག་གིས་འཕྲལ་འཕྲལ་བཏང་ཆོག་ཡོང་གནས་སྙམ། གང་ལྟར་ད་ལམ་
ལས་བྱེད་གཏན་འཁེལ་དགོས་པ་རྣམས་ད་ཕན་ལས་དོན་གྱི་སྐྱོན་དང་། ཉམས་མྱོང་
ལ་ཞིབ་འཇུག་གིས་དོན་ཕན་འཐུས་ཤོར་མི་འབྱུང་བའི་མི་འགྲོའི་བསྐོ་འཛུགས་
བྱེད་རྒྱུ་ལས། མིང་དང་། གོ་ས། རྒན་གཞོན་སོགས་ལ་སྟབས་བསྟུན་བྱེད་མ་དགོས།
ལས་འགན་སུས་ཐེག་པ་དང་། སུ་ལ་བྱེད་འདོད་ཡོད་པ། སུས་བྱེད་ཐུབ་པ། སུ་ལ་འོས་པ་བཅས་ལ་འགན་ཁུར་སྤྲོད་པ་ལས། མཛེས་མཚོན་ཟོམ་འཇོག་བྱེད་རྒྱུ་འཐུས་ཤོར་གྱི་གཞི་རེད།
ངའི་སེམས་ལ་ལས་བྱེད་མི་འགྲོ་གཞོན་པ་མང་ཙམ་ཞིག་བྱུང་ན་སྙམ། ན་

གཞོན་རྣམས་རང་བཞིན་སེམས་རྩ་གྲུང་བ་དང་། བསམ་བློ་གསར་པ་ཡང་མང་བ།
ཕྱིའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་ཆེ་ལ། འབྱུང་བ་དར་བས་གང་ཅི་ནས་ནུས་ཤུགས་ཆེ། འོན་
ཀྱང་རྒན་པ་ངེས་པར་དུ་ཡོད་དགོས། གཞོན་པའི་བསམ་འཆར་རྣམས་ལ་རྒན་པའི་

ཉམས་མྱོང་བསྣན་ཏེ་ཐལ་ལུས་ཡ་ཡུད་མེད་པའི་སྟངས་འཛིན་བྱེད་ཐུབ། ཡང་
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རྒན་པ་རྣམས་རིམ་ཟད་འགྲོ་རྒྱུར་གཞོན་པ་རྣམས་ལ་ཉམས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

55

མྱོང་དང་། མིག་ལྟས་ངེས་པར་དུ་འཇགས་པ་བྱེད་དགོས། ལས་བྱེད་པའི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་ལས་དོན་ཇི་བྱེད་ནང་ཁུལ་གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་འཆར་
གཞིའི་ཡི་གེ་བཟོ་དགོས། དེ་ཡང་ཟླ་བཞི་འམ། ཟླ་དྲུག་ལྟ་བུ་སྔོན་རྩིས་དུས་བཀག་བཟོས་ཏེ་སྒྲུབ་དགོས། དེ་ལ་འགྲོ་གྲོན་ཇི་དགོས་སོགས་སྔོན་ཚུད་འཆར་གཞི་ཞིག་

བཀོད། དེ་ལ་ལས་བྱེད་ཚང་མའི་སེམས་ཤུགས་བསྒྲིལ་ནས་འབད་སྒྲུབ་བྱས་ན་
ལས་དོན་སྒྲུབ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད། དེ་འདྲ་མིན་པར་ད་ལྟའི་བྱེད་སྟངས་ལ་སྐྱོན་ཆེན་
པོ་ཡོད། ད་ལྟ་ཟླ་ ༩ དང་ ༡༠ པའི་ནང་ལས་དོན་ཇི་བྱེད་ཀྱི་འཆར་གཞི་གང་ཡང་

མེད་པར་མི་གཞན་ཞིག་ནས་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་རན་ཟེར་ན་གློ་བུར་དུ་འཚབ་འཚུབ་
ངང་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་པས་ལས་དོན་ཇི་བཞིན་མི་འགྲུབ་པ་དང་། སྒྲུབ་པ་
རྣམས་ལའང་སྐྱོན་ཡོང་གི་འདུགདེར་བརྟེན་ད་ཆ་ལས་དོན་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ལ། མ་ལན་མ་འགྱོད་པའི་བསམ་བློ་
ཞིག་ཏུ་གཏོང་བ་དང་གོ་བསྡུར་ནན་ཏན་བྱས་ནས་སྐྱོན་སེལ་གང་ཐུབ་དང་། དོན་ཕན་གང་ཆེ་ཡོང་ཐབས་བྱེད་དགོས། ཚོགས་འདུའི་ཉིན་གྲངས་ཁོངས་མ་ཟིན་ཡང་

གལ་ཆེ་དོན་ཆེའི་ལས་དོན་ལ་ཉིན་རེ་ཟུང་འཕར་མ་འགོར་ན་ཡང་འགྲིགས། བསམ་
བློའི་རྒྱུ་ཆར་ཉེ་ཆར་ཌལ་ལ་ཧའོ་སེར་ངའི་བསམ་ཚུལ་གང་འཚམ་བཤད་པ་པར་
འདེབས་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ཁྱོད་ཚོས་ཡག་པོ་ཀློག་དང་། དེས་བསམ་བློའི་ནང་མ་རྩ་ལྟ་

བུ་ཕན་ཁྱད་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་ཡོད། ད་དུང་ཁ་སང་སྣེ་ཤར་ནས་བར་སྐབས་ཀྱི་ལས་

དོན་གནས་ཚུལ་བཤད་པ་རྣམས་ལའང་དགེ་སྐྱོན་ཇི་འདུག་བསམ་ཞིབ་ཡག་པོ་
བྱེད་དགོས། རྗེས་སུ་ཚོགས་འདུ་ཟིན་སྐབས་ད་ལམ་ཚོགས་འདུར་གྲོས་མོལ་ཇི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

56

བྱས་དང་། ལས་བསྡོམས་ཇི་བྱུང་གི་ཡི་གེ་ཞིག་བཟོས་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གནས་སྙམ།
བོད་མི་མང་ནས་ང་ཚོར་རེ་བ་ཇི་བཅོལ་དང་། འགན་ཁུར་ཇི་སྤྲད་ལ་ང་ཚོས་བསམ་
བློ་ཡག་པོ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་གཏོང་དགོས། བོད་མི་ཁྲི་ཕྲག་གི་གཅེས་པའི་སྲོག་དང་།
ཤ་ཁྲག་རྣམས་སྣང་ཆུང་དགོས་མེད་དང་། སྐྱིད་འདོད་ཀྱིས་གང་བྱུང་ཆུད་ཟོས་བཏང་
བ་གཏན་ནས་མིན། ཤི་ཁར་ཁ་ཆེམས་ལའང་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་དོན་དུ་འབད་བརྩོན་
དགོས་ལུགས་ཟེར་བའི་ལས་འགན་དེ་སུ་ལ་འཁྲི་གི་ཡོད་དམ། ཤི་བ་ཚོ་དང་རྨས་པ་
ཚོའི་གདོང་ལ་གཅིག་ལྟོས་དང་། ཁོང་ཚོ་ཤི་རྨས་གང་གི་དོན་དུ་བྱུང་བ་ཡིན། ང་ཚོ་
མ་ཤི་བར་རྒྱ་གར་རང་དབང་གི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ནས་བསྟན་སྲིད་དང་། བོད་
མི་རིགས་སྤྱིའི་ལ་རྒྱ་དང་། ཤ་ཞེན་སྙིང་ལ་བཟུང་ནས་རང་ནུས་གང་ཡོད་ཀྱི་འབད་

བརྩོན་འགྱོད་པ་མེད་པ་ཞིག་མ་བྱས་ན་ཆོས་ཀྱི་ཆ་ནས་ལས་འབྲས་ལ་མི་བཏུབ་

ཅིང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆ་ནས་ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་དང་འགལ་གྱི་རེད། མི་འགྲུབ་

མི་ཐུབ་པའི་ལས་ཀར་བྱ་ཐབས་མེད་ཀྱང་། འགྲུབ་ཚོད་ཐུབ་ཚོད་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་
མཉམ་ཁུར་མ་བླངས་པར་སྤྱི་ཟོམ་མཛེས་ཟོལ་འཐུས་ཤོར་དུ་བཏང་ན་དངོས་གནས་
བློ་ཕམ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་འདུགཚང་མས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་ཞེས་རྒྱུན་དུ་ཟེར་ཡང་། ངས་བསྟན་སྲིད་དང་། བོད་མི་སྤྱིར་ཕན་ཐོགས་ཤིག་བྱུང་ན་བསྡད་ཀྱང་བསྡད་གོ་ཆོད།
དེ་མིན་མི་གཅིག་གི་ནུས་པས་གོམ་པ་རིམ་བགྲོད་ཀྱི་ཞིབ་ཕྲའི་ལས་དོན་ཐོག་དོན་
ཕན་ཡོང་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། ང་ཨ་མདོའི་ཕྲུ་གུ་ཐེབས་ཆག་གཅིག་ལས་སྨོན་རྟེན་
འབྲེལ་དབང་གིས་བསྟན་སྲིད་བོད་མི་བཅས་པར་དོན་ཕན་ཡོང་རེ་ཞིག་ཡོད་ན། ལོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

57

ཁྲི་ཕྲག་ཟེར་བ་ཇི་ལྟར་ཡང་། འཇིག་རྟེན་འདིའི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ལོ་
བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་སྡོད་ཤས་ཆེ། ངས་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ངེས་ཤིག་ཡིན་ན་བསད་ཀྱང་ཤི་
བ་དཀའ། སྐྱེ་འཆི་རང་དབང་མེད་ཀྱང་ལས་སྨོན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་
པ་རེད། ཚུལ་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ལས་ཀའི་ཐོག་ཚང་མས་ལྷག་བསམ་ཆིག་སྒྲིལ་གྱི་ཁུར་
འགན་མ་བླངས་ན་ང་མི་གཅིག་གིས་ཇི་ཙམ་བསྡད་ཀྱང་ཕན་ཐོགས་པར་དཀའ།
གཞུང་ཞབས་ནང་ལྷག་བསམ་དཀར་ནག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་དཀའ་ཡང་།
ལས་དོན་བྱེད་སྟངས་ཐོག་ཧ་ཅང་བློ་ཕམ་འབྱུང་གཞིའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཡོང་གི་
འདུག ཁྱེད་ཚོ་མི་གསར་པ་རྣམས་ནས་བསམ་བློ་གསར་པས་ཐབས་གསར་པ་
བཏོན་ཏེ་འབྲས་བུ་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས། ཡང་ཁྲི་བཅུ་དཔོན་ལྟ་བུ་ནས་
ལོ་མང་རིང་གུང་བྲན་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་དང་། དེ་སྔོན་གོ་མིང་ཏང་དང་འབྲེལ་
གཏུགས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱས་པའི་ཉམས་མྱོང་ཡོད་གཤིས། ང་ཚོས་སྐད་ཆ་བཤད་པ་
ཐད་ཀར་གསལ་པོ་གོ་གི་མེད་ན་ནང་ཁུལ་ཕར་ཚུར་གོ་བསྡུར་ཡག་པོ་བྱས་ཏེ་
བསམ་འཆར་གང་ཡོད་མཛེས་ཟོལ་མེད་པ་བརྗོད་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད། གོ་བསྡུར་སྐབས་
ཚོགས་ཆེན་ནམ། ཡང་ན་འབྲེལ་ཡོད་གཉིས་གསུམ་ཚོགས་ཆུང་ལྟ་བུར་གོ་བསྡུར་བྱས་ཀྱང་འགྲིགས། གང་ལྟར་དོན་ཕན་གང་ཆེའི་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། ངས་ད་
རེས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ལ་རེ་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ད་རེས་གྲོས་ཚོགས་འདིར་ལས་

དོན་ནོར་འཁྲུལ་འདིར་ལེགས་བཅོས་འདི་བྱས་དང་། དོན་ཕན་འདི་བྱུང་རྗེས་འབྲས་
ཐོན་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད། གཞན་དེ་རིང་བརྗོད་རྒྱུ་འདི་ཙམ་ཡིན། ཞེས་
བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

58

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན། སྲིད་ཚབ་བདེ་མཁར་བ་དང་། བཀའ་བློན་ཟུར་ཁང་པ། བཀའ་ཚབ་ཤན་ཁ་བ། བཀའ་ཚབ་
སྣེའུ་ཤར། བཀའ་ཚབ་གཡུ་ཐོག གཞུང་ཞབས་བྱིངས་ཀྱི་སྤྱི་འཐུས་ཛ་སག་ཁེ་སྨད་པ་དང་། མཁན་དྲུང་ངག་དབང་དོན་གྲུབ། རྩེ་མགྲོན་ངག་དབང་ཆོས་བཟང་། རྩེ་དྲུང་བྱམས་པ་དབང་འདུས། ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་མང་སེར་སྐྱའི་སྤྱི་འཐུས་བཅུ་གཅིག་དང་། འཐུས་ཚབ་གཅིག་བཅས་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་ད་ལམ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་གི་མནའ་གན་དང་། ལས་ཁུངས་ཁག་ལྔའི་གཙོ་འཛིན། ལས་རོགས། ལས་བྱ་བཅས་ཀྱི་འོས་འཆར་སྙན་འབུལ་ཞུ་བཅར་སྐབས་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ གཞིས་བྱེས་ཀྱི་དཀའ་སྡུག་དང་། འཐུས་ཤོར་གྱི་ཐུགས་ཕམ།

ཁྱེད་ཚོ་འཐུས་མི་རྣམས་ནས་ཉིན་ཤས་རིང་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཏེ་ལས་དོན་
སྐོར་སྦྱངས་བཤད་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག དེ་རིང་ལས་བྱེད་གསར་བསྐོའི་འོས་ཐོ་མིང་

ཤོག་ཀྱང་ཕུལ་འབྱོར་བྱུང་བ་བཅས་ཡག་པོ་རེད། སྔ་ལོ་ལས་བགོས་མི་འགྲོའི་ཐོག་
ནས་བར་ལམ་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བར་བརྟེན་ད་རེས་ཁྱེད་ཚོས་བསམ་བློ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

59

ཞིབ་ནན་བཏང་སྟེ་འཆར་གཞི་གསར་འགོད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་བསམ་བྱུང་ཡང་། མྱོང་གོམས་མེད་པ་ལྟ་བུས་མ་བདེ་བ་བྱུང་ཡོད་ན་ཁྱད་པར་མི་འདུག ཁྱེད་ཚོས་བསམ་
བློ་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་བཏང་ནས་གནས་ཚུལ་རྟོགས་པའི་འཆར་གཞི་གསལ་པོ་ཞིག་འགོད་
ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་། ད་ལྟའི་འོས་འཆར་འདི་ནི་སྦུག་སྦུག་འདྲ་ཞིག་འདུགའོན་ཀྱང་འགལ་བ་ཆེན་པོ་མེད། ངོས་ནས་བརྟག་ཞིབ་བྱས་ཆོགད་ཕན་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་མ་བྱུང་བའི་སྐོར་ལ་ཚང་མས་མ་ཤེས་རྨོངས་པས་
ནོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་ལས། ཤེས་བཞིན་ཁྱད་གསོད་ཞུས་པ་མིན། ད་ནས་ཧུར་སྐྱེད་
འབད་བརྩོན་ཞུ་རྒྱུར་དགོངས་པ་དྭངས་བ་ཞེས་གསུང་གི་འདུག་པ། ང་དགོངས་པ་
དྭངས་དགོས་པའི་གཞི་རྐྱེན་དགོངས་ཚོམས་གང་ཡང་མེད། ཡིན་ནའང་ངས་རྟག་ཏུ་

ཞུ་མུས་ལྟར། དུས་སྐབས་ཁག་པོ་རྙོག་འཛིངས་ཆེན་པོ་འདིའི་ཐོག་ལ་ང་ལུང་ཁུག་
གི་ཕྲུ་གུ་ཞིག་ནས་བོད་མི་མང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་དགོས་པ་འདི་ནི་སོ་
སོའི་ལས་སྐལ་ལམ། བོད་མི་མང་གི་ལས་སྨོན་དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ད་
བར་གྲ་འགྲིགས་པ་དང་། འཐུས་སྒོ་ཚང་བ་ཞིག་བྱུང་མ་སོང་།
ངོས་རང་ལོ་བཅུ་བདུན་དུ་སླེབས་དུས་དུས་འགྱུར་ཤུགས་ཆེས་རྐྱེན་པའི་གང་

སར་གྲ་མ་འགྲིགས། ཐབས་སྡུག་ཁོ་ནའི་མུ་ལ་རང་གཞན་ཚང་མ་དཀའ་སྡུག་མྱོང་དགོས་པ་དང་། ང་རང་ཚོ་གཞན་ཡུལ་དུ་གྱར་དགོས་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་། ག་དུས་

ཡིན་ཡང་ཛ་དྲག་ཆེ་ལ། དངངས་ཚབས་ཆེ་བ། ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་ལས་འགན་འདི་ང་མི་

གཅིག་གིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འགྲུབ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཁག་པོ་རེད། ཡིན་ནའང་བོད་རྒྱ་ཆེའི་
མི་མང་ཡོངས་ནས་ངོས་ལ་ཁ་ཙམ་མིན་པའི་རེ་བཅོལ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ལྟར་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

60

བློས་གཏོང་ཐབས་མེད་ལ། བློས་བཏང་བསམ་པའང་གཏན་ནས་མེད། ད་བར་དཀའ་
ངལ་ཇི་འདྲ་བྱུང་ཡང་འཛེམས་ཟོན་མེད་པར་རང་གི་ནུས་པས་གང་ལྡེང་ཅི་ལྡེང་།
རང་གི་ཐབས་ཤེས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན། འདི་ནི་ངོས་ནས་
བྱས་ཡུས་བཤད་པ་མིན། ང་ཚོ་མི་རེ་གཉིས་ཀྱིས་བསམ་པ་བཟང་པོས་འབད་
བརྩོན་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་གོམ་པ་རིམ་བགྲོད་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཞིབ་ཕྲའི་ལས་

དོན་བྱེད་མཁན་ལས་བྱེད་པ་ཁག་ཧྲ་ཏག་ཏག་ཅིག་མེད་ན་མཐའ་འཁྱོལ་དོན་ཚང་
ཞིག་ཡོང་བ་ཧ་ཅང་གི་ཁག་པོ་རེད།
ད་ལྟ་བོད་ནང་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བསམ་
བཞིན་བློ་འཚབ་དང་། འགྱོད་སེམས་ཆེན་པོ་འདུག འདི་ནི་རྩ་བ་ལོ་མང་པོའི་སྔོན་
ནས་བཟོ་ཉེས་ཤོར་ཚར་བར་འགྱོད་ཀྱང་བྱ་ཐབས་ཅི་ཡོད། ད་ཆ་ང་ཚོ་རང་དབང་གི་
ཡུལ་དུ་སླེབས་ཏེ་རང་དབང་གི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་གང་ཡོད་འདི་དག་

ལག་ལེན་དངོས་སུ་བསྟར་ཐུབ་ན་ད་ཚོད་སྤྱི་དོན་གང་འཚམ་ཞིག་འགྲུབ་རྒྱུ་ཡང་།
དེ་ནི་བསམ་ཐོག་དོན་འཁེལ་མ་བྱུང་། ལས་དོན་མང་པོ་ཞིག་ལྷོད་ཡངས་སྤྱི་ཟོམ་དུ་
འཇོག་པ་དང་། མི་མ་འཛོམས་པ། སྐབས་འཕྲལ་གོ་བསྡུར་མ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས་

དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་རྗེས་སུ་ལུས་པའམ། དུས་ཐོག་མ་འགྲུབ་པ་བྱུང་ཡོད།
མང་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མ་རྟོགས་ཁོ་ནའི་སྐྱོན་རེད།
ང་ཚོས་ད་དུང་འདི་མུར་བསྡད་ན་མི་འགྲིགས་པས་བསམ་ཞིབ་ནན་ཏན་བྱས་

ཏེ་སྤྱི་དོན་འཐུས་ཤོར་དུ་མི་འགྲོ་བ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་བྱེད་དགོས། ང་ནི་ཆུ་ཚོད་རེའི་

ཡུན་ཙམ་ཡང་འགྱངས་ན་ཅི་དྲག་སྙམ་པའི་སེམས་ཁྲལ་འདུག བོད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

61

ཆེའི་མི་མང་ཚང་མས་ང་རང་ཚོར་རེ་བ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡོངས་
གྲགས་རེད། དཔེར་ན། ཉེ་ཆར་བོད་ནས་ཡོང་བ། ལྷ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་ངོ་མཇལ་ཞུ་མྱོང་མཁན་ཞིག་ནས་བརྗོད་གསལ། རིན་པོ་ཆེས་ཁྱེད་རང་ཚོས་སེམས་ཁྲལ་བྱེད་
མི་དགོས། ང་མ་ཤི་གོང་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་བཀའ་
གནང་བྱུང་ཟེར་གྱི་འདུག ཁྱེད་ཚོ་དགོངས་པ་ཡག་པོ་ཞིག་བཞེས་དང་། ལྷ་བཙུན་
རིན་པོ་ཆེ་བགྲེས་སོང་དགུང་ལོ་སྨིན་པོ་སྐུ་སྲོག་ལ་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་
དངངས་སྐྲག་ཅན་འདི་འདྲ་བའི་འོག་ཏུ་བཞུགས་ཀྱང་ང་ཚོར་རེ་བ་གང་འདྲ་ཞིག་
གནང་གི་འདུག་གམ། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ཁུལ་ཡོད་པ་ཚོས་སྤྱི་དོན་ལ་སེམས་ཁུར་མི་

བྱེད་པ་འདི་གའི་མུ་ལ་སྡོད་ཐབས་འདུག་གམ། ང་ཚོས་ད་ཕན་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་

ཤས་སོང་ཤས་སོང་ཟིན་པའི་དུས་ཚོད་ལ་ཕྱིར་མིག་ཅིག་བལྟས་ན། ཟབ་བེ་ཟོབ་བེ་
ཁོ་ནའི་ངང་ལ་དུས་ཚོད་རྩ་ཆེ་མང་པོ་ཞིག་ཆུད་ཟོས་སུ་བཏང་བ་མ་རེད་དམ། ད་བར་ཧྲ་ཏག་ཏག་ཅིག་མི་ཡོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ནམ། ཁྱེད་ཚོ་དགོངས་པ་
ཡག་པོ་ཞིག་བཞེས་དང་།
ང་ཚོའི་རྩ་བའི་ལས་འགན་ནི་རྒྱ་མི་དམར་པོར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། དེ་བྱེད་
པར་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་སུ་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་འདི་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ནས་ཁས་

ལེན་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས། དེ་བྱུང་ན་སྤྱི་དོན་གང་སར་ནུས་པ་ཆེ་བ་ཡོང་གི་རེད། ང་
ཚོའི་གཞུང་འདི་ཕྱི་ལོགས་སུ་འདྲ་ཆགས་པོ་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར། དོན་ལ་
ཚགས་ཚུད་པོ་དང་ཕྲ་ཚུགས་པོ་ཞིག་དགོས། ང་རང་ཚོ་ཐོག་མ་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་སྐབས་ཚང་མ་སེམས་ཤུགས་ཆེན་པོ། རྡོག་ལ་འགྲིལ་པོ། བོད་གཞུང་ཡང་ཚགས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

62

ཚུད་པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཉག་གཅིག་ཀྱང་། དེ་ནས་རིམ་པས་ཇི་བྱུང་ངས་ཞུ་མི་དགོས།
བར་དེར་ང་ཚོའི་འདོད་བློ་ཁེངས་པ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མ་བྱུང་། ཐབས་སྡུག་པོ་བྱུང་།
བློ་ཕམ་ཡང་ཆེན་པོ་བྱུང་།
ང་ཚོའི་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པ་ནས་དུས་ཚོད་ཡག་པོ་དང་། བོད་གཞུང་གྲ་

འགྲིགས་དབང་ཐང་ཡོད་སྐབས་ལས་དོན་ཧྲ་ཏག་ཏག་བྱེད་པ་དང་། གནས་དུས་ཁག་པོ། བོད་གཞུང་སྐྱོ་པོ་དབང་ཤུགས་མེད་པའི་སྐབས་སུ་ལས་དོན་ཐོག་ཐེ་བྱུས་
མི་བྱེད་པ་དང་། འགན་མི་འཁུར་བ། སྤྱི་ཟོམ་ལ་ཡ་ཡོལ་ཁོ་ནའི་ངང་ནས་སྤྱི་དོན་
འཐུས་ཤོར་གཏོང་གི་འདུག ངས་ཟླ་ཤས་སྔོན་ང་ཚོའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་རྣམས་ཕྱག་
འཚལ་འོས་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ལས་བྱེད་པ་རེ་ཟུང་དང་། ལྷག་པར་མཐོ་རིམ་

འགན་ཁུར་བའི་ཐད་ལ་ངོས་རང་བློ་ཕམ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅེས་གསལ་པོར་བཤད་པ་
ཡིན། བློ་ཕམ་འདི་ད་ལྟའང་ཡོད། ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་གནས་ཚུལ་དངོས་བྱུང་དང་བསྟུན་
ཏེ་རིམ་པས་སེལ་ཐུབ་རྒྱུའི་རེ་བ་ལས། མདུན་དུ་མི་རེ་གཉིས་ཀྱིས་ཚིག་རེ་གཉིས་

བཤད་པས་ངའི་བློ་འགྱུར་མི་ཐུབ། ངས་མི་རེ་རེའི་ཚིག་རེ་རེ་ལ་ཉན་དགོས་བྱུང་ན་

བསྟན་པ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཇི་ལྟར་འགྲུབ། དོན་ངོ་མའི་ཐོག་ཏུ་བསྟན་སྲིད་སྤྱི་དོན་ཕྱག་ལེན་དུ་འཁེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་གཞི་ནས་ངའི་སེམས་ཀྱི་ན་ཚ་འདི་ཞུ་ཐུབ་
ཀྱི་རེད། འདི་ནི་ངས་དགོངས་སེལ་ཞུ་རྒྱུ་གསུང་མཁན་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་

ཞུས་པ་ཡིན།

ཁ༽ མནའ་གན་མཐུ་མོ་ཆེ་དང་། ཐུགས་ཕམ་གྱི་ལམ་སྟོན།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

63

དེ་ནས། ཁྱེད་ཚོས་མནའ་གན་མནའ་གན་ཞེས་གལ་ཆེ་མདོག་གསུང་གི་འདུགའདི་ལའང་ང་ཡིད་ཆེས་མེད། ངས་དཀོན་མཆོག་དང་། ལས་འབྲས་དཔང་པོར་
བཞག་སྟེ་ཁ་ནས་གང་བཤད་ལག་ཏུ་ངོ་མ་བསྟར་ཐུབ་པ་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད། མནའ་གན་ཟེར་བ་བོད་དུའང་ཐེངས་མང་པོ་བཞག་སོང་། རྒྱ་གར་དུའང་མ་སུ་
རིར་འབྱོར་མ་ཐག་པ་དང་། དེ་རྗེས་རྡོ་རྗེ་གདན་བཅས་ལའང་མནའ་གན་མཐུ་མོ་ཆེ་བཞག་སོང་། འདི་དག་ལ་ཕན་ནུས་གང་ཞིག་བྱུང་ཡོད་དམ། ད་རེས་ཡང་བསྐྱར་
མནའ་གན་འདྲ་ཆགས་ཤིག་བཞག་པ་བཅས་ཡི་གེ་སྟོང་པ་མང་པོ་དང་། སྐད་ཆ་སྟོང་
པ་མང་པོ་ལ་ངོས་ནས་ཆ་འཛིན་བྱེད་ཐབས་མེད། ངས་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཡིན། གལ་སྲིད་ང་རང་ཚོས་ད་
དུང་སྤྱི་དོན་ཟོམ་འཇོག་བྱས་ན་ལོ་གཅིག་གཉིས་སོང་ནས་འབྲས་བུ་གང་འདྲ་ཞིག་

ཡོང་གི་རེད་དམ། གཞུང་སྒེར་ཚང་མ་ལྟ་ཁུངས་རྟེན་ཁུངས་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞིག་
ཆགས་ཀྱི་རེད་དམ་མ་རེད། དངོས་གནས་སེམས་ཀྱིས་བཟོད་པ་འདུག་གམ། ང་
སྒེར་གྱི་ཆ་ནས་བོད་མི་སུ་གཅིག་ལ་ཚིག་ངན་ཤོད་དགོས་པ་དང་། ཁག་ངན་བསྐུར་
དགོས་དོན་གཏན་ནས་མེད། བོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་ལ་ཐུག་
ནས་སྐད་ཆ་འདི་ཙམ་མ་བཤད་མཐུ་མེད་བྱུང་། ཚིག་རྩུབ་པོ་འདི་ཙམ་མི་ཞུ་ཐབས་

མེད་བྱུང་། དེ་རྩིས་ཁྱེད་ཚོས་དགོངས་པ་ཏན་ཏན་བཞེས་དགོས། ངས་ཡང་བསྐྱར་
ནན་ཏན་གྱིས་ཞུ་རྒྱུར། ཁྱེད་རང་ཚོས་ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྤྱི་དོན་གྲ་
འགྲིགས་ཤིག་མ་བྱུང་ན། དེ་མིན་ཡི་གེ་འདྲ་ཆགས་པོ་དང་། སྐད་ཆ་ཡིན་མདོག་ཁ་
པོར་ང་ཡིད་ཆེས་རྩ་བ་ནས་མེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

64

ཁྱེད་ཚོས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་བརྟན་པ་ཞེས་རྟག་པར་
གསུང་གི་འདུག སྤྱི་དོན་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ན་ངེས་པར་དུ་སྡོད་དགོས། རང་ལ་སྐྱེ་
འཆིའི་རང་དབང་མེད་ཀྱང་། བོད་མི་མང་དང་ལས་འབྲེལ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ལོ་

བརྒྱད་ཅུ་དགུ་བཅུ་འདྲ་འཚོ་ཐུབ། ལོ་ཁྲི་ཕྲག་ཟེར་བ་ནི་གང་ཤེས། སྤྱི་དོན་ལ་ཕན་
ཐོགས་པ་མེད་ན་ང་བསྡད་པས་དགོས་པ་ཅི་ཡོད། སྡོད་ཀྱང་མི་ཐུབ། ད་ཕན་ཁྱེད་
ཚོས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཤི་མི་ཆོག ང་ཚོའི་ལས་ཀ་ང་ཚོ་རང་རང་གི་འདོད་མོས་
ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། ང་ཚོས་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་ཇི་བཞིན་བྱེད་མི་ཐུབ་གསུངས་པ་ལྟ་
བུར་གོ་རྟོགས་ཡོང་གི་འདུག གཅིག་བྱས་ན་ལོ་སུམ་ཅུ་ཙམ་སྡོད་ཤས་ཆེ། དེ་ནས་
ཇི་བྱེད་མི་ཤེས། གང་ལྟར་ཚེ་ཕྱི་མ་ཞེས་པ་ནི་ཐག་ཧ་ཅང་གི་རིང་པོ་མིན། སྙིང་པོ་
ཁྱོད་ཚོས་ཞལ་ནས་གང་གསུངས་པ་རྣམས་ཕྱག་ལེན་དུ་འཁེལ་བ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་
གནང་དགོས།
འདི་བྱེད་པ་ལ་ཁག་པོ་ལོས་ཡོད། སྤྱི་དོན་རླབས་ཆེ་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་ལ་དེ་
རྩིས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཆེ་བ་ལོས་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ཚང་མས་དཀའ་ངལ་ཁྱད་དུ་བསད་དེ་ལས་དོན་ངོ་མའི་ཐོག་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་འབད་བརྩོན་ངེས་པར་གནང་
དགོས། བདེ་སྡུག་བཟང་ངན་གང་བྱུང་ཡང་རང་རང་གི་བློ་སེམས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་
མེད་པའི་ཁུར་བརྩོན་ཆེན་པོ་ཞིག་གནང་ཐུབ་ན་དེ་ནི་ང་ཚོའི་མཐུན་རྐྱེན་བཟང་
ཤོས་ཤིག་ཡིན། ངོས་ལ་བརྟན་བཞུགས་ཟེར་ཡང་རུང་། ངོས་ལ་སེམས་གསོ་ཟེར་
ཡང་རུང་། སྤྱི་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཚགས་ཚུད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དེ་གས་འགྲིགས། དེ་མིན་
ང་རང་ཚོའི་བསམ་ཕྱོགས་དང་། གནས་ཚུལ་ཁག་ཁག་ཅིག་རང་ཆགས་འདུག་པས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

65

ཇི་བྱེད་ཁྱེད་རང་ཚོ་སོ་སོས་དགོངས་པ་བཞེས་རོགས། དོན་དག་གསལ་པོ་མཁྱེན་སོང་ངམ།

ག༽ ལྷ་སྙན་སྒྲོན་འབུལ་དང་། ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་ལན།

མཚམས་འདིར་སྲིད་ཚབ་བདེ་མཁར་བ་ནས་སྙན་སེང་ཞིག་གནང་བར། དེ་
འཕྲལ་༸གོང་ས་མཆོག་ནས། ཡང་མ་སུ་རིར་གསུངས་པ་དེ་ལྡབ་སྐྱོར་བསྐྱོན་གྱི་

ཡོད་དམ། དཔེ་ཆ་ནང་བཞིན་ཐུགས་ལ་བཟུང་ནས་སྐྱོར་སྦྱང་གནང་གི་ཡོད་དམ།
ཞེས་བཀའ་གནང་།
མཚམས་འདིར་དགེ་ལུགས་པའི་སྤྱི་འཐུས་སེར་སྨད་སྤྱི་ཟུར་བློ་བཟང་རྣམ་
རྒྱལ་ནས། ད་ནས་བཟུང་ཚང་མས་བཀའ་བསྟུན་ཞབས་འདེགས་ཞུ་རྒྱུ་རང་ཡིན།

ད་ལམ་འོས་འཆར་འབུལ་ཕྱོགས་སྐོར་རྒྱུས་མངའ་མེད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བསྡེབས་
འབུལ་ཞུ་དགོས་བྱུང་སོགས་ཞུས།
མུ་མཐུད། དབུས་གཙང་སྤྱི་འཐུས་གྲ་བཞི་བརྒྱ་དཔོན་སྐལ་བཟང་དགྲ་འདུལ་
ནས། ད་ཕན་སྐུ་ངོ་རྣམ་པའི་བར་ལ་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་དཀྲོག་གཏམ་ཆེད་
བཟོས་ཡིན་པ་དང་། ཤོག་ཁག་འཐེན་འཁྱེར་མེད་ངེས་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་དོ་བདག་སོ་སོས་ཞལ་བསང་བྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཕྱིན་ཆད་སྐུ་ངོ་རྣམ་པས་བསྟན་སྲིད་སྤྱི་
དོན་ཆེ་ཕྲར་ཐུགས་ཁུར་ཆེ་ཞེས་གནང་རྒྱུའི་དབུ་མནའ་འགན་བཞེས་བྱུང་བས་
༸ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་མཆོག་ལྷ་དགོངས་གསལ་དྭངས་ཡོང་བ་དང་། སླད་ཀྱི་བསྟན་

སྲིད་ཞབས་འདེགས་ཞུ་སྒོ་འགྲིགས་མིན་བྱུང་ན་རྟོག་ཞིབ་ཀྱིས་འཕྲལ་འཕྲལ་སྐྱོན་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

66

སེལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ལགས། ཞེས་དང་། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སུ་སྐུ་ཚབ་ཕེབས་
དགོས་ཁ་ཚ་དུས་གཏུགས་ལ་སྐབས་བབས་ལས་སྐལ་སུ་ཡོད་འཕྲལ་གཏོང་ཡེ་ཤེས་དབྱིངས་དཔྱད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཞེས་ཞུས།
མཚམས་འདིར་བཀའ་བློན་ཟུར་ཁང་ནས། གུས་ཚོ་རང་ཉིད་ནས་འགལ་

འཛོལ་བྱུང་འདུག་པས་༸ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལྷ་དགོངས་དྭངས་བ་ཞིག་ཐུགས་རྗེས་
གཟིགས། ཕྱིས་འབྱུང་ཞུ་བྱའི་ཐད་རང་ནུས་གང་ཐོན་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ཞུས་
ཆོག་པ་ཞེས་ཞུས།
སྐབས་འདིར་༸གོང་ས་༸མཆོག་ནས་ཟུར་ཁང་གིས་གསུངས་པ་དེ་ལ་ལན་
འདེབས་ཞུ་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། གཞན་དག་འཐུས་མི་ཚོ་ང་ལ་ལབ་རྒྱུ་གང་ཡོད་དམ།
ཞེས་བཀའ་འདྲི་གནང་།
དེ་འཕྲལ། ས་དབང་ཟུར་ཁང་ནས། རྒྱལ་ཚོགས་སུ་སྐུ་ཚབ་འཕར་མ་ཕེབས་དགོས་སྐོར་ཆོས་ལུགས་ཁག་དང་། ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་མང་འཐུས་མིའི་ཁོངས་
ནས་ཇི་དགོས། ཡང་ན་མི་མང་རང་ཁུངས་ནས་ཇི་དགོས་སོགས་༸གོང་ས་
༸མཆོག་ནས་དགོངས་བཞེས་ཀྱིས་ཐུགས་ཐག་གཅོད་གནང་ཞུ་རྒྱུ། ད་ཆ་དུས་ལ་གཏུགས་འདུག ཅེས་ཞུས།
དེར་༸གོང་ས་༸མཆོག་ནས། ད་ཕྱིས་དྲགས་པ་རེད། ཁ་སང་ནས་སྣེའུ་ཤར་
ལ་མགྱོགས་ཙམ་བྱས་ན་དགའ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན། ངའི་སེམས་སུ་བུད་མེད་ཅིག་

བྱུང་ན་ཡག་པོ་རེད། ཕྲེང་རིང་ལྷ་ལྕམ་དེང་སང་ལོན་ཊོན་དུ་ཡོད་ཐོག་དེ་ནས་འགྲོ་
ཐུབ་ན་ཡག་པོ་མིན་ནམ་སྙམ། མི་མང་བས་དགོས་པ་མི་འདུག འོན་ཀྱང་ད་དུང་ཇི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

67

དགའ་ཁྱེད་ཚོས་དགོངས་པ་བཞེས་རོགས། ངས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདི་ཡིན་ཞུ་
འཚམས་མི་འདུག ཅེས་བཀའ་གནང་།
མཚམས་འདིར་སྐལ་དགྲམ་ནས། སྒང་ཏོག་མི་མང་ནས་རྒྱལ་ཚོགས་སུ་སྙན་
སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་རྗེས་ལུས་སུ་མ་སོང་བ་ཞིག་དང་། མི་མང་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་བསང་
གསོལ་ཞུ་རྒྱུ་སོགས་འཕྱུགས་མེད་ཞུ་གི་ཟེར་གྱི་འདུག ཅེས་ཞུས།
༸གོང་ས་༸མཆོག་ནས། སྐབས་བབས་འཕྲལ་སེལ་གྱི་རིམ་གྲོ་འདྲ་ཞིག་རེད།
རྩ་བའི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྐོར་ལ་ཁྱོད་ཚོས་བསམ་བློ་ཟབ་ནན་གཏོང་དགོས། བྱེད་སྒོ་
གཏན་འཁེལ་ཟིན་མཚམས་ལས་བྱེད་རྒན་གཞོན་མཉམ་རུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྩ་བའི་
ལས་དོན་ཚགས་སུ་ཚུད་ཐབས་ཤིག་བྱེད་ཐུབ་ན་ལེགས། རིམ་པས་མི་མང་བྱིངས་

ཁོངས་ནས་ཀྱང་ལས་འགན་ཁུར་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་རེད།
ད་རེས་འདིར་ཁྱོད་ཚོ་མི་མང་འཐུས་མི་གྲོས་ཚོགས་ཐེངས་དང་པོ་འཚོགས།
འཐུས་མི་ཚང་མས་ཀླད་པ་དཀྲུག་སྟེ་བསམ་བློ་བཏང་བ་དེ་ཡག་པོ་བྱུང་། ད་དུང་མུ་མཐུད་ཉམས་མྱོང་གསོག་དགོས། མུ་མཐུད་སྲིད་དོན་ལ་གོམས་འདྲིས་ཡོང་ཐབས་བྱས་ཏེ་འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་འགྲོ་ལུགས་བཟང་པོ་དང་མཐུན་པའི་རང་རེ་བོད་གཞུང་
མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཆགས་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས། ཁྱོད་ཚོས་ཕྱི་ནང་གང་སར་དོ་
སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་དང་། བློ་སྟོབས་ཆེ་བསྐྱེད་བྱས་ནས་རང་བློས་གནད་དོན་ངོས་འཛིན་ཐུབ་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས། ད་རེས་ཚོགས་འདུ་གྲོལ་ནས་འགའ་
ཤས་འདིར་སྡོད་དགོས་པ་དང་། འགའ་ཤས་གཞན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཡོང་གི་རེད།
ཁྱེད་ཚོ་གང་དུ་གནས་ཀྱང་བསམ་མེད་ལྷོད་གཡེང་དུ་མ་བསྡད་པར་རྟག་ཏུ་སྤྱི་དོན་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

68

རང་ལ་བསམས་ནས་དོ་ཁུར་ཆེ་བསྐྱེད་ཀྱི་མི་མང་འཐུས་མིའི་གོ་ཆོད་པ་ཞིག་བྱེད་
དགོས། ཡང་ལོ་རེ་གཉིས་ནས་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་གྲངས་འབོར་སྤར་དགོས་ཡོད་
མིན་སྐབས་བབས་གནས་ཚུལ་དང་བསྟུན་པའི་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས།

ང༽ བར་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་། དངོས་མཐོང་མྱོང་རྟོགས།
བར་དེར་ངོས་ནས་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གོ་ཐོས་དང་། དངོས་མཐོང་མྱོང་རྟོགས་བྱུང་བ་འདི་སྐོར་ཚང་མར་གསལ་པོར་ཤོད་འདོད་ནི་སྔ་ས་ནས་ཡོད། འོན་
ཀྱང་དུས་སྐབས་རན་པ་ཞིག་གཏན་ནས་རྙེད་མ་བྱུང་། སྔོན་དུ་ཌ་ལ་ཧའོ་སེར་ལས་
བྱེད་དང་། མི་མང་སེར་སྐྱ་མང་ཙམ་ཞིག་འཛོམས་ཐོག་ཏུ་སྐབས་སྦྱར་ཤོད་འོས་
གང་འཚམས་ཤིག་གསལ་པོར་བཤད་ཡོད། འདི་ཐད་ལ་ཁྱེད་རང་འཐུས་མི་ཚོ་

བསམ་འཆར་གང་ཡོད་དམ།
བཀའ་ཤག་ནས་དེ་སྐོར་ཕྱི་བསྒྲགས་སུ་གྱུར་ནས་རྒྱ་མིས་དེ་ལ་བེད་སྤྱོད་
ཀྱིས་དྲིལ་བསྒྲགས་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། བོད་ནང་ཁུལ་མི་མང་ལ་སེམས་ཁྲལ་
བཟོ་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་འཆར་གསུངས་པ་འདི་ཡག་པོ་རེད། ཐུགས་ཁུར་བཞེས་པའི་བཀའ་མོལ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ངོས་ཀྱི་སེམས་སུ་དོན་ལ་སྐྱོན་ཨེ་ཡོད་
བསམ། གལ་ཏེ་རྒྱ་མིས་ངས་བཤད་པ་དེ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱས་པ་
ཡིན་ན་རྒྱ་ཕྱོགས་སུ་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྒྱ་མིས་རྫུན་གཏམ་བརྗོད་ཀྱང་ཡིད་

ཆེས་བྱེད་པར་ཐག་ཉེ། རྒྱ་ཕྱོགས་སུ་མི་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དོན་ལ་བརྟགས་པ་
ལས། རྫུན་པའི་དཀྲོག་གཏམ་ལ་ཡིད་ཆེས་མི་བྱེད། འཛམ་གླིང་ནང་རྒྱ་དམར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

69

ཕྱོགས་སུ་དགའ་བའི་མི་མང་ཇི་ཡོད་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། ང་ཚོའི་བསམ་

ཚུལ་དང་། དགེ་སྐྱོན་སྦས་གསང་མེད་པར་གསལ་པོར་སྟོན་ཐུབ་ན་འཛམ་གླིང་ནང་

གཟུ་བོར་གནས་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་རྣམས་ཀྱིས་བོད་མིའི་སེམས་ཤུགས་དང་།
འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་རེ་དོན་བསམ་ཚུལ་ཇི་ཡོད་དངོས་སུ་གསལ་པོར་རྟོགས་ཏེ་གཞི་

ནས་ང་ཚོར་སེམས་མཐུན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་རོགས་རམ་སྔར་ལས་ཤུགས་ཆེར་འགྲོ་
ཐུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་འདུགལྷག་པར་ང་ཚོས་རྗེས་ལུས་ལུགས་རྙིང་ཇི་ཡོད་རང་ངོ་འཕྲོད་པའི་སྒོ་ནས་བོད་
རྒྱལ་ཁབ་རང་བཙན་ཐོབ་ཐབས་དང་། བོད་རིགས་རང་དབང་རང་མགོ་ཐོན་ཐབས་
ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་བསམ་གཞི་གསལ་བར་སྟོན་ཐུབ་ན། ང་
ཚོས་རྒྱ་དམར་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ལུགས་རྙེང་ཞེན་ཆགས་བྱས་པ་
མིན་ངེས་དང་། བོད་མིས་རང་རིགས་དང་། རང་ཡུལ། ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་ཐོབ་
ཐང་དང་རང་དབང་གི་དོན་དུ་རྒྱ་དམར་ལ་ངོ་རྒོལ་འཐབ་རྩོད་བྱས་པ་གསལ་པོར་ར་
འཕྲོད་ཐུབ་པ་ཡིན། ང་ཚོས་ཐབས་བྱུས་འདི་མ་རྩར་བཟུང་བའི་བྱེད་ཕྱོགས་ལག་
ལེན་དུ་བསྟར་བ་འདི་ནི་གཞན་དག་ནས་བོད་ཕྱོགས་སུ་མཐོང་ཚུལ་ངན་པ་ཡོད་
རིགས་སེལ་ཐུབ་པ་དང་། འཛམ་གླིང་མི་མང་མང་ཆེ་བས་བོད་ཀྱི་བདེན་པའི་ངོ་བོ་

དེ་གསལ་པོར་མཐོང་ནས་བོད་དོན་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་
པའི་དོན་གནད་གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་པར་བསམ་གྱི་འདུགཌ་ལ་ཧའོ་སེར་གང་བཤད་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་དཔེ་དེབ་བཟོས་པ་དེ་དག་བོད་མི་སྡོད་སྒར་ཁག་ལ་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་ན་བོད་མིའི་སེམས་དོགས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

70

སེལ་ཐུབ་པ་མ་ཟད། ཁོང་ཚོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་རྒྱ་བསྐྱེད་རྒྱུ་སོགས་བློའི་

སྒོ་ཡངས་པོར་ཕྱེ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད། བོད་མི་ཚོས་དཔེ་དེབ་དེ་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་
པོས་ཀློག་སྦྱོང་བྱས་ན་ཡག་པོ་རེད་བསམ་པ་འདུགཅ༽ ཐུབ་བསྟན་བཟང་པོ་དང་། ལེགས་ཉེས་ལ་དབྱེ་ཞིབ།

ཐུབ་བསྟན་བཟང་པོ་ཁོ་ཚོས་ཡི་གེ་མང་པོ་ཞིག་བྲིས་འདུག་པར་གསར་དུ་
ལན་འདེབས་ཀྱི་དགོས་པ་མི་འདུག ཌ་ལ་ཧའོ་སེར་བཤད་པ་དེའི་ནང་ལ་རྩ་དོན་
ཕལ་ཆེར་འཁོད་ཡོད། གཞི་ནས་ཐུབ་བཟང་ཁོ་ཚོའི་སྐོར་ལ་འཐུས་མི་ཚོ་གང་ཞིག་

བསམ་བྱུང་། སྡོད་སྒར་ཁག་ནས་འདི་སྐོར་༸སྙན་འབུལ་ཞུ་མི་འབྱོར་རིགས་ཚང་
མར་ཧ་ལས་ཡ་མཚན་གྱིས་འདྲོགས་དགོས་དོན་མི་འདུག སྤྱིར་བོད་འདི་འཛམ་
གླིང་ནང་གནས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་སྒོས་རང་རེ་དེང་སང་རྒྱ་གར་རང་དབང་གི་ཡུལ་

དུ་སླེབས་ཡོད་པ་བཅས་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་བྱུང་དང་ཡོང་རྒྱུར་ཁྱར་མཚར་རྒྱུ་ཅི་
ཡོད། དཔེར་ན། རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་རྒྱ་གར་ནང་ཁུལ་ཤོག་ཁག་གཞན་དག་ནས་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཡང་སྒྲིག་འཛུགས་དང་འཆར་གཞི་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་རྩོད་པ་
ཤུགས་ཆེ་བྱས་ཀྱང་། རྩ་བ་དབུས་གཞུས་ཨ་མ་ཕྲ་ཚུགས་གཞི་བརྟན་ཚགས་ཚུད་

ཀྱི་ཐོག་ལ། མི་མང་མང་ཆེ་བས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་སྟབས་སྐྱོན་འཛུགས་ཇི་ཙམ་བྱུང་བ་
དེ་ཙམ་དུ་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་ལ་ཕན་པ་ལས། གནོད་པའི་ཉེས་སྐྱོན་ཡོང་དོགས་
མེད་པ་ལྟར་ད་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཕྲ་མོ་འདི་ཙམ་ལ་ང་ཚོས་འདྲོགས་དགོས་གང་
ཡང་མི་འདུག མི་རེར་བསམ་བློ་རེ་ངེས་པར་ཡོད་དགོས། དོན་དམ་པར་ང་ཚོས་
བོད་གཞུང་འདི་མིང་དང་དོན་མཚུངས་པའི་གཞུང་ཚགས་ཚུད་པོ་ཞིག་ཆགས་ཐུབ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

71

ཐབས་བྱེད་དགོས།
ཡང་། ཁྱོད་ཚོས་ཐུབ་བསྟན་བཟང་པོ་ཁོ་ཚོས་གང་བྱས་ཚང་མ་ནོར་འཁྲུལ་དུ་ལྟ་བ་དང་། ངས་གང་བྱས་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡང་དག་པར་ངོས་འཛིན་
བྱས་ན་མི་འགྲིགས། དཔེར་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་།

དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །

བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །

ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ། །
བླང་བར་བྱ་ཡི་གུས་ཕྱིར་མིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་དག་དང་མ་དག་གི་རྣམ་

དབྱེ་ངེས་པར་གཅོད་དགོས།
ཐུབ་བསྟན་བཟང་པོ་ཁོ་ཚོས་རྒྱ་དམར་ལ་བོད་རང་དབང་རང་བཙན་གྱི་དོན་དུ་ངོ་རྒོལ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་གར་ཕྱོགས་སུ་བྲོས་ཡོང་། འདིར་བོད་རང་གི་ཐོབ་ཐང་དང་དབང་ཆ་ཡོད་རིགས་གཞན་ལ་སྤྲོད་པའི་བྱེད་སྟངས་འདི་ཡ་མཚན་པོ་ཞིག་རེད། རྒྱ་གར་
གཞུང་ནས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་ལ་རོགས་རམ་གནང་དགོས་པའི་འོས་བབས་དང་འགན་ཁུར་ཡོད་པ་ལྟར་སྐྱབས་འཇུག་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐད་ལ་བཀོད་པ་གཏོང་བའི་རིགས་ང་ཚོས་ལགས་སོ་ཞུ་
ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ཐུབ་བཟང་ཁོ་ཚོས་རང་གི་དབང་ཆ་མི་ལ་སྤྲོད་པ་འདི་དངོས་
གནས་ཁྱད་མཚར་པོ་ཞིག་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

72

ཆ༽ རྒྱལ་ཚོགས་སུ་ཞུ་སྙན་དང་། ཡ་མཚན་གྱི་སྐྱོན་བརྗོད།

དེ་ནས་ཡང་། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སུ་ཕུལ་བའི་བོད་དོན་སྙན་ཞུའི་སྐོར་
ལ་ཁོ་ཚོས་མགོ་མ་འཚོས་ཀྱི་སྐྱོན་འཛུགས་བྱས་འདུག སྙན་ཞུ་འདི་རྒྱལ་ཚོགས་
སུ་ཕྱི་རྒྱལ་སྐུ་ཚབ་ཚང་འཛོམས་ཐོག་འབུལ་དགོས་པར་བརྟེན་དབྱིན་ཇིའི་ཡི་གེའི་

འགྲོ་ལུགས་གཞིར་བཞག་གིས་བཟོས། ནང་ཁུལ་གོ་བསྡུར་བྱས། དེ་ནས་བོད་ཡིག་
ཏུ་བསྒྱུར་བ་ཞིག་རེད། རྒྱལ་ཚོགས་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་དམར་པོའི་ཕྱོགས་གཏོགས་
ཉུང་ཤས་ཤིག་གིས་མ་གཏོགས། དེ་མིན་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཚང་མའི་སྐུ་ཚབ་ནས་སྙན་
ཞུ་དེ་ལ་ངོ་རྒོལ་མེད་པ་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་མི་མང་མང་ཆེ་བས་ཀྱང་དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་
བཞིན་དུ་བོད་མི་རེ་ཟུང་གིས་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་པ་འདི་ཡང་ཡ་མཚན་པོ་ཞིག་རེད།
ཁོ་ཚོའི་ཡི་གེའི་ནང་འདི་དང་འདི་འདྲའི་མགོ་མ་འཚོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མང་པོ་
འདུགདེ་བཞིན་ཁོ་ཚོས་ལས་བྱེད་འགོ་བྱིངས་རྩ་བརྗེས་ཀྱི་འཆར་གཞིའི་ནང་ངའི་ཇོ་
ལགས་གསུམ་དང་། ཨ་ལྕག་ལགས། མདའ་དཔོན་བཅས་ཚང་མ་འགོ་བྱེད་ཀྱི་གྲས་
སུ་མིང་བཀོད་འདུག་པ་འདི་ནི་ངོ་དགའ་སྤྲེལ་ལད་བྱེད་སྟངས་ཤིག་རེད། གཞི་ནས་
ཁོ་ཚོ་མི་བཞི་ལྔས་ལས་བྱེད་གསར་པའི་འཆར་གཞི་འགོད་ཤེས་སྟངས་མེད་ལ།
ངོས་ཀྱང་འདི་ལ་འདོད་བབས་མེད། ལས་བྱེད་གསར་བརྗེ་དེའི་ནང་གི་མི་ལའང་

ལེགས་ཉེས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་འདུག ཁོ་ཚོས་ཡི་གེ་མང་པོ་འདི་ཙམ་བྲིས་ཏེ་དཀའ་
ལས་རྒྱག་སྟངས་ལ་བལྟས་ན་སྤྱི་དོན་ལ་བསམ་པ་ཟོལ་མེད་ཀྱིས་བཤད་པ་ཞིག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

73

ཡིན་འདུག འོན་ཀྱང་རྩ་དོན་ཇི་ཡིན་མི་ཤེས། བྱེད་སྟངས་ནི་ནོར་འཁྲུལ་ཧ་ཅང་གི་
ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། འགའ་རེས་ཁོ་ཚོ་བོད་མིའི་ཁོངས་ནས་འབུད་དགོས་ཟེར་ཡང་།
དོན་ལ་འགལ་འཛོལ་བྱུང་བར་ངོ་རྒོལ་དང་། དྲང་པོའི་སྐྱོན་འཛུགས་རྣམས་ངོས་ལེན། ལེགས་ཆ་ཡོད་རིགས་དང་ལེན་སོགས་རྣམ་དབྱེ་ཆོད་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས།
དོན་མེད་གང་བྱུང་དོགས་འདྲོགས་དང་། སེམས་ཕམ། ཞེད་སྣང་རིགས་བྱེད་མི་རུང་

ཞེས་བཤད་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཁྱེད་ཚོའི་ཐུགས་ལ་འཇོག་གནང་།
ང་ཚོས་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཤོད་དགོས་པའི་དོན་དག་སྙིང་པོ་ནི། རྩ་བ་རང་རེ་བོད་གཞུང་འདི་དུས་བསྟུན་གཞུང་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་ཞིང་།

ཚགས་ཚུད་ཕྲ་ཚུགས་པོ་ཞིག་ཆགས་ནས་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་ཁས་

ལེན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན། རྒྱ་གར་དང་། བོད་ནང་ཁུལ་བཅས་ལ་བོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་
སྤྱི་དོན་སྒྲུབ་རྒྱུར་ཁྱད་གནད་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན། གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་
བརྟན་པོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་སུ་ད་རེས་ཁྱེད་ཚོ་འདི་གར་བསྡུ་འཛོམས་བྱས་པ་རེད། དེ་དོན་ད་ལྟ་ཚང་མ་ཧུར་མདོག་ཁ་པོ་འདུག ཡིན་ནའང་ཟླ་བ་རེ་གཉིས་སོང་

རྗེས་རྩེད་མོ་རྩེད་མཁན་ལྟ་བུར་མ་སོང་བ་བྱེད་དགོས། ཕྲུ་གུ་ཇི་བཞིན་རྔན་པ་བྱུང་

དུས་དགའ་མདོག་ཧུར་མདོག་བྱེད་པ་དང་། རྔན་པ་མེད་དུས་འཁྲིས་ལ་མི་འཁོར་བ་དེ་འདྲ་མིན་པའི་གཟབ་གཟབ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས། ད་ནི་ཚང་མས་རྩ་བ་བསྟན་
སྲིད་སྤྱི་དོན་ལ་ཐུག་པར་བསམས་ནས་ཏན་ཏན་ཞིག་མ་བྱས་ན། ངས་ནི་ཉེན་ཁ་ཧ་
ཅང་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

74

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༥ ཉིན། ལས་ཁུངས་ཁག་ལྔའི་གཙོ་འཛིན་ལས་རོགས་དང་བཅས་པ་གཟིམ་ཆུང་དུ་བཅར་འཛོམས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ བློན་ཆེན་ལྷན་ཁང་དང་། གནའ་དེང་གི་ལམ་སྲོལ།

བར་སྐབས་རང་རེས་ལས་ཁུངས་ཁག་ལྔར་ལས་བགོས་བྱས་པ་དེར་འགའ་
ཞིག་ནས་དེ་ནི་རྒྱ་མིའི་ལད་ཟློས་བྱས་པར་མཐོང་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ནས་ངས་

རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་སོགས་ཀྱིས་ཇི་བརྗོད་ཉན་རྐྱང་བྱས་འདྲའི་མཐོང་སྣང་མེད་དམ་
སྙམ། དེང་དུས་འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་ཀློ་རིགས་ལྟ་བུའི་ལུང་ཁུག་འགའ་ཤས་ལས།
དེ་མིན་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མར་རྩ་བའི་དབུས་གཞུང་ལ་ཕྱི་འབྲེལ་དང་། ནང་སྲིད། ཤེས་
རིག དཔལ་འབྱོར། རྒྱལ་སྲུང་། འགྲིམ་འགྲུལ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་སོ་སོ་དང་། དེ་དག་སོ་སོར་བློན་ཆེན་རེ་ཡོད་པ་དང་། བློན་ཆེན་ཚོ་འཛོམས་དུས་བཀའ་ཤག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ། དེའི་གོང་དུ་སྲིད་བློན་དང་། དེ་ནས་སྲིད་འཛིན་ནམ། རྒྱལ་པོ་
བཅས་ཡོད་པ་རེད།
དེ་བཞིན་རང་རེས་ཀྱང་གནས་དུས་འཕོ་འགྱུར་འདི་འདྲའི་སྐབས་སོ་སོའི་མི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

75

རིགས་དང་། ཆོས། ཤེས་རིག་སོགས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་དགོས་ན། སྒྲིག་འཛུགས་
འགྲོ་སྟངས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་དེ་རྣམས་དང་ཕྱོགས་མཐུན་ཞིག་དགོས་པ་ལས།
སྔར་གྱི་སྲོལ་རྙིང་ཁོ་ནས་མི་འགྲིགས། ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་གི་གོང་སྐབས་དེའི་

གནས་དུས་ལ་དཔགས་པའི་གཞུང་གི་འགྲོ་ལུགས་བཙུགས་པ་བཀའ་ཤག་དང་།
རྩིས་ཁང་། ཡིག་ཚང་། ཞོལ་གཉེར་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱིས་ད་ལྟའི་དུས་སྐབས་འདིར་

རན་པོ་ཡོང་ཐབས་མེད་པས། དུས་རབས་འདིའི་གཞུང་སྤྱིའི་འགྲོ་ལུགས་དང་བསྟུན་
ཐོག་རང་རེའི་གནས་སྟངས་ལ་གཞིགས་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་བཟོས་པ་ལས་རྒྱ་མིའི་

འགྲོ་སྟངས་ལེབ་བཤུས་བྱས་པ་མེད།
ཡང་རྒྱ་མིའི་ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་ཁོངས་ནས་རང་རེས་དཔེ་ལེན་འོས་རིགས་

ཡོད་ན་དེ་བཞིན་བྱས་པར་འགལ་བ་གང་ཡང་མེད། དཔེར་ན། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་
ནས་ཀྱང་ཞི་གནས་སོགས་ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་རེད་ཅེས་བརྙས་སྨོད་མ་གནང་བར་ཕྱི་

ནང་ཐུན་མོང་བ་ཞེས་མིང་འདོགས་མཛད་ནས་བེད་སྤྱོད་གནང་འདུག དེར་བརྟེན་
རང་རེས་ཀྱང་ཐུན་མོང་བ་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མར་ཡོད་པའི་ཆ་གཅིག་དང་། ཐུན་མོང་
མིན་པ་ཆོས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ལམ་སྲོལ་སྐོར་ཆ་གཅིག་བཅས་ལག་ལེན་བྱས་
ཆོག་པར་བསམ་གྱི་འདུགརྒྱལ་དོན་སྤུན་མཆེད་ཚོར་བསམ་འཆར་དྲི་བསྡུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། ཁོང་
ཚོའི་ཟེར་རྗེས་སུ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་འབྲངས་ཏེ་ལས་དོན་བྱས་པ་མེད། བསམ་འཆར་ནི་

སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་དྲི་བསྡུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གོ་བསྡུར་བྱེད་སྐབས་ངས་བཤད་པ་
ལའང་ནོར་འཁྲུལ་ཡོང་སྲིད་པས་ཚང་མས་བརྟག་དཔྱད་ཀྱིས་ནོར་འཁྲུལ་ཇི་བྱུང་ལ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

76

འདི་ལ་སྐྱོན་འདི་ཞེས་སྐྱོན་སེལ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས། འདུལ་བའི་ཕྱིར་བཅོས་དང་
། ལྟུང་བ་གླེང་དྲན་གྱི་སྐབས་ལྟར་དྲག་ཞན་མཐོ་དམའི་དབྱེ་བ་མེད་པར་སྐད་ཆ་ཤོད་
པའི་གོ་སྐབས་སྤྲོད་དུས་སྐྱོན་སེལ་མ་བྱས་པར་འདྲ་ཆགས་པོར་བཞག་ཡོད། ཐག་གཅོད་ཟིན་རྗེས་རྒྱབ་བཤད་བྱས་ན་གནོད་པ་ལས་ཕན་པ་གང་ཡང་མེད། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལ་ཡང་བརྟག་དཔྱད་བྱས་ཆོག་པར་གསུངས་འདུགལས་དོན་ཁུངས་གང་ནས་བྱེད་དགོས་མིན་དོགས་པ་མ་ཆོད་པའི་རིགས་

བདག་མེད་སྤྱི་ཟོམ་དུ་མ་བཞག་པར་གཙོ་འཛིན་ཚོ་གོ་བསྡུར་གྱིས་ཐག་གཅོད་བདེ་
ན་དང་། དེ་མིན་འདི་གར་དྲི་བསྡུར་བྱས་འཐུས། གཟའ་འཁོར་རེའི་ཚོགས་འདུར་
གཙོ་འཛིན་ངོ་མ་མེད་ན་ལས་རོགས་རྒན་རིམ་ནས་ངོ་ཚབ་བྱས་ན་འགྲིགས། བར་སྐབས་ང་ཚོས་ལས་ཁུངས་ཁག་བགོས་བྱས་པ་དེས་ལས་དོན་ཡར་རྒྱས་ཕྲན་བུ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། སྐྱོན་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་ལ། ང་ཚོའི་ལས་དོན་སྐོར་མི་གཅིག་གིས་

འདི་ལྟར་བྱེད་དགོས་ཞེས་བསམ་འཆར་ཞིག་བཏོན་ན་དེ་འཕྲལ་བྲེལ་འཚུབ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ནས་ལྷིངས་འཇགས་བྱེད་པ། རང་རེའི་ལས་དོན་མི་གཞན་ཞིག་གིས་འགོ་
བསྐུལ་བྱས་ན་རང་རེས་དེའི་ངག་བཞིན་སྒྲུབ་པ།
དཔེར་ན། ནཱན་རྡ་ནས་མི་འགའ་ཤས་ས་གནས་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་གཏོང་
དགོས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་ན། དེ་འཕྲལ་བྲེལ་འཚུབ་བྱེད་པ་ལས་ང་རང་ཚོས་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་ལས་དོན་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་མི་གསལ་བའི་སྐྱོན་དེ་ད་དུང་བསྡད་འདུགདཔེར་ན། ལམ་རོམ་འཆར་གཞི་འདི་དང་འདི་ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་དཀའ་ངལ་ཆེ། ལས་
ཁུངས་གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་རེད། དེ་ནི་ང་རང་ཚོས་བསམ་བློ་བཏང་། ང་རང་ཚོས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

77

འཆར་གཞི་བཀོད། ང་རང་ཚོས་འགན་ཁུར་བྱས་སྙམ་པའི་སྤོབས་པ་དང་སེམས་
ཤུགས་ཆུང་དྲགས་ཏེ་གཞན་གྱི་ཐུགས་རྗེ་དང་། འབོད་སྐུལ་སྒུག་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་
དང་། རང་རེར་དཔལ་འབྱོར་མི་འདང་བ་དང་། གང་ཅི་གཞན་ལ་བསྟུན་དགོས་པའི་
དཀའ་ངལ་ཡོད་ཀྱང་། སོ་སོར་ཕན་ཐོགས་གང་ཆེའི་ལས་དོན་སྒྲུབ་དགོས་པའི་
རིགས་ལ་ང་རང་ཚོས་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་འཆར་གཞི་ངེས་པར་འགོད་དགོས་ཀྱི་
འདུགཁ༽ བསྒྲུབ་བྱའི་ལས་དོན་དང་། ཕུགས་རིང་གི་འཆར་འགོད།

བསྒྲུབ་བྱའི་གཙོ་བོ་བོད་རང་བཙན་གྱི་ལས་དོན་དང་། དེའི་ཆ་ལག་ལྟ་བུར་རྒྱ་

གར་ནང་ཡོད་པའི་རྒན་གཞོན་བར་མའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་གཏན་གཏན་
ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་དེ་རེད། བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་བྱེད་པ་ལ་རྩ་བའི་མི་གྲངས་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་ལམ་རོབ་ཀྱི་བསྡོམས་ཐོ་ཡོད་ཀྱང་། ད་
དུང་དེའི་ཁོངས་ལས་དོན་མི་འཕེར་ངེས་ཅན་གྱི་རྒས་འཁོགས་ཇི་ཡོད་དང་། དེ་འོག་
མི་རྒན་པ་ཇི་ཡོད། དེ་འོག་འཕྲལ་སེལ་སློབ་སྦྱོང་ཐུབ་པའི་མི་གྲངས་ཇི་ཡོད། ལོ་
བཅུ་དྲུག་མན་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་འོས་གྲངས་འབོར་ཇི་ཡོད་བཅས་གསལ་པོ་ཞིག་ཤེས་པ་བྱེད་དགོས། དཔེར་ན། ཆོས་དོན་ལྟ་བུ་ནས། སྦག་ས་དང་། ཌ་ལ་ཧའོ་སེ། ལམ་བཟོ་བཅས་ལ་མ་ཚུད་པའི་བཀའ་རྙིང་། ས་དགེའི་ཆོས་པ་གང་ཡོད་རྣམས་འཚོ་
ཐབས་ཁུངས་འཁྱོལ་བའི་ཐབས་ལམ་གང་ཡོད་བརྟག་དཔྱད་ཀྱིས་བཟའ་ཚང་འབྲེལ་

བའི་ཆོས་བྱེད་རིགས་མཚོ་པདྨ་སོགས་གང་འོས་སུ་གཞིས་ཆགས་ཡོང་ཐབས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

78

ཁུར་ལེན་བྱས་ན་སྙམ།
དེ་ཡང་ཐོག་མར་ས་གནས་གང་འདྲ་ཞིག་ཏུ་ས་ཆ་ཇི་ཡོད་དང་། ཁུལ་དེར་
གཞིས་ཆགས་བྱེད་ཐབས་ཡོད་མེད་སོགས་ཞིབ་བརྩད་ཆེད་ལས་བྱེད་ངོ་བསྐྱོད་
བྱེད་དགོས་ཀྱང་བྱས་ཏེ་མོལ་བསྡུར་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཏེ་འགྲིགས་བཟོ་ཡོད་ན། ང་རང་ཚོས་འཆར་གཞི་གསལ་པོ་ཞིག་བཀོད་དེ་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་དོན་གནད་འདི་འདྲ་ཞིག་སྒྲུབ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་འདི་དག་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས་ཞུས་ན་
འགྲིགས། ང་རང་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་ལ་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཨེ་ཆོག་སྙམ་པ་དང་།
འགྲུབ་ཨེ་ཡོང་སྙམ་པ། རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཟེར་ཡོང་སྙམ་པའི་དོགས་
པ་དང་། མ་ནུས་པའི་བྱེད་སྟངས་རྣམས་དོར་དགོས། ང་ཚོར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་

མྱོང་འགའ་ཤས་བྱུང་བ་སྟེ། དཔེར་ན། སྔ་ལོ་སྦག་སར་གྲྭ་པ་ཉིས་བརྒྱ་སྐོར་ལས་
འཇོག་འཆར་མེད་ན་ཡང་འཇེའི་ཨད་སི་མེ་ཐ་བརྒྱུད་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་འཕྲོས་མོས་
རིམ་བགྱིས་མཐར་ཆིག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཐམ་པ་གཏན་འཁེལ་བ་དང་། མ་སུ་རིར་ང་

རང་ཚོས་སློབ་ཕྲུག་ལྔ་བཅུ་ཙམ་ཞིག་འགོ་འཛུགས་རྐྱང་བྱས་པ་ད་ཆ་གཞི་ཚུགས་
ངེས་བྱུང་བ། འདི་ལོ་རྒྱལ་ཚོགས་ལ་རང་རེའི་དོན་གཅོད་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་ལག་ཁྱེར་
ཡོང་ཐབས་མེད་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཡང་། སྲིན་བློན་ནེ་རུར་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཞུས་ཏེ་
མཐར་ཕྱི་བསྐྱོད་ལག་ཁྱེར་སྤྲད་ཐོག་དངུལ་བརྗེས་ཀྱང་བརྒྱབ་པ། འདི་གར་བུ་གསོ་
ཁང་ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་བཙུགས་སྐབས་ཐོག་མར་བློ་མོས་མ་བྱུང་ཡང་། ད་ཆ་གཞི་གང་ལེགས་ཚུགས་པ། བར་སྐབས་སློབ་གྲྭའི་སྐོར་རྙོག་དྲ་མང་པོ་བྱུང་ཡང་། ང་ཚོས་
འབད་རྩོལ་གྱིས་ཁང་པ་སོགས་ཀྱང་འོས་འཚམས་ཀྱི་གླ་རིན་སྤྲད་འཐུས་སུ་ཐབས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

79

ཤེས་ཐུབ་པ་བཅས་གནས་ཚུལ་དང་ཉམས་མྱོང་འདི་ཚོར་གཞིགས་ན། ལས་དོན་
གང་ཅི་ང་རང་ཚོས་ཁུར་ལེན་བྱས་ན་འགྲུབ་ཆེ་བ་དང་། མྱུར་ཁྱད་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་འདུགང་ཚོར་དཔལ་འབྱོར་ཐོག་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཡང་། ང་རང་ཚོས་བསམ་བློ་བཏང་། ང་རང་ཚོས་འཆར་གཞི་བཀོད་དེ་འཆར་གཞི་འདི་ལ་རོགས་རམ་གནང་དགོས་
ཞེས་རྒྱ་གར་ཕྱི་ལས་སུ་ལན་གཅིག་གཉིས་གསུམ་ཙམ་ཞུས། དེས་མ་འགྲིགས་ན་
རོགས་རམ་ཚོགས་པ་ཁག་ལ་ཐད་གཏུགས་བྱས། དེ་ལའང་མ་འགྲིགས་ན་ད་དུང་ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཡོངས་རྫོགས་རོགས་རམ་ཁོ་
ནར་བརྟེན་རྒྱུའང་འོས་རྒྱུ་མེད་པས། ང་རང་ཚོས་ཀྱང་འོས་འཚམས་ཀྱི་འགྲོ་སོང་
གཏོང་དགོས། དཔེར་ན། གསེར་རིན་ཕྲན་ཡོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་སློབ་གྲྭའི་སྐོར་སོགས་
སུ་ཡང་གང་འཚམ་བཏང་ཡོད་ཅིང་། ད་དུང་བོད་མི་རིགས་དང་། ཆོས། ཤེས་རིག་
གི་ཆེད་དུ་དགོས་ངེས་ལ་འབུམ་ཕྲག་མང་པོ་ཕྱིན་ཀྱང་དགོས་སར་ཕན་པ་ཡིན་པས་

གཏོང་དགོས། དེ་མིན་དགོས་མེད་རིགས་ལ་སྒོར་མོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་སེར་སྣ་ཡོད།
དགོས་སར་མ་ཕན་ན་མི་རེ་གཉིས་ལ་སྒོར་བྱེ་བ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཕན་པ་མེད།
ཡང་ཀརྨ་པར་འབྲས་ལྗོངས་ཁུལ་གཞིས་ཆགས་ནང་མ་ཚུད་པའི་བོད་མིའི་

འཚོ་བའི་ཡོང་སྟངས་གནས་ཚུལ་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར་གླ་ལས་རྒྱུག་གི་འདུག་

གསུངས་པར་ཧ་ཅང་བློ་ཕམ་བྱུང་། རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་སོགས་ལ་ཡོད་པའི་བོད་
མི་ཁྲི་ལྔ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་འདི་དག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱས་ཏེ་འཚོ་ཐུབ་ཐབས་དང་།
གྲངས་འབོར་གོང་འཕེལ་དུ་ཇི་ལྟར་གཏོང་ཐབས། ཆོས་དང་ཤེས་རིག་རྣམས་མི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

80

ཐོག་ལྔ་དྲུག་ཕྱིན་ཀྱང་ཉམས་མེད་སྲུང་ཉར་ཐུབ་ཐབས་སོགས་ཕུགས་ཐག་རིང་པོའི་
བསམ་བློ་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་བཏང་སྟེ་འཆར་འགོད་ཐབས་ཤེས་བྱ་དགོས། ལོ་རེའི་

ནང་བོད་མི་ཇི་ཙམ་ཤི་བ་དང་། ཇི་ཙམ་སྐྱེས་པ་བཅས་ལ་ཐོ་ངེས་བཀོད་ཀྱིས་ད་ལྟའི་

སྐྱེ་འཆིའི་བབས་ལ་བལྟས་ནས་ལོ་བཅུ་ཉི་ཤུ་སོང་ན་འཕར་ཆག་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་
འགྱུར་བའི་གནས་ཚུལ་ལའང་ངེས་པར་ཞིབ་བརྟག་དགོས་ཀྱི་འདུགདོན་སྙིང་། ང་ཚོའི་ལས་དོན་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་ནན་རྡ་དང་། རོགས་རམ་
བྱེད་མཁན་གྱི་འཆར་གཞི་དང་། ངག་བཀོད་སྒུག་སྟེ་དེ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་དེ་
བསྒྱུར་ནས། ང་རང་ཚོས་བསམ་ཕོད་པ་དང་། ཤོད་ཕོད་པ། བྱེད་ཕོད་པ་བྱས་ཏེ་ང་རང་ཚོས་བསམ་བློ་བཏང་། ང་རང་ཚོས་འཆར་གཞི་བཀོད། ང་རང་ཚོས་ལས་དོན་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཐོན་པ་ཞིག་ངེས་པར་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རོགས་རམ་
བྱེད་མཁན་ཚོའི་སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་པ་དང་། ང་རང་ཚོའི་རང་དབང་ཇེ་ཆེར་
འགྲོ་བ། གཞན་གྱི་བརྩི་མཐོང་ཆ་འཇོག་ཆེ་བ་བཅས་ཡོང་ངེས།

ག༽ ལྷན་ཁང་ཁག་ལྔ་དང་། འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་ཞུ་སྒོ།

༡༽ ཆོས་དོན་ནས་གོང་སྨོས་ཐོག སྒང་ཏོག་ཁུལ་འབྲས་གཞུང་འཆར་གཞི་
བཀའ་རྙིང་གི་བཤད་གྲྭ་སྒྲུབ་གྲྭ་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད་ཚོད་དེ་ཚོར་ཡང་ཕན་ཚུན་གཉིས་

ཕན་གྱི་ཐབས་ཤེས་སྐོར་འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་དགོས། དེ་བཞིན་རང་རེའི་དབྱངས་
འཆར་གྱི་རྩིས་རིག་དང་། བོད་སྨན་གྱི་ལག་ལེན་སོགས་ཉམས་མེད་རྒྱུན་འཛིན་ཇི་
ལྟར་བྱེད་ཐབས་ལ་བསམ་གཞིགས་དང་། འཆར་འགོད་བྱེད་དགོས།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

81

༢༽ ནང་སྲིད་ཁོངས་ནས་སོ་ནམ་གཞིས་ཆགས་སྐོར་མ་ཡེ་སོར་དུ་ལག་ལེན་
བྱེད་མུས་ཁར། ད་དུང་ས་ཡུལ་གར་ཡོད་ཐབས་འཚོལ་བྱ་དགོས། རྒྱུས་བབས་དྲི་བརྩད་བྱ་འོས་མོ་རིསི་ཕི་རི་མན་དང་། འཇེའི་པིའི་ན་ར་ཡན། ཨ་ཅར་ཡ་བི་ནོ་བ་ཝ་
སོགས་ལ་བཀའ་སློབ་ཞུས་ཆོག ཉེ་ཆར་འཇིའི་པིའི་ལའང་བཀའ་མངགས་ཞུས་

ཡོད་པ་ལྟར་བྷོམ་བྷེའི་ཁུལ་ལམ། བྷེང་ལོར་སོགས་ས་གནས་གར་ཡོད་སར་ཆེད་
བསྐྱོད་ལྟ་རྟོག་དང་། དྲི་བསྡུར་ཞུ་སྐུལ་སོགས་ཇི་ལྟར་དགོས་པ་བྱས་ཏེ་བཟོ་ལྟ་ལམ་ཐོན་མཚམས་འཆར་གཞི་གསལ་པོ་ཞིག་བཀོད་དེ་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ཕུལ་ཏེ་ཞབས་སྐུལ་ཞུ་དགོས།
དེ་བཞིན་བཟོ་གྲྭ་ཁག་ལའང་ཆེད་བསྐྱོད་དྲི་རྟོག་བྱས་ཏེ་བོད་མི་མང་ཙམ་ཉར་ལེན་ཡོང་ཐབས་བྱས། ལམ་འགྲིགས་མཚམས་འཆར་གཞི་བཀོད་དེ་ལག་ལེན་བྱ་དགོས། ལམ་བཟོ་ཁག་ལའང་ད་མུས་ལྟ་རྟོག་ཐོག་འགའ་ཤས་ལ་སྤྱི་དངུལ་གསོག་འཇོག་དང་། མཁོ་ཆས་ཉོ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་བཟོས་པ་ཡང་བྱུང་འདུག་པས་དེ་
དག་གི་ཉམས་མྱོང་ལེགས་ཆ་རྣམས་ལམ་བཟོ་བ་གཞན་དག་ལ་སྤེལ་རེས་བྱེད་འོས། དེ་དག་མྱུར་འགྲུབ་ཆེད་གཞིས་ཆགས་དང་། བཟོ་ལས། ལམ་བཟོ་བར་ལྟ་རྟོག་
བྱེད་ཕྱོགས་སོགས་ནང་གསེས་འགན་ཁུར་ཁག་བགོས་བྱས་ན་ལེགས་སྙམ་པ་གོ་བསྡུར་བྱ་དགོས། ལོ་ན་རྒས་འཁོགས་དངོས་འབྲེལ་རྣམས་ལ་རྒས་གསོ་ཁང་ཞིག་

ངེས་པར་བྱུང་ན་སྙམ་པས་དེ་ཚང་མ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བྱུང་ན་རབ། དེ་མིན་ས་

གནས་འོས་འགབ་ཁག་འགའ་ཤས་ལ་རྒས་གསོ་ཁང་འཛུགས་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་ངེས་པར་བྱ་དགོས།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

82

༣༽ རིག་གཞུང་སྐོར། ཉེ་ཆར་སུད་ཛ་ལན་དུ་མཐོ་རིམ་སློབ་ཕྲུག་གསུམ་ལེན་
རྒྱུར་སློབ་གཉེར་ཇི་བྱེད་ཟེར་བར་རྩ་བ་ང་ཚོར་ཤེས་ཡོན་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་
དགོས་ངེས་ཡིན་ཀྱང་། སློབ་གཉེར་རྣམས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཕྱོགས་
སྡེ་ཚན་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ལ་གོ་བསྟུན་ཐོག སློབ་ཕྲུག་དོ་བདག་གི་བློ་མོས་

ཇི་ཡོད་ཀྱང་དྲི་བསྡུར་གྱིས་རྗེས་གསལ་སྤྲད་འཐུས་བརྗོད་པ་བཞིན། ཕྱི་རྒྱལ་དུ་

གཏོང་རྒྱུའི་སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ལྔ་འཕྲོས་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ལ་ཆ་འཇོག་བྱས་ན། དེའི་

ཁོངས་ནས་སྲིད་དོན་དང་། ཁྲིམས་ལུགས། སྨན། དགེ་རྒན། ཚན་རིག་ལ་སོགས་པ་
རིག་གནས་སྡེ་ཚན་སོ་སོར་སློབ་གཉེར་བ་གྲངས་འབོར་འདི་དང་འདི་ཙམ་ཞེས་པ་
དང་། ཡང་ལོ་གཉིས་གསུམ་ནས་ཕྱིར་ལོག་བྱས་ཏེ་འཛིན་གྲྭ་འདི་བར་སློབ་ཐུབ་
པའི་དགེ་རྒན་འདི་ཙམ་དང་། ལོ་བཅུ་སྐོར་ནས་ཐོན་པའི་མཐོ་རིམ་དགེ་རྒན་འཕེར་
བའི་གྲངས་འབོར་འདི་ཙམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ནང་གསེས་སྡེ་ཚན་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་འཆར་

གཞི་ཞིག་བཀོད་ཚེ་དེ་ལ་བསྟུན་ནས་མི་འགྲོ་གཏོང་ཕྱོགས་དང་། སློབ་གྲྭ་གསར་འཛུགས། དགེ་རྒན་གོ་སྒྲིག་བྱ་རྒྱུར་ཕན་ཁྱད་ཡོང་རྒྱུ། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་ནང་ཁུལ་
དུའང་མ་སུ་རིའི་འུ་སི་ཀྲོག་སོགས་སློབ་གྲྭ་གཉིས་ནས་བུ་ཕྲུག་ལེན་ཉར་བྱས་པ་
བཞིན། ད་དུང་སློབ་གྲྭ་གཞན་དག་ལ་ཐབས་ཤེས་ཐུབ་ན་ལེགས།
༤༽ ཕྱི་འབྲེལ་ནས། རྒྱལ་དོན་དང་རིན་ཆེན་མ་སྒུག་པར་བརྗེད་ཐོ་སྔོན་ཡོད་
ལ་བསམ་ཞིབ་ཐོག ངག་དོན་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་མུས་ཁར། སྔ་ལོ་འཕྲོས་མོལ་བྱུང་དོན་
རྒྱ་གར་གྱི་རྩ་ཁྲིམས་སོགས་ཡིག་ཆ་བསྒྱུར་རྒྱུ་ཁག་བསྒྱུར་ན་སློབ་སྦྱོང་ལའང་ཕན་
རྒྱུ། སྔ་ལོ་ལྡི་ལིར་འགྲེམས་སྟོན་ཞིག་བྱས་པའི་དངོས་ཆས་གང་ལེགས་ཡོད་ཀྱང་།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

83

མཆན་འགྲེལ་བསྡུས་སྐྱོན་ཐོག འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོ་རང་མ་བྱུང་བ་མིན་ནམ་

སྙམ་པས་འགྲེམས་སྟོན་ཞིག་གྲ་སྒྲིག་གིས་ས་གནས་གཅིག་ཏུ་མིན་པར་ཁག་འགའ་

ཤས་ལ་སྟོན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་གང་ལེགས་ཡོང་གནས་དེ་ཡང་མཆན་འགྲེལ་
རྣམས་ཞིབ་གསལ་འཁོད་པ་དང་། འགྲེལ་བཤད་བྱེད་མཁན་ནས་ཀྱང་བྱང་གོམས་ཆེན་པོ་ཡོང་ཐབས་བྱེད་དགོས། ལམ་སེང་གྲ་སྒྲིག་དཀའ་ཡང་ཟླ་བ་ལྔ་དྲུག་ནང་གྲ་སྒྲིག་ཐུབ་ཐབས་བྱ་དགོས། དེའི་ཁོངས་མཆོད་ཆས་ཀྱི་རིགས་དང་། རྩ་རླུང་སྒྱུ་རྩལ་
སྐོར་གྱི་རི་མོ་གོ་སྒྲིག་སོགས་ཆོས་དོན་ཁོངས་ནས་ཁུར་ལེན་བྱས་ན་སྙམ། ལས་
ཁུངས་སོ་སོའི་བྱེད་སྒོ་འགའ་ཤས་གོང་སྨོས་ཙམ་ལས། གཞི་རྩའི་ལས་དོན་སྒྲུབ་
དགོས་ཇི་ཡོད་ལ་ཞིབ་ཆའི་བསམ་གཞིགས་གྲོས་བསྡུར་ཐོག་ཟླ་བ་འདི་ལ་ལས་

དོན་འདི་བྱེད་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཞིབ་གསལ་རེ་ངེས་བཀོད་ཀྱིས་འཆར་དོན་དེ་དག་
སྒྲུབ་ཐབས་ལ་ཟླ་ཤས་རིང་ཚང་མས་ཧུར་བརྩོན་གང་ཡོང་ཞིག་བྱས། དེ་ནས་ཡང་
བསྐྱར་དགེ་སྐྱོན་ལ་བརྟག་དཔྱད་ཀྱིས་ལེགས་སྤེལ་བྱས་ཆོག
༥༽ འདུ་འགོད་ཁང་ནས། གཙོ་འཛིན་ཚོའི་ལག་བྲིས་ས་ཡིག་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་
ཆ་འཇོག་མིན་པར་དངུལ་གྱི་འགྲོ་ཡུལ་ལ་ཞིབ་བརྟག་དང་འབྲེལ་གྲོན་ཆུང་ཡོང་
ཐབས་བསམ་འཆར་བརྗོད་འོས་བརྗོད་དགོས། རྩ་དོན་སྙིང་པོར་ང་ཚོས་གཞན་གྱི་འཆར་དོན་དང་། ངག་བཀོད་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་དེ། རང་གི་བསམ་དོན་རང་གིས་སྒྲུབ་
པའི་རྣམ་པར་བསྒྱུར་དགོས་ཀྱི་འདུག གནད་དོན་འདིར་ཚང་མས་དོ་སྣང་དང་སེམས་ཁུར་ལེན་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཅེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

84

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༡ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༢ ཉིན། མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དང་། གཞུང་ཞབས་ཐུན་མོང་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ བསྒྲུབ་བྱའི་ཉམས་ལེན་དང་། འབྱུང་འགྱུར་ལ་བསམ་གཞིགངོས་ནས་ཁ་ཉིན་དགེ་སྐྱོན་གསལ་པོར་བཤད་པ་དེ་ནི་རང་རེའི་བསྟན་སྲིད་སྤྱི་
དོན་ལ་ཕན་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་བྱུང་ན་བསམ་བྱུང་། དེ་དོན་ཁྱེད་ཚོའི་སེམས་ལ་ངེས་པ་

ཙམ་མ་ཟད། ལམ་སེང་གྲོས་བསྡུར་གྱི་ཐོག་ནས་ད་རིང་འདིར་ཕྱིན་ཆད་དོན་དག་ངོ་
མ་ལག་ལེན་དུ་བསྟར་གྱི་ཡིན་གསུངས་པར་ངོས་རང་དགའ་པོ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ངོས་
ནས་རྐྱེན་གློ་བུར་བ་ཞིག་འཕྲད་དུས་ཚིག་གློ་བུར་བ་བརྗོད་སྐབས་ཁྱེད་ཚོས་
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་བརྟན་པ་དང་། ང་ཚོས་དམ་ཚིག་རྡོ་རྩ་ཆིག་

སྒྲིལ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་འཆར་ཅན་རེད། ཁྱེད་ཚོས་དེ་རིང་འདིར་ཞལ་བཞེས་
གནང་བ་ཇི་བཞིན་དོན་དག་སྙིང་པོ་ལས་དོན་དངོས་གཞི་ལག་ལེན་འཁེལ་བ་བྱེད་
རྒྱུ་དེ་གལ་གནད་ཆེན་པོ་རེད།
རང་རེས་སྔ་ལོ་ལས་ཁུངས་ཁག་ལྔ་ལས་བགོས་བརྒྱབ་པ་ནས་བཟུང་ད་ཕན་ལ་ཁྱེད་ཚོ་ཚང་མས་ལས་དོན་ངོ་མའི་ཐོག་ཧུར་བརྩོན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ད་ཆ་གྲུབ་འབྲས་ཀྱང་གང་འཚམ་སྟོན་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། རྗེས་སུའང་ནུས་ཤུགས་གོང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

85

སྤེལ་མཐའ་འཁྱོངས་བྱས་ཏེ་ལས་དོན་ངོ་མ་ཚགས་ཚུད་མ་བསྒྲུབས་ན་དོན་མེད་མནའ་བསྐྱལ་ཐོ་བཙུགས་བྱས་ནས་ཕན་པ་ཡོད་མེད་ཁྱེད་ཚོས་མཁྱེན་གསལ་རེད། ཆོས་ཕྱོགས་ནས་དཔེར་མཚོན་ན་ཡང་། ལམ་རིམ་གྱི་ཁྲིད་ལུང་ཞུས། ལམ་རིམ་གྱི་

ཕྱག་དཔེ་སྔས་ལ་བརྒྱབ་ནས་བསྡད་ཀྱང་། དོན་ཉམས་སུ་མ་བླངས་ན་འབྲས་བུ་གང་
ཡང་མི་ཐོབ། དེ་ལྟར་བསླབ་བྱ་བཟང་པོ་ཉན་པའི་རྗེས་སུ་བསླབ་བྱའི་དོན་ཉམས་
ལེན་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་འདི་ཉིད་སྙིང་པོ་ཡིན། དེ་མིན་རྟག་ཏུ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས།
མནའ་གན་བཞག་བྱས་ནས་དོན་མེད་དཀའ་ལས་ཁག་རོགས་རེད།
ད་ལྟ་བཀའ་བློན་ཤན་ཁའི་ངོས་ནས་ཁའི་ཉིན། དྲུག་ཅུ་རེ་དྲུག་རེ་བདུན་ནས་
འདི་ལས་སྡུག་པའི་གནས་ཚུལ་མཐོང་ཡོང་ཟེར་བྱུང་གསུངས་པ་དངོས་འབྲེལ་ཡིན།

ད་ལྟ་རང་ཚོ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་པ་དང་། རང་རེས་ཀྱང་
ལས་དོན་གང་འཚམ་སྒྲུབ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ། འཚོ་བའང་ལྡང་ཙམ་འདུམ་ཙམ་ཐབས་འཁོས་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་དུས་གཟབ་གཟབ་མ་བྱས་པར་ཁག་པོ་རེད་བསམས་ནས་
བསྡད་ན། རིམ་པས་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་རོགས་རམ་ཡང་ཆད་རྒྱུ་རེད། དེ་ནས་
གནས་ཚུལ་སྡུག་པོ་ཇི་ཡོང་རིགས་པས་དཔྱད་ན་ཤེས་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད།
དེང་སྐབས་རང་རེ་གཙོ་ཆེ་བ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཤུགས་དང་བདེན་རྒྱལ་ལ་
བརྟེན་ནས་བསྡད་ཡོད། དེ་ཡང་འདིར་གསལ་པོར་བཤད་ན། མི་ཕལ་ཆེར་གྱིས་

ལས་འབྲས་ལ་མི་བརྩི། རྩ་བ་རང་ལ་མཁེ་ཕན་ཞིག་འགྲུབ་རྒྱུ་མེད་ན་དོན་དམ་གྱི་
རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། དེར་བརྟེན་རང་རེ་ཕྱི་ནང་ཚང་མས་སེམས་
ཤུགས་མ་ཆག་པར་ལས་དོན་ངོ་མའི་ཐོག་ཏུ་ནུས་ཤུགས་ཐོན་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

86

བྱེད་དགོས། རང་རེ་ཚང་མས་སྙིང་པོའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཉམས་ལེན་ཏན་ཏན་མ་བྱུང་ན། ད་
ནས་ལོ་བཅུ་ཙམ་སོང་རྗེས་ཚོང་འཁོས་བྱེད་མཁན་ཉུང་ཤས་མ་གཏོགས། དེ་མིན་

བོད་མི་ཚང་མ་དཀའ་སྡུག་ཆེན་པོའི་གནས་སུ་གྱར་རྒྱུ་དང་། རང་རེ་ལ་སྙིང་ནས་རེ་
བཅོལ་བྱེད་མཁན་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་རྣམས་མི་ཡུལ་གྱི་དམྱལ་བའི་ནང་དུ་སྡོད་
རྒྱུ་མ་གཏོགས་ལྟ་ཁུངས་དང་རྟེན་ཁུངས་བྱ་ཐབས་གང་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་
རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ནི་ངོས་ཀྱིས་རྣམ་རྟོག་བསླངས་པ་མིན། གཅིག་བྱས་ན་
རྗེས་སུ་མི་ཚོས་སྐད་ཆ་འདི་འདྲ་ཞིག་བཤད་རྒྱུ་ཡོང་ཤས་ཆེ། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་

པའི་ནང་བོད་དུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་། དེས་བོད་མི་
རྣམས་འགོ་ཁྲིད་བྱས་ཏེ་ཐོག་མར་བོད་ལུང་པར་བསྟན་པ་དང་ཆབ་སྲིད་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་། དེ་རྗེས་རིམ་པས་ཉམས་ཉེས་སུ་གྱུར་ཏེ་ད་ཆ་འཛམ་གླིང་ས་

གནས་རེ་གཉིས་ལ་བོད་པའི་རིགས་བརྒྱུད་འགའ་ཤས་ཡོད་སྐད་ལས། བོད་ཟེར་བ་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྩ་བ་ནས་བརླགས་པ་རེད་ཅེས་ཤོད་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་
ཡོང་མི་སྲིད་པ་མིན། འཇིག་རྟེན་གྱི་འཕོར་འགྱུར་ལ་རྟག་པ་གང་ཡང་མེད། དེང་སང་
ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རྩོམ་དེབ་འགའ་རེའི་ནང་བོད་ཡལ་འགྲོ་གི་འདུག་ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་དེ་
དག་ཁོང་ཚོ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་རིགས་པས་དཔྱད་དེ་བྲིས་པ་རེད། རང་རེས་ཀྱང་དེ་བཞིན་རིགས་པས་དཔོག་མི་ཐུབ་པ་གང་ཡང་མིན།

ཁ༽ ལས་ཁུངས་ཀྱི་དགེ་མཚན་དང་། ཚོགས་འདུ་དང་གཉིས།

ད་ཆ་གཙོ་ཆེ་ཤོས་རྒྱུན་དུ་རང་རང་གི་ལས་འགན་ཆེ་ཆུང་ཚང་མ་འཐུས་ཤོར་
དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཤུགས་ནུས་བསྐྱེད་ན་དེ་རྩིས་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་ལ་ཕན་ཚོད་ཅིག་ཕན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

87

ཐུབ། སྔ་ལོ་ལས་བགོས་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་ལས་ཆོད་ཆེ་རུ་སོང་བ་དང་། ལས་
ཁུངས་ཁག་སོ་སོའི་ལས་འགན་སྒྲུབ་བདེའི་དགེ་མཚན་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། ལས་ཁུངས་
ཕན་ཚུན་བར་འབྲེལ་བ་ཉུང་སྐྱོན་ཡོང་གི་མེད་དམ་སྙམ་པ་འདུག འདི་འདྲའི་སྐྱོན་
དང་ནོར་འཁྲུལ་ངེས་པར་དུ་སེལ་དགོས།
ངོས་ཀྱི་བསམ་པར། གཙོ་འཛིན་དང་། གཞན་དག་འགོ་བྱེད་ཚོ་ཡང་ཡང་འཚོགས་ཏེ་ལས་དོན་ཐོག་སྐབས་འཕྲལ་དགེ་སྐྱོན་ཞིབ་བརྟག་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་
འགོག་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་བཞིན་ཟླ་རེ་དུས་ཚོད་ངེས་ཅན་གྱི་ཐོག་ཏུ་
ཚོགས་འདུ་རྒྱས་ཙམ་འཚོགས་ཏེ་དགེ་འདོན་སྐྱོན་བསྲང་གི་སྦྱང་བཤད་བྱེད་ཐུབ་
ན་དགེ་མཚན་མེད་དམ་སྙམ། ཟླ་དྲུག་ལས་བསྡོམས་སྐབས་ལས་ཀ་འབུངས་ནས་ཕུང་གསོག་མི་ཐེབས་པ་ཞིག་རྒྱུན་དུ་ནས་བྱེད་དགོས།
དེ་ནས། བར་དེར་ཚོགས་འདུའི་ཡིག་ཆ་མང་པོའི་ནང་སྐབས་དང་པོའི་ཚོགས་
ཐེངས་གཉིས་པ་ཟེར་བ་བྲིས་འདུག ད་ལྟ་ང་ཚོའི་ཚོགས་འདུ་འདི་སྒྲིག་གཞི་དང་ལྡན་
པ་ཞིག་མིན། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་མང་སེར་སྐྱའི་སྤྱི་འཐུས་བསྡུ་ཁུངས་ཀྱང་
རྒྱ་གར་ཁུལ་སྡོད་བོད་མི་རྐྱང་པ་ཙམ་ལས། བོད་ནང་ཁུལ་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་འཐུས་

མི་མེད། ད་ལྟའི་ང་ཚོའི་ཚོགས་འདུ་འདི་ནི་རང་རེ་བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་

སྲིད་གཞུང་མང་གཙོའི་རྣམ་པ་ཅན་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་བབས་ལས་དོན་ཆེད་ཡིན་

སྟབས་ཚོགས་འདུ་སྐབས་དང་གཉིས་ཞེས་བརྗོད་ན་མི་འགྲིགས། ཚོགས་འདུ་
ཐེངས་པོ་དང་། གཉིས་པ་ཟེར་དགོས། རང་རེ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་སྡོད་རྒྱུན་རིང་ཚོགས་འདུ་
ཐེངས་བརྒྱ་ཕྲག་འཚོགས་ཀྱང་འགྲིགས། རང་རེ་བོད་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་གསར་པ་ཞིག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

88

གཏན་འབེབས་ཟིན་རྗེས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོགས་འདུ་ཆེན་མོ་ཐོག་མ་འགོ་ཚུགས་
མཚམས་གཞི་ནས་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ། གསུམ་པ་སོགས་བརྗོད་ཆོག་པ་ཡིན།

ག༽ འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་དང་། དགའ་འདེམས་ཞན་བསྐྱུར།

ཡང་འདིར་ངོས་ནས་སྐྱོན་སེལ་གྱི་སྐད་ཆ་དོན་ཚན་རེ་གཉིས་བརྗོད་རྒྱུར། ང་
རང་ཚོའི་གཞུང་ཞབས་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་བློའི་ནང་སྡོད་སྒར་ཁག་ཏུ་སྡོད་མཁན་
ཁག་པོ་ཡིན་པ་དང་། འདི་ག་དྷ་རམ་ས་ལར་སྡོད་མཁན་ལས་སླ་པོར་ངོས་འཛིན་
བྱེད་མཁན་ཡང་ཡོད་ཚོད་འདུག འདི་ནི་ནོར་འཁྲུལ་ཐབས་སྡུག་གི་བསམ་བློ་ཞིག་

རེད། ལས་དོན་ངོ་མའི་ཐོག་ས་གནས་གང་དུ་ཡིན་ཡང་ཁག་པོ་མ་གཏོགས། ལས་སླ་པོ་མེད། དཔེར་ན། ལམ་ལས་བྱེད་པའམ། གཞན་དག་མི་གྲངས་ལྔ་བཅུ་དྲུག་ཅུ་

ཙམ་ལས་མེད་པའི་སྒར་ས་སྐྱོ་པོ་ཁག་པོ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། དེར་རང་གིས་ལྷག་
བསམ་རྣམ་དག་གི་སྒོ་ནས་རང་འཁྲིའི་ལས་འགན་ལེགས་པར་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་

བྱུང་ན་དེ་ནི་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀར་དོན་རླབས་ཆེན་འགྲུབ་སྟེ་དོན་དམ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ཆོས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན། ལས་བྱེད་ཚང་མས་འདི་ལྟའི་ནོར་འཁྲུལ་བློ་ཆུང་གི་

བསམ་པ་འཁྱེར་ན་གཏན་ནས་མི་འགྲིགས། དཔེར་ན། རྒྱ་གར་གྱི་སྲིད་བློན་ནེ་ཧ་རུ་
ཡིན་ཡང་། ཁོང་རང་གི་ལས་ཤག་སྤྲོ་པོ་དེ་རང་ལ་ཆགས་ཏེ་མ་བཞུགས་པར་ཨ་སམ་དང་། ལ་དྭགས་ས་ཁུལ་སོགས་སུ་ནམ་དུས་ཚ་གྲང་དང་། བགྲོད་ལམ་བདེ་ལོད། མཐུན་རྐྱེན་འཛོམས་མིན་སོགས་གང་ལའང་མ་ལྟོས་པར་ངོ་ཕེབས་གནང་གི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

89

འདུག ཁོང་གིས་ས་ཡུལ་ཁག་སར་ལས་བྱེད་པ་གཞན་དག་གཏོང་བ་དང་། བདེ་
སར་ཁོང་རང་ཕེབས་པ་སོགས་གནང་གི་མི་འདུག འདི་ནི་ཁོང་གིས་སོ་སོའི་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་དོན་དུ་དཀའ་ངལ་དང་ལེན་གནང་བ་ཞིག་རེད།
དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་གཞུང་ཞབས་རྣམས་ནས་ཀྱང་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་། མི་

མང་གི་དོན་དུ་བཟོད་བསྲན་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ལས་ཁག་སར་སླེབས་དུས་ན་ཆོག་ཆོག་དང་། སྐྱིད་སར་སླེབས་དུས་ན་ཚ་ལམ་སང་དྲག་གི་ཡོད་པ་འདི་འདྲ་བྱས་ན་

དངོས་གནས་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད། གཞུང་ཞབས་ཟེར་བ་འདིས་མི་མང་གི་འགོ་འཁྲིད་
དེ་གཞུང་དང་མི་མང་ལ་ཞབས་ཕྱི་ཞུ་མཁན་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས། མི་མང་གི་འགོ་
ལ་སྡོད་མཁན་དཔོན་པོ་མ་རེད། དེས་ན་ད་ནས་ལས་བྱེད་པ་ཚང་མས་ལྷག་བློ་ཞེ་བསྐྱེད་ཀྱིས་ལས་དོན་ཆེ་ཕྲ་གང་ཅིར་དགའ་འདེམས་ཞན་བསྐྱུར་བྱེད་པའི་བསམ་བློ་
དེ་རིགས་རྩ་བ་ནས་མེད་པ་ཞིག་བྱེད་རོགས།
ཡང་ང་ཚོའི་ལས་བྱེད་བདག་གཉེར་ཁང་འདིར་ནུས་པ་འདང་གི་མི་འདུག ད་

ཕན་ནང་སྲིད་ཁོངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ཙམ་ལས། དེ་མིན་ལས་བྱེད་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ལྟ་
རྟོག་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་མ་ཐུབ་པར་མངོན་གྱི་འདུག ལས་བྱེད་བདག་གཉེར་
སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ནས་འགོ་བཀའ་བློན་ནས། གཤམ་སྒར་ས་ཆུང་ཆུང་ཞིག་གི་ལས་

བྱེད་པ་ཡན་ཚང་མ་གསར་བསྐོ་དང་། ཕྱིར་འཐེན། འཕོ་འགྱུར་གཏོང་བ། འབྱུང་
འགྱུར་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ཏེ་གནས་རིམ་སྤོར་བ་སོགས་གང་ལ་གང་འོས་ཀྱི་
འཆར་གཞི་འགོད་འབུལ་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས། ད་ལྟའི་བྱེད་སྟངས་ལས་བྱེད་པ་གང་
རུང་ཞིག་ལས་ཁུངས་གཅིག་ལ་མཁོ་གནད་ཡོད་མུས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་ལས་ཁུངས་གཞན་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

90

ཞིག་ནས་དགོས་ངེས་ཀྱི་འཆར་གཞི་འབུལ་བ་འདི་འདྲ་མིན་པར། ལས་བྱེད་བདག་
གཉེར་ཁང་གཅིག་ཁོ་ནས་ཕྱོགས་ཚང་མའི་གནས་ཚུལ་རྟོགས་པར་བྱས་ཏེ་དེ་ནས་
འོས་ངེས་ཀྱི་འཆར་གཞི་འགོད་འབུལ་བྱེད་དགོས། ད་ཕན་སེམས་ཤུགས་ཆེ་ཡང་།
དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཐོག་ཏུ་སླེབས་མ་ཐུབ་པ་རེད། ད་དུང་ནུས་ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་སྟེ་
ལས་བྱེད་དྲག་གྲས་དགོས་རིགས་བརྟག་ཞིབ་འཆར་གཞི་ཕུལ་ན་འགྲིགས། ང་ཚོའི་
ལས་བྱེད་བདག་གཉེར་ཤུགས་ཆེ་དྲགས་ནས་ལས་བསྡོམས་༸སྙན་ཞུ་ཡང་མི་འདུགཡང་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ལ། ང་རང་ཚོའི་དབར་ཡིག་ཐོག་གི་འབྲེལ་བ་གང་
ལེགས་འདུག་ཀྱང་། ཡིག་དོན་གོ་བ་ལེན་ཕྱོགས་ཀྱི་རྐྱེན་པས་དོན་ལ་ནོར་འཛོལ་
ཡོང་སྲིད་པས། ད་ནས་བདུན་ཕྲག་རེའི་ནང་ལས་བྱེད་ཚང་མ་མི་དགོས་པར་གཙོ་
འཛིན་རྣམས་འདི་གར་ངོ་འཛོམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་དོན་གང་ཅིའི་སྐོར་གནས་
ལུགས་ཞིབ་འཕྲོས་བྱུང་ན་རང་རེའི་ལས་དོན་ཐོག་ནོར་འཁྲུལ་མེད་པ་དང་དགོས་
ངེས་གསང་པོ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་པ་འདུགང༽ རྒྱལ་ཚོགས་སུ་སྙན་ཞུ་དང་། ནང་ཁུལ་གྱི་དཀའ་རྙོགཇོ་ལགས་རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སུ་འགྲོ་རྒྱུའི་སྐོར་
གནད་འགག་ཆེ་བ་རང་མི་འདུག ངོས་ནས་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་
ཁག་ལ་ཡི་གེ་ཞིབ་ནན་ཕུལ་ཏེ་འགའ་རེས་ཡིག་ལན་འབྱོར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་

གཞུང་ཚབ་འདི་གར་ཕེབས་ཏེ་ཕན་ཚུན་གནས་ལུགས་འཁྲོལ་པོ་བྱུང་། ལྷག་པར་མ་
ལ་ཡ་དང་། ཨར་ལན་སོགས་རང་རེ་བོད་དོན་ཞུ་བརྒྱུད་མཛད་པོའི་བདེན་ཤུགས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

91

མ་ཆགས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཏན་ཏན་བྱས་ཡོད། ད་རེས་བོད་དོན་མཇུག་སྐྱོང་ཞུ་
བསྐུལ་དུ་སྐུ་ཞབས་ཁྲིམས་དཔོན་པ་ཤུམ་ཏམ། ཁྲི་ཀམ་རྡ་སི་ཕེབས་རྒྱུ་གཏན་
འཁེལ་མ་ཟད། རིན་ཆེན་ལའང་ངོས་ཀྱི་ངོ་ཚབ་ངོ་མར་བསྐོས་པའི་ལག་འཁྱེར་

བཏང་ཟིན་པ་ཡིན། འདི་སྐོར་ཁྱེད་ཚོ་ཐུགས་ཁྲལ་གནང་མི་དགོས། ངོས་ནས་རྒྱ་
གར་གཞུང་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་སྒོ་མང་པོ་གཞི་དང་བསྟུན་ཏེ་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཡིན།

དེང་སྐབས་རྒྱ་གར་ཁུལ་བོད་མི་ནང་ཁུལ་སྐྱོན་ལྷག་པའི་སྐད་ཆ་ཡོད་ཀྱང་།
འདི་ཐད་ལ་ང་ཚོ་ཞེད་དགོས་མེད། རྩ་བ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་འགྲོ་བའི་ལམ་ཕྱོགས་
གཅིག་ལས་གཉིས་སུ་མེད་སྟབས་ཁྱེད་ཚོ་བློ་གཡེང་དགོས་དོན་མེད། འདི་ལྟར་

ཡོང་སྲིད། སྔ་ལོ་ཐུབ་བསྟན་བཟང་པོའི་སྐོར་སྐད་ཆ་ཐོག་མ་བྱུང་སྐབས་ནས་ངོས་
ནས་གསལ་པོ་བཤད་ཡོད། འཛམ་གླིང་ནང་སྲིད་གཞུང་ཚང་མར་བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་ཤོག་ཁག་ཡོད་དང་ཡོད་མུས་རེད། རང་རེར་ཡང་དེ་བཞིན་རེད། ད་དུང་
འདི་ལས་རྒོད་བྲོ་བ་ཡོང་སྲིད། ངོས་ནས་སྔ་ལོ་ཚོགས་འདུ་དང་པོའི་སྐབས་བཤད་
པ་ཡིག་ཐོག་འཁོད་པའི་ནང་ཁྱེད་ཚོས་ཡང་བསྐྱར་གཟིགས་དང་། ཁོ་ཚོ་གནས་
དུས་ཚོད་རྩིས་བྱེད་མཁན་མ་སྡུག་ན་རང་རེར་དམིགས་བསལ་སྡུག་པ་མི་ཡོང་།
འོན་ཀྱང་དགོས་ངེས་མཚམས་སུ་ནང་གི་འགལ་ཟླ་ཆུང་ངུ་ཡང་ལེགས་སེལ་ལེ་འགྲིགས་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཐུབ་ན་སྤྱི་སྒེརཚང་མར་ཕན་པ་ཡིན། ཞེས་
བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

92

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༢ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༧ ཉིན། ཟླ་དྲུག་ལས་བསྡོམས་

ཚོགས་ཐེངས་བཞི་པའི་འཐུས་མི་ཚོར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ འཐུས་མི་བསྐོ་འཛུགས་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཞུ་སྒོ།

རང་གཞུང་གི་ཟླ་དྲུག་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཐེངས་བཞི་པ་ལེགས་གྲུབ་ཀྱིས་

ཤེས་རིག་གཙོ་འཛིན་ཀུན་གླིང་ཛ་སག་དང་། ནང་སྲིད་གཙོ་འཛིན་མགྲོན་ཆེ་ཕ་ལྷ། དངུལ་རྩིས་ལས་རོགས་མཁན་ཆུང་ཆང་ཁྱིམ། ཆོས་དོན་ལས་རོགས་མཚན་ཞབས་སེར་ཀོང་། ཕྱི་སྲིད་ལས་རོགས་རྩེ་ལས་ངག་དབང་དོན་གྲུབ། ཆོས་འཐུས་སེར་སྨད་སྤྱི་ཟུར། དབུས་གཙང་ཆོལ་འཐུས་བསམ་མཁར་ཚེ་རིང་དབང་འདུད།

མདོ་སྟོད་ཆོལ་འཐུས་བྲའུ་དཔོན། མདོ་སྨད་ཆོལ་འཐུས་གུང་ཐང་ཚུལ་ཁྲིམས། ཚོགས་དྲུང་ཆོལ་འཐུས་འཇང་ཚ་ཆོས་མཛད་བཅས་ནས་ཚོགས་འདུར་གྲོས་ཆོད་
ཇི་བྱུང་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་སྙན་ཞུར་བཅར་སྐབས་སྩལ་བའི་བཀའ་

སློབ།
ད་ལམ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་གྲོས་ཆོད་དོན་ཚན་ཁག་དྲུག་བཞག་པ་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག ད་དུང་ཁུངས་སོ་སོས་འདི་དོན་དངོས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཡང་། ད་རིང་འདིར་ཁྱེད་ཚོར་གནས་ལུགས་བཤད་རྒྱུ་ཞིག་ལ། ཉེ་ཆར་འདིར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

93

ཡོད་སྤྱི་འཐུས་ནས་ལས་བྱེད་བདག་གཉེར་ཁང་བརྒྱུད་སྙན་སེང་ཞུ་དོན་ལྟར། སྒར་
ས་ཁག་ལ་འཐུས་མི་འཛུགས་རྒྱུའི་སྐོར་ད་དུང་ང་ཚོས་བསམ་བློ་ཏན་ཏན་ཞིག་
བཏང་ན་བསམ་པ་འདུག ས་གནས་གང་སར་འཐུས་མི་མང་པོ་ཞིག་བཙུགས་ནས་
ཕན་ཐོགས་ཆེ་ཆུང་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་དམ། ང་ཚོས་སྔོན་ལ་བསམ་ཞིབ་

ནན་ཏན་མ་བྱས་ན། མི་མང་པོ་ཞིག་བསྐོས་ཚར་རྗེས་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་དགོས་བྱུང་
ན་ཁག་པོ་རེད། ང་རང་ཚོས་གཞུང་དོན་ནམ། སྤྱི་དོན་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་བྱེད་ཕྱོགས་
ཡག་པོ་ཞིག་ལག་ལེན་བསྟར་བ་ཡིན་ཀྱང་། སྒེར་ཕྱོགས་ནས་མཐོང་ཚུལ་ཁྱད་མཚར་དེ་འདྲ་བཟུང་སྟེ་ཉེ་དགའ་ཕྱོགས་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལུགས་སོགས་ཀྱི་སྐད་ཆ་
མང་པོ་བཤད་ན་རྙོག་དྲ་ཡོང་གི་མ་རེད་དམ། སྔོན་ལ་དགོས་ངེས་ཐིག་ངེས་ཡིན་

མིན་ད་དུང་བསམ་གྲོས་ཞིབ་བསྡུར་བྱེད་དགོས། དགོས་ངེས་ཤིག་ཡིན་ན་འཐུས་

མི་ཇི་ཙམ་བསྐོ་དགོས་འདུག་ཀྱང་བསྐོས་ཆོག་གི་རེད། འགྲོ་གྲོན་ལའང་འཛེམས་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད།
ངའི་བསམ་ཚུལ་ལ། སྔ་འཕྲོས་ཚོགས་འདུ་སྔོན་མའི་གྲོས་ཆོད་ནང་འཁོད་པ་
ལྟར། སྤྱི་འཐུས་ཚོ་འདི་གར་གཏན་སྡོད་ཐོག་ནས་སྒར་ས་ཁག་སོགས་གང་སར་
འབྲེལ་བ་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་བྱས་ཏེ་ཕྱི་ནང་ཕན་ཚུན་ཚང་མའི་གནས་ཚུལ་གསལ་
ཙམ་ཞིག་རྟོགས་ཐུབ་པ་བྱས་ན། དེ་ནས་ང་ཚོའི་ལས་དོན་བྱེད་སྟངས་འདི་ལས་

གསལ་བ་དང་། རྙོག་འཛིང་ཆུང་བ་ཞིག་མི་ཡོང་ངམ། སྤྱི་འཐུས་ཚོས་མི་མང་གི་

དོན་གནས་ཆ་འཛིན་འོས་དང་མ་འོས་དཔྱད་ཞིབ་ཡག་པོ་བྱས་མཐར་རིམ་པས་

གནས་ལུགས་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མིན་ནམ་བསམ་པ་འདུག

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

94

གཞི་ནས་སྤྱི་འཐུས་ཚོས་རང་གི་ལས་འགན་ངོ་ཆ་ཡག་པོ་ཞིག་འཕྲོད་ཨེ་ཡོད།
རྩ་བ་ལས་བགོས་བརྒྱབ་སྟེ་རང་རང་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ནང་གི་ལས་དོན་ཧུར་
བརྩོན་ཆེ་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡག་པོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་རང་སོ་སོའི་ལས་ཁུངས་
གཅིག་པུའི་ལས་ཀར་མགོ་འཁོར་ཏེ་སྡོད་རྐྱང་བྱས་ན་འགྲིག་གི་ཨེ་ཡོད། ཕྱོགས་
གཅིག་ནས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་འགན་ཡོད་པ་ལའང་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་
འདུག སོ་སོའི་མིང་རྒྱབ་འཁུར་གྱི་ལས་དོན་ཡང་འཐུས་ཤོར་མ་སོང་བ་བྱེད་རྒྱུ་
གལ་གནད་ཆེན་པོ་རེད། དང་པོ་ཨ་གསར་གྱིས་ནུས་ཤུགས་ཆེན་པོ་འདོན་པ་དང་།
དེ་རྗེས་ཟླ་བ་གཅིག་སོང་གཉིས་སོང་། ལོ་ནས་ལོ་སོང་དུས་ཐོག་མའི་ཤུགས་དེ་
ཉམས་ཆག་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་མིན་པ་ཞིག་དགོས། ང་ཚོས་ཡིད་གཟབ་མ་བྱས་ན་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱང་ཉམས་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་སེམས་ཤུགས་མ་ཉམས་པ་
ཞིག་ངེས་པར་བྱེད་དགོས།

ཁ༽ ལས་དོན་གྱི་ནུས་ཁྱབ་དང་། འཐུས་མིའི་འགན་དབང་།

ཡང་ངས་འདིར་ནན་ཏན་གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱུར། ད་ཕན་སྤྱི་འཐུས་ཚོས་ལས་
འགན་སྒྲུབ་མི་འདུག་ཟེར་གྱི་མེད། ཚང་མས་ཡག་པོ་བྱས་འདུག སུ་གཅིག་ལའང་

ཤོད་དགོས་གང་ཡང་མེད། ཡིན་ན་ཡང་ད་དུང་ཡག་པོའི་སྒང་ལ་ཡག་ཤོས་ཟེར་བ་དེ་བྱེད་རྒྱུ་མེད་དམ། ངེས་པར་བྱེད་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད། ད་དུང་ཡག་ཤོས་བྱེད་རྒྱུ་གང་
འདུག་གམ། ཁྱེད་ཚོས་བསམ་བློ་ཡག་པོ་གཏོང་དགོས། མི་ཉུང་ཉུང་གིས་ཐབས་

ཤེས་བྱས་ན་ནུས་པ་ཆེན་པོ་འདོན་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ལས་ཀ་ཆེན་པོ་བྱེད་དགོས་ཞེས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

95

མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་མང་པོ་ཞིག་དགོས་པའི་ཁྱབ་པ་ཨེ་ཡོད། ཁྱེད་ཚོ་རང་གིས་ནུས་
ཁྱབ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་མེད་དམ། སྔོན་ལ་ང་རང་ཚོ་སོ་སོས་ནུས་པ་གང་ཐོན་གྱི་
ཐབས་ཤེས་ལས་འགུལ་བྱས། དེ་ནས་མི་འགྲུབ་ཐག་ཆོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་དངོས་
གནས་འདུག་ན། གཞི་ནས་མི་གསར་པ་འཕར་སྣོན་བསྐོ་འཛུགས་བྱེད་དགོས།
དེ་ཡང་སྒར་ས་ཞིག་ལ་འཐུས་མི་གཅིག་འཛུགས་དགོས་ཡོད་ན། དེ་མ་བསྐོས་
གོང་ནས་འཛུགས་དགོས་དོན་གང་ཡིན་པ་དང་། ལས་འགན་གང་དང་གང་འཁུར་

དགོས་སོགས་རྒྱུ་མཚན་དང་བྱེད་སྒོ་ཁ་གསལ་འཁོད་པའི་སྒྲིག་གཞིའམ་འཆར་

གཞི་ངེས་པར་བཟོ་དགོས། དེ་མིན་བསྐོས་ཚར་ནས་ཕྱིར་བསྡུ་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་ཧ་
ཅང་གི་ཁག་པོ་རེད། གཙོ་བོ་ཁྱེད་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ནས་ད་དུང་ཡག་ཤོས་དེ་བྱེད་རྒྱུ་བསྡད་མེད་དམ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། ཞེས་སོགས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

96

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༣ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༦ ཉིན། ལས་ཁུངས་ཁག་གི་གཙོ་འཛིན་དང་། སྤྱི་འཐུས་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ཕོ་མོ་འདྲ་མཉམ་དང་། མཐུན་ལམ་གཅིག་སྒྲིལ།

དོན་ཚན་དང་པོའི་ཁོངས་སུ། སྦག་ས་ཆོས་སྡེར་ཡོད་པའི་བཙུན་མ་རྣམས་ཆོས་སྡེའི་ཁོངས་ནས་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་ཐད། རྐྱེན་ངན་འཕྲད་དོགས་ཀྱིས་

ཚོགས་འདུའི་གྲོས་ཆོད་ལ་དེ་ལྟར་གསལ་ཡོད་རུང་། སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་

དགེ་སློང་ཕ་མ་གཉིས་ཞེས་འདྲ་མཉམ་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་མི་རིགས་འགའ་

ཤས་ནས་ཀྱང་། བོད་དུ་བུད་མེད་ལ་ཁེ་དབང་འདྲ་མཉམ་མེད་ལུགས་ཟེར་གྱི་འདུག་

པར། བོད་དུ་བུད་མེད་ནས་སྲིད་དོན་ལ་དོ་སྣང་ཆེར་མི་བྱེད་པ་ལས། ནང་གི་འགན་

དབང་ཚང་མ་བུད་མེད་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལུགས་བཤད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་གར་ས་ཐོག་
འདིར་སྦག་ས་ཆོས་སྡེར་ཡང་ཆོས་ཀྱི་ཁེ་དབང་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པའི་མཐོང་སྣང་ད་
མུས་ལྟར་བཞག་ན་དགེ་མཚན་ཆེ་བ་འདུགགཙོ་འཛིན་དགའ་ཐུབ་ཕ་གསུམ་དང་། འགན་འཛིན་མདའ་བར་བྱམས་རྨ་བཞི། ཆོས་འཐུས་ཨ་ཁྲོ་སྤྲུལ་སྐུ། ཆོལ་གསུམ་འཐུས་མི་བསམ་ཁྲོ་སྙན་གསུམ་
བཅས་གཟིམ་ཆུང་དུ་༸སྙན་ཞུར་ལྷན་བཅར་ཐོག བཀའ་སློབ་དགོངས་དོན། ད་ཕན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

97

ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ཞུས་དག་ཞིབ་བཤེར་ཞུས་པའི་ཚིག་ཐོ་༸སྙན་
ཤོག་དོན་ཚན་བཅུ་འཁོད་༸སྙན་ཞུས་ཐོག གོང་གསལ་དོན་ཚན་རྣམས་གྲོས་ཆོད་གཞིར་བཟུང་ལག་ལེན་བསྟར་རྒྱུར་བསྡད་གཤིས། ལས་འཛིན་སོ་སོས་ལག་ལེན་ཞུ་སྒོའི་བཀའ་སློབ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བ་ཞེས་སྙན་ཞུ་མཛད་པར། ༸སྙན་ཤོག་ལ་ཐུགས་
ཞིབ་ཐོག་ནས་བཀའ་སློབ་སྩལ་ཕེབས་སུ།
དོན་ཚན་བརྒྱད་པ་ནང་གསལ། ལས་ཁུངས་ཁག་ལྔའི་གཙོ་འཛིན་གྱིས་

གཙོས་ལས་བྱེད་འཕོ་ལེན་སྐོར། སྐབས་དེར་ཚོགས་འདུར་གྲོས་ཆོད་བྱུང་བ་བཞིན་
འདི་སྐོར་ལས་འགན་ལེན་མིའི་ལས་བྱེད་རྣམས་འཕོ་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ལས་དོན་ཉམས་
མྱོང་སྤེལ་རེས་སོགས་ཀྱི་དགེ་མཚན་ཡོད་པ་དང་། གནས་ཚུལ་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་
ནས་འདི་ལ་དཀའ་ངལ་ཡང་ཡོད། ང་ཚོའི་ལས་དོན་ནང་ཚང་མ་མཐུན་སྒྲིལ་བྱ་རྒྱུ་གལ་འགངས་ཆེ་བར་ངོས་འཛིན་བྱ་གི་ཡོད། ད་ལྟའང་གནས་ཚུལ་འདིའི་ཐོག་ནས་
འཐུས་ཚང་ཞིག་ཡོང་གི་མི་འདུག དཔེར་ན། དུས་རྟག་ཏུ་ང་ཚོས་ཤོད་མུས་ལྟར་ཆོས་ལུགས་དང་། ཆོལ་གསུམ་མི་རིགས་རྡོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་དགོས་རྒྱུ་ཁ་ནས་
བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་ལག་ལེན་ངོ་མའི་ཐོག་ཏུ་གཞུང་ཞབས་དང་། མི་མང་། ཆུ་བཞི་

སྒང་དྲུག་དང་། དབུས་གཙང་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་འདུགདེ་ནི་ཁ་དང་ལག་ལེན་མི་མཚུངས་པའི་སྐྱོན་ཞིག་རེད། བོད་དུ་ཡིན་ན་སྲས་སྐུ་
ཞབས་ཟེར་བ་དང་། ཤག་ཚང་ཞབས་སྡོད་པ་ཟེར་བ་ཡོད་ཀྱང་། གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་ད་ཆ་མཚམས་ཆོད་གཙང་མ་ཚར་བ་རེད། མི་མང་ནང་ནས་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པ་
བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བ་རྣམས་བསྡུ་བཀོང་གིས་སློབ་སྦྱོང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

98

ཚུགས་ཟིན་པ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ནང་ལའང་ལས་

བྱེད་ནང་ཁུལ་དབར་བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་རིགས་ལས་དོན་བྱེད་ས་དེར་མདུན་དུ་མ་བཤད་པར། ལྐོག་ཏུ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་པ་དེ་རིགས་ནང་ཁུལ་མི་མཐུན་

པའི་རྐྱེན་རྩར་འགྲོ་གི་འདུག དེས་གནོད་སྐྱོན་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཟེར་ན། ཤོད་
མཁན་ཁོ་རང་གིས་སྣང་མེད་ངག་འཁྱལ་ལྟ་བུར་བརྗོད། གནས་ཚུལ་དེ་རྒྱ་ཆེར་ཁྱབ་
གདལ་དུ་འགྲོ་དུས་གནས་ཚུལ་མ་ཤེས་པའི་མི་མང་པོའི་སེམས་ལ་དོགས་པ་རྣམ་
རྟོག་མང་པོ་སྐྱེས་ནས་ལས་དོན་ཐོག་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཡོང་གི་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་

ཚུལ་དེ་ཚོར་དོ་སྣང་བྱས་ནས་ང་ཚོས་ད་ལྟ་ནས་བསམ་བློ་ཡག་པོ་མ་བཏང་ན་སླར་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོང་རྒྱུ།
ཡང་ལས་བྱེད་རེ་ཟུང་གིས་བྱེད་སྤྱོད་མི་བཟོ་བ་བྱུང་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་
དེའི་ཚོགས་པ་དེ་རང་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་པ་དེ་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན། དཔེར་ན་དགེ་
འདུན་གྱི་ནང་ནས་གཅིག་གིས་ལོག་སྤྱོད་བྱས་ཡོད་ན་དེ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཟུང་ནས་
དགེ་འདུན་པ་སྤྱི་ལ་ལོག་སྤྱོད་པ་རེད་ཅེས་བཤད་ན་བརྗོད་མི་རང་ཉིད་ལ་ཉེས་པ་ཕོག་
པ་ལྟ་བུ་རེད། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་རང་དང་མི་གཞན་ཞིག་མི་མཐུན་པ་དེ་ཡིད་ལ་
བཟུང་ནས་སྤྱིའི་ལས་དོན་ཐོག་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་རང་དང་མི་མཐུན་

པ་དེ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་པ་དེ་ཡང་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན། སྤྱིའི་ལས་དོན་ཐོག་མི་གཞན་
དག་གི་དོན་ངོ་མའི་བསམ་སྤྱོད་ལ་བརྟག་སྟེ་དངོས་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་བརྗོད་
དགོས། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ཚེ་ང་ཚོས་རྒྱུན་དུ་ཁ་ནས་ཤོད་བཞིན་པའི་ཆོལ་གསུམ་བོད་
རིགས་མཐུན་ལམ་ཆིག་སྒྲིལ་ཟེར་བ་དེ་ནི་ཁའི་སྟོང་ཤོབ་ཏུ་སོང་བ་ཡིན།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

99

ད་ལམ་ལས་འགན་ལེན་མིའི་ལས་བྱེད་འཕོ་ལེན་གཏོང་ཕྱོགས་སྐོར་གྱི་

བསམ་འཆར་དེ་ཡང་ཁོ་ཚོས་ལས་འགན་ལེན་མ་འདོད་པར་འཕོ་ལེན་གཏོང་དགོས་བཤད་པ་མིན་པ་ང་རང་གིས་ཀྱང་ཧ་གོ་གི་འདུག ཚོགས་འདུའི་གྲོས་ཆོད་བཞིན་དུ་

ལས་དོན་འཐུས་སྒོ་ཚང་ཐབས་ལ་བཤད་འདུག ཡིན་ན་ཡང་འཕྲལ་འཕྲལ་འཕོ་ལེན་
དང་། རིམ་པས་ལག་ལེན་གང་འོས་བསམ་གཞིགས་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།

ཁ༽ སློབ་གྲྭར་དྲིལ་བསྒྲགས་དང་། འཐུས་མིའི་ལོ་དུས།

གྲོས་གཞི་དོན་ཚན་གསུམ་པ་ནང་གསལ་སྐོར། ད་ཉིན་ཤེས་རིག་ནས་སུ་ཡོད་
དམ། གཙོ་འཛིན་ཀུན་ཛ་ནད་མནར་དགོངས་ཞུ་གནང་སོང་ཞུས་པར། ཁེ་སྨད་ཛ་སག་ཡོང་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད་དམ། འདི་སྐོར་ད་ལྟ་ང་ཚོས་ཚིག་ཐོ་རྣམས་དྲིལ་
བསྒྲགས་ཀྱིས་གསར་འགྱུར་སོགས་ལ་འགྲེམས་སྤེལ་བྱེད་མུས་ཡིན་ཀྱང་། ད་དུང་

ཤུགས་གནོན་ཆེད་ཤེས་རིག་དང་། དྲིལ་བསྒྲགས་ནས་འགན་ལེན་གྱིས་སློབ་གྲྭ་
ཁག་སོགས་ལ་བདུན་རེའི་ནང་ཚིག་ཐོ་དེ་ཚོ་ཐེངས་རེ་ཙམ་སློབ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་པ་
དང་། བྱེད་སྟངས་ནི་ཕྲུ་གུར་སྒྲུང་བཤད་པ་ལྟར་བྱས་ན་སྙམ། དེ་སྐོར་དམིགས་

བཀར་དགེ་རྒན་ནང་ནས་དྲག་གྲས་ལ་འགན་དཀྲི་བྱ་དགོས། སྔོན་དུ་དགེ་རྒན་དེ་ཚོ་འདི་གར་བསྡུ་བཀོང་གི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཚུགས་ན་ཡང་ཡག་པོ་འདུགསྡོད་སྒར་འཐུས་མིའི་ལོ་དུས་སྐོར་ཇི་ལྟར་བྱས་ཡོད་དམ་ཞེས་བཀའ་འདྲི་
ཕེབས་པར། ལས་བདག་ནས་འཐུས་མི་ཚོས་འཆར་གཞི་ཞིག་ཕུལ་བྱུང་། དེར་ལོ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

100

དུས་ལོ་བཞི་ལྔ་དྲུག་འཁོད་འདུག ལས་བདག་ནས་འཆར་གཞིར་ལོ་གསུམ་བཞི་ལྔ་

བཀོད་ཡོད་ཅེས་ཞུས། དེ་མིན་མི་འགྲིགས་པའི་བསམ་འཆར་གང་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད་དམ་
ཅེས་བཀའ་ཕེབས་པར་ཚང་མས་ཞུ་རྒྱུ་མེད་ཅེས་སྙན་སེང་ཞུས་པ་བཅས་སོ།། །།

101

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༧ ཉིན། བོད་གཞུང་གི་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་ཡོང་ཆེད་ལས་ཁུངས་ཆེ་ཕྲ་ཡན་ལག་ཁོངས་གཏོགས་དང་བཅས་ནས་ཟླ་དྲུག་རེའི་མཚམས་ལས་བསྡོམས་ཕུལ་ཏེ་
ཚོགས་འདུ་ཐེངས་རེ་བསྟར་ཆགས་སུ་བསྐྱངས་མུས་ལྟར། ད་
ལམ་ལས་བསྡོམས་ཐེངས་ལྔ་པའི་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་
ཡིག་ཁག་ཚོགས་འདུའི་འགན་འཛིན་དངུལ་ཕོགས་གཙོ་འཛིན་སྐུ་བཅར་མཁན་ཚབ་དགའ་བྲང་པ་དང་། རྩིས་ཞིབ་འགན་འཛིན་རྩེ་མགྲོན་བར་ཞི་བ། ཆོལ་གསུམ་སྤྱི་འཐུས་ནང་སྲིད་ལས་
རོགས་ལྗང་ཆོས་ཚེ་རིང་མགོན་པོ་བཅས་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་པོར་སྙན་ཞུས་དོན་འབྲེལ་ཞུ་བྱའི་བཀའ་སློབ་སྩལ་རིགས་ཚོགས་འདུར་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་རྒྱུ་གཤམ་གསལ།

ཀ༽ དྲིལ་བསྒྲགས་ལ་ཤུགས་སྣོན་དང་། གོ་མིང་ལ་བསྒྱུར་བཅོས།
རྒྱལ་ཚོགས་སུ་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་གནང་རྒྱུའི་སྐོར་བཀའ་སློབ་ཕེབས་དགོངས་
སུ། འདི་སྐོར་གྲ་སྒྲིག་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡིན་ཡང་། འདི་ལོ་མི་འགྲོ་བསྐྱོད་རྒྱུ་ས་
མཚམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡང་ད་ལྟ་ལྷིང་འཇགས་གཏན་འཁེལ་བྱུང་མེད་སྟབས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

102

འགྱུར་བ་ཇི་ཡོང་མ་ངེས་པས་སྒོ་གང་སར་སྟབས་བསྟུན་དགོས་སྟབས་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་བསྐོ་གཏན་འཁེལ་ཐུབ་པ་ཡོང་མིན་མི་ཤེས་པས་དེ་རྩིས་བློ་འཇགས་བྱ་
དགོས་ཕེབས།
བོད་མི་སྡོད་སྒར་སོ་སོར་བག་ཕེབས་གནས་སྡོད་དགོས་པའི་སློབ་གསོ་གནང་
ཕྱོགས་སྐོར་ད་ལྟ་དྲིལ་བསྒྲགས་ནས་དེབ་གཞི་ཕྱོགས་སྒྲིག་བྱེད་མུས་དང་། དེ་
བཞིན་རང་དབང་དཔར་ཁང་ནས་གསར་འགྱུར་གཏོང་འགྲེམས་བྱེད་མུས་ལྟར། དོན་རྩ་རེར་སློབ་གསོ་རེ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ཙམ་དོན་སྨན་ཡོང་དཀའ་བ་དང་། གཙོ་བོར་མང་གཙོའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་དོན་དུ་རྩ་བའི་མི་མང་གི་ཤེས་བྱའི་ཆུ་ཚད་གོང་
མཐོར་སྤེལ་དགོས་པ་གལ་གནད་ཆེ་བའི་གཞིས་སྡོད་སྒར་སོ་སོར་རྒྱུན་དུ་སློབ་
གསོ་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། ཟློས་གར་གཏམ་བརྗོད་དང་། ཚགས་པར། རིས་མོའི་དཔེ་རིས་འགྲེལ་བཤད་ཅན་གྱི་དེབ་སོགས་འགྲེམས་སྤེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་སྣ་ཚོགས་
བྱ་དགོས་པས་དྲིལ་བསྒྲགས་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་ཤུགས་སྣོན་བརྒྱབ་ནས་བྱེད་ཕྱོགས་
འཆར་གཞི་གསར་པ་ཞིག་གོ་སྒྲིག་བྱ་དགོས།
ལས་བྱེད་ལས་འགན་གྱི་རིམ་པའི་འཆར་གཞི་གཏན་འབེབས་སྐོར་ད་ལྟ་རྩ་
ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་ཕྱི་རྒྱར་དྲིལ་བསྒྲགས་གནང་མུས་ཟིན་མཚམས་གནས་
ཚུལ་ལ་འགྱུར་བ་ཇི་བྱུང་དང་བསྟུན་པའི་རང་གཞུང་གི་ངོ་བོ་མང་གཙོའི་ལུགས་

སྲོལ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དང་། ལས་བྱེད་པའི་མིང་སོགས་ཀྱང་ཕྱི་རྒྱལ་དང་མཐུན་
པ་ཞིག་མ་བྱུང་མཐུ་མེད་ལ་དེ་སྔའི་རང་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པའི་མིང་རྙིང་པ་རྣམས་
ཕྱིར་བསྡུ་དང་འབྲེལ་ལས་བྱེད་ལས་འགན་གྱི་རིམ་པ་དང་། ལས་ཚན་གྱི་རིམ་པ།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

103

དེ་བསྟུན་ཕོགས་རིམ་བསྐྱར་བཟོ་དང་། ཕྱོགས་ཐོན་ལ་ཡུལ་བབས་འཚོ་སྣོན་ཕོགས་
རིམ་བཅས་ཕྱོགས་སྒྲིག་གཏན་འབེབས་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་མི་སྡོད་སྒར་ཁག་
ལའང་གསལ་བསྒྲགས་གནང་བཞེད་ཡོད།

ཁ༽ འཐུས་མིའི་ཡུན་ཚད་དང་། ལས་བསྡོམས་འགོད་ཕྱོགས།
འཐུས་མིའི་ཡུན་ཚད་སྐོར། འཐུས་མི་རྣམས་ལས་དོན་ལ་དངོས་སུ་ཞུགས་ཏེ་
མྱོང་འདྲིས་མེད་ན་གཞུང་གི་ལས་དོན་ལ་ལྟ་རྟོག་ཐུབ་མིན་གནོད་སྐྱོན་ཡོད་སྟབས་
ལས་དོན་ལ་འཐུས་མི་རྣམས་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་རེད། སྤྱི་སྲོལ་ལྟར་ན་ལས་དོན་
ལ་ཞིབ་འཇུག་ལྟ་རྟོག་བྱེད་མི་ལྟ་བུར་ཟུར་དུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སླད་ཕྱིན་ད་མུས་
ལས་འགན་ནང་རང་འཇགས་བསྡད་དང་། ཡང་ན་སྤྱི་སྲོལ་ལྟར་ལས་དོན་ལ་ཞིབ་

འཇུག་ལྟ་རྟོག་བྱེད་མི་ལྟ་བུར་བསྡད་པ་ཇི་ལེགས་དང་། ཡུན་ཚད་ཀྱང་རྩ་ཁྲིམས་
སྐོར་གྲུབ་མཚམས་ཆབས་ཅིག་གཏན་འཁེལ་ཡོང་ཐབས་ཟུར་དུ་གྲོས་བསྡུར་བྱ་རྒྱུ།
ད་ཕྱིན་ལས་བསྡོམས་འགོད་ཕྱོགས་སྐོར་ཟུར་དུ་བཀའ་སློབ་ཕེབས་དོན། ཟླ་དྲུག་
རིང་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ནང་ལས་བྱེད་རྟག་བཅར་ཇི་བྱུང་། དགོངས་ཞུ་ཇི་བྱུང་།
ལས་ཁུངས་ཉིན་གྲངས་ཇི་ཚོགས་བཅས་ཁ་གསལ་དང་། དེ་ནས་ལས་དོན་སྒྲུབ་
ཟིན་པ་དང་། གྲུབ་འབྲས་དངོས་སུ་ཐོན་པ་ཇི་བྱུང་། དེ་ནས་ཟླ་དྲུག་རྗེས་མའི་ནང་

ཚུན་བྱེད་འཆར་ཇི་ཡོད་བཅས་ཁ་གསལ་གྱི་དཔེ་རིས་ཤིག་ད་ལམ་གྱི་ཚོགས་དྲུང་
གཉིས་ཐོག ཚོགས་དྲུང་རྙིང་པ་འགའ་ཤས་གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་བཟོ་དགོས།
ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་འདི་བཞིན་ལས་དོན་གྲུབ་འབྲས་ལ་སྨན་པའི་དོན་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

104

ཕན་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་སྟབས། ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་ཡོང་བའི་ཐབས་ལམ་

བསྟེན་ཕྱོགས་དཔེ་རིས་འགྲེམས་སྤེལ་ཐུབ་པ་བྱས་ཏེ་སླད་ཕྱིན་ལས་བསྡོམས་
འབུལ་མི་ཚང་མས་གཅིག་གྱུར་གྱི་དངོས་འབྲེལ་གནས་ལུགས་ལས་བསྡོམས་ནང་
གསལ་འགོད་ཐུབ་པ་དགོས་རྒྱུ་ལས། ཤོག་བུའི་ངོས་སུ་ཡི་གེ་འདྲ་ཆགས་པོ་ཞིག་

བྲིས་ཀློག་བྱས་པ་ཙམ་ལས། གྲུབ་འབྲས་དོན་ཕན་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་མུ་
འབྱམས་སུ་མ་སོང་བ་དགོས་ཀྱི་རེད། ཅེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

105

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༣ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༧ ཉིན། རྡོར་གླིང་ཁུལ་སྡོད་མདོ་
སྨད་པ་རྣམས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ དམ་མཐུན་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། བླང་དོར་འཕྱུགས་མེད།
ཁྱེད་རྣམས་དམ་ཚིག་མཐུན་པོ་ཡོད་དམ། དམ་ཚིག་མཐུན་པོ་བྱེད་པ་གལ་ཆེ་
ཞིང་། ངེས་པར་དུ་མཐུན་པོ་བྱེད་དགོས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་ད་བར་ལོ་བཞི་ལྷག་གི་རིང་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་གནས་ཚུལ་ཡག་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད། དཔེར་ན། དེ་སྔོན་མི་

ས་མ་རིར་འབྱོར་སྐབས་རྩ་བའི་བདེན་མཐའ་གསལ་ངེས་སུ་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ཀྱང་།
ཐབས་བྱུས་ལས་དོན་གང་བྱེད་འདི་བྱེད་མེད་པར་བསྡད་པ་རེད། དེང་སྐབས་སང་
ཉིན་ཅི་བྱེད་དང་། ལོ་རྗེས་མར་གང་བྱེད་སོགས་གང་ཅིའི་འཆར་རྩིས་དང་། གོ་རིམ་

ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། དེ་ལྟར་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་ཡར་རྒྱས་འབྱུང་སྐབས་དེའི་

ནང་ལ་གྲ་མ་འགྲིགས་རེ་གཉིས་ཡོང་སྲིད། དཔེར་ན། ཞིང་ས་གཤིན་པོ་ཞིག་ལ་སྟོན་
ཐོག་ཡག་པོ་སྐྱེས་པའི་སྐབས་དེའི་ནང་ལ་རྩ་ངན་རེ་གཉིས་སྐྱེ་སྲིད་པ་བཞིན་རེད།
ཡང་དཔེར་ན། སེམས་གནས་སྒོམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སེམས་དམིགས་པ་

ལ་གནས་ཆ་རྙེད་ན་ཡང་། ད་དུང་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་ཟོན་བྱེད་དགོས་པ་བཞིན། ལྷོད་
ཡངས་མིན་པར་ཡིད་གཟབ་བྱེད་དགོས། ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་བོད་མི་ནང་ཁུལ་དུ་རྩ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

106

བའི་དམིགས་ཡུལ་འཛིན་སྟངས་མ་ནོར་བ་དང་། རང་རིགས་ལ་གཅེས་ཞེན་གྱི་ལྷག་
བསམ་ཡོད་ཕྱིན། ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་ཕན་ཚུན་བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཕྲན་

བུ་བྱུང་བ་ལ་སྐྱོན་གང་ཡང་མེད་པས་དེ་ལ་ལམ་སེང་སྐྱོན་འཛུགས་དང་། ཟང་ཟིང་
མི་བྱེད་པར་བློ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། གུ་ཡངས་པོ་བྱེད་དགོས།
དཔེར་ན། གུང་བྲན་གྱིས་སེལ་དུ་ཡོད་པའི་འགལ་ཟླ་དང་། སེལ་དུ་མེད་པའི་

འགལ་ཟླ་གཉིས་ཟེར་ཞིང་། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་། གོ་མིང་ཏང་ལྟ་བུ་སེལ་དུ་
མེད་པའི་འགལ་ཟླ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ནང་ཁུལ་དང་། རྒྱལ་གཅེས་ཅན་
གྱི་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་གྱི་འགལ་ཟླ་སེལ་དུ་ཡོད་པའི་འགལ་ཟླ་ཡིན་ལུགས་ཟེར་བ་
ལྟར། རང་རེས་ཀྱང་གནས་ཚུལ་འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོལ་
གསུམ་རྡོག་རྩ་ཆིག་སྒྲིལ་ལྷོད་མེད་ཐོག བླང་དོར་གོ་དོན་མ་ནོར་བ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་
ཆེན་པོ་ཡིན། ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་ངེས་པར་དུ་འགྲུབ་ངེས་ཡིན་པས་ཁྱེད་རང་ཚོ་
བློ་བདེ་པོ་གྱིས། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། ཅེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

107

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༤ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༩ ཉིན་དྷ་ས་བཞུགས་སྒར་ཕོ་བྲང་དུ་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། ལས་བྱེད་ཡོངས་རྫོགས་སར་སྩལ་

བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ གཞིས་ཆགས་ལ་ཤུགས་སྣོན་དང་། ལས་བྱེད་པའི་འགན་འཁུར།

དེ་རིང་འདིར་བཞུགས་སྒར་ལས་བྱེད་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་རྒྱས་ཙམ་
ཞིག་བསྡུས་པ་འདིའི་ཐོག་ངོས་རང་སྒེར་ནས་བསམ་འཆར་དང་། གནས་ལུགས་
འགའ་ཞིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་། བར་ལམ་ང་ཚོས་འདི་འདྲའི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་
མ་འཚོགས་པར་དུས་ཡུན་གང་འཚམ་ཕྱིན་སོང་། དེ་རིང་འདིར་འཚོགས་པ་འདི་
ཐོག་ཁྱེད་ཚོ་བགྲེས་གཞོན་ཚང་མས་དགོངས་འཆར་ལྷུག་པོར་གསུངས་དགོས།
ངས་འདིར་སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ལ། ངོས་རང་ཉེ་སྔོན་ཀུ་ལུ་ལ་རྒྱབ་ཁུལ་རང་
མི་ལམ་བཟོ་བ་རྣམས་ལ་འཚམས་འདྲི་ལྟ་སྐོར་ཞིག་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ཁོང་ཚོ་འགའ་
ཤས་ཙམ་ལས། ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་སྡོད་གུར་དང་། ལྟོ་གོས་གནས་མལ་གང་ཅིའི་

ཐད་ལ་ཧ་ཅང་གི་སྐྱོ་པོ་དང་། དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འདུག ཉིན་གླ་ཕྲན་བུ་ཞིག་གི་ཆེད་
དུ་སྲོག་ཉེན་ལ་འཛེམས་མེད་ཀྱི་ལས་རྩོལ་བྱེད་དགོས་པས་ཉེ་དུས་མི་གཅིག་བྲག་

རྡོ་ཕོག་སྟེ་གྲོངས་འདུག ཡིན་ནའང་རང་རང་ལས་ཀར་ཧུར་བརྩོན་བྱེད་པ་དང་། རྩ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

108

བའི་བོད་བསྟན་པ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་སེམས་ཤུགས་ཆེ་བསྐྱེད་ཡོད་མུས་ནི་ང་

རང་ཚོ་ཚང་མ་དགའ་སྤྲོ་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་འདུགདེ་ནས་ཉེ་ཆར་ངོས་རང་བོད་མི་གཞིས་ཆགས་སྡེ་ཁག་འགའ་ཤས་ཡོད་
ཁོངས་ནས་མའེ་སོར་གཞིས་ཆགས་ལ་འཚམས་འདྲི་ལྟ་སྐོར་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེར་
ཡང་དཀའ་ངལ་མེད་པ་མི་འདུག ཡིན་ན་ཡང་ལམ་བཟོ་ཁག་ལས་དྲག་པའི་གཞི་རྩ་

གང་ལེགས་ཚུགས་འདུག རེ་ཟུང་ཙམ་ལས་མང་ཆེ་བ་སེམས་ཤུགས་ཆེན་པོ་འདུག བར་དེར་ལམ་བཟོ་ཁག་དང་། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་མི་མང་ཐུག་འཕྲད་ཐོག་གོ་
སྐབས་ཡོད་སར་སྐད་ཆ་ཞིབ་ལྷོད་བྱུང་བ་ལྟར། ལམ་བཟོའི་ལས་ཀ་ནི་འཕྲལ་སེལ་
གྱི་བྱ་ཐབས་ཙམ་ལས། རྩ་བ་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་
དགོས་གནས་ལུགས་བཤད་པ་ཡིན། རྒྱ་ཆེའི་ངལ་རྩོལ་མི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་
ལ་ཧ་ལས་དགོས་པ་རང་འདུག ད་ཆ་གཙོ་བོ་ཁྱེད་ཚོ་ལས་བྱེད་པས་མི་མང་གཞིས་

ཆགས་ཀྱི་ལས་དོན་འདི་ཐོག་ཤུགས་སྣོན་ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱག་དགོས་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་

གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་པར་མཐོང་གི་འདུགདུས་སྐབས་འདིའི་ནང་ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་སོགས་ཚང་མའི་
གནས་གཞི་ལྟེ་བ་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་བསྟི་གནས་འདི་ཚོ་ཡིན། ངེད་ཚོ་རྩ་བའི་ཆོས་
སྲིད་ཀྱི་ནུས་པ་བོད་མི་འདུས་སྡོད་ཀྱི་གཞིས་ཆགས་འདི་དག་ལ་བརྟེན་དགོས་
གཤིས། རྒྱ་གར་གཞུང་ལའང་ཐོག་མ་ནས་འདི་ལྟའི་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་གལ་གནས་

གསལ་བརྗོད་དང་འབྲེལ་བའི་ཞུ་སྐུལ་ནན་བསྟུད་བྱས་པ་ལ་ཤ་ཚ་ཆེན་པོས་
དགོངས་བཞེས་གཟིགས་སྐྱོང་རིམ་ཐོབ་བྱུང་སྟེ་གོམ་པ་རིམ་བགྲོད་ཀྱི་ལག་ལེན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

109

བྱེད་མུས་དེ་ལྟར་ཡང་། སྐབས་རེ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་རེ་ཟུང་ནས་མི་མང་

གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ལས་འགན་ཁུར་རྒྱུ་འདི་དག་དྷ་ས་བཞུགས་སྒར་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་
པ་ལས་ཞན་པ་དང་། དམན་པ་ཡིན་པའི་མཐོང་ཚུལ་ཡོང་གི་མེད་དམ་སྙམ་པ་འདི་

རིགས་ནི་ལས་བྱེད་པའི་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན།

དེ་བཞིན་གཞིས་ཆགས་ས་ཁུལ་གཅིག་ཏུ་འགོ་ཁྲིད་འགན་ཁུར་བའི་ལས་བྱེད་
ཀྱི་རྐྱེན་པས་གཞི་རྩ་ལེགས་ཚུགས་བྱུང་དང་མ་བྱུང་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་སོགས་ལས་
བྱེད་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་རག་ལུས་པའི་གནས་ཚུལ་བཟང་ངན་གསལ་པོར་མངོན་
གྱི་འདུག ལས་བྱེད་པས་གཞུང་དང་མི་མང་གི་ཞབས་འདེགས་སྐབས་སུ་གང་
བབས་ཞུ་དགོས། དེར་བརྟེན་ད་ལྟའི་སྐབས་འདིར་ང་ཚོས་མི་མང་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་

ལས་དོན་འདི་ཐོག་ཤུགས་སྣོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་རྒྱག་རན་འདུག འདི་ག་

བཞུགས་སྒར་ལས་བྱེད་པའི་ནང་ནས་མི་མང་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ལས་འགན་སྒྲུབ་
རྒྱུར་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་དེ་དང་བླངས་དོན་མཁན་འདྲ་བྱུང་ཡང་ཡག་པོ་རེད།
འདི་འདྲ་ཡོད་ན་ལས་བྱེད་བདག་གཉེར་སོགས་ལ་མིང་ཐོ་ཕུལ་ཏེ་དེ་ནས་སྙན་སེང་དང་འབྲེལ་བས་ངོ་བསྐྱོད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་གཞན་ལས་ལྷག་པ་མི་ཡོང་ངམ། ཡིན་

ནའང་དང་བླངས་བྱས་ཚད་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས་པའི་ཁྱབ་པ་མེད། གང་ལྟར་ང་
ཚོས་དེང་སང་གི་ལས་འགན་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་མི་མང་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་
ཤུགས་སྣོན་ཆེན་པོ་རྒྱག་དགོས་པ་འདི་ཡིན། དེ་རྩིས་ཁྱེད་ཚོ་ཚང་མ་ནུས་ཤུགས་སྐྱེད་དགོས་ཞེས་ངས་གལ་ཆེ་ནན་ཏན་གྱི་ཞེན་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཁ༽ འཛམ་གླིང་གི་འགྱུར་འགྲོས་དང་། ཡང་དག་གི་སྲིད་བྱུས།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

110

དེ་རིང་འདིར་དེང་སྐབས་འཛམ་གླིང་གི་འགྱུར་བ་དང་འབྲེལ་བའི་རང་རེའི་

འཕྲལ་ཕུགས་འགྲོ་ལུགས་སྐོར་གང་དྲན་གསལ་ཙམ་ཞིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་། དེ་ནི་ནམ་
མཁའི་དབྱིངས་སུ་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་གྱི་བགྲོད་ཚུལ་སོགས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་ཀྱང་།
འཛམ་གླིང་ས་སྟེང་འདི་ཐོག་གི་གནས་ཚུལ་ལ་འགྱུར་བ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་
དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། དཔེར་ན། འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་འགྱུར་བ་བྱུང་བ་དང་། དམར་པོའི་ཤོག་ཁག་ནང་ཁུལ་ལ་ཡང་ཡུལ་ཁག་གཞན་ཚོ་དང་། རྒྱ་ནག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་བྱུང་ཡོད། ད་ཆ་རུ་སུ་དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་
ཀྱང་རང་རེའི་བོད་ཀྱི་སྐོར་གླེང་སློང་བྱེད་པའི་དུས་སུ་ཤུགས་ཀྱིས་སླེབས་ཡོད།
ལྷག་པར་ང་རང་ཚོ་གནས་པའི་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་གནས་སྟངས་ལ་འགྱུར་བ་

ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། བར་ལམ་ལྡི་ལིར་རྒྱ་གར་གྱི་སྲིད་བློན་དང་། སྲིད་འཛིན་རྣམ་
གཉིས་སོགས་ལྷོད་མཇལ་བྱུང་སྟེ་རང་རེའི་བོད་དོན་སྐོར་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་གནས་

སྟངས་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་མངོན། འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི་རྒྱུ་འབྲས་བསླུ་མེད་
དང་། རང་རེ་བོད་ཀྱི་བདེན་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཇེ་གསལ་དུ་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡིན།

གང་ལྟར་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བཟང་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།
༡༩༥༩ ལོར་ང་ཚོ་ཏའི་ཛི་པུར་དུ་ཐོག་མར་འབྱོར་སྐབས་འགའ་རེས་ང་ཚོས་ཨ་མི་
རི་ཀར་བརྟེན་གཅིག་མ་དང་། ནུབ་ཕྱོགས་པའི་ངོས་སུ་ཕྱོགས་གཅིག་བྱས་ཏེ་རྒྱ་
ནག་པེ་ཅིང་གཞུང་སྨོས་མེད་ཐོག ཨུ་རུ་སུ་དང་བཅས་པའི་དམར་པོའི་ཕྱོགས་ཁག་
ཡོངས་རྫོགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་དགོས་ཟེར་མཁན་བྱུང་། ཡིན་ན་ཡང་ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་
དམར་པོའི་འགོ་ཁྲིད་འགའ་ཞིག་ནས་བོད་ཐོག་སྲིད་བྱུས་འཛིན་སྟངས་ཐབས་སྡུག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

111

དང་། ནོར་འཁྲུལ་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་སྐྱོན་འཛུགས་དང་། ངོ་རྒོལ་ཤུགས་ཆེ་མ་བྱས་མཐུ་མེད་ཡིན། ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས། འདི་ནི་ང་ཚོའི་ལས་འགན་ཡིན་པ་ལས།

དེ་མིན་དམར་པོའི་ཡུལ་ཁག་གཞན་སྨོས་ཅི། མདོར་ན་རྒྱ་ནག་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་སྤྱི་

ལའང་ང་ཚོས་དགྲར་འཛིན་སྡང་སེམས་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་པའང་མེད། རྩ་བ་ང་རང་ཚོས་སོ་སོའི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་ཕྱོགས་ལ་མིག་རྒྱང་

རིང་པོ་ཞིག་བལྟས་ཏེ་རང་ཚུགས་ཐུབ་པ་བྱས་ཡོད།
ད་ཆ་ ༡༩༦༤ ལོའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན་ད་ཕན་ང་ཚོའི་བྱེད་སྟངས་མ་
ནོར་བར་ཡང་དག་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། གལ་ཏེ་སྐབས་དེར་ཕྱོགས་ལྷུང་གི་སྲིད་བྱུས་
ལག་ལེན་བསྟར་བ་ཡིན་ན་ངེད་ཚོའི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་གཟི་འོད་ཉམས་ཏེ་
ནུབ་ཕྱོགས་པའི་རྒྱུག་ཁྱི་ལྟ་བུར་གྱུར་ནས་ང་རང་ཚོ་རང་མགོ་མ་ཐོན་པར་ཨ་མི་རི་

ཀའི་ལག་ཆའམ། ནུབ་ཕྱོགས་པའི་སྲིད་དོན་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་བེད་སྤྱོད་དུ་མ་ཚུད་
ཐབས་མེད་ཡིན། དེ་ནི་ཞོར་འཕྲོས་ལྟ་བུར་ཞུས་པ་ཡིན།

ག༽ སྤྱི་དབང་ལམ་ལུགས་དང་། ལེགས་ཆའི་དགེ་མཚན།

ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་བཞིན་འཛམ་གླིང་འདིར་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་
འགྲོ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ཁག་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་

དང་། སྒེར་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་འདི་གཉིས་ཡིན། ང་ཚོ་བོད་ལ་འདི་གཉིས་

ནས་གང་འོས་ཟེར་ན། སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་དེ་རང་རན་པར་བསམ་གྱི་

འདུག ངོས་སྒེར་གྱི་བསམ་འཆར་ལ་ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལམ་

ལུགས་དེ་ཐོག་འགྲོ་དགོས་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ང་རང་ཚོའི་ཕ་ཡུལ་བོད་དེ་ས་རྒྱ་ཆེ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

112

ལ། ཐོན་སྐྱེད་རྒྱུ་ཆ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་ཀྱང་། མི་ཤུགས་ཆུང་ལ་ལོ་མང་
དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་མ་ཕྱིན་པ་ཞིག་ཐབ་གསར་གཞིས་གསར་གྱི་ཚུལ་དུ་འཛུགས་
སྐྲུན་བྱེད་དགོས་སྟབས། སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་དེ་རན་པ་མེད་དམ་སྙམ།
དེས་ན་ད་ལྟ་རྒྱ་གར་ལ་ཡོད་དུས་ནས་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལམ་ཕྱོགས་སུ་
སེམས་ཐག་ཉེ་རུ་གཏོང་བ་དང་། དེའི་གནས་ཚུལ་དང་བསྟུན་ནས་གོམ་པ་སྤོ་ཐུབ་
པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། ཡང་འདི་ངས་དམར་པོའི་ལྟ་བའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་རྒྱུའི་འདོད་
ཚུལ་སྟོན་པ་ཞིག་ནམ་ཡང་མིན། དམར་པོའི་ལྟ་བ་ནི་དངོས་གཙོ་འབའ་ཞིག་པ་ཡིན་

ཏེ། ཚེ་འདི་ཡང་། འཇིག་རྟེན་འདི་ཐོག་གི་ཐབས་ཚུལ་ཙམ་ཞིག་ལས། ཚེ་ཕྱི་མའི་

བདེ་ཐབས་སྒྲུབ་མི་ཐུབ། ང་ཚོ་ནི་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཡོད་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་
ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་གཏན་བདེའི་ཐབས་ལམ་ཟབ་མོ་

དངོས་སུ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་ཐོག ཕྱི་དངོས་པོའི་ཆ་ནས་ཀྱང་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་
གཏོང་དགོས་པ་ཡིན།
ཡང་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་དེ་ཡང་ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་དམར་པོས་ལག་ལེན་
བྱེད་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་རང་རེས་ལག་ལེན་བསྟར་དགོས་བརྗོད་པའང་མིན། འོན་ཀྱང་
དེའི་ཁོངས་ནས་རང་རེར་འོས་ཤིང་འཚམས་པ་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ལ་དོ་སྣང་ངེས་པར་བྱེད་དགོས། ཡུལ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་འགྲོ་ལུགས་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་

དེ་རང་གཞི་རྩར་བཟུང་བའི་འདུ་འགོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་རང་རང་སྒེར་སོ་སོར་དགོས་
ངེས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དང་། རང་དབང་ཡོད་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས།
ད་ལམ་ལྡི་ལིར་རྒྱ་གར་སྲིད་འཛིན་ཀཀྟ་ཀིར་ཞི་ན་ལྷོད་མཇལ་བྱུང་བ་དེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

113

སྐབས་ཁོང་རང་བར་ལམ་ཨུ་རུ་སུར་འཚམས་འདྲི་གཟིགས་སྐོར་དུ་གདན་ཞུས་
ལྟར་ཕེབས་པའི་གནས་ཚུལ་གསུང་རིགས་སུའང་ཨུ་རུ་སུའི་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལམ་

ལུགས་དེ་ཡག་པོ་ཆགས་འདུག རྩ་བའི་ཐོན་སྐྱེད་འབྱུང་ཁུངས་དང་། ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་ཕྱོགས་ཚང་མ་སྤྱི་ལ་དབང་བ་ཡིན་མུས་ཁར། དེ་སྔོན་དང་མི་འདྲ་བར་མི་མང་སྒེར་
སོ་སོར་དགོས་ངེས་ཀྱི་མཁར་དབང་སྒེར་བདག་དང་། སྒེར་གཉེར། སྒེར་སྤྱོད་བྱས་
ཆོག་པ་སོགས་མི་སྒེར་ལ་འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་རང་དབང་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ངེས་དང་། མི་མང་ནས་སྲིད་བློན་ཁུ་ཞི་ཆོབ་ཀྱིས་དབུས་པའི་འགོ་ཁྲིད་ལ་དགའ་མོས་
གུས་བརྩི་ཆེན་པོ་བྱེད་པ། ཁུ་ཞི་ཆོབ་རང་ཉིད་ཀྱང་སི་ཊཱ་ལིན་ལྟ་བུའི་དགྲ་ཟོན་ཉེན་
དོགས་གང་ཡང་བྱེད་མི་དགོས་པར་མི་མང་འདུ་ཁྲོད་གང་སར་སྟབས་བདེར་འགྲོ་
འོང་གིས་མི་མང་དང་མཐུན་འདྲིས་ཆེ་བ་བཅས་ད་ཆ་རུ་སུའི་ནང་ཕྱོགས་གང་ས་
ནས་ཡར་རྒྱས་ཚགས་ཚུད་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བཞིན་འདུག་ཅེས་གསུང་གི་འདུགརྒྱ་གར་སྲིད་འཛིན་ཁོང་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀར་མཁས་ཤིང་། འཛམ་གླིང་

ཕྱོགས་གང་སའི་འགྲོ་ལུགས་མངོན་སུམ་མྱོང་རྟོགས་བྱུང་བའི་སྐྱེས་བུ་སྙན་གྲགས་
ཅན་ཞིག་ནས་འདི་ལྟ་བུའི་བསྔགས་བརྗོད་ཡིད་སྨོན་གནང་བབས་ལ་གཞིགས་ན་

ཏན་ཏན་དགེ་མཚན་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཞིག་ཡོད་ངེས། དཔེར་ན། ང་ཚོ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་རྩ་བར་བཞག་སྟེ་གཞི་

ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ལྟར། ང་ཚོས་སྤྱི་ཚོགས་འགྲོ་ལུགས་སྤྱི་

ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་གཞི་རྩར་བྱས་ཏེ། དེའི་ཐོག་དགོས་ངེས་ཀྱི་སྒེར་གྱི་ཁེ་
ཕན་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པའི་ལེགས་ཆ་གང་ཡང་སྒྲུབ་ཆོག་པ་ཡིན། འགའ་རེས་དམར་པོ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

114

ཞེས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཡོངས་རྫོགས་མི་འགྲིགས་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་འདུག་

ཀྱང་། དངོས་དོན་ཐོག་དེ་འདྲ་རང་ཨེ་ཡིན་སྙམ།

སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་འདི་ཕྱི་རོལ་པའི་ནང་ཡོད་པས་ནང་
པས་ཉམས་ལེན་བྱར་མི་རུང་ཞེས་མ་གསུངས་པར་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་དུ་
གསུངས་ཡོད་པ། དཔེར་ན། ང་ཚོས་ཞི་གནས་ཟེར་བ་འདི་ཡང་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཐུན་
མོང་བའི་ཆོས་ཡིན་ན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་བླང་བར་གསུངས་ཡོད།
རང་རེའི་འཇིག་རྟེན་སྲིད་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲོ་ལུགས་ལའང་དཔེ་འདི་དང་འདྲ་བ་ཡིན། ང་

ཚོ་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཡོད་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ལྡན་གྱི་མི་རིགས་ཤིག་འཚོ་ཐུབ་པ་དང་།
དཔལ་འབྱོར་སྟོབས་ཤུགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོང་བ་ལ་ཕན་ཐོགས་དང་དགེ་མཚན་ཡོད་ན་ཕྱོགས་གང་ནས་ཀྱང་ལེགས་ཆ་ལེན་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས།

ང༽ རང་དོན་རང་སྒྲུབ་དང་། འབད་ཐབས་ལ་གཞེན་སྐུལ།
དེ་ལྟར་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ལྡི་ལི་

གཞུང་ལ་ཡང་འགྱུར་བ་བྱུང་། རང་རེ་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་རེ་དོན་
གཅིག་པུ་བོད་རང་དབང་ཞེས་རྨི་ལམ་ཚུན་ལ་དྲན་པ་དེ་ཡང་ཐག་ཉེ་རུ་འགྲོ་བཞིན་

ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་བོད་ཀྱི་རང་དབང་དེ་ཨ་མི་རི་ཀ་དང་། རྒྱ་གར། ཨུ་རུ་སུ་

སོགས་སུས་ཀྱང་རང་རེར་གསོལ་རས་ལྟ་བུར་སྤྲོད་མི་ཐུབ་ལ། སྤྲད་ནའང་བཤུ་
གཞོག་བྱས་པའི་རང་དབང་ལྟ་བུར་བརྟེན་དགའ་རྒྱུ་ཡང་མེད། དེ་དག་གི་མཐུན་

རྐྱེན་རོགས་རམ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་ལས། གཙོ་བོ་ནི་ངེད་ཚོ་བོད་མི་རང་ཉིད་ནས་

རང་དོན་རང་སྒྲུབ་བྱ་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་དོན་སྒྲུབ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

115

མཁན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ཚོ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་ལས་བྱེད་པ་ཚང་མས་
ཧུར་ཐག་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ཤུགས་ནུས་འདོན་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་ངས་ད་རིང་

ཡང་བསྐྱར་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཁྱེད་ཚོ་འགའ་ཤས་ཀྱི་དགོངས་པར་ཁོས་ཁ་སང་ཡང་ཧུར་ཐག་བྱ་དགོས། དེ་
རིང་ཡང་ཧུར་ཐག་བྱ་དགོས་ཟེར་ཞེས་དགོངས་སྲིད་ཀྱང་། མི་བོད་ཞེན་ཡོད་པ་
ཞིག་དང་། ཡ་རབས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་དེ་ལྟར་ཞེན་སྐུལ་མི་ཞུ་མཐུ་མེད་ཡིན། ང་ཚོས་
འཆར་གཞི་བཟང་པོ་ཇི་འདྲ་ཞིག་བཏིང་ན་ཡང་། དེ་དག་ལག་ལེན་ཇི་བཞིན་མ་
འཁེལ་བའི་སྐྱོན་ཡོང་གི་འདུག འཆར་གཞི་རྣམས་དྲིལ་བསྒྲགས་ཀྱི་ཆེད་ལྟ་བུ་མ་
ཡིན་པར་ཅིས་ཀྱང་ལག་ལེན་དུ་འགེལ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག གཞི་རྩ་ལོ་ལྔའི་རིང་

གི་གྲུབ་འབྲས་མི་དམན་པ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལ་ཆོག་ཤེས་བྱེད་མི་རུང་། ད་དུང་

རྗེས་ལུས་དང་། ཤིན་ཏུ་དལ་དྲགས་པའི་སྐྱོན་ཆེན་པོ་འདུག གཞན་དག་ནི་ལས་

དོན་གང་ཅི་དུས་བཀག་འཆར་གཞི་སྔོན་བཀོད་ཀྱི་ཚད་ལས་བརྒལ་ཏེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད་
ཀྱང་། རང་རེས་ནི་ཚད་ལས་བརྒལ་རྒྱུ་ལྟ་ཞོག དུས་བཀག་ ུ སྔོན་བཀོད་ཀྱང་ཇི་

བཞིན་སྒྲུབ་མ་ཐུབ་པར་ལུས་པ་དེ་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་ཡོང་གི་མེད་པའི་རྟགས་
བསྟན་པ་རེད།
ཕྲན་གྱི་མཐོང་སྣང་ལ་དགོས་ངེས་ཀྱི་ནུས་པ་མ་འདང་བ་ལྟ་བུ་མཐོང་གི་འདུགདེ་ནི་ལས་བྱེད་པ་ཚོར་ཐུག་ཡོད། ལས་བྱེད་པས་ཉི་མ་གང་འཁྱོལ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་

པར། ལས་དོན་ཐོག་ཞེ་ནས་ཁུར་བླངས་ཏེ་ནུས་ཤུགས་བཏོན་ན་འཆར་དོན་ཇི་ཡོད་ལག་ལེན་དུ་འཁེལ་ཐུབ། དེ་ལའང་འགན་ཁུར་བྱེད་མཁན་ཚོས་བསམ་བློ་བཏང་།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

116

གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་འཆར་གཞི་ཞིག་བཀོད་ནས་ལས་དོན་དེ་ཟླ་དུས་འདི་འདྲ་ཞིག་
ནང་ཟིན་པ་སྒྲུབ་དགོས་ཞེས་གཏན་འབེབས་བྱས་རྗེས་ལས་བྱེད་པ་ཚོས་ཐབས་
ལམ་ཅི་འདྲ་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་ལས་དོན་དེ་དུས་ཐོག་ཏུ་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་
བྱ་དགོས། འགན་ཁུར་བ་ཚོ་ལ་ཡང་ཤེས་བྱ་མ་འདང་བ་ཡོད། མ་འདང་བ་ང་རང་ལའང་ཡོད། འོན་ཀྱང་འདི་མུར་བསྡད་པས་མི་འགྲིགས། ཤེས་པ་ཚོར་དྲིས། དཔེ་
དེབ་འདྲ་ཀློག ཉན་ནས་ཤེས་ཐུབ་པ་བྱ་དགོས།
ང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཏུ་སོན་པ་གང་ཡང་མ་ཤེས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ཡིན། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་མི་རྒན་ལོ་དྲུག་ཅུ་བརྒལ་བ་དེ་ཚོའི་དོ་ཡ་མི་ལོན་
བཞིན་དུ་ཁོང་ཚོ་མཉམ་དུ་གླེང་མོལ་བྱ་དགོས་པ་བྱུང་། ཁོང་ཚོར་ཡ་རབས་བྱེད་
པའི་ཆོས་ནི་མེད། སྲིད་དོན་ཐོག་ཏུ་ནི་འབུ་ཆེས་ཆུང་ཟོས་ཀྱི་སྡིག་ར་བྱེད་པའི་འོག་
རང་ཕྱོགས་སུ་འཕྲལ་ཡུན་ཁེ་ཕན་གང་ལོན་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བློ་ཡུལ་དུ་མི་ཤོང་བའི་དཀའ་འགན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡང་། ཕྱོགས་
གཅིག་ཏུ་དཀའ་ངལ་དེ་གའི་ནང་ནས་ཉམས་མྱོང་གི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་འཇགས་ཐུབ་
པ་བྱུང་། སྐབས་དེར་བོད་དོན་ཐོག་ཀོ་ཐག་མང་པོ་གློད་ཡོད་ཤག་ཀྱང་། ཞབས་འདེགས་ཀྱང་ཕྲན་བུ་སྒྲུབ་ཡོད་པའི་རེ་བ་ཡོད།
དེ་རྗེས་ ༡༩༥༦ ལོ་རྒྱ་གར་དུ་ཡོང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་བྱུང་། དེ་དུས་རྒྱ་ནག་
ཙམ་ལས། གཞན་གང་དུའང་འགྲོ་མྱོང་མེད། རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
གནས་སྟངས་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་ཡིན། སྐབས་དེར་ང་ཚོས་ཨ་པོ་ཧོར་དོན་པ་རེད། དེ་
དུས་ཨ་པོ་ཧོར་དོན་པ་ད་ཆ་ངོ་ཤེས་པ་འདི་ནི་སྐབས་དེར་མ་ཤེས་པ་ཞིག་ད་ཆ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

117

ཤེས་པ་དང་། སྐབས་དེར་མ་མཐོང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ད་ཆ་མཐོང་ཐོས་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན། གང་ལ་ཡང་རང་རང་གི་དོ་སྣང་ཞིག་བྱས། སེམས་ཁུར་
ཞིག་བླངས་ན་ང་ཚོ་ཚང་མ་མི་རང་ཡིན་སྟབས་ངེས་པར་ཤེས་ཐུབ་ཀྱི་རེད། མིས་

ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་པ་དང་། ཐ་མལ་པའི་སེམས་ལ་

བཟོ་བཅོས་དབང་སྒྱུར་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་ལ། སྤྱིར་བཏང་འཇིག་རྟེན་འདིའི་བྱ་བའི་

གནས་ལུགས་ཤེས་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡོད་དམ། དེར་བརྟེན་ཚང་མས་རང་
རང་གིས་མ་ཤེས་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་བློའི་ཞུམ་པ་དོར་ཏེ་སློབ་སྦྱོང་ལ་ཁུར་ལེན་བྱ་
རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཅ༽ ལས་དོན་གྱི་འཆར་གཞི་དང་། སྲི་ཞུ་བའི་ཧུར་བརྩོན།

ལས་དོན་གང་འདྲ་ཞིག་རུང་ཐོག་མར་འཆར་གཞི་གཏན་འབེབས་མ་ཟིན་གོང་
ཚང་མར་གོ་བསྡུར་ལེགས་པོ་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེ་དུས་རང་རང་གི་བསམ་འཆར་ཇི་

འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་གསལ་པོར་འདོན་དགོས། འཆར་གཞི་གཏན་འབེབས་ཟིན་ནས་

ལག་ལེན་བསྟར་རྒྱུའི་བཀའ་བཏང་རྗེས་ལས་བྱེད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པར་བབས་
མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ངེས་པར་འབད་སྒྲུབ་བྱ་དགོས། འགྲོ་ལུགས་དེ་བཙན་དབང་མ་རེད། གཞུང་སྤྱིའི་འགྲོ་སྟངས་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན། འགོ་འཁྲིད་པས་ཞེན་བྱེད་
སྐབས་མི་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པ་སོགས་བྱས་ན་འཐུས་ཤོར་གྱི་གཞི་རེད།
ད་ལྟ་རང་རེར་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཚད་ལོངས་པ་ནམ་ཡང་མེད། ལས་བྱེད་པ་ཚང་མས་རང་རང་ཁུར་དུ་འཁྲི་བའི་ལས་དོན་རྣམས་ལ་ཁྲལ་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་། སླ་བཅོས་མིན་

པར་ཞེ་ཐག་པ་ནས་ཁུར་ལེན་བྱས། དུས་བཀག་གི་ལས་ཀ་རང་གི་ཤག་ཚུན་དུ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

118

བྱས་ཏེ་དུས་འགྱངས་མ་སོང་བ་ཞིག་མ་བྱས་ན་མིས་མི་ལ་དུད་འགྲོ་དེད་པ་ལྟ་བུར་
འདེད་ཐབས་ནི་མེད། སྤྱི་དོན་ལེགས་པོ་ཞིག་མ་འགྲུབ་ན་ལས་བྱེད་པའི་བདེ་སྐྱིད་
ལོགས་སུ་ལྷག་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཡིན། ལས་བྱེད་རང་རང་ལ་སྐབས་བབས་ངོ་སྐལ་གྱི་

ལས་དོན་རྣམས་ཞེ་ཐག་པ་ནས་ཁུར་ལེན་འབད་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ལས་ལྷག་པའི་སྤྱི་དོན་
ཟུར་པ་ཞིག་ལོགས་སུ་ནམ་ཡང་མེད་པས། དེས་ན་ལས་བྱེད་པ་ཚོས་ཞེ་ནས་ཁུར་ལེན་ཁ་ཐོག་ལག་བཞག་ཟེར་བ་དེ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེ།
དཔེར་ན། ཆ་ཤས་ལྔ་འདུས་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ་ཆ་གཅིག་མ་ཚང་ན། ཆ་བཞི་ཚང་ཡང་དངོས་པོ་དེ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བེད་མེད་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པས་རང་རང་ངོ་
སྐལ་གྱི་ལས་དོན་ལེགས་སྒྲུབ་བྱ་རྒྱུར་ཤིན་ཏུ་ཟབ་དགོས་པ་འདུག གལ་ཏེ་ཅིས་

ཀྱང་དུས་ཐོག་མ་འགྲུབ་ན་ཁུངས་འབྲེལ་དངོས་གནས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་ན་ལས། དེ་
མིན་ང་ན་བྱུང་། བརྗེད་སོང་། འདོད་པ་མ་བྱུང་ཟེར་བ་ཤིན་ཏུ་ནོར་འཁྲུལ་རེད། རང་རང་དང་བས་ཀུན་ནས་བླངས་ཏེ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་ཁུར་བརྩོན་བྱེད་ཐུབ་པ་དགོས། ཁུར་བརྩོན་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་དེ་ཡང་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྡན་པའི་ལས་དོན་
ཞིག་དགོས་པ་ལས། དེ་མིན་དུས་ཚོད་ཆུད་ཟོས་ཡིན། ལས་དོན་ཡར་རྒྱས་ཡོང་
ཐབས་སུ་ཟླ་གསུམ་རེའི་ལས་དོན་འཆར་འགོད་བྱས་ཏེ་ཐོག་མར་འཆར་གཞི་འགོད་
པར་བདུན་གཅིག་ཙམ་འགོར་རུང་འགོར་རིན་ཆོག་པ་ཡིན་པས་ཚང་མས་བསམ་
བློ་བཏང་། གོ་བསྡུར་ཞིབ་ཏུ་བྱས། འཆར་གཞི་གཏན་འབེབས་ཐག་གཅོད་བྱས་རྗེས་
འཆར་གསལ་ཟླ་གསུམ་གྱི་ལས་དོན་དུས་ཐོག་སྒྲུབ་ཐུབ་པར་ཚང་མས་ཞེ་རུས་
གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ཏེ་འབད་བརྩོན་བྱས། དེ་ནས་ཡང་བདུན་གཅིག་ཙམ་འཆར་གཞིར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

119

གོ་བསྡུར་བྱས། བསམ་གྲོས་ཞིབ་བསྡུར་བྱས་ན་སྙམ་སྟེ་འདི་གར་ཚོགས་འདུ་ཞིག་

བཙུགས། དེ་ལ་ཡང་སྐུལ་ལྕག་ཆེད་ས་དཔྱད་དང་། རེའུ་མིག་ཕྱེ་སྟེ་ལས་དོན་སྔོན་
སྒྲུབ་དང་། རྗེས་ཀྱི་བྱེད་འཆར་སོགས་ཁ་གསལ་འགོད་ཐབས་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། ད་
ཆ་དེ་ཡང་འཆར་ཅན་ལྟ་བུར་འགྲོ་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག གང་ལྟར་ང་ཚོའི་ལས་དོན་
སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ལྡེང་ངེས་མི་འདུག་པས་ལས་དོན་གང་ཅི་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྡན་
པ་ཞིག་སྒྲུབ་ཐབས་བྱ་གལ་ཆེ།
གོང་གསར་ལྟར་ལས་བྱེད་པས་ཞེ་ཐག་པ་ནས་ལས་དོན་ཧུར་བརྩོན་བྱེད་པ་དང་། ཧུར་བརྩོན་བྱ་ཡུལ་གྱི་ལས་དོན་ཡང་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་བ་
ལ་སྤྱིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཚགས་ཚུད་ལེགས་པོ་ཞིག་ངེས་པར་ཡོད་དགོས། ནུས་
ཤུགས་ཐོན་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཚགས་ཚུད་ཅིག་མེད་ན་ལས་དོན་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་

ཡང་འགྲུབ་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་ཆེ་བས་ཚང་མས་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱ་དགོས། སྒྲིག་འཛུགས་ལ་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ནས་ཀྱང་དགའ་ཞེན་བྱ་དགོས་པ་མ་
ཟད། ལས་བྱེད་པ་ཚོས་དེ་བས་ཀྱང་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་བརྩི་བཀུར་དང་། དགའ་ཞེན་ཆེན་པོ་བྱ་དགོས་པ་ལས། སྒྲིག་འཛུགས་ལ་བཙན་དབང་བྱེད་པོར་འདུ་ཤེས་ན་ནོར་འཁྲུལ་རེད།
ལས་བྱེད་པ་ཟེར་བ་མང་ཚོགས་ཀྱི་དཔོན་པོ་དང་། སྐྱིད་པོ་གཏོང་མཁན་ཞིག་

མིན། ལས་བྱེད་པ་ནི་མང་ཚོགས་ཀྱི་གཡོག་པོ་དཀའ་ངལ་དང་ལེན་བྱ་མཁན་ཞིག་

ཡིན། ལས་བྱེད་པ་ཡིན་ཕྱིན་སྤྱིར་བཏང་མི་མང་ལས་ལྷག་པའི་སྙིང་སྟོབས་དང་།
སྤྱོད་ཚུལ་བཟང་པོ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་ཡོད་དགོས། རང་རེ་བོད་ཀྱི་བརྗོད་སྲོལ་ལ་བྱ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

120

སྤུ་གནོན་ཞེས་པ་ལྟར་མགོ་མཇུག་ཡོད་དགོས། འགོ་འཁྲིད་པས་ཀྱང་ཡ་རབས་དྲང་འབྲེལ་བྱ་དགོས་པ་ལས། ཆགས་སྡང་དང་། མ་རབས་ཀྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་མི་རུང་ལ།

གཤམ་འོག་ལས་བྱེད་བྱིངས་ནས་ཀྱང་གྲོས་བསྡུར་སྐབས་ཁ་དང་ཞལ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་
པར་རང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་དང་། ལས་དོན་ཐོག་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་ཇི་ཡོད་
གསལ་པོར་བརྗོད་དགོས་པ་ལས། རྒྱབ་བཤད་བྱས་ན་དགོས་པ་མེད། ཚིག་པ་སྒེར་ལ་ཟ་ནས་གྱོང་སྤྱི་ལ་གཏོང་བ་འདི་ནམ་ཡང་མི་འགྲིགས། འདི་དེ་སྔ་བོད་དུ་
ཡང་བྱུང་ཡོད། ང་ཚོའི་ཕ་ཡུལ་དགྲ་ལག་ཏུ་ཤོར་བ་དང་། མི་ག་ཚོད་ཤི་སོང་། ཐབས་སྡུག་གང་འདྲ་ཞིག་བྱུང་སོང་། སྡུག་ནད་ཐེག་པ་འདུག་གམ། ད་ཆ་ཚང་མས་
སྙིང་ལ་རུས་པ་འཇུག་དགོས།

ཆ༽ ཞུ་སྒོ་རྣམ་གསུམ་དང་། ན་གཞོན་ལ་ལམ་སྟོན།
རང་རེར་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་ཤིན་ཏུ་དགོས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། གཅིག་
སྡུད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ཡང་ངེས་པར་དགོས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། འདི་ནི་འཛམ་གླིང་ནང་
གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཚང་མར་ཡོད་པས་རང་རེའི་ལས་ཁུངས་ཁག་ལའང་དེ་
བཞིན་སྤྱོད་དགོས་པ་ལས། མང་གཙོར་གོ་བ་ལོག་སྒྲུབ་བྱས་ནས་མགོ་མཇུག་གང་ཡང་མེད་པ་བྱས་ན་ག་ལ་འགྲིགས། འགའ་རེས་རང་ཉིད་འདོད་ན་ལས་དོན་བྱས།
མ་འདོད་ན་ཉིན་འགྱངས་ཁུར་མེད་དུ་འཇོག་པ་དང་། འགའ་རེས་རང་ཉིད་ལས་བྱེད་
པ་ཡིན་ཞེས་མི་མང་བྱིངས་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་བསམ་ཚུལ་བཟུང་སྟེ་ལྟོ་
གོས་ལེགས་པ་འདོད་པ་དང་། ཐ་ན་ཐ་མག་ཚུན་ལེགས་པ་འདོད་པ། མི་མང་གི་དོན་
ལ་སེམས་ཁུར་མི་བྱེད་པ་སོགས་བྱས་ན་ནམ་ཡང་མི་འགྲིགས། གོང་རིམ་ནས་ཐག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

121

གཅོད་ཟིན་རྗེས་ལས་བྱེད་པའི་འདོད་པར་ཡོད་མིན་གྱིས་ཀ་ཀོར་བརྗོད་མི་ཐུབ།

གལ་ཏེ་ལས་དོན་དེ་མི་འདོད་པ་དང་། ལས་དོན་སྒྲུབ་མི་ཐུབ་ན་ལས་བྱེད་ནས་
དགོངས་པ་ཞུ་རྒྱུ་རེད། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་སྤྱི་སྲོལ་ཡིན། ལས་བྱེད་པས་ལས་དོན་མ་
བསྒྲུབས་ན། ལས་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་བདག་སྒྲ་དེ་ཐོབ་མི་ཐུབ། སྒྲིག་འཛུགས་གོ་རིམ་

ལྡན་པ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་དགོས།
འགའ་རེས་དྷ་རམ་ས་ལར་གུང་བྲན་གྱི་ལུགས་སྲོལ་ལྟ་བུ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་
བརྗོད་སྲིད་ཀྱང་། ང་ནི་དེ་ལ་དགའ་བསུ་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ལེགས་ཆ་ཡིན་ན་

དམར་པོར་ཡོད་ཀྱང་ལེན་འདོད་ཡོད། ལར་ནས་སྒྲིག་འཛུགས་ཞེས་པའི་མིང་འདྲ་

ན་ཡང་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད། ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནི་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཡོད་ཡ་
རབས་ལུགས་བཟང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན། ངའི་རྣ་བ་
གཡས་ལ་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་ཆ་ནས་ཡར་རྒྱས་གང་ལེགས་ཡོད་པ་ཞིག་གོ་ཐོས་
འདུག་ཀྱང་། རྣ་བ་ཡ་གཅིག་ལ་དྷ་རམ་ས་ལར་སྡོད་མཁན་ཚོས་འཇོན་གྱི་མི་འདུགཡི་གེ་ཞིག་བཏང་ཡང་ཡིག་ལན་དུས་ཐོག་ཏུ་ཡོང་གི་མི་འདུག་ཅེས་པའི་གནས་

ཚུལ་ཡང་གོ་ཡོང་གི་འདུག དེ་ལ་ང་ཚོས་དམིགས་བསལ་གྱི་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས།
དགོངས་པ་གཟབ་གཟབ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག ང་ཚོས་ཡར་རྒྱས་ལ་ཆོག་ཤེས་བྱེད་མི་རུང་།

དོན་སྙིང་ལས་བྱེད་པ་ཚང་མས་རང་རང་ངོ་སྐལ་གྱི་ལས་དོན་ལ་ཞེ་ཐག་པ་
ནས་ཁུར་བརྩོན་ཆེ་བསྐྱེད་བྱེད་པ་དང་། བྱ་རྒྱུའི་ལས་དོན་རྣམས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་
ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པ། སྤྱི་སྲོལ་སྒྲིག་ཁྲིམས་ལ་བརྩི་སྲུང་བྱེད་པ་བཅས་དེ་གསུམ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

122

ད་ལྟའི་སྐབས་བབས་སུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་པས་ཚང་མས་དགོངས་འཇགས་གནང་རོགས་ཞེས་དང་། དེ་ནས་གཞན་དག་ལ་གསུང་རྒྱུ་གང་ཡོད་ཅེས་བཀའ་འདྲི་གནང་བར། ནང་སྲིད་བཀའ་བློན་ལས་རོགས་དབང་རྡོར་སོགས་འགའ་ཞིག་ནས་རང་རང་
གི་དགོངས་ཚུལ་༸སྙན་སེང་ཞུས།
དེ་རྗེས་གཞོན་སྐྱེས་དབྱིན་ཡིག་ཤེས་མཁན་ཚོར་ཁྱེད་ཚོས་བརྗོད་རྒྱུ་གང་
ཡོད་བཀའ་འདྲི་གནང་རྗེས། ཁྱོད་ཚོས་མཐོང་གསལ་ལྟར། ད་ཆ་ཁྱེད་རང་ཚོ་ལྟ་
བུའི་ལས་བྱེད་ཧ་ཅང་དགོས་མཁོ་ཆེན་པོ་འདུག རྒན་པ་ཚོས་ཧུར་ཐག་བྱས་ཀྱང་། སྐད་ཡིག་མ་ཤེས་པའི་རྨོངས་པས་བརྡུངས་ཏེ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེར་བརྟེན་
ཁྱེད་རང་ཚོ་སྐད་ཡིག་ཤེས་མཁན་ཚོས་ཁུར་ལེན་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཁྱེད་
ཚོའི་ནང་བོད་དུ་རང་ཉིད་ནས་བཙན་འཛུལ་བའི་གཉའ་གནོན་དཀའ་ངལ་མྱངས་
ཟིན་པ་ཡང་ཡོད། འགའ་ཤས་ཆུང་དུས་ནས་འདི་ཕྱོགས་སུ་སླེབས་ཏེ་གོ་ཐོས་ཙམ་
ལས་རང་གི་དངོས་སུ་མཐོང་མ་མྱོང་བ་ཡང་ཡོད། གང་ལྟར་བོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་

ཚང་མ་གོ་ཐོས་ཡོང་རྒྱུར། ཁྱེད་རང་ཚོ་གཞོན་པ་དེང་དུས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་འགྲིམས།
ཤེས་ཡོན་སྦྱངས་པ་ཚོས་ཁུར་ལེན་ཞེ་བརྩོན་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེ།
རང་རེ་བོད་ལ་ཡོད་པའི་སྐྱོན་རྣམས་ལམ་སེང་མཐོང་སླ་ཡང་། ཡོན་ཏན་རྣམས་
སིམ་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ་ལམ་སེང་མཐོང་དཀའ་བས་རང་ཉིད་བོད་མི་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་

བོད་ཡིག་ལ་སྦྱངས་བརྩོན་བྱས་ནས། རང་ཉིད་གང་ལས་སྐྱེས་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་

ཁྱད་ཆོས་ཤེས་ཡོན་རྣམས་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་པ་བྱ་དགོས། བསླབས་ནས་མི་ཤེས་
པའི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་མེད། དེ་མིན་སྐྱེས་ས་བོད་ལ་སྐྱེས། ཞེན་པ་རང་ཡུལ་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

123

ལོག་ན་ཐབས་སྡུག་རེད། ད་ཕན་དེ་འདྲའི་རིགས་སུ་ཡང་མེད་ཤག་ཀྱང་། མ་འོངས་
པར་འདི་རིགས་འབྱུང་སྲིད་པ་ཡིན་པས། འདིར་ཡོད་ཁྱེད་ཚོས་རང་རང་གི་ཤེས་
ཡོན་རྣམས་རང་རིགས་ཀྱི་དོན་དུ་བེད་སྤྱོད་དང་། དཀའ་ངལ་དང་ལེན་བྱས་ཏེ་ཕྱིན་
ཆད་ཀྱི་བོད་ཕྲུག་ཚོར་མིག་དཔེ་སྟོན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱ་དགོས། རེས་འགས་ང་ཚོ་སྐད་
སྒྱུར་ལྟ་བུར་བཞག་སྟེ་མཐོང་ཆུང་བྱས་བྱུང་སྙམ་སྲིད་ན་དེ་ནི་ནོར་འཁྲུལ་རེད། རང་
གི་འཇོན་ན་སྐད་སྒྱུར་ནས་ཐེག་པ་རིམ་འཛེགས་ཀྱིས་འགན་ཁུར་གང་ཡང་བྱས་

ཆོག ད་ལྟ་གང་ལེགས་ཡོད་པར་ད་དུང་ཤུགས་རྒྱག་དགོས།
ང་ཚོའི་ཆོས་དང་། ཤེས་རིག་བཟང་པོའི་ཆ་ནས་སུ་ལ་ཡང་འགྲམ་ཆུ་ལྡང་

དགོས་པ་མེད་ཀྱང་། འཕར་འབུབ་མྱུར་རླབས་ཆེ་བའི་འཛམ་གླིང་འདི་ལ་བསྟུན་

དགོས་སྟབས་དེང་དུས་ཀྱི་རིག་གསར་རྣམས་རང་རེར་དགོས་མཁོ་ཆེན་པོ་ཡོད། ང་ཚོ་རིག་གསར་དང་། ཕྱིའི་སྐད་ཡིག་གིས་ཕོངས་ཏེ་ཡིད་མུག ཞེ་ཐང་ཆད་པའི་

དབང་གིས་བོད་ཕྲུག་གཅིག་སློབ་སྦྱོང་དུ་གཏོང་ཡུལ་རྙེད་ཀྱང་དགའ་སྤྲོ་དང་བཅས་
གཏོང་བཞིན་ཡོད། གལ་ཏེ་དེས་གཤོག་སྒྲོ་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་མཚམས་རང་མགོ་གང་ཐོན་གྱིས་འཕུར་ཏེ་ཕྱིན་ན་ཐབས་སྐྱོ་པོ་དང་། བློ་ཕམ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། ང་
ཚོས་རེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱས་མེད་ན་དྲག་ཀྱང་། དེ་ལྟར་མིན་པར་ང་ཚོས་རང་
གི་མི་མང་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་ཐབས་དང་། རང་གི་ལུང་པ་ལ་ཕན་ཐབས་ཤིགཆོས་སྲིད་གཉིས་ལྡན་གྱི་མི་རིགས་ཤིག་གནས་པ་ལ་ཕན་ཆེད་རེ་བ་ཆེན་པོ་བྱས་
པའི་བོད་ཕྲུག་གཅིག་གིས་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཧ་ཅང་བློ་ཕམ་ཡོང་གི་རེད། ང་ཚོས་རེ་བ་
ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་སློབ་སྦྱོང་ལ་བཏང་བའི་བོད་རིགས་རྣམས་བཏབ་སར་སྨིན་པ་དང་།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

124

དམིགས་ཡུལ་འགྲུབ་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཁྱོད་རང་ཚོས་མིག་དཔེ་བཟང་པོ་ཞིག་ངེས་
པར་འདོན་དགོས། ཁྱེད་རང་ཚོས་གཟབ་གཟབ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

125

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༥ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༩ ཉིན། མདོ་སྟོད་སྨད་ཀྱི་སྤྱི་འཐུས་ཐུན་མོང་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་གོང་བུ་དང་། ཁས་ལེན་མཐའ་འཁྱོངས།ཤེས་རིག་བཀའ་བློན་ཚེ་རིང་མགོན་པོས་གཙོས་མདོ་སྟོད་སྨད་ཀྱི་སྤྱི་འཐུས་

གཏན་སྡོད་དང་། འཐུས་མི་གསར་འབྱོར་བཅས་མི་གྲངས་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་མཇལ་བཅར་ཐོག ཕྱིན་ཆད་བླང་དོར་ཞུ་སྒོའི་ཡིག་ཆ་

དེབ་གཞི་མིང་རྟགས་རིམ་འཁོད་ཟུར་འབུལ་དང་འབྲེལ། ཐོག་མར་ཤེས་རིག་བཀའ་

བློན་ནས་ད་ལམ་ཚོགས་གྲོས་བྱེད་སྟངས་དང་། ད་ཕན་འགའ་ཞིག་ནས་མ་ཤེས་
རྨོངས་སྒྲིབ་ཀྱིས་གོ་མིང་ཏང་གི་ལས་དོན་བྱས་རིགས་ད་ཕྱིན་ཆད་མཚམས་འཇོག་
གཙང་མ་ཞུ་རྒྱུར་ཚང་མས་མོས་མཐུན་བྱུང་ལུགས། ས་གནས་འོས་འགབ་ཅིག་ཏུ་

རིས་མེད་བོད་མི་ཆིག་ཁྲི་སྐོར་གཞིས་ཆགས་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་ཞུ་འོས་ཆེ་མིན་

བཅས་ཡིག་ཆར་ཇི་གསལ་ལྟར་ཞུ་ཕྱོགས་ཇི་དགེའི་བཀའ་སློབ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བ་
ཞེས་དང་། དེ་རྗེས་འཐུས་མི་གཞན་དག་འགའ་ཤས་ནས་ཡོང་རྐྱེན་གནས་ལུགས་
གསལ་ཞུའི་ཐོག ཚང་མས་ཕྱག་འཚལ་དང་བཅས་སྔར་འགྱོད་ཕྱིས་སྡོམ་བཀའ་
བཞིན་ཞུ་རྒྱུར་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་བརྟན་ཅིང་། ཚེ་རབས་རྗེས་འཛིན་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བ་
ཞེས་༸སྙན་སེང་གསོལ་བཏབ་རྗེས། ༸གོང་ས་མཆོག་ནས་བཀའ་སློབ་ཕེབས་དོན།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

126

ད་རེས་ཁྱེད་ཚོ་འདི་གར་འཛོམས་པའི་སྐབས་སྟབས་གཅིག་དོན་གཉིས་ཀྱིས་

གོ་བསྡུར་བྱས་པའི་བསམ་འཆར་ཡིག་ཐོག་བཀོད་པ་དེ་འབྱོར་བར་བལྟ་རྒྱུ་བྱུང་
ཞིང་། དེའི་ཐོག་ད་ལྟ་ཁྱེད་རང་ཚོས་གསལ་བཤད་བྱས་པ་ལྟར་བསམ་ཚུལ་དེ་དག་ལེགས་པོ་འདུག ཚང་མས་ཤེས་གསལ་ལྟར། དེང་སྐབས་ང་ཚོ་མི་ཡུལ་དུ་གྱར་

ནས་སྡོད་པ་འདི་སོ་སོ་རང་མགོ་ཐོན་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར་བོད་ཆོས་སྲིད་
གཉིས་ལྡན་གྱི་རང་དབང་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཡིན། རྩ་བའི་བོད་སྤྱི་དོན་དེའི་ཆེད་དུ་
འབད་བརྩོན་བྱེད་པ་ལ་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་མཆོག་དམན་ཚང་མའི་དམ་ཚིག་ནུས་
ཤུགས་གཅིག་སྒྲིལ་མེད་ན། ལས་བྱེད་ཉུང་ཤས་ཤིག་གིས་ནུས་པ་ཐོན་པ་དཀའ།
ཐོག་མར་ལི་ཐང་ཁུལ་ནས་བཟུང་ཁམས་ཕྱོགས་དང་། དེ་ནས་ཨ་མདོ་ཁུལ་
སོགས་ལ་ཟིང་འཁྲུག་རིམ་བྱུང་སྐབས་ཆུ་སྒང་ཨ་མདོ་བཅས་ནས་བསྟན་སྲིད་སྤྱི་
དོན་དུ་ལུས་སྲོག་བློས་བཏང་གིས་དཀའ་སྤྱད་མང་པོ་བྱས་ཡོད། ང་ཚོ་མི་ཡུལ་དུ་

སླེབས་ནས་རྩ་བའི་བོད་དོན་ཐོག་ཕན་ནུས་གང་འཚམ་ཐོན་པ་འདི་དག་ཀྱང་མི་སྟོང་
ཕྲག་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོས་སྲོག་བཏང་བའི་བྱས་རྗེས་རིན་འབབ་དང་ཁ་བྲལ་མེད་པ་ལྟ་བུ་
ཡིན། དེ་དག་གི་དཀའ་སྤྱད་དང་། ཁ་ཆེམས་རྣམས་མ་བརྗེད་སྙིང་གི་རི་མོར་བྲིས་ཏེ་
སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ང་ཚོར་རླབས་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་ཁ་མ་ཐོབ་
པར་ལོ་ཤས་སྒུག་སྡོད་བྱེད་པའི་རིང་རང་ཉིད་སོ་སོའི་ལྟོ་གོས་མགོ་གང་ཐོན་དང་།
འཕྲལ་སེལ་དོན་དག་ཆུང་ངུའི་ཆེད་དུ་ནང་ཁུལ་འཐེན་ཁྱེར་ཡོང་སྲིད་པ་དེ་རིགས་

ཤིན་ཏུ་ཐབས་སྡུག་ཡིན། ཆོས་ཕྱོགས་ནས་བཤད་ན་འདི་ཕྱི་གཉིས་མེད་རེད།
ད་ལམ་ཁྱེད་ཚོས་ཉིན་མང་གྲོས་ཚོགས་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་རྣམས་ཡག་པོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

127

འདུག་ཀྱང་། འགྱུར་བ་མེད་པ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་སྔ་རྡོར་གདན་དུ་དམ་ཚིག་
ཆིག་སྒྲིལ་བྱ་རྒྱུའི་ཡིག་ཆ་འབུལ་བའི་སྐབས་གཅིག་སྒྲིལ་ལྕགས་ཀྱི་གོང་བུ་ལྟ་བུ་
ཞིག་དགོས་པ་ལས། འཁྱགས་པའི་གོང་བུ་ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མི་འགྲིགས་ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་
བྱུང་། དེ་ནས་ད་བར་ལོ་ཤས་ལས་ཕྱིན་མེད་ཀྱང་། དེས་ཕན་ཐོགས་ཆེར་མ་བྱུང་
བའམ། གང་ལྟར་ད་ལམ་ཡང་བསྐྱར་སྐད་ཆ་གསར་དུ་ཤོད་དགོས་བྱུང་བ་རེད། ད་ལམ་ཁས་ལེན་བྱས་པ་འདི་ཡང་ལག་ལེན་རྒྱུན་འཁྱོངས་མ་ཐུབ་པར།
༡༩༦༦།༦༧།༦༨ མཚམས་ནས་ཡར་སྐྱར་འདི་ལྟར་བརྗོད་དགོས་པ་བྱུང་ན་དོན་
དང་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མེད་པས་དེ་རིགས་སུ་མ་སོང་བ་བྱ་དགོས། དེ་སྔ་བོད་དུ་དེ་
ལྟར་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། ཉེ་དུས་རྒྱ་གར་ནང་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་བྱུང་ཡོད་པས་བྱེ་མར་བྲིས་
པའི་རི་མོ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ལག་ལེན་མཐའ་བསྐྱངས་ནས་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེ། དགེ་
སྐྱོན་ངོས་ཟིན་པ་དང་། དེ་ལ་མོས་མཐུན་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཡང་། དེ་བས་ཀྱང་
ལག་ལེན་མཐའ་འཁྱོངས་པ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། ཆོས་ནས་བཤད་ན་སྡིག་

བསགས་རང་འཁུར་ཞེས་པ་ལྟར་ལས་བཟང་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་

རྒྱུ་མ་གཏོགས། དུས་རྟག་ཏུ་དགོངས་དག་ཐུགས་བདེན་ཞུས་ནས་ཕན་པ་མེད།

ཁ༽ གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་གལ་གནད་དང་། དབྱེན་སྦྱོར་དཀྲུག་ཤིང་།

རྒྱ་དམར་ནག་སྐོར་གནས་ལུགས་ངོས་ཟིན་ཡོད་ན་ལེགས་པོ་རེད། དེ་སྐོར་བོད་མི་མང་ཚོགས་སར་ཉེ་དུས་བཤད་པ་དེ་ལས་ཟུར་དུ་བརྗོད་དགོས་དོན་མི་འདུག འགའ་ཤས་ཀྱི་བསམ་བློའི་ནང་རྒྱ་སྡེ་བོད་སྡེའི་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱིས་ང་ཚོའི་ཆོས་
ཀྱི་གཏུགས་ས་དཔལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་ལྷ་ས་ཡིན་ཡང་། དཔོན་པོ་རྒྱ་ཡིན་སྙམ་པ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

128

འཆར་སྲིད་པས་གནས་ལུགས་མ་ཤེས་ན་ཁག་མེད་ཀྱང་། དེང་དུས་ཆོལ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་བོད་རང་བཙན་གཙང་མ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་འབད་བརྩོན་བྱེད་
པའི་དུས་ཚོད་གལ་ཆེའི་སྐབས་འདིར་ཚང་མས་ཡིད་གཟབ་བྱེད་དགོས། ཆོལ་ཁ་
ཡ་གྱལ་གཅིག་ལ་རང་བཙན་བྱུང་རུང་རྩ་བ་སྲ་བརྟན་ཚུགས་པ་དཀའ། ཆོལ་གསུམ་
གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བ་ཞིག་བྱུང་ན། རྩ་བའི་སྟོབས་ཤུགས་ཚགས་སུ་ཚུད་པ་ཞིག་ཡོང་
ཐུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་དག་གི་དགེ་སྐྱོན་ལ་བལྟས་ནས་ལམ་ཕྱོགས་བརྟན་
བཟུང་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེ།
གཅིག་བྱས་ན། ཐའེ་ཝན་རང་ནས་འགོ་འཚོས་ཀྱི་ཡོད་མིན་ཡང་མི་ཤེས།
འགའ་ཤས་ནས་གོང་རིམ་ཏང་ལ་ཤ་ཞེན་མེད་ཀྱང་། བུད་མེད་སྨད་ཚོང་མའི་ལས་

ཀ་ལྟར་རྒྱུ་བརྔན་གྱིས་བསླུས་ཏེ་དབྱེན་སྦྱོར་དཀྲུག་ཤིང་གིས་བོད་རང་དབང་ཡོང་
གི་མ་རེད་ཟེར་བ་དང་། གལ་ཏེ་རང་དབང་བྱུང་རུང་དེ་སྔ་རྒྱ་སྡེའི་ཁོངས་ཚུད་པ་
རྣམས་ལ་ཡོང་གི་མ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་གཡོ་སྒྱུའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ན་ཤིན་ཏུ་

ཐབས་སྡུག་རེད། མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་ཡོད་མེད་གང་ལྟར་ཡང་། ངའི་ཕ་ཡུལ་ཨ་

མདོ་ཁུལ་དང་། རྒྱ་སྡེའི་ཁོངས་ཚུད་ཡུལ་མི་འགའ་རེ་ལ་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་གླེང་
ཐོན་བྱུང་བའི་སྐབས་བློ་ཕམ་ཆེན་པོ་འདུག དེས་ན་དེ་འདྲའི་གླེང་གཞི་ཙམ་མི་ཐོན་
པའི་བྱེད་ཐབས་བརྟན་ལྷིང་དངོས་གཙང་བྱུང་ན་སྙམ།
ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་གི་གནས་སྐབས་ཚང་མར་བསྟན་སྲིད་སྙིང་བཅངས་
ཀྱིས་ལག་ལེན་འགེལ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཁ་ནས་བཤད་ཙམ་པ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་མི་

འདུག ང་ཆུང་དུས་སུ་ཇི་ལྟར་བཤད་ཀྱང་བདེན་པ་ཡིན་གྱི་རེད་བསམས་ནས་ཡིད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

129

ཆེས་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། ལོ་ན་ཡར་སོན། ཆོས་མང་ཙམ་སྦྱངས་ནས་མི་ཚང་མར་

ཡིད་ཆེས་དང་། གུས་ཞབས་ཆེ་རུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཚབ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཆུང་དུ་འགྲོ་གི་

འདུག གཅིག་བྱས་ན་ངའི་ཉེ་སྐོར་གྱི་རོགས་པ་རྣམས་སྤུས་དག་དྲགས་པས་མིན་

ནམ། དེ་ནི་ཀུ་རེའི་ཚུལ་དུ་ཞུས་པ་ཡིན། ད་ཆ་ཚང་མས་ལག་ལེན་ཐོག་ངེས་པར་དུ་
བརྟན་པོ་དང་གཟབ་གཟབ་བྱ་དགོས། རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་ངོས་ནས་བསམ་ན་ངོ་ཐོག་
དཀའ་སྤྱད་ཆེན་པོ་བྱས་ཡོད། ཁོང་ཚོས་དཀའ་སྤྱད་ཇི་བྱས་གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་

ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ན་དགའ་ཚོར་སྐྱེ་བ་ཡོད། མང་ཚོགས་
ནས་རང་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དཀའ་སྤྱད་འབད་བརྩོན་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་མི་རེ་ཟུང་གི་

བྱ་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཆུད་ཟོས་མི་འགྲོ་བ་བྱ་དགོས།

ག༽ གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ལས་འཆར་དང་། དགེ་བཤད་སྡིག་བཀྲོལ།

གཞིས་ཆགས་སྐོར་བསམ་ཚུལ་དེ་ཡག་པོ་འདུག གཞིས་ཆགས་བྱེད་སྟངས་
སྐོར་རྩ་བའི་ལམ་སྟོན་ཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས་དེའི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ནས་འགྲོ་
དགོས། རྒྱ་གར་ནང་བོད་མི་གཞིས་ཆགས་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེར་ཆ་འཇོག་བྱས་ཟིན་པ་

ལྟར། ཁྱེད་ཚོ་ནས་ཀྱང་རང་དོན་རང་གཅེས་ཀྱི་འབད་རྩོལ་བྱེད་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་འོས་པ་
དང་དགོས་ངེས་ཡིན། འོན་ཀྱང་སྐབས་བབས་གནས་ཚུལ་དང་བསྟུན་ནས་ལག་
ལེན་བྱེད་དགོས་ཤིང་། ལྷག་པར་བསམ་རྩིས་ཇི་ཡོད་དང་། ལས་དོན་ཇི་བྱེད་འབྲེལ་
ཡོད་ཚོར་གསལ་བརྗོད་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དབུས་

གཙང་མདོ་སྟོད་སྨད་དབྱེར་མེད་ཐོག་ནས་དམ་ཚིག་ཆིག་སྒྲིལ་གྱིས་གཞིས་ཆགས་
བྱ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་དེ་ལ་མོས་མཐུན་གཙང་མ་ཡོད། འོན་ཀྱང་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་ལམ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

130

སེང་ཚོད་ཐིག་དཀའ་བས་ཕྱི་སྲིད་མིན་པར་སྲུང་སྐྱོབ་ལས་ཁུངས་བརྒྱུད་ཐབས་
ཤེས་སྤྲད་ན་དགེ་མཚན་ཡོད་ཤས་ཆེ། ནང་སོ་བལྟས་པར་འགལ་བ་མི་འདུག དོན་འབྲས་ཡོང་བཟོ་ཐོན་ན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ནང་སྲིད་དང་། ལྡི་
ལི་དོན་བྱེད་གང་དགོས་སར་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་ལག་ལེན་བཀལ་ན་འགྲིགས། ཞེས་སོགས་བཀའ་གནང་རྗེས་འཐུས་མི་ལྔ་ཙམ་ནས་ང་རང་གི་གནས་ལུགས་དང་།

བསམ་ཚུལ་༸སྙན་སེང་ཐོག ད་ལམ་འདིར་འདུས་འཐུས་མི་རྣམས་ནས་སྔ་འགྱོད་
ཕྱིས་སྡོམ་གྱི་ཁས་ལེན་ཞུས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་རང་འཚོ་ཤོག་སོ་སོར་ཞིབ་

འཇུག་སྐྱོན་སེལ་མཇུག་གནོན་གཙང་མར་ཞུ་དན་ཟིན་ལུགས་༸སྙན་གསོལ་ལ། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས།
ཁྱེད་རང་ཚོ་འགོ་བྱེད་དྲག་པ་རྣམས་ནས་ནང་ཁུལ་སྐྱོན་མེད་དཀར་གཙང་ཡོང་ཆེད་དགེ་བཤད་སྡིག་བཀྲོལ་གྱི་ལས་དོན་ད་ལྟ་ཇི་བརྗོད་ལྟར་བྱེད་ཐུབ་ན་ཡག་
པོ་རེད། དེ་ཡང་རྒྱ་གར་ནང་གཅིག་པུ་མིན་པར་བལ་ཡུལ་ནང་ལའང་ལྟ་རྟོག་བྱེད་
ཐུབ་ན་ལེགས། ཚང་མས་ཤེས་གསལ་ལྟར་བོད་མི་འདྲ་འདྲའི་ནང་ནས་བལ་ཡུལ་

ནང་ཡོད་པ་ཚོ་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ཞིང་། ད་དུང་ཁ་སྣོན་དུ་དངུལ་གྱིས་བསླུས་
ནས་ཕུང་ཀྲོལ་ཡོང་གི་མེད་དམ་སྙམ་པས། ཤེས་མཁན་ཚོས་ལེགས་པོ་ཤོད་དགོས། དགེ་སྐྱོན་ཇི་བྱུང་ནང་ཁུལ་གསལ་པོར་ཤོད་རེས་བྱས་ན་ལེགས། རྒྱ་གར་
ནང་ཚང་མ་དཀར་གཙང་དུ་གྱུར་ཏེ་རིམ་བཞིན་བལ་ཡུལ་སོགས་ཚང་མར་གཙང་
མ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་ཡོང་རྒྱུ། ཚང་མས་བསམ་བློ་བཏང་། འབད་བརྩོན་བྱས་ན་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་རེད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

131

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༤ ཉིན། གངས་སྐྱིད་དུ་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་བདུན་པ་དང་། གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་བཅུ་པའི་མཛད་སྒོའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ རང་བཙན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། རྩ་ཆེའི་དམིགས་ཡུལ།

དེ་རིང་འདི་གར་ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་པ་གཉིས་

དང་། བཀའ་བློན་རྣམ་པ་ཚོ། འདི་གར་གཏན་འཇགས་བཞུགས་མཁན་ལས་བྱེད་
རྣམ་པ་ཚོ་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚོ། ད་རེས་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་གྱི་མཛད་སྒོ་
དང་སྟབས་བསྟུན་ཕྱོགས་མཐའ་ཁག་ནས་ཕེབས་མཁན་ཁྱེད་རང་ཚོ་ལས་བྱེད་དང་།
འཐུས་མི་ཚོ་བཅས་ཚང་འཛོམས་སར་ཞུ་རྒྱུར།
ད་ལམ་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་བཅུ་པ་རྒྱས་ཙམ་ཞིག་བྱས་ཏེ། དེ་ཐོག་
ཕྱོགས་མཐའ་ཁག་ནས་ལས་བྱེད་དང་། འཐུས་མི་ཡོང་རྒྱུ་དང་། གཞིས་ཆགས་
ཁག་གི་གཙོ་ཆེའི་ཐོན་སྐྱེད་དང་། སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་འཁོད་པའི་འགྲེམས་སྟོན་
ཞིག་བྱས་ན་ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་གྱི་གནས་ཚུལ་མང་ཙམ་ཤེས་ཐུབ་པ་དང་། ཕན་ཚུན་
གྱི་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་གསལ་པོ་ཤེས་ཐུབ་པའི་དགོས་པ་དགེ་མཚན་འདྲ་མེད་
དམ་སྙམ་སྟེ་འགྲེམས་སྟོན་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱས་ཤིང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ང་ཚོའི་ཟླ་
དྲུག་ལས་བསྡོམས་ཕྱི་ཟླ་གསུམ་པའི་ནང་ཚོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཆབས་ཅིག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

132

ཚོགས་ན་སྟབས་གཅིག་དོན་གཉིས་ཡོང་རྒྱུའི་བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན།
འདིར་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མ་འཛོམས་ཏེ་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་གནང་
སྟངས་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ད་ཕན་ལས་དོན་གང་དང་གང་བྱས་
པའི་གནས་ལུགས་ཚང་མས་གསན་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ང་རང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་

དོན་དང་། ལུང་པའི་དོན་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། མི་རེ་ཟུང་གི་དོན་དག་གང་ཡང་
མིན། བོད་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དོན་དག་དེའི་དགོས་པ་ཡང་རང་བཙན་བསྒྲུབ་རྒྱུ་དེ་
ཡིན། མ་འོངས་པར་གང་འདྲ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་མིན་སུས་ཀྱང་བཤད་མི་ཐུབ་ཀྱང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་རང་དབང་ཞིག་བྱུང་ན་བསམས་ཏེ་
ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་པའི་དོན་དང་། དམིགས་ཡུལ་དེ་རྩ་འགངས་
ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་སྤྱི་དང་། དེའི་ནང་ནས་བཙན་བྱོལ་དུ་
ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚང་མས་སྤྱི་དོན་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ཐོག་གཅིག་རྒྱབ་གཅིག་སྣོན་གྱི་

ནུས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག གྱོང་རག་ན་སྤྱི་པ་དེར་རག་རྒྱུ་ཡིན།

དེར་བརྟེན་ང་ཚོ་ཚང་མ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་རྡོག་ལ་འགྲིལ་པོ་ཞིག་དང་།
རང་བཞིན་ཁ་ནས་བཤད་པའི་དམ་ཚིག་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་མ་ཡིན་པར་དོན་དག་
ལག་ལེན་རང་གི་ཐོག་ནས་དམ་ཚིག་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་ཞིག་མ་བྱུང་ན་འགྲིགས་
ཐབས་མེད། དེ་ཡོང་བ་ལའང་རང་དབང་གི་ཐོག་ནས་ཚང་མ་དམ་ཚིག་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་བྱེད་དགོས་ཞེས་བརྗོད་པས་ག་ནས་འགྲིགས། དཔེར་ན། རྒྱ་མིས་

མཐུན་སྒྲིལ་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཤད་ཀྱང་ཁོ་རང་ཚོའི་ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་དང་།
ལས་ཀའི་ངོ་བོ་ཡང་དག་པ་ཞིག་མེད་པར་མི་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་བྱེད་དགོས་ཞེས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

133

བརྗོད་ཀྱང་དེ་ཡོང་སྟངས་མེད།

ཁ༽ མཐུན་ལམ་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། ལས་དོན་ཚགས་ཚུད།
ང་ཚོས་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི། ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དཀར་བའི་སྒོ་
ནས་འཕྲལ་དང་ཕུགས་ཀྱི་དོན་དག་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པ་དང་། དེ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ལ་
ཡང་ཚང་མ་འཁོས་བག་ཕེབས་པོའི་ཐོག་ནས་དོན་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་བསམ་བློ་དེ་འདྲ་
ཞིག་དང་། ཐབས་ཤེས་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱས་ནས་ལོ་བསྟུད་དེ་ད་ཕན་ལོ་བཅུ་ཙམ་ཕྱིན་

པ་རེད། ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་བསམ་བློ་དང་། བྱེད་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཡོད།
འོན་ཀྱང་མིའི་ཤེས་བྱ་ལ་མཐའ་མེད་སྟབས་མ་ཤེས་པ་དང་། བྱེད་ཐབས་མི་མཁས་

པའི་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་སྟབས་ང་ཚོ་མི་མང་པོ་ཞིག་འཛོམས་པའི་
སར་ལས་ཀ་བྱེད་ཕྱོགས་དེ་དག་གསན། དེའི་ནང་ནས་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་ཇི་བྱུང་

ལ་བརྟག་དཔྱད་བྱས། ཡང་ཐབས་ཤེས་འདི་ལས་ཟབ་པ་དང་། རླབས་ཆེ་བ་བྱེད་རྒྱུ་
ཡོད་པའི་བསམ་ཚུལ་ཏན་ཏན་ཡོང་གི་རེད། དེ་འདྲ་ཡོད་ན་གསལ་པོ་བཤད་དགོས། དགོངས་འཆར་གསུང་མཁན་ཞིག་བྱུང་ན་བསམས་ཏེ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་མང་པོ་
ཞིག་མཉམ་འཛོམས་བྱེད་དགོས་པའི་དགོས་དོན་དེ་ཡིན།

དེར་བརྟེན་དགོངས་འཆར་གསུང་རྒྱུ་ཡོད་པ་རྣམས་གོ་བསྡུར་བྱེད་སའི་མདུན་

དེར་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་འདུག དེ་ཡོང་བར་ཡང་ད་ཕན་རྩ་
བའི་ལས་ཀ་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཁྱེན་དགོས་པས་ད་ལྟ་ལས་བསྡོམས་
སྙན་སྒྲོན་གནང་བའི་དགོས་པ་དེ་རེད། གསལ་པོ་ཞིག་མཁྱེན་པའི་ཐོག་ནས་སྤྱི་པའི་

དོན་དག་ཐོག་མ་འགྲིགས་པ་དང་། མ་འཐུས་པ། འཐུས་སྒོ་མ་ཚང་བའི་གནས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

134

ལུགས་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད་ན་གསལ་པོ་གསུངས་དགོས། འདིར་ལས་ཀ་

བྱེད་མཁན་རྣམས་ནས་ཀྱང་འཕྲལ་ཕུགས་གནད་འགག་ཡོད་པའི་བསམ་འཆར་

ཞིག་བྱུང་ན་ངེས་པར་དང་ལེན་བྱེད་དགོས། ད་ཕན་དེ་འདྲའི་དོན་ཕན་ཁ་ཡོད་ལག་
ཡོད་ཀྱི་བསམ་འཆར་རིང་ཐུང་བྱུང་རིགས་ལ་ང་ཚོ་ཚང་མས་བསམ་བློ་བཏང་། གོ་
བསྡུར་བྱས་ཏེ་དང་ལེན་བྱས་པ་མ་གཏོགས་བསམ་འཆར་མ་ཉན་པ་མེད། དེ་འདྲའི་

བསམ་འཆར་ཉན། གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་སྤྱི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད་པའི་བསམ་ཚུལ་འདིའི་

འོག་ནས་མཐུན་སྒྲིལ་ཡོང་ཐུབ་ལ། དམ་ཚིག་འོ་ཆུ་གཅིག་འདྲེས་ཡོང་ཐུབ། དེ་ཡོང་བ་ལ་སྔོན་ལ་ཚང་མས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མཁྱེན་དགོས་པ་དང་། བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་ཤོད་རྒྱུར་དགེ་མཚན་ཡོད་པས་ད་ལམ་འདིར་ཚོགས་འདུ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་འཚོགས་དགོས་པའི་གནད་དོན་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན། དེ་འཕྲོས་བཤད་ལྟ་བུ་
ཡིན།

དེ་ཞུ་དགོས་དོན་ནི། དཔེར་ན། བྱ་ཕོ་རོག་ལ་རྣམ་ཀུན་དོགས་པ་ཚ་པོར་
བརྩིས་པ་བཞིན། ང་ཚོ་བོད་པ་ཚོས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མ་ཤེས་པར་དོགས་པ་
རྣམ་རྟོག་མང་པོ་བྱས་ན་ཡག་པོ་མི་འདུག ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ནས་མིའི་

ལུང་པར་གྱར། འགོ་སྟོད་ལྟོ་གོས་ཀྱིས་བརྡུངས། དེ་བཞིན་གནས་ཚུལ་མང་པོ་མ་
ཤེས་པའི་སྐབས་དང་མི་འདྲ་བར། ད་ཆ་ལོ་བཅུ་ཙམ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ལ་ཉིན་རེ་ཉིན་
རེའི་ཛ་དྲག་གི་དཀའ་ངལ་རྣམས་སེལ། གནས་ལུགས་ཕྲན་བུ་ཤེས། བདེན་མི་

བདེན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཅི་རིགས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཐོས། དེ་ལ་ཁུངས་ལུང་འབྲེལ་བའི་
རྒྱུ་མཚན་ཡོད་མེད་དང་། དེ་དངོས་འབྲེལ་ཡིན་མིན་རྩད་དཔྱོད་དང་བརྟག་དཔྱད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

135

ཀྱང་མ་བྱས། ཧོལ་རྒྱུག་གི་སྒོ་ནས་རི་བོང་ཅལ་འདྲོགས་ཟེར་བ་བཞིན་བྱས་ཏེ་ཡས་
ཟེར་གྱི་འདུག དེ་ཡང་མིན་ནམ། མས་ཟེར་གྱི་འདུག དེ་ཡང་མིན་ནམ་བསམས་ཏེ་
དོགས་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ། རྣམ་རྟོག་གི་ངང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་ང་ཚོའི་སྤྱི་པའི་དོན་ཚགས་སུ་
མ་ཚུད་པ་དང་། བྱེས་འཁོད་མི་མང་རྣམས་སྤྱིའི་ལམ་ཕྱོགས་ཐོག་རྡོག་འགྲིལ་པོ་
ཞིག་མ་བྱུང་ན། གཞིས་ལུས་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ས་ཡ་དྲུག་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་
ངོ་ཚ་བ་འདུགཁོང་ཚོ་རྒྱ་མིའི་བཙན་དབང་དང་མནར་གཅོད་འོག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་དང་།
དངངས་སྐྲག་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་མྱོང་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་ད་དུང་བོད་རང་དབང་དང་། བོད་
སྤྱི་པའི་དོན་དག་མ་བརྗེད་པར་ཧ་ལས་པའི་སེམས་ཤུགས་དང་། ཞུམ་པ་མེད་པའི་

སྙིང་སྟོབས་དང་སྤོབས་པ་ཞིག་འཁྱེར་ནས་བསྡད་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ནས་འཛམ་
གླིང་རང་དབང་ལུང་པ་ཇི་བཞིན་ད་ལྟ་ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ་གོ་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་དང་།
ཁོ་ཚོས་རེ་བ་དེ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་མི་མང་ལ་རྒྱག་གི་ཡོད་པར་བརྟེན་ང་ཚོ་འདིར་

རྡོག་འགྲིལ་པོ་དང་། ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་ཐབས་སྡུག་པོ་དང་། ཤིན་ཏུ་བློ་ཕམ་པོ། གཞན་ལ་གདོང་བསྟན་མ་ཤེས་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་གཞི་རྩ་ཡག་

པོ་ཡོད་ཀྱང་དམ་ཚིག་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་དེ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཡིན་པ་དགོས། འདྲ་
ཆགས་པོ་དང་། སྐྱག་རྫུན་སུས་ཀྱང་བཤད་ཤེས། ང་ཚོ་འདྲ་ཆགས་པོ་དང་། ལེ་གང་འགྲིགས་ཀྱིས་ཉི་མ་འཁྱོལ་ན་ཡང་། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་ན་

འགྲིགས་ཐབས་མེད།
དེར་བརྟེན་ང་ཚོ་འདྲ་ཆགས་པོ་དང་། མཁས་པོ་སྙན་པོའི་མཐུན་སྒྲིལ་མིན་པར་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

136

ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་མཐུན་སྒྲིལ་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་ཚང་མས་དགོངས་པར་
བཅངས་དགོས། མ་འགྲིགས་མ་འཐུས་པའི་གནས་ཚུལ་གང་ཡོད་གསལ་པོ་བཤད་དགོས། དེ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས། བསམ་འཆར་ཤོད་མཁན་ལ་བཤད་ཉེས་ཆེ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ལོ་བཅུ་དེའི་རིང་ལ་གང་བྱུང་ཡོད་དམ། ཟླ་དུས་ཚེས་གྲངས་
དང་། མི་དང་། ལས་དོན་ཚང་མ་རྒྱུ་མཚན་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་གསལ་པོ་གསུང་རྒྱུ་བྱུང་ན་སུ་ཡིན་ཡང་དགའ་བསུ་ཞུ་གི་རེད། དེ་མིན་པར་སྤྱི་སྤོམ་སྨུག་པོ་ལིང་

བསྐྱུར་རང་དགར་བཤད་པ་ཡིན་ན་དོན་མེད་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་སྐྱེས་རྒྱུའི་གཞི་

ལས། ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་མི་འདུག རྩ་བ་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཚགས་ཚུད་ཡོང་ཐབས་
ཀྱི་ཆེད་དུ་ཚང་མས་ངོ་ལྐོག་རྒྱབ་མདུན་མེད་པར་གསལ་པོ་གསུང་ན་ཡག་པོ་འདུག དེ་གནས་ཚུལ་གཅིག་ཡིན།

ག༽ ལས་ཁུངས་ཟླ་སྒྲིལ་དང་། ལོ་འཁོར་ཚོགས་ཆེན།
ཚོགས་འདུའི་གྲོས་ཆོད་ཡིག་ཆ་འཇོག་རྒྱུའི་ཟིན་བྲིས་མཇུག་ཏུ་ཡོད་པ་ནང་
གསལ་དང་། ད་དུང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་དེ་རིང་ཞུས་ན་བསམ་པ་བྱུང་།

ཁྱེད་ཚོས་རིམ་པས་མཁྱེན་རྒྱུར་ང་ཚོའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་དེ་ཁག་པོའི་
སྒང་ལ་སླེབས་ཡོད། གཅིག་ནས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་དང་། གཉིས་ནས་
ང་ཚོའི་གང་ཅིའི་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དྷ་རམ་ས་ལར་
ལས་ཁུངས་གསར་འཛུགས་དགོས་པའམ། ཁ་ཤས་ཟླ་སྒྲིལ་བྱས་ན་སྙམ་པ་འདུག དཔེར་ན། ཆོས་དང་དང་ཤེས་རིག་ཟླ་སྒྲིལ་གཏོང་བ་ལྟ་བུ། བདེ་སྲུང་དང་ནང་སྲིད་
ཟླ་སྒྲིལ་གཏོང་བ། ལྡི་ལི་དོན་གཅོད་ཁང་དང་ཕྱི་སྲིད་ཟླ་སྒྲིལ་གཏོང་བ་ལྟ་བུ། དངུལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

137

རྩིས་སྐོར་དམིགས་བསལ་གྱི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་འགན་ཁུར་མཁན་ལས་ཁུངས་
ཟུར་དུ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་དམ་མེད་དམ། དེ་འདྲའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུགགཞི་རྩ་དེ་རིང་འདིར་ལྷང་ཙམ་ཞུས་པ་མ་གཏོགས་འདི་གར་གཏན་བཞུགས་བཀའ་

ཤག་དང་། རྒྱུན་ལས་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ནས་རིམ་པས་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རེད།
དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་ཚོ་བཞུགས་སྟངས་སྐོར་སྔ་རྗེས་གྲོས་ཆོད་བཞག སྐད་ཆ་
གླེང་གཞི་ཡོད་མུས་རེད། སྤྱི་འཐུས་ཚོའི་ནང་ནས་འགའ་ཤས་མ་གཏོགས་དྷ་སར་
གཏན་བཞུགས་མི་དགོས་པར། སྤྱི་འཐུས་མང་བ་ཕྱོགས་མཐའ་ལ་བཞུགས་རྒྱུ་དང་
། དུས་དུས་ལ་ལས་དོན་གལ་ཆེའི་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་ཟླ་དྲུག་

ལས་བསྡོམས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ཚང་མ་ཚུར་ཕེབས་རྒྱུ་ཡོད་
པ་བྱས་ན་ཞེས་སྔོན་མ་ནས་འཕྲོ་ཅན་དུ་བསྡད་ཡོད་པས་ད་རེས་འདི་སྐོར་ལའང་
དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་མེད་དམ་སྙམ་པ་དང་། སྤྱི་འཐུས་འགའ་ཤས་ལས་
མང་ཆེ་ས་གནས་གཞན་དུ་བཞུགས་རྒྱུ་བྱས་ན། ས་གནས་ཁག་གི་སྒར་འཐུས་

ཞེས་པ་དེ་ཡང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་མེད་དང་དེ་དག་རྒྱས་བསྡུས་འདྲ་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་མེད་གོ་བསྡུར་བྱེད་དགོས།
གསུམ་པ། དེ་བཞིན་ཟླ་དྲུག་ལས་བསྡོམས་འདི་ད་ཕན་ལ་ཟླ་དྲུག་རེའི་

མཚམས་འཚོགས་ཀྱི་ཡོད། ད་ཆ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཟླ་བ་དྲུག་རེའི་མཚམས་དགོས་
ཀྱི་ཡོད་དམ་མེད། གཅིག་བྱས་ན་ལོ་རེའི་ནང་ལོ་འཁོར་གྱི་ཚོགས་འདུ་ལྟ་བུ་
འཚོགས་རྒྱུ་དང་། དེ་ཡང་འཆར་ཅན་གསུམ་བཅུའི་དུས་ཚེས་དང་སྦྲེལ་ནས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

138

འཚོགས་ན་གང་འདྲ་ཡོད་དམ། གཞི་རྩ་ཡིག་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཤེས་
ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ད་ལོ་ང་ཚོས་ཐོན་རྫས་རྣམས་འདིར་འཁྱེར་ནས་འགྲེམས་སྟོན་བྱས་
པར་བརྟེན་མིའི་བློ་ལ་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་རྟོགས་པ་དང་། ངེས་པ་རྙེད་ཆེ་བ་ཡོང་
གི་འདུག ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མར་ཕལ་ཆེར་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད་ཤག་རེད། ཟླ་བ་དྲུག་རེའི་བསྟར་ཆག་གི་ཚོགས་འདུ་འདི་མི་དགོས་པར་ལོ་འཁོར་གྱི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་

འཚོགས། དེའི་སྐབས་ལོ་རེའི་ནང་ཐོན་སྐྱེད་གསར་པ་ཇི་བྱུང་གི་འགྲེམས་སྟོན་འདྲ་
ཡང་བྱས། འདི་གར་གཉུག་མར་གནས་པའི་ལས་བྱེད་ཙམ་མིན་པར་ཕྱོགས་མཐའ་
ནས་ད་ལམ་བཞིན་ཕྲན་བུ་རྒྱས་ཙམ་ཡོང་རྒྱུ་ཞིག་བྱས་ན་ཡག་པོ་མིན་ནམ་སྙམ་པ་

ངའི་བསམ་ཚུལ་ཡིན། ད་ལྟ་འདིར་ཞུས་ན་བསམ་པ་བྱུང་། འདི་དོན་ཚན་གཅིག་

ཡིན་པས་ཚང་མས་གོ་བསྡུར་དང་དགོངས་པ་བཞེས་གནང་དགོས།

ང༽ གསར་བརྗེའི་བགྲོད་ལམ་དང་། དཀྲོག་རྐྱེན་གྱི་གླེང་གཞི།

བཞི་པ། དུས་ཚོད་འཕོ་འགྱུར་ཆེན་པོ་འགྲོ་བའི་གནས་ཚུལ་དང་བསྟུན་ནས་
ལས་དོན་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་ནས་བལྟས་པ་དང་། དངོས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར་བ་
གཉིས་རྩ་བ་ནས་ཐ་དད་ཡིན། ཕྱི་ལོགས་ནས་གཟིགས་དུས་ལས་སླ་མདོག་ཁ་པོ། དེ་འདྲ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་འདུག ཐབས་ཤེས་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་བྱུང་མི་འདུག་

བསམ་པ་ལྟ་བུ་ལམ་སེང་མཐོང་རྒྱུ་ལས་སླ་པོ་དང་། དེ་མཐོང་དོན་གཞི་བཟུང་གི་

སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་ཡང་ལས་སླ་པོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་དངོས་སུ་འགན་དེ་འཁུར་ནས་
ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་བྱུང་ན། དངོས་ཡོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་གདོང་གཏུགས་ནས་སེལ་ཐབས་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཡོད། ང་ཚོ་གསར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

139

བརྗེའི་ལམ་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། དེ་གང་འདྲ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་མང་
གཙོའི་ལམ་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལས། ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་ཕར་བཞགཕྱོགས་དེར་གོམ་པ་གཅིག་ཀྱང་སྤོ་ཐབས་མེད།
དེ་བཞིན་དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་ཨེ་ཡིན། གཞུང་གི་འགྲོ་

སྟངས་ཨེ་ཡིན། སློབ་སྦྱོང་གི་འགྲོ་སྟངས། ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་
འགྲོ་སྟངས་ཚང་མ་དེང་སང་གི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ལམ་

ཞིག་ལ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཐབས་ཤེས་གང་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། ང་རང་ཚོའི་བོད་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡོད། ཆོས་དེ་གཞི་ལ་བཞག་པའི་བོད་མི་རིགས་ལ་རིག་གཞུང་ཞིག་ཡོད། ང་ཚོ་མང་གཙོའི་ལམ་

ཐོག་བསྐྱོད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
པ་ཐོན་པའི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་དེ་དག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་བསམ་བློ་
གཏོང་གི་ཡོད། དེ་ལས་སླ་པོ་མིན། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་གསར་བརྗེ་བྱེད་རྒྱུ་
ལས་སླ་པོ་ཡིན་ན་ཡང་། གསར་བརྗེ་བྱས་པའི་མཐའ་མར་གྲུབ་འབྲས་བཟང་པོ་ཞིག་

ཐོན་པའི་ལས་ཀ་གུང་སྒྲིག་ནས་བྱེད་རྒྱུ་ལས་སླ་པོ་མིན།

དཔེར་ན། གསར་བརྗེའི་མིང་སྙན་པོ་དང་། གསར་བརྗེའི་དར་ཆའི་འོག་ནས་རྩ་
མེད་བཟོ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་ལས་སླ་པོ་ཡིན་ཡང་། རྩ་མེད་བཟོས་པ་དེའི་ཚབ་གང་ཅིའི་ཐོག་
ལ་རན་པ་ལེགས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་མིར་ཆ་བཞག་ན་དེའི་ཐབས་

ཤེས་ད་དུང་ཡང་རྙེད་ཀྱི་མེད་པ་དང་། མདོར་ན་ཨུ་རུ་སུར་ཆ་བཞག་ན། དམར་པོའི་གསར་བརྗེ་བྱས་ནས་ལོ་དེ་ཙམ་སོང་ན་ཡང་། མིའི་བསམ་བློ་དང་དུས་རབས་ཀྱི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

140

འགྱུར་བའི་གནས་ཚུལ་དང་བསྟུན་ནས་མཆོག་དམན་ཚང་མའི་འཕྲལ་ཕུགས་གང་

ཅིར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་ལྷིང་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་བསམ་བློ་བཏང་། སྒྲུབ་རྒྱུ་
ཁག་པོ་ཆགས་ཡོད།
གོང་དུ་ཞུས་པ་བཞིན། ང་ཚོ་རྩ་བའི་ལམ་ཕྱོགས་གལ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཐོག་
འགྲོ་གི་ཡོད་སྟབས་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། དེའི་ཐོག་ང་ཚོས་ཡག་པོ་
ཞིག་དགོངས་པ་བཞེས་ཏེ་ལྷིང་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། ཁ་ཤས་ལྷག་བསམ་འདྲ་ཡིན་

ཤས་ཆེ། འགའ་ཤས་ནས་གནས་ཚུལ་མ་ཤེས་པ་ཡང་ཡོང་སྲིད་ཀྱི་རེད། གང་ལྟར་
ལས་བྱེད་ནང་ཁུལ་དཀྲོག་རྐྱེན་འགྲོ་གཞིའི་སྐད་ཆ་ཐོན་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཚོགས་པ་
འདྲ་མིན་དང་། སྒར་ས་འདྲ་མིན་དང་། ཆོས་ལུགས་འདྲ་མིན། ཆོལ་ཁ་འདྲ་མིན་ནང་

ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་སྐད་ཆ་ཕྲན་བུ་ལྷག་གི་ཡོད་བཟོ་འདུག དེ་ཚོའི་རིགས་ལ་

ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་པའི་ལས་དོན་ཆེ་སའི་འོག་ལ་ཆུང་ཆུང་ཁ་ཤས་
བློས་གཏོང་དགོས་པ་དང་། ཆུང་ཆུང་ཁ་ཤས་བརྗེད་དགོས་ཀྱི་རེད། འདི་ཚོའི་
རིགས་ལ་བསམ་བློ་ནན་ཏན་མ་བཏང་ན་ཡག་པོ་མི་འདུག ཁུངས་མེད་ཀྱི་སྐད་ཆ་
མང་པོ་བཤད། སྐད་ཆས་རྐྱེན་པས་དོན་མེད་རྣམ་རྟོག་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངང་ནས་
ལས་ཀ་གང་འདྲ་ཞིག་ལའང་སད་རྐྱེན་ཆགས་ན་ཡག་པོ་མི་འདུག དེ་འདྲ་མ་ཡོང་བ་
ཞིག་ཚང་མས་དགོངས་པ་བཞེས་ན་སྙམ་པ་འདུགཅ༽ དགེ་སྐྱོན་གྱི་བསམ་འཆར་དང་། སྒྲིག་ཁྲིམས་ལ་རྩི་སྲུང་།

བསམ་འཆར་དགེ་སྐྱོན་བཤད། བཤད་པའི་མཐའ་མར་གཙང་སེལ་ཐུབ་པ་
ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ལས། རྙོག་དྲ་ལུང་པ་གང་བཟོས། མཇུག་རང་གིས་མ་བསྐྱལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

141

བར་ཁུར་མེད་བྱས་ན་ནོར་འཁྲུལ་རེད། མཇུག་སྐྱེལ་སྟངས་ལས་བྱེད་སོགས་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། ལས་ཀ་དེ་མཐའ་བཟང་པོ་དང་། གྲ་འགྲིགས་པོ། གཙང་མ་
ཞིག་ཡོང་ཐབས་སུ་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་བླང་དགོས། དེ་ཚོར་ཏན་ཏན་དགོངས་པ་བཞེས་ནས་ཡག་པོ་ཞིག་གནང་རོགས། འགོ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བཟུང་ལས་བྱེད་པའི་ཐོག་ནས་མ་འགྲིགས་པ་ཞིག་འདུག་ན་ང་ཚོས་དགའ་བཞིན་སྤྲོ་བཞིན་

ལས་ཀ་བཞག་རྒྱུ་མ་གཏོགས་གང་ཡང་མེད། སྒེར་གྱི་ཁེ་ཕན་ལ་ཐུག་པ་ཏིལ་འབྲུ་

ཙམ་མེད། དེ་བཞིན་སྤྱི་པའི་དོན་དག་རང་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་བསམ་འཆར་
ཤོད་མཁན་རིགས་བྱུང་ན་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་འདྲའི་སྤྱི་དོན་ཐོག་ལ་ཕུགས་

རྒྱང་རིང་པོའི་བསམ་བློ་མ་ནས་མེད་པར་དགའ་མིན་དགའ་མདོག་གི་ཐུག་པ་

དཀྲུག་ཐུབ་ཙམ་གྱི་སྐད་ཆ་བཤད་ན་ཕན་ཐོགས་མི་འདུག སྤྱི་པའི་དོན་ལ་གཞི་ལྷིང་
པོ་ཡག་པོ་བྱས་ནས་བསམ་འཆར་ཤོད་མཁན་ཡོད་ན་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་
ཚང་མས་དགོངས་པར་ཡག་པོ་འཇགས་པ་ཞིག་གནང༌དགོས།
ང་ཚོའི་ཚོགས་འདུ་འདི་རྩེད་མོ་རྩེད་ཀྱི་མེད་ལ། ཟློས་གར་ཡང་འཁྲབ་ཀྱི་མེད།
ང་ཚོས་སྤྱི་པའི་དོན་དེ་ཡག་པོ་ཞིག་དང་། ཚགས་ཚུད་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་སྙམ་སྟེ་
འཚོགས་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོའི་བོད་གཞུང་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ཁས་ལེན་བྱས་མེད། ཨ་
མི་རི་ཀ་དང་། ཨུ་རུ་སུས་ཁས་ལེན་བྱས་མེད། དེ་དག་གིས་ཁས་ལེན་མ་བྱས་པར་
ཁྱད་གང་ཡང་མི་འདུག དོན་ངོ་མར་ང་ཚོའི་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་བློ་གཏད་
བཅོལ་བའི་གཞུང་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་འདི་ལ་མགོ་མཇུག་སྒྲིག་ཁྲིམས་ཡོད་དགོས།
འདིའི་ནང་སྐད་ཆ་ཤོད་སྐབས་མི་ཐུག་པ་ར་བཟི་བ་ཚོགས་བསྡད་པ་ལྟ་བུར་ཁུངས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

142

ལུང་མེད་པའི་སྐད་ཆ་གང་བྱུང་མ་བྱུང་ཤོད་ཐལ་བྱེད་པ་དང་། དོན་དག་མེད་པར་ཁ་
རྩོད་ཀྱིས་ལག་འགྱོགས་བྱེད་གྲབ་ལྟ་བུ་འདི་འདྲ་བྱས་ན་མི་འགྲིགས། འདིར་ཚོགས་
གཙོ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་བཀའ་བློན་ཚོ་ཡོད། ད་ལྟ་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་༸རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེར་ཆ་བཞག་གི་ཡོད་པར་བརྟེན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བཀའ་བློན་ཚོ་དང་། ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ལ་དབང་ཆ་ཞིག་སྤྲད་ཡོད། ཤེས་བཞིན་བསྒོ་བ་རྣར་
གཟོན་གྱིས་གང་བྱུང་མང་བྱུང་བྱེད་མཁན་འདུག་ན་སྐབས་དང་སྦྱར་བའི་བྱེད་འོས་
གང་ཡོད་ཐག་བཅད་ནས་བྱས་ཆོག་གི་རེད། གཞན་དག་ཞུ་རྒྱུ་མེད། བཀྲ་ཤིས་བདེ་
ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

143

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༥ ཉིན། སྐབས་བཞི་པའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་གསར་མཇལ་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ རང་དབང་གི་འཐབ་རྩོད་དང་། སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ།

ད་ལྟ་འདིར་འདེམས་བསྐོ་ཟིན་པའི་སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་ཁྱེད་རྣམས་ལ་བཀྲ་
ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཁྱེད་ཚོས་ཤེས་གསལ་ལྟར། ང་ཚོ་ཚང་མ་རང་གི་
ལུང་པ་ནས་མིའི་ལུང་པར་སླེབས་ཏེ་དུས་སྐབས་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཡིན་རུང་། ཕྱི་རྒྱལ་

ཁབ་དང་། རྒྱ་གར་སོགས་ནང་ངོས་ལེན་ཡོད་མིན་ལ་མ་བལྟོས་པར་བོད་མི་ཚང་
མའི་བློ་གཏད་བྱེད་ཡུལ་བོད་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་མི་

འགའ་ཤས་ཤིག་གི་ཁེ་ཕན་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར་བོད་མི་མང་སྤྱི་ཡི་དོན་དུ་ཡིན། ཇི་

སྲིད་བོད་མི་མང་ལ་བོད་རང་དབང་རང་བཙན་སྒྲུབ་པའི་འདོད་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་
གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་འདྲ་ཞིག་དགོས་མཁོ་ཆེན་པོ་ཡོད། སྒྲིག་འཛུགས་འདི་
ཡང་དུས་ཚོད་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས་པར་བརྟེན། མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་ཆོས་ལུགས་དང་། མི་མང་གི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་འགྲོ་ལུགས་འདི་

དགོས་པ་དང་། རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོས་ཡོད་པས་ད་ལྟའི་དུས་
འདིར་སྤྱི་འཐུས་ཚོའི་གནས་སྟངས་འདི་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད།
དེ་སྔ་སྤྱི་འཐུས་རྙིང་པ་ཚོས་ཀྱང་ལས་དོན་ཡག་པོ་བྱུང་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

144

བརྗོད་ན་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་དགེ་མཚན་དང་གྲུབ་འབྲས་མང་པོ་བྱུང་སོང་། ད་དུང་ཁྱེད་རང་ཚོའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡག་པོ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད། བོད་ནས་ཡོད་པའི་མི་

མང་ཚོས་ང་ཚོར་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱག་གི་ཡོད་པར་བརྟེན་ང་ཚོས་ཧུར་བརྩོན་
གྱིས་བོད་རང་བཙན་ལེན་ཐབས་བྱེད་དགོས། མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་རྣམས་རྒྱ་གར་ས་ཐོག་ཏུ་ལག་ལེན་ཆ་ཚང་བསྟར་མི་ཐུབ་ཀྱང་། ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ་
དང་མཐུན་པའི་གང་ཐུབ་ལག་ལེན་བསྟར་ཏེ་མ་འོངས་པར་ཉམས་མྱོང་ཐོབ་ཐུབ་
པའི་ལས་དོན་སྒྲུབ་དགོས།
ད་ལྟའི་སྐབས་འདིར་ང་ཚོས་གཟབ་གཟབ་དང་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་ནི། ང་ཚོ་
ཚང་མར་སྤྱིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་དང་། སྤྱིའི་ལམ་མང་གཙོ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ལྡན་

གཏན་འཁེལ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ཐོག་ཤར་བསྐྱོད་ཐུབ་ཐབས་ལ་ཚང་མས་ནུས་
ཤུགས་གང་ཡོད་འདོན་དགོས། ཕྱོགས་གང་ས་ནས་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་ཡོང་བར་ཁྱེད་རང་ཚོས་ཀྱང་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། དེ་
མིན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ལངས་ཀྱང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འགྱེལ་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མི་

འགྲིགས། ང་ཚོས་དེ་སྔའང་ལས་དོན་གྱི་འཆར་གཞི་མང་པོ་ཞིག་བསྒྲིགས། དེར་
བསྒྱུར་བཅོས་མང་པོ་བཏང་ཡོད། དེ་འདྲ་བྱེད་དགོས་དོན་ནི་ལོ་རེ་གཉིས་གོང་གི་
ལས་དོན་འགའ་ཤས་ལོ་རེ་ཟུང་རྗེས་དགོས་མཁོ་མེད་པ་དང་། ཡང་ལས་དོན་འགའ་ཞིག་གསར་དུ་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་འགྱུར་བ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་
ཡིན།
གང་ལྟར་སྔ་མའི་འཆར་གཞིར་བསྒྱུར་བཅོས་གསར་པ་སྣ་ཚོགས་གཏོང་དོན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

145

སྙིང་པོ་གནས་ཚུལ་དངོས་ཡོད་དང་བསྟུན་ཏེ་གྲུབ་འབྲས་ཡག་པོ་ཡོང་བའི་ཐབས་

ཤེས་གང་དྲག་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་ལས་དོན་འཆར་གཞི་མང་པོ་ཞིག་

བསྒྲིགས་ཏེ་བྱས། དེ་ཡག་པོ་ཡོང་གི་མེད་ན་བཞག་ཀྱང་ཆོག་གི་རེད། ད་ལྟའི་ལས་

དོན་འཆར་གཞི་ཁག་ལའང་རྒྱུ་མཚན་ཁུངས་ལུང་ཡོད་ངེས་ཅན་གྱི་ལེགས་བཅོས་
གཏོང་རྒྱུ་འདུག་ན་བཏང་ཆོག་གི་རེད། ང་ཚོས་བསམ་འཆར་གྲོས་བསྡུར་བྱས།
དེའི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས། བསྒྱུར་བཅོས་གསར་པ་གཏོང་དགོས་མེད་
ན་ད་ལྟའི་ལམ་འདིའི་སྟེང་ཤར་བསྐྱོད་འགྲོ་ཐུབ་པ་དགོས།

ཁ༽ མི་མང་གི་འབྲེལ་ཟམ་དང་། ནུས་ཤུགས་གཅིག་སྒྲིལ།

བསམ་འཆར་གང་ཡོད་མདུན་དུ་ཤོད་དགོས། བསམ་འཆར་ཤོད་སར་མ་བཤད་པར་རྒྱབ་བཤད་དང་ལྐོག་ལབ་བྱས་ཏེ་མི་མང་པོར་བློ་དོགས་བཟོས། ཡིད་

ཆེས་མེད་པ་བྱས་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་མ་རེད། དེ་སྔ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའམ། བླ་བྲང་
གཅིག་གིས་འཛིན་པའི་གཞུང་ལྟ་བུ་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཟེར་བ་དེ་ད་ཆ་བྱིན་རྟེན་གྱི་

ཕབ་རྒྱུན་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྡད་ཡོད་ན་ལས། དངོས་དོན་དུ་འཕོ་འགྱུར་ཕྱིན་ཚར་བ་རེད།
ད་ཆ་མི་མང་སྤྱི་གཞུང་གི་ལས་དོན་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་སྤྱིའི་ལམ་འདིར་ཚང་མས་

གཟབ་གཟབ་བྱས་ཏེ་འགྲོ་དགོས། ང་རང་ལ་ཆ་མཚོན་ན་འ་འུབ་འདུས་ལ་མ་འདུས་འདི་འདྲ་བྱེད་པ་ལས། ཚེ་མཇུག་འདིར་ཆོས་གཅིག་རང་བྱས་ཏེ་སྡོད་རྒྱུ་བྱུང་ན་
བསམ་པ་འདུག ངས་བྱས་ནས་ཡག་པོ་དང་། འཇོན་པོ་ཞིག་ཡོང་བསམ་པ་མི་འདུག་ཀྱང་། ཡོང་ན་གཅིག་དང་མི་ཡོང་ན་གཉིས་ཨུ་ཚུགས་བྱེད་དགོས་པ་འདི་ནི་

ད་ལྟའི་དུས་འདིར་བོད་མི་ཚང་མས་ང་ལ་དགའ་པོའི་སྒོ་ནས་རེ་བ་དང་བློ་གཏད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

146

བཅོལ་བར་བརྟེན་ང་ཚོ་ཚང་མའི་བར་ལ་སྒྲོག་ཁ་རྒྱག་མཁན་ལྟར་སྡོད་དགོས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

ཁྱེད་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་ཡིན་པས་སྤྱི་མི་ལེགས་པོ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པ་དགོས། ད་ནས་
སྤྱི་མི་ཡིན་སྙམ་དུ་སྤྱིའི་ལས་དོན་ཁོ་ནར་བརྩོན་ཏེ་མི་མང་ནས་ཡིད་ཆེས་ཆ་འཇོག་
འཕེར་བ་ཞིག་དགོས་པ་མ་གཏོགས། སོ་སོའི་རིགས་རུས་ལྟ་བུ་དང་། རང་རང་ཡོང་
ཁུངས་རེ་ཡོད་པ་དེ་གཅིག་པུའི་ཕྱོགས་ཞེན་བྱས་ན་གྲ་འགྲིགས་པོ་ཡོང་གི་མ་རེད།
ལས་དོན་གང་རས་སྤྱིའི་གཞུང་དང་། མི་མང་ཡོངས་ཀྱི་བདེ་དོན་ཁོ་ནར་འབད་
བརྩོན་བྱས་ན་ལས་དོན་གྲ་འགྲིགས་པོ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ང་ཚོའི་མི་

མང་བདེ་དོན་ཆགས་འཇིག་གི་ས་མཚམས་གལ་འགངས་ཆེན་པོར་ཐུག་ཡོད་པའི་
དུས་སྐབས་འདིར་ཚང་མས་མ་བྱས་དོགས་མེད་རུང་། ད་དུང་ཡང་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་གང་ཅིར་གཟབ་གཟབ་ནུས་ཤུགས་ཆིག་སྒྲིལ་གནང་དགོས། ད་ལྟ་ཞུ་
རྒྱུ་དེ་རང་ཡིན། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

147

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༠ སྔ་དྲོ་བཀའ་བློན་རྣམ་པ་དང་།

སྤྱི་འཐུས་ཁག ལས་བྱེད། ཕྱོགས་མཐའི་སྡོད་སྒར་ཁག་གི་འཐུས་
མི་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ རྒྱ་གར་གྱི་གནས་སྟངས་དང་། འཕགས་གཞུང་ལ་སྙན་ཞུ།

ཁ་ས་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཕེབས་ནས་གྲོས་ཆོད་སྐོར་དང་། བརྟན་བཞུགས་
སྐོར་བཀའ་མོལ་བྱུང་། ད་ལམ་ཚོགས་འདུར་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་བླངས་ཏེ་སོ་སོའི་བསམ་འཆར་གང་ཡོད་ལྷུག་བརྗོད་ཡག་པོ་བྱས་པ་འདྲ། དེ་ལ་ངས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་གི་ཡིན།

དེ་རིང་འདིར་ང་ཚོ་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་བའི་སྐབས་འདིར། ངོས་རང་གི་བསམ་

ཚུལ་ཕྲན་བུ་ཞུས་ན། ཚོགས་འདུ་ནས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་འབུལ་རྒྱུའི་སྙན་ཞུ་ཞིག་

བཟོས་པ་དེ་གས་འགྲིགས་རྒྱུ་ཞེས་ཁ་ས་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ལ་ཞུ་རྒྱུ་བྱུང་ཡང་།
མདང་དགོང་བསྐྱར་དུ་བསམ་ཞིབ་སྐབས། སྙན་ཞུ་དེ་དག་གིས་བོད་དོན་ཐོག་ཆ་
ཤས་ཤིག་ལས་མིན་ཡང་ཕན་ན་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་ཡིན་ནའང་། ད་ལྟའི་

སྐབས་འདིར་དུས་ཚོད་མ་རན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་

བོད་དོན་ཐོག་དགོངས་བཞེས་རྩ་བ་ནས་མེད་པ་མིན་ནའང་། སྲིད་དོན་ཐོག་ཏུ་
མཛའ་དཀའ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། གཞི་རྩ་ཨིན་དྷར་གྷན་དྷིར་འོས་བསྡུ་ཐོབ་ཟིན་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

148

ཡང་། ད་ལྟ་ལྷིང་འཇགས་མ་ཟིན་པས་ང་ཚོའི་སྙན་ཞུར་ཕན་ཐོགས་གང་འདྲ་ཞིག་

ཡོང་གྲབས་ཡོད་དམ། རྒྱ་གར་ཕྱི་རྒྱལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་ཚོའི་མཐོང་
ཚུལ་ལ་བོད་མི་ཉུང་ཤས་ལས་མེད་པ་ཚོ་ཕན་ཚུན་ཤོག་འཐེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་
མཐོང་ཚུལ་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར་དོན་ཕན་དེ་ཙམ་ཨེ་ཡོང་། ད་ལམ་ངང་འཐེན་
བྱས་ན་བསམ་གྱི་འདུགང་ཚོའི་འདི་དོན་ཕན་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཡིན་པས། རྒྱལ་ཚོགས་ལ་ཞུ་སྐབས་
ཤིག་གམ། དེ་མིན་དུས་ཚོད་ངེས་ཅན་ཞིག་དང་བསྟུན་ནས་ཞུས་ན་ལེགས་སྙམ།
འདིར་ཁོང་ཚོ་བསུན་སྣང་སྐྱེ་གཞི་དང་། ནུས་པ་བརླག་གཞིར་གྱུར་ན་མི་ལེགས་
པར། འདི་སྐོར་དགོངས་པ་ཞིག་བཞེས་ན་བསམ་གྱི་འདུག ངའི་མིང་ཐོག་ནས་
གསུམ་བཅུའི་གསུང་བཤད་སོགས་འདོན་སྤེལ་སྐབས་ཀྱང་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་མཛད་དཀའ་ཡོང་གི་འདུག་པས། སྙན་ཞུ་བྱབ་ཆུང་ལྟ་བུར་སོང་ན་མི་ལེགས། ཞེས་སྩལ་
བར། བཀའ་བློན་དང་། ཚོགས་གཙོ་ནས་དེ་དོན་གནས་སྐབས་ངང་འཐེན་ཞུས་འཐུས་སྙན་སེང་ཞུས།

ཁ༽ ཚོགས་འདུར་སྒྱུར་བཅོས་དང་། གྲོས་ཆོད་འགོད་སྟངས།
ལོ་ཤས་སྔོན་ང་ཚོས་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་བཟོས་པ་དེ་ལ་ཐོག་མའི་འགྲོ་

སྟངས་ནས་ཕྲན་བུ་བསྡུས་སུ་བཏང་ཡོད། ད་དུང་སྒྱུར་བཅོས་དང་། སྣོན་འཕྲི་བྱེད་དགོས་པ་ཡོད་ན་བྱས་ན་སྙམ། དཔེར་ན། གཞི་རྩའི་ལས་བསྡོམས་ཡིག་ཆ་རྣམས་

པར་བརྒྱབ་སྟེ་སྔོན་ཚུད་ནས་འགྲེམས་སྤེལ་ཐོག འཐུས་མི་འཛོམས་པའི་སྐབས་ཡི་

གེ་ཀློག་ཉན་མ་དགོས་པར་དོན་ཐོག་གོ་བསྡུར་བྱ་དགོས་ཁག་བྱས་ན་དུས་ཚོད་ཆུད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

149

ཟོས་མི་འགྲོ་བ་ཡོང་གནས་སྙམ་པ་དང་། དེ་མིན་ལེགས་བཅོས་བྱ་འོས་གང་འདུག་
དགོངས་པ་བཞེས་ན་ལེགས། དེ་སྐོར་བཀའ་ཚོགས་དང་སྐད་ཆ་ལྷང་ཙམ་ལྷང་ཙམ་བྱུང་ཡང་དེ་མུར་ལུས་པ་རེད།
གྲོས་ཆོད་བྱ་རྒྱུའི་དོན་ཚན་ཚོའི་སྐོར་ལ། ཚང་མས་བསམ་འཆར་གང་ཡོད་
བཏོན། གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་བཟོས་པ་གང་ལེགས་ཡིན་ཀྱང་། ངོས་རང་ལ་མཐོང་ཚུལ་
འདི་འདྲ་ཞིག་འདུག ད་ལྟ་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདིར་ཚང་མར་ཆོས་དད་ཡོད་པ་དང་།
དེའི་དབང་གིས་ལས་དོན་ཐོག་ལའང་ཆོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདྲེས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
དང་། དཔེར་ན། སྐུ་ཕྱཱའི་སྐོར་ཞེས་དང་། ལྷ་བླའི་ལུང་དོན་ཞབས་རིམ་སྒྲུབ་ལུགས་
སྐོར་ལྟ་བུ་དང་། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དབུ་བཞུགས་ཀྱིས་གཡང་སྒྲུབ་བྱ་རྒྱུ་ཟེར་བ་
ལྟ་བུ། དེ་ཚོ་རེད་ལྟ་རེད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོའི་ཚོགས་འདུའི་ངོ་བོ་མི་རིགས་གཅིག་གི་

རྩ་དོན་སྐོར་ཡིན་པ་དང་། མི་རིགས་དེ་ཆོས་ལྡན་མི་རིགས་ཡིན་པའི་དབང་གིས་

བསམ་འཆར་དེ་རིགས་བྱུང་ནའང་། དེ་གྲས་གྲོས་ཆོད་ནང་མ་བཀོད་པར་ཤོད་ལྷེ་
ཟུར་འདོན་གྱིས་འབྲེལ་ཡོད་གང་ཡིན་ལ་སྤྲད་ན་འགྲིགས། དེ་དག་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་
ཡིན་ཡང་། རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་ཁྲོད་མ་ཤེས་མཁན་འགའ་ཞིག་ནས་ཅི་ཡིན་སྙམ་

སྲིད་པ་དང་། རིམ་པས་རང་རེའི་མི་ཐོག་བརྗེས་པའི་མཚམས་སུ་དེ་གྲས་ཅོལ་ཆུང་
ལྟ་བུ་འགྱུར་སྲིད།
དེ་ནས་གྲོས་ཆོད་ནང་དོན་ཚན་ཆུང་ཙག་དེ་རིགས་མ་བཀོད་པར། རྩ་བའི་
གཞིས་བྱེས་བོད་མིའི་བདེ་དོན་ལྟ་བུ་དོན་རྩ་ཆེ་ཁག་བཀོད་ན་ལེགས། གྲོས་ཆོད་
ཤོག་ལྷེ་མང་ཉུང་ལ་ལྟོས་པ་མེད། ལས་བྱེད་པ་ཕན་ཚུན་འཛོམས། གནས་ཚུལ་ལ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

150

གོ་བསྡུར་ལེགས་པོ་བྱས་ན་དགོས་དོན་དེ་གས་འགྲུབ་པས་གྲོས་ཆོད་ཤོག་ལྷེ་
གཅིག་ནས་མེད་ནའང་འགྲིགས།

ག༽ དེབ་རིགས་འབྲི་རྩོམ་དང་། ཞི་ལྷིང་གི་གལ་གནད།

དེབ་བྲིས་མཁན་གྱི་གནས་ཚུལ་སྐོར་ཞིག་ཁ་ས་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ལའང་ཞུ་
རྒྱུ་བྱུང་། རང་རིགས་དེབ་བྲིས་མཁན་ལ་རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་ཡོད་ཀྱང་། གནས་
ཚུལ་མགོ་མ་འཚོས་པར་བྲིས་མཁན་དང་། འགའ་ཞིག་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་དཀྲོག་
གཏམ་བཟོ་མཁན་ཡོང་སྲིད་ནའང་། དེ་ཚོར་ལམ་སེང་ལན་འདེབས་བྱ་རྒྱུའང་དཀའ། བོད་རིགས་ནང་ཁུལ་ནས་དེབ་བྲིས་མཁན་མང་ཙམ་བྱུང་ན། ཀློག་མཁན་ཚོས་ཀྱང་བོད་མི་རང་གིས་བྲིས་པར་བསམས་ནས་ཚད་འཛིན་ཆེ་བ་ཡོང་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད།
སྟངས་འཛིན་བྱས་ན་བསུན་སྣང་སྐྱེ་གཞི་ཙམ་ལས་ཕན་ཐོགས་དེ་ཙམ་ཨེ་ཡོང་།
དེའི་རིགས་གློད་ན་ལེགས། དམར་པོའི་ཡུལ་ཁག་ནང་དུའང་། གསར་འགྱུར་དང་།

དེབ་བྲིས་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་རང་དབང་འཕྲོག་གི་འདུག་ཅེས་སྐྱོན་བརྗོད་ཆེན་པོ་བྱེད་
པའི་གཞི་རྐྱེན་གཅིག་དེ་རེད། སྟངས་འཛིན་བྱས་པའི་དབང་གིས་དེབ་འབལ་དཀོན་
ལའང་ཁྱད་ཆེན་པོ་ཡོད།
དེ་ནས་གནས་ཚུལ་སྔོན་ཞུས་ལྟར། ཚང་མས་ལྷིང་པོ་བྱ་རྒྱུ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་
འདུག ལྷིང་པོ་མ་བྱས་པར་དོན་དག་འགྲུབ་རྒྱུ་མེད་པ་རིགས་པས་དཔག་ནའང་

ཤེས་གསལ་རེད། མི་ཚང་མ་བསམ་བློ་གཅིག་ལྟ་བུ་ཡོང་མི་ཤེས་ཁར། ཚང་མར་
ཆགས་སྡང་གི་བློ་ཡོད། ཆགས་སྡང་ཡོད་མུར་ད་དུང་ཆགས་སྡང་ཇེ་ཆེར་བཏང་ན་
དགོས་པ་མེད། འགའ་ཤས་ནས་ཤོག་འཐེན་བྱས་རུང་དེ་ལ་ལམ་སེང་འདྲོག་དགོས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

151

དོན་མེད། ས་ཡིག་ལེན་ལེན་དང་། མི་མང་དཔུང་ངོམས་བྱས་ནས་བདེན་པ་སྒྲུབ་མི་

ཐུབ། རྒྱ་གར་སོགས་ནས་གནས་ཚུལ་ངོ་མ་ཇི་ཡིན་མ་ཤེས་པར་ཕྱི་ནས་བལྟ་དུས་

བོད་མི་ཉུང་ཤས་ལས་མེད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱང་རྡོག་ལ་འགྲིལ་པོ་མི་འདུག་བསམ་པ་

བྱུང་ན་སྐྱོན་རེད། ཚང་མས་ལྷིང་པོ་བྱས་ན་ཡག་གི་རེད། ཅེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

152

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ཕོ་བྲང་ཚོམས་ཆེན་དུ་བཀའ་ཤག་དང་། ཚོགས་གཙོ་གཉིས། སྤྱི་འཐུས་བྱིངས། ཆུ་སྒང་ལས་བྱེད་པ་ཁག་གཉིས། གློའི་འཐུས་མི་གཉིས་བཅས་འཛོམས་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་དང་། གློ་སྒྲིག་གི་དཀའ་རྙོགཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་ཁྱེད་རང་ཚོ་ནང་ཁུལ་མཐུན་མིན་དང་། ཚོགས་འདུར་འཐུས་
མི་ཡོང་ཕྱོགས་སྐོར་ལ་རྟག་པར་རྙོག་དྲ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ད་ལམ་མི་

ཚང་མ་འཛོམས་སྐབས་སུ་སྐད་ཆ་བྱས་ན་འགྲིགས་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པ་བྱུང་། དེ་རྗེས་གློ་ནས་ཡོང་བ་གཉིས་ཀྱིས་རྙོག་དྲ་བཤད་པ་རེད། དེ་ལ་རྙོག་དྲ་སྣོན་མ་བཟོ་མ་
དགོས་པར་ད་ལྟ་སྐད་ཆ་བྱེད་རྒྱུར་བསྡད་པ་དེ་གནས་སྐབས་ཚོགས་འདུར་ཡོང་མ་དགོས་པ་བྱས། སྐད་ཆ་སང་ཉིན་འགྲིགས་ན་གནངས་ཉིན་ཚོགས་འདུར་ཡོང་ཆོག་
པ་བྱས་ན་བསམ་བྱུང་། ཁ་སང་གི་གནས་ལུགས་འདི་འདྲ་ཡིན། དེ་མཇུག་ལ་ཁྱེད་
རང་ཚོ་ཕན་ཚུན་ཁྲོག་ཐེབས་པ་འདྲ།
ད་ཁྱེད་རང་ཚོ་ནང་ཁུལ་མཐུན་མིན་སྐོར་ལ་གནས་ཚུལ་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་
འདུག ཁ་སང་ངས་བརྗོད་རྒྱུ་དེ་འཕྲལ་སེལ་ལེ་འགྲིགས་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ་སྔོན་ལ་
ཚོགས་འདུའི་སྐོར་ལྷིང་འཇགས་བཅུག དེ་ནས་གཞི་རྩ་ཕན་ཚུན་གཏུགས་ཏེ་སྐད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

153

ཆ་ཞིབ་ཞིབ་མོལ་མོལ་བྱས་ན། སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད་ལ། འགྲིག་གི་རེད་
བསམ་པ་བྱུང་ཡང་སྔོན་ལ་བཟོ་ལྟ་ཁྱད་མཚར་ཁྱད་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། དེའི་སྐོར་
ལ་གནད་འགག་གང་ཡང་མི་འདུག ཚོགས་འདུར་ཞུགས་ཕྱོགས་སྐོར་ལའང་གནད་
འགག་གང་ཡང་མི་འདུག ད་ཆ་རྩ་བའི་དོན་དག་སྐོར་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་ན་ཡག་པོ་
མིན་ནམ་སྙམ།
རྩ་བ་ནི་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། གནས་ཚུལ་འདི་དག་དེང་སང་གི་གནས་

ཚུལ་མིན་པར་ལོ་གཅིག་གཉིས་ཕྱིན་པའི་ན་ཚ་རྙིང་པ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད།
གཞི་རྩ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་བདེན་པ་བདེན་འབྲེལ་ཡོད་ཤས་ཆེ། དེ་མཚུངས་ནོར་
འཁྲུལ་ཡང་ཡོད་པ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ངོས་ནས་བར་ལམ་མཐོང་ཚུལ་ལ་
གཞིགས་ན། རྩ་བ་ནི་ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་སོ་སོའི་ལུང་པ་དང་། མི་རིགས་ལ་ཤ་ཞེན་
ཡོད་པ། རྒྱ་མིས་བོད་ནང་གནས་ཚུལ་ཐབས་སྡུག་བྱས་པ་དེ་ལ་སེམས་ནང་ན་ཚ་ཡོད་མཁན་ཡིན་པ་ཚང་མ་གཅིག་པ་རེད། དེ་ནི་རྩ་དོན་ཡིན་པས་གཞི་རྩ་དེ་ལ་ང་
རང་ཚོ་ཚང་མ་བསམ་ཚུལ་གཅིག་གྱུར་རེད། དེ་རིང་འདི་གར་འཛོམས་པ་ཚང་མ་
ངས་ངོ་ཤེས་པ་ཤ་སྟག་རེད། བར་ལམ་སྐད་ཆ་ལྷགས་པའི་སྐོར་ལ་ང་ཚོ་ཐུག་ནས་
བཤད་རེས་བཏང་ན། གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་འགྲིག་གི་རེད་བསམ་པ་འདུགདེ་རིང་འདི་གར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་བཀའ་ཤག་དང་། དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས།

ཕན་ཚུན་སྐད་ཆ་ཤོད་རེས་ཡོད་མཁན་ཁྱེད་རང་ཚོ་སོ་སོར་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡོད་རྣམས། ཚིག་གི་ལོ་མ་རྒྱས་བཤད་མ་དགོས་པར། རྩ་བའི་ན་ཚ་གང་ནས་གཏོང་གི་འདུག་པ་དེ་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་བཤད་དགོས། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་མ་འགྲིགས་པ་དང་།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

154

བཀའ་ཤག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་མ་འགྲིགས་པ། གཞན་སུ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་མ་
འགྲིགས་པ་ཡོད་ནའང་། དེ་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་བཤད་དགོས། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་མ་འགྲིགས་པ་དང་། ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་འདུག་ན་ནི། ང་ཚོ་ཚང་མས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་
དག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་བ་མ་གཏོགས། སྒེར་ཕན་ཚུན་དགའ་མིན་དགའ་མདོག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་དོན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད། དེར་བརྟེན་ལས་དོན་ཐོག་ལ་རྒྱུ་མཚན་
དང་ལྡན་པའི་ནོར་འཁྲུལ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ན་ནི་སུའི་ཕྱོགས་ནས་ནོར་ཡོད་ནའང་དེ་ལ་
དགོངས་དག་ཞུ་རྒྱུ་རེད། ཡང་དེ་འདྲའི་ནོར་འཁྲུལ་མེད་ན་ནི། ཕན་ཚུན་གཡའ་སེལ་
གང་བྱེད་དགོས་ཀྱང་བྱས་ན་འགྲིགས། གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་ལེ་འགྲིགས་པ་ཞིག་བྱུང་

ན་ཡག་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུགཁ༽ ཚོགས་འདུའི་མི་འགྲོ་དང་། དཀའ་སེལ་གྱི་གོ་བསྡུར།

གཞི་ནས་ད་ལམ་ཚོགས་འདུའི་མི་འགྲོའི་སྐོར་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོ་འཐེན་འཁྱེར་
ཕྲན་བུ་བྱུང་བ་རེད། ང་ཚོས་མང་གཙོའི་ལམ་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་སྟབས། ངོས་གཅིག་

ནས་ཡག་པོ་འདུག་སྟེ། ངོས་གཅིག་ནས་གནད་དོན་དེ་བྱབ་ཆུང་ཞིག་ལ་ཐུག་པ་

རེད། རྩ་བའི་མདུད་པ་དེ་གཞིག་ན་གཞན་དག་རང་ཞིར་འགྲོ་རྒྱུར་བརྟེན། ང་རང་ཚོ་
གཅིག་ཐུག་སྟེ་རྩ་བའི་སྐད་ཆ་ལྷགས་སའི་གནད་དོན་གང་ཡིན་སྦྱངས་བཤད་བྱས་
ན་གཅིག་བྱས་ན་ཐབས་ལམ་རྙེད་མདོག་ཁ་པོ་རེད། ཐབས་ལམ་ཡོད་པ་གཅིག་དང་
། སྒྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་འདུག་ན་ནི་སྒྲུབ་རྒྱུ་རེད། བསྒྲུབ་མ་ཐུབ་པ་གཅིག་འདུག་ན་ནི་བྱ་

ཐབས་མེད་པ་རེད། ད་ཆ་སོ་སོ་སོ་སོར་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡོད་ཀྱང་ཤོད་དགོས། ཤོད་པ་དེ་ཡང་དྲང་པོ་དྲང་བཞག་ཤོད་དགོས་པ་ལས། ཧམ་པ་སུ་ཆེ་བྱས་ཏེ་བཤད་ན་མི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

155

འགྲིགས། རྩ་བའི་དོན་དག་སོ་སོ་སོ་སོའི་སེམས་ནང་ན་ཚ་གང་དང་གང་ཡོད་པ་དེ་
དྲང་པོ་བཤད། གསལ་པོ་བཤད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཡག་པོ་མིན་ནམ་བསམ་བྱུང་།

ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཆོས་ཁས་ལེན་གྱི་རེད། འདི་ཕྱི་ཁས་ལེན་གྱི་རེད། བླ་
མ་དཀོན་མཆོག་ཁས་ལེན་གྱི་རེད། དེས་ན་ལས་རྒྱུ་འབྲས་དང་། འདི་ཕྱི་དཔང་

འཕེར་ཐོག་ནས། གང་ཞིག་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ནའང་བཤད་ཆོག ཅེས་བཀའ་སློབ་སྩལ་
ཞིང་། དེ་རྗེས་ཕྱོགས་སོ་སོ་ནས། རང་རང་གི་ལྟ་ཚུལ་མཐོང་ཚུལ་རྣམས་རིམ་

བཞིན་ཞུས། གློའི་ངག་ཕྲུག་ནས། བཀའ་ཤག་གིས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ཞུ་དགོས་
ཞེས་བདག་སྤྲོད་མ་གནང་ཚུལ་ཞུས་པའི་མཚམས་སུ།
རང་གི་སྐད་ཆ་ཕྲན་བུ་མགོ་མ་འཚོས་པའི་གནས་ཚུལ་རེད། དེ་སྐོར་བཀའ་ཤག་ལ་ལེ་ཁག་མེད། རྙོག་དྲ་འདི་བཀའ་ཤག་གཅིག་པུས་ཐག་ཆོད་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་

རེད། འདི་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་བསྟུན་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད། ངའི་བསམ་ཚུལ་ལ་རྒན་ཡེ་ཤེས་དྷ་རམ་ས་ལར་ལས་ཀ་ཞིག་སྤྲད་དེ་ཞོག་རྒྱུ་དང་།
གནས་སྟངས་ཡར་གློ་ལ་སློག ཡ་གིའི་ལས་ཀ་རྣམས་མཇུག་བསྡོགས། དེ་ནས་མར་
ཡང་བསྐྱར་ཡོང་རྒྱུ་བྱས། ང་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་འདི་རེད། འོན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཡར་གློ་
ལ་འགྲོ་རྒྱུ་དེ་ལྡི་ལི་ནས་བཀག་པ་རེད། མཐའ་མ་ཡང་ཤོར་བ་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་

ཚུལ་བྱུང་སྟེ་གནད་འགག་ཅིག་རྒྱ་གར་ལ་ཐུག་ཡོད་སྟབས། དེ་སྐོར་ལྡི་ལིར་འབྲེལ་
ཡོད་ལས་ཁུངས་ལ་ཤོད་ཅེས་བརྗོད་དགོས་དོན་དེ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོའི་སྤྱི་མ་སྦོམ་

གྱི་སྐད་ཆ་རྒྱ་གར་གཞུང་ཟེར་བ་དེ་ཡང་མ་རེད། འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ལས་སྐད་ཆ་བྱས་ནས་ཁ་དན་ཚིག་ལ་གནས་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་མ་གཏོགས། བཀའ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

156

ཤག་གཅིག་པུས་སྟངས་འཛིན་བྱ་ཐབས་ཡོད་པ་མ་རེད། བཀའ་ཤག་ནས་དཀའ་
ངལ་སེལ་ཐུབ་པ་དང་། ཐབས་ཤེས་སྤྲོད་ཐུབ་ཐབས་ཡོད་བཞིན་དུ་མིག་ན་ལག་

བཟོས་ཆེད་མངགས་བྱས་ནས། ཕྱིན་ཆད་རྙོག་དྲ་སློང་རྒྱུའི་དོན་དག་ལ་འབྲེལ་ཡོད་
རྒྱ་གར་ལས་ཁུངས་ལ་ཞུས་པ་དེ་འདྲ་མ་རེད། འདིའི་ཡོང་རྐྱེན་དེ་འདྲ་རེད། ཡང་།
རྒྱུ་མཚན་འདི་འཁྱེར་ནས་བཀའ་ཤག་ལ་ཡིད་ཆེས་བརླག་གཞི་བྱས་ན། དེ་དངོས་
ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མ་མཐུན་པ་རེད། གསལ་པོ་བྱས་ནས་བརྗོད་ན་མ་གཏོགས་འདི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་རེད། ཅེས་བཀའ་སློབ་སྩལ། དེ་རྗེས་གཞན་དག་ནས། སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་མུ་མཐུད་༸སྙན་སེང་ཞུས།

ག༽ འགོ་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་། དགེ་སྐྱོན་གྱི་གནས་ཚུལ།

ཡང་། ༸གོང་ས་མཆོག་ནས། གསལ་བཤད་བྱེད་རེས་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་། ངའི་མཐོང་ཚུལ་བྱས་ན། བར་ལམ་རྙོག་དྲ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། ཚང་མ་ཚུར་འཛོམས་ཏེ་ཞིབ་མོལ་བྱས་ན་འགྲིགས་འགྲོ་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དཔེར་ན། རྒྱལ་ལོ་དོན་
གྲུབ་ལ་མཚོན་ན། ངའི་སྤུན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དག་སྐྱེལ་བྱས་པ་མིན་ཡང་། ཉམས་

མྱོང་གིས་མ་འདང་པའི་དབང་གིས་ལས་དོན་ཐོག་དགེ་སྐྱོན་མང་པོ་བྱུང་ཡོད།
སྐབས་རེ་ང་བློ་ཕམ་དགོས་པ་དང་། བཀའ་ཤག་བློ་ཕམ་དགོས་པ་ཐེངས་མང་པོ་བྱས་ཡོད། ཡང་དེ་དང་ཆབས་ཅིག་རྒྱལ་དོན་གྱིས་མ་གཏོགས་བཀའ་ཤག་སོགས་
གཞན་དག་སུས་ཀྱང་བྱེད་མ་ཐུབ་པའི་ལས་ཀ་ཡང་མང་པོ་བྱས་ཡོད་ལ། བྱས་རྗེས་
བཞག་ཡོད། ལས་ཀར་ནོར་འཁྲུལ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་ཡོད་པ་
ཚོད་ཐིག་གི་ཡོད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

157

ལྷ་མོ་ཚེ་རིང་དེ་ཙམ་ཞིབ་རྒྱུས་མེད་ཀྱང་ཐེངས་འགའ་ཤས་ཐུག་ཡོད། ཁྱེད་
རང་ཚོས་རྒྱ་མི་རེད་ཟེར་བ་དེ་ཡང་ནོར་འཁྲུལ་རེད། ཁོ་ཨ་མདོ་ཡིན་ཐག་ཆོད་རེད།
དེ་བཞིན་རྒན་ཡེ་ཤེས་ལ་མཚོན་ན། ཐེངས་འགའ་ཤས་ཐུག་ཡོད། མགོན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་བློས་འགེལ་སའི་མི་ཞིག་རེད། ཐོག་མའི་སྐབས་སུ་རང་གི་ཁེ་ཕན་བློས་
བཏང་ཐོག་ནས་ལོ་མང་རིང་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་སྟེ་བྱས་རྗེས་ཡོད་པའི་མི་ཡིན། འོན་
ཀྱང་སྐྱོན་མེད་པའི་མི་མ་རེད། བར་ལམ་དངུལ་མང་པོ་བར་ལག་བོར་ཟེགས་བཏང་
། རང་གི་དགའ་མིན་མི་རེ་ཟུང་ལྐོག་གསོད་ཀྱང་བྱས་མེད་པའི་ངེས་པ་མི་འདུགདེ་བཞིན་དུ་སྙན་གྲགས་དང་། བྲའུ་དཔོན། རྣམ་རྒྱལ་རྡོ་རྗེ་ཁྱེད་རང་ཚོས་སྤྱི་འཐུས་བྱས་སྟབས། ངས་ངོ་ཤེས་ཀྱི་རེད། བློས་མ་འཁེལ་བའི་མི་མ་རེད། ད་ཆ་རྣམ་
རྒྱལ་རྡོ་རྗེ་གྲོངས་ཟིན་པ་རེད། དེ་གོང་ང་རྒྱ་ནག་ནས་ཡར་ཡོང་དུས་སྡེ་དགེ་ཡེ་ལུང་
བྱ་རྒོད་ཚང་ལ་ཞག་གཅིག་བསྡད་པ་ཡིན། ཕྱི་ལ་རྒྱ་མིའི་དམག་མིས་སྲུང་བྱ་ཡོད།
སང་ཉིན་དེ་ནས་ཐོན་ཁར་བྱ་རྒོད་ཚང་ངའི་སར་ཡོང་ནས་ད་ཆ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་རང་བཙན་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ལས་འགུལ་བྱ་རྒྱུ་བྱུང་ན་ཞེས་
བསམ་ཚུལ་ཟེར་གྱི་འདུག རྒྱ་མི་ཐོག་མར་འབྱོར་སྐབས་ཁོང་ཚོས་མགོ་བདེ་དྲན་
འཕྲུལ་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། ད་ཆ་བསམ་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཡག་པོ་རེད་བསམས་ནས་ང་ཡང་དགའ་པོ་བྱུང་།
རྣམ་རྒྱལ་རྡོ་རྗེ་ཁོང་ཚོའི་གཡོག་པོ་ཡིན་པ་རེད། སྤྱི་འཐུས་འཁྱུར་བའི་རྗེས་
སུ་རྒྱལ་དོན་དང་མ་འགྲིགས་པའི་སྐད་ཆ་ཡོང་སྐབས། ང་བོད་པ་མ་གཏོགས་རྒྱ་མི་བྱེད་འདོད་རྩ་བ་ནས་མེད་ཟེར་གྱི་འདུག དེ་རྩ་དོན་རེད། བསྟན་པ་ཆབ་སྲིད་གོ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

158

བརྗེས་རྒྱག་མཁན་ཞིག་མ་རེད། དེ་བཞིན་ངག་ཕྲུག་དང་། སྐལ་བཟང་ཆོས་འཛིན་
ལ་ཆ་བཞག་ན། མ་ཎི་བགྲང་མཁན་ཞིག་རེད། ངག་ཕྲུག་ནས་ཉན་ཤེས་གོ་ཤེས་མ་
བྱས་པར་ཨུ་ཚུགས་ཚ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུའི་འདོད་པ་ཁེངས་
མིན་བྱུང་བ་ལ་བཟོད་སྒོམ་མ་བྱས་པར། གཞན་སེམས་ལ་གནོད་ཚབས་གང་ཆེའི་

སྐད་ཆ་ཤོད་རེས་བྱས་སྟབས། དེའི་ཚོད་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་རྣམ་འགྱུར་སྡུག་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ་
མཐའ་མར་བརྐྱང་བསྐུམ་མ་ཤེས་པ་བྱུང་བ་ལས། དྲང་འབྲེལ་ཞིག་བཤད་ན་མི་འགྲིགས་པའི་རྩ་དོན་གང་ཡང་མི་འདུག་བསམ་གྱི་འདུག དེ་འདྲ་མིན་པར་ཉོན་
མོངས་ལ་གོ་སྐབས་སྤྲད། ཆགས་སྡང་ལ་བདེན་ཁ་སྦྱིན་ན། རང་གཞན་ཚང་མ་མ་
སྐྱིད་པ་ཞིག་ལས་ཡོང་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། གྱོང་ཉོན་མོངས་ལ་བསྐུར་ནས་བཟོད་བསྲན་བྱས། ཕམ་ཁ་འཁུར་རེས་བྱས་ན་ཕྱོགས་ཚང་མར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་བ་ལས། ཕྱོགས་གཅིག་དཀར་པོ་དཀར་རྐྱང་དང་། གཅིག་ནག་པོ་ནག་རྐྱང་རེད་ཅེས་ཐག་
གཅོད་གང་འདྲ་བྱས་ནས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད།

ང༽ བར་ལམ་གྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། ༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད།

ཡེ་ཤེས་སྐོར་གྱི་རྙོག་དྲ་ལོ་མང་པོའི་སྔོན་ནས་བྱུང་ཡོད་ནའང་། ང་ཚོར་
ཁྲིམས་སར་གཏུགས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱ་ཡུལ་མེད། ཁ་ནས་དགེ་སྐྱོན་བཤད་དེ་ཐབས་ཤེས་བྱ་རྒྱུ་དེ་རེད། བར་སྐབས་བབ་བརླིང་བརྟན་གསུམ་སུས་བྱས་ཡོད་ཟེར་ན། བཀའ་ཤག་ནས་བྱས་ཡོད། དེ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཕྱོགས་ཚང་མའི་
མཐོང་ཚུལ་ངན་པ་བྱུང་བ་དེ་རེད། སྐབས་དེའི་གནས་ཚུལ་དང་བསྟུན་ནས་བཀའ་
ཤག་ནས་འོས་འཚམས་ཀྱི་བཀའ་དཔྱད་བཏང་བ་ལ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་སྐྱོན་དུ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

159

བལྟས་ནས་བརྩི་བཀུར་ཇི་བཞིན་བྱས་མ་སོང་། རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་དང་མི་འགའ་

ཤས་ནག་པོ་རེད་ཅེས་དམར་བསད་བཏང་ན་བོད་རང་བཙན་ལ་གང་ཞིག་ཕན་གྱི་

རེད། སྤྱི་དོན་ལ་གང་ཞིག་ཕན་པ་འདུག བསམ་བློ་ཐོངས་དང་།
རང་གི་ཁེ་ཕན་གཞི་རྩར་བཞག་ནས་དེང་སང་རྒྱ་ནག་དང་། ཨ་རི་མཐུན་ལམ་

བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། བྲུའུ་དཔོན་དང་། རྣམ་རྒྱལ་རྡོ་རྗེ་དེ་སྔ་དགྲ་གཤེད་
ཡིན་ནའང་། རྒྱ་མི་བོད་དུ་འབྱོར་རྗེས་གྲོགས་པོ་བྱས་པ་མ་རེད་དམ། དེ་རླབས་
ཆེན་གྱི་བསམ་བློ་རེད། སྙན་གྲགས་ཁྱེད་རང་ཚོས་སྐད་ཆ་མ་འགྲིགས་ན་ཚོགས་འདུར་ཡོང་གི་མིན་ཞེས་བསྡིགས་ར་བསྐུལ་བ་རེད། དེ་བྱབ་ཆུང་རེད། ཚོགས་
འདུར་མ་ཡོང་ན་ཡང་མ་ཡོང་། ང་ཚོར་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མི་འདུག རྩ་དོན་སྙིང་པོ་ང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་དེ་རེད། ངའི་བསམ་ཚུལ་བྱས་
ན། ད་ལྟ་ཕན་གྱི་སྐད་ཆ་སྙིང་པོ་མེད་པ་དེ་ཚོ་ཕར་བཞག ཕྱིན་ཆད་ཚང་མ་འཆམ་པོ་
འགྲིགས་པོ་ཞིག་བྱས་ན་ཡག་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཅེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།
དེ་རྗེས་གཞན་དག་ནས་རྒྱུ་རྐྱེན་༸སྙང་སེང་ཞུས། མཐའ་བསྡོམས་སུ། ༸གོང་ས་མཆོག་ནས། ད་ལྟ་ངས་ཕན་པ་ཅིག་བྱུང་ན་བསམས་ནས་ཞུས་པ་རེད། ང་རང་ཚོ་
རང་གཞན་སུ་ཡིན་ནའང་སེམས་བག་ཕེབས་པོ་དང་། སྐྱིད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དོ་བདག་
སོ་སོ་སྐྱིད་པ་ཨ་ཅང་ཅང་། བལྟས་ནས་སྡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ནའང་སེམས་བག་
ཕེབས་པོ་ཡོང་གི་རེད། རྩ་བའི་རྩ་དོན་རང་ནས་འགྲིགས་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་
ནི། ངས་འདི་འདྲ་བརྗོད་ཀྱི་མ་རེད། ངས་ནི་གཏན་ནས་བྱབ་མེད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་
འདུག ངེད་ནས་བསམ་བློ་འདི་འདྲ་ཞིག་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་མི་སོ་སོ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

160

སོ་སོའི་བསམ་བློ་རྩ་བ་ཆེ་གི་རེད། སོ་སོའི་བསམ་བློའི་ནང་མ་མོས་པ་ཞིག་ཡོང་
སྲིད་ཀྱི་རེད། མོས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ནི་ངའི་བསམ་བློ་ནང་བཞིན་བྱས་ན་ངས་རེ་བ་
བརྒྱབ་པ་ནང་བཞིན་ཡག་པོ་བྱུང་བ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་སྔོན་ཆད་ཀྱི་

གནས་ཚུལ་དེ་ཐ་དད་རེད། ད་ཕྱིན་ཆད་ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་སོགས་ལ་ཚང་མས་
བསམ་བློ་ཡག་པོ་བཏང་ན་ལེགས།
ཡང་བློ་ལ་མ་ཤོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། མ་འཚམས་པ་ལྟ་བུ་འདུག་ན་ནི། ངས་

བརྗོད་ནས་ཕན་ཐོགས་པ་རེད། ངའི་ངོས་ནས་ནི་དེ་ལ་ཁྱད་ནས་རང་མི་འདུག འདི་

འདྲ་ཡང་སྲིད་ཀྱི་རེད། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་ཡོང་གི་རེད་ལ། མ་འོངས་པ་ལ་ནི་དེ་བས་
ཀྱང་ཡོང་གི་རེད། ངའི་མི་ཚེའི་རིང་ལ་རྙོག་དྲ་དེ་བས་མང་བ་ཡོང་རྒྱུར་བསམ་བློ་
བཏང་ཚར་བ་ཡིན། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།

ས་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་། །
སྨན་དང་དགོན་པའི་ཤིང་བཞིན་དུ། །

རྟག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །

རང་དགར་དགག་མེད་སྤྱད་བྱར་ཤོག །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ངའི་ངོས་ནས་ནི་བསྔོས་ཚར་བ་ཡིན། ཁྱད་པར་
གཏན་ནས་མི་འདུག ད་ནི་མདོ་དོན་ཡང་སྙིང་། ལས་ཀ་ཕུ་ཐག་ཆོད་པ་ཅིག་དང་།

དོན་ཐོག་འཁྱོལ་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ད་དུང་ཁྱེད་རང་ཚོ་མོས་མ་མོས་
འདྲ་པོ་འདུག་ན། ད་ལྟ་ཚོགས་འདུ་རྒྱས་འཛོམས་བསྡད་ཡོད་སྟབས་འུ་ཐུག་ན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

161

ཚོགས་འདུར་མང་མོས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་རེད། དེ་མིན་བྱེད་ཐབས་གང་ཡང་
མི་འདུག མང་མོས་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་ན། ཁ་ཤས་བློ་ཕམ་གྱི་རེད། འོན་ཀྱ་
ཐབས་ཤེས་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་མ་རེད་དམ། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་
སློབ་སྩལ།། །།

162

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༣ ཉིན། བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། ཕྱོགས་མཐའི་དོན་བྱེད། མི་འཐུས། ལས་བྱེད་བཅས་པར་
སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ བོད་དོན་གྱི་རེ་བ་དང་། ཁོག་ཡངས་བཟོད་བསྲན།

དེ་རིང་འདི་གར་འཁྱུག་ཙམ་འཛོམས་ན་བསམ་པ་བྱུང་། གཞན་དག་དམིགས་

བསལ་ཞུ་རྒྱུ་མེད། ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གཞི་རྩ་ཚོགས་
འདུའི་རིགས་ལོ་རེ་ནས་ཉམས་མྱོང་གསོག་གི་ཡོད་སྟབས། ཚོགས་སྟངས་གང་
ཅིར་དྲག་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་དང་སྐད་ཆ་ཞིབ་ཕྲ་བྱུང་།

ཚོགས་འདུ་འཚོགས་སྟངས་དང་། སྐད་ཆ་ཤོད་སྟངས་གང་ཅིར་འཚམས་པོ་དང་།
བསམ་བློ་བཏང་བའི་སྐད་ཆ་ཤ་སྟག་ཤོད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་གསུངས་བྱུང་བས་ང་རང་
དགའ་པོ་བྱུང་། དེ་ཡག་པོ་རེད། གཞི་རྩ་ལོ་ལྟར་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་སྐབས།
ཕྱོགས་མཐར་ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་འཛོམས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁྱེད་རང་ཚོ་ལྟོས་ས་ལྟོས་འཇོག་གི་གཏེ་པོའི་ནང་གི་གཟུགས་བཟང་ལྟར། བསམ་བློ་
ཡོད་མཁན་རྣམས་འདུས་པ་ལྟ་བུ་རེད།
དེང་སྐབས་འཛམ་གླིང་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་གི་ཡོད་སྟབས། དེས་རྐྱེན་པས་ང་རང་
ཚོའི་བོད་དོན་ལའང་འགྱུར་འགྲོས་ཤིག་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པ་འདུག འོན་ཀྱང་ཏན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

163

ཏན་གང་ཡང་མེད། རྒྱ་མིའི་ངོས་ཀྱི་བྱེད་སྤྱོད་ལ་གཞིགས་ན། བོད་དོན་སྐོར་དེ་ཐག་
མ་ཆོད་པར་ལས་ཀ་འཕྲོ་ཅན་དུ་ལུས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་ནས་བྱུང་

ཡང་ཐག་གཅོད་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་མེད་དམ་སྙམ། བོད་ནང་ཡོངས་
རྫོགས་མནན་ཚར་བ་དང་། བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པ་ཚོར་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་གང་ཡང་མེད་ན། གཡབ་ཆུང་བྱེད་རྒྱུ་དང་། བོད་པའི་སྐད་འབོད་དང་། བོད་
ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་བྱུང་ཡང་དམིགས་བསལ་གྱི་དོ་སྣང་བྱ་དོན་མེད་ཀྱང་། རྒྱ་མིའི་

བར་ལམ་བྱེད་སྟངས་དེ་འདྲ་མིན་པར། བོད་པའི་གནས་ཚུལ་གང་ཅིར་དོགས་པ་དང་ཁོང་ཟོན། རང་གནོང་ལྟ་བུ་རྒྱུན་དུ་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་དབང་ལ་གཞིགས་ན་ལྟོ་
ཟས་ལྟ་བུའི་མིད་འཁྱུར་བཏང་ཡང་འཇུ་མ་ཐུབ་པར། པདྨ་འོད་འབར་སྲིན་བུས་ཟས་
ཀྱང་སྐྱུག་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་མེད་དམ་སྙམ།
རྒྱ་མིའི་ཕྱོགས་ནས་བོད་དོན་ཐོག་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་འདིས་འགྲིགས་
ཐབས་མེད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་ཡོད་པའི་རྟགས་མཚན་གསལ་པོ་རེད། དེར་བརྟེན་
རིམ་པས་བཟོ་ལྟ་ཞིག་ཆགས་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ། གཞི་རྩ་ད་ལྟ་རེ་བ་ཙམ་མ་
གཏོགས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཏན་འཁེལ་ནས་བརྗོད་མི་ཐུབ། ལོ་ཤས་གོང་གི་བདེན་
པ་ལ་སྔས་བཅོལ་ཏེ་རིམ་པས་རིམ་པས་མཐའ་གསལ་གྱི་རེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་མིན་
པར། གཅིག་བྱས་ན་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་
པའི་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདི་ང་ཚོར་གཉན་པོ་དང་། འགངས་ཆེན་པོར་བརྟེན། ཚང་
མས་ཡིད་གཟབ་དང་། རྡོལ་ལ་འགྲིལ་པོ་བྱེད་དགོས། ཕྲན་བུ་ཤོད་རེས་ཡོང་གི་རེད། རྩ་བ་ནི་ཚང་མས་དངོས་འབྲེལ་བོད་མི་རིགས་ལ་ཤ་ཚ་དང་། སོ་སོ་བོད་མི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

164

ཡིན་བསམ་པ་ཞིག་དྲག་ཞན། མཐོ་དམན། རྒན་གཞོན། ཕོ་མོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་
དེ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་དང་། ཡག་པོ་རེད། ནང་ཁུལ་ཕྲན་བུ་སྐད་ཆ་ཤོད་རེས་བྱུང་ཡང་། དེ་
ལ་གནད་འགག་གང་ཡང་མི་འདུགདཔེར་ན། ཉེ་ཆར་ཆུ་སྒང་ནང་ཁུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ཀྱང་། གདོང་གཏུགས་ཏེ་
ཕན་ཚུན་གནས་ལུགས་བཤད་དུས། རྩོད་གླེང་གི་གཞི་གང་ཡང་མི་འདུག མེད་པའི་

རྩ་བ་རྒྱུ་མཚན་གང་ལགས་ཟེར་ན། རྩ་བ་རང་གཞན་ཚང་མ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ཐོག་གནས་ཡོད་སྟབས། གཞི་རྩ་དེའི་སྟེང་ནས་ཕན་ཚུན་ཐུག་སྟེ་ཤོད་དུས་ཤོད་
གཞི་དང་། རྩོད་གཞི་མེད་པ་ཆགས་འགྲོ་གི་འདུག དེ་རྟགས་མཚན་གསལ་པོ་རེད།
ཚང་མའི་བསམ་བློའི་ནང་བོད་སྤྱི་བསམ་པ་དེ་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། ད་དུང་ཡང་ང་
རང་ཚོའི་དུས་ཚོད་འདི་ལྟ་བུའི་སྐབས་ལ། ང་ཚོ་རྡོག་ལ་འགྲིལ་པོ་བྱས་ཏེ་སྡོད་རྒྱུ་
ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ད་ལམ་ཆུ་སྒང་ནང་ཁུལ་གྱི་སྐད་ཆ་འགྲིགས་པ་དེ་ཡག་པོ་
རེད། ང་རང་དགའ་པོ་བྱུང་། ད་དུང་ཡང་འདི་དང་འདི་འདྲའི་རྐྱེན་ཆུང་ངུས་ཁྲོག་
ལངས་ཏེ། ཕན་ཚུན་བསྙོན་འཛུགས་བྱེད་རྒྱུ་དེར་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད།
ད་ཕན་ལོ་བཅུ་བཞིའི་རིང་གནས་ལུགས་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་ཐོས་བྱུང་སྟེ། གང་
སར་ཉམས་མྱོང་ཕྲན་བུ་བསགས་ཡོད་པས་དེ་རྩིས་བསམ་བློ་རྒྱ་གང་ཆེ་དང་། གུ་གང་ཡངས། བཟོད་བསྲན་གང་ཆེ་བྱས་ན། དེའི་ཚོད་ཀྱིས་འགྲིགས་པ་དང་། གྲུབ་
འབྲས་ཐོན་རྒྱུ་རེད། དཔེར་ན། སྐྱེས་དམན་མིག་སེར་ཅན་ལྟ་བུ་ཧ་ཅང་མིག་ཕྲ་པོ་
དང་། བློ་གུ་དོགས་པོ་བྱེད་ཀྱིན་བསྡད་ན་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད་པས། ཚང་མས་
ཁོག་པ་ཡངས་པོ་དང་། བཟོད་བསྲན་ཆེན་པོ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་ཚང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

165

མས་སེམས་ལ་ཞོགས། ང་རང་ཚོས་རྟག་པར་གོང་དུ་གཅིག་གྱུར་ཅེས་ཤོད་མུས་
ལྟར། དེ་ཡོང་ཐབས་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་ཐབས་ཤེས་གཙོ་བོ་ནི། ཚང་མས་བཟོད་བསྲན་དང་། ཁོག་པ་ཡངས་པོ། ཡིད་གཟབ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད།

ཁ༽ ༸རྒྱལ་བའི་དགོངས་གཞི་དང་། བོད་འབངས་ཀྱི་ཞིབ་དཔྱད།

གྲོས་ཆོད་ཟུར་རྒྱན་ཡི་གེའི་ནང་དུ། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་ཡིད་ཆེས་བློས་
འགེལ་ཤུགས་ཆེ་བྱས་པ་དེ་མ་གཞི་ཁྱོད་ཚོས་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཡིན་པ་ལས། ཁ་

ནས་གང་ཐོན་ལྟ་བུ་མ་རེད། དེ་སྐོར་ཁ་སང་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ནས་གནས་ལུགས་

འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་ཕྲ་བྱུང་། ང་རང་སྒེར་ངོས་ནས་བྱས་ན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་རེད།
ཚང་མས་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་པ་དེ་ཡག་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་ཉེ་ཆར་ཟླ་བ་ནོར་བུའི་
སྐོར་ལ་གནས་ཚུལ་ལྷགས་སྐབས་སུ། ངས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་ལྟར། ང་ཚོས་ཅི་མཛད་ལེགས་མཐོང་ཟེར་བ་དེ་ཡག་པོ་མ་རེད། མི་གཅིག་ལ་ཡིད་ཆེས་བློས་འགེལ་
བྱས་ཏེ། མཛུབ་མོ་གར་བསྟན་ལ་ཤར་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཆེས་བྱས་དྲགས་ན་ཡང་
ཡག་པོ་མིན། ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་མི་ཡིན་སྟབས་ལེགས་ཉེས་དཔྱོད་པའི་བློ་གྲོས་ཟེར་
བ་དེ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

དཔེར་ན། ང་རང་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་། རང་ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་བྱས་ཁུལ་ཡང་། དོན་ངོ་མར་འགྲིགས་ཡོད་མེད་མི་ཤེས། ཚང་མས་༸རྒྱལ་བ་རིན་
པོ་ཆེའི་གསུང་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་རེད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་
སྟབས་ད་ཇི་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཡོད་དམ་སྙམ་སྟེ་ང་རང་ཡང་བློ་མ་བདེ་བ་དང་། སེམས་
མ་སྐྱིད་པ་ཡོང་གི་འདུག དེ་ལྟར་མིན་པར་དངོས་གནས་བསྲེགས་བཅད་བརྡར་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

166

གསུམ་གྱི་གོ་བསྡུར་བྱས། ཚང་མས་ཀླད་པ་དཀྲུགས། ངས་བྱས་པར་དགེ་སྐྱོན་
གཉིས་ཀ་ཡོང་རྒྱུར། དགེ་མཚན་ཡོད་ན་མོས་མཐུན་བྱས། སྐྱོན་ཡོད་ན་སྐྱོན་བསྲང་བྱས་ཏེ་ཐག་གཅོད་བྱས་ན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་རེད་ཅེས་ཅི་མཛད་
ལེགས་མཐོང་བྱས་པ་མིན་པར། ང་རང་ཚོ་གོ་བསྡུར་ཞིབ་ཞིབ་མོལ་མོལ་བྱས་ཏེ་
ཐག་ཆོད་པ་ཡིན་སྙམ་པས། ང་རང་ཡང་བློ་བདེ་བ་དང་། ཕྱིན་ཆད་གྲ་མ་འགྲིགས་
ཤིག་བྱུང་ནའང་འགྱོད་པ་མེད་པ་ཡོང་གི་རེད།
རྩ་བའི་ལས་ཀ་ཆེ་ཕྲ་གང་ཡིན་རུང་། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་
རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་མངགས་རེད་ཅེས་ཟེར་བ་དེ་གའི་ཐོག་ནས་བརྒྱ་
ཁ་གཅིག་ཆོད་མིན་པར། བརྟག་དཔྱད་ཞིབ་འཇུག་མཐིལ་ཕྱིན་བྱས་ཏེ། རང་རང་སོ་
སོའི་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་དགེ་སྐྱོན་ཟོལ་མེད་ཤོད་ཐུབ་པ་བྱས་ན་ཡག་པོ་རེད་མ་གཏོགས། ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་དད་པ་དག་སྣང་དེ་དང་། ལག་ལེན་དུ་འགེལ་རྒྱུའི་གནས་

ཚུལ་གཉིས་མཉམ་བསྲེས་བྱས་ན་ཡག་པོ་མེད། ཁ་སང་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་བ་ལྟར། དད་
པ་དག་སྣང་གཅིག་པུས་ཆོག་གི་ཡོད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཤེས་གཉེན་གྱི་

མཚན་ཉིད་རིམ་པ་མང་པོ་གསུངས་དགོས་དོན་མེད། འདུལ་བ་ནས་གསུངས་པའི་

བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། མདོ་སྡེ་ནས་གསུངས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་

མཚན་ཉིད། སྔགས་ནས་གསུངས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཅས་མཚན་

ཉིད་མང་པོ་གསུངས་དོན་མེད།
དེ་ལྟར་གསུངས་དགོས་དོན་ཁ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དོན་ངོ་མར་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་དགོས་པ་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་མིན་པར་དད་པ་དག་སྣང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

167

ཙམ་གྱིས་ཆོག་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་མང་པོ་དེ་ལྟར་གསུངས་དོན་མེད། དེ་འཕྲོས་བཤད་ཙམ་ཡིན།

ག༽ རྟོན་བཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་། བྱ་སྤྱོད་ལ་བརྟག་ཞིབ།

དོན་སྙིང་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་དགེ་སྐྱོན་མཐོང་ཐུབ་པ་བྱ་དགོས། དཔེ་ཆའི་

ནང་རྟོན་པ་བཞི་གསུངས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན།
ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན། དོན་དེ་ཡང་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན། ངེས་
དོན་དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་དེ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
ང་རང་ཚོ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་གི་ལས་ཀར་ཡང་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོས་
གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་དེ་གོ་ལྡོག་ནས་སོ་སོར་དགའ་བའི་མི་ཞིག་
གིས་སྡུག་པ་བཤད་ནའང་དེ་ཡག་པོར་བརྩིས། སོ་སོར་མ་དགའ་བའི་མི་ཞིག་གིས་

ཡག་པོ་བཤད་ནའང་དེ་སྡུག་པོར་བརྩིས་པ་དེ་ཆོས་ལ་མི་རྟོན་གང་ཟག་ལ་རྟོན་པ་
རེད། མི་གཅིག་གིས་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ན། མི་དེའི་བཤད་པ་དེའི་དོན་ལེགས་ཉེས་ཇི་
ཡིན་ལ་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་དགོས། གང་ཟག་དམན་པ་ཞིག་ཡིན་

རུང་སྐད་ཆ་ཡག་པོ་བཤད་པ་དང་། གང་ཟག་མཆོག་ཅིག་གིས་ཀྱང་སྐད་ཆ་ཐབས་

སྡུག་ཤོད་སྲིད་པར་བརྟེན། བཅོལ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན།
ང་རང་ཚོ་འཇིག་རྟེན་པ་ཞིག་གི་ལས་ཀ་ཡིན་ནའང་དེ་བཞིན་རེད། རྟེན་ཅིང་

འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཤ་སྟག་རེད། གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་གཅིག་བྱུང་བ་དང་། གཅིག་

ལ་བལྟོས་ཏེ་གཅིག་གྲུབ་པ། གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

168

རྒྱུན་དུ་མི་ཆ་འཇོག་བྱེད་ས་ཞིག་ཡིན་ནའང་མི་དེས་སྐད་ཆ་གང་བཤད་པ་ལ་ཆ་
འཛིན་ཡིད་ཆེས་ཆོག་པ་རྒྱུ་མཚན་ཕྱོགས་ཙམ་ཡོད་ཤས་ཆེ། འོན་ཀྱང་དེ་ཙམ་ལ་
ཆ་འཇོག་བྱེད་མི་རུང་། དཔེར་ན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་ཆ་བཞག་ནའང་། གཞི་རྩ་

བློས་འགེལ་བྱས་ཆོག་གི་རེད། ཡིན་ནའང་བློས་འགེལ་ཆོག་པའི་མི་གཅིག་གིས་

བཤད་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་ན་ནོར་འཁྲུལ་རེད། དེ་ལ་
བརྟག་དཔྱད་བྱེད་དགོས།
ཡང་མི་དམན་པ་ཞིག་གི་སྐད་ཆ་ཡིན་རུང་། དེ་ལ་བརྟག་དཔྱད་མ་བྱས་ན་མི་

འགྲིགས། མི་དེ་ལེགས་ཉེས་ཇི་ལྟར་ཡང་། ཁོས་བཤད་པའི་སྐད་ཆར་བརྟག་དཔྱད་
བྱས། ཁོའི་བསམ་བློ་དང་སྐད་ཆར་ནོར་འཁྲུལ་མེད་ན། མི་མཆོག་དམན་སུས་
བཤད་ཀྱང་འགྲིགས་པ་རེད། ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་ན་མི་མཆོག་གཅིག་གིས་བཤད་
པའང་དེ་ལ་བརྩི་འཇོག་བྱེད་མི་རུང་། དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར།

ང་རང་ཚོ་སྤྱིར་བཏང་ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་ལའང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོ་བོད་པ་
ཙམ་མ་ཡིན་པར། དེང་སང་འཛམ་གླིང་མི་ཕལ་ཆེ་བས་སོ་སོར་དགའ་མི་དགའི་

གདོང་ལ་བལྟས་ནས་ཤོག་སྒྲིལ་ཕྱོགས་ལྷུང་འཐེན་འཁྱེར་བྱེད་པ་དེ་ཡག་པོ་གང་
ཡང་མིན།

དཔེར་ན། རྒྱ་གར་ནང་ལ་ཆ་བཞག་ན། སྲིད་བྱུས་ཐོག་ལ་མི་མཐུན་པར་རྩོད་
གླེང་བྱས་ན་འོས་པ་རེད། སྲིད་བྱུས་ཀྱི་གཞི་མེད་པར་དགའ་མིན་དགའ་མདོག་གིས་

ནང་ཁུལ་རྩོད་གླེང་བྱས་ན་ཕན་ཐོགས་དང་སྙིང་པོ་མེད་པའི་ལས་ཀ་རེད། ང་རང་ཚོ་
བོད་པའི་ནང་ལའང་དེ་འདྲ་ཡོང་སྲིད། ལས་དོན་ཐོག་གི་གནས་ཚུལ་མིན་པར། སྒེར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

169

སོ་སོ་དགའ་མི་དགའི་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་ཤོག་འཐེན་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡག་པོ་མིན། ངས་བཤད་
པ་ལ་ཡང་ཅི་མཛད་ལེགས་མཐོང་མ་ཡིན་པར། དེར་དགེ་སྐྱོན་གང་ཡོད་བརྟག་པ་
བྱས། དགེ་སྐྱོན་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་སྟངས་ཀྱང་མིའི་གདོང་ལ་མ་བལྟས་པར། དོན་
དག་ལ་བལྟས་ན་ཡག་པོ་རེད། དེ་འདྲ་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་པ་དྲན་བྱུང་།

ང༽ སྐབས་བབས་ཀྱི་ཞུ་སྒོ་དང་། ཡ་རབས་ཚུལ་མཐུན།

དེ་ནས་དོན་ཚན་གཅིག་ལ། ད་རེས་འདིར་ཕྱོགས་མཐའི་མི་མང་པོ་འཛོམས་
ཡོད། ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་བརྗོད་པ་བཞིན། ང་ཚོས་ཁ་ནས་རང་
བཙན་དང་རང་བཙན། སྤྱི་དོན་དང་སྤྱི་དོན་ཅེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དོན་ངོ་མ་སོ་སོའི་སྐབས་བབས་ལས་དོན་ལ་ངོ་ལྐོག་མེད་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་། དེ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག ང་ཚོ་འཛོམས་སྐབས་སྐད་ཆ་སྟོང་པ་སྦར་མོ་གང་བཤད། སོ་སོར་སྐབས་བབས་ཁུར་འཁྲིའི་ལས་ཀར་

ཕར་གཡོལ་ཚུར་གཡོལ་དང་། ངོ་ལྐོག་བྱས་ན་ནོར་འཁྲུལ་དང་མགོ་སྐོར་རེད། མིའི་

མདུན་ལ་བཏང་བྱུག་མང་པོ་བཤད་ནས་དགོས་པ་རེད། སོ་སོའི་ལྷག་བསམ་རྣམ་
དག་ཅིག་བྱས། དེ་ཡང་ཁ་ནས་བཤད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། སྦྱོར་བ་ལག་ལེན་སྤུས་
དག་ཅིག་བྱེད་དགོས། ང་ཚོས་རང་བཙན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་ཚང་མ་རུབ་རུབ་བྱས་ནས་གོམ་པ་སྤོས་ཏེ་འགྲོ་ས་མེད་ཀྱང་། རྩ་བའི་སྡོང་པོ་ལྟ་བུ་ང་ཚོའི་སྒྲུབ་བྱ་
དམིགས་ཡུལ་རང་བཙན་ཡིན་པ་རེད། གཞིས་ཆགས་དང་། སློབ་སྦྱོང་ལ་སོགས་པ་
གཞན་རྣམས་རྩ་བ་དེའི་ཡལ་ག་དང་། ལོ་མའི་ཚུལ་དུ་བྱས་ནས་འཆར་གཞི་དང་

ལག་ལེན་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཆགས་ཡོད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

170

མདོར་ན་ལམ་བཟོའི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚུད་ཆད་རྩ་བ་དེ་ལ་འབྲེལ་ཏེ་བསྡད་
ཡོད་སྟབས། སོ་སོ་སོ་སོར་སྐབས་བབས་ཀྱི་ལས་ཀ་ངོ་ལྐོག་མེད་པ་བྱ་དགོས། དེ་
ཡང་ཆོས་ཐོག་ནས་བཤད་རྒྱུ་འབྲས་དཔང་འཕེར་དང་། འཇིག་རྟེན་ཐོག་ནས་བཤད་
ན་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་ཚུལ་དང་མ་འགལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་ལྟའི་

དྲང་འབྲེལ་ལས་ཀ་བྱས་ན། ཐིགས་བསགས་རྒྱ་མཚོའི་དཔེ་བཞིན་གཅིག་གིས་

གཅིག་ལ་ཕན་གྱི་རེད། དེ་འདྲ་མིན་པར་ཁ་ནས་འུར་ཤོབ་ཤ་སྟག་བཤད། ལག་ལེན་
ངོ་མའི་ཐོག་ངོ་ལྐོག་དང་། དྲི་ངན་ས་གཡོག་བྱེད་དགོས་བྱུང་ན་སྙིང་པོ་མེད། གཞི་རྩ་

ང་རང་ཚོའི་གནས་སྟངས་མཐུན་རྐྱེན་སོགས་གང་ཅིར་དཀའ་ངལ་ཡོད་ཀྱང་། ཚང་མས་ལྷག་བསམ་སྙིང་བ་བཅངས་ཏེ་ཧུར་ཐག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཡག་པོ་རེད། ད་
དུང་ཡང་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་བྱས་ཏེ་སོ་སོར་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ཁུར་འཁྲིའི་

ལས་ཀ་བྱེད་དེ་སྤུས་དག་ཡག་པོ་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེ།
བོད་མིར་ཕྱི་མི་མང་པོས་སྤྱིར་བཏང་བསྟོད་བསྔགས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་།

སྐབས་རེ་མི་རེ་ཟུང་གིས་བྱེད་ལས་ཚུལ་དང་མ་མཐུན་པ་ཆགས་ཏེ་ལས་བྱེད་ནང་
ཁུལ་དང་། སྤྱིར་བཏང་མིའི་ཁྲོད་དུ་གཡོ་སྒྱུའི་ལས་ཀ་དང་། ཁྲམ་པའི་ལས་ཀ་ལྟ་བུ་

བྱས་ཏེ་རོགས་ཚོགས་ཁག་གི་ལས་བྱེད་པ་དང་། ངོ་ཤེས་ཚོས་བོད་པ་ཚོས་ཁྲམ་པ་
དང་ཚུལ་མིན་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་དུས། ང་ཚོ་ཡང་ཁ་སྐྱེངས་པོ་དང་། གདོང་
སྦས་ནས་སྡོད་དགོས་པ། ཐབས་སྡུག་པོ་ཡོང་གི་འདུག་པས། དེ་འདྲར་མ་སོང་བ་
བྱེད་དགོས། ས་ཁད་ཉེ་འགྱངས་གང་དུ་བསྡད་ཀྱང་ལས་རྒྱུ་འབྲས་དང་། ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་བྱ་རྒྱུ་ལ་ཁྱད་པར་མེད། མི་མང་པོའི་དབུས་སུ་བསྡད་ནའང་ཡ་རབས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

171

བྱེད་དགོས། སོ་སོ་གཅིག་པུར་བསྡད་ནའང་ཡ་རབས་བྱེད་དགོས། ཡ་རབས་དང་།
རྒྱུ་འབྲས་དཔང་འཕེར་གྱི་ལས་ཀ་དེ་ཉེ་འགྱངས་རྒྱབ་མདུན་གཡས་གཡོན་གང་
སར་དབྱེ་བ་མེད་པར་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེ་བས་དེ་ཚང་མས་སེམས་འཇགས་བྱེད་དགོས། དེ་རྣམས་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་ཡོད་རེད།

ཅ༽ ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་དང་། གོམས་གཤིས་རྒྱུན་འཛིན།
དེ་ནས་སྐད་ཆ་གཅིག་དྲན་བྱུང་། ང་ཚོ་མི་རེད། མི་ཟེར་བ་འདི་ཧ་ཅང་གལ་

ཆེན་པོ་ཡིན། མིས་བསམ་བློ་མང་པོ་གཏོང་ཐུབ༌། བསམ་བློ་མང་པོ་གཏོང་ཐུབ་པ་
དེས་ལས་ཀ་ལེགས་པ་མང་པོ་སྒྲུབ་ཐུབ་པ། སྡུག་པའང་མང་པོ་སྒྲུབ་ཐུབ། སྲོག་
ཆགས་གཞན་དག་གི་འགྱུར་བ་དལ་པོར་འགྲོ་བ་དང་། མིའི་འགྱུར་བ་མྱུར་མགྱོགས་
འགྲོ་བ་འདི་ཡང་བསམ་བློ་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་ཡོད་པའི་དབང་གིས་རེད། ངས་ཕྱི་རྒྱལ་

མང་པོ་ཞིག་ཐུག་གི་ཡོད་སྟབས། ཁོ་ཚོ་ཕལ་ཆེ་བས་བོད་མི་ཚོ་སེམས་བག་ཕེབས་
པོ་དང་། ཞི་དུལ། ལྷོད་ལྷོད། གཤིས་ཀ་དལ་པོ། ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུགའདི་འདྲ་མི་མང་པོ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱིས་བརྗོད་དུས། གཞི་ནས་དོ་སྣང་ཡོང་གི་འདུགདེ་འདྲའི་གཤིས་ཀ་དེ་དངོས་གནས་རྩ་བ་ཆེན་པོ་རེད། རང་བཞིན་གྱི་སོས་དལ་དང་
། ངང་རྒྱུད་འཇམ་པོ། བག་ཕེབས་པོ་ཡོད་པ་དེ་དངོས་གནས་རྩ་བ་ཆེན་པོ་རེད།
འདིས་ཆུ་ཚོད་ཉེར་བཞིའི་ནང་ང་ཚོར་ཕན་གྱི་ཡོད། དེ་དངོས་གནས་ཁ་ཡོད་ལག་
ཡོད་ཀྱི་དགེ་མཚན་དང་། ཁེ་བཟང་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། དེ་འདྲའི་

གོམས་གཤིས་དང་སྤྱོད་ལམ། གཤིས་ཀ་དེ་ང་ཚོས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་འོས། དེ་ལ་བོད་
ཀྱི་ཤེས་རིག་གམ། གཤིས་ཀ་ཞེས་མིང་གང་བཏགས་རུང་། མདོ་དོན་དེ་ལྟའི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

172

གོམས་གཤིས་དེ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན།

སློབ་གྲྭ་ཁག་ནས་རབ་འབྱམས་པ་དང་། གཙུག་ལག་རབ་འབྱམས་པ་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་འབི་ཨེ་དང་ཨེམ་ཨེ་ཐོན་ཀྱང་། དེ་འདྲའི་གོམས་གཤིས་ཀྱི་དྲི་མ་སློབ་
གྲྭའི་ནང་ནས་སློབ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་མི་ཤེས། ང་ཚོར་སྤྱིར་བཏང་གོམས་གཤིས་འདི་
མིག་ལྟོས་ཐོག་ནས་འཇགས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། མ་འོངས་པ་ལ་ཡང་དེ་འདྲའི་གོམས་
གཤིས་ལ་སློབ་གཉེར་དང་། སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱིས་བོད་མི་མང་པོ་ཡོད་སའི་སྤྱི་ཚོགས་
ཐོག་འཇགས་ཐབས་དང་། དེ་མ་བརླག་པར་བསྲུང་བརྩི་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མིན་
ནམ་སྙམ། མིག་ལྟོས་དེ་སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་ནས་མ་གཏོགས་མི་གཅིག་གིས་སློབ་སྦྱོང་
བྱ་རྒྱུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད། དེ་དངོས་འབྲེལ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་འདུགདེ་ང་ཚོས་གང་འདྲ་བྱས་ནས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག དེའི་གོམས་
གཤིས་དེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཡང་མིན། དཔེར་ན། ལྷ་སར་ཁ་ཆེ་མང་པོ་ཡོད། ཁོང་ཚོ་ནང་པ་མ་རེད། ཁོ་ཚོ་བོད་མིའི་དཀྱིལ་དུ་བསྡད་སྟབས་བོད་པའི་གོམས་གཤིས་དང་དྲི་མ་འཇགས་ཡོད། དེས་བོད་མི་རེ་ཟུང་ཙམ་དུ་མ་ཟད། བོད་
རིགས་སྤྱི་ཡོངས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་མིག་ལྟོས་རྒྱུན་འཇགས་
ཐུབ་ན། འཛམ་གླིང་ལའང་ཕན་ཐོགས་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད། སེམས་བག་ཕེབས་པོ་
དང་། དཀའ་ངལ་གང་འཕྲད་ལ་བཟོད་བསྲན་བྱེད་ཐུབ་པ། ལྐུག་པ་སེམས་ཐག་ཐུང་དྲགས་ཏེ་རང་ཤི་རྒྱག་མཁན་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མེད་པ་དེ་འདྲ་མིན་པར་གནས་ཚུལ་
རྣམས་ཤེས་ཤིང་། ཐབས་ཤེས་སྤྲོད་ཐུབ་པ། སེམས་འཁོས་སུ་ཕེབས་པོ་དང་། བློ་མ་འཁྲུག་པར་གནས་ཐུབ་མཁན། དེ་འདྲའི་གོམས་གཤིས་བཟང་པོ་རྣམས་སྲུང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

173

སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། མུ་མཐུད་འཇགས་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་དོན་གལ་ཆེ་བས། ཤེས་རིག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཙམ་དུ་མ་ཟད། བོད་མི་ཚང་མས་ཁུར་ལེན་བྱེད་
འོས།
དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐད་ཆ་དང་། བོད་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྐད་ཆ་གང་ཡང་མིན།
སྤྱིར་བཏང་མིའི་རིགས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་ཆ་ནས་འདི་གལ་ཆེན་པོར་མཐོང་གི་འདུགཕྱིའི་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཇི་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་ནང་གི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་འཚོ་བ་འདི་བརླག་ན་

ཕངས་པོ་ཡིན། ངས་རྒྱུན་དུ་ཤོད་མུས་བཞིན། ཡོན་ཏན་སློབ་སྦྱོང་དང་། ཐབས་ཤེས་སྣ་མང་བྱེད་པ་འདི་རྣམས་བདེ་སྐྱིད་དོན་དུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། བདེ་སྐྱིད་དེ་
བརླག་ན་སློབ་སྦྱོང་དང་ལས་ཀས་གོ་མི་ཆོད་ཅིང་། ཕན་ཐོགས་མེད་པར་གྱུར། བདེ་སྐྱིད་དེ་རྩ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་སྟབས་དེ་མ་བརླག་པར་འཛིན་ཉར་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་
ཡིན། ང་ཚོ་བོད་པ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་བོད་པའི་གཤིས་ལུགས་འཛིན་དགོས་ཞེས་ཟེར་བ་མིན་པར་མི་ལ་གཤིས་ཀ་འདིས་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པས། གཤིས་

ཀ་འདི་འཛིན་དགོས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།
ང་ཚོའི་ཤེས་རིག་གི་ནང་ལ་ཕན་ཐོགས་མེད་པའི་ཤེས་རིག་ཀྱང་ཡོད་པས་དེ་
རྣམས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱས་ན་དགོས་པ་མེད། འཛམ་གླིང་ཚུར་སྐོར་བ་བསྐོར་དུས་ང་ཚོས་ཕར་སྐོར་བ་བསྐོར་ན། དེ་ལྐུག་རྟགས་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོ་བོད་པའི་ཤེས་
རིག་གི་ནང་ནས་དུས་ཚོད་རྙིང་པའི་གོམས་བཤིས་དང་། ཤེས་རིག་མང་པོ་ཞིག་

བརྗེས་འགྲོ་གི་རེད། འགྱུར་འགྲོ་གི་རེད། འོན་ཀྱང་གོམས་གཤིས་བཟང་པོའི་རིགས་
འདི་དག་བདག་གཅེས་བྱེད་དགོས། དེ་བོད་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྩ་ཆེར་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

174

བཤད་པ་མིན། མི་ཡི་རིགས་ཚང་མར་དེ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པས་སྲུང་སྐྱོབ་དང་
འཇགས་ཐབས་སུ་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་དང་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས། ང་ཚོར་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་གཤིས་ཀ་བག་ཕེབས་པོ་དང་། སོས་དལ་པོ། ཞི་འཇམ་པོ་དེ་འདྲ་ཡོང་
སྟངས་དེ་གང་གི་ཐོག་ནས་ཡོང་གི་འདུག བོད་མི་རྒན་རབས་ཚོ་གང་འདྲ་འདུགསློབ་སྦྱོང་མ་བྱས་པ་ཚོ་གང་འདྲ་འདུག སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཟིན་པ་ཚོར་གང་འདྲ་ཡོང་གི་
འདུག ཁྱེད་རང་ཚོ་གཞིས་སྒར་ཆེ་ཁག་ནང་ལ་སྡོད་མཁན་ཚོས་དོ་སྣང་བྱས་ན།
དཔེར་ན། གྲྭ་པ་ཚོ་གང་འདྲ་འདུག དགོན་པའི་ནང་ལ་སྡོད་མཁན་ཚོ་གང་འདྲ་འདུགགཞན་དག་གི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ལ་གང་འདྲ་འདུག དེ་འདྲའི་ཁྱད་པར་ཡོང་གི་འདུགདེ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐབས་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་སྐོར་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་མིན་ནམ་བསམ་གྱི་འདུག དེ་དྲན་ཞོར་ལ་ཞུས་པ་ཡིན། གཞན་ཞུ་རྒྱུ་
མེད། ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། ཅེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

175

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༢ ཉིན། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་མའེ་
སོར་ལུགས་ཟུང་བསམ་གླིང་གཞིས་སྒར་ནང་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ལྔ་པའི་ཚོགས་འདུར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་དང་། དེ་དག་གི་དགོས་དམིགས།

ད་རེས་ང་རང་ཚོའི་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་གཞིས་སྒར་ནང་ཚུགས་པ་རེད།
ཚོགས་འདུ་བ་དང་། ཟུར་ཉན་ཚང་མར་ངོས་ནས་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ལོ་ལྟར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་འདིར། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་

ལས་དོན་ཐོག་གོ་བསྡུར་སྦྱངས་བཤད་བཏང་ནས་བློ་གྲོས་སྤེལ་རེས་བྱེད་པ་དང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཚོགས་འདུར་ཞུགས་ནས་གནས་ལུགས་མང་པོ་ཤེས། ཉམས་
མྱོང་གསར་པ་བསགས་ནས་བློ་བསྐྱེད་ཆེ་རུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་ཕན་ཐོགས་འདུགདེ་རྩ་དོན་གལ་ཆེ་ཞིག་རེད། ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེར་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པའི་དགོས་
དོན་ཚང་དུ་ཕྱིན་ནས་དྲག་ཏུ་དྲག་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད།
ད་རེས་གཞིས་ཆགས་ནང་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པ་འདིའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་ཚང་
མར་བློ་གྲོས་སྤེལ་རེས་དང་། ཉམས་མྱོང་གསར་པ་གསོག་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད། ངས་དམིགས་བསལ་ཚོགས་འདུར་ཡོང་སྟེ་བཀའ་སློབ་གནང་རྒྱུ་དེ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

176

ཙམ་མི་འདུག ལས་བྱེད་པ་ཚོ་དང་། འཐུས་མི་ཚོ། ཚོགས་འཐུས་ཚོ་ཚང་མའི་ཐོག་ནས་ཤེས་འདོད་ཡོད་པ་དང་། ངས་གསལ་བཤད་དགོས་པའི་སྐད་ཆ་དྲིས་རྒྱུ་ཡོད་ན། དོན་རྩ་འདིའི་ཐོག་ལ་གསལ་བཤད་དགོས་ཞེས་གསུངས་ན། ངས་ཤེས་པ་དེ་
ཞུས་ཆོགཁ༽ བོད་གཞུང་གི་དཔལ་འབྱོར་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འདེབས།

ད་ལྟ་འདིར་དཔལ་འབྱོར་སྐོར་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་འདི་སྐོར་ཕྲན་བུ་ཞུས་ན། ང་ཚོ་
མིའི་ལུང་པར་གྱར་ནའང་ང་ཚོ་འདིར་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཆགས་ནས་བསྡད་ཡོད།
སྒྲིག་འཛུགས་འདི་བཙན་བྱོལ་བའི་དོན་དུ་བཙུགས་པ་མིན་ལ། མི་ཁ་ཤས་འགྲོ་
སྟངས་བཟོ་རྒྱུའི་དོན་ལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཆགས་པའང་མིན། གཙོ་ཆེ་ཤོས་བོད་ནང་ང་རང་ཚོའི་ཐོབ་ཐང་བསྐྱར་དུ་ལག་པར་སོན་པའི་དོན་དུ་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་མུ་མཐུད་
ནས་ཟིན་པ་རེད། དེ་འདྲའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཟིན་པའི་རྐྱེན་བྱས་ནས་དགོས་པ་
དགེ་མཚན་དང་། ཕན་ཐོགས་གང་འདྲ་བྱུང་བ་ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་ཚོགས་འདུའི་
སར་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན་རེད། དེ་འདྲའི་སྒྲིག་འཛུགས་གཅིག་ཟིན་དགོས་ན། མིས་
ཟིན་དགོས་པར་བརྟེན་ལས་བྱེད་པ་གོ་འཕེར་དགོས་ཀྱི་འདུག ལས་བྱེད་ལ་ཆ་
བཞག་ན། མི་ལ་ནུས་པ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས། མི་གྲངས་མང་བས་ཕན་

ཐོགས་མི་འདུག ནུས་པ་ཡོང་བ་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་།
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སྦྱོར་བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་དགོས་ཀྱི་འདུག སྦྱོར་བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་
ཡོང་བ་ལ་ཐོག་མར་སློབ་གྲྭ་འགྲིམས་ནས་སློབ་སྦྱོང་རིམ་བཞིན་ཐོན་པ་དང་། ཕྱིན་

ཆད་སློབ་གྲྭ་ཐོན་པའི་མཚམས་སུ་ཡང་དེ་ལ་དཔག་པའི་ཕོགས་ཐོབ་ལྡེང་ངེས་ཤིག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

177

མ་བྱུང་ན་ལྷག་བསམ་གཅིག་པུས་ལོ་དང་ཟླ་བ་སྦྲེལ་ནས་ཁུངས་འཁྱོལ་མི་ཐུབ། དེ་
འདྲའི་གནས་ཚུལ་འོག་འགྲོ་སོང་བཏང་ནས་ལས་ཀ་གསར་རྩོམ་བྱེད་རྒྱུ་ཕར་བཞགལོ་རེའི་ནང་ལས་བྱེད་པའི་ཕོགས་ཁོ་ནའི་ཐོག་འགྲོ་སོང་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཞིག་འགྲོ་གི་

ཡོད།
དེའི་ཡོང་དམིགས་གང་ཡོད་ཟེར་ན། ད་ཕན་སྐྱབས་ཞུའི་དངུལ་འབབ་ཁོངས་
ནས་བཀའ་ཤག་ལ་ཕུལ་བ་ལྟ་བུ་བྱས་ནས་ལོ་མང་པོ་བསྡད་པ་རེད། བར་ལམ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ལས་རྒྱ་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་། གཉིས་ནས་སྤྱིར་བཏང་མཐོང་ཚུལ་

གྱི་ཐོག་ནས་ཆ་མཚོན་ན་ཡང་། ང་ཚོའི་བོད་གཞུང་ཟེར་ཡང་རུང་། སྒྲིག་འཛུགས་ཟེར་ཡང་རུང་། བོད་རང་བཙན་སྒྲུབ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་ཟེར་ཡང་རུང་། གང་ལྟར་བོད་
སྤྱིའི་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཡིན་པས། དེ་འདྲའི་

སྒྲིག་འཛུགས་བོད་གཞུང་འདི་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་གསོ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཏན་ནས་མེད། ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བོད་གཞུང་གི་
འགོ་འཁྲིད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་བོད་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་བསམ་བློའི་ནང་༸རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དགའ་ཞེན་ཡོད་པའི་གཞི་རྩ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྟེང་ནས་ཡིན་པ་

ལས། བོད་གཞུང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་བདག་པ་ལྟ་བུ་དང་། བོད་གཞུང་༸རྒྱལ་བ་
རིན་པོ་ཆེས་གསོ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད།
སྤྱིར་བཏང་འགྲོ་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བལྟས་ན། བོད་སྤྱི་པའི་གཞུང་འདི་བོད་མི་
མང་གིས་གསོ་རྒྱུ་འོས་པ་རེད། གལ་ཏེ་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ལ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་ཕན་

ཐོགས་མེད་ན། བོད་མི་མང་གིས་བོད་གཞུང་འདི་གསོ་མི་དགོས་ལ། བོད་གཞུང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

178

འཛུགས་དགོས་དོན་ཡང་མེད། སྒྲིག་འཛུགས་འདི་བསྡུས་ན་འགྲིགས་པ་རེད། ད་ལྟ་
བོད་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་གཙོ་བོར་བོད་རང་བཙན་སྒྲུབ་རྒྱུའི་དོན་དག་ལ་
དམིགས་པ་ཡིན་ན་ཡང་། དེའི་ཞོར་ལ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་ལའང་སྒྲིག་
འཛུགས་འདིས་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་རྐྱེན་པས་རྒྱ་ཆེའི་མི་

མང་གིས་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ལ་དགའ་མོས་དང་། ཤ་ཞེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་
རེད།
རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ན་ནིང་གཞུང་གི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཐོག་ལ་སྐུ་
ངལ་ཡོད་ན། མི་མང་གི་ཐོག་ནས་སྐུ་ངལ་དེ་སེལ་ཐབས་ཀྱི་འགན་ཁུར་བབས་འོས་
ཡོད་ལ། ངེས་པར་བསམ་བློ་གཏོང་གི་ཡིན་ཞེས་རང་བཙན་ལས་འགུལ་ཚོགས་
འདུའི་སྐབས་ལ་སྐད་ཆ་ཡོང་སྟངས་དེ་འདྲ་རེད། དེ་དངོས་གནས་བབས་འོས་རེད། བཤད་པ་ནང་བཞིན་སྐབས་དེར་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ལྟར་དུས་ཡུན་དེའི་རིང་ད་ལྟ་ཚེ་
དབང་རྟ་འགྲིན་ལགས་ནས་ལས་བསྡོམས་ནང་ཞིབ་ཕྲ་གསུངས་པ་བཞིན་ཞལ་

འདེབས་འབུལ་སྟངས་དེ་འདྲ་རེད། དངོས་གནས་ང་རང་ཚོ་མི་ལུང་པར་དཀའ་ངལ་

འོག་གནས་ཡོད་ཀྱང་། ཚང་མས་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཞེན་ཁོག་དང་། ཤ་ཚ་བསྐྱེད།
ཁ་ཤས་རྒྱུ་དངོས་ཀྱིས་མ་ཕོངས་པར་ཞལ་འདེབས་འབུལ་ཐུབ་མཁན་ཡང་ཡོད། ཁ་ཤས་ནི་སོ་སོའི་ནང་མི་བུ་ཕྲུག་གསོ་དགོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཡོད་ནའང་སྤྱིའི་དོན་
ལ་ལྷག་བསམ་དང་། ཞེན་ཁོག་གིས་ཤུགས་བརྒྱབ་ནས་སོ་སོའི་ལག་སྣེ་འཛངས་
པའི་དཀའ་ངལ་ལ་མ་འཛེམས་པར་ཚང་མས་ཞལ་འདེབས་ཕུལ་བ་འདི་ནི་ཧ་ཅང་
གི་རླབས་ཆེན་རེད། དངོས་འབྲེལ་རྩ་བའི་ཆ་ནས་བབས་འོས་ཀྱང་རེད། དངོས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

179

ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། ཚང་མར་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཡོད།
དེ་དང་ཆབས་ཅིག་སྐབས་རེ་ང་རང་ཚོའི་ལས་ཀ་གཏན་འབེབས་བྱེད་དུས་
ཧོལ་རྒྱུག་དང་། འཚབ་འཚུབ་ངང་ནས་ཐག་ཆོད་བྱས། མཇུག་ཏུ་དངོས་སུ་ལག་ལེན་འགེལ་བའི་སྐབས་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་ཡོང་གི་འདུག དཔེར་ན། འཚོ་བའི་
དམིགས་རྟེན་གང་ཡང་མེད་པ་དང་། མདང་སྐྱེས་ཕྲུ་གུར་གཞུང་འབབ་འབུལ་དགོས་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་རེད། མ་གཞི་རང་མོས་དང་བླངས་ཡིན་ན་ཡང་། དེ་འདྲ་རང་མི་

མཛེས་ཤིང་མི་འཚམས་པ་ལྟ་བུ་རེད། བོད་རིགས་ནང་ཁུལ་ནས་ཞེན་དང་ཤ་ཚ་
ཡོད་སྟབས། མཛེས་མི་མཛེས་ཀྱི་བསམ་འཆར་དེ་ཙམ་ཡོང་གི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་
ཕྱི་མིའི་མཐོང་ཚུལ་ལ་མདང་སྐྱེས་བྱིས་པ་ཡན་ལ་ཁྲལ་ལེན་པ་ལྟ་བུའི་མཐོང་ཚུལ་
ཡོང་གི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག དེའི་སྐོར་ལ་ཇི་དགེའི་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་
འདུག དེ་འཕྲོས་བཤད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་ཡིན།

ག༽ སྲི་ཞུ་བའི་འཁུར་བབ་དང་། དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་གཟི་བརྗིད།

དེ་ནས་ད་ལྟ་བཤད་པ་བཞིན། སྒྲིག་འཛུགས་ཡག་པོ་ཡོང་དང་མི་ཡོང་ལས་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་། འཇོན་ཐང་ལ་རག་ལས་པར་བརྟེན། དེ་རིང་འདིར་ཚོགས་
ཞུགས་སུ་ཡོད་པའི་མི་ཚང་མར་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་བལྟོས་པའི་ལས་འགན་རེ་རེ་ཡོད།
སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་ཞུ་མཁན་ལས་ཀྱི་སྣེ་མོ་བ་འབྲེལ་ཐོགས་ཤ་སྟག་
ཡིན། ཚང་མས་རང་རང་སོ་སོ་སོ་སོའི་ཁུར་དུ་བབས་པའི་ལས་འགན་གང་འདྲ་
ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་བསམ་པ་རྣམ་དག་གིས་སྒྲུབ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
ལས་ཁུངས་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཡང་རུང་། སོ་ནམ་དང་། ས་ལས་རྡོ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

180

ལས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཡང་རུང་། གང་ལྟར་དེང་སང་གི་དུས་ཚོད་
འདིའི་ནང་དཀའ་ལས་རྒྱག་མཁན་འདི་རྣམས་འདྲ་འདྲའི་ནང་ནས་མི་འདྲ་བ་ཞིག་གི་

དཀའ་ལས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད།
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་གྱར་ནས་དཀའ་ལས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་
དང་། གཉིས་ནས་འགལ་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་འཕྲད། མཐུན་རྐྱེན་ཉུང་ངུ་ཞིག་གི་དུས་
སྐབས་སུ་དཀའ་ལས་རྒྱག་གི་ཡོད་པར་བརྟེན། ང་ཚོའི་དཀའ་ལས་འདི་དངོས་
འབྲེལ་གཟི་བརྗིད་ཆེན་པོའི་བྱེད་ལས་ཤིག་ཡིན། དེ་སྔ་ང་ཚོ་བོད་ལ་ཡོད་པའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་དེ་ཚོ་དང་། དེང་སང་དཀའ་ལས་རྒྱག་མཁན་གྱི་ལས་

བྱེད་པ་ཚོ་འདྲ་ས་མེད། དེང་སང་གི་ལས་བྱེད་པ་ཚོ་དངོས་གནས་ཟ་རྒྱུ་འཐུང་རྒྱུའི་
ཐོག་ལ་ཡང་ལས་བྱེད་པའི་མིང་ཐོག་ནས་ཁེ་ཕན་ཡོང་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད་ལ། ལྐོག་ཏུ་རྒྱུ་བརྔན་རྗེས་འབྲང་གི་རྒྱུ་དངོས་པོ་ཕྱུག་པོ་ཆགས་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་ནམ་ཡང་
མེད། དངོས་སུ་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུའི་རྩ་དོན་ཡང་བོད་རང་བཙན་སྒྲུབ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་
ཡིན།

རང་བཙན་སྒྲུབ་རྒྱུར་མཚོན་ན། ཕར་ཕྱོགས་རྒྱ་ནག་སྟོབས་ཤུགས་ཆེན་པོ་དེ་
འདྲ་ཞིག་གི་སྐབས་ཡིན་པ་དང་། ང་རང་ཚོ་བོད་པ་སྟོབས་ཤུགས་སྐྱོ་པོ་འདི་འདྲ་
ཞིག་གི་སྐབས་ལ་སླེབས་ཡོད། དེ་འདྲའི་འགལ་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་འོག་ནས་ཚང་
མས་ངལ་བ་དང་དུ་བླངས། སྙིང་ལ་རུས་པ་བཅུག་ནས་དཀའ་ལས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་
རེད། ད་དུང་ཡག་ཤག ཉེས་ཤག མཐོས་འདུག དམས་འདུག་ཅེས་ཚོགས་གཏམ་དང་བསམ་འཆར་མང་པོ་ཞིག་བཟེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

181

འོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི་དངོས་གནས་དྲང་གནས་གཟི་བརྗིད་ལྡན་པའི་

ལས་ཀ་ཞིག་དང་། རླབས་ཆེན་པོའི་ལས་ཀ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་རེད་ལ། ཡིན་ཡང་ཐག་ཆོད་རེད། དེ་འདྲའི་དུས་ཚོད་འདིར་ཚང་མས་དཀའ་ལས་
བརྒྱབ་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི་དཔལ་དང་རྒྱན་ལ་ཤར་ཐུབ་པ་བྱས་ནས་
ད་དུང་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད། ད་དུང་ཡང་སྙིང་རུས་བྱས་ནས་ལས་ཀ་གཟི་བརྗིད་དང་

ལྡན་པ། དངོས་གནས་རླབས་ཆེན་ཡིན་པ་འདི་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་དགོས།
ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཆ་བཞག་ན་ལས་རྒྱུ་འབྲས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐོག་ནས་ཆ་
བཞག་ན་ཡ་རབས། མི་མང་གི་ཞབས་འདེགས་ཞུ་རྒྱུའི་ལས་དོན་འདི་དག་ལ་ད་

དུང་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ལས་ཀྱི་སྣེ་མོར་འཁོད་
མཁན་མི་མང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོ་དང་། སྡོད་སྒར་ཁག་གི་འགོ་ཁྲིད། ལས་ཁུངས་ཁག་
གི་ལས་བྱེད་ཟེར་བ་དེ་ཚོ་མི་མང་གི་འགོར་བསྡད་དེ་མར་བཤུ་གཞོག་གཏོང་མཁན་
ཞིག་གི་དོན་དག་གཏན་ནས་མིན། མི་མང་གི་འགོ་ལ་བསྡད་ནས་མི་མང་གིས་ཡར་

གུས་བཀུར་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་དང་། མི་མང་གི་ཡར་ཞབས་ཕྱི་ཞུ་ཡུལ་ཞིག་ཀྱང་གཏན་
ནས་མིན། ང་ཚོ་གང་བྱེད་མཁན་ཡིན་ཟེར་ན། དངོས་གནས་དྲང་གནས་མི་མང་ལ་

ཞབས་ཕྱི་ཞུ་མཁན་ཡིན། དངོས་འབྲེལ་མི་མང་གི་ཞབས་འདེགས་པ་ཡིན།
ཡང་། ཁ་ནས་མཁས་སྙན་འདྲ་ཆགས་མི་མང་གི་ཞབས་འདེགས་ཞུ་མཁན་
ཡིན་ཟེར་བཞིན་དུ། ལྐོག་ཏུ་སོ་སོས་མི་མང་ལ་ཅི་ཐུབ་བཤུ་གཞོག་དང་། ཐུབ་ཚོད་
གཏོང་བ་དེ་འདྲ་བྱེད་མཁན་ཡང་མེད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ག་ལ་འགྲིགས། དེ་འདྲ་བྱས་པས་ལ་ག་ནས་དག ང་ཚོས་ཁ་ནས་མི་མང་གི་ཞབས་འདེགས་ཞུ་མཁན་ཡིན་ཞེས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

182

བཤད་པ་ནང་བཞིན་དོན་དག་ངོ་མ་ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ལ་

འཕྲལ་དང་ཕུགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་གང་ཆེའི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ཁུ་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་

གལ་ཆེན་པོ་རེད། ད་ལྟ་བར་བྱེད་མུས་ཡིན་ལ། ད་དུང་ཡང་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་
བྱེད་དགོས། སྙིང་ལ་རུས་པ་བཅུག་སྟེ་ངོ་ལྐོག་མེད་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། ལས་དོན་
ཆེ་ཕྲ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་རུང་། མདུན་དུ་ལས་བསྡོམས་ནང་སྐད་ཆ་འདྲ་ཆགས་པོ་ཞིག་བཤད། རྒྱབ་ཏུ་དེ་དང་མ་མཐུན་པ་ཞིག་བྱས་པ་དེ་འདྲ་མ་ཡིན་པར། མདུན་
དུ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་བསྟན་ཆོག་པ་ཞིག་དང་། རྒྱབ་ཏུ་གང་འདྲ་ཡོད་ཀྱང་
བསྟན་ཆོག་པ། སྦས་མི་དགོས་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
ད་ལྟ་བར་དུ་ང་ཚོའི་ལས་བྱེད་ནང་ལས་ཀ་ངོ་ལྐོག་བྱེད་མཁན་དེ་ཙམ་མེད་
ཀྱང་། སྐབས་རེ་རེ་ཟུང་ནས་སྐད་ཆ་ལྷགས་ཡོང་གི་འདུག ང་རང་ཚོ་བོད་པ་ནང་ཁུལ་ལ་དེ་སྔའི་ལུགས་སྲོལ་ཟེར་ཡང་རུང་། གོམས་གཤིས་རྙིང་པ་སྡུག་ཆག་
གཅིག་ཡོད་པ་དཔེར་ན། མདུན་དུ་ཤོད་མཁན་ཞིག་མ་བྱུང་ན་རྒྱབ་ནས་བཤད་ཀྱང་མགོ་མ་འཚོས་པ་རེད་ཟེར་ནས་ཟོམ་འཇོག་བྱེད་སྲོལ་ཞིག་ཡོད། དེ་ལ་དགའ་པོ་མི་
འདུག་ཀྱང་། ང་རང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོས་ཚད་དང་། གོ་ཚད་ཚང་མ་
ལམ་སེང་བདེན་པར་བཟུང་ནས་འཕྲལ་འཕྲལ་ལབ་ཤེས་ཀྱི་ཡང་མི་འདུག་ལ། ཐེར་
ཐེར་བཟོ་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་བསམ་ངན་འཆང་ནས་དྲི་ངན་ས་གཡོག་བྱས་པ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ང་རང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གནས་སྟབས་གོམས་གཤིས་སྦུག་སྦུག་
བྱས་ནས་སྡོད་སྲོལ་ཡོད་པ་དེའི་དབང་གིས་སྐབས་རེ་ལམ་སེང་འཕྲལ་འཕྲལ་
བརྩད་དཔྱོད་བྱས། འཕྲལ་འཕྲལ་ཐག་གཅོད་མ་ཐུབ་པར་བསྡད་པ་དེ་འདྲའི་མུར་ལོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

183

ཟླ་ཞག་འགྱངས་ཐེབས་ནས་ལུས། གང་འཚམ་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་མིའི་ནང་ནས་བོད་པའི་
ལས་བྱེད་འགའ་ཞིག་ནས་ལྐོག་ཏུ་ཡས་ཡས་བཙོང་འདུག མས་མས་བྱས་འདུག་
ཟེར་མཁན་ཡོང་དུས་ཧ་ཅང་ཐབས་སྡུག་པོ་དང་། སེམས་ཕམ་པོ་རེད། ལས་བྱེད་
ནང་ཁུལ་ཡིད་ཆེས་དང་། བློས་འཁེལ་ཡོང་བ་དེ་ལོ་དང་ཟླ་བ་སྦྲེལ་ནས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ཏུ་བྱས་རྗེས་བཞག་ཡོད་ན་ཡག་པོ་རེད་མ་གཏོགས། ཁ་ནས་འདྲ་ཆགས་པོ་ཞིག་ཐོན་པར་ཧ་ལས་རྒྱུ་དང་། ཡིད་ཚིམ་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། ཁ་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་ནི་མི་ཁ་བཟོ་གང་ཐོན་ཐོན་དང་། མི་ཧམ་པ་གང་ཆེ་ཆེ་ཚོས་ཤོད་
ཐུབ་ཀྱི་རེད། འོན་ཀྱང་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ནང་བཞིན་ལོ་དང་ཟླ་བ་སྦྲེལ་ཏེ་ལག་ལེན་
བཀལ་ནས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་གྲུབ་འབྲས་འདོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་གཅིག་མིན་
གཅིག་བྱེད་དགོས། ད་ལྟ་བར་དུ་ཧུར་ཐག་བྱས་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། དེ་ངའི་གཞེན་སྐུལ་ཡིན།

ང༽ བོད་དོན་གྱི་ནད་གཞི་དང་། འགྱུར་ལྡོག་གི་གནས་ཚུལ།

དེ་ནས་གསལ་བཤད་དགོས་པ་དེ་འདྲ་འདུག་གམ། ངས་གཞན་དག་དམིགས་
བསལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཞུས་ན་བསམ་པ་གང་ཡང་མེད། ཁྱེད་རང་ཚོར་དགོངས་
འཆར་འདྲ་འདུག་གམ། འདིའི་ཐོག་ནས་གཅིག་བརྗོད་ན་བསམ་པ་འདུག་གམ།
༼ཞེས་བཀའ་སྩལ་བ་དང་མཚམས་འདིར་བཀའ་བློན་རྣམ་པ་བཀའ་བགྲོས་ཀྱིས་ཆོས་དོན་བཀའ་བློན་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་ནས་ད་ལམ་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་སྲིད་དོན་སྐོར་དང་། བོད་དོན་སྐོར་འགྱུར་བ་འགྲོ་སྟངས་སོགས་བཀའ་ཤག་ནས་གསལ་བཤད་གོ་སྒྲིག་དམིགས་བསལ་བྱུང་མ་སོང་བས་དེའི་སྐོར་བཀའ་སློབ་ཅིག་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བ་ཞེས་༸སྙན་སེང་ཞུས་གནང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

184

ལ། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས།༽
རྩ་བ་བོད་དོན་སྐོར་ལ་ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སར་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་ནང་
བཞིན་རེད། ང་རང་ཚོས་བོད་རང་བཙན་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་རེ་བ་བརྒྱབ་པ་ཙམ་མིན་

པར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་བོད་དོན་
སྐོར་འདི་གང་འདྲ་བྱས་ནས་ཡིན་ཡང་ཐག་ཆོད་ཅིག་མ་བྱུང་ན་མི་འགྲིགས་པ་ཞིག་

དང་། ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུར་བསྡད་པ་ཞིག རྙོག་དྲ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་ཕལ་ཆེར་གསལ་དུ་གསལ་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག དེ་གལ་ཆེན་པོ་
རེད། དེ་ཡག་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག འཛམ་བུ་གླིང་ནང་བོད་སྐོར་སྤྱིར་བཏང་ལོ་
རྒྱུས་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལས། ད་ལྟ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་འདི་སྐོར་
དཀའ་ངལ་ཅན་དང་། རྙོག་དྲ་ཅན་མིན་པར་གྱུར་ཟིན་པ་ཡིན་ན་ཚར་བ་རེད། འོན་
ཀྱང་དེ་འདྲ་མིན་པར་བོད་སྐོར་དཀའ་ངལ་དང་། རྙོག་དྲ་སེལ་རྒྱུ་བསྡད་པ་ཞིག་ལ་

ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འདི་ནི་མི་ལ་ན་ཚ་མངོན་གསལ་ཅན་ཞིག་བྱུང་ན།

དེ་ལ་སྨན་བཅོས་ཤིག་མ་བྱས་ཐབས་མེད་ལྟ་བུ་རེད། དཔེར་ན། དེ་སྔོན་ན་ཚ་དྲག་
པོ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡང་། ད་ལྟ་ན་ཚའི་ཤུལ་ན་ལྷང་ལྷང་བྱེད་མཁན་ཞིག་མེད་ན། དེ་ལ་
དམིགས་བསལ་སྨན་བཅོས་བྱེད་རྒྱུའི་བསམ་བློ་གང་ཡང་འཁོར་གྱི་མ་རེད་ལ། དེ་
ལ་དོ་སྣང་གང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད།
ང་རང་ཚོ་བོད་དོན་སྐོར་ལ་བར་ལམ་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་སྔོན་ང་
དགུ་ལོ་དང་དྲུག་ཅུ་ཐམ་པའི་གསར་ཤོག་དང་། རྩོམ་ཡིག་ཐོག་བོད་དོན་སྐོར་ཐོན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

185

པ་དེ་ཚོ་གནས་ཚུལ་གསར་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཐོན་པ་དང་། དེང་སང་ཐོན་ཡོང་བ་འདི་དག་གནས་ཚུལ་གསར་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་པར། སྨན་

བཅོས་བྱེད་དགོས་པའི་ན་ཚ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས། དེ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་དོ་
སྣང་བྱས་པ་ཞིག་རེད། དེ་གནས་ཚུལ་བཟང་པོ་ཞིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག གནས་

ཚུལ་དེ་ལྟར་ཆགས་དགོས་པའི་རྩ་བ་ང་རང་ཚོ་བོད་པ་གཅིག་པུའི་ནུས་པའི་ཐོག་
ནས་གང་ཡིན་པ་སྟེ། རྒྱ་ནག་སྟོབས་ཆེན་པོ་ཆགས། རྒྱ་གར་ཡང་མང་གཙོ་རང་
དབང་གི་ནང་ནས་སྟོབས་ཤུགས་ཆེན་པོ། མི་གྲངས་མང་པོ། ད་ལྟ་སྐྱོ་པོ་ཡིན་ཡང་

མ་འོངས་པར་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོའི་ལུང་པ་ཞིག་ཆགས། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་
གི་ཆེ་བཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཨུ་རུ་སུ་དང་། ཨ་མི་རི་ཀ་གཉིས་ནས་ཨུ་རུ་སུ་རྒྱ་ནག་དང་

མ་འགྲིགས་པའི་གནས་ཚུལ་གྱིས་རྐྱེན་པས་ཕྱོགས་དེ་གསུམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་
པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་དོན་སྐོར་དོ་སྣང་སྐྱེ་གཞི་དེ་འདྲ་
ཆགས་པ་རེད།
བར་ལམ་རྒྱ་ནག་ནང་ལོ་ནས་ལོ་བསྟུད་རྐྱེན་ངན་ཟམ་མི་ཆད་པ་བྱུང་བ་དང་།

དེང་སང་ཀྲའུ་ཨན་ལིར་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་བཟོ་ལྟ་ཐོན་ཡོང་གི་འདུགགང་ལྟར་ཡང་རྒྱ་ནག་ནང་ཟང་ངེ་ཟིང་ངེ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཡོང་ས་ཡང་འགན་
འཁྱེར་མཁན་དཔོན་རིགས་ནང་ཁུལ་གཅིག་འོག་གཅིག་ལ་མ་འདུས་པའི་གནས་

ཚུལ་ཟམ་མི་ཆད་པར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གནས་ཚུལ་དེ་ཚོས་ཉི་མ་གཅིག་གཉིས་

ནང་གཡོ་འགུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐེབས་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཕུགས་སུ་རྒྱ་ནག་
ནང་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཞིག་ཏན་ཏན་ཆགས་ཀྱི་རེད། ཚུར་ཕྱོགས་ལ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

186

བལྟས་ན། བྷང་ལ་སྡེ་ཤ་རང་བཙན་བྱུང་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཇི་ཙམ་

རྒྱས་པ་དེ་ཙམ་གྱི་ང་ཚོར་ཕན་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་བཤད་ན། ད་ལྟའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་བོད་རྒྱ་འོག་ཡིན་

པའི་ངོས་ལེན་བྱེད་སྟངས་ཤིག་ཡོད་ན་ཡང་། རྩ་བ་རྒྱ་གར་མི་མང་བོད་ཀྱི་གནས་

ཚུལ་ཤེས་མཁན་ཚོ་ལྟ་སྨོས་ཅི་དགོས། དེང་སང་རྒྱ་གར་གྱི་འགོ་ཁྲིད་ཚོར་ཆ་
མཚོན་ནའང་། བོད་ལ་ཤ་ཚ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་མེད་པ་མ་རེད། བོད་སྐོར་ལ་ཕྱི་

ནང་གི་མཐུན་རྐྱེན་འཛོམས་པའི་དུས་ཚོད་སྨིན་པ་བྱུང་ན་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ང་ཚོ་

བོད་དོན་ཐོག་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པའི་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་རེད་བསམ་པའི་ཡིད་ཆེས་
གཙང་མ་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་བར་ལམ་ལོ་ཤས་རིང་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་
ཕྱིན་ཡོད།

ཅ༽ ཕྱི་ཡི་མཐུན་རྐྱེན་དང་། ནང་གི་གནས་ཚུལ།

དེ་བཞིན་མཐུན་པའི་རྐྱེན་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་
ལ་ཆེ་བཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གཉིས་ཆགས་པའི་ནང་ནས་ཨུ་རུ་སུས་དེང་སང་བོད་
དོན་ཐོག་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི་རེད། ༡༩༥༩ ལོའི་ཡས་མས་ལ་རུ་སུའི་གཞུང་
གི་བོད་དོན་ཐོ་བལྟ་ཕྱོགས་དེ་དང་། དེང་སང་བལྟ་ཕྱོགས་གཉིས་མི་འདྲ་བའི་འགྱུར་

བ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ཡོད་ལ། ད་དུང་འགྱུར་བ་འགྲོ་དང་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། ཕྱོགས་
གཅིག་ནས་རུ་སུ་ཆེ་བཙན་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ནས་ཤིན་ཅང་

དང་དེ་ཚོའི་ཕྱོགས་ནས་བོད་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ། རྒྱ་ནག་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་དེ་
ཨུ་རུ་སུའི་ཁེ་ཕན་ལ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་བརྟེན། བོད་སྐོར་ཨ་མི་རི་ཀས་དོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

187

སྣང་བྱས་པ་ལས་ཨུ་རུ་སུས་བྱས་པ་རྒྱུ་མཚན་མང་བ་ཡོད་པ་རེད། དེང་སང་ཨུ་རུ་སུས་བོད་དོན་སྐོར་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཡང་མཐུན་པའི་རྐྱེན་ཞིག་རེད་
བསམ་གྱི་འདུགརྒྱ་ནག་དང་ཨུ་རུ་སུའི་འགལ་ཟླ་དེར་འགའ་ཤས་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ་ལ་རྩ་བ་
དམར་པོའི་ལྟ་བ་གཅིག་གྱུར་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཡིན་སྟབས། འགལ་ཟླ་དེ་དྲང་དོན་མ་
གཏོགས་ངེས་དོན་མ་རེད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་། ད་ཆ་ལོ་མང་པོ་ཕྱིན་པའི་ཡོང་

བབས་ནས་བལྟས་ན་དོན་དམ་གྱིས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་འགྲིག་གི་མེད་པའི་རྣམ་

འགྱུར་ཇེ་གསལ་དུ་ཐོན་གྱི་ཡོད། ད་དུང་ཡང་རྒྱ་ནག་ནང་དང་ཨུ་རུ་སུའི་འགལ་ཟླ་

དེ་མུ་མཐུད་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་མ་གཏོགས་ཆུང་དུ་ཕྱིན་ཨེ་ཡོང་བསམ་པ་འདུག གནས་
ཚུལ་དེ་དག་ཕྱིའི་མཐུན་རྐྱེན་ཡིན།

གཙོ་ཆེ་ཤོས་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ནི་བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་སེམས་

ཤུགས་དེ་རེད། དེ་ནི་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཧ་ལས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཉེ་ཆར་བོད་
ནས་ཡོང་མཁན་ཚོའི་ཐོག་ནས་གོ་རྒྱུ་འདུག ང་ཚོ་འདི་གར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་འདི་

དག་ཀྱང་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་བསམ་བློ་དེ་དང་བསྟུན་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་རེད། རྩ་བའི་དམ་བཅའ་འམ། སྲིད་བྱུས་ནི་བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་ཚབ་ང་

ཚོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་བསམ་པའི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས། ང་ཚོས་འདིར་ལས་ཀ་

བྱེད་སྟངས་དེ་བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་བསམ་བློ་གང་འདྲ་ཞིག་གཏོང་གི་ཡོད་
ཀྱང་དེའི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ནས་བྱེད་པ་ལས། བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དེ་རྣམས་
ཀྱི་བསམ་བློ་གང་འདྲ་ཞིག་གཏོང་གི་ཡོད་རུང་མེད་རུང་། ང་ཚོ་འདིར་བཙན་བྱོལ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

188

བ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་སྐོར་ཞིག་ཡོད་པ་ཉུང་ཤས་དེ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་
ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་བོད་ནང་གི་གནས་

ཚུལ་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་རྒྱུར་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱས་ཡོད། བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་
ཉམས་བརྩད་རྡོ་ལག་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱེད་དགོས་སྟབས། གནས་ཚུལ་ཐོས་སའི་ཐོས་
ཁུངས་དེ་ཚོ་ལ་ཡང་ཏན་ཏན་བྱས་ནས་མངགས་ཆ་བྱས་ཡོད།

ཆ༽ གཞིས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་། བྱེས་ཀྱི་བྱེད་ཕྱོགས།

ང་ཚོ་འདིར་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་སྟངས་དེ་རྒྱ་མི་སྡུག་སྡུག་
སྡུག་པ་དང་། བོད་པ་སེམས་ཤུགས་ཇེ་ཆེ་ཇེ་ཆེ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་གཅིག་པུ་

ཐོས་པས་ག་ལ་འགྲིགས། རྒྱ་མིས་དངོས་གནས་ཡག་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན་དེ་ཚོ་ཡང་
ངེས་པར་དུ་ཐོས་དགོས་ལ། སྡུག་པོ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཡང་ང་ཚོས་ཐོས་
དགོས། རྒྱ་མིས་ཆོས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་ཏེ་ཆོས་རྩ་མེད་བཟོ་གི་ཡོད་ཀྱང་། བོད་མིར་
མིའི་འདུ་ཤེས་བཞག་ནས་དངོས་གནས་དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་

ལྟར་བོད་ནང་འཛུགས་སྐྲུན་ཡག་པོ་ཞིག་བྱས། བོད་ནང་ཤེས་ཡོན་དང་། འཕྲོད་
བསྟེན། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཐོག་ནས་སོགས་གང་ལྟར་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡག་པོ་ཞིག་

ཡོང་གི་འདུག་ན་ཆབ་སྲིད་ཐོག་ནས་རང་དབང་མེད་ནའང་། ཕྱོགས་གཞན་དག་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མི་ལ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་སྟེར་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་
འདུག་ན། དེ་ང་ཚོའི་སྒྲུབ་བྱ་ཁག་གཅིག་རེད།
བོད་ནང་གི་མི་དེ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་བློའི་ནང་ལའང་དེ་དང་བསྟུན་པའི་བསམ་

བློ་གཏོང་ཕྱོགས་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྟེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

189

བོད་ནང་གི་མི་མང་ཚོས་ག་ལེ་ག་ལེར་རྒྱ་མིར་བློ་ལྟ་རྒྱུའི་བཟོ་ལྟ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ན།
ང་ཚོས་འདིར་བོད་རང་བཙན་ཟེར་བ་དང་། བོད་རྒྱ་མིའི་འོག་སྡོད་ཀྱི་མིན་ཞེས་སྐད་
ལོག་རྒྱག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད། ང་ཚོས་འདིར་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུའི་

གཞི་རྩ་ངོ་མ་བོད་ནང་གི་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་བློའི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ཏེ་བྱེད་དགོས་
པ་ཡིན། དེ་བྱེད་པ་ལ་བོད་ནང་གི་མི་ཚོས་བསམ་བློ་གང་འདྲ་གཏོང་གི་ཡོད་མེད་ཤེས་དགོས།
གནས་ཚུལ་ཐོས་སའི་ཐོས་ཁུངས་དེ་རྣམས་ལ་གཅིག་དང་གཉིས་ནས་ནན་

ཏན་བྱས་ཏེ་མངགས་ནས་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ང་ཚོས་ཐོས་
དགོས་པ་ལས། གནས་ཚུལ་གཅིག་ལ་གཉིས་བརྒྱུད་ཀྱིས་འཁྱེར་ཡོང་མཁན་མི་
ཁོང་རང་སྒེར་གྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་མིར་མི་དགའ་བ་ཆགས་པ་དང་། སོ་སོ་རྒྱ་མིར་མི་

དགའ་བ་ཡིན་སྟབས། སོ་སོའི་ངོ་ཤེས་གཅིག་ལ་གཉིས་བརྒྱུད་ཀྱིས་བརྩད་དཔྱོད་
བྱེད་ས་དེ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱ་མིར་མི་དགའ་བ་ཞེ་གཅིག་ཆགས། དེ་རྣམས་ཕྱོགས་
གཅིག་ཆགས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན། དངོས་
གནས་དྲང་གནས་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཆགས་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་གནས་ཚུལ་ངོ་མ་གང་ཡོད་བརྩད་གཅོད་བྱེད་ཐབས་ལ་དོ་སྣང་ཤུགས་ཆེ་བྱས་ཏེ་བརྩད་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་བརྩད་གཅོད་བྱས་པའི་སྐབས་ལ་ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུ་རིང་ཐུང་ཡོང་
གི་འདུག་སྟེ། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་བོད་ནང་མི་མང་ཚོའི་སེམས་ཤུགས་ཆེ་ཐག་ཆོད་
ཡོད་པ་ཚང་མ་ཐམས་ཅད་ཁ་གཅིག་གྲགས་རེད།
དེ་ཡང་དབུས་གཙང་དང་། ཁམས་ཁུལ། མདོ་སྨད་ཁུལ་ཚང་མར་ཧ་ཅང་གྱོང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

190

པོ་བྱས་ནས་བསྡད་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་རྒྱུ་ཡོད་པ་འདི་དག་ང་ཚོའི་རེ་བ་

རྒྱག་ཡུལ་རྩ་བ་དེ་རེད། མ་གཞི་རྒྱ་མི་གདུག་རྩུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། སྨྱོ་མཆོངས་
གཅིག་བརྒྱབ་ན་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་མེད་པ་བཟོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོང་སྲིད་པ་ཙམ་ཡིན་

ན་ཡང་། ལས་སླ་པོར་རྩ་མེད་བཟོ་རྒྱུ་ཟེར་བ་དེ་ཡང་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། ད་ལྟ་ཕན་བོད་ནང་གི་མིའི་སེམས་ཤུགས་ཧ་ལས་པའི་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་རྐྱེན་བྱས་ནས་རྒྱ་
མིས་བོད་དོན་སྐོར་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་དོ་སྣང་དང་། བསུན་སྣང་བྱེད་པ། གནོང་ངོས་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་ཡོང་གི་ཡོད།
དཔེར་ན། བྷང་ལ་སྡེ་ཤའི་གནས་ཚུལ་སྐོར་ལ་མི་གཞན་གྱིས་བྷང་ལ་སྡེ་ཤ་
དང་བོད་དོན་སྐོར་མཉམ་བསྲེས་བྱེད་མཁན་མེད་བཞིན་དུ་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོ་དོགས་
པ་སྔོན་བསུས་ཀྱིས་བོད་དོན་སྐོར་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་བྷང་ལ་སྡེ་ཤའི་སྐོར་ལ་དམིགས་
བསལ་དགག་པ་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་གྲས་བོད་ནང་གི་མི་མང་ལ་སེམས་

ཤུགས་ཡོད་པ་དེའི་དབང་གིས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་མ་རྩ་

རེད། ང་ཚོར་ནང་གི་མ་རྩ་རིན་ཐང་བྲལ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་ནས་

ཀྱང་ཚོང་རྒྱག་རིན་ཆོག་པ་ཞིག་འདུག་བསམས་ནས་བོད་དོན་སྐོར་ལ་ལག་པ་སྦྲེལ་མཁན་ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གཞི་རྩ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འགྱུར་བ་
ཞིག་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དུས་ཚོད་ག་དུས་ཡོང་དང་མི་ཡོང་ད་ལྟ་བཤད་
རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། འགྱུར་བ་ཐེབས་པའི་ཉིན་མོ་དེ་ད་ལྟ་ང་ཚོར་ངོ་རྒོལ་བྱས། ཁ་གཏད་
གཅོག་མཁན་གྱི་མི་དེ་རྣམས་མང་ཆེ་བ་ཉིན་མ་གཅིག་ལ་གྲོགས་པོ་ཆགས། ཉིན་མ་
གཅིག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཡོང་གི་རེད། དེའི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

191

ད་ལྟ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་འབྲེལ་བ་ཡོད་མཁན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་རང་ཚོའི་
ནང་གི་སེམས་ཤུགས་ཡིན་ལ། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཨུ་རུ་སུ་དང་། རྒྱ་གར་རེད།
གནས་ཚུལ་དེ་དག་གི་བབས་ལ་བལྟས་ཡོང་དུས་ང་ཚོའི་རེ་བ་སྟོང་པ་ཞིག་རྩ་བ་
ཉིད་ནས་མིན་བསམ་གྱི་ཡོད། ཆོས་དད་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན། ང་

རང་ཚོར་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་རྒྱུ་འདྲ་ཡང་ཡོད། བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་བདེན་ཟེར་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་བོད་དོན་ཐོག་འགྱུར་བ་ཞིག་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་
པའི་རྟགས་དང་མཚན་མ་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད།
ཆེ་བཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་བོད་པར་དམིགས་བསལ་ཤ་ཚ་གང་
ཡང་མེད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་དེ་དང་ཁ་གཏད་གཅོག་དགོས་པ་
ཞིག་ཆགས་ན། ཡུན་རིང་པོའི་སྲིད་བྱུས་གཏིང་རིང་པོ་དེ་འདྲ་ཏན་ཏན་ཡོང་སྲིད་ཀྱི་རེད། གནས་ཚུལ་བདེན་མི་བདེན་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག་ཀྱང་། དེང་སང་ཤིན་ཅང་ངོས་
ནས་བོད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་རླངས་འཁོར་ཆེན་པོ་དེ་འདྲའི་ནང་དོ་པོ་ལྗིད་ཆེན་དེ་
འདྲ་འོར་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཟེར་བ་དང་། ཤིན་ཅང་གི་བྱེ་ཐང་ལོག་ནོར་ཟེར་བ་
རྡུལ་ཕྲན་མཚོན་ཆ་ཚོད་ལྟ་བྱེད་ས་དེ་ནས་དངོས་པོ་འོར་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཟེར་
བའི་སྐད་ཆ་རྒྱ་མིའི་རླངས་འཁོར་ཁ་ལོ་བ་གཅིག་གིས་བཤད་པ་རེད་ཅེས་ཟེར་ལ་
ཟེར་བརྒྱུད་བྱས་ནས་གོ་རྒྱུ་འདུག བདེན་མིན་མི་ཤེས། གང་ལྟར་ཤིན་ཅང་ངོས་
ནས་ཨུ་རུ་སུས་ཚུར་རྒོལ་ཡོང་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཞིག་བརྩི་གི་མེད་དམ་སྙམ།

ཇ༽ བོད་མིའི་བཟང་ཞན་དང་། སྐུལ་སློང་གཞེན་སྐུལ།

ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་ལྟོས་ས་ལྟོས་འཇོག་གིས་རྡོག་འགྲིལ་པོ་དགའ་མོ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

192

ཡོད། སྐབས་རེ་ང་ཚོ་ནང་ཚགས་འཁྲུག་པ་ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུ་རྒྱག་གི་ཡོད། འཁྲུག་པ་
ཕྲན་བུ་མ་བརྒྱབ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མིའི་མཚན་ཉིད་མ་ཚང་བ་མིན་ནམ། དེ་ཚོ་
ཆོས་ཉིད་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཆེ་སའི་ཐོག་ནས་ཚང་མ་རྡོག་འགྲིལ་པོ་དང་། སེམས་
ཤུགས་ཀྱང་དངོས་གནས་གང་ལེགས་ཡོད། ད་ལྟ་བར་དུ་ང་རང་ཚོས་སྡུག་སྐད་
རྒྱག་གིན་རྒྱག་གིན་ལ་བོད་ནང་གི་མི་མང་ཚོ་ཡང་སེམས་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་
དང་། མིའི་ལུང་པར་གྱར་བསྡད་པ་རྣམས་ཀྱང་བཙན་བྱོལ་བ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་

རྡོག་རྡོག་ཅིག་ཆགས། དེ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་ནང་བོད་ཕྲུག་འགའ་ཤས་ཁ་འཐོར་ནས་
ཡོད་པ་རྣམས་ལ་མཚོན་ན། ན་ནིང་ང་ཡོ་རོབ་ནང་འགྲོ་སྐབས་ཁོང་ཚོ་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་། ཐུག་མ་ཐག་ཏུ་ང་ཚོའི་བོད་རང་བཙན་ག་དུས་ཡོང་གི་རེད་དམ་ཅེས་དྲིས་
ནས་མིག་ཆུ་བཏང་། སྐད་ཆ་མཇུག་སྐྱེལ་མ་ཐུབ་པ་བྱེད་མཁན་ཁ་ཤས་བྱུང་། སྡོད་
ས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་བསྡད། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མི་དང་བཟའ་ཚོ་འབྲེལ་བ་དེ་འདྲ་ཡང་འདུག་ཀྱང་།
སེམས་ཤུགས་དེ་བོད་རང་བཙན་གྱི་དོན་དུ་བསྒྲིལ་ནས་སྡོད་མཁན་དེ་འདྲ་ཁ་ཤས་འདུག དེ་ཚོའི་གྲས་དངོས་གནས་དྲང་གནས་སེམས་ཤུགས་ཡོད་པའི་རྟགས་རེད། དེ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མི་བོད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མཁན་ཕལ་ཆེ་བས་བོད་
པའི་སྐོར་སྐད་ཆ་ཡོང་དུས་བསྔགས་བརྗོད་བྱེད་མཁན་མ་གཏོགས། སྨད་ར་གཏོང་
མཁན་སུ་གཅིག་མི་འདུག དེ་དང་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་
བལྟས་ན། རྒྱ་མིས་ང་ཚོར་ཕྱི་ལོག་ཏུ་ཡོད་པའི་བཙན་བྱོལ་ལོག་སྤྱོད་པ་ཉུང་ཤས་
དེ་དག་ཞེས་ཁ་ནས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་དོན་དག་ངོ་མའི་ཐོག་ལ་ལོག་སྤྱོད་པ་ཉུང་ཤས་ཤིག་ལ་ཆ་བཞག་པས་མི་འགྲིགས་པར་དེ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

193

ལ་འཛེམས་ཟོན་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་འདྲའི་ངང་ལ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་
དག་འགའ་ཞིག་གིས་བོད་དོན་སྐོར་མིག་ཡ་གཅིག་བཙུམས། ཡ་གཅིག་གདངས་པ་
ལྟ་བུ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་གུང་བསྒྲིགས་ན་བཟོ་ལྟ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་

ཡོད་པ་རེད།
ཡང་ང་ཚོས་སྡུག་པ་འདྲ་ཡང་བྱས་ཡོད། བོད་ནང་ཡོང་མཁན་ཚོས་རྒྱ་གར་ནང་ཡོད་པ་ཚོས་སོ་སོའི་ལྟོ་གོས་སྐོར་བཤད་པ་ལས། རང་བཙན་སྐོར་ཤོད་ཀྱི་མི་

འདུག་ཅེས་མིག་ཆུ་གཏོང་བ་དང་། ང་ཚོ་བོད་ནང་དེ་འདྲ་མེད། བོད་ནང་མི་ཚང་མ་བསམ་ཚུལ་གཅིག་ནང་བཞིན་མ་གཏོགས་འདི་འདྲའི་ཟང་ངེ་ཟིང་ངེ༌། ནང་ཚགས་
འཁྲུག་པ་རྒྱག་མཁན་འདི་འདྲ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད་ཅེས་ཟེར་གྱི་འདུག སྔོན་བསམ་
ཡས་ཨར་སྐྲུན་གནང་སྐབས་ཉིན་མོ་མིས་ཡར་བརྩིགས་ཤིང་། མཚན་མོ་ལྷ་འདྲེས་
མར་བཤིགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར། ང་ཚོས་ཀྱང་ཡར་ཞལ་འདེབས་ཕྲན་བུ་བརྒྱབ།
མར་བཤིག་གིན་བཤིག་གིན་ཡང་བྱས་ཡོད། དེ་ངའི་མཐོང་ཚུལ་རེད།
ད་དུང་ང་རང་ཚོས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་ཀྱི་འདུག ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་
འདུག མི་མང་ལའང་སྐུལ་སློང་བྱེད་དགོས། གཙོ་ཆེ་ཤོས་སོ་སོས་མིག་དཔེ་འཕེར་
བ་ཞིག་བྱས་ན། མི་གཞན་དག་ཚོ་ལའང་དེ་བཞིན་བཟང་པོའི་གོམས་གཤིས་

འཇགས་འགྲོ་གི་རེད། འགོ་ཁྲིད་ལམ་སྟོན་བྱེད་མཁན་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ག་ཕྱི་ག་

ལོག་བྱེད་ཀྱིན་བསྡད། དེ་འདྲའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་གྱིན་བསྡད་ན། དེ་ལ་ཉན་མཁན་
ཁག་པོ་རེད། གཞེན་སྐུལ་ནང་ལ་ཤོ་སྦག་རྩེད་མོ་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་བྲིས་འདུག་པ་དེ་ཚོ་ཡག་པོ་རེད། སྤྱིར་བཏང་བཙན་པོས་བཀའ་བཏང་བ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

194

ནང་བཞིན་ཡོང་ཐུབ་དང་མི་ཐུབ་མི་ཤེས་ཀྱང་། དུས་རྟག་ཏུ་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་འགོ་
བྱེད་སོ་སོས་དོ་སྣང་བྱས། སོ་སོས་སྤང་བླང་བྱས་ཏེ་མི་ལའང་བསྐུལ་མ་བྱས་ན་
ཕན་ཚོད་ཅིག་ཕན་གྱི་རེད། ཆང་བཏུང་ནས་ར་བཟི་བཙོངས་པ་དང་། རྩེད་མོ་རྩེད་
ནས་ཐལ་ཆ་གཏོང་བ་དང་། རིལ་བུ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་ཟ་བ་དང་། ཐ་མག་གང་བྱུང་

མ་བྱུང་འཐེན་པ་དེ་དག་ལ་སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་འདིར་སྡུག་པར་བརྩི་གི་འདུག ང་

རང་ཚོ་བོད་པ་ཉུང་ངུ་ལས་མེད་པ་འདི་དག་ངན་ལང་མ་ཤོར་བ་ཞིག་དང་། འཆལ་

རྡོ་མ་ཆགས་པ་ཞིག་བཟོ་གི་ཡིན་ན་བཟོ་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་ད་ལྟ་ཡོད་པ་རེད། དེ་
ལྟར་བཟོ་ཐུབ་ན་མི་ཁྲི་བརྒྱད་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་ལ་ཕན་པས་མ་ཚད། བོད་མི་
རིགས་ཀྱི་ཞབས་འདེབས་ལ་ཕན་པ་རེད།

ཉ༽ ལས་བསྡོམས་ཀྱི་དགོས་དམིགས་དང་། རྒྱབ་མདུན་གྱི་བསམ་ཚུལ།

ལས་བསྡོམས་སྙན་སྒྲོན་སྐབས་གསུང་དཔར་སྒྲ་སྐད་ལེགས་པོ་རང་མ་བྱུང་བ་དེ་ལ་གཟིགས་ནས། འདིར་སྐད་པར་གོ་སྒྲིག་བྱས་པ་དེ་གོ་ཆོད་པ་ཞིག་བཟོས་ན་
ལེགས་པ་ལས། ཁྲལ་མངོན་སླ་བཅོས་བྱས་ན་མི་འགྲིགས། ལས་བསྡོམས་འདི་ཚོ་
ཉི་མ་སྦྲེལ་ནས་བཟོས་པ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོས་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་མ་བྱས་པར་གོ་ལ་མ་གོ་བྱས་ནས་གཡུགས་བཞག་ན་དགེ་མཚན་མི་འདུག གཟབ་གཟབ་བྱས་ནས་ཉན་

དགོས། ལས་བསྡོམས་སྙིང་པོ་ཡོད་པ་དོན་དག་ཡོད་པ་རྣམས་བཀོད་པ་ལས། སྣག་ཤོག་ཟས་གྲོན་ཚིག་གི་ལོ་མས་སྒྲིབ་མཁན་མང་པོ་བྲིས་ན་དགོས་པ་མི་འདུག་ཅེས་
དེ་སྔོན་ནས་སྐད་ཆ་མང་པོ་བྱུང་། ལོ་རེ་ལོ་རེ་ལས་དོན་གཙོ་ཆེ་བ་དོན་འདུས་པ་
ཡོང་བའི་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གང་ལྟར་འདིར་བཀོད་པ་རྣམས་ལ་དོ་སྣང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

195

བྱས་ནས་གོ་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུ་དང་། བསམ་བློ་གཏོང་ཁྱད་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་གི་ཡོད་པ། སྙན་སྒྲོན་ཞུ་གི་ཡོད་སྟབས། ཁྱེད་རང་ཚོས་
གཟབ་གཟབ་བྱས་ནས་ཉན། ཉན་ནས་དེའི་སྒང་ལ་དགེ་སྐྱོན་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡོད་
ཀྱང་ཡག་པོ་བྱས་ནས་ཤོད་དགོས།
ང་ཚོ་འདི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་རེད། སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་ཀ་གོ་བསྡུར་བྱས་
ནས་ཐག་བཅད་ཚར་བའི་རྗེས་ལ་བཀའ་དེ་སྒྲུབ་ནས་འགྲོ་རྒྱུ་ལས། སོ་སོར་འདོད་
པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་ས་མེད། ཡང་འདི་འདྲའི་ལས་དོན་སྐོར་ལ་ཚོགས་འདུ་
འཚོགས། གོ་བསྡུར་བྱེད་པའི་སྐབས་ལ་སྒོར་སྒོར་གྲལ་ལ་གོ་རིམ་མེད་བ་བཞིན་གོ་
རིམ་བརྩི་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད། འགོ་བཀའ་བློན་དང་ཚོགས་གཙོ་ནས་བཟུང་ཁྱེད་རང་ཚོགས་ཞུགས་ངོ་མ་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཚང་མས་སྐད་ཆ་འདྲ་འདྲ་
བཤད། གོ་བསྡུར་ཡག་པོ་འདྲ་འདྲ་བྱེད་དགོས། དགེ་དང་སྐྱོན་གང་ཞིག་བཤད་རྒྱུ་
ཡོད་ཀྱང་གསལ་པོ་བཤད་ན་ཡག་པོ་རེད། དེ་འདྲ་མིན་པར་ལས་བསྡོམས་ནང་
ཡས་མས་བཤད་སོང་། ང་མས་མས་དྲན་བྱུང་། འོན་ཀྱང་གང་ཡང་མ་བཤད་ཅེས་རྒྱབ་ཏུ་ཤོད་ཀྱིན་བསྡད་ན་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད། ཡོད་པ་དེ་མདུན་དེར་སྤུངས།
རང་ཉིད་གོ་བསྡུར་བྱེད་སར་སླེབས་དུས་གོ་བསྡུར་མཉམ་དུ་བྱས། བྱས་ནས་དགེ་སྐྱོན་ཚང་མ་བཤད། བཤད་ནས་སྦྱང་བཤད་བཏང་། མཐའ་མ་ཐག་གཅོད་བྱས། ཐག་གཅོད་བྱས་ཚར་བའི་ཉིན་མོ་ནས་ཚང་མ་རྒྱུག་གཅིག་མར་འགྲོ་ཐུབ་པ་ཞིག་

བྱུང་ན་ལས་ཀ་ཡར་རྒྱས་ཡོང་གི་རེད། ལས་ཀར་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་པ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

196

གོ་བསྡུར་བྱེད་པའི་སྐབས་གསལ་པོ་ཞིག་ཀྱང་མ་བཤད་པར། ཉི་མ་གང་

འཁྱོལ་དང་ཁུར་མེད་ལྟ་བུ་བྱས། རྒྱབ་ལ་སྐད་ཆ་རིང་ཐུང་གཉིས་ཡོད་པ་འདྲ་པོ་
བཤད་ན་ཡག་པོ་མ་རེད། མ་གཞི་དེ་འདྲ་མེད་པ་འདྲ་པོ་རེད། ཕལ་ཆེར་ཡོང་གི་མ་

རེད། ཡར་རྒྱས་ཡག་པོ་ཕྱིན་ཡོད། ལོ་བཅོ་ལྔའི་རིང་བོད་ནང་ཡོད་མཁན་ཚོ་རྒྱ་
མིའི་སློབ་སྦྱོང་གི་འོག་ལ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ནས་ཁ་བདེ་པོ་ཆགས་ནས་ཡར་
རྒྱས་ཕྱིན་འདུག་ལ། ང་རང་ཚོ་ཡང་ཡར་རྒྱས་གང་འཚམ་ཕྱིན་ཡོད། ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་གནང་རོགས། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

197

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༥ ཉིན། བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། དྲུང་ཆེ་ཁག་བཅས་ཐུན་མོང་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ འབྲུག་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་། ༸རྒྱལ་དབང་གི་གཟིགས་ཕྱོགས།

འབྲུག་གི་གནས་ཚུལ་སྐོར་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚོགས་འདུར་གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་
བསམ་འཆར་བསྒྲིགས་པ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་སྐོར་ཁ་སང་གཟའ་པ་སངས་ཉིན་བཀའ་

བློན་ཚོ་དང་བཀའ་མོལ་ཞུ་རྒྱུ་བྱུང་། ཁྱེད་རང་ཚོ་གོ་བསྡུར་བྱས་པའི་དོན་སྙིང་ཡིག་

ཐོག་ཏུ་བཀོད་པ་དེ་ཁྲ་གེ་ཁྲོག་གེ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་ཚུལ་བྱུང་། དེའི་སྐོར་ཁ་སང་
བཀའ་བློན་ཚོར་ཡང་འདི་ཁྱད་མཚར་ཞིག་བྱེད་པ་འདུག་ཅེས་གསལ་བཤད་ཕྲན་བུ་
ཞུ་རྒྱུ་བྱུང་། དེ་ལ་ང་རང་གི་ངོས་ནས་ཕྲན་བུ་མ་བདེ་བ་ལྟ་བུའི་མཐོང་ཚུལ་བྱུང་
ནའང་། ཁྱེད་རང་ཚོ་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་བཏོན་པའི་བསམ་
འཆར་ཡིན་པར་བརྟེན། ང་མི་གཅིག་གིས་འདི་བྱ་འདི་བྱེད་བརྒྱ་ཁ་གཅིག་ཆོད་བྱས་
ནས་དགོས་པ་མི་འདུག ཁྱེད་རང་ཚོ་གོ་བསྡུར་བྱེད་མཁན་ཚོ་དང་ངོ་ཐུག་གིས་ངའི་

བསམ་ཚུལ་ཇི་ཡོད་བཤད་ན་བསམ་པ་དྲན་བྱུང་། འདིར་ཡང་ངས་ཐག་བཅད་དེ་
རང་ཤེད་ཀྱིས་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་དེ་ཁྱེད་རང་ཚོར་
བཤད། དེའི་ཐོག་ཁྱེད་རང་ཚོས་བསམ་འཆར་འདྲ་བཤད་ན་བསམ་སྟེ། དེ་རིང་འདི་

གར་ང་ཚོ་བསྡུ་འཛོམས་བྱས་པ་ཡིན།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

198

ཁ༽ བོད་འབྲུག་གི་འབྲེལ་བ་དང་། དཀའ་རྙོག་གི་གནས་ཚུལ།

དོན་ཚན་དང་པོར། ད་ལམ་འབྲུག་གཞུང་གིས་གསུངས་གསལ་བོད་ནང་སོ་ཉུལ་བཏང་བ་དངོས་ར་གསལ་འཕྲོད་ཡོད་པ་དང་། ཡབ་གཞིས་ས་ཆེས་ཕྱག་ལས་
འདི་དག་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་རྩིས་འབུལ་གནང་སྟེ་ལོ་ལྔ་སོང་ལུགས་གསུངས་པ་
བཞིན། དེང་སྐབས་རྡོར་གླིང་དུ་རྒྱ་གར་བ་གུབ་ཏའི་བཀོད་བྱུས་འོག་ཡོད་ཚོད་
སོགས་རྒྱ་གར་ལ་ནང་མའི་གནས་ལུགས་གསལ་ཞུ་བྱས་ཏེ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྙིང་པོ་
དོན་གནད་འདི་སྐོར་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་ད་ལྟའི་འ་འོན་འདི་མུར་ཡིན་པའི་ནུས་
ཤུགས་ཇི་ཐོན་མཉམ་བསྐྱེད་ཡོང་བའི་ཐབས་བསྐུལ་གནང་རྒྱུ།
དེ་བཞིན་འབྲུག་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོ་འདི་མུར་གནས་ཐབས་རྩ་བྲལ་ཐོགམི་མང་རང་ནས་ཀྱང་སྡོད་བློ་གཏན་ནས་བྱེད་མིན་ལ་བརྟེན། རྒྱ་གར་ནང་བཞེས་ཆ་
ཡོང་བ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་བཀའ་མོལ་གནང་བར་བཀའ་བློན་སུ་རུང་གཅིག་ཕེབས་རྒྱུ།
ཞེས་པ་འདི། བར་ལམ་འབྲུག་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཡོང་རྐྱེན་ལ་གཞིགས་པའི་འབྲུག་

ནང་ལྷག་བསྡད་བོད་རིགས་སྤྱི་བྱིངས་ལ་ད་ལྟའི་ཆར་ལེ་ཁག་མེད་ཅེས་གསུངས་
མུས་ལྟར་བརྡབ་གསིག་གཏོང་རྒྱུ་མིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་ཀྱང་དེ་ལ་
ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་རེད། འོན་ཀྱང་ཕྱིས་འབྱུང་གནས་ཚུལ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོང་
གི་ཡོད་མེད་ཚོད་མི་ཐིག ད་ལྟ་འབྲུག་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་སྤྱི་བྱིངས་ནས་
ཕྱིས་འབྱུང་རྒྱལ་པོ་ཞིང་གཤེགས་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་ལྷིང་འཇགས་མ་བྱུང་ན་ནི། ང་ཚོ་
སྡོད་འདོད་རྩ་བ་ནས་མི་འདུག་ཅེས་ཚིག་ཐོའི་ནང་ཤུགས་ཆེན་པོ་བཀོད་དེ་ཤོད་ཀྱི་
ཡོད་པ་རེད་ལ། དེ་དངོས་གནས་ཁག་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད། དེ་སྐོར་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

199

ཞུས་ན་ཡག་པོ་མིན་ནམ་སྙམ།
གཞི་རྩ་འབྲུག་དང་ང་རང་ཚོའི་བར་འབྲེལ་བའི་གནས་སྟངས་དེ་གལ་ཆེན་པོ་
ཡིན་སྟབས། བར་ལམ་གློ་བུར་ཡོང་རྐྱེན་དེ་རིམ་པས་ཞི་འཇམ་དུ་ཕྱིན། ཡང་བསྐྱར་
འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་མཐུད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ནི། དེ་གཞི་རྩར་བཞག་སྟེ་བསམ་བློ་
གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ད་རེས་མཐོ་རིམ་མི་ཉུང་ཤས་ཤིག་གིས་གནས་ཚུལ་
ཡག་པོ་བརྩད་དཔྱོད་དང་དགོངས་བཞེས་མ་གནང་བར་ཧོལ་རྒྱུག་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད་ན་ཡང་། ཕྱིན་ཆད་འབྲུག་པས་བོད་པར་ན་ཚ་ཟིན་སྡོད་དགོས་པ་དང་།
བོད་པས་འབྲུག་པར་ན་ཚ་ཟིན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིད་གཟབ་བྱེད་
དགོས་ཀྱི་འདུག ད་ལྟ་འབྲུག་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་དེ་ཚོ་མར་འཐེན་ན། གནས་ཚུལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཏེ་ད་དུང་འབྲེལ་ཐག་རིང་དུ་འགྲོ་བཟོ་ཡོད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་
ནང་བཞིན་ལས་ཀ་གློ་བུར་ཐོག་བབས་ལྟ་བུ་འདི་འདྲ་བྱུང་ན་ནི། མང་རུང་ཉུང་རུང་

མི་སྟོང་ཕྲག་གསུམ་བཞིའི་ལུས་སྲོག་དང་། བདེ་སྡུག་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་སྟབས། དེ་ལ་
བསམ་བློ་མ་བཏང་ཐབས་མེད་ཡིན་པས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ཞུས་ན་ཡང་ཡག་པོ་
མིན་ནམ་བསམ་གྱི་འདུགག༽ སོ་ཉུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་། བོད་དོན་གྱི་ལས་འགུལ།

དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསེས་སོ་ཉུལ་སྐོར་ལ། ཁ་སང་འབྲུག་ནང་གི་གནས་

ཚུལ་ཟ་ཟིར་དང་པོ་ཐོས་པའི་སྐབས་སུ། འབྲུག་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་སྲོག་དང་། འབྲུག་
གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་ལ་གནོད་འཚེའི་བསམ་སྦྱོར་བོད་རིགས་མཐོ་དམན་དྲག་ཞན་
སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་བྱེད་སེམས་མེད་པ་ང་ཚོས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཚོད་ཐིག་གི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

200

རེད། འོན་ཀྱང་བོད་ནང་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུའི་དོན་ལ་འབྲུག་ས་གཅིག་པུ་མ་ཡིན་པར།

བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་མལ་ལེ་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བའི་ཡས་མས་གང་ས་ནས་འབད་

རྩོལ་ད་ལྟ་ཕན་ལའང་བྱས་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་མ་ཐུབ་ཀྱང་། དེ་མཚམས་འཇོག་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད། འབྲུག་ས་བརྒྱུད་ནས་བོད་ནང་
བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་གོ་ལག་དང་། འབར་རྫས་འདྲ་ཐོན་པ་མིན་ནམ་སྙམ་པ་

བྱུང་ཡང་། དེ་རྗེས་འབྲེལ་ཡོད་ལ་ཞིབ་ཕྲའི་བརྩད་དཔྱོད་བྱེད་སྐབས་ས་ཁྲ་གཅིག་

དང་། པར་ཆས་ཤིག་མ་གཏོགས་གཏོར་བཤིག་གི་ཡོ་བྱད་རྩ་བ་ཉིད་ནས་བཏང་

རིགས་བྱུང་མི་འདུགཁ་སང་བཀའ་བློན་གཉིས་འབྲུག་ལ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ལ་འབྲུག་གཞུང་ནས་བོད་
མིས་སོ་པའི་ལས་འགུལ་བྱས་པའི་གནས་ལུགས་མང་དག་གསུངས་པའི་སྐབས་ལ་
བཀའ་བློན་གཉིས་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་ང་ཚོ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་སྟབས་ཤེས་རྟོགས་
མེད་ཅེས་ངོས་ལེན་གནང་མི་འདུག ང་རང་གི་བསམ་བློར་དྲང་བདེན་གཞིར་བཟུང་

ཡིན་པར་ཡིན་པ་དང་། མིན་པར་མིན་པ་བྱེད་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་བྱུང་། དེ་སྐོར་
ཇི་འདྲ་རེད་ཅེས་ཞིབ་ཆ་བྱེད་དུས་དེ་ལ་ཁག་མི་འདུག འབྲུག་གཞུང་གི་ཕྱག་ལས་
གནང་མཁན་ཚོ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་ཉན་ཤེས་གོ་ཤེས་བྱེད་མཁན་ཞིག་

ཡིན་ན་རྒྱུ་མཚན་ཞུ་ས་ཡོང་གི་རེད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་མིན་པར་
ལག་པ་འཇུ་ས་ཞིག་རྙེད་ན་དེའི་སྒང་ལ་འཁྱོར་འགེལ་བྱེད་རྐྱང་བྱེད་རྒྱུའི་རྣམ་

འགྱུར་ཐོན་ཡོང་གི་ཡོད་སྟབས། རྒྱུ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཀའ་བློན་གཉིས་ནས་

ཁས་ལེན་དང་། ངོས་ལེན་མ་བྱས་ཞེས་གསུང་གི་འདུག

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

201

མདོ་དོན་ཡང་སྙིང་འབྲུག་བརྒྱུད་ནས་བོད་ནང་ལས་འགུལ་བྱེད་པའི་གནས་

ཚུལ་ཞིག་ཐོན་པ་མ་གཏོགས། གསང་བའི་ལས་འགུལ་དེས་འབྲུག་གི་སྲིད་བྱུས་ལ་
ཉམས་ཞིབ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། འབྲུག་གི་ཆབ་སྲིད་གཏོར་བཤིག་གཏོང་བ་ལྟ་བུའི་ལས་འགན་འཁྱེར་བ། འབྲུག་རྒྱལ་འབངས་ལ་གནོད་པའི་ལས་ཀ་བྱས་པ་རྩ་བ་ཉིད་
ནས་མིན་པ་དང་། ང་ཚོས་བོད་ནང་གི་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་ཀ་

བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་སུས་བལྟས་ཀྱང་ཤེས་གསལ་རེད། དེ་ནི་འབྲུག་གཞུང་དང་། རྒྱ་

གར་གཞུང་སོགས་སུ་འདྲ་ཞིག་གིས་བཀག་འགོག་བྱས་ནའང་ང་ཚོས་ཉན་ཐུབ་ཀྱི་
མ་རེད།
བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཚོ་རྒྱ་མིའི་གོ་མཚོན་གྱི་འོག་ཏུ་བསྡད་དེ་སོ་སོའི་
སྲོག་ལའང་འཇིགས་སྣང་མེད་པར་རང་བཙན་གྱི་སེམས་ཤུགས་འཁྱེར་ནས་ང་ཚོ་ལ་བློ་གཏད་ཞིག་བཅོལ་གྱི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་ནས་ང་ཚོའི་རང་

བཙན་སྒྲུབ་རྒྱུའི་ལས་དོན་ལ་སུ་འདྲ་ཞིག་གིས་འགལ་རྐྱེན་བྱས་རུང་དེ་ལ་ཞུམ་
དགོས་པ་དང་། བག་ཟོན་བྱེད་དགོས་པ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཡོད་པ་མ་རེད། རྩ་བའི་བོད་
རང་བཙན་གྱི་རྩ་དོན་ལ་ཐུག་དུས་རྒྱ་གར་གཞུང་མཛད་དཀའ་གཏད་དགོས་པའི་ལས་ཀ་ང་ཚོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ང་ཚོའི་རྩ་བའི་དོན་དག་ལ་ཐུག་པ་རེད།
གཉིས་ནས་ཁ་སང་བཀའ་བློན་གཉིས་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ལ་དེ་སྐོར་ངོས་ལེན་བྱས་
མེད་པ་ལྟར། ད་ཆ་དེའི་སྐོར་རྙོག་དྲ་སྐྱར་སློང་བརྩད་དཔྱོད་བྱེད་དགོས་དོན་མི་
འདུག དེའི་སྐོར་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ཞུས་ནས་དགོས་པ་ཨེ་ཡོད་བསམ་གྱི་འདུགང༽ རང་བཙན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། ཐབས་ཟད་ཀྱི་གནས་ཚུལ།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

202

དོན་ཚན་གཉིས་པར། བོད་མི་མང་ཚོགས་སུ་འདི་སྐོར་གསལ་བསྒྲགས་ཤིག་

མ་གནང་མཐུ་མེད་ཀྱང་། སོ་པའི་སྐོར་སོགས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་གསུང་བབས་དང་

བསྟུན་གསལ་བཤད་གནང་རྒྱུ། ཞེས་པ་འདི་སྐོར། མང་ཚོགས་ལ་འགྲེལ་བཤད་
ངེས་པར་བྱེད་དགོས། འོན་ཀྱང་སོ་པའི་སྐོར་ལ་རྩ་བའི་ལམ་ཕྱོགས་གོང་ཞུས་ལྟར།
སོ་སོའི་དོན་དག་ལ་ཐུག་པ་ལས། འབྲུག་རྒྱལ་འབངས་ལ་གནོད་པའི་ལས་ཀ་བྱས་
པ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མིན་སྟབས་འདི་སྐོར་གསལ་བཤད་དགོས་དོན་མི་འདུག འབྲུག་

གཞུང་ནས་དགོངས་བཞེས་གནང་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་ན། ཁ་སང་སྔོན་མ་ཀུན་བདེ་གླིང་

ཕྱིན་པ་རེད། དངོས་གནས་དྲང་གནས་ང་རང་ཚོའི་དོན་དག་ཐོག་ནས་བརྩིས་ན། ང་ཚོར་ལེ་ཐོགས་རྩ་བ་ནས་མེད་བཞིན་དུ་བསྙོན་དཀྲི་ཚུར་བཙུགས་པ་ཡིན་སྟབས་
ནད་མི་ཐེག་པ་ང་ཚོ་ཡིན་ན་ཡང་། ང་ཚོས་ཉམས་ཆུང་བྱས་ནས་དགོངས་དག་ཐུགས་བདེན་ཞུས་པ་རེད།
དེ་ནས་ངས་འདི་ནས་འབྲུག་རྒྱལ་པོར་ཏར་འཕྲིན་ཞིག་ཕུལ་བ་ཡིན། དེ་བཞིན་

རྒྱ་གར་སྲིད་བློན་ལའང་ཏར་འཕྲིན་ཞིག་ཕུལ་བར། རྒྱ་གར་སྲིད་བློན་ནས་ཀྱང་སྐབས་འཕྲལ་ཐུགས་ཁུར་བཞེས་ཏེ། འབྲུག་རྒྱལ་སར་རྒྱ་གར་གྱི་མི་སྣ་ཡོད་པར་
བརྟེན་ཐད་ཀར་བཀའ་མངགས་གནང་ཡོད་འདུག ང་རང་ཚོའི་མི་མང་གི་ངོས་ནས་
ཀྱང་ཁ་སང་འགོ་སྟོད་རང་ནས་འབྲུག་རྒྱལ་པོར་སྙན་ཞུ་འདྲ་ཕུལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་
བཞིན་ཉེ་ཆར་བཀའ་བློན་གཉིས་ཕྱིན་ཏེ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཞུས་པ་རེད། ཕན་ཚོད་དང་དགོངས་བཞེས་གནང་རྒྱུ་ཡོད་ན། ད་ཕན་བྱས་པ་འདི་དག་གིས་ཕན་དགོས་ཚོད་
རེད། རྩ་བའི་བདེན་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་ང་ཚོར་ལེ་ཁག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད་པ་དང་། ལེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

203

ཁག་འདོགས་ཡུལ་ཚོའི་སྐོར་ལ་ཡང་དངོས་འབྲེལ་རྒྱུ་རྐྱེན་གཅིག་ནས་གཉིས་སུ་

བགྲངས་ཏེ་ཞུས་པ་རེད། དེས་ཀྱང་ཐུགས་ཡིད་དྭངས་ཀྱི་མེད་ན་ད་ཆ་བྱ་ཐབས་གང་
ཡང་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད།
རྒྱ་གར་གཞུང་ནས། ཁྱེད་རང་ཚོས་སྲིད་དོན་དང་། རང་བཙན་ལས་འགུལ་ཤུགས་ཆེ་བྱས་ན་རྒྱ་མིས་བོད་ནང་མནར་གཅོད་སྡུག་ཏུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་། གདུག་
རྩུབ་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་རེད་ཅེས་སྔ་རྗེས་རིམ་པ་གསུང་གི་ཡོད་ན་ཡང་། དེ་ནི་ང་ཚོའི་

རང་བཙན་གྱི་དོན་དག་ལ་ཐུག་གི་ཡོད་སྟབས་ང་ཚོས་ལགས་སོ་ཞུ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ལ་ཞུམ་དགོས་པ་དང་། ཟོན་བྱེད་དགོས་པ་གང་ཡང་ཨེ་ཡོད་བསམ་གྱི་འདུགའབྲུག་གཞུང་ནས་གསང་བའི་ལས་ཀའི་སྐོར་གསུང་གི་ཡོད་པ་དེ་ལ། ང་ཚོས་
འབྲུག་ས་གཅིག་པུ་མིན་པར་མལ་ལེ་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བའི་ཡས་མས་གང་ས་ནས་

ང་རང་ཚོའི་རང་དོན་ལ་ཐུག་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ནི་ད་དུང་ཡང་མུ་མཐུད་

བྱེད་རྒྱུ་རེད། གསང་བའི་ལས་ཀ་དེས་འབྲུག་གཞུང་ལ་གནོད་རྐྱེན་ཡོང་གཞི་གང་

ཡང་མེད་ཅེས་དངོས་འབྲེལ་གྱི་གནས་ཚུལ་བཤད་ན་འགྲིགས། དེ་སྐོར་སྔོན་ལ་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་བཀའ་འདྲི་དགོངས་སྐོར་ཞུས། དེ་ནས་དེའི་གསུང་བབས་དང་བསྟུན་

རྒྱུ་ཟེར་བ་དེ་ལ་དགོས་པ་མཐོང་གི་མི་འདུགཅ༽ མི་མང་གི་སྙན་ཞུ་དང་། ཉེས་ཡངས་ལ་ཏར་འཕྲིན།

དོན་ཚན་གསུམ་པར། རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ། ལ་དྭགས། འབྲས་ལྗོངས། དེ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ནང་གནས་འཁོད་བོད་རིགས་ཚོ་ཁག་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

204

གཞོན་ནུའི་ཚོགས་ཁག་སོ་སོ། སློབ་གྲྭ་ཁག་བཅས་ནས་འབྲུག་རྒྱལ་ལ་གནས་སྙན་རེ་འབུལ་རྒྱུ། ཞེས་གསལ་བ་ཕན་ཐོགས་ཤིག་ཡོད་ན་མི་མང་ནས་ཁ་སང་སྔོན་ལ་
ཕུལ་ཟིན། གཙོ་ཆེ་ཤོས་ང་རང་ཚོས་མེས་འཚིགས་མེར་གཏུགས་བྱས་ཏེ། བོད་གཞུང་གི་མི་སྣ་ཕྱིན་ཡོད། ལེ་འདོགས་བྱེད་ཡུལ་རྩ་བ་རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་ནས་འབྲུག་
རྒྱལ་པོར་སྙན་ཞུ་ཕུལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་ཉེ་ཆར་ཆེད་མངགས་བསྒྲིགས་པ་
མིན་ནའང་། གནམ་གྲུའི་ནང་ལྷུན་འཕེལ་ལགས་དང་རྒྱལ་དོན་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་
འདུག་པར་ད་ལམ་འབྲུག་གི་གནས་ཚུལ་སྐོར་དང་། དབྱངས་སྐྱིད་ལ་ངོ་ཤེས་འབྲེལ་
བ་གཏན་ནས་མེད་སྐོར་སོགས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་འདུག་པར། ལྷུན་འཕེལ་ནས་
ཀྱང་འབྲུག་གི་གནས་ཚུལ་སྐོར་འབྲེལ་ལྷད་རྩ་བ་ནས་མེད། ཁོང་ནས་ཐབས་ཤེས་
བྱས་འཐུས་བརྗོད་འདུག་པར། དེ་རྗེས་ཡི་གེ་ཡང་བཏང་འདུག དོ་བདག་དང་དོ་
བདག་ཐུག་སྟེ་སྐད་ཆ་བཤད་པ་དེས་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ན་དེས་ཕན་དགོས་ཚོད་ལས།
མི་མང་གང་ས་ནས་སྙན་ཞུ་ཕུལ་ནས་དགེ་མཚན་ཨེ་ཡོང་།
དོན་ཚན་བཞི་པར། འབྲུག་གཞུང་ནས་དྲང་བདེན་དང་། ཁྲིམས་གཅོད་འཇམ་
པོ་ཞིག་བྱེད་བཟོ་མེད་སྟབས། སྤྱི་འཐུས་ནས་ནག་ཉེས་གུ་ཡངས་ཚོགས་པར་ཏར་
དང་། གནས་ཚུལ་འཕྲལ་འབུལ་གནང་རྒྱུ། ཞེས་གསལ་བ་འདི་སྐོར་བཏང་ནའང་
འགལ་བ་མི་འདུག འོན་ཀྱང་ཕན་ཐོགས་པའི་ནུས་པ་ཐོན་རྒྱུ་ནི་ཁག་པོ་རེད། འཛིན་
བཟུང་དོ་དམ་བྱས་པ་དེ་དག་གློད་དཀྲོལ་ཡོང་ཐབས་སུ་ད་ལྟ་ཕན་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱས་པ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་གཞན་དག་བྱེད་རྒྱུ་ཨེ་ཡོད་སྙམ། གནས་སྐབས་རིང་ཁྱི་སྒྲ་
མ་བསླངས་པར་ངང་སྒུག་བྱས་ན་དགོངས་བཞེས་གནང་རྒྱུ་འདྲ་ཡོད་ནའང་དྲག་པ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

205

མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་པ་འདུགཆ༽ དོ་བདག་ལ་འདྲི་བརྩད་དང་། གསང་བའི་སྒྲིག་འཛུགས།
དོན་ཚན་ལྔ་པར། ས་ཆེ་རྒྱལ་དོན་དང་། བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་
མིང་གསལ་སྐྱོན་འཛུགས་བྱས་པ་ཚོས་ཁུར་མེད་སྣང་ཆུང་འདི་དབང་མ་ཡིན་པར་

རང་དོན་རང་གཅེས་ཀྱི་དོ་ཁུར་ཆེ་བསྐྱེད་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་པ་དགོས་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་
བཞུགས་སྒར་དུ་ཆེད་འབོད་ཀྱིས་བཀའ་ཤག་དང་། ཚོགས་གཙོ་ཐུན་མོང་ནས་ཁུངས་སོ་སོར་བཀའ་ཁྱབ་གནང་གལ་ཞེས་པ་དང་།
དོན་ཚན་དྲུག་པར། ས་ཆེ་དང་། བློ་ཡེ། དཀར་ཆོས། ངག་བསྟན། ཕྲེང་རིམ།

བསྟན་འཛིན་ཚུལ་ཁྲིམས། ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན། རྒྱ་ལྷ་བཅས་ཆེད་འགུགས་
ཀྱིས་འདྲི་བརྩད་གནང་རྒྱུ་ཞེས་པའི་དོན་ཚན་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྩ་དོན་གཅིག་པ་རེད།
བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ནུས་པ་ཐོན་པ་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་མེད་མི་ཤེས། རྩ་བའི་ན་

ཚ་གཏོང་ཡུལ་དོ་བདག་ལྟེ་བ་དེ་རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆིག་སྒྲིལ་ཚོགས་པ་དོན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་མཐོང་ཕྱོགས་དེ་འདྲ་
ཞིག་ཆགས་པ་རེད། རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་ངོས་ནས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་གང་ཡོད་ད་ཕན་བྱས་པ་དེ་དག་རེད། གཙོ་ཆེ་ཤོས་གསང་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་རྣམས་འདི་གར་འགུགས་འབོད་དྲི་བརྩད་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་

གཞན་དག་ཚོར་ཡང་སྐད་ཆ་དྲིས་ནས་དགོས་པ་མི་འདུག ཁོང་ཚོས་རྩ་བ་བོད་རང་བཙན་གྱི་དོན་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། འབྲུག་གི་གནས་ཚུལ་དང་འབྲེལ་
ལྷད་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད་པ་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

206

ང་ཚོའི་རང་བཙན་གྱི་དོན་ལ་ཐུག་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོར་ང་ཚོས་རྒྱབ་
སྐྱོར་བྱེད་རྒྱུ་དང་། སྙིང་སྟོབས་སློབ་རྒྱུ་ལས། ཁོང་ཚོར་འདི་ནས་ཞུ་བ་ལེན་གྱིན་

བསྡད་ན་དེ་གནས་ཚུལ་ཁྱད་མཚར་ཆགས་ཀྱི་རེད། ལྷ་མོ་ཚེ་རིང་ད་ལྟ་བཟང་བཙོན་
དོ་དམ་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་ཁྱོད་དོ་དམ་ནང་ཚུད་དགོས་པའི་ལས་ཀ་བྱས་པ་དེ་
འོས་སུ་མ་ཆེ་བ་ཡིན་ཞེས་ཞུ་བ་ལེན་གྱིན་བསྡད་ན་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་སོང་ངམ།
ཁ་སང་ངས་འབྲུག་རྒྱལ་པོར་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ནང་ཡིག་ཅིག་ཕུལ་བའི་ནང་། འབྲུག་

གཞུང་ནས་རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་སོགས་མིང་གསལ་གནང་བ་དེ་དག་དང་། ད་ལམ་གྱི་

གནད་དོན་སྐོར་འབྲེལ་བ་རྩ་བ་ནས་མེད་པའི་སྐོར་དང་། ངའི་ངོས་ནས་དབྱངས་
སྐྱིད་ཀྱི་ཁྱིམ་ཚང་དང་། ལྷག་པར་དབྱངས་སྐྱིད་ཀྱི་པཱ་ལགས་ཐེངས་འགའ་ཤས་
ཐུག་སྟེ་ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་ངོ་ཤེས་ཡོད། དེ་ཡང་ཆོས་ཐོག་ནས་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་ལས། འབྲུག་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དོན་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲེལ་བ་གཏན་ནས་
མིན་པའི་སྐོར་འབྲུག་གཞུང་ནས་འདི་སྐོར་བརྩད་དཔྱོད་མཐིལ་ཕྱིན་པ་ཞིག་གནང་
ན། རིམ་པས་འབྲུག་གཞུང་དགོངས་པ་དྭངས་པའི་མཐའ་གསལ་ཡོང་གི་རེད།
ད་ཕན་ལ་རྒྱལ་ལོ་སྐུ་ངོ་མ་མཇལ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་གོ་སྐབས་མ་བྱུང་བ་རེད།
རིང་མིན་རྒྱལ་པོ་ངོ་མ་རང་མཇལ་ཏེ་བཀའ་མོལ་ཞུ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་
བྱ་སྙིང་པོ་དེ་འདྲ་ཞིག་བཀོད་དེ་ཕྱག་བྲིས་ཕུལ་བ་ཡིན། གསང་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་
ནས་བོད་སྤྱི་དོན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་དོན་བོད་ནང་འགྲོ་རྒྱུའི་ལས་

འགན་ཡོད་པ་དེ་དག་ལུས་སྲོག་བློས་བཏང་གིས་འགྲོ་གི་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོས་འདི་
གར་གདན་སྟེང་ནས་བརྒྱ་བཤད་སྟོང་བཤད་བྱས་པ་ལས། བོད་ནང་འགྲོ་མཁན་དེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

207

དག་རྩ་བ་ཆེ་གི་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོའི་བསམ་འཆར་གང་ཞིག་འདུག་ཅེས་བཀའ་འདྲི་
གནང་།

མདོ་སྟོད་སྤྱི་འཐུས་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་ནས། ད་ལྟ་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་
བཀའ་གང་གནང་ལྷག་ཞུ་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། འབྲེལ་ཡོད་དོན་ཚན་གཅིག་ཞུས་འཐུས་

ཞེས་བསམ་འཆར་༸སྙན་སེང་ཞུས་པར།

ཇ༽ ཕོད་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། བོད་འབྲུག་གི་གནས་ཚུལ།
༸གོང་ས་མཆོག་ནས་དེ་དངོས་གནས་རེད། ང་ཚོ་སྒྲིག་འཛུགས་ཡས་མས་འབྲེལ་བ་དམ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། གལ་ཆེའི་སྐབས་སུ་གོ་བསྡུར་ཡང་ཡང་བྱེད་རྒྱུ་མ་
ལྡེང་པའི་སྐྱོན་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཚོའི་གྲས་སྐབས་འཕྲལ་ཐད་ཀར་བྱེད་རྒྱུ་རེད། ལས་
དོན་ཁ་ཤས་མི་ཕན་ཚུན་ངོ་ཤེས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པའང་
ཡོང་གི་རེད། ཡིད་ཆེས་ཟེར་བ་དེ་ཉིན་མ་གཅིག་ལ་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ་མིན་སྟབས། རིམ་

པས་ངང་བསྲིངས་ཏེ་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་ཡོང་གི་རེད། ཐུབ་བསྟན་གྱི་

བསམ་འཆར་དེའི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་དང་། ལས་ཀ་བྱེད་མུས་ལྟ་བུ་རེད། ང་ཚོས་འདི་
གར་ལས་ཀ་བྱེད་པ་འདི་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་འདོད་བབས་དང་བསྟུན་ཏེ་བྱེད་
དགོས་པར་བརྟེན། བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་འདོད་པ་ཇི་ཡོད་ང་ཚོས་དུས་ཐོག་ལ་
ཤེས་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་
སྒྲུབ་ཐབས་དང་། དེ་བཞིན་ང་རང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་དངོས་ཡོད་རྣམས་བོད་ནང་དུ་
ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་ཐབས་དེ་གཉིས་ཐོག་ད་དུང་འབད་བརྩོན་ཤུགས་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

208

མཚམས་འདིར། ཚོགས་གཙོ་བགྲེས་པས་བསམ་འཆར་༸སྙན་སེང་ཞུས་རྗེས། ༸གོང་ས་མཆོག་ནས།
ང་རང་ཚོ་ནང་ཁུལ་ལ་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ཡོད་ལ། ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཚོས་དོ་ཁུར་བྱས་ཏེ་འབོད་སྐུལ་བྱས་པ་ཡག་པོ་རེད། དོན་ཐོག་སྨན་པའི་ཐབས་

ཤེས་དང་འབོད་སྐུལ་བྱེད་དགོས་པ་ལས། ནང་ཁུལ་ཁྲ་གེ་ཁྲོག་གེ་ཆགས་རྒྱུའི་རྐྱེན་
རྩར་ཕྱིན་ན་མི་འགྲིགས།
མཚམས་འདིར་དབུས་གཙང་སྤྱི་འཐུས་རི་ཁ་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་།
དཔལ་འབྱོར་དྲུང་ཆེ་ཉི་མ་བཟང་པོ་གཉིས་ནས་སོ་སོའི་ལྟ་ཚུལ་མཐོང་ཕྱོགས་
འཆར་སྒོའི་བསམ་འཆར་༸སྙན་སེང་རིམ་བཞིན་ཞུས།

ང་ཚོ་ནང་ཁུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཕྲན་བུ་དྲག་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད་ཀྱང་། གཞི་རྩ་མི་རང་

གི་ཆོས་ཉིད་དང་། གཤིས་ཀ་མིན་བསམ། དེ་ང་རང་ཚོ་བོད་རིགས་གཅིག་པུ་མ་

ཡིན་པར། གཞན་དག་ལ་ཡང་གནས་སྟངས་འདྲ་མཚུངས་གཅིག་གྱུར་ཡོད། རྐྱེན་དང་འཕྲད་ན་སྐྱེ་ཆོག་ཆོག་ལྟ་བུ་ཡོད། ང་རང་ཚོའི་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མཐུན་
སྒྲིལ་བྱེད་དགོས་ཞེས་བརྒྱ་སྟོང་བཤད་པ་ལས། འགལ་ཕྱོགས་མཐུན་སྒྲིལ་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་རིགས་ལ་བག་ཟོན་བྱས་ན་ཐབས་ཤེས་ཟབ་ཤོས་མིན་ནམ་
བསམ་གྱི་འདུགདེ་སྔོན་ང་རང་གི་བསམ་བློའི་ནང༌བསམ་ཕོད་པ་དང་། ཤོད་ཕོད་པ། བྱེད་ཕོད་
པ་ཟེར་བ་དེ་ཡག་པོ་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། དེ་རྗེས་དགའ་བྲང་དང་དེ་སྐོར་སྐད་ཆ་
བྱུང་སྟབས། དགའ་བྲང་གིས་དེ་ཡག་པོ་ཡིན་ན་ཡང་། ཕན་དང་མི་ཕན་ལ་བསམ་བློ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

209

གཏོང་དགོས་ཟེར་བྱུང་། དེ་དངོས་གནས་རེད། ཡང་བསམ་བློ་གང་ཡང་འཁོར་མ་ཐུབ་པར་སྤོབས་པ་ཞུམ་ནས་བསྡད། གལ་སྲིད་བསམ་བློ་འཁོར་ནའང་ཁ་ནས་བཤད་འདོན་མ་ནུས་པར་སྡུག་སྒོམ་བརྒྱབ་སྟེ་མཐའ་གཅིག་ལ་ལྷུང་སྟེ་བསྡད་ན་
སྐྱོན་ཆེན་པོ་རེད། དེས་ཡར་རྒྱས་རྩ་བ་ནས་འགྲོ་མི་ཐུབ། དཔེར་ན། མིའི་རིགས་ལ་

གསར་གཏོད་བྱེད་རྒྱུའི་བསམ་བློ་དང་ནུས་པ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛམ་གླིང་

འདིའི་སྒང་ལ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པ་རེད། ཤིང་སྣ་དང་། མེ་ཏོག་གི་རིགས་ལ་གསར་

གཏོད་བྱེད་པའི་བསམ་བློ་མེད་པའི་དབང་གིས་བསྐལ་པ་ཆགས་ནས་ད་ལྟ་བར་
ཡར་རྒྱས་གང་ཡང་ཕྱིན་མེད། དེ་བཞིན་ང་རང་ཚོས་གསར་གཏོད་བྱེད་པའི་བསམ་

བློ་གང་ཡང་མ་བཏང་བར། རྙིང་པ་ཁོ་ནར་ཞེན་ནས་བསྡད་པས་ག་ལ་འགྲིགས། ཡང་
དོན་ཕན་ཡོད་མེད་ལ་མ་བལྟས་པར་བསམ་ཕོད་དྲགས་པ་དང་། ཤོད་ཕོད་དྲགས་པ། བྱེད་ཕོད་དྲགས་པའི་མཐའ་ལ་ལྷུང་ན་ཡང་མི་འགྲིགས། དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་བཤད་
པ་ལྟར། ལས་ཀ་གང་ཡང་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བ་དགོས།
ཁ་སང་སྤྱི་འཐུས་ཚོ་ཐུག་དུས་ལྷིངས་པོ་འདུག་པས་དགའ་པོ་བྱུང་། ང་ཚོའི་
བདེ་སྡུག་འབྲུག་གཞུང་ལ་ཞུ་དགོས་ཨེ་ཡོད། རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ཞུ་ཨེ་དགོས། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས་ནས་ཞུ་བ་མ་གཏོགས། ང་ཚོས་བཙན་བྱོལ་བ། ཉམ་
ཆུང༌འུ་ཐུག་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། ཁོང་ཚོས་དེ་བཞིན་དགོངས་བཞེས་གནང་གི་མེད།
འོན་ཀྱང་འདི་ནི་དེང་སང་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་རང་རེད།
འབྲུག་དང་། བལ་ཡུལ་ནང་གི་གནས་ཚུལ་འདི་ཚོར་སེམས་ཁྲལ་དེ་ཙམ་མི་འདུགང་ཚོ་ཐུབ་ཚོད་ཁུར་མཁན་གྱིས་འཁུར་རྒྱུ་རེད། དཔེར་ན། ཟླ་བ་ནོར་བུའི་གླེང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

210

བརྗོད་མཇུག་ཏུ་བྲིས་འདུག ཕ་རོལ་པོ་དེ་རྒྱལ་པོ། དེ་ཡང་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒང་ལ་ཡོད་མཁན། ཚུར་རོལ་དེ་བཙན་བྱོལ་བ། རྒྱབ་སྐྱོར་གང་ཡང་མེད་མཁན་ཞིག་དང་ཐུག་

པར་བརྟེན་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་གསལ་བ་དེ་དངོས་གནས་རེད། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་འགྲམ་པ་ས་ཕབ་ཐོག་ནས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་ཐབས་ཤེས་བྱས། ང་རང་ཚོས་བྱས་ནས་མ་འགྲུབ་ན་བྱེད་ཐབས་མི་འདུག འདིས་རྐྱེན་པའི་ང་རང་ཚོ་
ནང་ཁུལ་མི་མཐུན་པའི་རྐྱེན་དུ་ཕྱིན་ན་དགོས་པ་མི་འདུགསྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནང་སྐད་ཆ་གང་བྱུང་བ་ལམ་སེང་ཕྱི་ལོགས་སུ་གྱར་བ་
ལྟ་བུ་དེ་འདྲ་བྱས་ན་མི་འགྲིགས། གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། ངས་དེ་རིང་ཡིད་ཆེས་
བྱས་ཏེ་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་ཕྱི་ལོགས་སུ་བཤད་དགོས་ངེས་དེ་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་
ཡིན་པ་ལས། དེ་མིན་ཤོད་མི་དགོས། ངའི་བསམ་འཆར་བཞིན་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ཞུ་

རྒྱུ་དང་། ཚོགས་པར་ཡི་གེ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ལས། དེ་བྱིངས་གཞན་དག་གནས་སྐབས་

བཞག་ན་འགྲིགས་པ་འདུག་གམ། མོས་མཐུན་ཡོད་དམ། ཞེས་བཀའ་འདྲི་གནང་བར། ཚང་མས་ཡོད་ཅེས་སྙན་སེང་ཞུས། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་
སྩལ།། །།

211

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༢ ཉིན། ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་

ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཚོགས་མི་རྣམས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ཤེས་རྟོགས་གོང་འཕེལ་དང་། ལག་ལེན་གྱི་གྲུབ་འབྲས།

ཁ་ས་ཚོགས་གཙོ་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་དོན། བར་དེའི་ཚོགས་འདུའི་རིང་གི་

གནས་ལུགས་གང་འཚམ་ཤེས་སོང་། ཚོགས་འདུ་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། ང་རང་ཚོ་ཚང་མར་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་གི་ལས་

འགན་འཁྲི་ཡོད་པ་དེ་གཞི་རྩར་བཟུང་སྟེ་ཚང་མས་སོ་སོ་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་གང་
ཡོད་པ་རྣམས་ཤོད་རེས་བཏང་། ཚང་མས་དངོས་འབྲེལ་དོན་དམ་གྱི་འཁུར་བླངས་

ཏེ་སྐད་ཆ་བཤད་པ་དང་། དེ་ཡང་ཕན་ཚུན་ཚིག་རྩ་སྒྲུག་རེས་ལྟ་བུ་དགའ་མིན་ཞེ་
བཞག་མིན་པར་མཐུན་པོ་དང་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག་པར་དགའ་པོ་བྱུང་བས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་སྔ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་ ༦༠།༦༡།༦༢ ནས་བཟུང་ཚོགས་འདུ་སྔ་རྗེས་མང་པོ་འཚོགས་ཡོད། ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་མི་ཚང་མས་

གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་མང་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། སྐད་ཆ་ཤོད་པའི་སྐབས་ལའང་མགོ་
འཚོས་སུ་ཕྱིན་པ་སོགས་ལོ་ཁ་ཤས་གོང་གི་ཆ་ནས་མིའི་ནུས་པ་དྲག་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད་
པ་འདི་ཡག་པོ་རེད། ཇི་ཙམ་གྱི་མིའི་ནུས་པ་ཤུགས་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པའི་ཚོད་ཀྱིས་ལས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

212

དོན་ཡང་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་ཚགས་ཚུད་པ་དང་། དེའི་ཚོད་ཀྱིས་རླབས་ཆེ་བ་སྒྲུབ་ཐུབ་
ཀྱི་རེད།
ངས་དེ་རིང་འདིར་དམིགས་བསལ་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། རྒྱུན་དུ་སྐད་ཆ་
ཡོང་མུས་ལྟར། སྐད་ཆ་ཤོད་དུས་འདྲ་ཆགས་པོ་དང་། ཚིག་ཐོན་པོ་ཡོད་པ་ཙམ་
གྱིས་ཕན་གྱི་མི་འདུག བསམ་ཚུལ་ཡོད་པ་དང་། བློ་གྲོས་ཡོད་པ་དེ་སྦྱོར་བ་ལག་
ལེན་ལ་བཀལ་ནས་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་འདུག སྐད་ཆ་ཤོད་པའི་སྐབས་ལ་དངོས་གནས་
སེམས་ཤུགས་ཆེ་མདོག་ཁ་པོ་དང་། ལྷག་བསམ་མཐོ་མདོག་ཁ་པོ་བྱས་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་ཚོགས་འདུ་ཉི་མ་ཁ་ཤས་འཚོགས་པ་འདིའི་རིང་སོ་སོས་ལག་ལེན་
དུ་འགེལ་རྒྱུ་དེར་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
ཆོས་ཡིན་ནའང་ཁ་ནས་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲིགས་པར། ལག་ལེན་ལ་
འགེལ་དགོས་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་སྲིད་ལུགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཞིག་ཡིན་ནའང་

ཁ་ནས་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲིགས་པར་དོན་དངོས་པོའི་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་ལག་

ལེན་གྱིས་རྗེས་ཟིན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་སྟབས། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་ཀྱི་ཡང་

རེད་ལ། ཧུར་ཐག་བྱེད་རོགས་ཞེས་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན།

ང་རང་ཚོ་དྷ་རམ་ས་ལར་ལས་ཁུངས་ནང་སྡོད་མཁན་དང་། འཐུས་མི་ཚོ།
ཕྱོགས་མཐའི་འཐུས་མི་ཚོ། དེ་མཚུངས་ལས་བྱེད་སོགས་སུ་དང་སུ་ཡིན་ན་ཡང་།

ཚང་མས་སྐད་ཆ་ཤོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལྷག་བསམ་སྙིང་ལ་བཅངས་ཏེ། སོ་སོར་འཁྲི་
བའི་ལས་འགན་རྣམས་ལོ་འཕྲོས་འདིའི་རིང་ལ་དོན་དམ་ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ལ་
བཀལ་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དེ་མཚུངས་ཀྱི་བྱས་རྗེས་ཤིག་ཐོན་ཐོབ་པ་དང་། མི་རེ་ངོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

213

རེའི་ངོས་ནས་ཀྱང་བྱས་རྗེས་ཐོན་པ་རྣམས་སོ་སོ་གང་དུ་ཡོད་པའི་ས་ཁུལ་དེར་
ལག་རྗེས་ཐོན་ཐུབ་པ། མ་ཟད་དེའི་ནུས་པ་སྤྱི་ཐོག་ཏུ་སྤུངས་ཡོང་དུས་དེའི་ཚོད་
ཀྱིས་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད།
དེར་བརྟེན་ཁ་བཤད་ལག་ལེན་དུ་བཀལ་ཏེ་ཁ་ཉིན་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་ལྟར་ཚང་
མས་ངོ་ལྐོག་བྱེད་མི་དགོས་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། སྐྱར་དུ་འཛོམས་སྐབས་ལ་ཁ་སེང་
ངས་སྐད་ཆ་མང་པོ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ་བར་དེར་ལག་ལེན་དེ་ཙམ་བྱུང་མ་སོང་། ཡིན་
ན་ཡང་མི་གཞན་དག་གིས་ཤེས་ཨེ་ཡོད་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་སོ་སོའི་བསམ་བློའི་ནང་ངོ་
ལྐོག་རྒྱབ་མདུན་ལྟ་བུ་གཉིས་བྱུང་ན་མི་འགྲིགས། ང་རང་ཚོ་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་
མཁན་དང་། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མཁན་ཡིན་པས། སོ་སོས་ནོར་
འཁྲུལ་བྱས་ཡོད་ན་དེ་མིས་ཤེས་མ་ཤེས་ཇི་ལྟར་ཡང་རང་གིས་ནོར་འཁྲུལ་བྱས་པ་
རང་རེད། ཆོས་ཁས་མི་ལེན་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་ཡིན་ན་རང་གི་ནོར་འཁྲུལ་གཞན་
གྱིས་མ་ཤེས་ན་ཕལ་ཆེར་འགྲིགས་མདོག་ཁ་པོ་རེད། ཚོད་དཔག་གིས་མགོ་སྐོར་འདྲ་བཏང་། ཧམ་པ་འདྲ་ཡང་བཤད། སྐབས་རེ་གཡོ་སྒྱུ་འདྲ་ཡང་བྱས་ཏེ་གནས་སྐབས་མགོ་ཐོན་འགྲོ་གི་རེད། ང་རང་ཚོ་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མཁན་ཚོར་དེ་འདྲ་
ཡོང་ཐབས་མེད། གང་ལྟར་སོ་སོས་གནོང་འཁུར་དགོས་པའི་ལས་ཀ་བྱས་ཕྱིན་ཆད་

ལ་དེ་ནོར་འཁྲུལ་རེད། ཆོས་ནས་ཀྱང་།
དཔང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གཙོ་བོ་བཟུང་། །
ཞེས་བཤད་ཡོད་པ་ལྟར། རང་གི་མི་ཚེའི་ནང་ལས་དོན་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་

ཀྱང་། ངོ་ལྐོག་བྱེད་མི་དགོས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཁ་འདོན་བྱས་རུང་མ་བྱས་རུང་། ཁ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

214

ནས་ཆོས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་མེད་གང་ལྟར་ཡང་དོན་ངོ་མའི་ཆོས་པ་ཡིན་ལ། ཁ་ནས་པོ་
ཏི་ཁ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་བཤད་བཏང་ཡང་། དོན་དག་ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་ངོ་ལྐོག་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་ན་ཁོ་ཆོས་པ་མིན་པ་རེད། དེར་བརྟེན་གང་ལྟར་ངོ་ལྐོག་བྱེད་མི་དགོས་པ་
ཞིག་བྱུང་ན་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་དགོས།

ཁ༽ གནས་ཚུལ་ལ་རྒྱུས་ལོན་དང་། མང་ཚོགས་ལ་གསལ་བཤད།
འདིར་ང་རང་ཚོ་འཛོམས་པའི་སྐབས་ལ་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ནམ་རྒྱུན་འདི་ཁུལ་ཡང་ཡང་མི་ཡོང་མཁན་དང་། འགའ་ཤས་ལུང་ཁུག་ཏུ་
ལུས་བསྡད་རིགས་འདིར་འཛོམས་པའི་སྐབས་ལ་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་མང་
ཙམ་ཤེས་ཐུབ་པ་དང་། བསམ་བློའི་གོ་རྟོགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་རྒྱུར། སོ་སོས་གནས་
ཚུལ་གང་ཤེས་པ་རྣམས་ས་གནས་སོ་སོའི་མི་མང་ཚོ་དང་། དགའ་ཉེ་བློ་དཀར་ཚུན་
ཆད་ལ་བཤད་དེ། རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་མང་ཙམ་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་བ་དང་། བསམ་བློའི་གོ་རྟོགས་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་ཕན་གྱི་རེད།
དེར་བརྟེན་གནས་ལུགས་ཚང་མ་ཚིག་ཇི་བཞིན་འཁྱོལ་རུང་མ་འཁྱོལ་རུང་དོན་
དག་སྙིང་པོ་དེ་རྣམས་ཁྱེད་རང་ཚོ་གང་ནས་ཡོང་བའི་མི་མང་ཐོག་སླེབས་ཐུབ་པ་
དང་། ཁྱབ་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
ཕྱོགས་མཐའ་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོ་དང་། སྡོད་སྒར་ཁག་ནས་ཡོང་མཁན། དུས་རྒྱུན་དུ་མི་མང་དང་མཉམ་དུ་སྡོད་མཁན། མི་མང་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་མཁན་
ལས་བྱེད་ཚོ་དམིགས་བསལ་གྱི་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཁྱེད་རང་ཚོས་སྡོད་སྒར་ནང་
གི་གནས་ཚུལ་ལེ་འགྲིགས་ཙམ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། ང་རང་ཚོ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

215

བའི་གནས་སྟངས་སྐོར་དང་། བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས། གང་ལྟར་ང་རང་ཚོ་བོད་
པའི་དོན་དག་སྐོར་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། ཤེས་ཐུབ་པའ་ཐབས་སུ་སོ་སོས་ཀྱང་འབད་བརྩོན་བྱས། སོ་སོས་ཤེས་པ་ནང་བཞིན་མི་མང་གི་ཐོག་ལའང་གནས་
ལུགས་ཤོད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་སོ་སོའི་སྡོད་སྒར་གཅིག་གི་ནང་ལས་ཀ་ཚགས་
ཚུད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། བོད་སྤྱིའི་གནད་དོན་སྐོར་འགྲེལ་བཤད་བྱ་རྒྱུ་དང་། བསླབ་
བྱ་བྱ་རྒྱུ། སྐུལ་སློང་བྱ་རྒྱུ་སོགས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད། ཚོགས་འདུ་འཚོགས་
པའི་སྐབས་ལ་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཤེས་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཁྱེད་ཚོ་
ཕྱོགས་མཐའ་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོས་གཟབ་གཟབ་གནང་ཤོག་ཨང་།

ག༽ བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་དང་། དམ་ཚིག་ལ་རྒྱ།
ཁྱོད་ཚོས་བརྟན་བཞུགས་འབུལ་རྩིས་སྐོར། ཉེ་སྔོན་བརྟན་བཞུགས་ཤིག་ཕུལ་
མ་ཐག་པ་ཡིན་པས་བརྟན་བཞུགས་དགོས་ཡག་མི་འདུག རྩ་བ་ང་སྒེར་གྱི་གནས་

ཚུལ་ཆ་ནས་ཁ་སེང་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་སེམས་ཤུགས་ཆག་པ་གང་ཡང་མེད། ང་
རང་ཚོ་སྤྱི་པའི་ལས་དོན་སྒྲུབ་རྒྱུ་འདི་བྱ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་དང་། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་
ཞིག་ཡིན་པས་དེ་ལ་འགལ་རྐྱེན་འཕྲད་མ་འཕྲད་ཀྱིས་སེམས་ཤུགས་ཆགས་རྒྱུ་རྩ་
བ་ཉིད་ནས་བསྡད་མེད། གཞི་རྩ་སྐྱེ་འཆི་ལ་རང་དབང་མ་ཐོབ་པས་གང་འདྲ་ཞིག་

ཡོང་གི་ཡོད་མེད་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་སོ་སོའི་འཕེན་པ་གཏོང་སྟངས་ལ་
མཚོན་ན་སེམས་ཐག་ཐུང་ཐུང་དེ་འདྲ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད། ཁྱེད་རང་ཚོ་བློ་གཡེང་
གནང་མ་དགོས།
གཙོ་བོ་དམ་ཚིག་ལར་རྒྱ་ཟེར་བ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་འདུག ཆོས་དང་འཇིག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

216

རྟེན་སྲིད་ལུགས་གང་གི་ཐོག་ནས་བཤད་ཀྱང་དོན་དམ་གཅིག་གི་གཅིག་ལ་ཡིད་

ཆེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ། རང་གཞན་སུ་ཡིན་ཡང་སྐྱོན་མེད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀོན། སྐྱོན་
གཅིག་ཡོད་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་མི་དེ་ནག་པོ་ནག་རྐྱང་དང་། དགེ་མཚན་གཅིག་

ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མི་དེ་དཀར་པོ་དཀར་རྐྱང་ལ་བཏང་ན་ནོར་འཁྲུལ་རེད།
རང་གཞན་ཐམས་ཅད་སྐྱོན་དང་། ཡོན་ཏན་ཆ་འདྲེས་སུ་གནས་ཡོད། དོན་དམ་འགག་རྩར་ཐུག་སྐབས་སྐྱོན་ཆ་རྣམས་སེལ་ཞིང་། བཟོ་བཅོས་རྒྱག་དགོས་ཀྱང་།
སྤྱིར་བཏང་སྐྱོན་ཁ་ཤས་མ་མཐོང་བའི་ཚུལ་དང་། བརྗེད་པའི་ཚུལ་དུ་བཞག་ན་དྲིན་
ཆེ་བ་ཡིན་འདུག ཧ་ཅང་མིག་ཕྲ་པོ་དང་། རྐན་ན་པོ་བྱེད་ཀྱིན་བསྡད་ན། སྐྱོན་ཀུན་
ཟད། ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་མི་ཕལ་པའི་ནང་ལ་རྙེད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས་གཅིག་གིས་

མ་འགྲིགས། གཉིས་ཀྱིས་མ་འགྲིགས། གསུམ་གྱིས་མ་འགྲིགས། འགྲིགས་པའི་མི་

གཅིག་ཀྱང་ཡོང་གི་མ་རེད།
དེར་བརྟེན་སྤྱིར་བཏང་ཁོག་པ་ཡངས་པོ་བྱ་དགོས། ཡང་ཁོག་པ་ཡངས་པོ་
རེད་ཅེས་བརྗོད་དེ་ལས་དོན་གལ་འགག་ལ་ཐུག་ན་ཡང་དེ་ལྟར་བྱས་པས་ག་ལ་འགྲིགས། ཨེམ་རྗེས་གཏར་བསྲེགས་ཀྱི་སྨན་བཅོས་བྱེད་པ་བཞིན་ང་རང་ཚོས་ཀྱང་
ནོར་འཁྲུལ་ལེགས་བཅོས་བྱེད་རྒྱུ་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་ནི་དམིགས་བསལ་གྱི་

གནས་ཚུལ་རེད། སྤྱིར་བཏང་ཁོག་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། བཟོད་བསྲན་ཆེན་པོ་བྱས་ན་
དེ་ཙམ་གྱིས་ལེགས་པ་ཡོང་བ་ད་ཕན་ལོ་བཅུ་དྲུག་ཙམ་ཕྱིན་པའི་ཉམས་མྱོང་ནས་
ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། ཡག་ཤོས་ཤིག་བྱུང་ན་བསམས་ནས་འབད་བརྩོན་གང་ཡོང་བྱས་པ་ན། སྐབས་རེ་གཤིས་ཀ་སློག་མཁན་འདྲ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་དུས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

217

སྤམ་པོ་བྱས་ཏེ་བཞག་ན་བྱེད་ཚད་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡོང་གི་འདུགདེ་བཞིན་ནང་ཁུལ་རྡོག་རྩ་ཆིག་སྒྲིལ་ཡོང་བ་ལ་ཡང་ཇི་ཙམ་གྱི་བཟོད་བསྲན་ཆེ་བ་དང་། ཁོག་པ་ཡངས་པ་བྱུང་ན་ཕན་གྱི་རེད། བོད་རིགས་ནང་རྩ་བ་ནས་ལྷག་

བསམ་མ་དག་པ་ཕལ་ཆེར་ཡོང་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཡང་། དགའ་མིན་དགའ་

མདོག་གི་གནས་ཚུལ་ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུ་ཡོང་སྐབས་བཟོད་བསྲན་དང་། ཁོག་པ་ཡངས་པོ་བྱས་ནས་གནས་ཚུལ་ཆུང་རྩག་དེ་ཚོ་བརྗེད་དུ་བཅུག་ན་ལེགས། མདོ་དོན་རང་རེ་ཚང་མས་རྡོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་བྱེད་དགོས་པ་འདི་རྒྱ་མིའི་ལད་མོ་བྱས་ནས་
མཐུན་སྒྲིལ་གོང་བུ་གཅིག་སྒྲིལ་བྱ་དགོས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་དོན་དམ་འགག་རྩའི་དོན་དག་གཅིག་རེད།
ང་སྒེར་གྱི་ཚེ་བརྟན་པ་ལ་ཡང་དམ་ཚིག་མཐུན་པོ་བྱུང་ན་ཕན་ཆ་འགྲོ་
མདོག་ཁ་པོ་རེད། ངས་བླ་མའི་ཁུར་བླངས་པ་ཡིན། ངས་བླ་མ་འཇོན་གྱི་ཡང་མེད།
དཔེ་ཆ་ཐེབས་ཆག་ཅིག་ཤེས་པ་ཙམ་ལས། བླ་མའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་གང་ཡང་
མེད།
བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་བ་ཉེར་ཞི་བ། །

ཡོན་ཏན་ལྷག་པར་བརྩོན་བཅས་ལུང་གིས་ཕྱུག །

ཅེས་སོགས་མཚན་ཉིད་མང་པོ་ཚང་དགོས་པས་བླ་མ་བྱེད་པར་ལས་སླ་པོ་ག་ལ་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ད་ལྟ་ཞུས་པ་བཞིན་རྩ་བ་ལས་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་
བསྡད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་དམ་ཚིག་མཐུན་པོ་བྱེད་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་རེད། ངས་འཕེན་པ་བཏང་བ་དང་། སེམས་ཤུགས་ཇི་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

218

དམ་ཚིག་གི་ཆ་ནས་ལེགས་པོ་མ་བྱུང་ན་ང་གཅིག་པུའི་སེམས་ཤུགས་ཀྱིས་ཕན་

ཐོགས་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། སྔོན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཚད་ལྡན་མང་པོའི་རྣམ་ཐར་ལ་

བལྟས་ན་ཤེས་ཀྱི་རེད།
སྒེར་གྱི་ཆ་ནས་བྱས་ཀྱང་དམ་ཚིག་གཙང་མ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ལ། དེ་ལས་
གལ་ཆེ་བ་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བོད་སྤྱི་པའི་བསྒྲུབ་བྱར་ཡང་ཚང་མས་དམ་
ཚིག་ཆིག་སྒྲིལ་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ཀྱི་ལེགས་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། གལ་ཏེ་མ་འགྲུབ་པ་
བྱུང་ན་ཡང་འགྱོད་པ་སྤུ་རྩེ་ཙམ་མེད། ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱས་ཏེ་མཐར་མ་འགྲུབ་པ་རེད། ཧུར་ཐག་བྱེད་རྒྱུར་འཐུས་ཤོར་ཏེ་ལས་ཀ་མ་འགྲུབ་པ་ཞིག་བྱུང་

ན་དཔེ་མི་སྲིད་པའི་སེམས་སྐྱོ་པོ་དང་། དཔེ་མི་སྲིད་པའི་བློ་ཕམ་ཆེན་པོ་རེད། དེར་
བརྟེན་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་ངོ་ལྐོག་མེད་པའི་ཐོག་ནས་སྙིང་ལ་རུས་པ་
བཅུག་སྟེ་ལན་དགུ་ཆད་མཐུད་ཀྱིས་འབད་བརྩོན་བྱེད་དགོས།
རྒྱ་མིར་ཆ་བཞག་ན་རྩ་བའི་ལས་ཀའི་ངོ་བོ་མི་མང་པོ་ལ་བརྡབ་གསིག་འགྲོ་
རྒྱུའི་ངོ་བོ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་དེ་ལ་ཞུམ་པ་དང་། སྒྱིད་ལུག་མེད་པ། གཡས་
ནས་བྱས་ན་ཨེ་དྲག གཡོན་ནས་བྱས་ན་ཨེ་དྲག་ལྟ་བུའི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་གམ།

དངོས་འབྲེལ་མའོའི་སྙིང་སྟོབས་དེ་ཧ་ལས་པ་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོའི་ལས་ཀའི་ངོ་བོ་
ནི་དྲང་བདེན་གྱི་ལས་ཀ་ཡིན་པས། དེ་ལ་ཕྲན་བུ་མཐུན་རྐྱེན་འཛོམས་མ་འཛོམས་
དང་། བློར་ཤོང་མ་ཤོང་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སེམས་ཤུགས་ཆག་པ་དང་། ལེ་ལོ་བྱས་
པས་ལ་ག་ནས་དག དེས་ན་ཚང་མས་གདུང་ཤུགས་ཆིག་སྒྲིལ་དང་། ནུས་པ་གང་ཡོད་བཏོན་ཏེ་སྙུག་བསྲིང་འབད་རྩོལ་བྱས་ན་འགྲུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

219

སྤྱིར་བཏང་མིའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་དཔྱད་པ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་ཏན་ཏན་འགྲུབ་རྒྱུ་ཡོད་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་འགྲུབ་རྒྱུ་མེད་པ་མ་རེད། ཆོས་ཕྱོགས་ནས་བརྟག་དཔྱད་བྱས་
ཀྱང་བདེན་པའི་མཐའ་གཅིག་གསལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་། འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པས་
དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་རྗེས་འབྲས་ཤིག་ཐོན་མདོག་ཁ་པོ་རེད། གལ་ཏེ་མ་འགྲུབ་ན་ཡང་ང་རང་ཚོར་འགྱོད་པ་གཏན་ནས་མི་འདུག་གམ། ང་རང་ཚོ་སོ་སོའི་མི་ཚེ་འདི་
དོན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དང་། ཡང་དག་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་བཏང་བ་རེད། རྒྱབ་མདུན་ངོ་
ལྐོག་བྱེད་མི་དགོས་པའི་མི་ཚེ་ཡ་རབས་གཅིག་ལ་བསྐྱལ་བ་རེད། སྐྱེས་པའི་མཐའ་

མ་ཤི་རྒྱུ་ཡིན་པས། མི་ཚེ་དོན་དང་ལྡན་པ། དགོས་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཐོག་བསྐྱལ་
ན་དེས་འགྲིགས་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ཚང་མས་དམ་ཚིག་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་བྱ་རྒྱུ་
དང་། ལས་ཀ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་ངོ་ལྐོག་བྱེད་མི་དགོས་པ། ཚིག་གི་ཐོག་ནས་སོ་
སོའི་ལྷག་བསམ་བཏོན་པ་དེ་སྦྱོར་བ་ལག་ལེན་དུ་བཀལ་ཏེ་འབྲས་བུ་བཏོན་ཐུབ་པ་
ཞིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་འདུག དེ་ལྟར་མ་རེད་དམ། གཞན་ཞུ་རྒྱུ་མེད། ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

220

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༤ ཉིན། བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། གནས་རིམ་བརྒྱད་པ་ཡན་གྱི་ལས་བྱེད་ལྔ་བཅུ་སྐོར་བཅས་པར་

སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་དང་། སྐུ་དབང་ལ་བསྒྱུར་བཅོས།

ཁ་སང་ང་ཚོ་འཛོམས་པ་དེའི་མཇུག་སྡོམ་ལྟ་བུར་དེ་རིང་ཐུག་ན་བསམ་པ་དྲན་

བྱུང་། ཁ་སང་ཁྱེད་རང་ཚོར་དྲི་བ་དོན་ཚན་གཉིས་བཏོན་ཏེ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ལུགས་ཕྲན་བུ་བཤད་པ་ལ། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཕལ་ཆེ་བས་སོ་སོར་བསམ་ཚུལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཁ་ཤས་ཡིག་ཐོག་ནས་སྤྲད་བྱུང་། ཁ་ཤས་ངག་ཐོག་ནས་བརྗོད་དེ་གང་ལྟར་ངས་གནས་ལུགས་དྲིས་པ་དེ་ཐོག་ལ་སོ་སོས་སེམས་ཁུར་བླངས། བསམ་བློ་བཏང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ལུགས་འཕྲོས་བཤད་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་གང་
དྲན་པ་ཚོ་ཡང་བཀོད་དེ་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་། དགའ་པོ་བྱུང་། བསམ་འཆར་བཤད་པ་དེ་ཚོར་ངས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན།

དོན་ཚན་གཉིས་པ། ཕྱིན་ཆད་བོད་ལ་འགྱུར་བ་བྱུང་བའི་མཚམས་ལ་ངའི་
གནས་སྟངས་སྐོར་གསལ་བསྒྲགས་ཤིག་བྱས་ན་གང་འདྲ་ཡོང་ངམ་ཞེས་བསམ་
ཚུལ་ཡོད་པ་དེའི་སྐོར་ལ། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་འཕྲལ་ཕུགས་
རྒྱང་གསུམ་གྱི་གནས་ཚུལ་དགེ་སྐྱོན་མང་པོ་ཞིག་ལ་བསམ་བློ་བཏང་འདུག ང་རང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

221

གི་བསམ་ཚུལ་ཡོད་པ་བཞིན་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་ན་བྱས་པའི་དགེ་མཚན་ཡོད་
པ་དང་། ཡང་དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཕྱོགས་གཞན་གཅིག་ནས་སྐྱོན་ཡང་མང་པོ་ལྷགས་
རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཕལ་ཆེ་བའི་བསམ་ཚུལ་ཕྱོགས་མཐུན་འདུགདེའི་སྐོར་ད་ལྟ་ངའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་པའི་ཐག་

ཆོད་པ་གང་ཡང་བྱུང་མ་སོང་། ངོ་ཤེས་རྒྱ་གར་བ་འདྲ་ཡང་ཡོད། བོད་པའི་སྔ་ཕྱིའི་

གནས་ལུགས་ཤེས་མཁན་དང་། དངོས་འབྲེལ་དོན་དམ་བོད་པར་ཤ་ཚ་ཡོད་པ། སྤྱིར་བཏང་འཛམ་བུ་གླིང་གི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཤེས་མཁན་གྱི་ངོ་ཤེས་གྲོགས་
པོ་རྙིང་པ་དེ་འདྲ་ཡང་འགའ་ཤས་ཡོད། དེ་འདྲར་བསམ་འཆར་དྲི་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོང་གི་རེད། དེ་ལྟར་བྱུང་བའི་མཚམས་སུ་བསམ་འཆར་དྲི་རྒྱུ་མེད་དམ་སྙམ་པ་
ཙམ་ལས། ད་ལྟ་ཐག་ཆོད་པ་གང་ཡང་མེད་པས་ད་དུང་བསམ་བློ་བཏང་ན་བསམ་པ་
ཡིན།
གཞི་རྩ་ཁྱེད་རང་ཚོས་དགེ་སྐྱོན་གཉིས་ཀར་གནས་ལུགས་མང་པོ་བཤད་འདུག་པ་དངོས་འབྲེལ་རེད། མདོ་དོན་ཡང་སྙིང་ང་མི་གཅིག་གི་འདོད་པ་ལ་བསྟུན་
རྒྱུ་མི་འདུག ལས་དོན་ཐོག་དགེ་སྐྱོན་གཉིས་རེ་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་ལྕི་ཡང་བཏེགས་ཏེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པར་བརྟེན། གནས་སྐབས་འདི་བྱེད་ཐག་གཅོད་མིན་པར་
འདི་མུར་བཞག་གི་ཡིན།

ཁ༽ བལ་འབྲུག་གི་གནས་ཚུལ་དང་། བོད་གཞུང་ལ་ཡིད་ཆེས།

དེ་ནས་བར་ལམ་བལ་འབྲུག་གཉིས་ནང་གི་གནས་ཚུལ་གྱིས་རྐྱེན་པས་ད་ལྟ་
བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་ཡིད་ཆེས་བརླག་པའི་རྣམ་པ་འདྲ་ཡོད་མེད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

222

སྐོར་ལ། མང་ཆེ་བའི་བསམ་ཚུལ་རྩེ་མཐུན་བྱུང་བར་དེ་འདྲའི་སྐྱོན་མི་འདུག་ཟེར་བ་
ཞིག་འདུག ཡང་ཁྱེད་རང་ཚོས་འདྲ་གང་ཆགས་བྱས་ཏེ་ངའི་རྣ་བར་དངོས་གནས་
དྲང་གནས་སྐྱོན་ཡོད་བསྡད་པ་དེ་དངོས་འབྲེལ་མ་བཤད་པར་བཀབ་པ་ནི་ཡིན་གྱི་

མ་རེད། ཚང་མས་སོ་སོས་གང་དྲན་པ་རྣམས་ཟོལ་མེད་བཤད་པ་ཡིན་ཤག་རེད། དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ཚང་མའི་བསམ་ཚུལ་ལ་ད་ལྟའི་ཆར་དེ་འདྲའི་ཡིད་ཆེས་བརླག་པའི་

རྣམ་འགྱུར་མེད་པར་ཚང་མ་རྩེ་མཐུན་ལྟ་བུ་འདུག་པ་ཡག་པོ་རེད།
ད་དུང་མ་འོངས་པ་ལ། ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་ལས་ཀའི་འགན་འཁྱེར་མཁན་ཤ་
སྟག་ཡིན་དུས། ང་རང་ཚོ་འགན་འཁྱེར་མཁན་ཚོས་ཏན་ཏན་སྐྱོན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་
བསམ་བློ་མང་ཙམ་གཏོང་བ་དང་། དོ་སྣང་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག ལས་

ཀར་རྗེས་འབྲས་ཐོན་པ་དང་། དགེ་ཡོད་པ། གྲུབ་འབྲས་བཟང་པོ་ཡོད་པ་དེ་མིས་

བཤད་ན་འགྲིགས་པ་རེད། ང་རང་ཚོས་ངོམ་དགོས་པ་དང་། ཤོད་དགོས་དོན་མི་འདུག ང་རང་ཚོ་འགན་འཁྱེར་མཁན་དང་། ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོས་སྐྱོན་གང་ནས་ལྷགས་ཀྱི་འདུག་གམ་མི་འདུག སྐྱོན་གྱི་ངོས་ནས་ཐལ་ཆ་འཐུས་ཤོར་གང་འདྲ་འགྲོ་
གི་ཡོད་མེད་སྐོར་ལ་ནན་ཏན་ཆེན་པོས་དོ་སྣང་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཡང་སྐབས་རེ་དགའ་མིན་དགའ་མདོག་གིས་རྐྱེན་པས་རང་སྐྱོན་སྦར་མོས་
བཀབ། གཞན་སྐྱོན་མཛུམ་མོས་བྲུ་ཟེར་བ་བཞིན་སྐྱོན་མཚང་བསྔོགས་རེས་བྱེད་པ་
དེ་སྡུག་ཅག་རེད། དེ་འདྲ་མིན་པར་དངོས་འབྲེལ་ལྷག་བསམ་དང་། ཤ་ཚའི་ཐོག་
ནས་སྤྱི་པའི་ལས་ཀར་འཐུས་གང་ནས་ཤོར་གྱི་འདུག སྐྱོན་གང་ནས་ལྷགས་ཀྱི་

འདུག སྐྱོན་གྱི་ངོས་ནས་བརྟག་དཔྱད་དོ་སྣང་གང་མང་བྱས་ན་དོ་སྣང་དང་། བརྟག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

223

དཔྱད་ཇི་ཙམ་མང་བ་བྱས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ང་ཚོས་མ་ཤེས་པར་སྣང་བ་དག་ནས་ཟོམ་ལུས་རིགས་མི་འབྱུང་བ་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེར་བརྟེན་ང་རང་ཚོའི་སྐྱོན་
གྱི་ཆ་ལ་སེམས་ཁུར་དོ་སྣང་བྱེད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་ནི་ང་རང་ཚོ་

སེམས་ཤུགས་གཅོག་རྒྱུའི་དོན་དག་མ་རེད། སེམས་ཤུགས་ལ་གནོད་རྒྱུའི་རིགས་

ཡོད་ན་ནི་དེ་ཡང་གནས་ཚུལ་ཁག་ཁག་རེད། མིས་སྐྱོན་ཚུར་མ་བཙུགས་གོང་ལ་ང་
རང་ཚོས་རང་སྐྱོན་སོ་སོས་ངོ་ཤེས་པ་དང་། སོ་སོས་སྐྱོན་དེ་ལེགས་བཅོས་གཏོང་
ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་བྱེད་དགོས།

ག༽ ལས་བྱེད་ཚོགས་འདུ་དང་། དགེ་སྐྱོན་ལ་གོ་བསྡུར།
ང་ཚོས་ཐལ་ཆ་འཐུས་ཤོར་གྱི་སྐྱོན་ལྷགས་པ་ཞིག་རང་ཉིད་སྣང་བ་དག་སྟེ་མ་
ཤེས་པར་ལུས། མིས་ཚུར་སྣང་ལ་མཛུབ་མོ་བཙུགས་བྱུང་ན་དངོས་གནས་དྲང་
གནས་ཀྱི་ཐབས་སྐྱོ་པོ་དང་། སེམས་ཕམ་པོ་ཡོང་གི་རེད། དུས་རྒྱུན་དུ་ཁྱེད་རང་
ཚོས་སོ་སོའི་ལས་ཀ་བྱེད་སའི་ལས་ཁུངས་དེའི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཙམ་མ་ཡིན་
པར་སྤྱི་པའི་ལས་དོན་གཞན་དག་ཐོག་ལ་ཡང་འཐུས་ཤོར་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་སོ་སོས་བརྟག་དཔྱད་བྱས། བསམ་བློ་བཏང་། དོ་སྣང་བྱས། དགེ་སྐྱོན་མཐོང་བ་བྱུང་སོང་ན། གཞི་ནས་དུས་དུས་ལ་ལས་བྱེད་ཚོགས་འདུ་འདྲ་འཚོགས། ཕྱིན་ཆད་དགེ་
སྐྱོན་ལྷགས་ན་འདི་ནས་ལྷགས་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པའི་ཉེན་ཁ་དང་། དོགས་པ་ཡོད་
པའི་གྲས་ལ་དོགས་པ་སྔོན་བསུས་ཀྱིས་དོ་སྣང་དམིགས་བསལ་བྱས་ཏེ་གོ་བསྡུར་
བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ན་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད། དེ་འདྲ་མ་བྱས་པར་མི་རེ་ངོ་རེ་ཐུག་དུས་
སྐྱོན་དེ་འདྲ་འདུག འོན་ཀྱང་གང་ཤེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་འཐུས་ཤོར་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

224

འགྲོ་གི་མེད་དམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། སོ་སོ་ཧ་ལམ་ལས་འགན་ཁུར་མཁན་གྱི་ནང་ལ་མེད་
པ་ལྟ་བུའི་བསམ་ཚུལ་བཟུང་ན་ནམ་ཡང་མི་འགྲིགས། དགེ་སྐྱོན་མཐོང་གི་ཡོད་ན་
ཡང་། མི་དེས་དགེ་སྐྱོན་གྱི་བསམ་ཚུལ་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་མ་བཤད་པའམ་ཤོད་
སའི་གོ་སྐབས་མ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ། གལ་ཏེ་བཤད་པ་ཡིན་ཀྱང་ལམ་སང་ལེགས་བཅོས་
གཏོང་ཐུབ་པ་ཡོང་མ་ཡོང་སྤྱི་ས་བར་ས་བྱེད་པའི་སྐྱོན་ཞིག་ཡོང་གི་མེད་དམ་
བསམ་པ་འདུགའཕྲལ་སེལ་ལས་ཀའི་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྐོར་ལ་སྤྱི་འཐུས་ཚོ་དང་། ཟུང་སྐྱོང་ཁག་
མི་དགོས་པ་བྱས། ལྷན་ཁང་ཚོའི་ལས་བྱེད་ཁེ་གཙང་གི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་བྱས་ཏེ།
ད་ལྟ་བར་ལས་ཀ་བྱས་པའི་ནང་ལ་ཚགས་མ་ཚུད་པའི་སྐྱོན་གང་དང་གང་ལྷགས་
འདུག ཐུབ་ཚོད་གཅིག་གི་ནང་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་བྱེད་མ་ཐུབ་པར་ལྷོད་ཡངས་ཤོར་
ནས་ལུས་བསྡད་པ་གང་འདྲ་འདུག ལེགས་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་གང་འདུག ལས་ཀ་སྤྱི་ས་བར་སར་མ་ལུས་པར་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་གང་ཞིག་འདུག དེ་ཚོའི་
སྐོར་ལ་ལས་བྱེད་ཁེ་གཙང་འཚོགས་ཏེ་ལས་དོན་རྒྱུས་དཔྱད་ཀྱི་བསམ་འཆར་ཞིག་
བསྡུར་ན་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག དཔེར་ན། ཤེས་རིག་གི་ལས་ཀའི་ཐོག་ལ་ནང་
སྲིད་ནས་མཉམ་སྦྲེལ་བྱས་ན་ནུས་པ་ཆེ་ཙམ་ཐོན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ནུས་པ་མ་ལྡང་

པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་ནང་སྲིད་ཀྱི་ལས་ཀ་གཅིག་ལ་ཤེས་རིག་དང་། ཆོས་དོན་ནས་
མཉམ་རུབ་གཅིག་རྒྱབ་གཅིག་གནོན་གྱི་ནུས་པ་མ་ལྡང་པ་ལྟ་བུའི་བསམ་ཚུལ་
ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་གྲས་བསམ་བློ་མ་དག་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དགོས་
པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་མིན་པ་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

225

བྱེད་སྟངས་མ་ཤེས་པ་དང་། ལྷུག་པོ་དང་། གསང་པོ་ཞིག་བྱེད་མ་ཐུབ་པ། སྤྱི་དོན་
ཐུན་མོང་གིས་སྒྲུབ་རྒྱུའི་ནུས་པ་མ་ལྡང་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད།
ཁྱེད་རང་ཚོ་ལས་བྱེད་ཁེ་གཙང་ཚོགས་འདུ་ཞིག་བྱས་ཏེ་སྲིད་བྱུས་སྐོར་མ་
ཡིན་པར་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་ལ་སྐྱོན་གང་དང་གང་ལྷགས་ཀྱི་འདུག བརྟག་
ཞིབ་ཅིག་བྱེད་དགོས། ཡང་སྐབས་རེ་དོན་དག་ཆུང་ཙག་ཁ་པར་ཞིག་བཏང་ནས་

ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་ཐད་ཀར་གཅོད་མ་བྱས་པར་ཕར་ཡི་གེ་བཏང་། ཚུར་ཡིག་ཆུང་
ཞིག་བཏང་སྟེ་གཅིག་གིས་གཅིག་བཏེགས་ཏེ་ཐག་གཅོད་དུས་ཐོག་མི་ཐུབ་པ་དེ་
རིགས་ཡི་གེ་བྲིས་མཁན་གྱི་མི་ཁོའི་ནུས་པ་དང་། དུས་ཚོད་དེ་དག་ཆུད་ཟོས་ལས།
དོན་དག་སྙིང་པོ་མེད་པ་དེ་འདྲའི་རིགས་གཅིག་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཚོའི་གྲས་ཁྱེད་
རང་ཚོ་ལས་བྱེད་པ་མི་རེ་ངོ་རེའི་ཉམས་མྱོང་དང་། རྒྱུས་ཡོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལེགས་
བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་གང་ཞིག་འདུགཡང་བཀའ་བློན་ཚོ་ཡོད་པ་བྱས་ཏེ་ཚོགས་ན་ཡང་འགྲིགས། ཡང་བཀའ་བློན་ཚོ་མེད་པ་བྱས་ཏེ་ཁྱེད་རང་ཚོ་ལས་བྱེད་སྤྱི་བྱིངས་འཚོགས་ན་ཡང་འགྲིགས། སོ་
སོའི་ལས་ཁུངས་གཅིག་པུའི་དོན་ཙམ་མིན་པར་རྩ་བའི་ལས་ཁུངས་ཕན་ཚུན་ཚང་
མའི་ལས་ཀ་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་སྐྱོན་གང་གི་སྟེང་ནས་ལྷགས་ཀྱི་འདུག ཡིན་གཅིག་

མིན་གཅིག་ད་རེས་ཚོགས་འདུ་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་གྱི་འདུགང༽ ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་དང་། བློ་གྲོས་ཀྱི་ཉིང་ཁུ།

དེ་ནས་དུས་རྒྱུན་དུ་ལས་བྱེད་ཚོ་ནང་ཁུལ་གཅིག་གཅིག་གཅིག་ལ་འབྲེལ་བ་
དེ་གསང་པོ་དང་། ལྷུག་པོ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་མེད་དམ་སྙམ། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

226

དོན་མེད་ཞེད་སྣང་བྱེད་དགོས་དོན་མེད། ཡང་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་འདྲ་ཆགས་པོ་
བྱས། རྒྱང་རིང་པོ་བྱས་ཏེ་སྡོད་པ་དེ་འདྲའི་སྐྱོན་ཡོད་དམ་མེད། སྤྱི་པའི་དོན་དག་གི་
ལས་ཀ་འདི་ནི་བོད་མི་མཆོག་དམན་ཚང་མའི་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲེལ་བའི་
དོན་དག་ཅིག་ཡིན་པ་ལས་མི་རེ་ཟུང་གི་ཁེ་ཕན་ལ་ཐུག་པ་དང་། གཏིང་ན་ལས་ཀ་

ནོར་འཁྲུལ་ཅན་བཀབ་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་

འབྲེལ་བ་གསང་པོ་མི་བྱེད་པར། སྦག་གེ་སྦུག་གེ་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་
རིགས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད། སྤྱི་པའི་དོན་དག་གི་ལས་ཀ་ལས་རྒྱུ་འབྲས་དཔང་འཕེར་
དང་། ངོ་ལྐོག་མེད་པར་བྱས་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་འདྲའི་ལས་དོན་སྒྲུབ་མཁན་
ཁྱུ་གཅིག་གི་ནང་ལ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སྒམ་པོ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གཅིག་གཅིག་
གཅིག་ལ་རྒྱང་རིང་པོ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནམ་ཡང་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད།
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ཡིན་ན་ཡང་། གནམ་གཤིས་ལེགས་
ཉེས་ལྟ་བུའི་སྐད་ཆ་བཤད་ན་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མི་འདུག སྔོན་མ་ང་ནན་ཅིང་དུ་འགྲོ་
སྐབས་ཉིན་གཅིག་དཔོན་རིགས་ཁ་ཤས་དང་འཕྲད་འཛོམས་སྐབས་དོན་རྩའི་སྐད་ཆ་འགོ་བཙུགས་མ་ཐུབ་པར་གནམ་གཤིས་ཡག་ཉེས་བཤད་སོང་། གང་འཚམ་
ཞིག་ནས་ང་མགོ་ན་བྱུང་། ང་འུ་ཐུག་སྟེ། ང་ཚོ་ལྟ་སྐོར་ལ་ཡོང་བ་དོན་དག་ཅིག་ལ་

རྩིས་ཏེ་ཡོང་བ་ཡིན་སྟབས། གནམ་གཤིས་ཡག་ཉེས་སྐད་ཆ་བཤད་དེ་བསྡད་ན་
དགོས་པ་མི་འདུག ཅེས་སྔོན་དུ་བལྟས་པའི་ཟློས་གར་ཞིག་གི་སྐོར་ལ་དྲི་བ་བྱས་པ་
ཡིན། ཟློས་གར་དེའི་ནང་དོན་ནི་སླེད་དྲོ་ཝང་ཟེར་བའི་མི་དབུལ་ཕོངས་ཤིག་གིས་

ཐོག་མར་མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་དོན་དུ་སེམས་ཁུར་བླངས་ཏེ་ཡུལ་གྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

227

དཔོན་པོ་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས། ཁོ་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སྟེ་ཁོ་རང་དཔོན་པོ་ཆགས་རྗེས་ལོག་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་པོ་རུལ་པ་ནང་བཞིན་ཆགས་ཏེ་མཐའ་མ་བྲོས་འགྲོ་དགོས་བྱུང་བའི་
ལོ་རྒྱུས་ཤིག་རེད། ངས་ང་ཚོ་འཛོམས་ས་དེར་དེང་སང་ང་ཚོའི་བློ་མཐུན་པའི་ནང་

ལ་ཟློས་གར་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བཞིན་ཡོང་ཉེན་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་དྲིས་ཏེ་སྐད་ཆ་
འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། དེས་གཞི་ནས་དོན་དག་ཐོག་འཕྲོས་ཏེ་གནས་ལུགས་མང་པོ་
བཤད་ནས་སྡོད་རྒྱུ་བྱུང་། དེ་ནི་དཔེར་མཚོན་པ་ཙམ་ཞིག་རེད།
ལས་བྱེད་པ་ལས་ཁུངས་ནང་ལ་སྡོད་རིང་སོ་སོར་འཁྲི་བའི་ལས་ཀ་ཞིག་གིས་

མགོ་གཡེངས། ཕར་ཚུར་ཐུག་སྐབས་སྤྱིར་བཏང་སྐད་ཆ་ཞིག་མ་གཏོགས། གཅིག་
གིས་གཅིག་ལ་བློ་བསྟན་པའི་སྐད་ཆ་ཤོད་རེས་མ་བྱུང་ན་ཕན་ཚུན་བསམ་ཚུལ་བརྗེ་
ལེན་བྱེད་རྒྱུ་དང་། བསམ་ཚུལ་བརྗེ་ལེན་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་དངོས་འབྲེལ་བསམ་
ཚུལ་གྱི་ཉིང་ཁུ་འདོན་ཐུབ་པ་ཡོང་ཐབས་མེད། དེ་འདྲའི་ངང་ཟླ་བ་དང་ལོ་སྦྲེལ་ཏེ་
བཤད་རེས་བྱས་ཏེ་བསྡད་ན་ཡང་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་ངོ་རིས་ཤེས་པ་ཙམ་མ་
གཏོགས། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བསམ་བློ་ངོ་མ་ཤེས་པར་སེམས་ཐག་རིང་པོ་

བྱས་ཏེ་བསྡད་ན་བསམ་བློའི་ནང་ནས་གཅིག་རྒྱབ་གཅིག་སྟོན་གྱི་གདུང་ཤུགས་

ཆིག་སྒྲིལ་ཡོང་ཐབས་མེད།
བསམ་འཆར་ཞིག་ཤོད་དགོས་བྱུང་ཡང་གང་འདྲ་ཆགས་ཆགས་དང་། གང་
སྤམ་སྤམ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས། མི་རང་ཡིན་དུས་བསམ་བློའི་ནང་དགེ་སྐྱོན་མང་པོ་
ཞིག་མཐོང་ཡང་སྐད་ཆ་ཤོད་སའི་གོ་སྐབས་ཡོད་ས་དང་། སྐད་ཆ་ཤོད་སའི་མདུན་

དེར་མ་བཤད་པར་རྒྱབ་བཤད་བཏང་། དེས་འབྲས་བུ་མེད་པའི་མི་ཚོའི་བསམ་བློའི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

228

ནང་ལས་བྱེད་པ་འདིས་རྒྱབ་བཤད་འདི་འདྲ་བརྒྱབ་ཡོང་དུས་ནང་ཁུལ་ལས་ཀ་གང་
འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་སྙམ་པའི་བསམ་ཕྱོགས་དང་། མཐོང་ཕྱོགས་སྐྱེ་གཞི་དེ་
རིགས་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མི་འདུག འགན་ཁུར་མཁན་ལས་བྱེད་པ་ཚོ་དངོས་གནས་
དྲང་གནས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སེམས་ཐག་ཉེ་པོ་དང་། ཕན་ཚུན་གོ་བསྡུར་བྱེད་
པའི་སྐབས་ལ་ཡང་སོ་སོའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་གང་ཡོད་པ་དེ་བཤད་ཐུབ་པ་ཞིག་

དང་། དགེ་སྐྱོན་བཏོན་ཐུབ་པ། དེའི་ཚོད་ཀྱིས་ལེགས་སྐྱེས་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཉིང་ཁུ་ཐོན་
ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད།
མ་གཞི་འབྲེལ་བ་གང་ཡག་ཡོད་ཀྱང་ད་དུང་དུས་རྒྱུན་དུ་སྒེར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་
ཤུགས་ཆེན་པོ་དང་། ལྷུག་པོ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་གང་ཡོང་བྱེད་དགོས། དེ་
ཚོའི་སྐོར་ལ་གང་འདྲ་འགབ་པ་འདུག ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ང་ཚོ་འདྲ་འདྲ་རེད། ང་
འདིར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཐོགས་པ་འདི་དང་། བཀའ་བློན་གྱི་མིང་ཐོགས་པ་
འདི་ཚོ་དང་། དེ་བཞིན་ལས་བྱེད་དཀྱུས་མ་ཚུན་ཆད་ཚང་མས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་
དག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྒྲུབ་རྒྱུའི་ལས་ཀའི་ངོ་བོ་ནི་གཞན་ཕན་གྱི་ངོ་བོ་དང་།
རླབས་ཆེན་པོའི་དོན་དག་ཅིག་རེད། དེ་སྔ་བོད་ལུང་པའི་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་དེ་
ཚོ་དང་། དེང་སང་ང་ཚོ་འདིར་ལས་ཀ་བྱས་ཏེ་སྡོད་མཁན་ཚོ་འདྲ་གི་མེད། ང་ཚོ་ཛ་
དྲག འུ་ཐུག ཐབས་སྐྱོ་པོ་གཅིག་གི་དུས་སྐབས་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སོ་
སོ་སྒེར་གྱི་མིང་ལ་ལྟ་རྒྱུ་མེད་པ། སྒེར་གྱི་ཡོང་འབབ་ལ་ལྟ་རྒྱུ་མེད་པ། དངོས་
གནས་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་ཁྱད་དུ་བསད་དེ་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། དངོས་
གནས་ང་ཚོ་རླབས་ཆེ་བ་ཆགས་ཡོད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

229

ལས་ཀའི་ངོ་བོ་ནི་མང་ཉུང་རུང་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་གཞན་ཕན་གྱི་ངོ་བོ་རེད།
དེ་འདྲའི་གཞན་ཕན་གྱི་ལས་ཀ་བཟང་པོ་དེའི་འགན་ཁུར་ང་རང་ཚོ་ཚང་མར་འཁྲི་བ་མ་གཏོགས་མི་རེ་ཟུང་ལ་འཁྲི་བ་ཞིག་མ་རེད། སྤྱི་པའི་དོན་ལ་སྤྱི་པའི་ནུས་པ་འདོན་
དགོས། ནུས་པ་འདོན་པ་ལ་སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་ནུས་པ་མ་བཏོན་ན་ཁ་ཙམ་ཚིག་
ཙམ་གྱི་ནུས་པས་ལྡང་གི་མི་འདུག་པས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་འབྲེལ་བ་གསང་པོ་
ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས། དམིགས་བསལ་གྲོས་གཞི་གྲོས་ཆོད་འཇོག་དགོས་པའི་
ཚོགས་འདུ་ལྟ་བུ་མིན་པར་སྤྱིར་བཏང་དུས་དུས་ལ་དགེ་སྐྱོན་ཞིབ་འཇུག་དང་།

ལས་བྱེད་ནང་ཚགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གསང་པོ་ཡོང་བའི་དོན་དག་ལ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས། འབྲེལ་བ་གསང་པོ་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་དགེ་མཚན་ལ་བསྟོད་ར་མིས་

བཏང་ན་འགྲིགས་པ་རེད། སྨད་ར་མིས་མ་བཏང་གོང་ལ་ང་རང་ཚོས་རང་སྐྱོན་རང་
གིས་ངོས་ཟིན་ཏེ་ལེགས་བཅོས་གཏོང་ཐུབ་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས།

ཅ༽ ལས་བྱེད་རྒན་གཞོན་དང་། ལས་ཀའི་དམིགས་ཡུལ།

དེང་སང་ལས་བྱེད་རྒན་གཞོན་སྣ་མང་ཞིག་ཆགས་ཡོད། སྔོན་མའི་རྩིས་ནས་
རྒན་པ་ཉུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ། ལས་ཁུངས་མང་ཆེ་བའི་ནང་ལ་ཧ་ལམ་གཞོན་སྐྱེས་མང་བ་
ཆགས་བསྡད་ཡོད། རྒན་གཞོན་རྒན་པར་དཔག་པའི་ཉམས་མྱོང་གི་ཐོག་ནས་ཕན་
ཐོགས་ཡོད། ང་རང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དོན་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས་བོད་
ཀྱི་དེ་སྔའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། གནས་ཚུལ་ཇི་ཡོད་རྒྱུས་མངའི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པར་བརྟེན་དེ་སྔའི་འགྲོ་སྟངས་དང་། གནས་ཚུལ་ཆ་རྒྱུས་མེད་པའི་མི་ཞིག་
གིས་འཇོན་པོ་རྒོད་པོ་ག་ཚོད་ཡོད་ཀྱང་ལས་དོན་རིགས་འགའ་ཤས་ཀྱི་ཐོག་ལ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

230

བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། དྲན་ཐུབ་པ་ཁག་པོ་རེད། རྒན་པ་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་པའི་ལས་དོན་
ཁག་གཅིག་ཡོད།
ཡང་ལས་ཀའི་དམིགས་ཡུལ་བོད་ལུང་པའི་དོན་ལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་། དེང་
སང་གི་དུས་ཚོད་ཐད་དེ་སྔའི་དུས་ཚོད་ཐོག་རྩ་བ་ནས་མ་བསྡད་པར་དུས་ཚོད་
གསར་པ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་ཡོད་སྟབས་དུས་ཚོད་དེ་ལ་དཔག་པའི་བསམ་བློ་གཏོང་
ཤེས་པ་དང་། ལས་དོན་སྒྲུབ་ཤེས་པའི་གཞོན་སྐྱེས་ཚོས་ཁུར་ཆེན་པོ་ལེན་དགོས་
པའི་དབང་གིས་ལས་བྱེད་གཞོན་པའང་མང་པོ་ཡོད། ལས་བྱེད་རྒན་གཞོན་དབར་
འབྲེལ་བ་མ་གཞི་ཡག་ཡོད་ཀྱང་། ད་དུང་རྒན་པ་ཚོས་གཞོན་པ་ཚོར་མཐོང་ཆུང་ཁྱད་གསོད་མིན་པ་ཞིག་དང་། དེ་བཞིན་གཞོན་སྐྱེས་ཚོས་ཀྱང་རྒན་པ་ཚོར་བརྩི་
མེད་མཐོང་ཆུང་ཁྱད་གསོད་མིན་པར་གཅིག་ཕན་གཅིག་གྲོགས་བྱེད་དགོས།
དགེ་སྐྱོན་ཕན་ཚུན་ཀར་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། སྐྱོན་གཅིག་ཡོད་པ་རྒྱུ་མཚན་
དུ་བྱས་ཏེ་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྐྱོན་ཅན་རེད་ཅེས་བརྗོད་མི་ཐུབ་ལ། དགེ་མཚན་
གཅིག་ཡོད་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཡོན་ཏན་ཅན་རེད་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད་ཐུབ་ཐབས་མེད། དེང་སང་བོད་པ་ནང་ཁུལ་ཚོགས་པ་འདྲ་མི་འདྲའི་གནས་

ཚུལ་དང་། འཆམ་འཆམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་སོ་སོ་མ་དགའ་ས་དེར་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ནག་པོ་ཞིག་དང་། དགའ་ས་དེར་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་དཀར་པོ་
མཐོང་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག ང་རང་ཚོ་མི་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ལ་དགེ་སྐྱོན་
གཉིས་ཀ་ཡོང་གི་རེད། དགེ་དགེ་ལ་ངོས་འཛིན་དང་། སྐྱོན་སྐྱོན་ལ་ངོས་འཛིན་པའི་
ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་འདྲེས་ཤིག་ལ་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྐྱོན་ཅན་དང་། ཆ་ཐམས་ཅད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

231

ནས་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་བལྟས་ན། ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་དང་། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་

སྐད་ཤོད་ས་མི་ཡོང་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲ་བྱེད་མི་རུང་། རྒན་གཞོན་དབར་
འབྲེལ་བ་དམ་པོ་དང་། བཟང་པོ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་ལས་དོན་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ལ་རྒན་གཞོན་ཚང་མའི་ནུས་པ་མཉམ་དུ་འདོན་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ཚང་མས་
གཟབ་གཟབ་བྱེད་རོགས་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན།

གཞོན་སྐྱེས་འགའ་ཤས་ལས་མེད་བསྡད་དུས་ཁ་བདེ་མདོག་ཁ་པོ། དངོས་སུ་
ལས་འགན་ཞིག་འཁྲི་བའི་སྐབས་ལ་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་འོད་ཆུང་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་ཁ་
ཤས་ཡོང་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག ང་རང་ཚོའི་ལས་ཀ་སྙུགས་བསྲིང་ནས་དཀའ་ལས་
རྒྱག་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་ཡིན་པ་ལས། ལས་སླ་པོའི་ཐོག་ནས་ཟས་ཆོག་བཏུང་ཆོག་
མེད། སྙུགས་བསྲིངས་ཏེ་ལས་ཀ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས། ཡང་འགའ་ཞིག་ནས་ལོ་རེ་ཟུང་དང་། ཟླ་བ་ཁ་ཤས་ལས་ཀ་བྱས། དེ་ནས་གཤོག་སྒྲོ་སྐྱེས་མ་ཐག་འཕུར་འགྲོ་མཁན་ཡོང་གི་འདུག སོ་སོར་སེལ་ཐབས་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་འདྲ་འཕྲད་ཡོད་ན་
གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལས། དེ་མིན་ང་ཚོའི་སྤྱི་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་རྒྱུའི་

ལས་དོན་གལ་འགངས་གཉན་འཕྲང་ཆེ་བའི་དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་སུ་གཞོན་སྐྱེས་
ཚོས་ངེས་པར་དུ་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་དེ་སྙུགས་བསྲིངས་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་
ཀྱི་འདུག ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་རོགས་ཞེས་ཡང་བསྐྱར་འབོད་སྐུལ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།

ཆ༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། བོད་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས།

དེ་རིང་འཛོམས་འདིར་གོ་མིང་ཏང་གི་སྐོར་གཅིག་བཤད་ན་བསམ་པ་དྲན་བྱུང་
། རྩ་བ་ལྔ་བཅུ་ང་དགུ་ལོའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་རྗེས་བོད་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཅང་གིས་གསུང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

232

བཤད་ཅིག་གནང་བའི་ནང་། ཕྱིན་ཆད་སྐམ་ས་ཆེན་པོ་བཅིང་བཀྲོལ་བཏང་ཚར་བའི་
རྗེས་ལ་བོད་མིར་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་སྤྲོད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་བཀོད་ཡོད་པ་
རེད། དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་བོད་དོན་གླེང་ལངས་པའི་སྐབས་ལ་
ཡང་བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་པ་གང་ཞིག་ལ་རྩ་བ་བོད་རྒྱ་མིའི་ཁོངས་གཏོགས་
སུ་ངོས་འཛིན་གྱི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་པ་རེད། ང་རང་ཚོའི་རྩ་བའི་སྲིད་བྱུས་སམ།
བསམ་ཚུལ་སྐོར་ད་ཕན་ཚར་ཁ་ཤས་སྐད་ཆ་བྱུང་ཡོད་པ་ལྟར། ང་ཚོས་བདེན་པའི་

དོན་དག་གཅིག་གི་ཐོག་ལ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། ང་ཚོས་རིང་ལུགས་
གཅིག་ལ་དགའ་བ་དང་། གཅིག་ལ་མ་དགའ་བ་ལྟ་བུ་དངུལ་དང་དངོས་པོའི་རྗེས་སུ་

འབྲངས་པའི་ལས་ཀ་མིན་ཞེས་འགྲེལ་བཤད་སྔ་རྗེས་བྱས་ཡོད།
ང་རང་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་དང་། ལངས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་དེ་འདྲ་ཞིག་གཞི་ལ་

བཞག་ནས། བར་ལམ་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་གཞུང་གི་གནས་སྟངས་དང་། རྣམ་འགྱུར་སྟོན་
སྟངས་འགྱུར་བ་གང་འཚམ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་དེར། གཅིག་བྱས་ན་རྒྱ་མི་གུང་བྲན་ལ་

ཐད་ཀར་གདོང་བསྟན་ནས་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་སྐད་ཆ་བཤད་དེ་བརྡར་ཤ་གཅོད་རྒྱུ་ཡོང་སྲིད། གོ་སྐབས་བྱུང་ན་རྒྱ་མི་དམར་པོ་ལ་ཡང་གདོང་དང་གདོང་བསྟན་ཏེ་སྐད་
ཤོད་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་འཛིན་གྱི་ཡོད་པའི་སྐོར་བཀའ་ཤག་ཏུ་
ཡང་སྐད་ཆ་ཡོང་གི་ཡོད། བསམ་ཚུལ་དེ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་སྐབས་ཤིག་ཀུན་བདེ་
གླིང་ཉི་ཧོང་ལ་འགྲོ་བའི་ཞོར་དུ་ཧོང་ཀོང་ལ་རྒྱ་མི་གུང་བྲན་གྱི་ཚགས་པར་ལས་ཀ་
བྱེད་མཁན་ཁ་ཤས་ཐུག་པ་རེད། དེ་ཡང་ང་ཚོས་སྤོབས་པ་དང་བཅས་ཏེ་ཐུག་པ་ལས། རྒྱ་མི་གུང་བྲན་ལ་ང་ཚོ་གདོང་བསྟན་མ་ནུས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

233

གང་ཡང་མེད།
དེ་བཞིན་གོ་མིང་ཏང་གི་ཕྱོགས་ལ་ཆ་བཞག་ན། རྩ་བའི་ཁོང་ཚོའི་སྲིད་བྱུས་
གོང་སྨོས་ལྟར་ལ་བརྟེན་ཐོག་མར་ང་ཚོས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་མེད། བར་ལམ་ཞིག་

ནས་བོད་རིགས་སྒེར་མི་ཉུང་ཤས་ཐེ་ཝན་ལ་འགྲོ་སྡོད་དང་། འབྲེལ་བ་བྱས་པ་བྱུང་
སོང་། དེ་ཚོའི་དགེ་འདོན་སྐྱོན་སེལ་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག ང་ཚོས་བོད་རང་བཙན་
སྒྲུབ་རྒྱུའི་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་འདི་དང་། སྲིད་བྱུས་འདི་ལ་འགྱུར་བ་སྤུ་ཙམ་མེད་པའི་

ཐོག་ནས་ཐེ་ཝན་ལ་ང་ཚོས་གདོང་བསྟན་ཏེ་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱས་ན་དགེ་ལས་སྐྱོན་མི་

འདུག་བསམ་པ་དང་། བར་ལམ་དེ་གོང་གི་གནས་ཚུལ་དང་མི་འདྲ་བར་ཐེ་ཝན་སྲིད་
དོན་གྱི་གནས་སྟངས་ཕྲན་བུ་ཉམས་དམས་པའི་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་པར་བརྟེན།
དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་རན་པའི་བསམ་བློ་འཁོར་བ་ལྟ་བུ་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་
པའི་བསམ་ཚུལ་དང་། གཉིས་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་མི་ངོ་ཤེས་པ་ཁག་ཁ་ཤས་ནས་ཀྱང་ཐེ་
ཝན་ལ་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་ཟེར་མཁན་བྱུང་།
དེར་བརྟེན་ཐེ་ཝན་ལ་གདོང་དང་གདོང་བསྟན་ཏེ་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱས། ཡིན་ས་

མིན་སའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བཤད་ན། རན་པ་དང་འགྲིགས་པའི་བཟོ་ལྟ་ཆགས་རྒྱུ་ཡོད་ན་ཆགས་མདོག་ཁ་པོ་རེད། ཆགས་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་གསལ་པོ་ཞིག་ཆགས་འགྲོ་
གི་རེད། གསལ་པོ་ཞིག་ཆགས་སོང་ན་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དེ་དང་བསྟུན་པའི་

བྱེད་སྟངས་ཤེས་ཀྱི་རེད་བསམས་ནས། ཐོག་མར་ཀུན་བདེ་གླིང་དང་། དེ་རྗེས་ཕུན་
ཚོགས་བཀྲ་ཤིས་ཕྱིན་པ་རེད། ང་ཚོས་བྱབ་སྐྱེལ་བར་ཕྱིན་པ་མ་རེད། དངུལ་སློང་
བར་ཕྱིན་པ་ཡང་མ་རེད། རྩ་བ་ང་ཚོའི་རང་བཙན་གྱི་སྲིད་བྱུས་དེ་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

234

གདོང་དང་གདོང་བསྟན་ནས་འབྲེལ་བ་དང་ཐབས་ཤེས་བྱས་པ་རེད། ཐེ་ཝན་གཞུང་
གི་ལས་འགན་མེད་པའི་མི་འགའ་ཤས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་རང་བཙན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་
དང་། སེམས་ཁུར་ཡོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཕྱོགས་འགའ་ཤས་ནས་བསྟན་འདུག་ཀྱང་།
གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་བོད་རྒྱ་འོག་ཏུ་འདོད་པའི་བསམ་ཚུལ་
མཁྲེགས་བཟུང་སྔར་བཞིན་བྱེད་ཀྱི་འདུག ང་ཚོས་གདོང་དང་གདོང་བསྟན་ནས་
འབྲེལ་བ་བྱས་པའི་གྲུབ་འབྲས་དེ་འདྲ་ཞིག་ལས་མེད་པ་ང་ཚོས་གསལ་པོར་ཤེས་སྟབས་ད་ཆ་ཐེ་ཝན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་དོན་མི་འདུག་པས་སྐབས་གཅིག་སྔོན་
མ་ལྟར་འབྲེལ་བ་བར་མཚམས་འཇོག་རྒྱུ་བྱས་པ་ཡིན།

ལས་བྱེད་ཚོའི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་ཤེས་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་མིན་

གནས་ཚུལ་ངོ་མ་ཆ་ཚང་ཞིག་མགོ་མ་འཚོས། ཟེར་སྐད་ཀྱིས་རྐྱེན་པས་ཁ་ནས་
ཀུན་གླིང་དང་། མདའ་དཔོན་མི་བྱེད་དགུ་བྱེད་སྒང་ལ་སྐྱེལ་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཤས་
ཀྱིས་བོད་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་བརྗེས་ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་ཡོང་
སྲིད་པ་ཡིན་སྟབས། དེ་རིང་ངས་གསལ་བཤད་བྱས་པ་ཡིན། གནས་ལུགས་ཞིབ་པ་

དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་བཀའ་ཤག་ནས་རྒྱུན་ལས་སམ། ལས་བྱེད་
ཧྲག་བསྡུས་ཀྱི་ཐོག་ལ་གསལ་བཤད་བྱེད་ཀྱི་རེད། ཤེས་སོང་ངམ། བཀྲ་ཤིས་བདེ་
ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

235

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བདུན་པའི་ཚོགས་མིར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ༸རྒྱལ་དབང་འཚོ་གཞེས་དང་། བསྟན་སྲིད་ཅི་འགྱུར།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༡ སྔ་དྲོ་བཀའ་ཤག་དང་། ཚོགས་གཙོས་དབུས། ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བདུན་པའི་ཚོགས་མི་ ༡༣༠

སྐོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་མཇལ་བཅར་ཐོག ཚོགས་གཙོ་ནས་ཉེ་དུས་ཆོ་འཕྲུལ་བཅོ་ལྔའི་གསུང་ཆོས་ཉིན་༸གོང་ས་མཆོག་ནས། ང་མི་གཅིག་ལག་
གཅིག་ལ་ཐུག་ཚུལ་སོགས་བཀའ་ཕེབས་དང་། དེ་རྗེས་འབྲས་སྤུངས་བླ་སྤྱིས་

གནས་ཆུང་ལོ་གསོལ་སར། ཞིང་གཞན་ཕེབས་ཉེན་གྱི་བཀའ་ལུང་གནང་བ་བཅས་

བདག་ཅག་ཐམས་ཅད་བཟོད་དཀའི་ངལ་གདུང་གནས་སུ་གྱར་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་༸ཞབས་པད་མ་བརྟན་ཕྱིན་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཕྲལ་

ཕུགས་བདེ་ཐབས་དང་། ༸རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་དང་བཅས་པར་ཉམས་ཉེས་ཅིར་

འགྱུར་ལྷ་དགོངས་ཆོད་གསལ་ལགས་ན། ད་ཆ་བདག་ཅག་རང་རང་སོ་སོའི་ངོས་ནས་བླང་དོར་འགལ་ནོངས་ཅི་མཆིས་སྔར་འགྱོད་ཕྱིས་སྡོམ་ཞུས་ཆོག་པར།
༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་ཡུན་དུ་བརྟན་པ་དང་། བརྟན་བཞུགས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

236

རྒྱས་པ་ཞིག་ཀྱང་བསྟར་འབུལ་ཞུས་ཆོག་པའི་བཀའ་བཞེས་སྐྱབས་འཇུག་ཐུགས་
རྗེ་ཆེ་བ་ཞིག་གནང་ལ། ༸གོང་ས་མཆོག་ནས་བཀའི་ཕྱིར་ཕེབས་སུ།
ང་ཤི་བ་ཡིན་ན། དེ་ལས་ཀྱང་སྡུག་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ངས་ཤེས་
ཀྱི་འདུག བརྟན་བཞུགས་དགོས་ཡག་ཡོད་པ་མ་རེད། ཆོ་ག་ཞིག་བཏོན་མ་བཏོན་ལ་ལྟོས་པ་ཡོད་དོགས་མེད། ཁྱེད་རང་ཚོས་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་
རེད་ལ། ང་རང་སྐྱེ་འཆི་ལ་རང་དབང་འདུས་པ་ཞིག་ཡིན་ན། ཁྱེད་རང་ཚོས་བརྗོད་
པ་དེ་ག་བརྟན་བཞུགས་རེད། དེ་ལས་ལྷག་པ་མེད། ཁྱེད་རང་ཚོས་བརྗོད་པ་བཞིན་

ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ང་བསོད་ནམས་མེད་པ་ཞིག་རེད་ཟེར་ན། མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་

དགའ་མོས་བྱེད་ས་ཞིག་དང་། རེ་བ་རྒྱག་ས་ཞིག་དང་། ཕན་གནོད་དངོས་སུ་འབྲེལ་
ས་ཞིག་ལ་སྐྱེས་པ་རེད།
བསོད་ནམས་ཡོད་ཟེར་སར་སླེབས་དུས། དུས་ཚོད་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་སླེབས། ད་ལྟ་བར་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་
ཙམ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་མ་གཞི་སྐུ་མཉེལ་པོ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ནའང་། ད་ལྟ་ནང་
བཞིན་གྱི་ཐབས་སྐྱོ་པོ་འདི་འདྲ་རང་མ་བྱུང་བ་རེད། ངའི་མི་ཐོག་འདིར་ཐབས་སྐྱོ་པོ་
འདི་འདྲ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་སླེབས། ང་རང་ཁ་ཐབས་སྐྱོ་དྲགས་སྟབས་རིག་པས་མི་

འདུམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས། ང་ཁ་ཐབས་སྐྱོ་དྲགས་ནས་ནུས་པས་མ་ལྡེང་པ་ཡིན་པ་

ངས་ཤེས་ཀྱི་འདུག མཐོང་གི་འདུག ཡིན་ནའང་། ང་ཤི་བ་ཡིན་ན། དེ་ལས་ཀྱང་
སྡུག་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཁྱེད་རང་ཚོས་བརྗོད་པ་བཞིན་རེད། དེ་ཡང་ང་ཤེས་ཀྱི་

འདུག གང་དྲག་ཅི་དྲག་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག ང་མ་ཤི་བའི་འཕེན་པ་གཏོང་དང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

237

གཏོང་།
ངས་རྟག་པར་ཤོད་བཞིན་པ་དེ་རེད། ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་བསྡད་ནས་བོད་ལུང་
པར་སླེབས་པ་ཞིག་དང་། སླེབས་ནས་ངས་སྲིད་དོན་གྱི་དབང་ཆ་ཟིན་ནས་ལས་ཀ་
བྱས་པ་ཞིག་ཕལ་ཆེར་ཡོང་གི་མ་རེད། བྱས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་མེད་མི་ཤེས།
ཡིན་ནའང་བསམ་བློའི་ཐོག་ལ་བསླབ་བྱ་ཉན་མཁན་འདྲ་ཡོད་ན་བསླབ་བྱ་རྒྱག་རྒྱུ་
དང་། ང་ཚོར་གྲ་མ་འགྲིགས་ཐོན་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་བྱུང་ན། དེར་ངས་བསླབ་བྱ་བརྒྱབ་
ནས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱས་ཏེ་མི་ལོ་རྒན་མགོ་དཀར་པོ། ལག་ཏུ་འཁར་རྒྱུགས་
ཐོགས་པའི་མི་སྤོའོ་ཞིག་བྱས་ཏེ་ཚེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཐོག་ནས་བོད་མིར་ཕན་པ་ཞིག་

བྱེད་སྙམ་པའི་འདུན་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་ལ། སྨོན་ལམ་ཡང་དེ་འདྲ་རྒྱག་གི་ཡོད། ཁྱེད་
རང་ཚོས་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ལ། ངས་
ཀྱང་ཁས་ལེན་གཙང་མ་ཡོད་པ་ལས་ཕྱིར་འཐེན་རྒྱག་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད།

ཁ༽ ༸རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཚེ་དང་། གཞུང་དམངས་ཀྱི་ཐུགས་བསམ།
ང་ཚོའི་གནས་སྟངས་ངོ་མ་ནི་མིའི་ལུང་པར་ཡུལ་གྱར་སྡོད་མཁན། རྒྱུ་ཤུགས་
དང་། མི་ཤུགས་གང་ཡང་མེད་པ་ཐབས་སྐྱོ་པོའི་སྒང་ལ་གནས་པ། གཞི་རྩ་ཁ་སང་

ངས་ཞུ་དགོས་པ་དེ། ཐབས་སྐྱོ་པོའི་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་ཀྱང་། ང་རང་ཚོས་ལྷོད་ཡངས་ཕྲན་བུ་འགྲོ་གི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག ང་རང་ང་རང་སྣང་བ་དག་སྟེ་
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་རང་རྟག་པ་བརྟན་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་ནས་ང་ཚོར་
བོད་གཞུང་དང་། མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཡོད། ང་ཚོ་དགའ་རབ་ཅིག་ཡིན་བསམ་པའི་

སྣང་བ་དག དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་བོད་མིར་སེམས་ཤུགས་ཡོད་བསམས་ནས་སྣང་བ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

238

དག་སྟེ་བསྡད། ཁྱེད་རང་ཚོས་ཀྱང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་བསམ་པ་ཞིག་དང་།

ང་ཚོར་བོད་གཞུང་ཡོད་བསམས་ཏེ་སྣང་བ་འདྲ་དག་ནས་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
ང་ཚོའི་བོད་གཞུང་ལ་སྐབས་རེ་མིས་མཐོང་དང་ཆ་འཇོག་མི་འདུག་བསམས་
ནས་སྐད་འདྲ་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་སྐོར་ལ་སྤྱི་འཐུས་ཚོ་དང་། ང་ཚོ་སྐད་ཆ་
ཡང་བྱུང་། ང་ཚོའི་གནས་སྟངས་ངོ་མ་ནི་མིའི་ལུང་པར་ཡུལ་གྱར་སྡོད་མཁན། ཁ་ཐབས་རྩ་བ་ནས་མེད་པ། རྒྱུ་ཤུགས་དང་། མི་ཤུགས་གང་ཡང་མེད་པ། ཐབས་སྐྱོ་
པོའི་སྒང་ལ་གནས་ཡོད། གནས་སྟངས་དེ་ལ་གཞིགས་པས་མི་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་

དང་། ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུ་རེད་མ་གཏོགས། ང་རང་ཚོ་སྣང་བ་དག་ནས་གཞུང་ཕན་ཚུན་དང་འདྲ་མཉམ་གྲུ་བཞིའི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་ས་དང་། ནུས་པ་འདྲ་མཉམ་
འདོན་ས་ཁག་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་སོ་སོ་སོ་སོ་སྣང་བ་དག་ནས་བསྡད་དེ་ལྷོད་ཡངས་ཤོར་ན། ཉི་མ་གཅིག་གང་འདྲ་བྱས་ཡོང་བསམ་གྱི་འདུགགཅིག་བྱས་ན་ངའི་བསམ་བློ་ནང་གནས་ཚུལ་སྡུག་པ་ཞིག་ནས་བསམ་བློ་
འཁོར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། ངའི་ཚེ་ལ་ཆ་བཞག་ན་འདུན་པ་ཡོད། ཡིན་ནའང་རྟག་པ་
བརྟན་པའི་ངེས་པ་གང་ཡང་མེད། གལ་ཏེ་ངེས་མེད་ཀྱི་ང་ཤི་བ་ཡིན་ན་ཡང་། བོད་
རང་བཙན་གྱི་ལས་ཀ་དང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་ཟེར་བ་འདི་མི་གཅིག་གི་

བདེ་སྡུག་མིན་པར། མུ་མཐུད་ནས་སྡོད་དགོས་པ་དང་། མུ་མཐུད་ནས་འབད་རྩོལ་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་དུས། ཧ་ལམ་མི་སྲིད་པའི་ཚོད་རེད། ཡིན་ནའང་། ངེས་མེད་
ཀྱིས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཤི་སོང་ན་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དམ། བསམ་བློ་གང་འདྲ་
ཞིག་གཏོང་ངམ། གྲ་སྒྲིག་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དམ། སྡུག་པའི་ངོས་ནས་བསམ་བློ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

239

ཞིག་གཏོང་དགོས་པར་བརྟེན། དེ་སྐོར་སྔོན་མ་ང་ཚོ་བཀའ་ཤག་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་། ད་ལྟ་ང་ཚོ་གཞུང་ཞེས་བརྗོད་བདེ་བ་དེ་ཚོས་གཞུང་ཟེར་བ་འདྲ་བྱས། གཞུང་ཟེར་བ་བརྗོད་མི་བདེ་བ་དེ་ཚོས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོའི་ཆེའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཟེར་བ་འདྲ་
བྱ་ཏེ་དེ་འདྲའི་ངང་ལ་ཉིན་མ་འཁྱོལ་འགྲོ་གི་ཡོད། དེ་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད། མི་གཅིག་
ལ་རག་ལུས་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ན། མི་གཅིག་དེ་ཤི་བ་ཡིན་ན། དེའི་ཉིན་མོ་སྒྲོམ་ཞིག་ཉེན་
ལྟ་བུ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལས་རྒྱ་གར་ལུང་པའི་ནང་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་ཁྲིམས་
སྲོལ་དང་མཐུན་པའི་ཚོགས་པ་ཞིག་བཟོས་ནས་དེབ་སྐྱེལ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ན། ངས་

ཚོགས་པ་དེའི་འགོ་ཁྲིད་བྱས། གལ་ཏེ་ངེས་མེད་ང་ཤི་བ་ཡིན་ན་ཡང་། ཚོགས་པ་
དེབ་སྐྱེལ་བྱས་པ་ཞིག་ཡོད་སྟབས་ཡག་པོ་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་གྱི་འདུག བཀའ་

ཤག་ང་ཚོ་སྐད་ཆ་བྱུང་། བར་ལམ་ང་ཚོས་ངོ་ཤེས་པ་དེ་འདྲ་ལ་ཡང་སྐད་ཆ་འདྲ་དྲིས། བསླབ་བྱ་འདྲ་ཉན་ནས། ཡིག་ཟིན་འདྲ་ཡང་གོ་སྒྲིག་བྱས་ནས་བཟོ་རྒྱུ་བྱུང་། ང་
ལ་དེ་འདྲའི་བསམ་བློ་འཁོར་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
སྡུག་པ་གཅིག་ཕལ་ཆེར་ཡོང་གི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་གལ་ཏེ་བྱུང་ན་ང་ཚོ་གང་འདྲ་བྱེད་མིན་གྱི་སྐོར་ལ། བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུགགཞན་ཁྱེད་རང་ཚོས་དེ་ངའི་ཚེ་རྟག་པ་བརྟན་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་ཧ་ཅང་སྣང་བ་འདྲ་
དག ང་རང་ཡང་དེ་འདྲ་བྱས་ནས་བསྡད་པ་ཡིན་ན། དེ་འདྲ་རང་གང་འདྲ་ཡིན་ནམ་
བསམ་གྱི་འདུག བོད་དོན་བོད་དོན་ཟེར་བ་དེ་མཐར་གཏུགས་ན་མི་གཅིག་གི་ཚེ་ལ་

ཐུག་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ན། དེ་བྱབ་ཆུང་བ་རེད་ལ། ཡག་པོ་མི་འདུག ཁྱད་མཚར་པོ་ཞིག་

ཆགས་འགྲོ་གི་འདུག དེས་ན་ངས་སྐད་རྒྱག་དགོས་པའི་དོན་དག་དེ་རེད། ང་ཚོ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

240

ཚང་མས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་ཀྱི་འདུག བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག ཞུ་དོན་དེ་ཡིན།

ག༽ སྲི་ཞུ་བའི་འཐུས་ཤོར་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གླེང་གཞི།

རང་རང་སོ་སའི་དོན་དག་ལ་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོད་མཁན། སྤྱི་དོན་ལ་སླེབས་དུས་སྤྱི་རྟ་སྒལ་རལ་གྱི་ལྟ་བུ་ཡོང་གི་འདུག ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་གྱོང་པོ་ཡིན་ཐག་

ཆོད་རེད། ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུན་དྲན་སྐབས་སུ་བརྗོད་པ་བཞིན་རེད། ང་ཚོས་ང་
རང་ཚོར་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར། ད་ཕན་ལོ་ ༡༧ འདིའི་རིང་ལ་དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་ར་སྤྲོད་བྱས་ནས། ཕལ་ཆེར་གྱོང་པོའི་གྲས་ལ་ཡོད་ཐག་ཆོད་རེད། ཡིན་ན་ཡང་། རང་རང་སོ་སོའི་དོན་དག་ལ་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོད་མཁན། སྤྱི་
པའི་དོན་དག་ལ་སླེབས་དུས་སྤྱི་རྟ་སྒལ་རལ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག ད་དུང་འདི་

ལས་ཚགས་ཚུད་པ་ཞིག་དང་། རྡོག་འགྲིལ་བ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་མེད་དམ་བསམ་པའི་རེ་

བ་ཡོང་གི་འདུག ང་ཚོས་ཕྲན་བུ་ལྷོད་ཡངས་ཤོར་གྱི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུགལས་ཀྱི་སྣེ་མོར་གཏོགས་མཁན་ཡོད་ཚད་ཀྱིས་མིས་རྩད་གཅོད་བྱེད་མཁན་བྱུང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་སོ་སོ་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཧེ་བག་ཧིལ་འབྲུ་ཙམ་མེད་པ་
གདེངས་འཁེལ་བ་ཞིག་དགོས་པ། ང་རང་ཚོའི་མི་རིགས་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ནུས་པ་

ཆེན་པོ་དང་། གྱོང་པོ་ཡོད་པའི་ནུས་པ་འདོན་ཐུབ་པ་དང་། རྡོག་ལ་འགྲིལ་བ་སུས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཟེར་ན། ང་ཚོ་ལས་བྱེད་པས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་རིང་ང་ཚོ་འདིར་

ཡོད་པའི་མི་འདི་དག་ལ་བྱ་བ་འདིའི་ལས་འགན་འཁྲི་ཡོད། མི་སོ་སོའི་ངོས་ནས་
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ཞིག་སྒྲུབ་དགོས་པ་དང་། བཀའ་འབྲེལ་དང་བཀའ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

241

དགོངས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་བཤད་ནས་སྡོད་པ་མིན་པ་ཞིག་དང་། ལས་
ཁུངས་ནས་བཀའ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་དུ་བསྡད་བསྡད་པ་འདྲ་པོ། མར་ལས་ཁུངས་ནས་མཛུབ་སྟོན་ཞིག་བྱུང་ན་ཡང་། ལན་དེ་འཁྱོལ་ཙམ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་སྡོད་པ་ལྟ་བུ་
དེ་རིགས་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་མེད་དམ་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུགལས་ཀྱི་སྣེ་མོར་གཏོགས་མཁན་ཡོད་ཚད་ཀྱིས་མིས་རྩད་གཅོད་བྱེད་མཁན་
བྱུང་མིན་དང་། ས་སོའི་ནོར་འཁྲུལ་བོང་བུ་དོན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། སོ་སོའི་ངོས་
ནས་ནོར་བ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ། དཔེར་ན། རྩིས་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་
མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་སྒོར་མོ་ཕྱེད་ཀ་ཙམ་ལ་ཡང་ཧ་སོང༌ཧེ་བག་མེད་པ་བྱས་ཏེ། སོ་
སོ་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ངས་ཧེ་བག་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་བཏང་བ་མེད་བསམ་པའི་གདེངས་
འཁེལ་བ་དེ་འདྲ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད། ལས་བྱེད་མང་ཆེ་བ་ཡག་པོ་རེད། ཡིན་ན་

ཡང་བདེན་མི་བདེན་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་སྐབས་རེ་རྩིས་ཐོག་ཧེ་བག་བཏང་འདུག་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྫུན་བཤད་འདུག་ཟེར་བ། ཉེ་དགའ་ཕྱོགས་ལྷུངས་བྱས་སོང་ཟེར་
བ་ལྟ་བུ། ཕྲན་བུའི་ཕན་གནོད་འབྲེལ་སར་ལྐོག་ཏུ་རྒྱུ་དངོས་རྗེས་འབྲང་གི་ལས་ཀ་

བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་གོ་ཐོས་ཡོང་གི་འདུགསོ་སོའི་ལུང་པ་ལ་ཡོད་པ་དང་། གྲ་འགྲིགས་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་དེ་འདྲ་ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་རེད། དེ་རིང་ཁ་སང་གི་དུས་ཚོད་ཐབས་སྐྱོ་པོ་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་

སྐབས་ལ་འདི་འདྲའི་སྐད་ཆ་ལྷགས་ཡོང་བ་འདི་གླེང་གཞི་ཕྲན་བུ་ཞིག་ཡོད་པའི་
རྟགས་རེད། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག དེར་བརྟེན་རང་རང་སོ་
སོའི་ངོས་ནས་ཚད་ལྡན་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ཁག་ནི་ཁག་མི་འདུག ལོ་དང་ཟླ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

242

བ་འབྲེལ་ནས་སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་པ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་དུས། རྐྱེན་རེ་རེ་
འཕྲད་དུས་སེམས་ཤུགས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་རྐྱེན་རེ་ཕར་འཇམ་ཕྱིན་པའི་

སྐབས་ལ་སོ་སོའི་ཆགས་སྡང་གི་བློན་ངན་པ་དེ་རྩལ་མཐོན་པོ་ཆགས། དེའི་དབང་
གིས་ཕྲན་བུ་བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་དེ་འདྲ་ང་ཚོ་རང་གཞན་ཚང་མར་ཡོང་གི་རེད། ད་
དུང་འདིའི་ཐོག་ལ་གཟབ་གཟབ་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་ན་བསམ་པ་དྲན་ཡོང་གི་འདུགང༽ རྒྱབ་མདུན་གྱི་སྐད་ཆ་དང་། ༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་གཤིས།

དེ་བཞིན་ང་རང་ཚོ་ལས་བྱེད་ནང་ལ་མཚོན་ན། འགོ་འཁྲིད་མཁན་ང་རང་ནས་བཟུང་། ང་ཚོ་ཚང་མ་སྐྱོན་མེད་དཀར་གཙང་ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད། ང་ཚོར་
སྐྱོན་ཡོད་པ་ལས་སྐྱོན་མེད་པ་མིན། ང་ཚོ་ནང་ཚགས་གོ་བསྡུར་བྱས། ང་ཚོ་སྐད་ཆ་
ཤོད་པའི་སྐབས་ལ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་སྐྱོན་གང་ཡོད་པ་རྣམས་འདི་དང་འདི་

འདྲ་བྱས་པ་ཞིག་འདུག་ཅེས། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་བཤད་དགོས་ཞེས་ངས་
རྟག་པར་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར། འགའ་ཤས་ནས་བཤད་ཀྱང་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པར་དགའ་བསུ་ཡོད། དོན་དང་ལྡན་པ་རེད། མདུན་བསྟན་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་མཁན་བྱུང་ན་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། ཁ་ཤས་ཤིག་གིས་མདུན་ལ་འདྲ་ཆགས་ཐག་ཆོད། བླ་དཔོན་
གོང་རིམ་གྱི་རིམ་པ་མ་འཆོལ་བ་གཞན་ལས་ཀྱང་འདྲ་ཆགས་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་

ལ། རྒྱབ་དུ་ད་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་སྐད་ཆ་ལྷགས་ཀྱི་མེད་དམ་
སྙམ་པ་འདུགང་རང་ཚོ་བོད་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་རེད། རང་བཙན་སྒྲུབ་རྒྱུ་ཟེར་བ་དེ་ཡང་ང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་རེད། གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དང་། བྱེས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

243

འབྱོར་མི་མང་། ང་ཚོ་ཚང་མ་ཐུན་མོང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། ཐུན་མོང་གི་ཁེ་ཕན་རེད།
སོ་སོ་ཡང་ལས་ཀྱི་སྣེ་ལ་གཏོགས་ཡོད་པར་བརྟེན། ཤོད་སའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་དང་། ཤོད་མཁན་ལ་དགའ་བསུ་ཞུ་བཞིན་དུ་མདུན་ལ་མ་བཤད་པར། རྒྱབ་ལོག་ལ་རིང་

ཙམ་ཐུང་ཙམ་ཤོད་མཁན་རེ་ཟུང་འདྲ་མེད་དམ་སྙམ། དེ་འདྲ་ཡོད་ན་ཤིན་ཏུ་ཐབས་

སྐྱོ་པོ་རེད།
ང་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཁྱེད་རང་བཟང་དྲགས་འདིག་ཅེས་བཤད་ཀྱི་
འདུག དངོས་གནས་དྲང་གནས་ངས་མི་ཚེ་འདི་ལ་མི་ལ་བསམ་གནག་བྱས་བསམ་
པ་ཞིག་དང་། མི་ལ་ཐུབ་ཚོད་བྱེད་བསམ་པ་ཞིག་འཇོན་གྱི་ཡང་མ་རེད་ལ། ངའི་

གཤིས་ཀ་རང་ལ་མེད། ང་ཁ་གསལ་གཏིང་གསལ་བྱས་ནས་སྡོད་མཁན་གྱི་མི་
ཡིན། ད་ལོ་བཞི་བཅུ་ལ་སླེབས་སོང་། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད།
བསམ་གནག་བྱེད་བསམ་པ་ཞིག་དང་། ཐུབ་ཚོད་བྱེད་བསམ་པ་ཞིག་མེད། དེ་ལ་ངོ་
ལྐོག་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མི་འདུག ང་ཚོས་ལས་ཀ་དངོས་
གནས་དྲང་གནས་རྒྱུ་འབྲས་དཔང་འཕེར་བྱེད་བཞིན་ལ། ངོ་ལྐོག་བྱེད་དགོས་པའི་
རྒྱུ་མཚན་མེད་བཞིན་དུ་ངོ་ལྐོག་དེ་འདྲ་བྱུང་ན། དེ་ཤིན་ཏུ་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་མཐོང་
གི་འདུག མང་ཆེ་བ་ཡོད་མེད། འོན་ཀྱང་རེ་ཟུང་རེ་ཟུང་གཅིག་བྱས་ན་ཨེ་སྲིད་
བསམ་པ་ཡོང་གི་འདུག ངས་ཡིད་ཆེས་ཆེ་དྲགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ང་ལ་ཚུར་སྙད་
བཅོས་ལྟ་བུ་དང་། ཁྱད་གསོད་ལྟ་བུ་མཐོང་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུགམ་གཞི་ལོ་ ༡༧ འདིའི་རིང་ལ་ང་རང་གི་ངོས་ནས་མི་སུ་འདྲ་ཞིག་ལ་ཡིན་ན་

ཡང་དངོས་གནས་ཡིད་ཆེས་ཆེ་དྲགས་པའི་སྐྱོན་ཆ་ཡོང་གི་འདུག ད་ཆ་ལོ་ ༡༧

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

244

ཕྱིན་པའི་རྗེས་ལ་བསྡོམས་རྩིས་ཤིག་རྒྱག་སྐབས་ངས་ཡིད་ཆེས་ཆེ་དྲགས་པའི་

རྐྱེན་གྱིས། ང་ལ་ཚུར་སྙད་བཅོས་དང་། ཁྱད་གསོད་ལྟ་བུ་མཐོང་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་

འདུག་ཀྱང་། ཁྱད་པར་གང་ཡང་མི་འདུག གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་རེད། ད་ལྟ་ཞུས་པ་
བཞིན། ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་དྲང་བདེན་གྱི་ལམ་ཞིག་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། དངོས་
གནས་དྲང་གནས་ངོ་ལྐོག་བྱེད་མི་དགོས་པའི་ལས་ཀ་ཞིག་དང་། དམིགས་ཡུལ་
འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད། ཐབས་ཤེས་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་བརྟེན་གྱི་ཡོད་སྟབས། རང་རང་སོ་
སོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་ངོ་ལྐོག་བྱེད་མི་དགོས་པ་གཅིག་དང་། སྤུས་དག་པོ་དང་གཙང་མ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་རོགས་བྱས་ན་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུགམིས་བྱེད་དགོས་ཞེས་བརྗོད་མིན་ལ་མ་བལྟོས་པར། ང་རང་ཚོའི་སྤྱིའི་ལམ་

ཕྱོགས་གཏན་འཁེལ་བ་ཞིག་ཡོད་སྟབས། འདིའི་ཐོག་ལ་ཚང་མས་འཁུར་བླངས་ཏེ་ཤུགས་བསྐྱེད་བྱུང་རོགས་བྱས་ན། རང་བཞིན་གྱི་མི་ལ་ནུས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ།
རྡོག་འགྲིལ་པོ་ཞིག་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་གྱི་འདུག དཔེར་ན། ཕར་ཙམ་དེར་རྒྱ་མིར་

ཆ་བཞག་ན། བདེན་པའི་བདེན་ཆ་མེད་མཁན་གྱི་སྐད་ཆ། མ་བདེན་རྫུན་སྒྲིག་གིས་

བཤད་པའི་སྐད་ཆ་ཞིག་གི་སློབ་གསོ་བཏང་ནས་འགུལ་བསྐྱོད་ཐེབ་པ་བཟོ་ཐུབ་ཀྱི་
ཡོད་ན། ང་ཚོའི་བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་སྐད་ཆ་དེ་འགྲེལ་བཤད་
བརྒྱབ་ན་མི་ལ་སློབ་གསོ་དང་། སེམས་འགུལ་ཐེབས་པ་བཟོ་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གང་ཡང་མེད། རེད་དམ་མ་རེད། འདིའི་ཐོག་ལ་ལས་བྱེད་སོ་སོས་འཁུར་སྐྱེད་ནས་
ད་དུང་འདི་ལས་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་། ད་དུང་འདི་ལས་ཚགས་ཚུད་པ་བྱེད་
རྒྱུ་ཞིག་མེད་དམ་བསམས་ནས་རེ་བ་ཁ་གི་ཡོད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འདི་ཡིན།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

245

ཅ༽ ཆོས་ལུགས་མཐུན་སྒྲིལ་དང་། སྔ་ཕྱིའི་བཀའ་སློབ།

ཡང་དོན་ཚན་གཉིས་པ། ཆོས་བྱེད་མཁན་ཚོར་མཚོན་ན། བླ་ཆེན་རྣམ་པ་ཚོ་དང་། ད་ལྟ་དགེ་ལུགས་ཀྱི་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚོན་པ་ཚང་མས་
དངོས་གནས་འཁུར་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཡག་པོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཆོས་ཞེས་པ་འདི་

རང་རང་སོ་སོའི་འདི་དང་ཕྱི་མའི་དོན་དག་སྒྲུབ་ཐབས་དང་། མི་ཡ་རབས་བཟོ་བའི་
ཐབས་ཤེས་དྲག་ཤོས་ཡོད་ན་མེད་ན་དེ་ཆོས་ཡིན་ཞིང་། རང་རང་སོ་སོ་དངོས་
གནས་དྲང་གནས་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད་མཁན་ཡིན་ན། ཆོས་ནས་བཤད་པ་
བཞིན་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་གིས་དོ་སྣང་དང་། ལག་ལེན་བཀལ་ནས་འགྲོ་ཐུབ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
དེ་ནས་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དང་། ང་རང་ཚོའི་བོད་མིའི་སྲིད་དོན་གྱི་
གནས་ཚུལ་ཐོག་ལ་ཆོས་ཀྱི་ནུས་པ་དེ་ལ་བེད་སྤྱོད་ཡག་པོ་ཞིག་བྱས་ན་ཕན་

ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོའི་ཆིག་སྒྲིལ་ལ་ཕན་གྱི་རེད། སེམས་ཤུགས་སྐྱེ་
རྒྱུར་ཕན་གྱི་རེད། གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་གཅིག་རེད། ང་
ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་ཆ་ལ་ཆོས་ཀྱི་ནུས་པ་ཇི་ཙམ་བེད་
སྤྱོད་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས།
ཡང་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་གཏོར་ཤིག་འགྲོ་གཞི་དང་།

ཤོག་ཤོག་འཐེན་འགྲོ་གཞི། དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་ཆོས་བེད་སྤྱོད་སྡུག་ཅག་དེ་འདྲ་ཡོང་
བའི་ཉེན་ཁ་ཡང་ཡོད། ངས་ད་ལྟ་བར་དུ་ལོ་ ༡༧ རིང་ལ་ང་རང་ཚོ་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་ཚང་མ་ཆིག་སྒྲིལ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ངས་སྐད་ལོག་དེ་ཙམ་ཞིག་བརྒྱབ་པ་ཡིན།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

246

ཡིན་ནའང་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཤེས་བཞིན་དུ་ཁྱད་གསོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཧ་ཅང་ཐབས་རྡུགས་པོ་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ཡོང་དུས་དངོས་
གནས་དྲང་གནས་ཁ་སང་ཞུས་པ་བཞིན། ང་ཚོའི་མི་ལ་ཆགས་སྡང་བྱེད་གཞིའི་རྒྱུ་
ཆ་མང་པོ་འ་དི་ཙམ་ཞིག་ཡོད་བཞིན་དུ་ད་དུང་ཆོས་ཀྱི་ཆགས་སྡང་བྱེད་པར་ཕྱིན་
ན། ད་ནི་གང་ཞིག་བྱས་སོང་བསམས་ཏེ་དངོས་གནས་སེམས་སྐྱོ་གི་འདུག ཧ་ཅང་

ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་བོད་གཞུང་ལ་ཆོས་མེད་ཅེས་ཟེར་རྒྱུའི་མཚམས་

ལ་དངོས་གནས་སླེབས་ཡོང་གི་འདུགདཔེར་ན། ང་རང་སྒེར་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཆོས་བྱས་དང་མ་བྱས་ང་རང་གི་རང་

དབང་རེད། ཆོས་གང་འདྲ་བྱེད་དང་མི་བྱེད་ཀྱང་ང་རང་གི་རང་དབང་རེད། སུ་
གཅིག་གིས་འདིའི་ཐོག་བྱུས་ཏོག་བྱེད་རྒྱུ་དང་། སུ་གཅིག་གིས་འདིའི་སྐད་ཆ་ཤོད་
པའི་ཐོབ་ཐང་མེད། ཡིན་ན་ཡང་ཤེས་བཞིན་ཁྱད་གསོད་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་
ལྟར་ཡོང་སྐབས་ད་ཆགས་སྒོ། འདི་འདྲའི་ཆགས་སྡང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ང་

ཚོ་མིའི་རྒྱུད་ལ་ཆགས་སྡང་ཕྲ་མོ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཉུང་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་ལ་
གསུངས་པའི་ཆོས་དེ། དེང་སྐབས་དུས་ཚོད་གཉན་འཕྲང་ཐབས་རྡུགས་པོ་འདི་འདྲ་
ཞིག་གི་སྒང་ལ་ཆགས་སྡང་ཆེན་པོས་ལུང་པ་སྡེ་དཀྲུག་བཟོ་གཞིའི་ཐོག་ལ་བེད་
སྤྱོད་བྱས་ན། ཨ་རྩི་ད་ནི་གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་སོང་བསམས་ནས་ང་རང་ང་རང་ཡ་
མཚན་སྐྱེ་བ་དང་། དངོས་གནས་བློ་ཕམ་པོ་ཡོང་གི་འདུག འདི་ལྟར་ལ་བརྟེན་ནས་
ངས་གནས་ཚུལ་དྲན་པ་དེ་ཞུས་པ་རེད། ད་ལྟ་ཁྱེད་རང་ཚོས་བརྟན་བཞུགས་བཞེས་དགོས་གསུང་གི་ཡོད། རྩ་བའི་ད་ལྟ་ཆོས་དང་སྲིད་གཉིས་ཀའི་ཐོག་ལ་ང་རང་གི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

247

མཐོང་ཚུལ་ཞུ་གི་ཡོད། སེམས་ནང་ལ་གང་དྲག་བསམ་པ་མཚམས་མཚམས་ལ་ཤར་བའི་གཞི་རྐྱེན་ཡོང་སྟངས་ད་ལྟ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་རེད།

ཆ༽ ཨུ་ནན་གྱི་བརྟན་བཞུགས་དང་། དོན་དམ་གྱི་བརྟན་བཞུགས།

གཞན་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་གི་འདུག ང་ཚོ་སྤྱིའི་ཆ་ལ་ཡིན་ན་ཡང་དངོས་
གནས་དྲང་གནས་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་བ་ལ། དངོས་གནས་དྲང་གནས་རྗེས་
སུ་ཡི་རང་ཡོད། ད་རེས་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ལ་ཡང་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་འདུག ཧ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། བསམ་འཆར་འཁྲོལ་པོ་དང་། གསང་པོ་སྒེར་གྱི་ན་རྒྱུ་ཚ་རྒྱུ་
མེད་པ། སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་འཛེམས་ཟོན་མེད་པ། ཧ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག་པས་
བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ང་ལ་ཆ་མཚོན་ན་རྩ་བ་ནས་སེམས་ཤུགས་ཆག་
པ་ལྟ་བུ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མིན། མཚམས་མཚམས་ལ་བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཕྲན་བུ་
ཡོང་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུའི་གནས་ཚུལ་རེད། རྩ་བ་ནས་སེམས་
ཤུགས་ཆག་པ་དེ་འདྲ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད།
ཆོས་སྐྱོང་གི་ལུང་གསལ་པོ་སྐྱོན་ཡོད་ན། གནས་ཆུང་ཆོས་སྐྱོང་༸རྒྱལ་དབང་
སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། ང་རང་ལ་

ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། ཁྱེད་རང་ཚོ་ལ་ངས་
དམིགས་བསལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་དགོས་དོན་མི་འདུག དེ་ལྟར་ཆོས་སྐྱོང་ནས་
གསུངས་ཡོད་ན། གནས་ཚུལ་དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་ཞིག་ཡོད་མདོག་ཁ་པོ་རེད།
ངས་དམིགས་བསལ་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་འདུགཅེས་བཀའ་ཕེབས། མཚམས་འདིར་ཤར་རྩེ་མཁན་པོས་བརྟན་བཞུགས་ཕུལ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

248

འཐུས་ཆོག་པ་སྙན་སེང་ཞུས་པར།
ཞབས་བརྟན་དགོས་ཀྱི་མ་རེད། དེས་ང་བསུན་གྱི་འདུག གཞི་ནས་འདོན་པ་
འདྲ་གཅིག་བཏོན་ཏེ་བརྟན་བཞུགས་ཡིན་ཟེར་བ་དེ། མཚམས་མཚམས་ལ་རྫུན་
ཤོད་མཁན་ལྟ་བུ་མཐོང་གི་འདུག སྤྲོས་པའི་རིགས་དང་། བྱེད་བྱེད་འབལ་པོ་དེ་ལ་
དགའ་གི་མི་འདུག དེ་གཡུག་བཞག་ན་ལེགས། དུས་དུས་ལ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་རེད། ན་
ནིང་ཡང་ཕུལ་བ་རེད། གཡུགས་བཞག་གནང་། ཀླད་པ་ལྗང་གུའི་སྐད་ཆ་མ་ཤོད།
བརྟན་བཞུགས་ཟེར་ན་ངོ་ཐོག་སེམས་འགུལ་ཐེབས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད། སེམས་
འགུལ་ཐེབས་པ་ནི་ད་ལྟ་ཁྱེད་རང་ཚོ་ནས་བདེ་སྡུག་གི་སྐད་ཆ་བཤད་པ་རེད། ང་
རང་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་དངོས་གནས་དྲང་གནས་སེམས་སྐྱོ་གི་འདུག དེ་འདྲའི་

ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། ཧ་ཅང་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ང་རང་དངོས་
གནས་དྲང་གནས་སེམས་འགུལ་ཐེབས་ཀྱི་འདུག དེ་ལས་ལྷག་པའི་བརྟན་བཞུགས་

དགོས་དོན་མེད།
ཅེས་བཀའ་ཕེབས། ཡང་བསྐྱར་སྒོ་མང་མཁན་པོས་བརྟན་བཞུགས་སྐོར་སྐྱར་ཞུས་ལ།
ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལས་ལྷག་པ་
གཏན་ནས་མེད། བརྟན་བཞུགས་གཡུགས་བཞག་གནང་། སྔོན་མ་སྤྱི་འཐུས་ཚོའི་
ཐོག་ནས་ཐུགས་དམ་ཞུས་པར། ངས་མ་ཎི་དུང་ཕྱུར་བརྒྱ་ཐམ་པ་གསོག་རྒྱུ་བརྗོད་
པ་ཡིན། ཁྱེད་རང་ཚོས་ཡི་གེ་ནོར་ཏེ་ཀླད་ཀོར་གཅིག་འཕར་མ་བརྒྱབ་ནས་མི་རེས་
འབུམ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་གསོག་དགོས་ཟེར་སོང་། གང་ལྟར་ལོ་འདིའི་ནང་ལ་མ་ཎི་གང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

249

འཚམ་ཞིག་བསགས་ན་ཡག་པོ་རེད། ཞབས་བརྟན་དེ་ལས་ལྷག་པ་དགོས་དོན་མེད།
ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས། ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་ན། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལས་ལྷག་པ་གཏན་ནས་མེད། ང་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་

རེད་ཟེར་གྱི་མེད། ང་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཡིན་ན། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་

ཞབས་འདྲེན་རེད། ཡིན་ན་ཡང་སོ་སོའི་ཚེ་སྔོན་མའི་ལས་དང་སྨོན་ལམ་མང་པོ་
ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། གནས་ཚུལ་
གང་འདྲ་ཞིག་ལ་བལྟས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོས་
གཟུངས་སྔགས་ཡིག་དྲུག་ཡག་པོ་བཟླས། དེ་ནས་གཞིས་སྒར་སོ་སོའི་ནང་ལ་དེ་
རིང་ང་ཚོ་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་བྱུང་སོང་། ང་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན། གནས་ཚུལ་འདི་
འདྲ་ཟེར་གྱི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡིན་ན། དེས་མི་འགྲིགས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག ང་

ཨ་མདོ་ཐེབ་ཆགས་གཅིག་ལ་ཨ་མདོ་བླ་རྒན་གཅིག་གིས་འདི་ལྟར་བརྗོད་པ་རེད།
འདི་ངས་ཁས་ལེན་བྱེད་དང་བྱེད། དེས་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་གི་རེད། དེ་ལྷག་བརྟན་
བཞུགས་ཕུལ་དགོས་དོན་མི་འདུགརྙིང་མའི་སྤྱི་འཐུས་ཨ་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ད་ལམ་ཚོགས་ཆེན་སར་ཚང་
མས་ཆོས་ལུགས་འཐེན་འཁྱེར་མི་བྱེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པའི་སྐོར་སྙན་སྒྲོན་
དང་སྦྲགས་བརྟན་བཞུགས་བཞེས་རོགས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པར།
གནས་སྐབས་བརྟན་བཞུགས་དགོས་པ་མི་འདུག དེ་ལས་ཁྱེད་རང་ཚོ་སོ་སོ་
ནས་མ་ཎི་གང་ཡོང་བསགས། གནས་སྐབས་བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་བྲེལ་བ་མི་འདུག ང་

རང་ཡང་མཚམས་ཤིག་བསྡམ་དགོས་བསམས་ནས་བསྡད་ཡོད། ཟླ་བ་ཁ་ཤས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

250

ཤིག་རིང་ལ་མཚམས་དམ་ཙམ་ཞིག་བསྡད། མཇལ་ཁ་ཡང་མི་དགོས་པ་གཙོ་
བཟུང་བྱས་ནས་སྡོད་རྩིས་ཡིན། ད་ལྟ་ང་ཚོ་ཚང་མས་ཆོས་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་
པ་རེད། མིག་གིས་མཐོང་བའི་ཆ་ནས་སོ་སོའི་སྐབས་བབས་ཀྱི་ལས་ཀ་རྣམས་ངོ་
ལྐོག་མེད་པ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱས། རང་རང་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ནུས་པ་གང་ལས་མེད་
པ་རྣམས་བཏོན། བཀའ་འབྲེལ་ཟེར་བ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་དུ་རང་དགར་ཉིན་མ་གང་

འཁྱོལ་དུ་མ་བསྡད་པ་བྱས། རྒྱ་མིས་ཚགས་ཚུད་པོ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་
ལ་དཔེ་བལྟས་ནས་ཚང་མས་སྔར་ལས་ལྷག་ཙམ་གྱི་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས།
ང་རང་ཚོས་མིག་གིས་མ་མཐོང་བ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན་མ་ཎི་
བགྲང་བ་ལས་ལྷག་པ་གཏན་ནས་མེད་པས་ཁྱེད་རང་ཚོས་མ་ཎི་གང་ཡོང་བསགས། ངས་མཚམས་ཤིག་བསྡམས་ནས་སྨོན་ལམ་འདྲ་བརྒྱབ་ན། བཟོ་ལྟ་ཞིག་ཆགས་མི་

ཡོང་ངམ། ངེས་མེད་ཀྱི་བརྟན་བཞུགས་དགོས་པ་འདྲ་བྱུང་ན། མ་ཎི་དུང་ཕྱུར་བརྒྱ་

ཐམ་པ་ལོངས་པ་བྱུང་སོང་ན། དེའི་མཚམས་ལ་ང་ཚོ་མི་མང་པོ་འཛོམས་དགོས་པ་
མི་འདུག བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འཐུས་མི་བཅས་འདི་གར་

ཡོད་མུས་ཡིན་སྟབས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལ་བརྟག་བཞུགས་ཕུལ་རྒྱུ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་
ཡིན་ན་བལྟས་ཆོག་གི་རེད། སྔོན་ལ་མ་ཎི་བསགས་ན་ལེགས། བརྟན་བཞུགས་ཡིན་

ཞེས་འདོན་པ་འདྲ་བཏོན། ང་རང་ཆུ་ཚོད་ཁ་ཤས་དུས་ཚོད་ཆུད་ཟོས་ཕྱིན། དེ་ལ་
དགོས་པ་དེ་ཙམ་མི་འདུག མཁྱེན་སོང་ངམ། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་
སློབ་སྩལ།། །།

251

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༩ ཉིན་ཚོགས་གཙོ་བགྲེས་པ་མདོ་སྨད་སྤྱི་འཐུས་འཇིགས་མེད་ལྷུན་གྲུབ་དང་། ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་དབུས་གཙང་སྤྱི་འཐུས་བློ་བཟང་དར་རྒྱས་གཉིས་གསར་
མཇལ་ཉིན་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ བདེན་དོན་གྱི་སློབ་གསོ་དང་། སེམས་འགུལ་ཐེབས་ཐབས།

སྤྱི་འཐུས་ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་རྙིང་པ་

ཡང་གང་འཚམ་ཡོད་པ་དང་། གསར་པ་ཚོ་བཅས་ཚང་མ་ཤེས་མཁན་ཤ་སྟག་རེད། དེ་རིང་ངས་མང་པོ་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། སྤྱི་འཐུས་རྙིང་པ་ཚོས་ཀྱང་ཧུར་ཐག་
བྱས་ཡོད་ལ། ཁྱེད་རང་གསར་པ་ཚོས་ཀྱང་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། རྙིང་པ་ཚོས་ནང་
ཁུལ་ལས་ཀ་ཞིབ་ཚགས་པོ་དང་། གསང་པོ་ལྟ་བུ་ཡག་པོ་བྱས་སོང་བས། སྤྱི་
འཐུས་རྙིང་པ་འདིར་ཡོད་མཁན་དང་། བརྗེས་འགྲོ་མཁན་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་
ཟེར་རྒྱུ་ཡིན།
སྤྱི་འཐུས་ཚོས་དྷ་རམ་ས་ལའི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་གཅིག་པུར་མགོ་འཁོར་
ནས་མ་བསྡད་པར་ཕྱོགས་ཕན་ཚུན་གང་སར་དོ་སྣང་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགརྩ་བའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཤེས་ཚད་སྔོན་མ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཕྲན་བུ་དྲག་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

252

ཀྱང་། ད་དུང་སློབ་གསོ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། མ་གཞི་ས་གནས་སོ་སོར་འགོ་
འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་། ཡང་ཡང་སྐུལ་མ་བྱེད་མཁན་ཞིག་མ་བྱུང་ན་སྣང་མེད་དུ་ལུས་
འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་མཐོང་གི་འདུག གང་ལྟར་དེ་འདྲར་མ་སོང་བར་མང་ཚོགས་ནས་གང་
ཅིའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཤེས་སུ་འཇུག་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོའི་ལས་དོན་
འདི་རྒྱུ་མཚན་དང་ལྡན་པ། དངོས་གནས་དྲང་གནས་རང་ལ་བདེན་པ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་དུས་མི་ལ་གསལ་བཤད་བྱས་ནས་སེམས་འགུལ་ཐེབས་པ་
བཟོ་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྩ་བ་ནས་མེད། རྒྱ་མིས་རང་ལ་བདེན་པ་རྩ་བ་ནས་མེད་
པར་མི་བདེན་རྫུན་སྒྲིག་ཤ་སྟག་གིས་བཟོ་ལྟ་བཟོས་ནས་དྲིལ་བསྒྲགས་དང་། སློབ་
གསོ་ཁོ་ནས་སེམས་འགུལ་ཐེབས་པ་བཟོ་ཐུབ་དུས། ང་ཚོས་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་བདེན་པ་བདེན་ཐོག་གི་ཐོག་ནས་གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་སྟབས་སེམས་འགུལ་ཐེབས་པ་མི་ཡོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གཏན་ནས་མེད་སྙམ།
ཨ་དབྱང་རིན་པོ་ཆེར་གཟིགས་ནས། དཔེར་ན། རིན་པོ་ཆེ་དང་འགའ་ཤས་
རྣམ་ཀུན་འདིར་གཏན་སྡོད་མི་དགོས་པ་བྱས་སྟབས་ས་གནས་སུ་ལོག་ནའང་མང་
ཚོགས་ལ་གནས་ཚུལ་སློབ་གསོ་གང་ཐུབ་བྱེད་དགོས། རྩ་བའི་ང་ཚོའི་ལས་དོན་འདིར་མདོ་སྦུག་གི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་མེད། འོན་ཀྱང་ལས་དོན་འགའ་ཞིག་

དངོས་སུ་མ་འགྲུབ་བར་གསང་རྒྱ་བྱེད་དགོས་པའི་རིགས་ཡོད་སྟབས། དཔེར་ན།
རྒྱུན་ལས་ལྟ་བུ་དང་། སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ལྟ་བུ་ནས་གསང་བ་བྱ་དགོས་རིགས་

ལ་ངེས་པར་དུ་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། གསང་བ་སྔོན་ལ་གྱར་ན་ལས་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་གནོད་འགལ་ཡོང་གི་རེད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

253

ཁ༽ དགེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད་དང་། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད།
ལས་དོན་གང་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་གོ་བསྡུར་བྱེད་དུས་དགེ་སྐྱོན་གང་ཡོད་
གསལ་པོ་བཤད། ནང་ཁུལ་གོ་བསྡུར་མཐིལ་ཕྱིན་བྱས་ནས་འཆར་གཞི་བཏིང་།
འཆར་གཞི་གཏན་འཁེལ་བའི་རྗེས་སུ་འཆར་གཞི་དེ་རང་གི་ཐོག་ཏུ་འགྲོ་ཐབས་བྱེད་
དགོས་པ་ལས། བཀའ་ཤག་ནས་བྱས་པ་རེད་ཟེར་བ་དང་། སྤྱི་འཐུས་ནས་བྱས་པ་

རེད་ཟེར་བ་སོགས་ཁ་འཕངས་ལག་འཕྱིས་བྱས་ན་མི་འགྲིགས། དེ་བཞིན་བསམ་

འཆར་ཤོད་སར་མ་བཤད་པར་རྗེས་སུ་ངའི་བསམ་བློ་འདི་འདྲ་ཞིག་འཁོར་བྱུང་ཡང་
དགག་ཆ་དང་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི་རེད་ཟེར་བ་སོགས་བཤད་ནའང་ཕན་ཐོགས་
མི་འདུག སྤྱིའི་ལས་དོན་ཐོག་གོ་བསྡུར་བྱེད་སྐབས་བསམ་འཆར་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་
པའི་ཐོག་ནས་ཕན་ཚུན་མཛེམས་ཟོན་སྤངས་ཏེ་བཤད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། བཀའ་བློན་ཚོ་ལ་ཡིན་ཡང་རུང་། དཔེར་ན། ང་ལའང་ནོར་འཁྲུལ་ངེར་པར་
ཡོང་གི་རེད། ལས་དོན་སྒྲུབ་མི་ཕལ་པ་སྤྱི་འགྲེ་ཞིག་གི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ལས་
ཀ་བྱས་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་འདུག་ན་ང་ཚོ་སྒོར་སྒོར་ཡོད་དུས་ཤོད་དགོས། དེ་ཡང་བདེ་པོ་མེད་ན་ཟུར་དུ་ཐུག་ནས་བཤད་ནའང་འགྲིགས། བཀའ་བློན་ཚོས་ཀྱང་གསུངས་ན་ཡག་པོ་རེད། ད་ལྟའང་ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུ་གསུང་གི་

ཡོད་པ་དེ་ཡག་པོ་རེད། ཆོས་ཕྱོགས་ནས་ཅི་མཛད་ལེགས་མཐོང་ཟེར་བ་དེ་ཐ་དད་
རེད། ལས་དོན་ཐོག་ངེས་པར་ཤོད་དགོས། ཡང་ཕན་ཚུན་གོ་བསྡུར་བྱས། གཅིག་

ཡིད་གཅིག་ཆེས་བྱེད་རྒྱུ་ཡང་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་པ་མའོ་ལ་ཆ་བཞག་ན། ལོ་རྒན་འདི་ལ་མ་སླེབས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

254

བར་རྒྱ་ནག་ནང་དུ་འགོ་འཁྲིད་དེ་ལས་ཀ་བྱས་ཀྱང་མཉམ་གཤིབས་མི་སྣ་སུ་ལའང་
ཡིད་ཆེས་མེད་སྟབས། ད་ལྟ་ཁོང་རང་ཤི་ཁར་སོ་སོའི་ལས་འགན་ཆ་ཆང་འདི་ལ་

སྤྲོད་བསམ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པའི་མི་གཅིག་ཀྱང་མ་རྙེད་པ་དེ་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད།
དེ་འདྲ་ཡིན་སྟབས་ང་ཚོ་གཅིག་ཡིད་གཅིག་ཆེས་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། གཅིག་

བྱས་ན། ཁྱེད་རང་སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་ཚོའི་ལོ་ཡུན་འདིའི་རིང་ལ་གནས་ཚུལ་གང་
འདྲ་ཞིག་ཡོང་གྲབས་ཡོད་དམ།
སྐབས་ལྔ་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཚོ་ལའང་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་། དེའི་རིང་ལ་ཀྲུའུ་ཨན་ལའེ་
དང་། ཏིང་ཞའོ་ཕིང་སོགས་ཀྱི་དབང་ཤུགས་འཛིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་དང་། རྒྱ་
ནག་གི་སྲིད་བྱུས་ཕྲན་བུ་གུ་ཡངས་སུ་གཏོང་བའི་གནས་སྐབས་ཤིག་བྱུང་བ་རེད།
ད་ལྟ་ཀྲུའུ་ཨན་ལའེ་གྲོངས། ཀྲུའུ་ཏེ་ཡང་ཉེ་དུས་གྲོངས། མའོ་ཡང་ཕལ་ཆེར་བསྡད་ཡོད་མེད་མི་ཤིས་ཀྱང་གལ་ཏེ་ཡོད་ནའང་ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་ཙམ་གྱི་མི་རེད། ད་ལྟ་
རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་བློན་ཧྭ་ཀོ་ཕང་ལྟ་བུ་དེ་ཙམ་གྱི་མི་ནུས་པ་ཆེ་བ་ཞིག་མིན་པ་འདྲ། དེ་
བཞིན་རུ་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱང་ཕྱི་འབྲེལ་ཉེ་རུ་
ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ་ཡོད། རྩ་བའི་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་བོད་དོན་བློས་གཏོང་གི་རེད་བསམ་
པ་རྩ་བ་ནས་མེད། གང་ལྟར་འགྱུར་བ་གསར་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་དུས་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། གང་འདྲ་ཡོང་གྲབས་ཡོད་ཤོད་མི་ཐུབ་པ་ལྟ་བུར་བརྟེན། དེ་
ལུགས་ཚང་མས་བསམ་བློ་བཏང་ན་ཡག་པོ་རེད། གཞན་དག་བཤད་རྒྱུ་མེད། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

255

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་བོད་གཞུང་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བརྒྱད་པའི་ཚོགས་མི་རྣམས་
མཇལ་བཅར་སྐབས་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ བོད་མིའི་བདེ་སྡུག་དང་། བོད་འབངས་ཀྱི་སེམས་ཤུགས།

ད་ལྟ་ང་རང་ཚོའི་ལོ་འཁོར་ཚོགས་འདུར་ཕྱོགས་མཐའ་ནས་མི་མང་པོ་སླེབས་
ཡོད་སྟབས། ཁྱེད་རང་ཚོས་མཇལ་ཁ་དགོས་ལུགས་གསུངས་པ་ལྟར། ང་ཡང་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཐུག་སྟེ་སྐད་ཆ་ཞིག་བཤད་ན་བསམ་པ་དྲན་བྱུང་། ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཤེས་
གསལ་རེད། རྩ་བ་ང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཟེར་བ་འདི་མང་རུང་ཉུང་རུང་བོད་མི་
ས་ཡ་དྲུག་གི་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དོན་དུ་དཀའ་ལས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་དང་། འཐབ་
འཛིང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དམིགས་ཡུལ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་དང་།
ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་། ལས་དོན་ཡག་པོ་འགྲུབ་དང་མི་འགྲུབ་ཟེར་བ་དེ་ང་རང་
ཚོ་མི་ལ་རག་ལུས་ཀྱི་འདུག མིས་ཡག་པོ་བྱས་ཏེ་སྒྲུབ་མི་སྲིད་པའི་ཚོད་ཅིག་ཡིན་
ན་ཡང་། མིས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་སྟངས། བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས། འབད་རྩོལ་བྱེད་
སྟངས། སེམས་ཤུགས་ཞུམ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ཐབས་ཤེས་ལུ་གུ་བརྒྱུད་དུ་སྦྲེལ་ཏེ་
གང་འཚམ་ནས་དུས་ཚོད་སྨིན་ཡོང་དུས་བཟོ་ལྟ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།
མི་ལ་སེམས་ཤུགས་མེད་པ་དང་། ཐབས་ཤེས་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་མ་ཐུབ་ན་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

256

འཁྲིས་སུ་ཟས་ཚོག་འཐུང་ཆོག་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་སྤྱི་ས་བར་སར་འཐུས་ཤོར་
ཕྱིན་ཏེ་མ་འགྲུབ་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་ལས་ཀའི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་དེ་
བཞིན་རེད། རྩ་དོན་དངོས་གནས་དྲང་གནས་བདེན་པ་གཅིག་ཡིན་རུང་། ལས་ཀ་

ཡག་པོ་སྒྲུབ་ཐུབ་དང་མི་ཐུབ་མི་ལ་རག་ལུས་ཀྱི་འདུག མི་འབོར་གྱི་ཆ་ནས་བོད་
མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་དོན་དག་གཅིག་ལ་དེ་རིང་ཁ་སང་འཛམ་བུ་གླིང་རྙོག་དྲ་ཆེན་པོ་
འདི་འདྲའི་ནང་ལ་འགོ་འཁྲིད་མཁན་ང་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཁ་ཐབས་སྐྱོ་ཐག་ཆོད་ཅིག་མ་

གཏོགས་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། འགོ་འཁྲིད་མཁན་ང་ཁ་ཐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་

བྱས། ཁྱེད་རང་ཚོ་འོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོས་སོ་སོས་ལྷག་བསམ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་འཁྱེར་གྱི་ཡོད།
ཡིན་ན་ཡང་ཤེས་ཚད་ཀྱིས་མ་འདང་བ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་དག་ནས་མཐུན་
རྐྱེན་གྱིས་མ་འདང་བ་བཅས་གང་ཅིའི་ཐོག་ནས་ང་རང་ཚོར་རང་བཞིན་གྱི་དཀའ་

ངལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཐོག་ལ། ད་དུང་ལས་ཀ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ལ་སྤྱི་

ས་བར་ས་དང་། ངོ་ལྐོག་དང་ཞེ་ལྷོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཐུས་ཤོར་སོང་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་ན་
དཔེ་མ་སྲིད་པའི་ཐབས་སྐྱོ་པོ་དང་། ཤིན་ཏུ་ཕངས་པོ་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོ་དྷ་རམ་
ས་ལར་བསྡད་དེ་འགོ་འཁྲིད་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོ་ནི་མ་ཡིན་རང་ཡིན་རང་

རེད། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཁ༽ ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་དང་། མི་མང་ལ་སློབ་གསོ།

གཙོ་ཆེ་ཤོས་ས་གནས་སུ་མི་མང་དང་མཉམ་དུ་སྦྲེལ་ནས་སྡོད་མཁན་ཚོས་ངོ་གདོང་གི་ལས་འགན་དེ་གཅིག་པུར་ཆ་མ་བཞག་པར་ངོས་ནས་རྟག་ཏུ་བརྗོད་མུས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

257

བཞིན། སྟེང་ནས་བསྐུལ་བ་དང་། ཡང་ན་མི་མང་ནས་ཁ་ཆག་སྣ་རལ་གྱི་བསམ་

འཆར་མང་པོ་ཞིག་མ་ཐོན་བར་དུ་ལེ་གང་འགྲིགས་དང་། འཁུ་གང་བསྡུས་ཀྱི་བསྡད་

ན་ཡག་པོ་མི་འདུག ཁོ་ལས་ཀ་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་པ་རེད་དམ་ཟེར་ན་ཕྱིན་པ་མ་རེད།
སྟེང་ནས་བརྡ་འདེད་གཏོང་དགོས་པ་དང་། འོག་ནས་མི་མང་གིས་བསམ་འཆར་རིང་

ཐུང་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་མེད་ཀྱང་། དོན་དངོས་པོའི་ཐོག་ལ་འཕྲལ་སེལ་ལེ་གང་
འགྲིགས་དང་། འཐུས་ཤོར་མེད་ཙམ་ཞིག་ལ་ཉི་མ་གང་འཁྱོལ་ལྟ་བུར་ཕྱིན་ན། ང་

ཚོའི་ལས་དོན་རྩ་བ་ཆེ་སའི་ཐོག་ནས་འགུལ་བསྐྱོད་ཐེབས་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་།

རླབས་ཆེན་པོའི་གྲུབ་འབྲས་ཡོང་བ་ཤིན་ཏུ་ཁག་པོ་རེད།
དེར་བརྟེན་ས་གནས་ས་ཐོག་མི་མང་དང་མཉམ་གཤིབས་བྱས་ནས་འགོ་
འཁྲིད་མཁན་ཚོས་འཁུར་ཆེ་བ་དང་། རྒྱ་ཆེ་ས་ནས་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་མི་མང་ལ་

སློབ་གསོ་བཏང་། མི་མང་ལ་ཡོད་པའི་ཤུགས་དེ་བསྒྲིལ་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་
འདུག ནང་ནས་སེམས་ཤུགས་བསྐུལ་དགོས་པ་ཤིག་མ་གཏོགས་ཕྱི་ནས་རྒྱུག་

པས་བསྐུལ་ཐུབ་ཐབས་མེད། ནང་ནས་སེམས་ཤུགས་བསྐུལ་རྒྱུ་ཟེར་བ་དེ་ཡང་དུས་དུས་ལ་དྲིལ་བསྒྲགས་ཡིག་ཆ་ཚར་གཅིག་ཀློག ཚར་གཅིག་ཉན་པས་འཐུས་

ཐབས་མེད། དུས་རྒྱུན་དུ་འཕྲལ་དང་ཕུགས། ང་ཚོའི་རྩ་བའི་དམིགས་ཡུལ་ཇི་འདྲ་
ཡིན་པ་དེ་སློབ་གསོ་བཏང་། འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ། རང་བཞིན་གྱི་བསམ་བློའི་ནང་

འཇགས་ཐུབ་པ་བཟོ་དགོས། ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ནང་བཞིན་བྱས་ཏེ་རང་རེའི་སྲིད་
དོན་གྱི་ཐོག་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པའི་ལས་དོན་དེ་ཡང་མི་མང་གི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་
རང་བཞིན་གྱིས་འཇགས་ཐུབ་པ་བཟོ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

258

དེ་ཁྱེད་རང་ཚོས་གནས་ས་ཐོག་ཏུ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོའི་འཁུར་དུ་བབས་

པའི་ལས་ཀ་རེད། དེར་བརྟེན་ད་རེས་འཕྲད་པའི་ཞོར་ལ་སྐུལ་མ་ཞུ་རྒྱུ་བྱུང་ན་
བསམ་པ་དྲན་བྱུང་། མ་གཞི་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་མུས་རེད། ཁག་ནི་ཁག་མི་

འདུག ད་ཆ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། ཁ་ཤས་ཀྱིས་ནི་སེམས་

ཤུགས་གཅོག་གཞི་ལྟ་བུའི་སྐད་ཆ་ཤོད་མཁན་ཡོད། ད་ནི་བོད་དོན་བརླག་ཚར་བ་
རེད། ཡོང་ཐབས་མེད་ཅེས་ཤོད་མཁན་ཡོད། བོད་དོན་སྒྲུབ་མཁན་མིང་རྒྱབ་འཁུར་

བ་ང་རང་ཚོ་ནང་ཚགས་ལའང་རིང་ཙམ་ཐུང་ཙམ་གྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་མཁན་ཡོང་སྐབས་ད་ལྟ་གང་འདྲ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་བསམ་བློའི་ནང་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་
བའང་ཡོང་སྲིད་པ་རེད།
ཡང་ལོ་དང་ལོ་བསྟུད་ནས་ལས་ཀ་འཆར་ཅན་བྱེད་སྐབས་མིའི་བསམ་བློའི་

ནང་ལ་འཆར་ཅན་དུ་གྱུར་ཏེ་ལྟོ་ཆས་རྒྱུན་ལྟོ་ལྟ་བུར་ཕྱིན་ནས་ཕྲན་བུ་ཉོབ་པ་ལྟ་བུ་
ཡོང་སྲིད་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཚང་མས་སྔར་བཞིན་སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་པར་
ཧུར་ཐག་བྱས། རང་གི་ནུས་པས་མ་འདང་བ་དང་། མ་འགྲུབ་པ་ནི་གནས་ཚུལ་ཐ་
དད་ཡིན་པ་ལས། གང་ཐུབ་པ་དེ་སོ་སོ་སོ་སོས་དཔང་པོ་འཕེར་བ་བྱེད་དགོས། ཕྱི་
མིས་ཤེས་མིན་དང་། དོ་སྣང་བྱུང་མིན་གང་ཞིག་ཡིན་ནའང་། ང་རང་གི་ངོས་ནས་
རྒྱབ་མདུན་ངོ་ལྐོག་མེད་པ་རང་གིས་རང་ལ་མནའ་འཕེར་བ་ཡོད་ཨང་བསམ་པ་
ཞིག་དང་། སོ་སོར་སོ་སོས་ཞུས་དག་འཕེར་བ། གདེངས་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱེད་
དགོས། དེ་ཚང་མས་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད།
དེ་ལྟར་བྱས་ནས་མ་འགྲུབ་ན་འགྱོད་པ་སྤུ་ཙམ་མི་འདུག ག་ཚོད་ཡོང་ཡོང་ང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

259

རང་ཚོས་སྐུལ་མ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་། དངོས་སུ་ལས་ཀ་སྒྲུབ་ཡོང་དུས་སྐབས་རེ་
ངོ་ལྐོག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྐབས་རེ་སྐབས་འཚོལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ། གྲ་མ་འགྲིགས་ཤིག་ཐོན་པའི་སྐབས་ལ་ངས་ཤེས་མ་བྱུང་། གཅིག་མིན་ནམ། ང་ལ་

བཀའ་མངགས་མ་བྱུང་ཞེས་ཕན་ཚུན་ལག་པ་འཕྱིས་རེས་ལྟ་བུ་བྱས་ན་འཐུས་ཤོར་
ཕྱིན་ཚར་བ་རེད། གྱོང་གུན་སྤྱི་པར་ཕོག་པ་རེད། སོ་སོ་མགོ་ཐག་ཕུད་ཐུབ་ཙམ་
གྱིས་ཕན་གྱི་མེད། དེར་བརྟེན་ཚང་མས་སོ་སོས་སོ་སོར་ཞུས་དག་གཏོང་བའི་
སྐབས་ལ་ཞུས་དག་འཕེར་བ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུགསྒེར་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཆོས་དད་ཡོད་རུང་མེད་རུང་སྤྱིར་བཏང་ཆོས་བྱེད་
མཁན་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐད་ཆ་རེད། དྲང་པོ་དྲང་བཞག་དང་། རྒྱུ་འབྲས་དང་འདི་ཕྱི་

དཔང་འཕེར་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཆོས་པའི་གཟི་བརྗིད་རེད། ཞུ་དག་གཏོང་མཁན་ཡོད་རུང་
མེད་རུང་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཞུ་དག་གཏོང་མཁན་ཞིག་

ཡོད་སྙམ་དུ་ངོ་ལྐོག་འཕེར་བའི་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགག༽ འཐབ་རྩོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་། མ་འོངས་པའི་ལམ་སྲོལ།
ང་ཚོས་རྩ་བའི་འཐབ་རྩོད་བྱེད་དོན་ནི། ད་ལྟ་ངོས་ནས་བརྗོད་པ་བཞིན་བོད་མི་
ས་ཡ་དྲུག་གི་དོན་དག་རེད། དེ་ཡང་དངོས་གནས་དྲང་གནས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་འདི་དག་རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་བསྡད་ནས་ཁེ་བཟང་ཆེ་བ་དང་
། བདེ་སྐྱིད་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་གལ་སྲིད་ཡོད་ན། ང་ཚོས་འདིར་རྩོད་པ་རྒྱག་དགོས་པ་དང་།
འགྲིགས་མ་བྱུང་ཞེས་བརྗོད་དགོས་དོན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད། ཆོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། རྩ་བ་མི་ལ་དགོས་རྒྱུ་བདེ་སྐྱིད་ཡིན། བདེ་སྐྱིད་རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་བསྡད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

260

ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ན། ང་ཚོས་རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་སྡོད་ཀྱི་མིན་ཞེས་བརྗོད་ན་རྒྱུ་མཚན་
དང་མི་ལྡན་པ་ཞིག་རེད།
འཛམ་གླིང་གི་འགྱུར་བ་ད་ལྟ་ཕན་ཆད་ལ་བྱུང་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་ཡོང་མདོག་
ཁ་པོ་རེད། གནད་འགག་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུག དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་རྒྱ་
མིའི་འོག་ལ་བསྡད་དེ་ང་ཚོར་བདེ་སྐྱིད་མེད་པ་དང་། དངངས་སྐྲག་མང་དུ་འགྲོ་བ། དཀའ་ངལ་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པར་བརྟེན་དེ་ལ་ང་ཚོས་ནད་ཐེག་གི་མི་འདུག་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་
ཡོད། དེ་ལྟར་དངོས་གནས་རེད་མི་འདུག་གམ། ང་ཚོས་ལྟ་བའི་ཆ་ནས་དམར་པོའི་
ལྟ་བས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མིན་ལ། ང་ཚོས་
གསར་བརྗེའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་དེ་སྔའི་བོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་འགྲོ་སྟངས་དེ་
རྒྱ་མིས་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་གི་འདུག་ཅེས་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་ཡང་མིན། ང་ཚོས་
བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་ལ། གསར་བརྗེ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད།
དམར་པོའི་ལྟ་བའི་ཆ་ནས་བཤད་ན། ལུང་པའི་ནང་ལ་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་པོ་
ཞིག་དང་། རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དབུལ་ཕོངས། མཐུན་རྐྱེན་དམན་པ། ཛ་དྲག་དགོས་མཁོ་
ཡོད་མཁན་གྱི་མི་མང་བའི་དོན་ལ་སྤྱིར་བཏང་དམར་པོའི་ནང་ལ་སེམས་ཤུགས་
དང་། ལྷག་བསམ་ཞིག་འཁྱེར་མཁན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དེས་ལྟ་རྟོག་ཤུགས་ཆེ་བ་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། དེ་ཚོའི་གྲས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་མཐུན་པ།
ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ང་ཚོས་དེ་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་དགོས་དོན་མེད།
གང་ལྟར་མ་འོངས་པའི་བོད་ཀྱི་ལུགས་སྲོལ་གང་འདྲ་བྱེད་དང་མི་བྱེད། ང་རང་
ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་མིན་དེ་ང་རང་ཚོས་མིས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

261

བསམ་བློ་བཏང་། ཐག་གཅོད་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ང་ཚོ་ནང་པ་རེད། དམར་པོ་
ཟེར་བ་ཆོས་ཁས་མི་ལེན་མཁན་རེད་ཅེས་ང་ཚོས་ངོ་རྒོལ་བྱེད་རྒྱུ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་

བསྡད་མེད། ང་ཚོས་དམར་པོར་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་མིན་ལ། རིང་ལུགས་ལ་ངོ་རྒོལ་
བྱས་པའང་མ་རེད། དེ་བཞིན་ལམ་དང་ལུགས་སྲོལ་ཐོག་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་ཡང་མ་རེད། ཡང་ང་ཚོས་རྒྱ་མི་རིགས་ལ་མི་རིགས་གཅིག་པུའམ་དོན་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་
ཡང་མ་རེད། དངོས་གནས་རྒྱ་མི་རིགས་ནས་ང་ཚོའི་བོད་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་
ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་ང་ཚོས་དེར་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་མ་གཏོགས་གང་ཡང་མེད། ཡང་། ང་ཚོས་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་དངོས་གནས་དྲང་འབྲེལ་ཞིག་ཤེས་དགོས་པ་ལས། བོད་ནང་ལ་གནས་ཚུལ་ཡག་པོ་ཡོད་པ་ཚོ་ང་ཚོས་མ་ཤེས་པའམ། ཤེས་ན་ཡང་ཡག་པ་དེ་ཕར་བཀབ། གནས་ཚུལ་སྡུག་པ་དེ་ཡར་བསྔོགས་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ན། ང་ཚོའི་ལས་ཀ་དེ་རྫུན་མ་ཆགས་པ་ལས་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་མིན། དེས་
ན་བོད་ནང་གི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ང་ཚོས་གསལ་པོར་ཤེས་དགོས། དེའི་གནས་ཚུལ་སྒྲུབ་འཚོལ་བྱེད་སྐབས་རྒྱ་མིའི་སྡུག་ས་དེ་དག་ང་
ཚོས་ཉན་འདོད་དང་། རྒྱ་མིས་ཡག་པོ་བྱས་པ་དེ་དག་ང་ཚོས་ཉན་མི་འདོད་པ་ལྟ་བུ་
བྱས་ན་མི་འགྲིགས། ང་ཚོས་དཔེ་མ་སྲིད་པའི་ནན་ཟབ་ཀྱི་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་བཙན་
བྱོལ་བ་འབྱོར་བའི་སྐབས་དང་། དེ་བཞིན་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་ཐོག་ནས་གནས་
ཚུལ་སྒྲུབ་འཚོལ་གང་ཅིའི་ཐོག་ལ་རྒྱ་མིས་བོད་མི་མང་གི་ཐོག་ལ་འཕྲལ་དང་
ཕུགས་ལ་ཕན་པའི་ལས་ཀ་ཡག་པོ་གང་ཞིག་བྱས་འདུག བོད་མི་མང་གི་ངོས་ནས་

རྒྱ་མིར་དོན་དམ་གྱི་དགའ་པོ་བྱེད་མཁན་གང་འདྲ་འདུག དགའ་པོ་བྱེད་པ་དེ་ཡང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

262

ལྟ་བའི་ཕྱོགས་ནས་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་གམ། གསར་བརྗེའི་གནས་ཚུལ་གྱི་
ཐོག་ནས་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག དངོས་གནས་གང་ཡོང་གིས་བརྩད་དཔྱོད་མཐིལ་

ཕྱིན་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
དེ་ལྟར་བྱས་པའི་མཐའ་བསྡོམས་ལ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་མང་ཆེ་བ་དེ་དག་རྒྱ་
མིར་ནམ་ཡང་དགའ་པོ་མེད་པ་དང་། རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་སྡོད་འདོད་མེད་པ་ཞིག རྒྱ་

མིའི་འོག་ལ་དགའ་པོ་མེད་པའི་རྩ་བ་དེ་ཡང་མི་རིགས་ལར་རྒྱའི་ཞེན་ཁོག་ཀྱང་རེད།
འོན་ཀྱང་གཙོ་ཆེ་ཤོས་ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་འཚོ་བའི་ནང་གི་དཀའ་ངལ་མི་བཟོད་པའི་
གནས་ཚུལ་དེའི་ཐོག་ནས་སེམས་ཤུགས་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཆགས་ཡོང་དུས་ང་
ཚོས་ད་ལྟ་བར་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་དོན་འདི་ཡིན། གནས་ཚུལ་འདི་ཡིན་པ་དངོས་
གནས་དྲང་གནས་ཕྱི་ནང་གི་མི་སུ་ལ་ཤོད་དགོས་ན་ཡང་ཤོད་འཕེར་བ་ཞིག་དང་།

སོ་སོས་སོ་སོར་ཞུ་དག་བཏང་ན་ཡང་དྲང་བདེན་ཡིན་པ། ང་ཚོས་དགའ་མིན་དགའ་

མདོག་མིན་པ། ང་ཚོས་བཅོས་མའི་རྒྱུ་མཚན་གུང་བསྒྲིགས་ནས་བཤད་པ་ཞིག་
གཏན་ནས་མིན། ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་མི་ལ་བདེ་སྐྱིད་ཡོད་ན་འགྲིགས་པ་རེད། བདེ་
སྐྱིད་མེད་སྟབས་དེའི་དོན་ལ་ང་ཚོས་ཤུགས་རྒྱག་གི་ཡོད།
ང་ཚོ་འདིར་མཉམ་དུ་སྡོད་མཁན་ཚོ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོ་
ཕྱོགས་མཐའ་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོས་མ་གཞི་གནས་ཚུལ་རོབ་ཙམ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་
ཤག་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ངེས་པར་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་ངོས་འཛིན་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ཤེས་སོང་ངམ།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

263

ང༽ གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། སྤྱི་པའི་ནུས་ཤུགས།

དེའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ཡང་

བོད་རང་བཙན་གྱི་དོན་ལ་ཆགས་པ་རེད། རང་བཙན་གྱི་དོན་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་ན། སྤྱིའི་ནུས་པ་བསྒྲིལ་བའི་ཤུགས་ཤིག་དགོས་པ་ཡིན། སྤྱིའི་ནུས་པ་

བསྒྲིལ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་དེ་སྒྲིག་འཛུགས་ཟེར་བ་འདི་ཡིན། དེར་བརྟེན་ང་ཚོའི་སྒྲིག་
འཛུགས་འདི་ལ་ཕྱི་མི་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་མཚོན་པས་ཚད་ལྡན་གཞུང་ཞིག་གིས་

ངོས་ལེན་བྱས་པ་ད་ཕན་ལ་བྱུང་མེད་ལ། ད་དུང་ཡིན་ཀྱང་ལམ་འཕྲལ་ཡོང་དང་མི་
ཡོང་བྱས་ན་མི་ཡོང་བར་ཐག་ཉེ་བ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་དེ་ལ་འགལ་བ་གང་ཡང་མི་

འདུགགཙོ་ཆེ་ཤོས་ང་རང་ཚོའི་མིས་སོ་སོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་བརྩི་བཀུར་བྱེད་རྒྱུ་
དང་། ཡིད་ཆེས་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་ད་ལྟ་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་ཐོག་ནས་ཡོང་མུས་ཡོད་པ་དེ་
ཧ་ཅང་རྩ་བ་ཆེན་པོ་རེད། སོ་སོའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་ཐོག་ནས་བརྩི་བཀུར་དང་།
ངོས་ལེན་ཡོད་པའི་རྗེས་ལ་ད་ལྟ་ང་རང་ཚོ་རང་གི་ལུང་པ་བྲལ་ནས་བསྡད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་དེས་མ་གཏོགས་འགྱུར་བ་ཕྲན་བུ་ཞིག་བྱུང་ཕྱིན་ཆད་ལ་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་

མཚོན་པས་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་དུས་ཚོད་ཤར་མཚམས་ལམ་འཕྲལ་ངོས་ལེན་བྱ་
རྒྱུ་རེད་མ་གཏོགས་དེ་ལ་ཀ་ཀོར་གང་ཡང་ཡོང་གི་མ་རེད།
ད་ལྟ་འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ ༡༤༠།༥༠ ཞིག་གིས་ངོས་ལེན་ཡོད་པ་ཡིན་ན་

ཡང་། སོ་སོའི་མིས་ངོས་ལེན་ཆ་འཇོག་མ་བྱས་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་མེད་པའི་གནས་

ཚུལ་བྱུང་བའི་ཉིན་མོ་དེར་ཆུ་ཚོད་ ༢༤ ནང་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་ལས་དེ་ལྟར་སྡོད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

264

ཐབས་མེད། དེས་ན་ད་ལྟ་ང་ཚོར་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གིས་ཁས་ལེན་བྱས་རུང་མ་
བྱས་རུང་། མདོ་དོན་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་བརྩི་བཀུར་དང་། རེ་བ་རྒྱག་སའི་

གཞི་ཞིག་ཆགས་ནས་བསྡད་ཡོད་སྟབས་དེ་ལ་བདག་སྤྲོད་བྱ་དགོས། ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ད་ལྟ་བརྗོད་པ་བཞིན་རང་བཙན་དང་། མི་རིགས་གཅིག་གི་དོན་དག་
ཡིན་པ་ལས། མི་སྒེར་རེ་ཟུང་གི་དོན་དག་མིན། མི་རིགས་གཅིག་གི་དོན་དག་ཡིན་

སྟབས་དེ་ལ་ང་ཚོ་གོང་བུའི་ནུས་པ་འདོན་རྒྱུ་ཟེར་བ་འདི་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ད་ལྟ་ང་ཚོར་སྟབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་མཆོད་རྟེན་མགོ་མཇུག་ལོག་ཀྱང་བང་
རིམ་སྐེད་པར་གནས། ཟེར་བ་ལྟར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྒེར་གྱི་མིང་ཐོག་ཡིན་ནང་

རེད། གང་ཞིག་ཡིན་རུང་མིན་རུང་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ཞེས་སྲིད་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་
དངོས་གསལ་དོད་པོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ལེན་མེད་ན་ཡང་། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེའི་སྒྲིག་འཛུགས་རེད་ཟེར་བ་སོགས་ཡོད་ལ་མེད་ལ་ཁྱད་མཚར་ཞིག་གི་ཐོག་
ནས་ང་ཚོ་སྒྲིག་འཛུགས་ཆགས་ཐུབ་པ་རེད། དེ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་
འདུགབོད་ནང་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཚོས་རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་བསྡད་དེ་འགྲིག་གི་འདུག ང་ཚོ་
སྐྱིད་ཐག་ཆོད་འདུག་ཟེར་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་པ་དང་། རང་བཙན་བྱུང་
ནའང་ཡག་པོ་རེད། གལ་ཏེ་རང་བཙན་མ་བྱུང་ཡང་ང་ཚོ་རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་སྐྱིད་ཐག་
ཆོད་འདུག་ཟེར་བའི་བསམ་ཚུལ་དེ་བརྒྱ་ཆ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྔའི་ནང་ལ་བྱུང་སོང་ན།
ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་དེ་དེའི་ཉིན་མོ་དེ་ནས་མཚམས་འཇོག་རྒྱུ་རེད། དེ་ལ་ང་ཚོ་
སྤམ་ཤོར་དགོས་པ་པ་དང་། ངོ་ཚ་དགོས་པ། ང་ཚོ་ཞུམ་དགོས་པ་གང་ཡང་མི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

265

འདུག མི་མང་གི་དོན་དག་རེད། མི་མང་ལ་དགོས་མཁོ་མེད་པ་དང་། མི་མང་ལ་

དགོས་མཁོ་མེད་སྟབས་བཞག་པ་རེད། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བར་དུ་སྒྲིག་འཛུགས་དེ་སྲ་
ཐག་ཐག་ཅིག་ཡོང་བ་དང་། དེ་ཚགས་ཚུད་པོ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ་ང་ཚོ་ཚང་མས་འབད་
བརྩོན་བྱེད་དགོས། དེ་ལ་བརྩི་བཀུར་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དེ་ལ་དགའ་ཞེན་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཤིན་

ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགཅ༽ སྒྲིག་འཛུགས་ལ་བརྩི་བཀུར་དང་། ལས་དོན་ལ་ལྷག་བསམ།
ཡང་། སྐབས་རེ་རེ་ཟུང་གི་འདོད་པ་ཁེངས་མ་ཁེངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡོང་གི་
རེད། འོན་ཀྱང་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྐབས་ང་ཚོ་ཚང་མས་ཡིད་གཟབ་བྱེད་
དགོས། སོ་སོའི་མིས་སོ་སོའི་སྒྲིག་འཛུགས་དེར་ཆ་མ་བཞག་པའི་གནས་ཚུལ་དང་
། ལྷག་པར་དུ་སྒྲིག་འཛུགས་དེའི་ཕོགས་ཟན་གྱི་ནང་ནས་སྒྲིག་འཛུགས་དེ་ལ་ཆ་མ་
བཞག་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན་ཁྱད་མཚར་པོ་དང་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཆགས་ཡོང་གི་རེད།
ང་ཚོས་སོ་སོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་དགའ་ཞེན་དང་། དོ་སྣང་། བརྩི་བཀུར་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་གནད་ཆེན་པོ་འདུག དེ་འདྲའི་སྒྲིག་འཛུགས་དེ་ང་ཚོས་རང་བཙན་སྒྲུབ་
རྒྱུའི་དོན་ལ་དགོས་མཁོ་ཡོད་སྟབས་སྒྲིག་འཛུགས་དེའི་ངོ་བོ་སྤུས་དག་པོ་དང་།
ཚད་ལོངས་པ་དགོས་ཀྱི་རེད།
ང་ཚོས་མ་འགྲུབ་པ་དེ་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། འགྲུབ་ཚོད་ཡོད་ས་དེར་ཐབས་ཤེས་སྒོ་ཀུན་ནས་བྱས་ཏེ་ཚགས་ཚུད་པོ་དང་། བརྩི་བཀུར་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་

ང་ཚོས་བཟོ་དགོས་པ་ལས། སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་མིང་ཙམ་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་
རྒྱུ་མཚན་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བརྩི་བཀུར་བྱེད་དགོས་ཞེས་བརྗོད་ན་ལྐུག་པའི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

266

སྐད་ཆ་རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོ་བོད་པ་མང་པོ་གཅིག་གིས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་བླ་མའི་

འདུ་ཤེས་དང་། དད་པའི་འདུ་ཤེས་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དགའ་ཞེན་དང་། བརྩི་
བཀུར་ཡོང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད། དེ་གཅིག་པུའི་ཐོག་ནས་འདང་མི་ཐུབ།
ཕྱི་ལོགས་ཀྱི་ངོས་ལེན་ཡོད་རུང་མེད་རུང་། ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་དེ་མཚན་
ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་བྱས་ཏེ། སྒྲིག་འཛུགས་དེ་ལ་བརྩི་བཀུར་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་དེ་དག་
ལ་དགོས་མཁོ་སྤྲོད་ཐུབ་པ་དང་། དེ་དག་ལ་འགོ་འདོན་འཚོ་སྐྱོང་བྱེད་ཐུབ་པའི་

ནུས་པ་ཞིག་འདོན་དགོས་པ་ལས། དེའི་ནུས་པ་འདོན་མ་ཐུབ་པར་བརྩི་བཀུར་
གྱིས་ཞེས་བརྗོད་ན་ལྐུག་པའི་སྐད་ཆ་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་
ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆ་ནས་ཚད་དང་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་བྱ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་
འདུགདེ་ཡོང་བ་ལ་གཙོ་ཆེ་ཤོས་ལྷག་བསམ་རེད། ཚང་མས་ཞུམ་པ་དང་། སྒྱིད་

ལུག་མ་བྱས་པར་འབད་བརྩོན་མུ་མཐུད་ནས་བྱེད་དགོས། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་ཚད་ཚད་བསྡུར་བསྡུར་སྒོ་ཀུན་ནས་
བྱེད་དགོས། ཚང་མས་སེམས་ལ་ཞོགས། བརྩི་བཀུར་འོས་པ་དང་། ཞེན་ཁོག་བྱེད་དགོས་པ་དེ་རྨོངས་དད་ཀྱི་སྐད་ཆ་མིན་པར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་རྒྱ་ཆེའི་མི་

མང་གི་འགོ་འདོན་འཚོ་སྐྱོང་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་ཇི་ལྟར་

བྱས་ཏེ་ཐུབ་པ་དང་། ཇི་ལྟར་བྱས་ཏེ་ཚགས་ཚུད་པ་ཞིག་ཡོང་དགོས་ཀྱི་འདུག ཇི་

ལྟར་བྱས་ཏེ་ང་ཚོ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་དགོས་མིན་སོགས་ལ་ང་ཚོས་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། དེའི་ཐོག་ལ་ཚང་མས་དོ་སྣང་བྱ་དགོས།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

267

གཞུང་དང་གཞུང་ཞེས་གཞན་ཞིག་ལ་མཛུབ་མོ་འཛུགས་ས་ཅང་མེད། ང་རང་
ཐེ་བས་དེ་རིང་འདིར་འཛོམས་པའི་ང་ཚོ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་ནུས་པ་དེར་གཞུང་
ཞེས་ཆགས་ཀྱི་མེད་དམ། དེས་ན་ང་ཚོས་ཕྱི་ལོགས་སུ་བསྡད་དེ་གཞུང་གི་འགྲིག་
གི་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པས་འགྲིག་གི་མི་འདུག ང་རང་ཚོ་འདིའི་ནང་ཚུད་བསྡད་
ཡོད། ངས་ཕྱི་ལོགས་སུ་བསྡད་དེ་བོད་གཞུང་གི་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ན་
མི་འགྲིགས། ང་རང་དེར་ཐེ་བསྡད་ཡོད།
དེ་བཞིན་དུ་ང་རང་ཆོས་བོད་གཞུང་ཚགས་ཚུད་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་བརྗོད་
པས་འགྲིག་གི་མི་འདུག གང་ཡིན་ཟེར་ན། ང་རང་ཚོ་དེའི་ནང་ཚུད་བསྡད་ཡོད། ང་
རང་ཚོ་སོ་སོ་སོ་སོར་འཁུར་ཞིག་བབས་བསྡད་པ་དེ་ཡར་ལངས་མར་ཐིགས་མེད་
པ་ཚགས་སུ་ཚུད་པ་བྱས། སོ་སོས་སེམས་འཁུར་བླངས། བསམ་བློ་བཏང་། བརྟག་དཔྱད་བྱས། གོ་བསྡུར་བྱས། བློ་གྲོས་བཏོན། དགེ་སྐྱོན་སྦྱང་བཤད་བྱས་ཏེ་གང་
ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག སྐྱོན་གང་ཞིག་སེལ་དགོས་ཀྱི་འདུག ལེགས་ཆ་གང་
ཞིག་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་འདུག ཆད་པ་གང་ཞིག་གསབ་དགོས་ཀྱི་འདུག ང་ཚོ་གོ་
བསྡུར་བྱས། བསམ་བློ་བཏང་། ཉམས་མྱོངས་གསོག་གིན་གསོག་གིན་བྱས་ཏེ་ཡར་
རྒྱས་གཏོང་དགོས། ང་ཚོ་ཚང་མར་འཁུར་འཁྲི་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

ཆ༽ འགོ་དམངས་ཀྱི་ཁུར་བབ་དང་། ལས་དོན་ཚགས་ཚུད།
སྤྱིར་བཏང་མི་མང་ཚང་མས་འཁུར་འཁྱེར་གྱི་ཡོད་ལ། ལྷག་པར་དུ་ཡང་ང་རང་
ཚོ་ལས་ཀྱི་སྣེ་མོར་གཏོགས་པ་ཚོར་འགན་འཁུར་འཁྲི་བསྡད་ཡོད། ཚགས་སུ་ཚུད་པ་དང་། ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་དང་མི་ཡོང་ཟེར་བ་དེ་ང་རང་ཚོས་ཧུར་ཐག་བྱས་ཏེ་ཐད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

268

ཀ་ཐད་ཀར་མི་མང་ལ་འགོ་འདོན་འཚོ་སྐྱོང་དང་། ལྟ་རྟོག་བྱེད་ཐུབ་པ་དགོས།
དངོས་ཡོད་ཀྱི་ནུས་པས་མ་འགྲུབ་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་ནུས་པས་མ་འགྲུབ་པ་དང་།

ལུང་པ་མེད་སྟབས་མི་ལ་མཐེ་བོང་བསྟན་ཏེ་སྐུ་མཁྱེན་ཞེས་བརྗོད་ནས་ངཚོའི་དོན་
དག་སྒྲུབ་དགོས་དུས་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་མ་འགྲུབ་པ་དེ་ལ་ང་ཚོ་འགྱོད་
པ་གང་ཡང་མི་འདུག དེར་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད། གལ་སྲིད་བསམ་
ཚུལ་བྱུང་ན་ཡང་། ལྡོག་ཏུ་མེད་པས་མ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད།
འགག་ལ་ཐུག་དུས་ལྡོག་ཏུ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བགྲང་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། དེ་ང་ཚོས་
ལྷོད་ཡང་ཕྱིན་ཤག དེ་ང་ཚོས་ཤེས་མ་བྱུང་། ང་ཚོས་སྤྱི་ས་བར་ས་བྱས་འདུག་

ཅེས། རྒྱུ་མཚན་བཤད་རྒྱུ་མ་བྱུང་ན་འདི་ལས་ངོ་ཚ་བ་དང་། འདི་ལས་ཐབས་

རྡུགས་པ་མེད།
དེར་བརྟེན་ང་ཚོའི་གཞུང་ཚགས་སུ་ཚུད་པ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ང་རང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ལ་ཡོད་པའི་མི་ཚང་མས་འཁུར་ཡག་པོ་བླངས། བསམ་བློ་ཡག་པོ་བཏང་། གང་
འདྲ་བྱས་ཏེ་ཚགས་ཚུད་པ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་ལྟ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཆགས་
འདུག ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ཚད་ལོན་པ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། ད་ཕན་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་ཕྱིན་པའི་རིང་ལ་གོང་བུའི་ནུས་པ་དེ་ཕལ་ཆེར་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་ཡག་ཏུ་
ཕྱིན་ཏེ་ཡག་ཐག་ཆོད་ཡོད། ད་དུང་ཇི་ཙམ་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ཚད་ལོངས་པའི་ཚོད་ཀྱིས་ནུས་པ་ཆེ་བ་དང་། སོ་སོའི་ཚོད་ཀྱིས་བརྩི་བཀུར་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད།
ཚད་དང་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཐོག་ནས་ནུས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱུང་ན་རོགས་རམ་ཚོགས་པ་དང་། རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་མཚོན་པའི་གཞུང་ཕན་ཚུན། སྲིད་དོན་ཡོངས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

269

གྲགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་མིན་རུང་། དོན་དུ་ཡང་སྙིང་བརྩི་བཀུར་
དང་། ཆ་འཇོག འབྲེལ་བ་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་དེ་ལས་ཀྱིས་ཡོང་གི་རེད།
ང་རང་ཚོས་ལས་ཀ་ཡག་པོ་བྱེད་མ་ཐུབ་ན། གྲོས་ཆོད་རྫིག་པོ་བཞག་པ་དང་། ཁྱབ་བསྒྲགས་དྲིལ་བསྒྲགས་གོ་ཚོད་བྱས་ན་ཡང་། སྟོང་པའི་ཚིག་སྐམ་པོ་ཡིན་པ་

ལས་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མེད། དེར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་ད་ལྟ་བར་དུ་ཧུར་ཐག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་རོགས་ཞེས་ངས་ཟེར་རྒྱུ་འདི་
ཡིན། ཁྱེད་རང་ཚོར་ཧུར་ཐག་བྱེད་རོགས་ཞེས་ངས་དངུལ་དང་རྔན་པ་སྤྲོད་རྒྱུ་ཡང་མེད་ལ། ངོས་ནས་སྐྱབས་འཇུག་རྗེས་འཛིན་གཞན་དག་བྱེད་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། ངས་སྐུ་མཁྱེན་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་རོགས་ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་ལས་གཞན་དག་གང་ཡང་བརྗོད་རྒྱུ་མེད། དེ་ངའི་དོན་དག་མིན༌ལ། ང་ཚོ་སུ་གཅིག་གི་དོན་དག་མ་རེད།
བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཁ་ཐབས་སྐྱོ་པོ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཐུག ང་ཚོ་མགོན་མེད་སྐྱབས་
མེད་དཔུང་མེད་འདི་ལྟར་ལ་གྱར། མི་གཞན་གྱི་ལུང་པའི་ནང་ལ་འ་འུབ་མ་འདུས་

པར་མ་འཇོན་ན་ཡང་འཇོན་མདོག མ་ཡོང་ན་ཡང་ཡོང་མདོག་བྱས་ཏེ་སྡོད་དགོས་
པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ལ་སླེབས་བསྡད་ཡོད་པས། ཚང་མས་འཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ཀྱི་

ཧུར་ཐག་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་རོགས་ཞེས་ངས་བརྗོད་རྒྱུ་འདི་ཡིན། ཤེས་སོང་ངམ།
དེ་རིང་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་རྩག་རྩིག་བཤད་
རྒྱུ་གཞན་དག་རྒྱ་ཆེ་བ་གང་ཡང་མི་འདུག ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་གོ་བསྡུར་བྱེད་སྒོ་
ཡག་ཐག་ཆོད་བྱུང་འདུག ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་མི་འདྲ་བར་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པའི་
སྐབས་ལ་ཚང་མས་འཛེམས་ཟོན་མེད་པར་སེམས་འཁུང་བླངས་ཏེ་སྐད་ཆ་བཤད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

270

ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་ཡག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད། ད་ལོ་ཡང་ཡག་ཐག་ཆོད་བྱུང་འདུག་པས་
དགའ་པོ་བྱུང་། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་ས་གནས་ཐག་ཉེ་འགྱངས་ལ་མ་བལྟོས་པར་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་སྟེ་འདིར་ཡོང༌བ་དང་། འགྲོ་སོང་གི་ཆ་ནས་ཡིན་ཀྱང་ཕྲ་ལ་ཕྲན་

བུ་འགྲོ་གི་ཡོད་ན་ཡང་། རྩ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡོད་ས་དེར་མཉམ་རུབ་བྱས་ཏེ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་འཕྲད་དེ་སྐད་ཆ་བཤད་པ་དང་། གནས་ཚུལ་སྦྱང་བཤད་
བྱེད་སྐབས་གང་ཅིའི་གནས་ཚུལ་གོ་རྟོགས་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་། མེ་ཏོག་ལ་ཆུ་བརྒྱབ་
པ་བཞིན་སེམས་རྙིད་པ་སངས། གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་གྲོས་ཆོད་བཞག་པ་ཚོ་ཡག་ཐག་
ཆོད་བྱུང་འདུག་པས་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན།

ཇ༽ ཞབས་རིམ་སྨིན་སྒྲུབ་དང་། སྒྲུབ་ལུགས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན།

དེ་ནས་ཞབས་རིམ་སྒྲུབ་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་མ་ཎི་དུང་ཕྱུར་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལོ་རེ་བཞིན་

དུ་གསོག་རྒྱུའི་སེམས་ཤུགས་བྱུང་འདུག དེ་ཡག་པོ་རེད། དགའ་པོ་བྱུང་། ཆོས་ཀྱི་
ནུས་པ་ཟེར་བ་དེ་ལམ་སེང་མཛུབ་མོ་བཙུགས་ཏེ་འདི་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཐུབ་པ་མི་

འདུག་སྟེ། རིམ་བཞིན་བརྟག་དཔྱད་བྱས་ན་ཆོས་ཀྱི་ནུས་པ་ཟེར་བ་ཡོད་ངེས་ཅན་
རེད། དེར་བརྟེན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་རང་ཚོས་འཇིག་རྟེན་ཀུན་དང་མཐུན་པའི་

ཐབས་ཤེས་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་མཆོག་གསུམ་ཐུགས་རྗེ་བསྐུལ་བ་དང་། ཚོགས་གསོག་སྒྲིབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡང་དགོས་མཁོ་ཡོད། དེ་ཡང་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ཆ་རྐྱེན་གཅིག་རེད།
སྔ་ལོ་ང་ཚོས་མ་ཎི་དུང་ཕྱུར་བརྒྱ་ཙམ་ཞིག་བསྒྲུབས་པ་དེས་ངེས་ཅན་གྱི་

ནུས་པ་ཐོན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག ད་དུང་ཡང་ཁྱེད་རང་ཚོས་བསྐྱར་དུ་སྒྲུབ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

271

ཀྱི་ཡིན་ཞེས་བསམ་ཚུལ་བྱུང་བ་དེར་དགའ་པོ་བྱུང་། ཡག་པོ་རེད། ཡིན་ཡང་ཁ་

སེང་ཚོགས་གཙོར་ཡང་སྐད་ཆ་བྱུང་། མ་ཎི་དང་ཞབས་བརྟན་སྒྲུབ་ཟེར་བ་དེ་དག་
དངོས་པོའི་བསྡུ་གསོག་བྱ་རྒྱུ་དང་མི་འདྲ་ཞིང་། དངུལ་བསྡུ་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་ན་ཕར་

ཕྱོགས་ནས་བཙན་པོ་དབང་ཡོད་བྱས་རེ་བླངས་པའམ། ཁྲལ་བསྡུས་ནས་ལེན་པ།
གང་ཞིག་ཡིན་ནའང་གང་ལྟར་དངུལ་བྱུང་ན་འགྲིགས་པ་རེད།
མ་ཎི་སྒྲུབ་རྒྱུར་ཆ་བཞག་ན་གྲངས་འབོར་ལོངས་པས་མི་ཕན་ཞིང་། སེམས་ཀྱི་

ནང་ནས་འདུན་པའི་སེམས་ཤུགས་ཤིག་ཡོད་དགོས། འདུན་པའི་ནུས་ཤུགས་མ་
བྱུང་ན་མ་ཎི་བགྲངས་པར་ཕན་ཡོན་ཡོང་དཀའ་བའི་ཁར་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་ཡོང་
སྲིད། ཆོས་ཀྱི་ནུས་པ་འདོན་པ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པོ་མེད་ན་ཡང་། དད་པ་དང་འདུན་པའི་ནུས་ཤུགས་བསྒྲིལ་བ་ཞིག་བྱུང་ན་དེ་ལ་དཔགས་པའི་ནུས་པ་ཞིག་ཐོན་
ཐུབ། དད་པ་དང་འདུན་པའི་ཤུགས་མ་བྱུང་ན་མ་ཎི་དུང་ཕྱུར་གྲངས་མེད་ཅིག་

བསགས་ན་ཡང་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད། དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཞབས་རིམ་

སྒྲུབ་རྒྱུ་ཟེར་བ་འདི་ཚོའི་གྲས་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་དད་པས་ཀུན་ནས་བསླངས། དེ་
ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འདུན་པས་ཤུགས་བརྒྱབ། ཏིང་ངེ་འཛིན་བྱུང་ན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་མཐའ་མ་མ་བྱུང་ཡང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་འདུན་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མ་བྱུང་ན་

མ་འགྲིགས་པར་བརྟེན། ཁྲལ་བསྐུལ་བ་ལྟ་བུར་མི་མང་པོ་ཞིག་བསྡུ་འཛོམས་བྱེད་དུ་
བཅུག་སྟེ་དུས་བཀག་བཟོས། དེའི་ཐོག་ནས་མ་ཎི་གང་འགྲོ་ཁྲལ་བསྐུལ་ནས་
བསགས་ཏེ་བསྒྲུབས་ཐོའི་ནང་བཀོད་ན་དགོས་པ་དེ་ཙམ་མེད། དེ་ནི་རྒྱ་གར་གཞུང་
གིས་སྐྱེ་སྒོ་བཀག་པའི་ལས་ཀ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཀྱི་རེད། མཐོ་རིམ་གྱི་ཐོག་ནས་འཕྲལ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

272

ཕུགས་རྒྱང་གསུམ་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་བཟོས་པ་ཞིག་དང་། དངོས་གནས་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་ཡང་རང་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་རྩིས་ཡིན་

པ་དེ་དངོས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར་བའི་སྐབས་ལ་མི་ཡོད་ཚད་ར་ལུག་འདེད་པ་ལྟ་བུར་
དེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་སྐད་ཆ་འདུགདེ་བཞིན་མ་ཎི་སྒྲུབ་རྒྱུ་དང་། ཞབས་བརྟན་སྒྲུབ་རྒྱུ་དེ་རིགས་ད་ལྟ་བརྗོད་པ་
བཞིན་དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། མ་ཎི་བགྲང་བར་མ་ཡོང་ན་མི་
འགྲིགས་ཅེས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡོང་དགོས་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ན་མི་འགྲིགས་ལ། མིའི་

མཐོང་སྣང་ལ་མི་མཛེས་པ་དང་། དོན་ལ་དད་པ་དང་འདུན་པ་གཅིག་བསྒྲིལ་ཡོང་རྒྱུའི་ཚབ་ལ་ཅ་མ་སིང་བསམ་གྱིན་བསམ་གྱིན་ལ་བགྲང་དགོས་བྱུང་ན་དགོས་པ་
གཏན་ནས་མ་ཚང་བ་དང་། སྙིང་པོ་གཏན་ནས་མ་བྱུང་བ་རེད། དེས་ན་དད་པ་དང་འདུན་པ་རྩེ་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་བགྲང་ཐུབ་མཁན་ཚོས་རང་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དགའ་
ཞིང་སྤྲོ་བཞིན་དུ་བགྲང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། དེ་ལྟར་མེད་མཁན་ཚོར་མཐོང་ཆུང་
དང་ཟུར་ཟ་བྱེད་མི་དགོས་ལ། ཁྱད་གསོད་ཀྱང་བྱེད་མི་དགོས། སོ་སོའི་དད་པ་རང་

མོས་རེད། སོ་སོའི་བསམ་བློ་རང་མོས་ཡིན་པས་འགྲིགས་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ཁྱེད་རང་ཚོས་བསྐུལ་མཁས་པོ་བྱེད་དགོས་པ་ལས། ལྷག་བསམ་ཡིན་ཁུལ་གྱིས་དོན་ལ་
ཕན་མེད་གནོད་འགྱུར་བྱུང་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་མ་རེད།

ཉ༽ ནང་ཆོས་བྱེད་སྟངས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ།

དེ་ནས་འཕྲོས་ཏེ་ཆོས་བྱེད་སྟངས་སྐོར་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ནང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཨང་ཀི་དང་པོ་ཞིག་གསུངས་ཡོད། དེའི་སྙིང་དོན་ཁ་སང་དང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

273

ཁ་ཉིན་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་ལྟར། མི་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡག་པོ་གྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་ཞིག་

དང་། གལ་སྲིད་མི་ལ་ཕན་ཐོགས་བྱེད་མ་ཐུབ་ཀྱང་མི་ལ་གནོད་པ་མ་བྱེད་ཟེར་བ་དེ་
ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་ཧ་ཅང་རླབས་ཆེན་ཞིག་རེད་འདུག ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ནང་ལ་དེང་
སྐབས་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐྱོན་འདོགས་མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད། སྔ་ལོ་ངོས་རང་ལ་
དྭགས་ལ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཞིག་མཐོང་བྱུང་། ལ་དྭགས་པ་དེང་
དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཡོད་མཁན་ཚོའི་ལྟ་སྟངས་དང་། ད་ལྟ་ལ་དྭགས་ལུང་པའི་ནང་ལ་
ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཁྱབ་གདལ་ཡོད་པ་དེའི་སྒྲིག་འཛུགས་འགྲོ་སྟངས་
དབར་མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་ཞིང་། ད་ལྟའི་ལ་དྭགས་ཀྱི་གཞོན་ནུ་དེ་དག་ཆོས་ལ་དད་
པ་དང་། དགའ་མོས་དང་གུས་བརྩི་ཡོད་ན་ཡང་། དེ་ལྟར་ཡོད་བཞིན་དུ་སོ་སོ་དགའ་པོ་ཡོད་ས་དེ་དེ་ལས་ཡག་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པ་དང་། སོ་སོ་དགའ་གུས་བྱེད་ས་
དེ་ཨ་ཁ་དེ་ལྟར་མིན་པ་ཞིག་བྱུང་ན། འདིའི་སྐྱོན་དེ་གང་དྲག་བསམ་པ། ཞེན་ཤ་ཚའི་
ཐོག་ནས་མ་བཟོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་སོང་།
འདི་ནི་ལ་དྭགས་གཅིག་པུའི་གནས་ཚུལ་མ་རེད། ང་ཚོ་བོད་ལ་ཡོད་པའི་ལམ་

དང་ལུགས་སྲོལ་དེ་ལ་དྭགས་པར་བསླབས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ལ་དྭགས་ཁོང་
རང་ཚོས་བཟོས་པ་ཞིག་མིན། འདིས་གང་ཞིག་ཤེས་པ་དང་། གང་གི་གོ་བ་ཆགས་

ཐུབ་ཀྱི་འདུག་གམ་ཟེར་ན། དངོས་གནས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་ལ་སྤྱི་

ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་ལུགས་སྲོལ་རྙིང་པ་འདྲེས་ཏེ་བོད་ནང་དུ་བླ་མ་བླ་ཆེན་ཚོ་དང་།
དཔོན་པོ་ཚོའི་དབར་དུས་རབས་གཅིག་ནང་འཛམ་གླིང་ཀུན་ལ་བྱུང་བ་བཞིན་བླ་

ཆེན་དང་མི་ཆེན་གྱི་དབར་ལ་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཆགས། བླ་ཆེན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་མི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

274

ཆེན་གྱིས་བྱས། མི་ཆེན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་བླ་ཆེན་གྱིས་བྱས། དོན་དུ་ཡང་སྙིང་བབས་
ས་དེ་མི་ཚེ་གཅིག་གི་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་གྱི་ཐོག་ལ་བབས་བསྡད་པའི་གནས་

ཚུལ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། དེ་ནི་ཆོས་དང་རྒྱབ་འགལ་ཡིན་པ་ལས་ཆོས་དང་མཐུན་
པ་མིན།

འོན་ཀྱང་ཆོས་འབག་ལ་གྱོན། དོན་དག་བབས་ས་དེ་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་གྱི་ཁེ་ཕན་གྱི་དོན་ལ་བབས་པ་གཅིག་ལ། མིང་དེ་ཆོས་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་རེད། དེ་ལ་
ན་ཚ་ངོས་ཟིན་ཏེ་སྐད་ཆ་ཤོད་སྐབས་ཁོ་ལ་ཆོས་དད་མི་འདུག ཁོ་ལོག་ལྟ་མཁན་
རེད་ཅེས་འབུར་འཇོམས་གཏོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཅི་མཛད་ལེགས་མཐོང་དང་། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་རེད་ཅེས་དྲི་ངན་ས་གཡོག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་འདི་དག་ངས་

བྱས་ན་དེ་སྔ་བོད་ལའང་ཤིན་ཏུ་ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་འདུག་བསམ་གྱི་འདུག སྔོན་མ་
ནས་ངས་སྐྱོན་དེ་མཐོང་གི་ཡོད་ལ། ད་རེས་ལ་དྭགས་སུ་སླེབས་ནས་གནས་ཚུལ་དེར་ད་དུང་ངེས་པ་རྙེད་སྐྱོར་བརྒྱབ་སོང་། དེར་བརྟེན་ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་སྡོད་
མཁན་ལུས་ལ་གྲྭ་ཆས་གྱོན་པའི་ཆོས་པ་ཚོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཇི་ལྟར་
བསྟན་པའི་ལམ་དེའི་ཕྱོགས་ལ་གང་ཐུབ་ཀྱིས་འགྲོ་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། ཕྱི་ནང་

མཚུངས་པའི་ཆོས་བྱེད་རྒྱུ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་བྱུང་ན་ནང་པ་སངས་རྒྱས་
པའི་ཆོས་ལ་ཞག་རྩི་དངོས་གནས་ཡོད་ངེས་ཡིན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་

རང་རང་སོ་སོས་དད་པ་མ་བཞག་ནའང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་གུས་བཀུར་སྐྱེ་བའི་གཞི་ཞིག་ཏན་ཏན་ཡོད། གསེར་ལ་ལྷད་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་དེ་
གཞན་དག་ཞིག་ནས་འདྲེས་ཏེ་ལྷག་བསྡད་པ་དེར་མཛུབ་མོ་འཛུགས་སྐབས་ནང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

275

པའི་ཆོས་བྱེད་པ་ཚོས་ནོར་གྱི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་རེད།

ཏ༽ འཚོ་གོས་ཀྱི་ཧེ་བག་དང་། དགོན་སྡེའི་རྒྱས་སྤྲོས།

མའེ་སོར་གཞིས་ཆགས་ནང་ངས་སྔོན་མ་ནས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་། ང་ཚོ་བོད་ནས་
མིའི་ལུང་པར་གྱར་སྐབས་ཚང་མར་ལྟོ་ཕོར་གཅིག་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཚམས་ཤིག་

རེད། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་མིའི་ལུང་པར་སླེབས་དུས་སོ་སོའི་བསོད་ནམས་ཆེ་ཆུང༌དང་།
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ལས་ཀ་ཐབས་ཤེས་ཤེས་ཟབ་ལོས་ལྟ་བུའི་ཐོག་ནས་འཚོ་གོས་
ཐོག་ལ་ཧེ་བག་ཕྲན་བུ་འགྲོ་གི་ཡོད། ཐོག་མར་ས་སྐལ་གཅིག་པ་ཐོབ་ན་ཡང་རིམ་
པས་རིམ་པས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ནུས་པ་ཡོད་པ་དང་། ཧམ་པ་ཚ་བ་དང་། མགོ་བདེ་དྲན་འཕྲུལ་ཚ་བ་དེ་དག་གིས་ས་ཆ་བོགས་མར་ལེན་པ་ལྟ་བུ་གང་འཚམ་ནས་འདས་
པོའི་ས་ཆ་ཁ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ། དེ་དང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་ནང་ལ་

ས་ཆ་འཁོས་མ་སྙོམས་པ་ལྟ་བུ། དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནོད་བཙིར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡོང་
སྲིད། ད་ལྟ་བྲེལ་བ་མི་འདུག་ཀྱང་མ་འོངས་པར་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ལོ་
གཅིག་བཤད་རྒྱུ་བྱུང་། དེའི་གནས་ཚུལ་དེ་དེང་སྐབས་གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་ནང་

ལ་ཡོང་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་པ་འདུག དེ་དག་ལ་ངེས་པར་དུ་གཟབ་
གཟབ་བྱེད་དགོས།
ལྷག་པར་གཞིས་ཆགས་ཆེ་ཁག་གི་ནང་ལ་དགོན་པ་ཆེན་པོ་རྒྱག་རྒྱུ་དང་།
དགོན་པ་ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས་དང་བསྟོད་བྱ་རྒྱུ་དང་། གདན་ས་ཚོར་ངས་དགོན་པ་
བརྒྱབ་ན་ཡག་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་དང་བསྟོད་བྱ་རྒྱུ་མི་འདུག་ཅེས་སྔོན་མ་ནས་བརྗོད་
རྒྱུ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་སོ་སོའི་དད་པ་དང་། ཞེན་ཁོག་གི་ཐོག་ནས་འདི་ཕྱིའི་བསོད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

276

ནམས་གསོག་པའི་གཞི་རེད་བསམ་པ་ཡིན་གྱི་རེད། འོན་ཀྱང་གང་ལྟར་དང་བསྟོད་
ག་ལ་གང་འཚམ་ཡོང་གི་ཡོད། བླ་བྲང་ཡང་ཁ་ཤས་བརྒྱབ་ཡོད། ཉེ་ཆར་རང་ཀ་ན་ཀྲ་ནས་ཡོང་བའི་རོགས་རམ་ཚོགས་མི་ཞིག་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་། མོན་གྷོར་སྤོ་བོ་རྨོ་
བོ་དེ་དག་དཀའ་ལས་ཁག་པོའི་སྒང་ལ་བསྡད་ཡོད། ཁོང་ཚོར་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་
འདུག་ཅེས་བརྗོད་སར་སླེབས་དུས་གཞིས་ཆགས་དེའི་ནང་ལ་ཁང་པ་ཆེན་པོ་དེ་
འདྲ་འདུག དེ་དག་དངུལ་ཡོད་ནས་ཁང་པ་བརྒྱབ་པ་ལས་དངུལ་མེད་པར་བརྒྱབ་མེད། ཁོ་རང་ཚོས་གནས་ཚུལ་ཤེས་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་། ཞལ་འདེབས་བསྡུ་སའི་མི་ལ་

བརྗོད་པར་འགྲོ་སྐབས་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་འདུག ངོ་ཚ་པོ་འདུག་ཅེས་ཟེར་གྱི་འདུག་
པས་ཁག་མི་འདུག དངོས་གནས་རེད་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་ལས་གཞན་དག་བཤད་རྒྱུ་མི་
འདུགདེ་དང་དེ་བཞིན་གྱི་དགོན་པ་གྲྭ་ཚང་དང་། བླ་བྲང་ཁག་དེ་དག་བཤུ་གཞོག་
གཏོང་མཁན་དང་། དེའི་ནང་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དེ་དག་བཤུ་གཞོག་མྱོང་
མཁན་ལྟ་བུ་ཆགས་ན་ཡག་པོ་གཏན་ནས་མི་འདུག ཆོས་བྱེད་མཁན་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཏན་ཏན་བྱེད་མ་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་མི་འདུག དེ་སྐོར་བརྗོད་རྒྱུ་ང་ལ་བབས་འོས་འདུགང་རང་བླ་མ་རེད། ལོག་སྤྱོད་པ་སྡུག་ཤོས་དེ་ང་ཆགས་བསྡད་ཡོད། མངའ་བདག་གི་གཙོ་བོ་དང་། ཆོས་གོས་གྱོན་པའི་སྤྱང་ཀི། མི་གསོད་ཀྱི་ལག་དམར་བ། ལོག་
གཡེམ་བྱེད་མཁན་གྱི་སྡུག་ཤོས་ང་རེད་ཅེས་རྒྱ་མིས་ཤོད་མུས་རེད། ངས་བརྗོད་
རྒྱུ་དེ་འོས་པོ་འདུགདེར་བརྟེན་ང་ཚོ་ཆོས་པ་ཚོས་གཞུང་དང་མཐུན་པ་བྱེད་དགོས་ལ། དགོན་པ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

277

རྒྱག་སྟངས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་ཡོད། ལ་དྭགས་ལ་ཡང་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་
། འདུལ་བའི་ནང་དུ་དྲི་གཙང་ཁང་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་གནས་མལ། ཀུན་དགའ་ར་བ་

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལས། དགོན་པའི་ཐོག་ཁར་བླ་བྲང་བརྒྱབ་པ་དང་། བར་ཐོག་ལ་ཕྱག་མཛོད་ཁང་བརྒྱབ་ཅེས་དཔེ་ཆའི་ནང་གསུངས་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་
རྒྱུ་བྱུང་། ཁྱེད་རང་ཚོས་འདུལ་བའི་དཔེ་ཆ་ཤེས་ཀྱི་རེད། དེ་ལྟར་མི་འདུག་གམ། ང་

ཚོས་གང་འདྲ་རྒྱག་གི་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ན། དགོན་པའི་སྟེང་ཐོག་ཏུ་བླ་བྲང་གཅིག་

དང་། དེང་སྐབས་ལག་པ་འཕྱིས་སར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམ་ཆུང་ཞེས་ཐོག་
ཁ་དེར་བརྒྱབ། དེ་ནས་ཁབ་ཤུལ་སྙུང་འཛུད་ལྟར་དེ་ལ་དེར་བརྟེན་ཞིག་ཆགས་ཡོང་
གི་འདུག སྟེང་དུ་བླ་བྲང་དང་། བར་དུ་ཕྱག་མཛོད་ཁང་སོགས་ཡོང་སྟངས་དེ་ལྟར་རེད།
གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་མཐའ་མ་བབས་ས་དེ་དགོན་པ་གྲྭ་ཚང་ཟེར་བ་དེ་སྤྱི་ཚོགས་
དེའི་ནང་གི་དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འདུ་འགོད་བྱེད་ས་ལྟ་བུ་ཞིག་དང་། མ་རྩ་

ཐབས་ལེན་བྱས་ཏེ་གང་ལྟར་མི་ཚེ་གཅིག་གི་དོན་ལ་ལྟོ་གོས་སྒྲུབ་སའི་བསྟི་གནས་

ཤིག་ཆགས་ཡོང་ན་ཧ་ཅང་ནོར་འཁྲུལ་རེད། དེ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་གམ། དེས་ན་ང་ཚོ་
ཆོས་བྱེད་མཁན་ཚོས་དེ་དག་ལ་དོ་སྣང་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཡག་པོ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། ད་ལྟ་མ་ཎི་ནས་འཕྲོས་ཏེ་ཞུས་པ་རེད།

ཐ༽ ༸རྒྱལ་དབང་གི་ཕྱག་རོགས་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་གཞོན་པ།
དེ་ནས་གཏམ་གསར་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ད་རེས་དུས་ཚོད་ལྷོད་ལྷོད་དེ་ཙམ་མེད་
པ་ལས། གོ་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུ་གཅིག་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བཀའ་ཤག་དབར་མི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

278

གཅིག་ཟེར་བ་དེ་ཡ་མཚན་པོའི་སྐད་ཆ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་སྐད་ཆ་དེ་མ་
བཤད་རང་བཤད་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་མི་གཅིག་

དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་གཞོན་པ་ཞེས་བརྗོད་ཤེས་ཀྱི་མི་

འདུག ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཟེར་བ་དེ་མི་གཅིག་གི་མིང་ཡིན་སྟབས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་གཞོན་པ་
ཞེས་བརྗོད་ན། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཟེར་བ་དེ་གོ་སའི་མིང་ཆགས་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུགདེས་འགྲིག་གི་མི་འདུག མི་དེ་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་གཙོས་པའི་ཕྱི་མི་ཐུག་འཕྲད་བྱ་

རྒྱུ་དང་། བཀའ་ཤག་ལས་ཕྲན་བུ་མཐོ་བའི་མི་གཅིག་གི་མིང་བཏོན་ཏེ་ལས་ཀ་བྱེད་
མཁན། ང་མ་སླེབས་སར་གདོང་ལེན་བྱེད་མཁན་ཡིན་པའི་སྐད་ཆ་རེད།
དེར་སྲིད་བློན་ཞེས་བརྗོད་ན་ནི་ང་ཚོར་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་མི་དེ་འདྲ་བཙུགས་
ཆོག་གི་མ་རེད་ཅེས་ལམ་སེང་བཤད་ཆོག་ཆོག་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག དེ་མིན་མིང་འོས་

པ་མ་རྙེད་པར་བརྟེན་དེའི་དབར་མི་ཞིག་ཅེས་མ་ལབ་རང་ལབ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ཡང་
དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་ནི་མ་གཞི་ལོ་གཅིག་སྔོན་ནས་དེ་འདྲའི་བསམ་བློ་ཕྲན་བུ་འཁོར་
ཡོང་གི་འདུག ངའི་གནས་སྟངས་དེ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བླ་མ་དང་། ཆོས་པ་རེད།
ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་༸གོང་ས་ལྔ་པ་
ནས་བཟུང་སྟེ་དེང་སང་བར་བོད་ཀྱི་སྲིད་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་ཆགས། དེང་སྐབས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ནང་ལ་ཕྲན་བུ་སྤྱི་མོས་ཆེ་བ་དང་། ཡིད་

ཆེས་ཆེ་ས་ལྟ་བུ་ཕལ་ཆེར་ངའི་ཐོག་ལ་ཡོང་གི་ཡོད་སྟབས། ངས་མ་འཇོན་ན་ཡང་
འཇོན་མདོག་བྱས་ཏེ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
ཡིན་ན་ཡང་གཞི་རྩའི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ལ་ངས་ཆབ་སྲིད་སློབ་སྦྱོང་བྱས་མེད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

279

པ་དང་། གཞན་དག་ཕར་བཞག་སྤྱིར་བཏང་གནས་ཚུལ་ཡང་ཤེས་ཀྱི་མེད། མདོར་
ན་རྩིས་ཤིག་རྒྱག་དགོས་བྱུང་ན་ཡང་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད། ནང་དོན་རིག་པར་སྦྱངས་ཏེ་
དཔེ་ཆ་ཕྲན་བུ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཁུངས་འཁྱོལ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་རེད། བསོད་
ནམས་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ཤེས་ཀྱི་འདུག ཁ་ཐབས་མེད་པའང་ཤེས་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲ་
ཞིག་ཆགས་ཡོང་དུས་ངས་ཕྱིར་འཐེན་བརྒྱབ་པ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་སོ་སོ་སོ་སོས་
ཚོད་ཐིག་རྒྱུ་ཡིན་པར་བརྟེན། རོགས་པ་མི་དྲག་པ་ཞིག་བྱུང་རོགས་བྱས་ན་ཡག་པོ་
རེད་བསམ་པ་ལོ་གཅིག་ནས་དྲན་བྱུང་། མི་དྲག་པ་ཞིག་བྱུང་རོགས་བྱས་ན་ཕྱོགས་
གཅིག་ནས་ང་ལ་སྒེར་དོན་ཕྲན་བུ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད།
གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། ངས་མཚམས་བསྙེན་སྒྲུབ་ལ་སྡོད་རྒྱུ། དཔེར་ན། ལོ་
གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་ཟེར་བ་ཆོས་པའི་འགྲོ་སྟངས་ཤིག་ཡོད། ལྷག་དོན་སྔགས་
ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་ཚེ་དང་སྒྲུབ་པ་མཉམ་པ་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་མཐའ་མ་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ནའང་ལོ་ཁ་ཤས་ཕྱིན་མཚམས་ནས་མཚམས་བཅད་དེ་སྡོད་རྒྱུའི་ལུགས་སྲོལ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། སྐུ་གོང་མ་ཡང་
འཇིགས་བྱེད་བསྙེན་ཆེན་ཐོག་མར་འགོ་གཅིག་བཙུགས་པ་དེ་ལ་བར་ཆད་བྱུང་། ཡང་བསྐྱར་གནང་སྟེ་སྐུ་མདུན་སྐུ་སྒེར་རང་ལ་ཕན། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལའང་
ཕན་པ་བྱུང་བ་རེད།
དེ་ལྟར་ཡིན་སྟབས་ང་རང་ཡང་འདས་པའི་ལོ་བཅུ་དྲུག་བཅུ་བདུན་ཞིག་ཕྱིན་

པ་དེའི་ནང་སྐབས་ཤིག་ལ་ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་ཞིག་ངས་བཏང་ཡོད་ན་ད་
གཟོད་ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་དེ་ཡང་གྲུབ། སྤྱི་པའི་དོན་ལ་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

280

འཐུས་མ་ཤོར་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་མུར་ལུས་པ་རེད། ད་དུང་མ་འོངས་པར་ལོ་བཞི་ལྔ་དང་། ལྔ་དྲུག་ཅིག་དེ་མུར་འགོར་ན་བསྙེན་པ་གཏོང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་
ཤིག་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པ་སེམས་ཀྱི་ཟུར་ལ་དྲན་བྱུང་། དེར་བརྟེན་ང་ལ་རོགས་པ་
ཞིག་བྱུང་ན་བཀའ་ཤག་ལས་ཕྲན་བུ་མིང་མཐོ་བ་ཞིག་བཏགས་ཏེ་མི་ཐུག་འཕྲད་བྱ་

རྒྱུ་དང་། ང་མ་སླེབས་ས་དང་། ང་ལ་དུས་ཚོད་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་ལ་འཁུར་རྐང་ལེན་བྱ་རྒྱུ་བྱུང་ན་ང་སྒེར་གྱི་ཆ་ནས་བསྙེན་པ་འདྲ་གཏོང་ཐུབ་པ་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་
པའི་རེ་བ་གཅིག་ཁ་ཡོང་གི་འདུག གཙོ་ཆེ་ཤོས་ད་ལྟ་བརྗོད་པ་བཞིན། ང་རང་ཚོས་
རོགས་པ་མི་དྲག་པ་ཞིག་བྱུང་ན། གང་ཅིར་གོ་གོ་བསྡུར་བསྡུར་དང་། གཡས་
གཞོགས་གཡོན་འདེགས་བྱེད་མཁན། དཔུང་པ་གཡས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུ་ན་ཡག་པོ་
རེད། མི་གཅིག་གིས་གང་ཡོང་བྱེད་ཁུལ་ཡང་། རོགས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཕན་ཐོགས་
མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་པ་མ་ལན་མ་འགྱོད་པའི་བསམ་ཚུལ་འདི་ཡིན།

ཡང་ད་ལྟ་བཀའ་ཤག་ནང་ངོ་ཡོད་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོ་དང་། དེ་མཚུངས་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གཞན་དག་ཚོས་འཁུར་མ་བླངས་པ་དང་། དེ་དག་གིས་མ་

འགྲིགས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་ཐོག་ནས་ངས་མི་གསར་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་
བརྗོད་པ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མིན། ཡང་ངས་བྱེད་འདོད་མེད་པ་དང་། ཕྱིར་འཐེན་རྒྱག་
པའི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་མི་འཛུགས་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པའང་རྩ་བ་ཉིད་
ནས་མིན། ངའི་ནུས་པ་ད་ལྟ་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་ཆ་ཚང་འདོན་གྱི་རེད། བཀའ་ཤག་
ནང་ད་ལྟ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོས་ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་ནང་བཞིན་ཧུར་ཐག་ཡོད་མུས་
ཐོག་ལ་ད་དུང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་གཅིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མི་ཡོང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

281

ངམ་སྙམ་པ་ངའི་བསམ་ཚུལ་དེ་རེད།
ཡང་གཉིས་ནས་ང་ཚོའི་མང་གཙོ་འདི་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་དང་། ཁ་ཞེ་གཉིས་

མེད་ཀྱི་མང་གཙོ་ཡིན་པ་ལས་ཁ་ནས་མང་གཙོ་དང་། དོན་ལ་མི་གཅིག་དབང་

འཛིན་བྱེད་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང་། དབང་ཆ་བློས་མ་ཐོངས་པ་ལྟ་བུ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མིན།
དགའ་བཞིན་སྤྲོ་བཞིན་དུ་འཇོག་རྒྱུ་ལས་གང་ཡང་མེད། ཡིན་ན་ཡང་རྩ་བ་ཡོང་
སྟངས་དེ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་ཧ་ལམ་མི་ཚེ་གཅིག་འོས་འདེམས་སམ། འགོ་
ཁྲིད་བྱེད་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། དེ་འོག་རྐང་ལེན་བྱེད་
མཁན་བཀའ་བློན་དེ་དག་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ཐད་ཀར་བསྐོས་ཡོང་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་རྩ་བ་ཐུགས་ས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེ་ནས་
དབང་བསྒྱུར་མཁན་ནམ། དབང་ཆ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་སྒྲིག་འཛུགས་གཙོ་བོ་དེ་བཀའ་ཤག་རེད། བཀའ་བློན་ཚོ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ཐད་ཀར་བསྐོས་པ་ལས་མི་

མང་གིས་འོས་བསྡུ་བྱས་པ་མིན་སྟབས། སྤྱི་འཐུས་དེ་དག་མི་མང་གིས་འོས་བསྡུ་
བྱས་པ་ཡིན་ན་ཡང་། དེ་ལག་པ་འཕྱི་ས་ལྟ་བུར་མཐོང་སྲིད་ཀྱི་རེད།
ཡང་ང་ཚོས་མིའི་མཐོང་སྣང་རྐྱང་རྐྱང་ལ་བརྩིས་ནས་ང་རང་ཚོའི་དངོས་ཡོད་
གནས་ཚུལ་ལ་རན་དང་མ་རན་མ་བལྟས་པར། སྡིག་པ་མིག་བཙུམས་བྱས་ནའང་
དགོས་པ་མེད་པ་ལྟར། ད་ལྟ་བར་དུ་བྱས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་གཅིག་

གོ་གཉིས་ཆོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་འདྲ་ཆགས་པོ་ཞིག་ཆགས་ན་ཡག་པོ་རེད་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག གལ་སྲིད་ངའི་རོགས་པ་མི་གཅིག་བསྐོ་རྒྱུ་བྱས་པ་ཡིན་ན། ༸རྒྱལ་བ་
རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་པ་ཐོན་ཏེ་རྐང་འགན་འཁུར་མཁན་དེ་གཅིག་བྱས་ན་འོས་བསྡུ་མང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

282

ཉུང་གི་ཐོག་ནས་ཡང་ཡོང་མཁན་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན་འདྲ་ཆགས་པོ་ཞིག་མི་ཡོང་

ངམ་སྙམ་པ་དེ་འདྲའི་བསམ་བློ་འཁོར་བྱུང་། ཡང་འོས་བསྡུ་བྱེད་པ་ལའང་བྱེད་
སྟངས་ག་འདྲ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ཐབས་ཤེས་འདྲ་མི་འདྲ་བྱ་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད། རྩ་
བའི་མི་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་པའི་བསམ་ཚུལ་འདི་བྱུང་བ་

རེད།
དེ་ནས་བཀའ་ཤག་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ད་ལྟ་ཡོད་པ་འདི་སྤྱི་འཐུས་ནང་ནས་

དང་། དེ་བཞིན་གཡས་གཡོན་ཕྱོགས་གཞན་དག་དང་། ལས་བྱེད་པའི་ནང་ནས་

སོགས་གང་ནས་ཡིན་ནའང་། གང་ལྟར་མ་ཤེས་པ་དང་། འབྲེལ་བ་མ་བྱུང་བ་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་མངོན་ཤེས་མེད་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་མི་ངོ་རེ་མི་རེའི་

ལོ་རྒྱུས་མིག་ཁ་ཕྱེ་བ་བཞིན་དེབ་བཀོད་མེད་པར་བརྟེན་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག་ལ། ལུས་

པ་དེ་འདྲ་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་མིན་ང་ཚོས་ཤེས་ཚོད་རིག་ཚོད་ཀྱི་ནང་ནས་
ཕྲན་བུ་སྤྱི་མོས་ཡོད་པ། ཕྲན་བུ་ལས་ཀ་བྱེད་ཐུབ་པ། ལྷག་བསམ་བརྟན་པོ་ཡོད་
མཁན། འདི་ཡག་པོ་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་པ་དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་བརྟག་དཔྱད་འདྲ་བྱས།

དངོས་སུ་མཐོང་བའི་གནས་ཚུལ་འདྲ་ཉན། གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས། ཡང་དངོས་སུ་
མ་མཐོང་བའི་ལས་དང་སྐལ་བ་ཡོད་མེད་མོ་འདྲ་བརྒྱབ། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ད་ལྟ་
བར་དུ་གཏན་འཁེལ་སྟངས་དེ་འདྲ་རེད།
ཡིན་ན་ཡང་། ད་དུང་དེ་ལས་ཡག་ཏུ་གཏོང་བའི་ཐབས་ཤེས་དང་། དེ་ལས་ཚགས་ཚུད་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་འདུག ང་ཚོས་འཆར་ཅན་
ལ་ཆོག་ཤེས་དང་། འགྲིགས་རུང་མ་འགྲིགས་རུང་དེ་ལ་ཐོད་པ་གཏུགས་ནས་མ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

283

བསྡད་པར་གང་ཅིར་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་ཆོག་པ་དང་། གཏོང་འོས་པ་རེད། དེར་
བརྟེན་བཀའ་བློན་བསྐོ་གཞག་བྱེད་ཕྱོགས་དེ་རིགས་ཀྱང་གསར་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་རྒྱུ་མི་

འདུག་གམ། ཡང་བཀའ་བློན་གྱི་དུས་ཡུན་ལའང་ཐབས་ཤེས་གསར་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་རྒྱུ་མི་འདུག་གམ་ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་། གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་གཞི་རྩ་ནི་ཚགས་སུ་ཚུད་པ་དང་གྲ་འགྲིགས་པ། མ་
ལན་མ་འགྱོད་པ་བྱུང་ན་བསམས་ཏེ་བར་ལམ་ཞིག་ནས་བཀའ་ཤག་ལ་ངོས་རང་
བསམ་བློ་དེ་ལྟར་འཁོར་ཡོང་གི་འདུག མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངས་མིའི་དམིགས་སྒོ་བྱས་
ཏེ་བཤད་པ་མིན། ཡང་ཁ་ཤས་ཀྱི་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ལ་ནང་དོན་རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་རོགས་པར་བསྐོ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་རེད་བསམ་པ་ཡོང་སྲིད་
མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་འདྲ་ནི་མིན། དེ་དང་དེ་འདྲ་བ་ངས་མགོ་འདྲེན་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ་མི་

དེ་འདྲ་ཞིག་ངའི་རོགས་པར་འཇོག་འདོད་འདུག་བསམ་པའི་ཞེ་ཕུགས་ལ་ཡོད་པ་ནི་
སུ་གཅིག་མེད། སྤྱིར་བཏང་བསམ་བློའི་ནང་བླ་མའི་ནང་ལ་དྲག་པ་སུ་ཡོད་དམ་སྙམ་
བསམ་བློ་གཏོང་གི་ཡོད།

ད༽ རྒྱ་དམར་ནག་དང་། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས།

དེ་བཞིན་སྤྱིར་བཏང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་ཡང་མི་རིགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་དོན་ལ་
ཐག་གཅོད་བྱས། མཐའ་མ་ལུས་སྲོག་ལོངས་སྤྱོད་བློས་གཏང་གིས་དཀའ་སྡུག་མྱང་
རྒྱུ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཐུག་སྟེ་བྱས་པ་ཞིག་རེད། སོ་
སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་དོན་ལ་རྒྱ་མི་དམར་པོའི་དབང་བསྒྱུར་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་རྒྱུར་
སེམས་ཐག་བཅད་དེ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་སྐབས་ལ། ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་ཐོག་ལ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

284

མཐུན་པའི་རྐྱེན་དུ་འགྲོ་མཁན་ཞིག་ཡོད་ན་རོགས་རམ་སུས་བྱས་ཀྱང་ང་ཚོས་ལེན་
གྱི་རེད། དེ་ལ་འགལ་བ་གང་ཡང་མེད།གོ་མིང་ཏང་གིས་བོད་མིའི་ནང་དངུལ་བཏང་ནས་བོད་ནང་འདས་པའི་དུས་ལ་
དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་དང་། ད་ལྟ་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་དང་རྒྱག་བཞིན་པ་དེ་དག་གོ་
མིང་ཏང་ཀྲུང་གོ་སྐམ་ས་ཆེན་པོར་ལོག་རྒྱུ་དང་། གུང་བྲན་པེ་ཅིང་གཞུང་ལ་ངོ་རྒོལ་
བྱེད་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་ཡོད་པ་དེའི་ཞབས་འདེགས་ཞུ་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་ངོས་
འཛིན་དང་། རྣམ་འགྱུར་སྟོན་གྱི་འདུག ཉེ་ཆར་རང་གོ་མིང་ཏང་གི་ཚགས་པར་ཐོག་
ཏུ་ཐོན་པ་བཀའ་ཤག་ནས་ཀྱང་མཐོང་འདུག་པ་ལྟར། རྒྱ་ཡིག་ཚགས་པར་ཐེ་པེའི་

ཀྲུང་དབྱང་ཉིན་རེའི་གསར་ཤོག་ཅིག་གི་ནང་ལ། ཁོང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཨང་
གྲངས་ ༦༧༩ འདི་འདྲ་ཞིག་གིས་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ཁག་ལ་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་
སྟེ་བྱས་རྗེས་ཆེན་པོ་བཞག་ལུགས་དང་། གོ་མིང་ཏང་གཞུང་གི་དོན་ལ་ཁོང་ཚོས་
ཞབས་འདེགས་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་ཚུལ་ཚགས་པར་ནང་ལ་ཐོན་འདུག ང་ཚོ་བོད་མིས་

བོད་མི་རིགས་ཀྱིད་དོན་ལ་རླབས་ཆེན་གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པའི་འཐབ་རྩོད་བྱས་པ་
དེ་རྒྱ་མི་ནང་ཚགས་མ་འཆམ་པའི་དབར་ཞབས་འདེགས་ཞུ་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་བེད་
སྤྱོད་བྱས་ན། དེ་ང་ཚོ་ནད་ཐེག་པ་འདུག་གམ། ང་ཚོས་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་གསལ་པོ་ཤེས་དགོས་ཀྱི་འདུགརོགས་རམ་གཞན་དག་ནས་བླངས་པ་དང་། གོ་མིང་ཏང་ནས་བླངས་པར་ཁྱད་
གང་ཞིག་ཡོད་དམ་ཞེས་བརྗོད་ན་དེ་ནི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་
འདི་ཚོའི་སྐོར་ལ་བར་ལམ་ང་རང་ཚོས་ཆུ་མགོ་གང་གཏུགས་ལྟར་མ་ལན་མ་འགྱོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

285

པའི་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཀྱང་འདོད་པ་ཁེངས་པ་མ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ལ་དཔགས་པའི་ང་

ཚོའི་བསམ་ཚུལ་དང་སྲིད་བྱུས་ཇི་ཡིན་མི་མང་གིས་གསལ་རྟོགས་ཡོང་བའི་དོན་
དུ་ཁ་སྔོན་དྲིལ་བསྒྲགས་ལས་ཁུངས་ནས་ཁྱབ་བསྒྲགས་ཡིག་ཆ་བཟོས་ཏེ་བཀྲམས་
དོན་དེ་ལྟར་རེད། བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་དོན་འཐབ་འཛིང་
རླབས་ཆེན་གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པ་བྱས་པ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་ཅིག་གི་རྒྱུ་རྔན་
གྱི་འོག་ནས་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ལས་ཀའི་ངོ་བོ་དེ་གཞན་དག་གིས་བརྒྱུད་བསྐུལ་

བྱས་ནས་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུར་བསྒྱུར་ཡོང་དུས་དེ་རྒྱ་མིར་དགོས་རྒྱུ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད།
རྒྱ་མིས་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་རང་དབང་དོན་ལ་ངོ་ལོག་བརྒྱབ་པ་མ་རེད། ཟིང་

འཁྲུག་བྱས་པ་མ་རེད། ལོག་སྤྱོད་ཉུང་ཤས་ཤིག་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་བཙན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་
དང་ལོག་སྤྱོད་པའི་གཞུང་དེ་འདྲའི་བརྒྱུད་བསྐུལ་འོག་ནས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་ཤོད་
ཀྱི་ཡོད། གནད་འགག་དང་རྒྱུ་མཚན་དེ་འདྲ་རེད། ཚང་མས་དེ་རིགས་གོ་རྟོགས་
ཡག་པོ་ཐུབ་པ་བྱ་དགོས། ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་ཐུབ་པའི་ཐོག་ནས་ལག་ལེན་འགེལ་དགོས་ཀྱི་འདུགཁྱེད་རང་ཚོ་སྡོད་སྒར་སོ་སོའི་ཁྱབ་ཁོངས་ལ་ཡོད་པའི་མིའི་ནང་དེ་འདྲའི་

གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མ་ཤེས་པ་དང་། མ་རིག་པ་ད་ལྟ་ཕན་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་
མ་བྱུང་བས་རྐྱེན་པས་ལྷོད་ཡངས་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་ན། དེ་ཚོར་གནས་ཚུལ་གསལ་
བཤད་བྱེད་རྒྱུ་དང་། གོ་བརྡ་སྤྲོད་མ་ཐུབ་པས་ལན་པ་ཡིན་པས་གོ་བརྡ་སྤྲོད་རྒྱུ་
དང་། གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱུ། སློབ་གསོ་གཏོང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག གསལ་བཤད་དང་གོ་བརྡ་མཐིལ་ཕྱིན་པ་སྤྲད། ཆ་ཚང་བ་ཤེས་རྟོགས་ཡོད་བཞིན་དུ་ཤེས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

286

བཞིན་ཁྱད་གསོད་བྱེད་མཁན་གྱི་བློ་སྐྱོན་ཅན་ཡོད་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། དེར་
སྐབས་སུ་སྦྱར་བའི་ང་ཚོས་གང་ཞིག་བྱེད་དགོས་མིན་ལྟ་རྒྱུ་རེད། ཤེས་སོ་ངམ།

ན༽ ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་དང་། བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐད་གྲགས།

དེ་ནས་དེང་སང་རྒྱ་ནག་ནང་ཁུལ་ཟང་ཟིང་གནས་ཚུལ་མུ་མཐུད་ཡོད་མུས་
རེད། ད་ཆ་གང་ཞིག་ཆགས་གྲབས་ཡོད་དམ། དེ་བཞིན་ཨུ་རུ་སུ་དང་རྒྱ་ནག་གི་

གནས་ཚུལ་ཡང་ཇི་ཡོང་ཆ་མ་མཆིས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག བོད་ནང་དུ་ཡང་ས་ཁུལ་
ཁ་ཤས་ནང་ཕྲན་བུ་ཟང་ཟིང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་གོ་ཐོས་འདུག རྒྱ་གར་
ནང་དུ་ཡང་གཞུང་གསར་རྙིང་དབར་གཅིག་བྱས་ན་འཕོ་འགྱུར་འགྲོ་གི་མེད་དམ། དེ་
འདྲའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་ཐོག་ལ་སླེབས་དུས་ང་ཚོ་ཚང་མས་ལྷག་པར་དུ་ཡིད་གཟབ་དང་།

སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་དེ་གང་ཅིའི་ལས་དོན་ཚགས་སུ་ཚུད་པའི་ཧུར་ཐག་བྱེད་
དགོས་ཀྱི་འདུགཁ་སང་ངོས་ནས་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐོག་ལ་བརྗོད་པ་བཞིན་ང་ཚོས་རང་
བཙན་དང་། སེམས་ཤུགས་ཀྱི་སྐད་ཆ་བཤད་པའི་མཐའ་མ་དེ་ལམ་འཕྲལ་གྲི་མེ་
མདའ་འཁྱེར་ནས་བོད་ནང་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང་། ལམ་འཕྲལ་གཞན་དག་མ་བྱུང་
ཡང་རྒྱ་མིའི་གཞུང་ཚབ་ཁང་ལ་ཕྱིན་ཏེ་རྒྱ་མི་ཁ་ཤས་གསོད་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་མ་རེད། དེ་ནི་བྱབ་ཆུང་བ་རེད། ང་ཚོས་རང་བཙན་གྱི་སེམས་ཤུགས་འཁྱེར་ཏེ་ད་ལྟ་
སྐབས་སུ་བབས་པའི་བྱེད་སྒོར་རང་ཉིད་གཞིས་ཆགས་ནང་སྡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་

ན་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། མི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་ཡག་པོ་བཟོ་རྒྱུ།
མཐུན་སྒྲིལ་ཡག་པོ་བཟོ་རྒྱུ། ལས་ཁུངས་ནང་སྡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་སོ་སོའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

287

མདུན་གྱི་ལས་ཀ་དེ་ཚགས་སུ་ཚུད་པ་བྱེད་རྒྱུ། ཉིན་འགྱངས་ཞག་ཕུད་དུ་མ་ལུས་

པར་འཕྲལ་འཕྲལ་བྱེད་རྒྱུ། རྩིས་ཁྲ་འཇོག་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། ཕྱི་ནང་ཀུན་ལ་

སྟོན་འཕེར་བའི་ཧ་སོང་ཧེ་བག་མེད་པ། མནའ་དག་འཕེར་བ་བྱེད་དགོས།
ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོན་སྐྱེད་དང་། ཚགས་ཚུད་ཀྱི་ངོ་བོའི་ཐོག་
ནས་འགྲོ་དགོས་པ་མ་གཏོགས། ཁ་ནས་ཡས་ཡས་དང་མས་མས་བཤད། དོན་དག་ལས་དོན་ཉི་མ་གང་འཁྱོལ་ཡལ་ཡོལ་དུ་བསྡད་ན་གཏན་ནས་མི་འགྲིགས། རྒྱ་མིས་
ལིང་དགག་ཟེར་བ་སོགས་ལས་འགུལ་བྱས་པའི་སྙིང་པོ་ཕྱོགས་འཐེན་བཟོ་རྒྱུའི་
དོན་ཙམ་མིན་པར། ཁོ་རང་ཚོའི་སློབ་སྦྱོང་ཟབ་ཏུ་དང་། ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་དུ་གཏོང་རྒྱུ། ཐོན་སྐྱེད་ཆེ་རུ་གཏོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག བྱ་ཐབས་དེ་གནད་ཐིག་པོ་
དང་གྱོང་པོ་འདུག ང་ཚོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགསྔ་ལོ་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན་རྩ་བ་ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ཟེར་བ་འདི་གྱོང་པོ་དང་།
ཡ་རབས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ཅན་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་མེད་
པ་ལས། བོད་པར་འབྲེལ་བ་བྱེད་མཁན་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་པ་རྣམས་ཁྱད་
མཚར་འདུག བོད་མི་སྤྱིར་བཏང་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་དེ་གྱོང་པོ་དང་། དཀའ་
ངལ་ལ་བཟོད་བསྲན་ཐུབ་མཁན། ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན་ཡང་། ལམ་འཕྲལ་
ཤི་མ་ཕངས་མི་བྱེད་མཁན། ཁྱད་མཚར་ཞིག་འདུག་ཅེས་ཤོད་མཁན་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག འོན་ཀྱང་ཁ་ཤས་ནས་སེམས་ཤུགས་ཡིན་ཁུལ་གྱིས་ཟང་ཟིང་བྱེད་མཁན་
ཡོང་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུགདཔེར་ན། ཨ་རབ་ནང༌དང་། པད་ལེ་སི་ཀྲན་ཟེར་བ་ཁོང་ཚོའི་གྲས་ཀྱིས་ཟང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

288

ཟིང་བྱས་ནས་དྲིལ་བསྒྲགས་ཤིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དྲིལ་བསྒྲགས་དེ་ཡག་པོའི་ཐོག་ནས་ཞེན་ཤ་ཚ་སླེབས་པའི་དྲིལ་བསྒྲགས་ཤིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་འདུགམིས་དེ་འདྲའི་ཐབས་རྡུགས། ངོ་ཚ་ཁྲེལ་གཞུང་མེད་པའི་སྡུག་པ་ལ། ཟེར་རྒྱུའི་དྲིལ་
བསྒྲགས་བྱུང་ན་སྙིང་པོ་མི་འདུག སྐད་གྲགས་ཟེར་བ་ལ་བཟང་པོའི་གྲགས་པ་དང་།
ངན་པའི་གྲགས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ངན་པའི་གྲགས་པ་བཟོས་པས་དགོས་པ་
གང་ཡང་མི་འདུག ང་ཚོ་བོད་པར་ད་ལྟ་གཞན་དག་ནས་བོད་པར་གཟི་བརྗིད་དང་།

བོད་པར་བརྩེ་དུང་འོས་པ་ཞིག་མཐོང་ནས་ཤ་ཚ་དང་། དགའ་པོ་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་སྐྱབས་བཅོལ་བ་རྐྱང་རྐྱང་གི་ངོས་འཛིན་དང་། ལྟོ་གོས་ཁག་
པོ་རེད་བསམ་པ་ཙམ་མིན་པར་བོད་པ་ཟེར་བ་དེར་དམིགས་བསལ་དགའ་ཞེན་གྱི་

ཐོག་ནས་ལྟ་མཁན་མང་པོ་ཞིག་འདུག འདི་ཡག་པོ་རེད།
ཟང་ཟིང་བྱས་ཏེ་དྲིལ་བསྒྲགས་ཤིག་དང་། འུ་ཐུག་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཞིག་ཐོན་པ་
རེད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ཏན་ཏན་མ་བྱས་ན་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་དགོས་པ་དེ་ཙམ་
མཐོང་གི་མི་འདུག ནམ་ཞིག་ཁ་ཐོག་ལག་བཞག་གི་ལས་དོན་སྒྲུབ་པའི་མཚམས་སུ་
སླེབས་ན་དེའི་ཉིན་མོ་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། ཚིག་པ་རྒྱ་མིར་བཟས། གྱོང་གཞན་
དག་ལ་ཕོག་པའི་ལས་ཀ་བྱས་ན་དགོས་པ་མི་འདུག དེ་སྐད་ཆ་འཕྲོས་ཏེ་བརྗོད་པ་རེད། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་རོགས་གྱིས། གཞན་དག་བརྗོད་རྒྱུ་མེད། བཀྲ་ཤིས་

བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

289

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༧ ཉིན། རྒྱུན་ལས་ཚོགས་འདུ་བ་རྣམས་གཟིམ་ཆུང་དུ་བཀའ་འགུག་གནང་སྟེ། ཀོང་དོན་སྐོར་

སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ཀོང་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་དང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔང་རྟགས།

ཁྱེད་རང་ཚོས་ཀོང་པོའི་རྙོག་དྲའི་སྐོར་གོ་བསྡུར་བྱེད་དུས་གནས་སྐབས་རིང་

ཀོང་པོ་བ་རྣམས་དབུས་གཙང་དང་། མདོ་སྟོད་ཆོལ་ཁ་རང་རང་འདོད་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འོས་བསྡུ་བྱ་རྒྱུའི་སྐད་ཆ་བྱུང་འདུག་ཀྱང་། དེ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བོད་མི་
ནང་ཁུལ་ཤོག་འགྲིལ་དམ་ཚིག་ཆགས་གཞི་དང་། གཉིས་ནས་འགོ་ཁྲིད་ནས་མི་
མང་ལ་ལག་པ་འཕྱིས་པ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་འགོ་ཁྲིད་ནས་རྙོག་དྲར་གདོང་ལེན་མ་
བྱས་པར་ཐབས་ཀྱིས་གཡོལ་བ་ལྟ་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་སྟབས་ཀོང་པོ་མདོ་སྟོད་དང་།
དབུས་གཙང་གང་གི་ཁོངས་གཏོགས་ཇི་ཡིན་རྒྱལ་རབས་ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་ཁག་
ལ་བརྟག་ཞིབ་བྱེད་སླད་ཀོང་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་ཟུར་འཛུགས་བྱས་པ་རེད།
བར་དེར་རྒྱལ་རབས་དང་། ཆོས་འབྱུང་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཡོད་ཀྱང་
ཕྱོགས་སོ་སོས་གོ་བ་ལེན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་པ་ལྟ་བུས་རྒྱུན་ལས་གོ་བསྡུར་ཐག་
གཅོད་ཐུབ་མེད་པ་རེད། ཀོང་པོ་མདོ་སྟོད་ཁོངས་ཡིན་ཚུལ་བརྗོད་མཁན་ཁག་
གཅིག་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་གཏམ་ཤུགས་ཆེ་འདྲེས་པའི་མཐོང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

290

ཚུལ་ཡང་བྱུང་། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་རབས་དང་། ཆོས་འབྱུང་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་མཁན་མཁས་བཙུན་བཟང་པོ་དང་། གདོང་ཐོག ལྷག་ཏུ་བདུད་འཇོམས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལུང་འདྲེན་ཁུངས་བསྐྱེལ་གནང་བའི་ནང་ཀོང་པོ་འདི་བཞིན་དབུས་གཙང་ཁོངས་
ཡིན་ལུགས་གསལ་པོ་འཁོད་སྟབས་ངས་དེ་ལ་ཆ་འཇོག་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན། མ་ཟད་ཀོང་
པོ་དབུས་གཙང་ཁོངས་གཏོགས་ཡིན་པའི་བོད་གཞུང་ནས་དེ་སྔོན་བཀོད་ཁྱབ་སྔ་
རྗེས་བྱས་ཡོད་པར་བརྟེན་བོད་གཞུང་གི་ཐག་གཅོད་ཇི་བྱས་ལ་འགྱུར་གཏོང་རྒྱུར་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་པ་མེད་སྟབས་གཞུང་གིས་གཏན་འབེབས་སྔར་མུས་རང་
འཇགས་འཛིན་དགོས། ཁྱེད་ཚོས་ང་ལ་དབང་ཆ་སྤྲད་པ་ཡིན་ན་ཐག་གཅོད་དེ་རང་
ཡིན། ལར་ནས་ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་ས་ཁྲ་བཟོ་བཀོད་བྱེད་མུས་ལ་བརྟེན། ལོ་རྒྱུས་ནང་གི་
གནད་ཆེའི་ས་གནས་ཁག་གི་ངོ་སྤྲོད་འགྲེལ་བཤད་ངེས་པར་དགོས་སྟབས་རིམ་པ་

བཞིན་ཀོང་པོ་བྲེ་སྣ་དང་། སོག་ལ་སྐྱ་བོ་སོགས་ས་གནས་གང་དུ་ཡོད་གསལ་པོ་བྱུང་ན་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ས་ཡུལ་ངོ་མས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུར་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་
རྒྱུར་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་ཡོང་གི་མ་རེད། དེའི་ཚེ་བདུད་འཇོམས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་
ཀྱང་བསྐྱར་དུ་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད།

ཁ༽ དབང་རྒྱལ་མིང་ཅན་དང་། བོད་གཞུང་ལ་སྐྱོན་བརྗོད།
ད་ལམ་ཀོང་པོའི་རྙོག་གླེང་ཞུ་རྩོད་བྱ་མི་རྩ་བ་དབང་རྒྱལ་ལ་ཐུག་འདུག ཉིང་

ཁྲི་དབང་རྒྱལ་ཅན་ནས་ཕུལ་ཞེས་པ་བཀའ་ཤག་ལ་སྙན་ཞུ་ངོ་མ་དང་། ངོ་བཤུས་སྐུ་སྒེར་ཡིག་ཚང་དུ་ཕུལ་འབྱོར་ཞུ་དོན་ནང་བོད་གཞུང་ལ་ཡིད་ཆེས་མེད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་བཀོད་འདུག དབང་རྒྱལ་ཅན་ཞེས་པའི་ (ཅན་) སྒྲའི་ནང་དབང་རྒྱལ་ལས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

291

ནུས་པ་ཆེ་བ་དང་། ཡིག་བརྗོད་བདེ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ལས། དེ་མིན་དབང་རྒྱལ་རང་
ནས་འདི་སྐོར་ག་སེལ་ཁུངས་སྐྱེལ་བྱེད་དགོས། བོད་གཞུང་ལ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་ཡོད་ན་བྱས་ཆོག་ཀྱང་། དེ་མིན་ཧམ་པ་དང་། དཔུང་ཤེད་ལྟ་བུས་གང་
བྱུང་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས་པ་འདི་ངའི་རྣ་བར་ཕྱིན་མ་སོང་། གཞི་ནས་གཞུང་ལ་ཁུངས་

མེད་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས་ན་ང་ལ་ཕོག་གི་འདུག ངས་བོད་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་པའི་

རིང་ཧམ་པ་དང་། དཔུང་ཤེད་བྱེད་མཁན་རིགས་ལ་དག་པ་སྟེར་མི་ཐུབ། ད་བར་
འགའ་ཤས་ནས་དབང་རྒྱལ་ཁྲ་གི་འཁྲུག་གི་བྱེད་མཁན་གཅིག་ཡིན་ལུགས་ཤོད་
མཁན་འདུག ལ་ལས་སེམས་ཤུགས་ཡོད་པའི་མི་གཅིག་ཡིན་ལུགས་ཟེར་འདུགཡིན་ནའང་ད་ཆ་རང་གིས་བྲིས་པའི་ཡི་གེ་འདི་རེད། འདི་འདྲའི་མི་གཅིག་གིས་

བཟོས་པའི་རྙོག་དྲ་འདི་རིགས་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་འདོད་མེད།
ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པའི་སྐོར་ལ་སྐྱོན་འཛུགས་བྱས་པ་དེ་དག་རང་དགར་ཞོག་
རྒྱུ་རེད་དམ། དོ་བདག་སྐད་བཏང་སྟེ་གོ་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ནམ། དེའི་སྐོར་རྩ་བའི་

ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པས་ཀྱང་དག་འབུད་བྱ་དགོས། ནོར་ཡོད་ན་གབ་སྦས་བྱས་ན་
མི་འགྲིགས། ཉེ་ལམ་ནང་སྲིད་བཀའ་བློན་ལ་མི་གསོད་ཀྱི་སྐྱོན་འཛུགས་བྱས་ཡོད།
འོན་ཀྱང་དེ་འདྲ་གཏན་ནས་ཡོང་མི་ཤེས་པ་ཞིག་རེད། ཅི་སྟེ་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་སྐྱོན་
ཟུག་གི་ཡོད་ན་དེ་ལ་ཟེར་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། དེ་དང་གཅིག་པ་རེད།
བཙན་བྱོལ་དུ་འཁོད་འབྱོར་བོད་མི་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཙམ་ཡོད་པའི་ཁྲོད་ནས་
ཧ་ལས་ན་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་གཉིས་སམ། ཡང་ན་སྟོང་ཕྲག་ཁ་ཤས་ནས་གཞུང་ལ་
རྙོག་གླེང་བཟོ་སྲིད་ནའང་། བོད་མི་མང་ཆེ་བས་གཞུང་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་། བློས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

292

བཀལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས་བོད་མི་ཉུང་ཤས་ཀྱིས་གང་བཤད་རུང་མ་བཤད་རུང་དེ་
ལ་ང་ཚོས་ཧ་ལས་དགོས་དོན་མི་འདུག གཞི་ནས་བོད་སྤྱི་པའི་ལས་དོན་ལ་ངོ་ལྐོག་
མ་བྱས་པར་དྲང་པོ་དྲང་བཞག་གི་ལམ་ནས་བདེན་པའི་བདར་ཤ་གཅོད་དགོས།
ཧམ་པ་དང་དཔུང་ཤེད་ཀྱི་དབང་དུ་མི་གཏོང་བར་བདེན་པའི་གཞི་རྩ་བཟུང་ཐུབ་པ་

བྱེད་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་པའི་ལས་དོན་སྒྲུབ་སྐབས་དཀའ་ངལ་ལ་མ་གཡོལ་
བར་དེ་ལ་གདོང་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

293

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་

ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ཚོགས་ཆེན་གྱི་དགོས་དམིགས་དང་། སྒྲིག་འཛུགས་ཚགས་ཚུད།

དེ་རིང་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་བར་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་གཅིག་གཉིས་ཤིག་ཞུས་

ན་བསམ་པ་བྱུང་། སྔོན་ལ་འཆར་ཅན་བཤད་རྒྱུ་དེ་བསྐྱར་ཟློས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། ང་
ཚོའི་འདིར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་འདི་དོན་དག་ཅིག་དང་། དགོས་པ་ཞིག་ལ་

བརྩིས་ནས་ཚོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། ལམ་དང་ལུགས་སྲོལ་ལྟ་བུ་དང་། སྔར་ལམ་
ཡིན་ཞེས་དགོས་དོན་ཡོད་མིན་ལ་མ་བལྟོས་པར་བྱས་པ་ཞིག་མིན་པར་བརྟེན།
ཚང་མས་འདི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ངོས་
འཛིན་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་ད་ལྟ་ཕན་ལ་ང་ཚོས་བྱས་པའི་ལས་ཀའི་ནང་ནོར་འཁྲུལ་
དང་སྐྱོན་བྱུང་བའི་གྲས་དང་། ཡང་ལེགས་ཆའི་བསམ་འཆར་གང་ཡོད་བཤད་ནས་
གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་གོ་ཆོད་པ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་

ཆེན་པོ་ཡིན། ཚང་མས་སེམས་ཁུར་ཆེན་པོ་བླངས་ཏེ་ཧུར་ཐག་བྱེད་རོགས་ཞེས་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན།

ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ཞེས་པའི་མིང་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་
རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ནག་ཁྲ་འཛུགས་ས་ཞིག་དང་། བོད་པ་ཚོའི་ངོས་ནས་སྤོབས་པ་སྐྱེ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

294

ས་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡོང་བའི་གཞི་རྩ་དེ་དེ་རིང་ང་ཚོ་འདིར་ཚོགས་པ་འདི་
དག་ཡིན་ཞིང་། གཉེན་གྱི་ཕྱོགས་ནས་དགའ་པོ་དང་། དགྲའི་ཕྱོགས་ནས་མི་དགའ་
བ་བྱ་སའི་གཞི་རྩ་འདི་ནུས་པ་ལྡན་པ་ཞིག་དང་། མཚོན་ཆ་ཡིན་ན་རྣོ་ངར་ལྡན་པ་
ཞིག་ཡོང་མིན་ང་རང་ཚོར་རག་ལས་པ་རེད། བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་
ཤིག་ཡོད་པ་འདི་ཇི་ཙམ་ཚགས་སུ་ཚུད་པ་དང་། ཇི་ཙམ་ཚད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བྱུང་

བ་དེའི་ཚོད་ཀྱི་ཕན་ཐོགས་ཤིག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཚང་མས་འདིའི་ཐོག་ལ་ཤུགས་
རྒྱག་དགོས་པ་དང་། རང་དོན་ལ་ཐུག་པའི་སེམས་ཁུར་བླངས་ཏེ་གང་དགའ་ཅི་

ལེགས་ཀྱི་བསམ་བློ་བཏང་བའི་ཐོག་ནས་བསམ་འཆར་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་

ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུགཁ༽ རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། འཕགས་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ།

བར་ལམ་སྤྱིར་འཛམ་བུ་གླིང་གང་སར་འགྱུར་བ་ཤུགས་ཆེ་ཞིག་འགྲོ་གི་ཡོད་
པ་དང་། ང་རང་ཚོ་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་ཡོད་རྒྱ་ནག་ནང་ལ་ཡང་གནས་ཚུལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒྱ་དཀར་རྒྱ་ནག་གཉིས་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་
ཐོག་ལ་འབྲེལ་བ་བཟང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། འབྲེལ་བ་ཟེར་བ་དེ་ལ་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་
འབྲེལ་བ་དང་། དམག་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ། དཔལ་འབྱོར་གྱི་འབྲེལ་བས་མཚོན་པའི་
འབྲེལ་བ་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་

ནས་འཕྲལ་སེལ་གྱི་དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་འཕྲལ་སེལ་ལེ་གང་འགྲིགས་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྟངས་དེ་ཚོ་འབྲེལ་བ་རིགས་གཅིག་རེད།
ཡང་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱི་མིའི་བསམ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

295

བློའི་ནང་ལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོང་བའི་གཤིས་ཀ་དང་། བསམ་ཚུལ་གཉིས་པོ་དེ་དང་བྲལ་ཐབས་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེ་གང་ཡིན་ཟེར་
ན། གཅིག་གིས་གཅིག་ངོ་ཤེས་པ་དང་། གཅིག་གིས་གཅིག་གི་རྒྱུད་ཚོད་ཐིག་པའི་

འབྲེལ་བ་རིགས་གཅིག་ཡོད། དེ་གྲོགས་པོ་གྲོགས་མཆེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རེད། བར་
ལམ་གསར་འགོད་པ་པ་དེ་འདྲ་ལའང་བཤད་རྒྱུ་བྱུང་། སྲིད་དོན་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་དཀར་ནག་དབར་འབྲེལ་བ་ཡག་ཏུ་འགྲོ་མདོག་ཁ་པོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་

དངོས་གནས་དྲང་གནས་དོན་དམ་པའི་མི་དང་མིའི་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་བར་
དུས་ཚོད་གང་འཚམ་ཞིག་འགོར་གྱི་རེད། དཔེར་ན། རྒྱ་གར་ལ་ཆ་བཞག་ན་ ༡༩༦༢ ལོར་གནས་ཚུལ་གང་བྱུང་བ་དེ་རྒྱ་གར་གྱི་མིའི་སེམས་ནས་བརྗེད་མེད་ལ།
རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་ཀྱང་རྒྱ་གར་རྒྱ་བསྐྱེད་རིང་ལུགས་ཞེས་བརྗོད་བཞིན་པ་རེད།
འདིའི་རྒྱབ་ངོས་སུ་གཞན་དག་ཅིག་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམ་པའི་དོགས་པ་དང་། ལྷག་
པར་ཨུ་རུ་སུ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་རྒྱ་གར་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་

དོགས་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་གནས་ཚུལ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནམ་བསམ་པའི་ཚོད་
མ་ཐིག་གི་སྒང་ལ་ཏན་ཏན་བསྡད་ཡོད་པ་རེད།
ཕྱི་འབྲེལ་བློན་ཆེན་ཕར་ཚུར་ཕྱིན་པ་དང་། ཕར་ཚུར་གསོལ་ཚིགས་གཏོང་ཐེངས་གཅིག་གཉིས་བྱས་པ། ཤོག་བུའི་སྟེང་ལ་ས་ཡིག་ཁ་ཤས་བརྒྱབ་པ་ཙམ་
གྱིས་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་དོན་དམ་པའི་འབྲེལ་བ་ཆགས་རྒྱུ་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད།
སྔ་ལོ་བསམ་ཚུལ་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན། དེང་སང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན་
གསལ་པོ་རེད། རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དོན་དམ་པའི་གཅིག་ཡིད་གཅིག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

296

ལ་ཆེས་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། ཉེ་ཆར་ལྡི་ལིར་སླེབས་པའི་སྐབས་ལ་རྒྱ་
དཀར་རྒྱ་ནག་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད་ན་ཡང་། རྒྱ་གར་
གཞུང་གིས་བོད་དོན་ཐོག་བལྟ་སྟངས་དང་། བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བ་ཚོའི་ཐོག་ལ་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་འགྱུར་བ་རྩ་བ་ནས་མེད་ཅེས་
གསལ་པོ་བྱས་ནས་གསུང་གི་འདུགདངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན་ཡང་། ཁ་ནས་བཤད་རྒྱུའི་མིག་རྒྱང་
ཐུང་ཐུང་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་དང་། བསམ་བློའི་ནང་གི་མིག་རྒྱང་རིང་པོའི་སྲིད་
བྱུས་གཉིས་ཡོང་སྲིད་ཀྱི་རེད། རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་ཕྱི་

འབྲེལ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཐོག་ལ་འགྱུར་བ་གང་འདྲ་ཞིག་ཕྱིན་རུང་མ་ཕྱིན་རུང་། རྒྱ་གར་
གཞུང་གིས་ང་ཚོར་བལྟ་སྟངས་ད་ལྟའི་འདི་ག་རང་ལ་མུ་མཐུད་ནས་བསྡད་རྒྱུ་རེད།
ད་ཕན་འདས་པའི་ལོ་ཉི་ཤུའི་རིང་ལ་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་བོད་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་
རེད་ཟེར་བ་དེ་རྒྱ་གར་ཕྱི་འབྲེལ་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྤྱིར་བཏང་འཛམ་བུ་གླིང་

ཡོངས་གྲགས་ལ་སྟོན་སྟངས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསྐྱར་ཟློས་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་དེ་ནི་སྔོན་ཡོད་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་

ལས་སྔར་མེད་གསར་སྤྲོས་བྱུང་བ་ཞིག་མ་རེད། དེ་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་བ་དང་
ཆབས་ཅིག་ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་མཇུག་གནོན་ཐུབ་པའི་ནུས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་དེའི་

ཉིན་མོ་ཁ་ནས་བཤད་རྒྱུའི་ཚིག་འདི་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། རྒྱ་
གར་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལ་གང་བཤད་རུང་ནང་དོན་ང་རང་ཚོ་གདོན་གཅིག་ཟིན་གྱི་ན་

ཚ་ལྟ་བུ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་སྟབས། རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་ང་ཚོར་བལྟ་སྟངས་ཤིག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

297

ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ང་ཚོས་ཀྱང་མུ་མཐུད་ནས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་རེ་བ་རྒྱག་རྒྱུ་རེད། མ་འོངས་པར་ཡང་རྒྱ་གར་གཞུང་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། ད་
ལྟ་ནང་བཞིན་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་འབྲེལ་བ་ཟབ་པོ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་འདི་དག་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

ག༽ གཞིས་བྱེས་གཉེན་འཕྲད་དང་། འགྲོ་ལུགས་དང་དགོས་དམིགས།

དེ་ནས་རྒྱ་ནག་གི་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཉེ་བའི་ཆར་ཚང་མའི་མཐོང་

སྣང་དུ་གནས་ཚུལ་ཧར་པོ་ལྟ་བུ་གང་ཞིག་ཡོད་དམ་ཟེར་ན། བོད་ནང་ལ་ཡོངས་གྲགས་བྱས་ནས་ལྟ་སྐོར་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདིའི་རྐྱེན་གྱིས་གསར་

འགོད་པ་སོགས་ནས་ད་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ག་དུས་ལོག་གི་རེད། བོད་པ་ག་དུས་ལོག་གི་
རེད་ཅེས་ཧ་ལམ་ང་ཚོ་རིང་མིན་བོད་ལ་ལོག་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་མཐོང་ཚུལ་ཞིག་

ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོ་བོད་ལ་ག་དུས་ལོག་མིན་གྱི་སྐད་ཆའི་མཚམས་ལ་

རྩ་བ་ནས་སླེབས་མེད། བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་བའི་རྣམ་འགྱུར་གསར་པ་ཞིག་གི་སྐབས་
ལ་གཞི་ནས་སླེབས་པ་ཙམ་ཞིག་ལས། ང་ཚོའི་རྩ་བའི་དོན་དག་གི་ཐོག་ལ་བསྒྱུར་
བཅོས་འགྲོ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་ལ་རྩ་བ་ནས་སླེབས་མེད།
བོད་ལ་མི་ཁ་ཤས་འགྲོ་རྒྱུ་འདི་ཡང་བར་ལམ་རྒྱ་མིས་བོད་ལ་ཕར་ལོག་ཤོག་
ཅེས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བཤད་པ་དེས་རྐྱེན་བྱས་པ་དང་། བཙན་བྱོལ་བའི་ཁྲོད་ནས་
རང་གི་ལུང་པ་དྲན་དྲགས་ནས་བོད་ལུང་པར་ལོག་གི་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་རྩ་བ་ནས་མ་རེད། རྒྱ་མིས་ ༡༩༦༣ ལོ་ནས་བཟུང་ལོག་ཤོག་ཅེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ལོག་ཡོང་ན་གསོལ་རས་དང་། བྱ་དགའ་སྤྲོད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་ཡོད། འོན་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

298

ཀྱང་ཁོ་ཚོའི་ཁྱབ་བསྒྲགས་དེས་རྐྱེན་བྱས་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་བོད་ལ་ལོག་མཁན་ག་
ཚོད་བྱུང་ཡོད་དམ་ཟེར་ན། ས་མཚམས་ཁག་ལ་ཕར་འགྲོ་ཚུར་འགྲོ་བྱེད་མཁན་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལས། བོད་ནས་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོང་མཁན་
གྱི་ཁྲོད་ནས་བོད་ལ་ལོག་མཁན་བཅུ་གྲངས་ལྷག་བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད།
དེ་ཡང་། ༡༩༥༩ ལོའི་མཇུག་བསམ་སྡོང་རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ་ཕྱིར་ལོག་བྱས་པ་རེད།
དེ་ནས་སྤོམ་མདའ་ཡར་འཕེལ་ཕྱིན་པ་རེད། བོད་དུ་སྤོམ་མདའ་བཀའ་ཤག་བརྒྱུད་
དགོངས་ཤོག་ཅིག་ཕུལ་བའི་ནང་ང་ས་སྐྱའི་རྟེན་བཞེངས་ཀྱི་རྩིས་ཁྲའི་དོན་དུ་འགྲོ་
དགོས་ཡོད་ཅེས་འཁོད་འདུག དེའི་གོང་དུ་བསམ་ཕོ་ནས་བཀའ་ཤག་བརྒྱུད་ནས་
སྙན་སེང་ཞིག་ཞུ་གི་ཡིན། དེ་ནས་ས་སྐྱར་སླེབས་མཚམས་གནས་ཚུལ་གྱི་བབས་

ལ་བལྟས་ནས་གཅིག་བྱས་ན་རྒྱ་གར་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན་ཞེས་བཤད་བྱུང་། དེ་ང་ཕོད་
ལ་མ་ལབ་རོགས། ང་ཕོད་ཀྱིས་ཤེས་ཀྱི་མེད་ཅེས་བརྗོད་འདུག གནས་ཚུལ་དེའི་

བབས་ནས་བལྟས་ན་དེ་དུས་སྤོམ་མདའ་ཚང་ལྷ་ས་ནས་ས་སྐྱའི་རྟེན་བཞེངས་ལས་
མཇུག་ཏུ་བསྐྱོད་སྐབས་རྩ་བའི་བསམ་བློའི་ནང་རྒྱ་གར་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་ཡོད་
པ་དང་། དེ་ཡང་གསལ་པོ་བྱས་ནས་ང་ལ་བཤད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། སྤོམ་
མདའ་བོད་ལ་ཕྱིར་ལོག་བྱས་རྗེས་ཤོག་བུའི་ཞྭ་མོ་གྱོན་མཁན་གྱི་གྲས་ཆགས་ནས་

འཐབ་འཛིང་བཟེད་རྗེས་གྲོངས་པ་རེད། ཁོང་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་དྲུག་ཅུ་རེ་
གསུམ་གོང་གི་གནས་ཚུལ་རེད།
གང་ལྟར་ཁོང་གཉིས་ཐེ་བས་ཕལ་ཆེར་མི་བཅུ་གྲངས་ཤིག་ལྷག་བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད། འོ་ན་ད་ལྟ་བོད་ལ་ལྟ་སྐོར་དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་དེ་གང་འདྲ་བྱས་ནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

299

བྱུང་བ་རེད་དམ་ཟེར་ན། རྩ་བ་རྒྱ་ནག་ནང་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་གི་ཡོད་པའི་
གནས་ཚུལ་དེའི་ཆ་ནས་ང་ཚོ་བོད་ལ་བལྟ་བར་འགྲོ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཟིན་ནས་འགྲོ་
གི་ཡོད་པ་ལས། རྒྱ་མིས་བོད་ལ་ལོག་ཤོག་ཅེས་བརྗོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མ་རེད། རྒྱ་ནག་ནང་གི་འགྱུར་བའི་སྐོར་ཚང་མས་
ཤེས་གསལ་རེད། དཔེར་ན། ཟླ་བ་ཁ་ཤས་སམ། ཡང་ལོ་གཅིག་ཙམ་གྱི་གོང་དུ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་བསམ་པ་མེད་པའི་འགྱུར་བ་ཞིག་དེང་སང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
རེད། རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་གུ་ཡངས་པོའི་རྣམ་འགྱུར་གང་འཚམ་ཞིག་སྟོན་གྱི་ཡོད་
པར་བརྟེན། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ལ་བཤད་པ་བཞིན་གོ་
སྐབས་དེ་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་ཞིག་རེད། རྩ་བའི་ཡོང་རྐྱེན་སྐོར་ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་

དུས་དྲན་ཐོག་བཤད་ཟིན་པས། དེ་རིང་སྐྱར་བཤད་དགོས་དོན་མི་འདུགབོད་དུ་འགྲོ་བསྐྱོད་བྱེད་སྟངས་ང་ཚོ་གོ་བསྡུར་མང་པོ་བྱུང་། རྒྱ་མིའི་ས་ནས་

བོད་ལ་འགྲོ་ཆོག་པའི་ལག་ཁྱེར་ལེན་དགོས་པ་དེའི་ཐོག་ནས་མ་བདེ་བ་ཕྲན་བུ་ཡོང་
གི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་སྐོར་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་དགོས་ཀྱང་། གང་ལྟར་
འདོད་རུང་མ་འདོད་རུང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བོད་རྒྱ་མིས་ཟིན་ནས་འགྲོ་

ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་འཚོལ་དགོས་བྱུང་ན། རྒྱ་མིའི་ལག་པ་མ་འགྲིམས་པར་
བྱེད་ཐབས་མེད་པ་རེད། རྒྱ་མིའི་ལག་པ་འགྲིམས་ནས་ཕྱིན་པའི་སྐྱོན་དང་། ཡོངས་
གྲགས་བྱས་ནས་བོད་ནང་ལ་རྒྱ་གར་ནས་ཡོང་བ་ཡིན་ཞེས་གདོང་བསྟན་ནས་འགྲོ་
རྒྱུ་ཡོད་པའི་དགེ་མཚན་གཉིས་པོ་དེའི་དགེ་སྐྱོན་བསྡུར་ན། བོད་ནང་ལ་ཡོངས་
གྲགས་བྱས་ནས་འགྲོ་ཐུབ་པ་དེ་དགེ་མཚན་ཆེ་བ་མཐོང་ནས་ཐག་བཅད་པ་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

300

ཡིན་ན་ཡང་འགྲོ་མཁན་ཚོ་སྒེར་གྱི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལས། གཞུང་
གི་སྐུ་ཚབ་ལྟ་བུར་འགྲོ་གི་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་གསལ་པོ་ཤེས་དགོས། ཁོང་ཚོ་
ནང་ལ་ཕྱིན་ཏེ། རྒྱ་གར་ནང་ང་ཚོས་བསམ་བློ་གང་འདྲ་ཞིག་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དང་།
ལས་ཀ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། མ་འོངས་པའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། ལམ་

ཕྱོགས་གང་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་བཤད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ་
ཡོངས་གྲགས་བྱས་ནས་ཕྱིན་པ་འདིར་གོ་སྐབས་མང་བ་ཡོད་པ་རེད།
ལྷག་དོན་དེ་རིང་ཁ་སང་རྒྱ་མིས་གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་དང་། འགྲོ་སྡོད་རང་
དབང་གི་སྐད་ཆ་ཞིག་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པའི་གོ་སྐབས་དེ་ཟིན་ནས་བོད་ནང་ཁུལ་གྱི་ས་

ཆ་གང་མང་ལ་འགྲོ་ཐུབ་པ་དང་། འདི་གའི་གནས་སྟངས་སྐོར་ཡིག་ཆ་ཕྲན་བུ་འཁྱེར་
ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད། ཕལ་ཆེར་རྒྱ་མིས་འགྲིག་གི་རེད་བརྗོད་རྒྱུའི་རེ་
བ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། རྒྱ་མིས་ད་ལྟའི་བྱེད་སྟངས་འདི་ཁྱད་མཚར་
ཞིག་གི་སྒང་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ད་རེས་ཐེངས་དང་པོ་འདི་ཙམ་མ་ཡིན་

པར་ད་དུང་ཐེངས་གཉིས་པ་གསུམ་པ་མུ་མཐུད་ནས་འགྲོ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་བསམ་གྱི་

འདུག རྩ་བའི་དོན་དག་ཐོག་ལ་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡང་མི་འདུག ད་ལྟ་

བོད་ནང་ལ་འབྲེལ་བ་མང་ཙམ་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན། བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་རྟོགས་པར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་རེད། ད་ཕན་ང་ཚོས་ཐབས་ཤེས་གང་
ཡོང་ཅི་ཡོང་གི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་བསྒྲུབས་ཏེ་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཕལ་ཆེ་བ་ང་ཚོས་གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་། ང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་བོད་ནང་དུ་ཡོད་
མཁན་ཚོས་ཤེས་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་འདི་ཅུང་ཟད་ཁག་པོ་རེད། དཔེར་ན། ལྐོག་ཏུ་འགྲོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

301

མཁན་ཞིག་གིས་མི་བཅུ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཐུབ་སར་ཡོངས་གྲགས་བྱས་ནས་འགྲོ་
མཁན་དེས་མི་བརྒྱ་ཕྲག་འགའ་ཤས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེ་འདྲའི་གོ་
སྐབས་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།
གཉིས་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་འདིའི་རིང་ལ་ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པའི་ནང་ཁ་ཐབས་

སྐྱོ་པོ་བྱས་ནས་བསྡད་ཡོད་ན་ད་ཆ་ང་ཚོ་གདོང་བསྟན་མ་ཤེས་པའི་མཚམས་ལ་

སླེབས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་

དུན་དྲན་ཐོག་བརྗོད་པ་བཞིན། ང་ཚོས་སྤོབས་པ་ཆེན་པོའི་ཐོག་བོད་ནས་ཚུར་ལྟ་
སྐོར་ལ་ཡོང་མཁན་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་མིར་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱེད་
མཁན་གྱི་མི་ཞིག་རྒྱ་གར་ནང་ལ་ལྟ་སྐོར་ལ་ཡོང་ཐུབ་ན་བསམ་པ་ལས། ང་ཚོས་
འདིར་སྦས་དགོས་པ་ཞིག་དང་། ངོ་གནོང་དགོས་པ་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་མེད། ང་ཚོར་སྐྱོན་ཆ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་སྦས་དགོས་དོན་གང་ཡང་མི་འདུག སྦས་ཐུབ་ཀྱི་ཡང་མ་རེད།

མང་རུང་ཉུང་རུང་མི་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་ཐམ་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་སྐྱོན་ཆ་འདྲ་མིན་
གྱི་གནས་ཚུལ་ཡོང་སྲིད་ཀྱི་རེད།

ང༽ བཙན་བྱོལ་བའི་བྱས་རྗེས་དང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ།

སྤྱིར་བཏང་ཐོག་ནས་བཤད་ན་ང་ཚོ་བོད་པ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱས་རྗེས་བཞག་ཡོད། རྒྱ་གར་ནང་ལ་ང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་
བོད་ནང་ལ་གསལ་པོར་བཤད་ཐུབ་ན། བོད་རིགས་རྒན་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། བོད་རིགས་

གཞོན་པ་ཚོས་རྣ་བར་ཡང་སྙན་པོ་ཡོང་བའི་ལས་ཀ་ང་ཚོས་བྱས་ཡོད། ཆོས་དད་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་ཡིན་ན། དེའི་རྣ་བར་རྒྱ་གར་ནང་བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་མུ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

302

མཐུད་ནས་གང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་རིས་སུ་མ་ཆད་པ། མདོར་
ན་བོན་དང་བཅས་པའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་གང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། དེ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་ཐོག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལས། སྔར་ལམ་
དེད་ནས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྙིང་དོན་མ་ཚང་བར་ཕྱི་ཚུལ་འདྲ་ཆགས་
པོ་ཙམ་ཞིག་དང་། ངོ་ཐོག་རྨོངས་དད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྡན་པའི་བྱེད་སྟངས་དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་

ང་ཚོས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་བྱེད་ཀྱི་མེད། ཅི་མཛད་ལེགས་མཐོང་བྱས་ན་མི་འགྲིགས་
ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ལེགས་ཆ་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོ་དེ་འཛིན་དགོས་ཀྱི་འདུག ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོ་དེ་ལག་ལེན་ལ་བཀལ་དགོས་ཀྱི་འདུག ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོ་དེ་མ་ཉམས་པ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་
བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། ང་ཚོས་དེ་སྔ་བོད་ལ་བྱས་པ་དེ་དག་གྲ་གྲུ་མ་ཉམས་པ་བྱེད་དགོས་ཟེར་གྱི་མེད། དེ་ལ་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད།
དཔེར་ན། ལ་དྭགས་ལ་ཕྱིན་ན་མཐོང་གི་རེད། ལ་དྭགས་དགོན་པ་ཚོ་གང་འདྲ་
བྱས་ནས་སྡོད་ཀྱི་འདུག་གམ། བྱེད་སྟངས་གང་འདྲ་འདུག་གམ། ལ་དྭགས་སྤྱི་

ཚོགས་ནང་དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་དེ་ཚོའི་
མཐོང་སྣང་ལ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་མེད། ང་ཚོས་མཐོང་བཞིན་པ་དེ་རེད། ལ་དྭགས་
ཀྱི་གྲྭ་པ་ཚོ་བསམ་བློ་སྡུག་དྲགས་ནས་བྱས་པ་གང་ཡང་མ་རེད། ང་ཚོ་བོད་པས་
བསླབས་པ་ཞིག་རེད། དཔེར་ན། ང་རང་ལ་ཆ་བཞག་ན། བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རྙིང་
པའི་ནང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་མ་སླེབས་བར་འཚར་ལོངས་བྱས་པ་རེད། ང་རང་དེའི་ནང་
གི་བླ་མ་མཐོ་ཤོས་བྱས་ནས་བསྡད་པ་རེད། ད་ཆ་མིའི་ལུང་པར་སླེབས། གནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

303

ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་སོ་སོས་མཐོང་ཐོས་དང་ཉམས་མྱོང་བྱུང་བའི་རྗེས་ལ་ལ་དྭགས་
དང་། ཁུ་ནུར་སླེབས་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱོ་པོ་འདི་འདྲ་གང་དྲག་བསམ་པ་ཡོང་གི་འདུགང་ཚོ་རྟག་པར་སྐད་ཆ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། ང་ཚོས་ཆོས་ཀྱི་སྙིང་དོན་དེ་འཛིན་དགོས་ལ། རྩ་བ་དེ་འཛིན་དགོས། རྩ་བ་དེ་འཛིན་ཐུབ་ན་ཇི་སྲིད་མིའི་བདེ་བ་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་རྩ་དོན་ཞིག་ཡོད་པའི་བར་དུ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་

དེ་གནས་ཐུབ། རྩ་དོན་བརླགས་ནས་དགོན་པ་དེ་ལྟོ་གོས་བཙལ་སའམ། མི་ཚེ་སྐྱེལ་ས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ན་གཏན་ནས་མི་འགྲིགས།
དེང་སང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིར་མི་ཚེ་སྐྱེལ་སའི་ཐབས་ལམ་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་
པས། མི་ཚེ་དགོན་པའི་ནང་ལ་སྐྱེལ་དགོས་དོན་ཡོད་མེད། ཆོས་ཀྱི་སྙིང་དོན་ངོ་
ཤེས་ནས་ཟིན་ཐུབ་ན་ཞིང་པ་དང་། བཟོ་པ། ཚོང་པ། བཤན་པ་སོགས་གང་ཞིག་

ཡིན་ཀྱང་རུང་། གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་སོ་སོར་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆིའི་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་པ་ཞིག་

ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་། ཕན་ཐོགས་ཡོད་པར་བརྟེན། ང་ཚོས་མིའི་ལུང་
པའི་ནང་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་འཛིན་སྤེལ་བྱེད་སྟངས་དེ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་
པའི་ལམ་ཕྱོགས་ངེས་གཏན་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད།

ཅ༽ གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་འོང་དང་། བྱེས་བཞུགས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས།

རིག་གཞུང་ཐོག་ལ་ཆ་བཞག་ན། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་འདི་འཛམ་གླིང་ནང་

འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ང་ཚོས་བརྗོད་ཀྱི་མེད་ཀྱང་། ང་ཚོའི་
རིག་གཞུང་འདི་ཚད་དམའ་པོ་དང་སྐྱོ་པོ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་ཀྱི་མེད། གང་
ལྟར་གནས་ཚད་ལོངས་པའི་རིག་གཞུང་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལ་ཆ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

304

བཞག་ན། བོད་སྐད་འདི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་

སྐད་དང་འདྲ་བའི་འགྲན་ཟླ་བྲལ་བ་ཞིག་རེད། ཡིན་ནའང་འཛམ་གླིང་གི་ཤེས་ཡོན་
ཚང་མའི་ནང་ལ་ང་ཚོའི་སྐད་ཡིག་འདིས་འདང་གི་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་མེད། དེ་དག་
གི་ཕྱོགས་ལ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།
ང་ཚོས་སོ་སོའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་བལྟ་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་
མིའི་ལུང་པའི་ནང་སྲུང་སྐྱོབ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཡོད་པ་དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་
གྱི་རྒྱུན་འཛིན་གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཡོད་པ་དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་རྒྱུན་འཛིན་
གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་དག་བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་སོ་སོའི་ཆོས་དང་
རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ང་ཚོས་སྤོབས་པ་ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་བཤད་འཕེར་བ་ཞིག་དང་། བཤད་འོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
དེ་བཞིན་བོད་རིགས་གཞོན་སྐྱེས་ཚོར་ཆ་བཞག་ན། ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་

བསྡད་པའི་རིང་ལ་དེང་དུས་དང་མཐུན་པའི་འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་ལམ་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་
ལས། སྤྱི་ཚོགས་རྙིང་པར་ལྟག་ལོག་རྒྱག་གི་མེད། ང་ཚོས་ཁ་དོན་མཚུངས་པའི་མང་གཙོའི་ལམ་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལྟ་བའམ། དཔལ་
འབྱོར་གྱི་ལྟ་བ་ལ་ཆ་བཞག་ན། དེ་སྔ་མི་ཐོག་གཅིག་གི་རིང་ལ་སངས་རྒྱས་བསྟན་
པའི་དགྲ་བོར་ངོས་འཛིན་བྱས་པའི་དམར་པོའི་ལྟ་བའི་སྐོར་ལ་ཡང་ང་ཚོས་བསམ་བློ་མཐིལ་ཕྱིན་པ་ཞིག་བཏང་སྟེ་དམར་པོའི་ལྟ་བ་དང་། ནང་པའི་ལྟ་བ་གཉིས་ཐུན་

མོང་གི་གཞི་རྩ་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་

ནས་ང་ཚོ་དེ་སྐོར་གོ་བསྡུར་དང་། བགྲོ་གླེང་། བསམ་བློ་གཏོང་བ། ཉམས་ཞིབ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

305

བཅས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོས་མ་རྩའི་རིང་ལུགས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡག་པོ་རེད་ཟེར་
གྱི་མེད། དམར་པོའི་རིང་ལུགས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པའི་ནོར་འཁྲུལ་རེད་ཅེས་ཀྱང་
བརྗོད་ཀྱི་མེད།
ང་ཚོས་རྒྱ་གར་ལུང་པའི་ནང་མིག་གཉིས་དང་། རྣ་བ་གཉིས་ཀ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད། བྱས་པའི་དགོས་དོན་གང་བྱུང་ཟེར་ན། རྒྱ་མི་ལའང་ནོར་འཁྲུལ་མཐོང་གི་
འདུག དེ་བཞིན་ཨུ་རུ་སུ་དང་། ཨ་མི་རི་ཀ ཡོ་རོབ་རྒྱལ་ཁབ་ཚོ་ལའང་ནོར་འཁྲུལ་
མཐོང་གི་འདུག ང་ཚོས་ཕྱོགས་ཚང་མར་བལྟས། ཚང་མ་མཐོང་བའི་ཐོག་ནས་དེའི་

ནང་ནས་ལེགས་ཆ་རྡོག་སྒྲུག་རྒྱག་ཐུབ་པའི་སྤོབས་པ་བསྐྱེད་ནས་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་
ནི་དུས་ཚོད་དང་མཐུན་པའི་བསམ་བློ་རེད། ང་ཚོས་དངོས་ཡོད་ནས་བདེན་པ་འཚོལ་བའི་ལྟ་བ་དངོས་གནས་དེ་འཁྱེར་གྱི་ཡོད་པ་ལས། འདི་རང་གི་ཡིན་ཟེར་
ནས་ཞེན་ཁོག་བྱེད་པ་དང་། འདི་རྒྱ་མིའི་རེད་ཟེར་ནས་ང་ཚོས་སྣང་ཆུང་བྱེད་ཀྱི་

མེད། ལེགས་ཆ་ཡོད་ན་དགྲ་བོའི་ཡིན་ནའང་ངོས་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཉེས་
སྐྱོན་ཡིན་ན་སོ་སོའི་ཡིན་ནའང་འདོར་དགོས། ང་ཚོས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལྟ་བ་འཁྱེར་
སྟངས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་འཁྱེར་སྟངས་ཐོག་བསམ་བློ་གང་འདྲ་གཏོང་གི་
ཡོད་མེད་དེ་དག་བོད་ནང་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དང་། གཞོན་ནུ་ཚོའི་རྣ་བར་
བླུགས་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། བསྟན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན། གཟི་བརྗིད་ཆེན་པོའི་ཐོག་
ནས་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།
རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ནང་ལ་མི་འགྲོ་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཟེར་
དོན་དེ་རེད། དེ་ཡང་འདི་གའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཕྱོགས་གཅིག་མ་གཏོགས་མ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

306

མཐོང༌ཞིང་། ཕྱོགས་གཅིག་ལས་བསམ་རྒྱུ་མེད་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་ཕྱིན་ན་ཕན་

ཐོགས་གང་ཡང་མེད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་རྒྱ་མིས་གུ་ཡངས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཟེར་བ་
བདེན་ན། འདི་ནས་བོད་ནང་ལ་མི་གཅིག་འགྲོ་སར། བོད་ནང་ནས་ཚུར་རྒྱ་གར་ལ་
ཕ་མ་གཉེན་འཕྲད་དུ་ཡོང་མཁན་བརྒྱ་ཐམ་པ་མ་བྱུང་ནའང་བཅུ་ཉི་ཤུ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་
པའི་རེ་བ་ཡོད། བོད་ནས་ཚུར་མི་མང་ཙམ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་ན། ཁོང་ཚོ་ངེས་པར་དུ་རྒྱ་གར་ནང་བསྡད་དགོས་དོན་མེད། གལ་ཏེ་འགའ་ཤས་བློ་ཐག་བཅད་དེ་སྡོད་མཁན་བྱུང་ན། ད་ལྟ་ཕན་འདས་པའི་དུས་ཡུན་རིང་བོད་ནང་སོ་སོའི་མཐོང་ཐོས་གང་
བྱུང་བ་དེ་དག་དངངས་སྐྲག་བྱེད་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས་བཤད་ཐུབ་ཀྱི་རེད།
གལ་སྲིད་དེ་འདྲ་མ་བྱུང་ན་ཡང་རྒྱ་གར་ནང་ལ་ཚུར་ཡོང༌སྟེ་ང་ཚོའི་སློབ་གྲྭ་
ཁག་དང་། གཞིས་ཆགས་ཁག དགོན་པ་ཁག་གི་གནས་སྟངས་ཇི་འདྲ་ཡོད་པ་དང་།
མི་མང་སྤྱི་བྱིངས་ཚོའི་འཚོ་བ་སྐྱེལ་སྟངས། རྒྱ་གར་ལུང་པའི་ནང་ལ་གཏམ་བརྗོད་
རང་དབང་ཇི་ཙམ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ཤེས་པ་དང་། མཐོང་བ་ཞིག་བྱུང་ན།
རྒྱ་མིས་ཨ་མི་རི་ཀ་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ལུང་པར་ལྟ་སྐོར་དུ་ཕྱིན་ནས་བསམ་བློ་
གསར་པ་འཁོར་གྱི་ཡོད་པ་བཞིན། བོད་ནང་གི་བོད་པ་ཚོས་རྒྱ་གར་ནང་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱས་ནས་རྣམ་དཔྱོད་བློ་གྲོས་གསར་པ་འཕེལ་བའི་དགེ་
མཚན་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ནས་བོད་ལ་
ལྟ་སྐོར་འགྲོ་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་འདི་བྱུང་བ་རེད། ཡིན་ནའང་མ་འོངས་པར་ངོ་ཐོག་
དངོས་སུ་ལག་ལེན་བཀལ་ཡོང་དུས་ཇི་ཙམ་ཞིག་འགྲུབ་ཀྱི་ཡོད་མེད་ད་ལྟ་ཚོད་མི་
ཐིག་པས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་པའི་ང་ཚོས་བལྟས་ཆོག་གི་རེད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

307

ཆ༽ རྒྱ་ནག་གི་འགྱུར་ལྡོག་དང་། རྩ་དོན་གྱི་ལམ་ཕྱོགས།

རྩ་བའི་དོན་དག་ནི་ལམ་སེང་ཐག་ཆོད་ཐུབ་རྒྱུ་ག་ལ་ཡོད། ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་
ཡིད་ཆེས་ཐུབ་པ་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། ད་ལྟ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་སང་ཕོད་ད་
ཚོད་རྒྱ་མིས་གང་བཤད་ཀྱི་ཡོད་མེད་མི་ཤེས། གཞེས་ཕོད་ད་ཚོད་གང་ཞིག་བཤད་
ཀྱི་ཡོད་མེད་མི་ཤེས་པ་དེ་འདྲའི་དུས་ཚོད་ཅིག་གི་སྒང་ལ་བསྡད་ཡོད། ད་ལྟའི་གོ་
སྐབས་དེ་ཟིན་ནས་བོད་ནང་ལ་ཕར་ལྟ་སྐོར་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་དང་གནས་ཚུལ་གཏོང་རྒྱུ།
བོད་ནང་ནས་ཚུར་གང་མང་ཡོང་ཐབས་བྱས་ནས་ང་ཚོའི་བར་ལ་རྒྱ་མིས་འབྲེལ་བ་
བཅད་པ་དེ་བསལ་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཁེ་བཟང་རེད། ལོ་གཅིག་ལོ་གཉིས་ཕྱིན་

མཚམས་རྒྱ་གར་རྒྱ་ནག་གཉིས་ཀྱི་འགྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཨུ་རུ་སུ་དང་རྒྱ་གར་
གྱི་གནས་ཚུལ། དེང་སང་ཝི་ཏི་ནམ་གྱི་གནས་ཚུལ་དྲོད་མ་ཡལ་བར་བསྡད་ཡོད་པ་
ལྟར། མ་འོངས་པར་གནས་ཚུལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡོང་མིན་ད་ལྟ་བརྗོད་ཚོད་མི་ཐིག་པ་

རེད།
གང་ལྟར་ང་ཚོས་ཕྱོགས་ཚང་མར་དོ་སྣང་ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་བལྟ་རྒྱུ་རེད། རྒྱ་ནག་ནང་ད་ལྟ་རང་དབང་ཕྲན་བུ་ཆེ་རུ་གཏོང་བ་འདི་དག་དུས་ཡུན་གང་འཚམ་ཕྱིན་
ན། ནམ་ཞིག་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་འཕོ་འགྱུར་ཕྱིན་པའི་ཉེར་ལེན་སོགས་ཀྱིས་སྲིད་
བྱུས་གསར་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་དམ་བསྒྲགས་སྟངས་འཛིན་བྱེད་སྙིང་འདོད་ན་ཡང་
བྱེད་མ་ཐུབ་པའི་མཚམས་ལ་སླེབས་སྲིད་ཀྱི་རེད། དེ་བཞིན་བོད་ནང་ལ་འགྱུར་བ་
ག་ཚོད་ཙམ་འགྲོ་གི་ཡོད་འདུག་གམ། བོད་ནང་གི་མིས་བསམ་བློ་གང་འདྲ་ཞིག་

གཏོང་གི་འདུག་གམ། དེ་ཚོའི་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་བལྟས་ནས་ང་ཚོའི་རྩ་བའི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

308

ལམ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་ཡོང་སྲིད་མདོག་ཁ་པོ་རེད།
ད་ཕན་ལོ་ཉི་ཤུའི་རིང་ལ་བོད་ནང་རྒྱ་མིས་རང་སྣང་གང་དྲན་བྱས་ནས་བོད་རྒྱ་
ཆེའི་མི་མང་གི་འཚོ་བ་ཡར་རྒྱས་མ་ཕྱིན་པའི་ཐོག་ལ་ལྟོ་ཆས་ཀྱི་མི་འདང་བ་

སོགས་དངོས་གནས་དྲང་གནས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་མྱོང་དགོས་བྱུང་བའི་གནས་

ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་བོད་རྒྱ་ཆེ་མི་མང་རྣམས་སེམས་ཤུགས་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་
རེད། མ་འོངས་པར་ཡིན་ནའང་ཇི་སྲིད་བོད་མི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་བར་
དུ་ང་ཚོས་མུ་མཐུད་འབད་རྩོལ་བྱེད་རྒྱུ་རེད།
ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐོག་བཤད་པ་བཞིན། ང་ཚོས་ད་དུང་གཞིས་

ཆགས་ཁག་དང་། ཆོས་སྒར་ཁག སློབ་གྲྭ་ཁག མདོར་ན་དཔལ་འབྱོར་དང་། ཆོས་
ཐེ་བའི་ཤེས་རིག་གི་འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་དེ་དག་སྤུས་དག་ཏུ་འགྲོ་ཐབས་དང་།
རྩ་བ་བརྟན་པོ་བཟོ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ང་ཚོས་འདི་གར་ཇི་ཙམ་ཚགས་
ཚུད་པོ་དང་། རྩ་བ་བརྟན་པོ་བྱུང་བ་དེའི་ཚོད་ཀྱི་ང་ཚོའི་རིན་ཐང་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་རེད།
ད་རེས་གཞིས་སྒར་ཁག་དང་། སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོ་སླེབས་ཡོད་
པས། ད་ཕན་ལོ་ཉི་ཤུའི་རིང་ང་ཚོས་གཞི་རྩ་བཙུགས་ནས་ཡོད་པ་དེ་དག་ད་དུང་མུ་
མཐུད་ནས་ཡར་རྒྱས་གང་འདྲ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག་གམ། ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་ཐབས་གང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ཚང་མས་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པའི་དུས་ཚོད་
ཡིན་པ་ལས། ད་ཆ་རིང་མིན་བོད་ལ་ལོག་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་འདྲ་མི་ཡོང་ངམ། ང་ཚོས་
རྒྱ་གར་ལུང་པའི་ནང་ལ་ཤུགས་བརྒྱབ་ནས་དགོས་པ་ཨེ་ཡོད་བསམ་པའི་ལྷོད་
ཡངས་དང་། བློ་ཐག་ཐུང་ཐུང་བྱེད་རྒྱུ་མེད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

309

ཇ༽ བལ་འབྲུག་གི་གནས་ཚུལ་དང་། གློ་བུར་གྱི་གོད་ཆགདེ་ནས་བལ་ཡུལ་དང་། འབྲུག་ནང་གི་གནས་ཚུལ་སྐོར་ལ། རྩ་བའི་བལ་འབྲུག་
གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ལོ་ཤས་ནང་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། འབྲུག་གི་

གནས་ཚུལ་དེ་ཉེ་ལམ་ཕྲན་བུའི་ཛ་དྲག་ལྟ་བུ་ཆགས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོའི་
ངོས་ནས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་འབྲུག་ནང་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་དེ་དག་མུ་མཐུད་ནས་འབྲུག་ནང་ལ་སྡོད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པའི་རེ་འདུན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་

བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འབྲུག་ནང་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་འདི་ང་ཚོ་བོད་པའི་ངོས་ནས་མི་བྱེད་
དགུ་བྱེད་སྡོད་མ་ཚུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འབྲུག་གཞུང་ཐུགས་དོགས་སྐྱེ་གཞི་དང་།

ཐུགས་ཕམ་ཡོང་གཞི་བྱུང་བ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མ་རེད། ད་ལྟའི་རྐྱེན་ངན་འདི་རིམ་

པས་མཐའ་གསལ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་པའི་ང་ཚོས་དང་པོ་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱས་ནས་
བསྡད་པ་རེད།
བར་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་གློ་བུར་གྱི་གོད་ཆག་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་ལས་ཕྱིན་ཆད་འབྲུག་བོད་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་གནོད་སྐྱོན་ཡོང་གི་རེད་
བསམ་པ་ང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་མེད། ཡིན་ན་ཡང་བར་ལམ་གནས་ཚུལ་དེའི་

ཐོག་འབྲུག་གཞུང་ནས་དགོངས་བཞེས་ལྷུག་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་བ་རེད། རྩ་དོན་གཙོ་ཆེ་
ཤོས་འབྲུག་པའི་མི་སེར་བྱེད་མིན་གྱི་སྐད་ཆ་གཅིག་པུ་མ་རེད། འབྲུག་པའི་མི་སེར་

བྱེད་རྒྱུར་དཀའ་ཚེགས་ཡོང་གཞིའི་རྩ་དོན་དེ་གང་ཡིན་ཟེར་ན། བོད་མི་ཞིག་ལུང་
པ་གཞན་དག་ཅིག་གི་མ་སེར་བྱས་ན་ལས་ཀ་དེའི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་མ་འགྲིགས་པ་
རེད་ཅེས་ང་ཚོས་བཤད་ཀྱི་མེད། ལས་ཀ་དེས་རྐྱེན་པའི་མཐོང་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

310

ཡིན་སྟབས་མཐོང་ཚུལ་དེ་ང་ཚོས་སེལ་དགོས་པ་དང་། མཐོང་ཚུལ་ཡོང་གཞི་དེར་
ང་ཚོས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་དེ་རེད།
འབྲུག་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་སྒེར་རེ་ཟུང་གི་གནས་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་བོད་མི་
ཡོངས་རྫོགས་འབྲུག་པའི་མི་སེར་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་གལ་སྲིད་ཆགས་ན། བོད་ནང་གི་མི་མང་པོའི་སེམས་ནང་ལ་ཕྱི་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་དེ་དག་
གིས་རང་གི་ལུང་པ་བརྗེད། རང་གི་ལུང་པའི་དོན་ལ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་རྒྱུའི་སེམས་

ཤུགས་བརླགས་ནས་ད་ཆ་རང་མགོ་གང་ཐོན་བྱེད་ཀྱི་འདུག་སྙམ་པའི་མཐོང་ཚུལ་
ཞིག་བྱུང་ན། དེ་ལ་སྐྱོན་འདུག་བསམས་ནས་ང་ཚོས་སྐྱོན་གནད་དེ་སེལ་ཐབས་བྱས་པ་རེད། རྗེས་སུ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཕྱིན་ན་སྐད་ཆ་ཁྲོག་ཆེན་པོ་ཐེབས་རྒྱུའི་

གནས་ཚུལ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་འབྲུག་པའི་མི་སེར་ག་ལེར་ག་ལེར་ཆགས་སྲིད་ཀྱི་རེད། སྔོན་མ་དབང་འདུས་རྡོ་རྗེ་འབྲུག་ལ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ལ་ཡང་སྐད་ཆ་གསལ་པོ་
བྱུང་ཡོད་པ་རེད། རིམ་པས་རིམ་པས་དུས་ཚོད་ཕྱིན་ན་རང་བཞིན་གྱིས་བཟོ་ལྟ་
ཞིག་ཆགས་འགྲོ་གི་རེད། ད་ཕན་ལ་ཡང་འབྲུག་ལ་ཡོད་པའི་བོད་ཕྲུག་འབྲུག་སྐད་
བརྒྱབ། འབྲུག་ཆས་གྱོན་མཁན་ཐོན་ཡོང་གི་ཡོད་མུས་རེད། རང་བཞིན་གྱི་གོམས་
འདྲིས་ཐོག་ནས་དེ་འདྲ་ཆགས་ན་བོད་པའི་སེམས་ནང་ལ་རྣམ་རྟོག་དང་། མཐོང་
ཕྱོགས་གང་ཡང་མེད་པ། འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ལའང་དོན་དག་འགྲིགས་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། མིའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་མ་རན་བཞིན་དུ་གློ་བུར་དུ་འཆར་གཞི་དང་།

གཏན་འབེབས་གསར་པ་ཞིག་བྱས་ཡོང་དུས་བོད་མི་ཚོར་འདོད་བློ་མེད་པ་དང་། སྐད་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ལྷགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་གི་མི་མང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

311

ཚོར་ཡང་མཐོང་ཕྱོགས་ཡོང་གི་ཡོད་པར་བརྟེན་ང་ཚོས་འགན་བརྩི་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་རེད།

ཉ༽ འབྲུག་པའི་མི་སེར་དང་། རྒྱ་གར་དུ་གནས་སྤོས།

ལྷག་པར་ཉེ་བའི་ཆར་འབྲུག་གཞུང་ནས་འབྲུག་ནང་ཡོད་པའི་བོད་པའི་ཕྲུ་གུ་ཕ་

མ་སོ་སོས་འགྲོ་སོང་གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་ན་རྒྱ་གར་ནང་ཀ་རྡོར་ཁུལ་སྒེར་གྱི་སློབ་གྲྭ་ཁག་
ལ་བཏང་ན་འགྲིགས་རྒྱུ་ལས། བོད་པའི་སློབ་གྲྭའི་ནང་ལ་བཏང་ན་འགྲིག་གི་མི་

འདུག དེ་ལ་འབྲུག་གཞུང་གིས་དགག་བྱ་ཡོད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། བཀའ་
མོལ་དེ་ཡ་མཚན་པོ་རེད། འབྲུག་ནང་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གིས་བོད་པའི་ཕྲུ་གུ་ནང་

པའི་མི་རྒྱུད་དེ་དག་ཀ་རྡོར་ཁུལ་གྱི་ཡེ་ཤུའི་སློབ་གྲྭར་ཕྱིན་ན་དགག་བྱ་གང་ཡང་

མེད་གསུངས་པ་རེད། བོད་པའི་སློབ་གྲྭར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་སློབ་ཀྱི་

ཡོད་པ་དང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་འབྲུག་པའི་ཆོས་ཀྱང་རེད། འབྲུག་
ནང་ལ་པ་རད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྐོར་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོང་ལུགས་གསུང་གི་ཡོད་པ་
དེ་དངོས་འབྲེལ་རེད།
དེ་འདྲའི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་ལ་བསམ་བློའི་ལྟ་བ་འཁྱེར་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་དགོངས་པ་ཞིག་བཞེས་ན་
བོད་པའི་ཕྲུ་གུས་ནང་པའི་ཆོས་ཕྲན་བུ་ཤེས་ན་འབྲུག་ལ་ཕན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་

རེད། བོད་པའི་ཕྲུ་གུ་བོད་པའི་སློབ་གྲྭར་ཕྱིན་ན་བོད་པའི་སྲིད་དོན་གྱི་བསམ་བློ་
སློབ་ཀྱི་རེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོར་སྲིད་དོན་བསླབ་རྒྱུ་གཞན་དག་
གང་ཡང་མེད། སོ་སོའི་མི་རིགས་ལ་ཤ་ཞེན་བྱེད་དགོས་ཞེས་པ་དེ་གཅིག་པུ་ཡིན།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

312

དེ་ནི་དྲང་ཞིང་འོས་པ་རེད། བོད་ཕྲུག་བོད་པའི་སློབ་གྲྭར་ཕྱིན་ན་མི་རིགས་ཀྱི་ཤ་
ཞེན་བྱེད་པའི་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཀྱི་རེད། དེ་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་སྐབས་
ང་ཚོའི་རྩ་དོན་རང་ལ་ཐུག་གི་ཡོད་པ་རེད།
ཁེ་ན་ཌ་དང་། ཨ་རི། སུད་སི་སོགས་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་ཚོའི་གྲས་ནས་ལུང་

པ་དེ་དང་། དེའི་མི་སེར་བྱེད་མཁན་གང་འཚམ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་བལ་

ཡུལ་དང་། རྒྱ་གར་ནང་དུའང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་བལ་ཡུལ་དང་། རྒྱ་

གར་ནང་དུའང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ལུང་པ་དེ་དང་དེ་ཡི་མི་སེར་བྱས་ན་ཡང་བོད་
པའི་རིག་གཞུང་དང་། བོད་པའི་བསམ་བློ་དེ་བརྗེད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོའི་སྲིད་བྱུས་ནི་མིའི་ལུང་པའི་ནང་ལ་བསྡད་ནས་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ཡལ་བ་

བྱེད་དགོས་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། འབྲུག་གཞུང་གི་གསུང་སྟངས་དེ་ང་ཚོའི་བསམ་

བློ་དང་བཅས་པ་བརྗེས་ཏེ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ཡལ་དུ་བཅུག་དགོས་པ་ལྟ་
བུ་གསུངས་པ་དེ་ཡ་མཚན་ཞིག་མཐོང་གི་འདུགགཉིས་ནས་འབྲུག་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་ཚོ་ལོ་མང་པོ་དེ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་དཀའ་

ངལ་དང་། དངངས་སྐྲག་ཧ་ཅང་ཆེན་པོའི་གནས་སྟངས་ཤིག་འོག་ལ་སེམས་ཤུགས་
རི་བཙུགས་པ་ནང་བཞིན་ཡོད་པ་སྙན་ཞུ་སྔ་རྗེས་ཀྱི་ནང་གསལ་པོ་འདུག་པ་མ་ཟད།
དོན་གཅོད་བཀའ་བློན་སོགས་དངོས་སུ་ཕྱིན་པའི་མཐོང་ཚུལ་ཡང་གཅིག་གྱུར་རེད།
དངོས་གནས་ཧ་ལས་པའི་སེམས་ཤུགས་ཤིག་འཁྱེར་ནས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། རྩ་
བའི་འབྲུག་ནང་དུ་ལྟོ་གོས་ཐབས་འཚོལ་བདེ་བ་དང་། ས་ཆུ་འཕྲོད་པ། ཡུལ་གོམས་གཤིས་ལུགས་སོགས་བོད་པ་དང་མཐུན་ཤས་ཆེ་བ་བཅས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་རྒྱ་གར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

313

ལས་འཛོམས་ཆེ་བ་ཡོད་ན་ཡང་། ད་ཆ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་
དང་མགོ་མཇིང་ཡ་བྲལ་དུ་ཕྱིན་ན་འགྲིགས་ཐབས་མི་འདུག མཐུན་རྐྱེན་ཚང་མ་
བློས་བཏང་། དཀའ་ངལ་གདོང་ལེན་བྱས་ནས་རྒྱ་གར་ནང་ཡོང་གི་ཡིན་ཞེས་
སེམས་ཐག་བཅད་ནས་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་
བར་ལམ་ང་ཚོས་དེ་སྐོར་གོ་བསྡུར་རིམ་པ་བྱ་རྒྱུ་བྱུང་། རྒྱ་གར་ནང་ལེན་རྒྱུར་
དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད། ད་ལྟ་རྒྱ་གར་ནང་ཡོད་བོད་མི་གཞིས་ཆགས་བྱེད་རྒྱུར་
བསྡད་པ་སྟོང་ཕྲག་ཁ་ཤས་ཤིག་ལྷག་བསྡད་ཡོད་པའི་ཁར། ད་དུང་འབྲུག་ནང་ནས་

སྟོང་ཕྲག་ཁ་ཤས་ལེན་དགོས་བྱུང་ན་ང་ཚོར་ལས་ཀ་སྣོན་མ་དང་། རྒྱ་གར་གཞུང་
ཡིན་ན་ཡང་སྐུ་མཉེལ་པོ། དོ་དག་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་དཀའ་ངལ་ཁག་པོ་བཅས་ཧ་ཅང་དཀའ་རྙོག་ཆེན་པོའི་ལས་ཀ་ཞིག་རེད། དེའི་སྐོར་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་གོ་
བསྡུར་རིམ་པ་བྱུང་།

རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་ལེན་རྒྱུ་དེ་འགྲིག་གི་མ་རེད་ཅེས་གསུང་གི་

ཡོད་པ་རེད། འབྲུག་གཞུང་ལ་ནི་ལོ་ནས་ལོ་བསྟུད་སྔ་རྗེས་རིམ་པར་གནས་ཚུལ་
ཞུས་པ་རེད། དོན་གཅོད་བཙུགས་ཆོག་མི་ཆོག་སྐོར་གནད་འགག་དེ་ཙམ་མི་འདུགའབྲུག་པའི་མི་སེར་བྱེད་རྒྱུ་ཟེར་བ་དེ་ཡང་རིམ་པས་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་འགྲོ་
གི་རེད། བོད་མིའི་རྣམ་པ་རྩ་བ་ནས་དོར་ནས་འབྲུག་པའི་རྣམ་པར་བསྒྱུར་དགོས་
གསུངས་པ་དེ་ཁྱད་མཚར་ཞིག་ཡིན་དུས། མཐའ་མ་འུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་ནས་རྒྱ་

གར་ནང་ལེན་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་བཅད་དེ་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་གནས་ཚུལ་ཞུ་དུས། རྒྱ་
གར་གཞུང་ལ་ཡང་གང་ས་ཅི་ཐད་ནས་སྐུ་ཁག་མི་འདུག ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

314

དགོངས་པ་བཞེས་ནས་འབྲུག་ནང་གི་གནས་ཚུལ་དེ་ད་ལྟ་འཕྲལ་སེལ་གྱི་གནས་

ཚུལ་ཞིག་རེད། རིམ་པས་འགྲིགས་འགྲོ་གི་རེད། འབྲུག་ནས་བོད་མི་རྒྱ་གར་ནང་ལ་

ལེན་རྒྱུ་དེ་འགྲིག་གི་མ་རེད་ཅེས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་རྩ་བའི་དགོངས་གཞི་སྔོན་ཡོད་
དེ་ལ་བསྒྱུར་བཅོས་གང་ཡང་མི་འདུགགཉིས་ནས་ང་ཚོའི་བདེ་སྡུག་འདི་རྣམས་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་རྒྱ་

གར་གཞུང་ནས་དགོངས་བཞེས་གནང་བའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་འབྲུག་གཞུང་ལ་རིམ་

པས་བཀའ་མོལ་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོང་གི་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོ་བོད་པའི་ཐོག་ནས་
ཀྱང་མུ་མཐུད་ནས་འབྲུག་གཞུང་ལ་བཀའ་མོལ་ཞུས་ཏེ་བོད་མི་རྣམས་འབྲུག་རང་
གི་ནང་ལ་མུ་མཐུད་ནས་བསྡད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཡག་གི་རེད་ཅེས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་
མཐའ་མའི་བཀའ་མོལ་དེ་ག་རང་གསུང་གི་འདུག

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

315

ཏ༽ འབྲུག་རྒྱལ་མཇལ་འཕྲད་དང་། འབྲུག་གཞུང་གི་བདེ་འཇགས།

ཡང་འབྲུག་གཞུང་ཕྱི་སྲིད་བློན་ཆེན་ནས་ཕྱག་བྲིས་ཤིག་གནང་འདུག་པ་དེའི་

ནང་ལ་བོད་པ་རྒྱ་གར་དུ་ཡོང་རྒྱུའི་སྐོར་འདི་འབྲུག་ནང་ཡོད་པའི་བོད་པ་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་མིན་པར། གཙོ་བོ་དྷ་རམ་ས་ལའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་དགོས་དབང་གིས་བོད་པ་རྒྱ་གར་ནང་འཐེན་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་
འཁོད་འདུག མཐོང་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་ཞིག་གི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་བོད་མི་རྒྱ་

གར་དུ་ཡོང་ཐུབ་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་ཡང་མ་འགྲིགས་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག ང་

ཚོའི་ངོས་ནས་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་འབྲུག་རང་གི་ནང་ལ་མུ་མཐུད་ནས་བསྡད་ཐུབ་
པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམས་ཏེ་ལོ་གཅིག་ལ་དགོངས་པ་མ་དྭངས་ན་ཡང་ལོ་གཉིས། ལོ་གཉིས་ལ་དགོངས་པ་མ་དྭངས་ནའང་ལོ་གསུམ་བཞི་སྦྲེལ་ནས་རྒྱུ་མཚན་ཞུ་ས་ཞིག་

ཡོང་གི་རེད་བསམ་པའི་བསམ་བློ་དེ་འདྲ་ཞིག་འཁྱེར་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་བསྡད་པ་
རེད།
དེ་ལྟར་ཡིན་བཞིན་དུ་ད་ཆ་ཕྱག་བྲིས་དེའི་ནང་ལ་གནས་ཚུལ་རྦད་དེ་གོ་ལྡོག་
ནས་བོད་མི་སྟོང་ཕྲག་གསུམ་བཞི་དེ་དག་གི་འདོད་པ་ཡོད་མིན་ལ་མ་བལྟོས་པར་ང་
ཚོས་དགོས་དབང་གིས་རྒྱ་གར་ནང་འཐེན་གྱི་ཡོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་འདྲ་ཞིག་

བསྟན་ཡོང་དུས་འགྲིགས་པོ་ཞིག་མི་འདུག་པར་བརྟེན། བར་ལམ་སྔ་ཕྱིའི་ཡོང་རྐྱེན་
གནས་ཚུལ་གཅིག་ནས་གཉིས་སུ་བགྲངས་ནས་འབྲུག་གཞུང་ལ་ཡི་གེ་ཞིག་ཕུལ་

ཡོད། དེའི་ལན་ད་ལྟ་ཡིག་ཐོག་ལ་འབྱོར་རྒྱུ་རེད། འབྲུག་གཞུང་གི་ཐོག་ནས་ད་ལྟ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

316

རྣམ་འགྱུར་སྟོན་སྟངས་ལ་གཞིགས་ན་ཕྲན་བུའི་འགྱུར་བ་ཞིག་འགྲོ་གི་མེད་དམ་
བསམ་པ་འདུག ད་ལྟ་རེ་བ་ལ་གོ་སྐབས་ཤིག་བྱུང་ན་ངས་འབྲུག་རྒྱལ་པོ་མཇལ་
འཕྲད་ཅིག་ཞུ་ཐུབ་ན་ཞེས་བཀའ་ཤག་དང་གོ་བསྡུར་བྱུང་། རྒྱ་གར་གཞུང་ལའང་
ཞུས་པ་ཡིན། གནད་དོན་འདི་མི་སྟོང་ཕྲག་གསུམ་བཞི་ཞིག་གི་བདེ་སྡུག་ལ་ཐུག་
ཡོད་པ་རེད།
བོད་པའི་ནང་ནས་འབྲུག་གཞུང་འབངས་ལ་གནོད་འཚེའི་བསམ་སྦྱོར་ངན་པ་
འཆང་མཁན་ཡོང་ཤེས་ཐབས་མེད། གལ་སྲིད་ངེས་མེད་རེ་ཟུང་ཡོད་ན་དེར་འབྲུག་གཞུང་གི་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པའི་བཀའ་བཅད་གང་འདྲ་གནང་ཡང་དེ་ལ་ང་ཚོས་
རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་ཅེས་དང་པོ་ནས་ཞུས་ཡོད། ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་གལ་སྲིད་
བོད་པའི་ནང་ནས་ནོར་འཁྲུལ་བྱེད་མཁན་བྱུང་ཡོད་ནའང་འགྲིགས་པ་རེད། འོས་པ་རེད། སྙིང་ཐག་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་རྒྱུ་ལས། ང་ཚོས་ཀར་ཀོར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་མེད་ལ། བྱེད་རྩིས་ཀྱང་མེད། དེ་འདྲ་མིན་པར་གཞི་རྩ་གཏན་ནས་མེད་པའི་

དགོངས་ཕྱོགས་གཟིགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་མི་མང་དེ་དག་ལ་དགོས་མེད་
ཀྱི་བརྡབ་གསིག་ཆེན་པོ་དང་། བསམ་བློའི་ནང་ལ་མ་སྐྱིད་པ་དང་། མ་བདེ་བ་ཆེན་
པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་འདི་བློ་ཕམ་གྱི་གནས་ཚུལ་རེད།
ཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འབྲུག་གཞུང་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་དགོངས་
བཞེས་གནང་གི་ཡོད་པའི་སྐད་ཆ་རེད། འབྲུག་གཞུང་གི་བདེ་འཇགས་ལ་དགོངས་
པ་བཞེས་ཀྱི་ཡོད་ན། མིའི་སེམས་ཕམ་དུ་བཅུག་ན་བདེ་འཇགས་ཡོང་གི་མ་རེད།
སྟོབས་ཆེན་རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་ཡང་བོད་མི་ཚོར་བློ་ཕམ་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་བདེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

317

འཇགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་ཕྱིན་ཀྱང་ད་ལྟ་རྒྱ་

མིས་ཆུ་སྣ་གར་ཁྲིད་དང་། རྒྱ་མིས་མཛུབ་མོ་གར་བསྟན་ཤར་ལ་ཁས་མ་བླངས་པར་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དོན་དམ་པའི་འབྲུག་གི་བདེ་འཇགས་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་
ཀྱི་ཡོད་ན་བོད་མི་ཚོ་བློ་མ་ཕམ་པ། སེམས་བག་ཕེབས་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་གནང་ན་བདེ་འཇགས་ཡོང་ངེས་རེད།
དཔེར་ན། འབྲས་ལྗོངས་ནང་སྲིད་དོན་གྱི་འགྱུར་བ་བྱུང་བའི་སྐབས་བོད་པ་
རྣམས་ཁ་ཐབས་ཞན་ན་ཡང་འབྲས་ལྗོངས་ཆོས་རྒྱལ་ལ་ང་ཚོས་གཞུང་བཟང་པོའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་ཁུལ་བྱས་པ་རེད། མཇུག་ཏུ་སྤྱི་ཁྱབ་བློན་ཆེན་ཁོང་ནས་ཐུགས་
ཁུར་ཆེ་བཞེས་ཡག་པོ་གནང་བ་མ་གཏོགས། པ་རད་ཚོས་ང་ཚོར་ཁ་བརྡུང་བཏང་བ་སོགས་བྱུང་ཡོད། འབྲས་ལྗོངས་སྔོན་མའི་གནས་སྟངས་སྐབས་ལ་ང་ཚོར་དཀའ་
ངལ་གང་འདྲ་བྱུང་ཡོད་པ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། འབྲས་སྤྱི་བློན་ཆེན་སར་
ཕྱིན་ན་འབྲས་ལྗོངས་གཞུང་གི་དགོངས་པ་དང་གཅིག་མི་འགྲིགས། འབྲས་ལྗོངས་
གཞུང་ལ་གཏུགས་ན་འབྲས་ལྗོངས་ཆོས་རྒྱལ་སར་བཅར་བ་ཡིན་ན་རྡེ་ཝན་གྱི་སར་

གཏུགས་དགོས་པ་ལྟ་བུའི་ཀར་ཀོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཁག་པོ་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་

བསྡད་པ་རེད། བོད་པ་འབྲས་ལྗོངས་ལ་སྡོད་མཁན་རྣམས་དེའི་གོང་དུ་འདོད་བློ་
ཁེངས་པའི་ཐོག་ནས་བསྡད་པ་ཞིག་མིན་ན་ཡང་གནས་ཚུལ་ཛ་དྲག་ཡོང་བའི་
སྐབས་ལ་འབྲས་ལྗོངས་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཐོག་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་པ་དེས་བོད་པ་ལ་གཞུང་བཟང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། བོད་པར་རུས་ཡོད་པའི་རྟགས་ཤིག་བསྟན་པ་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

318

འབྲུག་པ་ཡིན་ན་ཡང་བོད་པར་བྱམས་པོ་དང་། བོད་པར་ཡིད་ཆེས་གནང་།
འབྲུག་ནང་ལ་དཀའ་ངལ་རིགས་བྱུང་ན་བོད་པ་ཚོས་དྲིན་ཆེན་པོ་བྱེད་མཁན་དེ་སུ་
ཡིན་པ་དང་། ང་ཚོར་ཤ་ཚ་བྱེད་མཁན་དེ་སུ་ཡིན་གདམ་ག་ནོར་གྱི་མ་རེད་ལ།
གདོང་བརྗེས་ཀྱི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་འབྲུག་གཞུང་ནས་ད་ལྟ་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ཡག་
པོ་ཞིག་མཁྱེན་གྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། འབྲུག་གཞུང་སྐུ་མཉེལ་པོ་ཏན་ཏན་ཡོད་ཀྱི་རེད།
འོན་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཞུ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་
ས་གཞི་རྡུལ་དག་ཅིག་ཆགས་ཀྱི་རེད་བསམ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། གོ་སྐབས་ཤིག་

བྱུང་ན་འབྲུག་རྒྱལ་པོ་མཇལ་འཕྲད་ཅིག་ཐུབ་ན་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་དང་། རེ་
འདུན་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་བསྡད་ཡོད། འབྲུག་གི་གནས་ཚུལ་དེ་རིམ་པས་ལྷིངས་
འཇགས་འགྲོ་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པ་དེ་འདྲའི་རེ་བ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་བསྡད་ཡོད།

ཐ༽ ཨ་ལོ་ཆོས་མཛད་དང་། ཚོ་ཁག་བཅུ་གསུམ།
དེ་ནས་ཚང་མས་ཤེས་གསལ། ཉེ་བའི་ཆར་བོད་དོན་གྱི་ཐོག་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་ལ་འགྱུར་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་འདིར། སྙིང་པོ་ཡོད་ལ་
མེད་ལ་ལྟ་བུའི་བར་ལམ་མའེ་སོར་ནས་ཨ་ལོ་ཆོས་མཛད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་
དང་། དེ་བཞིན་ཚོ་ཁག་བཅུ་གསུམ་སྐོར་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་མང་པོ་ལྷགས།
དེ་དག་གང་འདྲ་ཡིན་ནམ་བསམ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྔ་ལོ་ལས་
བསྡོམས་ཚོགས་འདུའི་གོང་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་དང་། བཀའ་བློན་ཚོར་སྐད་ཆ་བྱུང་
། བར་ལམ་སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་གོ་མིན་ཏང་གི་

ཚགས་པར་ནང་ལ་ཐོན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་གིས་རྐྱེན་བྱས་ནས་ཚོ་ཁག་བཅུ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

319

གསུམ་ལ་དོགས་འདྲི་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། དེ་དག་
གཞི་ནས་ལས་ཀ་འཕྲོ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ད་ལྟ་ལས་བསྡོམས་སྙན་སྒྲོན་ལྟ་བུ་ཞུས་ནས་མཇུག་བསྒྲིལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་མ་རེད། དེའི་སྐོར་སྐད་ཆ་གླེང་བསླངས་
བྱས་ནས་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད་ཅེས་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་དང་། བཀའ་བློན་རྣམས་
ལའང་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་། ཡིན་ནའང་སྐབས་དེར་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ལྷགས་པ་རེད།
དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་རྫོགས་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་ལོ་བཅུ་དགུའི་རིང་ལ་བྱུང་བ་རེད།
དེ་ནས་བར་ལམ་མི་གསོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་། ལག་དམར་བ་ངོ་མ་
ཡིན་མིན་གང་ལྟར་དོགས་ཅན་གྱི་མི་ཞིག་སྐོར་སྲུང་བའི་ལག་པར་ཐེབས་ཡོད་པ་
རེད། དེ་ཡག་པོ་རེད། ནག་པོ་སུ་ཡིན་ཐོན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་རེད། རིམ་

པས་གསལ་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་རེད། དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་གིས་རྐྱེན་པའི་ཁ་ནས་

ཚིག་ངན་མཚམས་དང་ཚིགས་མེད་པ་བཤད་པ་སོགས་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་
དཀྲུག་ཤིང་དང་། བག་མི་ཕེབས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་དེ་དག་རིམ་པས་མེ་རང་

ཤི་དང་། དུ་བ་རང་ཡལ་དུ་འགྲོ་གི་རེད། ཐལ་ཆ་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུགགང་ལྟར་རིམ་པས་ཁྲིམས་སའི་གནས་ཚུལ་དེ་གསལ་པོ་ཞིག་བྱུང་བའི་

མཚམས་ལ། སྔོན་མ་ནས་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་ལྟར་ཚང་མ་ཚོགས་འཛོམས་ཀྱི་ཐོག་
དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཀྱི་ནད་མི་ཐེག་པའི་གནས་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་

ཡོད་ན་ནི་གསལ་པོ་བྱས་ནས་བཤད་ཆོག་གི་རེད། བཤད་ཆོག་གི་མ་རེད་ཟེར་
མཁན་སུ་གཅིག་མེད། གཅིག་ནས་གཉིས་སུ་བགྲངས་པའི་ཐོག་ནས་དགའ་མིན་

དགའ་མདོག་གིས་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་ནས་ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་བ་གང་ཞིག་ཡོད་ནའང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

320

གསལ་པོ་བྱས་ནས་བཤད་ན་ཡག་པོ་རེད། ང་ཚོས་ཤེས་བཞིན་ཁྱད་གསོད་བྱས་
ནས་ནོར་འཁྲུལ་བཏང་བ་དང་། ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བ་ནི་རྩ་བ་ནས་མེད།
མ་ཤེས་པ་དང་། དོ་སྣང་མ་བྱུང་བ་དང་། ལྷོད་ཡངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ནོར་འཁྲུལ་
བྱུང་བ་ཞིག་འདུག་ན་ནི་དྲང་པོའི་ཐོག་ནས་དགོངས་དག་ཟེར་རྒྱུ་རེད། དེ་མིན་གཞི་

མེད་པའི་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་གི་ཐོག་ནས་བཟོས་པའི་སྐད་ཆ་ཞིག་ཡིན་ན་གནས་

ཚུལ་གསལ་བཤད་བྱས་ན་རྣམ་རྟོག་སེལ་འགྲོ་གི་རེད། རིམ་པས་ཚོགས་འདུ་གཞི་
རྒྱ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་འཚོགས། དེའི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་ན་བསམ་པའི་བསམ་

ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན། ད་རེས་འདི་གར་ཚོགས་འདུའི་སར་དེ་དག་གི་སྐོར་ངར་མདོག་
བྱས་ནས་བཤད་པས་དོན་དག་ཐག་གཅོད་ཐུབ་པ་ནི་ཡོང་གི་མ་རེད། དམིགས་

བསལ་ཚོགས་འདུའི་གྲོས་གཞིའི་ནང་ལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཉེ་ཆར་བཀའ་ཤག་དང་། ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ལ་ཡང་དེ་སྐོར་གླེང་སློང་མ་བྱས་ན་ལེགས་ཞེས་སྐད་ཆ་
བྱུང་བ་ལྟར་ད་རེས་ངས་གཅིག་བརྗོད་ན་བསམ་པ་བྱུང་།

ད༽ བར་སྐབས་ཀྱི་གླེང་རྙོག་དང་། རྒྱབ་མདུན་གྱི་ལས་ཀཡང་བར་སྐབས་ཕྱོགས་ཁ་ཤས་ནས་ཀུན་སློང་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་མིན་གང་ལྟར་
ཡང་། རང་གཞན་སུ་ཡིན་ནའང་སོ་སོས་ནོར་མེད་ཟེར་བ་དང་། མིས་ནོར་སོང་ཟེར་
རྒྱུ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་སྟབས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ཡི་གེ་འདྲ་བཀྲམ་ཡོད་པ་རེད། དེ་
འདྲས་རྐྱེན་པའི་གནས་ཚུལ་ངོ་མ་གང་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ་བསམ་པ་ཁྱེད་རང་ཚོ་
ཚོགས་མིའི་ནང་ནས་ཤེས་འདོད་ཡོད་པ་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་

ཚུལ་གསལ་པོ་རྟོགས་འདོད་ཡོད་མཁན་འདུག་ན། སྐབས་དེར་གནས་ཚུལ་གང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

321

ཞིག་བྱུང་བ་དེ་དག་ཚིག་ཐོ་བརྒྱབ་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་གང་བྱུང་བ་ལ་སྣོན་མ་ཡང་རྒྱག་མི་དགོས། སྦས་བསྐུང་ཀྱང་བྱེད་མ་དགོས།
གནས་ཚུལ་གང་བྱུང་བ་དེ་དག་རྒྱས་བསྡུས་ཇི་འདྲ་དགོས་མིན་བཀའ་ཤག་ནས་
གཟིགས་ཏེ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ན་འགྲིག་གི་རེད། དངོས་བྱུང་གནས་ཚུལ་ཞིབ་

ཕྲ་ཤེས་འདོད་ཡོད་ན་ཡིག་ཆ་ཆ་ཚང་ཀློག་ན་ཡང་འགྲིག་གི་རེད།
གང་ལྟར་སྐད་ཆ་མང་པོ་ལྷགས་པ་ལ་ང་ཚོ་འདིར་འགན་འཁྱེར་མཁན་ཚོར་
དངོས་གནས་བློ་ཕམ་བྱུང་། འདས་པའི་ལོ་དེ་དག་གི་རིང་ལ་ཆོས་ལུགས་ཐོག་ནས་
ཡིན་ཀྱང་འདྲ། ཆོལ་ཁའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ཀྱང་འདྲ། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང་། རྒྱབ་

མདུན་ངོ་ལྐོག་མེད་པ་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན། ངའི་ལུས་ལ་གྲྭ་ཆས་གྱོན་ནས་རྫུན་སྤངས་
པའི་གྲལ་ལ་བསྡད་ཡོད། རྫུན་སྨྲ་མི་དགོས་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ལྟར། བྱས་ཡོད་བསམ་པ་ལས། ལུས་ལ་གྲྭ་ཆས་གྱོན་ནས་སྟོན་པའི་ཞབས་འདྲེན་མཁན་ཞིག་བྱས་

ཡོད་བསམ་པ་མེད།

དཔང་པོ་ཉིད་ཀྱི་གཙོ་བོ་བཟུང་། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་གིས་རང་ལ་ཞུ་དག་བྱས་ན་ངོ་མནོང་དགོས་པ་
མེད། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང་། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ། དྲང་པོ་དྲང་བཞག ངོ་ལྐོག་མེད་
པ་ཞིག་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ཞིག་ལ། མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་ནས་ཡས་འགྲིག་གི་
མི་འདུག མས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་དུས་བློ་ཕམ་ཡོང་གི་འདུག ཡིན་ན་

ཡང་ཕར་ཚུར་ཤོད་རེས་བཏང་ནས་དགོས་པ་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུག རྒྱུ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

322

མཚན་འགྲོ་སའི་མི་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་ན་ཉན་ཤེས་གོ་ཤེས་ཡོང་གི་
རེད། རྒྱུ་མཚན་འགྲོ་ས་མེད་པའི་རང་ཤེད་ཧམ་པ་གཅིག་པུའི་ཐོག་ནས་ནམ་
འཕངས་བཅད་ཐུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་མཁན་ཚོར་ང་ཚོས་ཞུམ་ཞུམ་བྱས་གསལ་
བཤད་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུགགཙོ་བོ་གང་ཞིག་གལ་གནད་ཆེའམ་ཟེར་ན། ད་ལྟ་བར་དུ་ང་རང་ཚོས་བོད་སྤྱི་
པའི་དོན་དག་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་དོན་དག་ཅེས་ཁ་ནས་བཤད་པ་ནང་
བཞིན་ལག་ལེན་བཀལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ལས་འགན་འཁྱེར་མཁན་ང་རང་གི་

ངོས་ནས་ཡིན་ན་ཡང་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་ཧུར་ཐག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ཁྱེད་རང་ཚོ་ཡིན་ན་ཡང་ད་ལྟ་བར་དུ་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་དེ་རྐང་རྗེས་ལག་བསུབ་
འགྲོ་མ་དགོས་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས།
ལྷག་དོན་གཞིས་སྒར་ཁག་སོ་སོའི་ནང་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་དང་། དེ་བཞིན་

སློབ་གྲྭ་ཁག་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། འདས་པའི་ཉམས་མྱོང་བསགས་ནས་བྱས་རྗེས་སྣོན་མ་གང་བཞག་ཐུབ་ཀྱི་འདུགབཟང་དུ་དང་། ལེགས་སུ་གང་ཞིག་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་འདུག་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་
ལས། འདས་པའི་ཉམས་མྱོང་བསགས་པའི་ལག་རྗེས་ལ་སྒྱིད་ལུག་ཅན་ཆགས་ཏེ་

ཉི་མ་གང་འཁྱོལ་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་ཤེས་པ་དང་། ངོ་ལྐོག་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་ཤེས། རྩིས་ཁྲར་
ཧེ་བག་གཏོང་རྒྱུ་ཞིག་ཤེས། ལས་ཀར་འཐུས་ཤོར་བྱུང་ཡང་ལས་བསྡོམས་འདྲ་ཆགས་པོ་བཟོ་རྒྱུ་ཞིག་ཤེས། རྒྱབ་ཏུ་རུལ་པ་བཞག་རྒྱུ་ཞིག་ཤེས་ན་དཔེ་མི་སྲིད་
པའི་ཐབས་སྡུག་པོ་རེད། དེ་འདྲ་མིན་པར་སྐབས་བབས་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་ཁུར་བརྩོན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

323

གཡོ་ལྷད་མེད་པར་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་ང་ཚོའི་ལས་འགན་རེད།
སོ་སོའི་ངོས་ནས་གཟབ་གཟབ་གྱིས་དང་། ང་ཚོ་མང་རུང་ཉུང་རུང་མི་སྟོང་
ཕྲག་བརྒྱ་ཐམ་པའི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། མི་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་ཐམ་པའི་ནང་
ནས་མི་རེ་གཉིས་རྒྱུ་མཚན་འགྲོ་ས་མེད་མཁན། རང་ཤེད་ཅན། ཧམ་པས་མངོན་
སུམ་ལ་བསྙོན་མཁན་ད་ལྟ་བར་ལ་ཡང་བྱུང་བ་རེད། མ་འོངས་པར་ཡང་ཡོང་གི་རེད། ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྐུ་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་ཡང་

མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་ནས་སྐྱོན་འཛུགས་བྱེད་མཁན་བྱུང་ན། དེང་སང་འཛམ་གླིང་

འདིའི་ནང་ལ་དེ་འདྲ་ངེས་པར་ཡོང་རྒྱུར་ཧ་ལས་དགོས་དོན་གང་ཡང་མི་འདུགགཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མཐོང་ཚུལ་མ་མཐུན་པ་ཡོང་དུས་དྲང་པོ་དྲང་བཞག་གི་ཐོག་
ནས་ཕར་བཤད་པ་དེ་ཡང་ཉན། ཚུར་ལ་ཡང་དྲང་པོ་བྱས་ནས་བཤད། སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་དྲང་ཚུགས་བཟུང་། ཕྱོགས་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀས་དྲང་པོའི་སྦྱང་བཤད་
བཏང་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་ན་ང་ཚོའི་ལས་ཀ་གང་ཞིག་ཡིན་ནའང་བརྡར་ཤ་གཅོད་ཐུབ་ཀྱི་
རེད། གཡའ་སེལ་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེ་མིན་ཁ་སྔོན་འདིར་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པ་ལྟ་བུ་
བྱས་ན་གཡའ་སེལ་ཐུབ་ཐབས་ཡོང་གི་མ་རེད། དེ་དག་ང་ཚོས་ནང་ཁྲོམ་སྟོན་པའི་

གནས་ཚུལ་རེད།

ན༽ ཀོང་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་དང་། ཀོང་པོའི་གླེང་རྙོགདེ་ནས་ཀོང་པོའི་སྐོར་ལ་སྙིང་པོ་གཏན་ནས་མེད་པའི་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་

བ་རེད། གང་ལྟར་འདིའི་སྐོར་ལ་ངའི་བསམ་པར་རྒྱལ་རབས་ཆོས་འབྱུང་སོགས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

324

ཡིག་ཆའི་ནང་དང་། རྒན་རབས་རྒྱུས་ཅན་ཚོའི་གཏམ་རྒྱུད་ནས་ཡིན་ཡང་རེད།
གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་དྲན་བྱུང་། ཆོལ་ཁ་ཕན་ཚུན་བར་
གྱི་ཐོབ་ཤོར་འགྲོ་རྒྱུའི་རྩོད་པ་ནི་མ་རེད། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ས་ཆ་དེ་ཡར་
ཆོད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡར་དང་། མར་ཆོད་ཀྱི་ཡོད་ན་མར་འགྲོ་རྒྱུ་ལས། རྩོད་པ་བརྒྱབ་ནས་ཐོབ་ཤོར་བྱེད་རྒྱུ་དང་། བགོ་བཤའ་རྒྱག་རྒྱུ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཚོགས་
ཆུང་གཅིག་ཟུར་བཙུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བརྟག་ཞིབ་བྱས་ན་གསལ་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་

རེད་ཅེས་བསམ་འཆར་ངས་བཏོན་པ་ལས། གཞན་དག་གི་ཐོག་ནས་བསམ་འཆར་བྱུང་བ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པའི་བསམ་འཆར་རེད་ཅེས་
མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པའི་སྐད་ཆ་རྣ་བར་མི་འགྲོ་བ་དེ་འདྲ་བཤད་པ་རེད། རྒྱུན་ལས་
ཚོགས་འདུ་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པའི་སྟངས་འཛིན་འོག་ལ་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། རྒྱུན་
ལས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་བྱས་པར་བརྩི་འཇོག་དང་། བོད་གཞུང་ལ་ཧ་ལམ་ཡིད་ཆེས་
མེད་མདོག་བཤད་དེ་སྙན་ཞུ་གཏོང་མཁན་བྱུང་བ་རེད། ཡི་གེ་དེའི་ངོ་བཤུས་སྐུ་
སྒེར་ཡིག་ཚང་ལ་ཡང་བཏང་བྱུང་། གནས་ཚུལ་དེ་དག་གད་མོ་ཤོར་གཞི་ཞིག་རེད།
གང་ལྟར་ཀོང་པོའི་གནས་ཚུལ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རྩ་བ་བོད་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་

ས་ཁྲ་གཏན་འཁེལ་བ་ཞིག་དང་། ས་མིང་ངོ་ཆ་འཕྲོད་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་
ལྟར། ད་ལྟ་དྲིལ་བསྒྲགས་ལས་ཁུངས་ནས་དེའི་ཐོག་ལས་ཀ་བྱེད་མུས་རེད། དེ་དག་
རིམ་པས་གཏན་འཁེལ་མཚམས་གསལ་པོ་ཐོན་ཡོང་གི་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་
ཀོང་པོ་ཡར་ཆོད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡར་རེད། མར་ཆོད་ཀྱི་ཡོད་ན་མར་རེད། ཀོང་པོ་མདོ་སྟོད་ཁོངས་ལ་ཆོད་ནས་ཁམས་སྐད་རྒྱག་དགོས་པ་ཡང་མ་རེད། ཀོང་པོ་དབུས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

325

གཙང་ཁོངས་ལ་ཕྱིན་ནས་དབུས་གཙང་སྐད་རྒྱག་དགོས་པ་ཡང་མ་རེད། ཀོང་པོ་ཀོང་པོར་བསྡད་རྒྱུ་ལས་ཐལ་ཆ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ནི་མ་འོངས་པར་ཐག་
གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་རེད། རྩ་བའི་བོད་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་རྩད་གཅོད་
བྱེད་རྒྱུ་རེད་ལ། ཕྱོགས་སོ་སོའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་ཁུངས་ལུང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་གང་ཞིག་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རིམ་པས་བཤད་ཆོག་གི་རེད།
ཡིན་ན་ཡང་ད་ལམ་གྱི་འོས་བསྡུ་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད། དེ་སྔ་བོད་ལ་ཡོད་པའི་
སྐབས་ལ་སྔ་མོ་ཀོང་པོ་མདོ་སྤྱིའི་ཁྱབ་ཁོངས་ཡིན་པ་རེད། ཕྱིས་སུ་རྫོང་ཁག་ལ་
འགྲོ་སྟངས་འདྲ་ཁ་ཤས་བསྒྱུར་བཅོས་བཏང་ནས་དྭགས་ཀོང་སྤྱི་ཁྱབ་ཟུར་དུ་

བསྐོས་པ་རེད། གང་ལྟར་མདོ་སྤྱིའི་ཁྱབ་ཁོངས་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་གར་
ནང་དེའི་སྐོར་གླེང་སློང་བྱུང་སྐབས་དེ་སྔོན་ནང་བཞིན་འོས་ཤོག་དབུས་གཙང་
ཁོངས་བླུག་རྒྱུ་སྐབས་དེར་བཀའ་ཤག་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པར་དེར་གནས་སྐབས་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་དོན་གང་ཡང་མི་འདུག རྒྱུ་མཚན་ཞིག་ནི་འདུགདེ་དག་གཞི་ལ་བཞག ཡིག་ཆའི་ཐོག་ནས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཐག་ཆོད་པའི་
གསལ་པོ་ཞིག་ནི་མི་འདུག ད་དུང་མུ་མཐུད་ནས་དེའི་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་མཐིལ་

ཕྱིན་ཞིག་བྱེད་དགོས། གནས་སྐབས་རིང་ད་ཕན་བོད་གཞུང་གི་གཏན་འབེབས་
ཡོད་པ་བཞིན་བྱས་ནས་དབུས་གཙང་ཁོངས་བྱས་ནས་བསྡད་རྒྱུ་རེད་ཅེས་བརྗོད་
པ་རེད།
ཡིན་ན་ཡང་རེ་ཟུང་གིས་དེ་མ་འགྲིགས་པའི་བཟོ་འདྲ་པོ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་ཚོད་
འདུག མི་མང་ཆེ་བས་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་བློས་འགེལ་བྱས་ནས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

326

ངས་ཀྱང་བསམ་པ་རྣམ་དག་ཐོག་ནས་རྒྱབ་མདུན་ཚང་མའི་བསམ་བློ་བཏང་།
བརྟག་དཔྱད་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ད་ཆ་བསྐྱར་དུ་སྐད་ཆ་འདྲ་
མིན་བཤད་མཁན་བྱུང་ན་དེ་ངས་ཉན་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། བསམ་བློ་བཏང་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་དེ་ལ་མི་ཧམ་པ་ཚ་པོ་ཞིག་གིས་སྐད་ཆ་གཅིག་བཤད་དུས་ངས་དེའི་

གདོང་ལ་བལྟས་ནས་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། བོད་གཞུང་གི་འགན་དེ་
ངས་འཁྱེར་བའི་རིང་དེར་མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་དེ་ངས་བྱེད་ཀྱི་རེད། ཡི་གེ་ལ་མིང་

རྟགས་བཀོད་པ་ནང་བཞིན་ཆ་འཛིན་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད། བསམ་བློ་
བཏང་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཞིག་ལ་མི་ཧམ་པ་སུ་ཆེའི་གདོང་ལ་བལྟས་ནས་

བསྒྱུར་བཅོས་བྱེད་དགོས་བྱུང་ན། དེ་རིང་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་སང་ཉིན་ཕར་བསྡུས།
གནངས་ཉིན་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་གཞེས་ཉིན་ཕར་བསྡུ་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད།
འདིའི་སྐོར་ལ་རྙོག་དྲ་བཤད་མཁན་བྱུང་ན་ང་ཚོས་བདག་པོ་རྒྱག་གི་མ་རེད།
ང་ཚོས་ཆེ་སའི་ཐོག་ཏུ་མ་ནོར་བ་བྱེད་དགོས། ཆེ་སའི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་ཡག་
པོ་བཏང་ནས་སེམས་ཁུར་ལེན་དགོས་པ་ལས། ཆུང་ཙག་དཀྲོག་གཏམ་དཀྲུག་ཤིང་

གི་ལས་ཀའི་ནང་ལ་མགོ་འཁོར་ནས་སྐད་ཆ་མང་པོ་བཤད་ན་སོ་སོའི་བྱབ་སྐྱེལ་བ་
ལས་གཟི་བརྗིད་གང་ཡང་མ་རེད། ང་ཚོ་འདིར་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་དང་། སྤྱི་འཐུས་

ཚོ། དེ་བཞིན་ཕྱོགས་ཁག་ནས་ཡོང་མཁན་མི་འཐུས་ཚོ་ཡིན་ན་ཡང་རུང་། ཚང་མ་
ང་རང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གཏེ་པོའི་དཀྱིལ་གྱི་གཟུགས་བཟང་ཡིན་པའི་ཁུལ་ཡིན་

སྟབས། མགོ་སླ་པོ་དང་། བྱབ་ཆུང་། ཀླད་ཆུང་བྱས་ཏེ་སྙིང་པོ་མེད་པ་དེ་འདྲའི་སྒང་

ལ་མགོ་འཁོར་ཏེ་ཕར་ཚུར་འཐེན་འཁྱེར་བྱས་ན་དགོས་པ་གཏན་ནས་མི་འདུག ང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

327

ཚོ་བོད་པའི་དོན་དག་ལ་ཚགས་ཚུད་ཐབས་གང་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་གམ།

རང་རང་སོ་སོའི་ངོས་ནས་དེ་ལ་ཞལ་འདེབས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཕུལ་ཐུབ་པ་འདུག་གམ།

ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་གང་འདྲ་བྱེད་ཐུབ་པ་འདུག་གམ། དེ་དག་ལ་བསམ་བློ་མང་ཙམ་གཏོང་དགོས་ཞེས་ངས་རེ་འདུན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

328

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣༡ ཉིན། ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་

ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་གཅིག་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ གཞིས་བཞུགས་ཀྱི་དཀའ་སྡུག་དང་། གཉེན་འཕྲད་ཀྱི་འགྲོ་འོང་།

གཞི་རྩའི་བོད་དོན་སྐོར་ལ་ཚང་མས་ཕལ་ཆེར་ཤེས་གསལ་རེད། ཡིན་ནའང་

གུང་བསྒྲིགས་ནས་རོབ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པ་ཡིན་ན། སྔོན་མ་ ༡༩༥༩ ནས་བཟུང་
བར་ལམ་ལོ་ཤས་གོང་བར་དུ་རྒྱ་མི་དང་ང་ཚོ་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གདུག་རྩུབ་བྱེད་རྐྱང་དང་། ང་ཚོའི་ངོས་
ནས་ཀྱང་རྒྱ་མིར་གོ་བསྟུན་དགོས་དོན་མེད་པར་བརྟེན་ད་ཕན་རྒྱ་མིས་བོད་ནང་མི་
སྤྱོད་ལས་འདས་པའི་ངན་སྤྱོད་ཇི་བྱས་རྣམས་འཛམ་གླིང་ནང་ཐེར་བཏོན་དགག་
རྒྱག་གིས་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དོན་དུ་འཐབ་རྩོད་བྱས་པ་དེ་ལྟར་རེད།
བར་ལམ་ཞིག་ནས་རྒྱ་མིས་ཁོ་རང་ཚོའི་རྒྱ་ནག་ནང་གི་སྲིད་བྱུས་སྐྱོང་སྟངས་
དེ་ཚོར་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་

ཆགས་ཤིང་། རྒྱ་ནག་གི་ཕྱི་འབྲེལ་དང་། ནང་སྲིད་སྐྱོང་སྟངས་གཉིས་ཀའི་ཐོག་ཕྲན་
བུ་འཇམ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་
དགོས་ཟེར་བ་དང་། དེང་རབས་དང་མཐུན་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ཟེར་བའི་གནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

329

ཚུལ་དང་འབྲེལ་ནས་རྩ་བའི་མི་རིགས་སྲིད་བྱུས་སྤྱི་ཡོངས་དེ་ཡང་གལ་ལ་གང་
འཚམ་གྱི་ལྷིང་དུ་ཕྱིན་ནས་བཤད་ས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དང་། བསམ་བློ་གཏང་རྒྱུ་
ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། རྒྱ་མིས་འཛམ་གླིང་ཕྱི་རོལ་གྱི་མི་གང་མང་

འདེམས་སྒྲུག་བྱས་ནས་སྤྱིར་རྒྱ་ནག་དང་། ཡང་སྒོས་བོད་ནང་ལ་ལྟ་སྐོར་ལ་འཁྲིད་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་བཟུང་། ལྟ་སྐོར་བ་རྣམས་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོས་སྣང་བ་འགྲོ་ས་ཞིག་

དང་། བསྟན་འོས་ས་ཤ་སྟག་ལ་འཁྲིད་ཀྱི་ཡོད། ལྟ་སྐོར་འགྲོ་མཁན་མི་དེ་དག་ཀྱང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བོད་སྐད་མི་ཤེས་པ་
དང་། གཉིས་ནས་དེ་གོང་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་མི་ཤེས་མཁན་
མང་བ་རེད། ནང་དོན་རྒྱ་མིས་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་ཧ་ལམ་མི་སྲིད་པ་ཙམ་གྱི་
བཅོས་མའི་གྲ་སྒྲིག་འོག་ལྟ་སྐོར་བ་འཁྲིད་དེ་རྒྱུས་མེད་ཀྱི་མི་དེ་དག་ལ་རྒྱ་མིས་བོད་
ལ་ཕྱི་སྒྲོམ་གྱི་འཛུགས་སྐྲུན་བྱས་པ་རྣམས་བསྟན་པ་དང་། དེ་སྔའི་བོད་ཅེས་ལྟ་
ཁུངས་བརྟེན་ཁུངས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་མིའི་བསམ་

པར་དེང་སང་རྒྱ་མིའི་འགོ་ཁྲིད་འོག་བོད་ནང་སྔར་དང་མི་འདྲ་བ་ཕྲན་བུ་ཡར་རྒྱས་
ཕྱིན་འདུག་བསམ་པའི་མཐོང་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་ལ་ང་ཚོས་རྒྱ་མིས་བརྗོད་པ་དེ་དག་རྫུན་མ་རེད། ང་ཚོས་བཤད་པ་འདི་
བདེན་པ་ཡིན་ཞེས་ལྐུག་པ་ཨུ་ཚུགས་བྱས་པས་ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་མེད་སྟབས། བོད་ནང་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་གང་ཞིག་ཡོད་མེད་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ལྷོད་ཀྱི་བལྟ་
རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་བྱུང་ན་གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་རེད། བོད་ནང་ལ་ཡར་རྒྱས་བཏང༌བ་དང་། འཛུགས་སྐྲུན་བྱས་པ་དེས་བོད་མི་མང་ལ་ཁེ་ཕན་ཡོད་པ་ཞིག་དངོས་འབྲེལ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

330

ཡོད་ན་དེ་ང་ཚོས་ངོས་ལེན་ངོས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་པ་ལས། ང་ཚོ་སྤམ་ཤོར་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད། བོད་ནང་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་
ཡོད་རྣམས་ཤེས་ཐུབ་པ་དང་། བོད་ནང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་འདུག་བསམ་
པའི་བསམ་ཚུལ་བྱུང་སྟེ། བོད་ནང་འགྲོ་འོང་གི་སྒོ་ཕྱེ་དགོས་ཞེས་ང་དང་ངའི་ཕྱོགས་
ནས་རྣམ་འགྱུར་དེ་འདྲ་ཞིག་བསྟན་པ་རེད།
སྐབས་དེར་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དོགས་པ་སྔོན་བསུས་ཀྱིས་ཕར་ཚུར་འབྲེལ་བ་དེ་
འདྲ་ཞིག་བྱུང་ན། ཅི་སྟེ་ངེས་མེད་བོད་ནང་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡག་
པོ་ཡོད་ན་འདི་ནས་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་མར་ཡིག་འགྲུལ་དང་། མཇུག་ཏུ་རིམ་པས་

བོད་ལ་ལོག་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་མེད་དམ་བསམ་མཁན་བྱུང་། ཡིན་ན་ཡང་དེར་ཁྱད་
པར་གཏན་ནས་མི་འདུག བོད་ནང་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བཟང་
པོ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། ཕར་ལོག་འོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་ན་ལོག་ན་འགྲིགས་པ་རེད། ང་ཚོས་ལོག་ན་མི་འགྲིགས་ཞེས་ཟེར་དགོས་དོན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད། ང་
ཚོས་ད་ལྟ་བར་དུ་སྐད་འབོད་བྱེད་དོན་དེ་བོད་མི་མང་གི་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དོན་
དག་ལས། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཉུང་ཤས་ཡོད་པ་ཚོའི་ཁེ་ཕན་དང་། ང་ཚོའི་སྡོད་ས་
ཤོར་སོང་། ཐོབ་ཐང་བྲལ་སོང་། དེ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་དགོས་ཞེས་རྩོད་པ་རྒྱག་གི་

མེད། བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དེ་ཚོར་བདེ་སྐྱིད་མེད་པ་དང་། དངངས་སྐྲག་འོག་ལ་
བསྡད་དགོས་པ། སྡུག་བསྔལ་འོག་ལ་བསྡད་དགོས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་ང་ཚོས་སྐད་
རྒྱག་གི་ཡོད།
དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བོད་ནང་སྐྱིད་པ་ཞིག་དང་། དངོས་གནས་དྲང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

331

གནས་ཀྱི་གྲ་འགྲིགས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་དགོས་རྒྱུ་དེ་རེད། རང་གིས་བྱས་ནས་མ་
འགྲུབ་པ་ཞིག་མིས་བྱས་ནས་འགྲུབ་ཡོད་ན་ང་ཚོར་དགོས་རྒྱུ་དེ་རེད། ཁྱད་པར་
གང་ཡང་མི་འདུག ང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པ་འདི་རྒྱལ་རབས་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་
གནས་ཤིག་ཡིན་ན་ཡང་། གཙོ་བོ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་། ད་ལྟ་ད་ལྟའི་ཁ་

ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཐུག་ཡོད་ཅེས་ངས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། དོན་
དངོས་ལ་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དོན་དག་ལ་ཐུག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལྟར་ཡིན་དོན་
གཞིར་བཟུང་གི་ཚིག་དེ་འདྲ་ཞིག་བེད་སྤྱོད་བྱས་ནས་བཤད་ཀྱི་ཡོད། སྲིད་དོན་གྱི་
མིང་འདྲ་མིན་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་འདྲ་མིན་རྣམས་བདེ་སྐྱིད་སྒྲུབ་བྱེད་
ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་པ་དང་། བདེ་སྐྱིད་ཟེར་བ་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་དག་དེ་ཡིན་པ་

རེད། ང་ཚོ་གང་ཞིག་དགོས་སམ་ཞེ་ན། བདེ་སྐྱིད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ལ། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་
ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ལ་རིང་ལུགས་འདྲ་མིན་དང་། སྲིད་དོན་གྱི་གནས་སྟངས་འདྲ་མིན་
གང་ཞིག་བྱས་ཀྱང་འགྲིག་གི་རེད། ངས་བདེ་སྐྱིད་ཅེས་པ་འདི་གསལ་པོ་མི་འདུག་

ཅེས་ཤོད་མཁན་མང་པོ་བྱུང་། ཁོང་ཚོ་བོད་ལ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན་པའི་སྐབས་སུ་ལྷ་སར་
ཡོད་པའི་རྒྱ་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཀྱང་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་བདེ་སྐྱིད་ཟེར་བ་དེ་གང་འདྲ་རེད་
ཅེས་དྲིས་འདུག གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་ངའི་ཚིག་འདི་ང་ཚོའི་རྩ་བའི་དོན་དག་གཅིག་
ཀྱང་ཡིན་ལ། ཆབ་སྲིད་པ་ཡིན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དངོས་གནས་དྲང་གནས་མིའི་

བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དོན་དག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་མཁན་དང་། སེམས་ཁུར་བླངས་མཁན། འཐབ་རྩོད་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་བཤད་རྒྱུ་དེ་ག་རང་རེད།

ཁ༽ བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་དང་། སྐུ་ཚབ་ཀྱི་ཕན་ནུས།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

332

ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་གཅིག་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྱུང་
གི་གནས་ཚུལ་ཡིན་པར་བརྟེན། རྒྱ་མིས་ང་ཚོར་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་ཆགས་པ་

རེད། ང་ཚོས་ཕར་སྒོ་བརྡུངས་མེད་པར་ཚུར་སྒོ་བརྡུངས་པ་རེད། འཛམ་གླིང་འདིའི་

སྒང་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་ཆུང་གང་ཡིན་རུང་དགྲ་གཉེན་འགྱུར་བ་ཡོང་གི་རེད། དགོས་
དོན་གཙོ་བོ་ཁེ་བཟང་གང་ཆེ་བ་ཡོད་ན་དེའི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་བ་དེ་འཛམ་
གླིང་སྤྱིའི་འགྲོ་སྟངས་རེད། ང་ཚོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་དེ་སྔ་ཕན་ཆད་རྒྱ་མིའི་ཕྱོགས་
ལ་གདོང་ཞིག་བསྟན་ནའང་མ་འགྲིགས་པ་ལྟ་བུའི་གནས་ཚུལ་ཡིན་ནའང་། ད་ཆ་རྒྱ་

མིས་ཚུར་སྒོ་བརྡུངས་ནས་ཡོང་སྐབས་ང་ཚོས་གཡོལ་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད། ཚུར་སྒོ་རྡུང་སྐབས་ང་ཚོས་ཕར་གདོང་བསྟན་ཆོག་པ་དང་། བོད་པའི་རྩ་དོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་འདི་རྒྱ་མིའི་མདུན་ལ་བཤད་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། རྒྱ་མིའི་རྒྱབ་ལ་

རྒྱབ་བཤད་བརྒྱབ་ནས་སྡོད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་རྩ་བ་ནས་མེད།
དེར་བརྟེན་བར་ལམ་ང་ཚོ་དང་རྒྱ་མིའི་དབར་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཆགས་

ཤིང་། བོད་ལ་ལྟ་སྐོར་འགྲོ་རྒྱུ་བྱས་པ་རེད། ལྟ་སྐོར་དེ་དག་ནི་ཨང་ཀི་དང་པོ་བྱུང་
འདུག ང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་རྒྱུའི་སེམས་ཤུགས་ལ་ཆ་བཞག་ན། ང་ཚོར་སེམས་
ཤུགས་ལྷག་པར་དུ་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་བྱུང་། བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་བཞག་ན།
གཅིག་ནས་བོད་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་མང་ཚོ་ཕྱི་ནས་ལོ་མང་རྗེས་མི་སྣ་འབྱོར་བ་
དེར་ཤིན་ཏུ་དགའ་པོ་བྱུང་བ་དང་། གཉིས་ནས་ང་ཚོའི་གནས་སྟངས་ཇི་འདྲ་ཞིག་

ཡོད་པ་རྣམས་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བ་རེད། དེ་སྔོན་གསང་བའི་

ཐོག་ནས་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། དབུས་གཙང་ཁུལ་ཉུང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

333

ཤས་ཤིག་གི་རྣ་བར་མ་གཏོགས་སླེབས་ཐུབ་ཀྱི་མེད། ད་རེས་ལྟ་སྐོར་བ་ཕྱིན་པ་

རྣམས་ནས་ས་རྒྱ་གང་ཆེ་དང་། མི་སྣ་གང་མང་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད། བོད་ནང་གི་མི་མང་ཚོས་ང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་རྗེས་རང་རིགས་ཀྱི་ལར་ཞེན་དང་
། ཞུམ་མེད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་མུ་མཐུད་བྱེད་རྒྱུའི་སྙིང་སྟོབས་གོང་འཕེལ་བྱུང་བ་དང་།
རེ་བ་གསར་པ་ཞིག་ཆགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། དེ་མཚུངས་བོད་ནས་ཚུར་ལན་
བསྐུར་དོན་ལ། ལྟ་སྐོར་མུ་མཐུད་གཏོང་རོགས། ང་ཚོར་དགེ་མཚན་འདུག འཕྲལ་སེལ་ཉིན་རེ་ཉིན་རེ་ཡིན་ནའང་བཟོད་བདེ་བ་དང་། གནས་ཚུལ་གུ་ཡངས་བའི་ཁྱད་

པར་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་ལན་དང་། ཡི་གེ་མང་པོ་འབྱོར་གྱི་འདུག དོན་སྙིང་བོད་ལ་
ལྟ་སྐོར་ཕྱིན་པ་དེས་གནས་ཚུལ་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་ཕན་ཐོགས་ཧ་ཅང་ཆེན་
པོ་བྱུང་འདུགལྟ་སྐོར་ཕྱིན་པ་དེ་རིམ་པ་དང་པོའི་གོམ་རིམ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ང་ཚོའི་མཐར་

ཐུག་གི་དོན་དག་མ་རེད། ང་ཚོས་ད་བར་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་ད་དུང་བྱེད་རྒྱུ་མང་བ་
ཞིག་བསྡད་ཡོད། རིམ་པས་རིམ་པས་དུས་ཚོད་ཀྱི་འགྱུར་བ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ཐོག་
བལྟ་དགོས། ལྟ་སྐོར་རིམ་པ་དང་པོ་ཕྱིན་པ་བཞིན། ལོ་འདིའི་ནང་ལ་མུ་མཐུད་ནས་

ལྟ་སྐོར་ཐེངས་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་འགྲོ་ཐུབ་པའི་གོ་སྒྲིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་
ཚོས་ལྟ་སྐོར་བྱས་པ་དང་། བོད་ཕྱི་ནང་ཕར་ཚུར་འབྲེལ་མཐུད་རྒྱུ་འགྲུལ་ཐུབ་ཙམ་
མིན་པར། མ་འོངས་པའི་རྩ་དོན་སྐོར་སྐད་ཆ་བཤད་དགོས་པ་དེ་ཚོ་རིམ་པས་

གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་དང་བསྟུན་པའི་ཐོག་ནས་སྐབས་སུ་བབས་པ་ཞིག་བྱུང་

སོང་ན་སྐད་ཆ་བཤད་ན་བསམ་གྱི་ཡོད། མ་གཞི་དེ་ཚོའི་སྐོར་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་མ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

334

བཤད་ན་མི་མང་པོ་ཞིག་བློ་བདེ་པོ་ཡོང་གི་མ་རེད། ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་རེད།
ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་གང་གསལ་གསལ་ཞིག་བཤད་རྒྱུ་བྱུང་ན་སོ་སོ་ཡང་བློ་
བདེ་པོ་ཡོང་གི་འདུག ཡིན་ན་ཡང་དེ་རྩ་དོན་གཅིག་ལ་ཐུག་གི་ཡོད་པ་དང་། སྤྱིར་

བཏང་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མའི་འགྲོ་སྟངས་ལྟར་ཐོག་མར་འགན་འཁྱེར་མཁན་ཚོའི་ཐོག་
ནས་བསམ་བློ་བཏང་། བརྟག་དཔྱད་བྱས། གོ་བསྡུར་བྱེད་པ་ལས་གསལ་ཁ་ཆེ་དྲགས་ན་དགེ་མེད་སྐྱོན་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡང་ཡོད་པ་རེད། མ་འོངས་པར་རིམ་

པས་བྱེད་འཆར་ང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་གོ་རིམ་སྒྲིག་གི་ཡོད་ཀྱང་། ད་ལྟའི་ཆར་དེ་
དག་གཅིག་དང་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུ་བདེ་པོ་མི་འདུག ལྟ་སྐོར་ཐེངས་
དང་པོའི་སྐབས་ལ་ཡང་ང་ཚོས་གང་ཐུབ་གསང་བ་བྱས་པ་རེད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་འཆར་ཕྲན་བུ་བྱུང་། མ་འོངས་པར་ཡང་དེ་བཞིན་ཡོང་གི་རེད། མདོ་དོན་སྙིང་
པོ་འགན་འཁྱེར་ནས་ལས་དོན་བྱེད་མཁན་དང་། འགན་མེད་པར་ཕྱི་ནས་བལྟས་
བསྡད་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཁྱེད་རང་ཚོས་ཤེས་དགོས།

ག༽ རྗེ་འབངས་ཀྱི་ལས་སྨོན་དང་། འཛམ་གླིང་གི་འགྱུར་ལྡོགངས་འཇོན་གྱི་མི་འདུག ངའི་ཁ་ཐབས་འདི་རེད། རང་གིས་རང་ལ་ཚོད་མི་ཐིག་

པ་མི་འདུག དེང་སང་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་གལ་ཆེ་གཉན་འཕྲང་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་

སྐབས་ལ་ངས་རན་གྱི་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ངས་སྔོན་མ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་རེད།
ད་ལྟ་ཡང་དེ་རང་དྲན་གྱི་འདུག ངས་དཔེ་ཆ་ཕྲན་བུ་བསླབས་པ་ལས། སྦྱངས་པའི་

ཡོན་ཏན་ནི་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཉམས་མྱོང་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་བསགས་པ་དང་། གཙོ་ཆེ་ཤོས་བོད་མི་མང་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་དང༌ཡིད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

335

ཆེས་ཡོད་ལ། ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་ལས་དང་བསོད་ནམས་ཕྲན་བུ་ཡོད་པ་རེད།
བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གཉན་འཕྲང་འདི་འདྲའི་སྐབས་ལ་ངས་འཇོན་རུང་མ་འཇོན་རུང་བྱེད་དགོས་པའི་ལས་དང་། འབྲེལ་བ་ཆགས་པ་གཅིག་ཡིན་ས་རེད། ལས་དང་
། སྨོན་ལམ་མཐུ་བཙན་པོའི་དབང་གིས་ཁྱད་པར་ཕྲན་བུ་ཡོང་སྲིད་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་
གི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་ཁྱེད་རང་ཚོས་ཀྱང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་
ཡིད་ཆེས་བློས་འགེལ་བྱས། ངས་ཀྱང་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་མཚམས་རེ་སེམས་ཤུགས་ཆགས་པ་དང་། ཡིད་ཐང་ཆད་ནས་གང་དྲག་བསམ་པ་

དེ་འདྲ་སེམས་ནང་ལ་འཁོར་གྱི་འདུག ཡིན་ན་ཡང་གཙོ་ཆེ་ཤོས་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་
གི་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དོན་དག་ཡིན་པ་དང་། ཡང་སྒོས་བོད་ནང་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱ་
ཆེའི་མི་མང་རྣམས་བློ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། དངངས་སྐྲག་མྱོང་
བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་དམྱལ་བ་ནས་མི་ཡུལ་དུ་ཁ་ཆེམས་བསྐུར་གྱི་

ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་ལན་འཕྲིན་དེ་ག་ཙམ་ཞིག་བསྐུར་ཡོང་སྐབས་ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་

ཡོད་མཁན་ཚོ་སེམས་ཤུགས་ཆག ཡིད་ཐང་ཆད་ནས་བསྡད་པས་ག་ལ་འགྲིགས་
བསམ་པ་ཞིག་གིས་ད་ལྟ་བར་དུ་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱས་པ་ཡིན། ད་དུང་ཡང་ངེས་
པར་དུ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད།
ད་ལྟ་བཤད་མ་ཐག་པ་བཞིན་ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་འདི་རྩ་བ་ང་རང་ཚོ་ལ་བདེན་
པ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱབ་མདུན་ངོ་ལྐོག་བྱེད་དགོས་དོན་མེད། སུ་འདྲ་ཞིག་ལ་གཏུགས་

དགོས་བྱུང་རུང་དྲང་པོས་གཞུང་བསྲངས་པའི་ཐོག་ནས་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུ་དང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

336

། རྒྱུ་མཚན་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་མཐར་ཐུག་དྲང་པོར་
རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ངེས་རེད། ཡིན་ནའང་འཕྲལ་འཕྲལ་ཐུང་ཐུང་དྲང་བདེན་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་
དང་མ་ཐོབ་ཐེ་ཚོམ་རེད། སྟོབས་དང་ནུས་པ་ལ་ཧ་ཅང་རག་ལུས་ཀྱི་ཡོད། སྟོབས་
དང་ནུས་པའི་ཐོག་ལ་ཆ་བཞག་ན་ང་རང་ཚོ་བོད་པར་ཁ་ཐབས་མེད་ལ། ང་ཚོའི་ཁ་
གཏད་རྒྱ་མིར་འཛམ་གླིང་གི་ཆེ་བཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཚོས་ཀྱང་བསྟུན་དགོས་པའི་
གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད་པར་བརྟེན། ང་ཚོར་བདེན་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་ནའང་ལག་ལེན་ལ་འགེལ་སྐབས་ཇི་ཙམ་འགྲུབ་ཐུབ་མིན་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་
བསྟུན་དགོས་པ་རེད།
དཔེར་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐར་པ་ཐོབ་རྒྱུའི་འདོད་པ་ཡོད་པ་དང་། ཐར་པ་ཐོབ་རྒྱུའི་འོས་བབ་ཡོད་ན་ཡང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ནས་སྒྲུབ་ཐུབ་ཀྱི་མེད།
སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ལ་
འགོད་རྒྱུའི་དགོངས་པ་ཡོད་ན་ཡང་སྒྲུབ་ཐུབ་ཀྱི་མེད། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ། ང་རང་

ཚོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་བདེན་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་ན་ཡང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ནས་མ་འགྲུབ་པ་ཡོང་སྲིད་ཀྱི་རེད། དེ་དག་ང་རང་ཚོས་ཤེས་
དགོས་པ་དང་། བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་རེད།
དེར་བརྟེན་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་ང་ཚོས་མཐའ་ལ་མ་ལྷུང་བའི་བསམ་བློ་
གཏོང་དགོས། ད་ལྟ་བར་དུ་མི་ལོ་དེ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ང་རང་ཚོ་གཞིས་བྱེས་མི་མང་

ཚང་མས་སོ་སོའི་ལུང་པའི་དོན་ལ་མདོར་ན་སྲོག་དང་ལོངས་སྤྱོད་བློས་བཏང་གིས་

དཀའ་ལས་དེ་ཙམ་ཞིག་བརྒྱབ་ཡོད་པ་དང་། བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

337

རབས་ནང་བྱུང་མ་མྱོང་བའི་དཀའ་སྡུག་དེ་ལྟ་བུ་མྱངས་ནས་བསྒྲུབ་པའི་གནས་ཚུལ་
ཞིག་ང་ཚོས་དོན་དག་ཆུང་ཆུང་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་བློས་གཏོང་ཐབས་དང་། གྲོད་ཁོག་
རྒྱག་ཐབས་ག་ནས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཧ་ཅང་བློ་ཁོག་ཆུང་དྲགས་པས་ག་ལ་འགྲིགས། ཡང་ཧ་ཅང་གླེན་རྟགས་ཚ་དྲགས་ན་ཡང་ཇི་ཡོང་ཚོད་མི་ཐིག་པ་ཞིག་

རེད།
ང་རང་ཚོའི་རྩ་བའི་རིན་ཐང་ནི་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་དེ་རེད།
བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་ནི་དངོས་གནས་རི་བཙུགས་པ་བཞིན་ཡོད་
ཅིང་། བོད་མིའི་སེམས་ཤུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེར་རྒྱ་མི་ཡང་ཧ་ལས་པ་ཞིག་ཏན་

ཏན་ཆགས་ཡོད། ང་ཚོའི་རྩ་བའི་མ་རྩ་ནི་དེ་རེད། མ་རྩ་དེ་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་
ནས་འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་འགྱུར་བ་གང་འདྲ་འགྲོ་བ་དང་། ཡང་སྒོས་ང་ཚོའི་ཁྱིམ་མཚེས་
རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་གི་འབྲེལ་བ་གང་འདྲ་འགྲོ་གི་འདུག ཨུ་རུ་སུ་དང་རྒྱ་ནག་གི་

འབྲེལ་བ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཚོའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ནས་ལྟ་གིན་
ལྟ་གིན་བྱེད་རྒྱུའི་བསམ་བློ་ཡོད། གང་ལྟར་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་སླེབས་
འདུགརྒྱ་མིའི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་དང་
། གཙོ་བོ་ཏིང་ཞའོ་ཕིང་གིས་མཚོན་པ་ཁོ་ཚོས་ད་ལྟ་བར་དུ་སོ་སོ་སོ་སོའི་ཡིད་

ཆེས་ཤིག་གི་ཐོག་ནས་ལོ་དེ་ཙམ་རིང་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་ཡོད་པ་རེད། དཀའ་ལས་
བརྒྱབ་པའི་གྲུབ་འབྲས་མི་མང་ལ་བདེ་སྐྱིད་བསྟན་རྒྱུ་མེད་མཁན། འཛུགས་སྐྲུན་
ཡར་རྒྱས་བསྟན་རྒྱུ་མེད་མཁན། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་བརྒྱུད་ནས་གུང་བྲན་རིང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

338

ལུགས་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་ལྟ་བ་དང་། བསམ་ཚུལ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་དེའི་དོན་ལ་བཙན་
པོ་དགོས་སར་བཙན་པོ་དང་། འཇམ་པོ་དགོས་སར་འཇམ་པོ་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་གིས་ཐབས་ཤེས་དེ་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ་ལོ་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་སོང་བའི་རྗེས་ལ་མཐའ་མའི་

གྲུབ་འབྲས་ཇི་བྱུང་ཁོ་ཚོའི་ཉམས་མྱོང་གི་ཐོག་ནས་གསལ་པོ་ཤེས་ཚོར་བྱུང་བར་
བརྟེན། ད་ཆ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་མགོ་མ་སྒུར་ན་རན་ཐབས་མེད་པའི་ཉམས་

མྱོང་གི་བསླབ་བྱ་ཞིག་ཐེབས་ནས་ཕྲན་བུ་བསམ་བློར་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་མེད་དམ་
བསམ་པ་ཞིག་འདུག ང་ཚོའི་ཕྱོགས་ནས་ད་དུང་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བའི་ཐོག་
ནས་ཐབས་ཤེས་ཡག་པོ་བྱེད་ཐུབ་ན་ལོ་ཤས་ནང་ཚུད་ལ་འགྱུར་བ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་གཅིག་བྱས་ན་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག ཡིན་
ནའང་རྒྱ་མིའི་བྱེད་སྟངས་ལ་ཡིད་བརྟན་འཕེར་བ་ཁག་པོ་ཡིན་སྟབས་ཚོད་ཐིག་པོ་
ཞིག་བཤད་མི་ཐུབ།

ང༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕན་ནུས་དང་། ཚགས་ཚུད་ཀྱི་གལ་གནད།

ང་རང་ཚོའི་ལས་དོན་ཆེ་ས་ནས་སྒྲུབ་ཐུབ་དང་མི་ཐུབ་དེ་རྒྱུ་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་

ལ་ལྟོས་དགོས་སྟབས་ང་རང་ཚོའི་རང་དབང་ལས་འདས་པའི་གནས་ཚུལ་རེད། ང་
རང་ཚོ་བྱེས་འབྱོར་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་ཀ་དང་། དཔལ་འབྱོར་འདུ་འགོད་ཀྱི་ལས་ཀ ཆོས་བྱེད་སློབ་གཉེར་གྱི་ལས་ཀ་དེ་རིགས་མི་ལ་བསྟུན་དགོས་པ་དང་། མི་
ལ་རེ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་མིན། མི་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་དང་། མི་ལ་རེ་དགོས་པའི་
གནས་ཚུལ་ཞིག་མ་འགྲུབ་ན་ང་ཚོར་འགྱོད་པ་མེད། ང་རང་ཚོ་རང་གི་ལག་ལ་ཡོད་པ་སྒྲུབ་ཐུབ་ཚོད་ཅིག་འཐུས་ཤོར་བཏང་སྟེ། མ་སྒྲུབ་ན་དངོས་གནས་དྲང་གནས་བློ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

339

ཕམ་པོ་རེད། སྔོན་ལ་རང་རང་སོ་སོའི་ངོ་གདོང་ལ་ཡོད་པའི་ལས་ཀ་དེ་དག་ཚགས་
ཚུད་པོ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
དེ་བཞིན་ང་ཚོར་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཡོད་པ་འདི་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་ནས་བཙུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྒེར་གྱི་ཁེ་ཕན་དོན་
དག་ལ་བཙུགས་པ་ཞིག་མ་རེད། སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ང་རང་

ཚོས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་ཞལ་འདེབས་ཐིགས་པ་རེ་ཟུང་ལས་མེད་ནའང་རྒྱག་རྒྱུ་བྱུང་བ་རེད། བཙན་བྱོལ་བ་འདྲ་འདྲའི་ནང་ནས་མི་འདྲ་བར་གོང་བུའི་ནུས་པ་ཞིག་

ཐོན་ཡོད་པ་དང་། བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་པ། ཕར་ལན་འཁྱེར་རྒྱུ་
ཡོད་ལ། ཚུར་ཡང་ལན་བསྐུར་ས་ཡོད་པ། བོད་ནང་ནས་ཡིན་ནའང་ང་ཚོའི་བོད་གཞུང་ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་ཡོད་པ་འདི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རེད། དེ་
རྩ་བ་ཆེན་པོ་རེད།
ད་ལྟ་སྒྲིག་འཛུགས་ཡོད་པ་འདི་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་བ་དང་། ནུས་པ་ཐོན་པ་ཡོང་བར་ཚང་མས་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག འདིར་ལས་ཀ་བྱེད་
མཁན་ཚོ་དང་། ཕྱོགས་མཐའ་དོན་གཅོད་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོ། གཞིས་ཆགས་
སོ་སོ་སོ་སོའི་ནང་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚང་མས་རང་རང་སོ་སོའི་ངོ་གདོང་ལ་
ཡོད་པའི་ལས་ཀ་དེ་དག་ཐི་གུ་སྣེ་ཤོར་མེད་པ་ཡག་པོ་ཞིག་བསྒྲུབས་ན་སྤྱིའི་གོང་
བུའི་ནུས་པ་ཞིག་ཐོན་ཡོང་གི་རེད། ང་ཚོ་ལས་བྱེད་པའི་ནང་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་།

ཞབས་འདྲེན་ཡས་ཞུས་པ་རེད། ཞབས་འདྲེན་མས་ཞུས་པ་རེད་ཅེས་ཐོས་སྐབས་དེ་
རྒྱ་མིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ང་རང་ཚོས་བྱས་པ་རེད། ད་གང་དྲག་བསམ་པ་དེ་འདྲ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

340

ཡོང་གི་འདུགབོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཐབས་སྡུག་པོ་གོ་ཡོང་དུས་སེམས་ནང་ལ་གང་དྲག་
བསམ་པ་གཅིག་འདུག་ཀྱང་། དེ་ལམ་སེང་བཅོས་སུ་མེད་པ་རེད། ང་རང་ཚོ་རང་
དབང་ལུང་པའི་ནང་ལ་ཚགས་ཚུད་པོའི་ཞབས་འདེགས་སྒྲུབ་རྒྱུའི་ཚབ་ལ་ཞབས་
འདྲེན་ཞུ་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་དུས་དངོས་གནས་སེམས་སྐྱོ་གི་འདུག རེ་ཟུང་རེ་ཟུང་
གི་ཐོག་ནས་དེ་འདྲའི་ཞབས་འདྲེན་ཐོན་པ་དེ་དག་གང་ཞིག་བྱས་པ་རེད་དམ། ངས་
འབོད་སྐུལ་ནི་རིམ་པར་བྱས་ཡོད། ངས་འབོད་སྐུལ་བྱེད་མིན་ལ་མ་བལྟོས་པར་ལོ་
ཉི་ཤུའི་རིང་སྤང་བླངས་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ཚང་མས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
ཤེས་བཞིན་ཞབས་འདྲེན་ཞུ་གིན་བསྡད་ན་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད། ལས་བྱེད་ནང་ཁུལ་
དང་། འཐུས་མིའི་ནང་ཁུལ། མི་མང་ནང་ཁུལ་ཡིན་ནའང་རུང་། དེ་འདྲའི་གནས་

ཚུལ་མི་ཡོང་བ་ཞིག་གང་བྱེད་རྒྱུ་འདུག ངེས་པར་དུ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་
འདུག གཙོ་བོ་རང་སོ་སོའི་སེམས་རྒྱུད་ལ་ཞུ་དག་བཏང་ནས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་འདུགདཔེར་ན། ང་རང་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཆེ་ས་ལ་མཚམས་རེ་གནས་ཚུལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ན་ཡང་དེ་ཙམ་ཞུམ་གྱི་མི་འདུག དེ་འདྲ་ཞིག་བྱས་ན་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་
སྙམ་པའི་ཕལ་ཆེར་ཚོད་ཐིག་གི་འདུག ཆུང་ས་ཞིག་འདི་ནས་བསུབ་ཀྱིན་བསུབ་
ཀྱིན་ཕར་ཙམ་དེ་ནས་རལ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་རྫོགས་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་ཡོང་དུས་ད་ཇི་འདྲ་
ཡིན་ནམ། ལོ་དེ་ཙམ་ཕྱིན་པ་རེད། མ་ཤེས་པ་དང་མ་རིག་པ་རྩ་བ་ནས་མིན་པ་ཞིག་

ལ་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ཡོང་དུས་གང་དྲག་བསམ་པའི་མ་བདེ་བ་དང་། མ་སྐྱིད་པ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

341

ཡོང་གི་འདུག མདོ་དོན་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཁག་གི་ལས་ཀྱི་སྣེ་མོར་གཏོགས་པ་ཡོངས་རྫོགས་ནས་ཤུགས་བརྒྱབ་སྟེ་སྔར་ལྷག་
ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་ཡོང་ཐབས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ལྷག་པར་དུའང་དེང་སང་
གི་དུས་ཚོད་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ངེས་པར་དུ་རིག་པ་

བསྒྲིམས་ནས་ཤུགས་རྒྱག་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུགབོད་ལ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན་ནས་ཚུར་འཁོར་རྗེས་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་ལ་
བཀའ་ཤག་ནང་རོབ་ཙམ་སྐད་ཆ་བྱུང་ཡོད་འདུག དེ་ཚོའི་སྐོར་ལ་ཕྱོགས་མང་པོ་
ཞིག་ལ་བསྟུན་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག སྔོན་ལ་ང་ཚོས་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་
རྒྱུ་དེ་དག་མཐའ་མ་འགག་པ་ཞིག་བྱས། དངོས་གཞི་ཁྱབ་བསྒྲགས་ཤུགས་ཆེན་པོ་
བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཕྲན་བུ་དུས་ཚོད་འགྱངས་དགོས་པ་ལྟ་བུ་འདུག རྒྱ་མིའི་ཕྱོགས་ལ་སྒོ་
བསྟུན་པའི་ཐོག་ནས་བྱེད་རྒྱུའི་རིམ་པ་མང་པོ་ཡོང་རྒྱུར་སྔོན་ལ་བྱེད་ཕྱོགས་བསམ་
བློ་ནན་ཏན་བཏང་ན་ལེགས་པ་མིན་ནམ་བསམས་ནས་གནས་སྐབས་ངང་འཐེན་བྱེད་པའི་བསམ་ཚུལ་དེ་རེད།

ཅ༽ འབྲུག་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། འབྲུག་གཞིས་གནས་སྤོས།

དེ་ནས་དེང་སང་ཁ་ཚ་བ་ཞིག་ལ། འབྲུག་ནང་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་ཚོའི་སྐོར་
ཚང་མས་བློ་མངགས་སེམས་གསལ་རེད། དེ་སྔོན་དཀའ་ངལ་རིམ་བྱུང་ལས་བོད་
མི་འབྲུག་ནང་སྡོད་བློ་མེད་པ་དེ་དག་འབྲུག་གཞུང་ལ་བློ་གཏོད་མི་བྱེད་པ་ལྟ་བུར་
འབྲུག་གཞུང་ནས་གཟིགས་ཚུལ་གྱིས་རྐྱེན་པས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་ལ་གཏོང་
ཐབས་བྱུང་ན་དང་། དེ་མ་བྱུང་ན་བོད་ནང་ཕྱིར་འབུད་བྱེད་རྒྱུའི་འབྲུག་གི་ཚོགས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

342

འདུ་ཆེན་མོའི་ཐོག་ནས་གྲོས་ཆོད་སྔ་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་རེད།
དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ཛ་དྲག་ཆགས་ཤིང་། སྐབས་དེར་ང་སུད་སིར་ཡོད།
དཀའ་ངལ་དེ་སེལ་སླད་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དང་། མི་མང་། གཞོན་ནུ་ཚང་མས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱས་པ་རེད། གཙོ་ཆེ་བ་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་བཙན་བྱོལ་ལས་ཁུངས་ནས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུའི་གྲོས་འདོན་བྱེད་མཁན་བྱུང་བ་
ལྟར། དེར་ཞུས་པ་རེད། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་བཙན་བྱོལ་བར་ལྟ་རྟོག་བྱེད་མཁན་ལས་ཁུངས་དེ་ནས་ཀྱང་ང་རང་ཚོ་ཁ་ཐབས་ཞན་པོ་ཡིན་ཡང་བདག་པོ་སྤྲད་དེ་འབྲུག་གི་ས་གནས་ས་ཐོག་ལ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་
གྱི་སྐུ་ཚབ་ཅིག་གཏོང་རྒྱུ་གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་རེད། གལ་ཏེ་ས་གནས་ས་ཐོག་ལ་ཡོང་སྟེ་གནས་ཚུལ་ངོ་མ་རྩད་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་ན། ང་རང་ཚོ་ཡང་དགའ་པོ་ཡོང་རྒྱུ་དང་། དོན་ངོ་མའི་ཕན་ཐོགས་ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་སུ་འབྲུག་

གཞུང་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་ཁབ་བརྒྱད་ཙམ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བ་གནང་སྟེ་འབྲུག་
ནང་ལ་སྡོད་འདོད་མེད་པའི་བོད་མི་དེ་དག་ཕར་ལེན་ཐབས་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད།
ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གཙོ་ཆེ་བ་ཨ་མི་རི་ཀ་དང་། ཁེ་ཎ་ཌ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་
ལུང་པ་ཁག་གང་འཚམ་ཞིག་ལ་བོད་མི་ལེན་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་དག་གི་གྲུབ་འབྲས་ཇི་ཡོང་ནི་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཚོགས་སྐྱབས་བཅོལ་ལྟ་རྟོག་ལས་
ཁུངས་ཀྱི་མི་ས་གནས་ས་ཐོག་ལ་ཕྱིན་ཏེ་དངོས་ཡོད་ཞིབ་འཇུག་གི་གནས་ཚུལ་
གསལ་པོ་མ་བྱུང་བར་སྔོན་ལ་བྱེད་ཐབས་མེད། མི་དེས་ས་གནས་ལ་ཞིབ་འཇུག་
བྱས་རྗེས་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

343

ཐོན་ན་ད་ལྟ་ང་ཚོས་འབྲེལ་བ་བྱེད་ས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད། དེར་བརྟེན་རྒྱལ་ཚོགས་སྐུ་ཚབ་དེ་འབྲུག་ནང་འགྲོ་ཐུབ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་
ཆགས་ཀྱི་འདུག དེའི་སྐོར་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་སྔ་རྗེས་ཞུས་པ་རེད།
ད་རེས་ང་ལྡི་ལིར་སླེབས་པའི་སྐབས་ལ་སྲིད་བློན་དང་། ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་
ལའང་བཀའ་མོལ་བྱུང་། འབྲུག་གཞུང་ནས་དགོངས་བཞེས་གང་འདྲ་ཞིག་གནང་

གྲབས་ཡོད་མེད་ད་ལྟ་ཚོད་མི་ཐིག་ཀྱང་། རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དགོངས་བཞེས་གང་
དྲག་གནང་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པ་འདུག འོན་ཀྱང་འབྲུག་གཞུང་ལ་བསྟུན་པ་གནང་དགོས་ཀྱི་འདུག འབྲུག་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོ་ལུང་པ་གཞན་དག་ལ་འགྲོ་ཐབས་མ་བྱུང་ནའང་སྔོན་ལ་རྒྱ་གར་ནང་འཛུལ་ཆོག་པ་ཞེས་ང་ཚོས་སྔོན་མ་ནས་ཞུས་ཡོད།
འཇན་ཏའི་གཞུང་གི་སྐབས་དང་། དེ་རྗེས་ཀྱི་གཞུང་རྙིང་པ་བཅས་ཀྱི་སྐབས་རྒྱ་གར་
ནང་བཞེས་རྒྱུ་དེ་རྒྱ་འབྲུག་གཉིས་ཀྱི་སྲིད་དོན་འབྲེལ་བའི་ཆ་ནས་འགྲིགས་མིན་

གསུངས་པ་རེད། ད་ཆ་ཨིན་དྷར་གྷན་དྷིའི་གཞུང་གསར་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་གར་ནང་
བླངས་ན་དེ་ཚོར་འཚོ་ཐབས་ཀྱི་མདུན་ལམ་ཞིག་བཟོ་དགོས་སྟབས་དེའི་བྱེད་
ཐབས་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་སྔོན་ལ་འབྲེལ་ཡོད་ཁག་མཉམ་གོ་བསྡུར་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།

དེ་ནས་རིམ་པས་དགོངས་བཞེས་གནང་གི་ཡིན་གསུངས་འདུགད་ལྟ་འབྲུག་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མིའི་ནང་ནས་འབྲུག་གཞུང་གིས་རྒྱ་གར་

ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་མཁན་བོད་མི་སྟོང་ཕྲག་བཞི་ཞེས་གྲོས་ཆོད་ནང་གསུང་གི་ཡོད་ཀྱང་
སེམས་ཐག་བཅད་ནས་ཡོང་མཁན་ཕལ་ཆེར་སྟོང་ཕྲག་གསུམ་ཙམ་ལས་ཨེ་ཡོད་སྙམ། དེའི་ནང་འཚོ་བ་རང་འཚོ་ཡང་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

344

འབྲུག་ནང་ལ་འཚོ་བ་རང་འཚོ་བྱས་ནས་བསྡད་པ་ལྟར། རྒྱ་གར་ནང་སླེབས་ནའང་ཁོང་ཚོ་རང་འཚོ་བྱས་ནས་ཁུངས་འཁྱོལ་འགྲོ་གི་རེད། དེ་དག་ལ་དམིགས་བསལ་

འགྲོ་སྟངས་བཟོ་དགོས་པའི་དཀའ་ངལ་མེད། ས་ཆ་འཚོལ་ཐབས་སྐོར་ང་ལ་ཆ་རྒྱུས་མེད་ཀྱང་། ཨོ་རི་ས་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཡོད་སའི་མངའ་སྡེའི་ཁོངས་ནས་ས་ཆ་
ཨེ་ཀར་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ཞིག་རག་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་ལུགས་ང་ཚོའི་ས་གནས་ལས་བྱེད་
པའི་ཐོག་ནས་ས་གནས་རྒྱ་གར་གྱི་མི་སྣ་གནད་ཡོད་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་འདུགདེ་བཞིན་ཨ་རུ་ན་ཅལ་ས་ཁོངས་ལ་ཡོད་པའི་ང་ཚོའི་མེའོ་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ཉེ་
འགྲམ་ས་གནས་ཡུལ་མི་ཁ་ཤས་དང་། དེ་བཞིན་ལས་བྱེད་ཁ་ཤས་ཀྱིས་བོད་མི་ས་

ཆ་འདིར་སླེབས་པའི་རྗེས་ལ་ལུང་པ་ཡར་རྒྱས་དང་། དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་
བར་ཕན་ཐོགས་བྱུང་སོང་བས་ད་དུང་བོད་མི་འཕར་སྣོན་ཡོང་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ལུང་
པའི་འཛུགས་སྐྲུན་དང་། ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་བ་འདུག་ཅེས་དེ་
འདྲའི་བསམ་ཚུལ་ཡང་བྱུང་འདུག དེ་མཚུངས་མི་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་སམ། ཉུང་

ཤོས་ལ་ཁྱིམ་ཚང་ལྔ་བཅུ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་བོད་མི་གཞིས་ཆགས་བྱས་ཟིན་པ་མའེ་སོར་
ལྟ་བུའི་ཁོངས་ནས་ལེན་ཐུབ་མདོག་ཁ་པོ་རེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། འདིར་གཞིས་

ཆགས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡོད་སྟབས་ཐལ་ཆ་ཕྱིན་ཡོད་ན་ཁྱེད་རང་ཚོས་ནོར་
འདུག་ཅེས་བརྗོད་ཤོག ངའི་བསམ་བློའི་ནང་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་དང་

འཕྲད་དུས་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་གཞིས་ཆགས་བྱས་ཟིན་པའི་ནང་ནས་བསམ་བློ་ཞིག་

གཏོང་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་དྲན་བྱུང་།
དེ་ལྟར་བྱུང་ན་འདྲ་ཆགས་པོ་དང་། རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ཡང་ཞུ་ཤེད་ཅིག་ཡོང་གི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

345

རེད། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ཁོངས་ནས་མའེ་སོར་བསམ་གླིང་ལྟ་བུ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་

གནང་སྟངས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོད་སྟབས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ས་ཆ་སྣོན་མ་སྙན་སུན་ཞུ་མི་དགོས་པར་ཁྱིམ་ཚང་ལྔ་བཅུ་དྲུག་ཅུ་ཞིག་ལེན་ཉར་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་
འདུག་བསམ་པ་དྲན་བྱུང་། དེ་འདྲ་བྱས་ན་མི་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་གཞིས་ཆགས་

ཁོངས་སིམ་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད། དེ་ནས་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ཤིག་ཁེ་ཎ་ཌ་དང་། ནོར་
ཝེ། ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡ་སོགས་ནང་རེ་བ་ཡོད་པ་རེད། དེ་མཚུངས་ཨ་མི་རི་ཀའི་ནང་ལ་

ཡང་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ལེན་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཕལ་ཆེར་འགྲོ་
སྟངས་བཟོ་རྒྱུ་འགྲིགས་འགྲོ་གི་རེད།

ཆ༽ ཚོགས་ཆེན་ཚགས་ཚུད་དང་། བསམ་གྲོས་ཞིབ་བསྡུར།
འདིར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་འཚོགས་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཚང་མས་ཚོགས་འདུ་སྤུས་དག་པོ་ཡོང་བའི་འབད་རྩོལ་བྱེད་
དགོས། དོན་གལ་ཆེ་ས་རྩ་དོན་སྐོར་ད་ལྟ་བར་དུ་བྱས་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་རེད། ད་ཕན་བྱས་པ་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོས་སྐྱོན་གང་ཞིག་མཐོང་གི་འདུགསོ་སོས་མ་མཐོང་ནའང་མི་གཞན་གྱིས་སྐྱོན་མཐོང་བ་བཤད་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་ན་
བཤད་དགོས། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་སྐྱོན་དེ་སེལ་ཐབས་ཀྱི་བློ་གྲོས་འདོན་རྒྱུ་ཡོད་ན་
ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག རྒྱབ་བཤད་མ་བྱས་པར་མདུན་དུ་བཤད་དགོས། ད་རེས་བསམ་འཆར་ཤོད་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་པ་རེད། ངས་མ་འོངས་པའི་བྱེད་
ཕྱོགས་ཐོག་ལ་ཡང་ཁྱེད་རང་ཚོར་བསམ་བློ་གསར་པ་དང་། རིག་པ་གསར་པ།

བསམ་ཚུལ་གསར་པ་གང་ཡོད་ཀྱང་ཤོད་དགོས།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

346

མདོ་དོན་སྙིང་པོ་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་སེམས་ཁུར་བླངས་ནས་བསམ་འཆར་
བཤད་དགོས་པ་དང་། བསམ་ཚུལ་ཡོད་པ་དེ་ང་རང་ཚོ་མཉམ་འཛོམས་བྱེད་སར་བཤད་རྒྱུ་དུས་ལ་བབས་པ་དང་། དགོས་པ་ཡོད་པ། ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།
དེར་བརྟེན་འཛེམས་ཟོན་དང་། ངོ་ལྐོག་རྒྱབ་མདུན་མེད་པར་བཤད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཚོགས་ཆེན་ནང་ལ་མི་རེ་ངོ་རེའི་ཐོག་ནས་བཤད་རྒྱུ་སྟབས་མ་བདེ་ན།
ཚོགས་ཆུང་ཁག་བགོས་ཀྱིས་བསམ་འཆར་བསྡུས་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ། ཚོགས་ཆུང་སོ་སོའི་བསམ་འཆར་ཚང་མ་གྲོས་ཆོད་ནང་བཀོད་དགོས་པ་མི་འདུག གྲོས་
ཆོད་ནང་སྤྱིར་བཏང་གི་གནས་ཚུལ་རྣམས་བཀོད། ཚོགས་ཆུང་སོ་སོའི་ནང་བྱུང་

བའི་བསམ་འཆར་འདྲ་མིན་གང་མང་ཞིག་བྱུང་ན་ང་ཚོར་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུར་ཁྱད་
པར་ཡོད།
ཡང་སྙིང་ད་རེས་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པའི་དགོས་དོན་བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་

ཡོད་པ་དེ་ཚོའི་གྲས་ཆ་ཚང་ཞིག་སྤུངས་ཐུབ་པ་དང་། བཏོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ངེས་པར་
དགོས་ཀྱི་འདུག ཁྱེད་ཚོར་ཡང་འདིར་འཛོམས་པའི་རྗེས་ལ་སོ་སོའི་བསམ་འཆར་
རིང་ཐུང་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་དེ་བཤད་རྒྱུ་བྱུང་། བཤད་པ་དེ་ཡིག་ཐོག་ལ་བཀོད་ནས་
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་འགོ་འཁྲིད་མཁན་དང་། ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོར་སྤྲད་པ་ཡིན་བསམས་ཏེ་བློ་བདེ་པོ་བྱས་ནས་ལོག་རྒྱུ་ཡོང་བ་དང་། ང་ཚོ་ཡང་བསམ་འཆར་མེད་ན་མ་གཏོགས་ཡོད་ཚད་བསྡུས་པ་ཡིན་བསམ་པའི་བློ་བདེ་པོ་
ཡོང་བ་འདུགདེ་རིང་འདིར་ཁྱེད་རང་ཚོར་ང་ལ་སྐད་ཆ་འདྲི་འདོད་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་དམ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

347

མེད། ཡོད་ན་དྲིས་ཤོག་དང་། ང་རང་ཚོ་ཐུག་པའི་ཞོར་རེད། ཁ་སང་བོད་ལ་ལྟ་སྐོར་འགྲོ་མཁན་ཚོར་ང་ཚོས་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་རིང་ལ་དངོས་ཡོད་གང་བྱས་ཡོད་པ་དེ་
བཤད་ན་འགྲིགས་པ་ལས། བསམ་བློ་གསར་པ་བཏང་ནས་མ་བྱས་བྱས་ཚུལ་བཤད་དགོས་དོན་མེད་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་། སྔོན་མ་མའེ་སོར་ལ་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་
བཞིན། ང་ཚོ་བསྡུར་ན་གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་བཅིངས་བཀྲོལ་
བཏང་བ་ཡིན། སྡུག་བསྔལ་ནས་བདེ་སྐྱིད་ལ་བསྐྱལ་བ་ཡིན་ཟེར་གྱི་ཡོད། ལོ་དེ་
ཙམ་ཕྱིན་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟའི་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ཁ་ཐབས་འདི་རེད། ང་
ཚོ་ལོག་སྤྱོད་པ་དང་། ཆེས་མུན་ནག ཆེས་གདུག་རྩུབ། ཆེས་ཀླ་ཀློའི་སྤྱོད་པ་བྱེད་
མཁན། རང་གི་ལུང་པ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པ་བཟོད་མ་ཐུབ་པར་མིའི་ལུང་པར་གྱར་བ་
ཞིག་ལ་བརྩི་བ་དེས་མིའི་ལུང་པར་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་དོན།
ཤེས་ཡོན་བཅས་ཀྱི་འཛུགས་སྐྲུན་གང་འདྲ་བྱས་འདུག་གམ། ང་ཚོས་མི་བདེན་རྫུན་
སྒྲིག་གི་སྐད་ཆ་ཤོད་མི་དགོས་པར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ས་རིས་ཐང་གསལ་

མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་གཞི་ནས་སྤོབས་པ་སྐྱེ་བ་ཞིག་འདུག་གམ།
རྒྱ་གར་ནང་ལ་ཆ་བཞག་ན་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་མི་ཟེར་བ་དེ་ངལ་རྩོལ་
བྱེད་ཐུབ་མཁན། ལྟོ་གོས་གྲུང་པོ། ཐབས་ཤེས་རྣམ་མང་བསྟེན་ཐུབ་མཁན། དྲང་བདེན་ཡིན་པ། ཡ་རབས་གཞུང་བཟང་གི་སྤྱོད་པ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་
ཀྱི་འདུག དེ་ང་ཚོས་རིན་འབབ་སྤྲད་ནས་ཉོ་ཐབས་མེད། དུས་ཚོད་ལོ་དང་ཟླ་བ་
སྦྲེལ་ནས་གཤིབས་པའི་སྐབས་ལ་རང་བཞིན་གྱི་མི་སོ་སོའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པའི་

ཐོག་ལ་རིན་ཐང་མི་གཞན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་རེད། དེ་དངོས་གནས་རླབས་ཆེན་དང་།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

348

བྱས་རྗེས་ཆེན་པོ་རེད། སྤྱིའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ནའང་། མི་རེ་ཟུང་གི་

ཐོག་ནས་ཞབས་འདྲེན་ཞུས་པའི་སྐབས་ལ་ང་ཚོའི་བྱས་རྗེས་ཆེན་པོ་དེ་དག་མ་མངོན་པར། ཞབས་འདྲེན་ཞུ་མཁན་གཅིག་གཉིས་བྱུང་བ་དེ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་
ཡོང་དུས་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་ཚང་མས་ཡིད་གཟབ་

བྱེད་རོགས་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

349

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ཕོ་བྲང་ཚོམས་ཆེན་དུ་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚོགས་མི་མཇལ་བཅར་ཡོངས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ཚོགས་འདུའི་འགྲོ་ལུགས་དང་། སྐབས་བབ་ཀྱི་ལས་དོན།

ང་ལ་དམིགས་བསལ་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་འདུག ད་ལྟ་གྲོས་ཆོད་བཞག་པ་
དེ་དག་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག རྩ་བ་ད་རེས་ཚོགས་འདུ་ལྷོད་ལྷོད་དང་། ཚོགས་ཆུང་ཁག་བགོས་བྱས་ཏེ་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་བསམ་འཆར་ལྷུག་པོ་བཤད། གོ་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུ་དེ་དག་ཡག་པོ་བྱུང་ཡོད་འདུག་པས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཟེར་གྱི་ཡིན། ཁ་སང་
སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན་ང་རང་ཚོའི་བསམ་འཆར་གང་ཡོད་འདི་འདྲའི་སྒོར་སྒོར་བྱས་
ནས་གོ་བསྡུར་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར་བཤད་རྒྱུ་མེད་ན་མ་གཏོགས་བཤད་དགོས།
དེའི་ཐོག་ཁྱོད་ཚོ་ཚང་མས་གྲོས་བསྡུར་སྦྱངས་བཤད་བཏང་། ཐག་གཅོད་བྱས་པ་དེ་
སོ་སོའི་ལས་འགན་ལ་བརྩིས་ཏེ་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་གཅིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་རེད། གཞན་
ཡང་གོ་བསྡུར་བྱེད་པའི་སྐབས་ལ་གསལ་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་བ། རྒྱ་མིའི་ཚོགས་འདུ་
ལྟར་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་ལ་མེད་པའི་ཡག་ཡག་དང་། བཟང་བཟང་ཤ་སྟག་
བཤད། རྒྱབ་ཏུ་གྲོད་ཁོག་མ་འགྲངས་པ་དང་། བློ་ཁ་མ་ཁེངས་པའི་བསམ་འཆར་

ཞིག་དོན་ནས་སྡོད་ཀྱི་རེད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་དགེ་ལ་མ་ཕྱིན་པར་སྐྱོན་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

350

པར་བརྟེན། དེང་སང་དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་ཟེར་བའི་ཚིག་གསར་པ་ཞིག་བེད་
སྤྱོད་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་རེད།
ང་རང་ཚོ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རང་དབང་ལུང་པར་བསྡད་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་

ནས་རང་གི་ལུང་པ་བྲལ་ནས་མིའི་ལུང་པར་བསྡད་ཡོད་པས། དེ་འདྲའི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་བྱེད་དགོས་དོན་མེད། ང་ཚོས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཡིན་

པ་ཡིན་པ་དང་། མིན་པ་མིན་པ་ད་ལྟ་བར་དུ་བྱས་པ་རེད། མ་འོངས་པ་ལ་ཡང་དེ་
འདྲ་བྱེད་རྒྱུ་རེད། ང་ཚོ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་དངོས་གནས་འགྲིགས་མ་འགྲིགས་གང་ཡང་ཡོང་གི་རེད། ཡོད་པ་དེ་དག་གསལ་པོ་བྱས་ནས་བཤད་ནས་
སྦྱངས་བཤད་བཏང་། དེའི་ཐོག་ནས་ཐག་ཆོད་པ་བྱུང་ན་འདིར་ལས་བྱེད་ཚོ་ཡིན་

ནའང་བློ་བདེ་པོ་དང་། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཡིན་ནའང་བསམ་འཆར་བཤད་རྒྱུ་མེད་ན་མ་གཏོགས་ཡོད་ཚད་བཤད་པ་ཡིན། མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་འདི་ཡིན་བསམས་ནས་

བློ་བདེ་པོ་ཡོང་གི་རེད།
ང་རང་ཚོ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ལས་ཀ་གང་
འདྲ་ཞིག་བྱས་ན་ཡང་དགེ་དང་སྐྱོན་གང་དུ་ཡང་ཡོང་གི་རེད། གཙོ་ཆེ་བ་དགེ་
མཚན་མང་ས་དེར་བལྟས། སྐྱོན་ཉུང་ས་ཞིག་ནས་ཐག་བཅད་དེ་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། ལས་
ཀ་ཕལ་ཆེ་བར་འགའ་ཤས་ཀྱི་བློ་ལ་མ་བབས་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་སྲིད་མདོག་ཁ་པོ་རེད།
ཡིན་ནའང་རླབས་ཆེ་ས་ཞིག་དང་། ཁེ་ཕན་མང་ས་དེར་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ཐག་
བཅད་རྒྱུ་ལས། དེ་མིན་བྱེད་ཐབས་ཡོད་པ་མ་རེད། གང་ལྟར་ང་རང་ཚོ་ལས་ཀ་གོ་
བསྡུར་བྱེད་པའི་སྐབས་ལ་ཅི་མཛད་ལེགས་མཐོང་བྱས་ཏེ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

351

ཐག་གཅོད་བྱས་པ་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་མཁྱེན་གྱི་རེད་ཟེར་བ་དེ་མཐའ་ལ་
ལྷུང་བའི་བསམ་ཚུལ་རེད། ང་རང་ཚོ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་མིས་བསམ་བློ་
བཏང་། མིས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པར་བརྟེན། ཚང་མས་དགེ་སྐྱོན་ཡོད་མེད་ཞིབ་

འཇུག་ནན་ཏན་བྱེད་དགོས་པ་ལས། དང་པོ་ནས་རྨོངས་དད་ལྟ་བུ་བྱས་ན་ནམ་ཡང་
མི་འགྲིགས། ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགཡང་སྐྱོན་འབའ་ཞིག་འཚོལ་སྒྲུག་བྱས་ན་ཡང་དགེ་མཚན་མི་འདུག རྨོངས་
དད་དང་། ཅི་མཛད་ལེགས་མཐོང་བྱེད་པ་དེ་མཐའ་གཅིག་ཡིན་པས་རན་གྱི་མེད།
ཡང་སྐྱོན་ཤ་སྟག་བཙལ་ནས་སྡོད་པ་དང་། སྐྱོན་ཁོ་ན་བཤད་ནས་སྡོད་པ་དེ་ཡང་མཐར་ལྷུང་བ་ཞིག་རེད། ལས་ཀ་གང་ལ་ཡང་དགེ་སྐྱོན་གྱི་འབྲེལ་བ་གཅིག་ཡོང་རྒྱུ་
རེད། དོན་གལ་ཆེ་ས་དང་། རླབས་ཆེ་ས་གཅིག་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ཐག་གཅོད་
རྒྱུ་རེད། ང་ཚོ་མཐའ་ལ་མ་ལྷུང་བའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་དགོས། ང་རང་ཚོས་ཁ་ནས་བཤད་དུས་འདྲ་ཆགས་པོ་དང་། གྲོས་ཆོད་ཀྱང་གྲལ་འགྲིགས་པོ་བཞག་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངོ་ཐོག་དོན་དག་ལ་སྨན་པ་ཞིག་ཡོང་དང་མི་ཡོང་ཟེར་བ་དེ་ལག་ལེན་ལ་རག་ལུས་པ་རེད།
ང་རང་ཚོ་འདིར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོ་ཡིན་ཡང་རུང་། ཕྱོགས་སོ་སོར་ཁ་
གྱེས་ནས་འགྲོ་མཁན་ཡིན་ཡང་རུང་། སོ་སོ་སོ་སོས་རང་གིས་རང་ལ་ཞུ་དག་
འཕེར་བའི་ལག་ལེན་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་རོགས་
ཟེར་རྒྱུ་ཡིན། འདིར་སྐད་ཆ་འདྲ་ཆགས་པོ་བཤད། གྲོས་ཆོད་འདྲ་ཆགས་པོ་བཞག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

352

ན་ཡང་ངོ་ཐོག་ལག་ལེན་བཀལ་བའི་སྐབས་ལ་བསམ་པ་རྣམ་དག་དང་། ཁ་ཡོད་
ལག་ཡོད་མ་བྱུང་ན་གྲོས་ཆོད་གང་འདྲ་ཞིག་བཞག་ཡོད་ཀྱང་རང་གིས་རང་ལ་མགོ་
སྐོར་བཏང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་འགྲོ་གི་རེད། དེ་ཡོང་དང་མི་ཡོང་མི་སོ་སོར་རག་
ལུས་པ་རེད།
བོད་གཞུང་ཟེར་ཡང་རུང་། བཙན་བྱོལ་གཞུང་ཟེར་ཡང་རུང་། བོད་སྤྱི་པའི་

དོན་དག་སྒྲུབ་མཁན་ཟེར་ཡང་རུང་། ང་རང་ཚོ་དེ་རིང་འདིར་ཡོད་པའི་མི་འདི་དག་

ཡིན་པ་རེད། ང་རང་ཚོ་ཚང་མར་འཁྲི་བའི་ལས་འགན་ཡིན་པ་རེད། སོ་སོས་བསམ་
བློ་ཏན་ཏན་བཏང་ནས་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། ངས་རྟག་པར་བཤད་མུས་བཞིན་གོང་ནས་རྩད་གཅོད་བྱེད་མཁན་ཞིག་མ་བྱུང་བར་དུ་ཁུར་མེད་དུ་བསྡད། རྩད་གཅོད་དོན་
པའི་སྐབས་ལ་རལ་པ་ལྷན་པས་མ་ཁེབས་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ནས་བསྡད་ན་སྙིང་པོ་གང་
ཡང་མི་འདུག སོ་སོས་མ་འགྲུབ་པ་དང་། མ་ཤེས་པ་ལས། དེ་མིན་རང་གིས་རང་ལ་

དཔང་པོ་འཕེར་བ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

ཁ༽ བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་དང་། ༸རྒྱལ་དབང་གི་སྐུ་ཚེ།
ད་ལྟ་འདིར་བརྟན་བཞུགས་ཟེར་གྱི་འདུག་པ་དེ་དགོས་པ་མི་འདུག ད་ལྟ་ང་

རང་ཚོ་མཉམ་དུ་འཁྱུག་ཙམ་ཐུག་པའི་སར་ཁྱེད་རང་ཚོས་རྟེན་གསུམ་ཞིག་བཏེག་
པ་དེ་གས་འགྲིག་གི་རེད། དེང་སང་བོད་ནས་ང་འདིར་སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་ཞེས་ལན་
འཕྲིན་བསྐུར་མཁན་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག བོད་ནས་མངགས་པ་ལྟར་ཁ་སང་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་བྱས་ནས་བརྟན་བཞུགས་བྱས་པ་རེད། གཙོ་
བོ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དད་པ་དམ་ཚིག་གི་ཐོག་ནས་ཚེ་བརྟན་པའི་མཐུན་རྐྱེན་སྒྲུབ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

353

དགོས། དེ་ནི་ཚང་མར་ཡོད་མུས་རེད།
ལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་གི་མི་དེ་དག་ཤིན་ཏུ་སེམས་ཤུགས་ཆེན་པོ་དང་། རེ་བ་
ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་མཐོང་། ཁོང་
ཚོའི་ཡི་གེ་དེ་ཚོ་ཀློག་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱིར་བཏང་མིའི་སྐད་ཆ་བཤད་སྲོལ་ལྟར་ད་ལྟ་
ཤི་བ་ཡིན་ནའང་དབུགས་ཆད་པ་མི་འདུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་དྲན་ཡོང་གི་འདུགཁོང་ཚོས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་གི་རེ་བ་དེ་ག་ཙམ་ཞིག་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་
རང་ཚོར་བདེན་པ་ཡོད། དངོས་གནས་བདེན་མཐའ་ཞིག་གསལ་ནས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་

ཐམ་པའི་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་ཡང་། གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་བློ་བཞག་
ས་ཡོད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་དུ་ང་ཤི་ན་ལ་ག་ནས་དག་བསམ་པ་དྲན་ཡོང་གི་འདུགགང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོ་བློ་གཡེང་བྱེད་མི་དགོས།
ད་ཕན་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཙམ་འདིའི་རིང་ལ་ང་ཚོར་གནས་ཚུལ་ཡག་ཉེས་སྣ་
ཚོགས་བྱུང་ཡོད། དེ་ནི་ཆོས་ཉིད་རེད། ཆེ་སའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་འདི་

དངོས་གནས་སྤོབས་པ་བསྐྱེད་འོས་པ་ཞིག་དང་། ང་ཚོ་རླབས་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་མིས་

ཀྱང་ཤོད་ཀྱི་འདུག ང་རང་ཚོས་རྩད་གཅོད་བྱས། བསམ་བློ་ཞིག་བཏང་ན་ཡང་ང་ཚོ་
རླབས་ཆེན་གྱི་མི་རིགས་ཤིག་དངོས་གནས་རེད། དེར་བརྟེན་ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་

ནས་ཞུམ་དགོས་པ་དང་། གཉའ་ཆག་དགོས་དོན་རྩ་བ་ནས་མི་འདུག སྤོབས་པ་
ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཕྲལ་ཕུགས་བདེ་དོན་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ལས་

ཀ་ད་ལྟ་བར་དུ་ཧུར་ཐག་བྱས་པ་རེད། ད་དུང་ཡིན་ན་ཡང་ཧུར་ཐག་བྱེད་དང་བྱེད།
བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་ཕྲན་བུ་ཡོང་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

354

སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་ནས་མཆོག་
གི་སྤྲུལ་སྐུའི་རྣམ་པར་བསྟན་པ་དེའི་སྐབས་ལ་ཡང་འདྲ་མིན་བཤད་མཁན་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཆོས་ཉིད་རེད། དེ་ལ་གནད་འགག་གང་ཡང་མེད། ངའི་སེམས་ནང་ལ་མ་བདེ་བ་
དེ་འདྲ་གང་ཡང་མི་འདུག ཁྱེད་རང་ཚོ་བློ་གཡེང་གང་ཡང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་མ་རེད།
ང་སེམས་ཤུགས་ཆག་མི་ཡོང་། གཙོ་བོ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སེམས་ཤུགས་ཆག་
དང་མ་ཆག་དེ་རོགས་པ་ཚོར་ལག་ལུས་པ་རེད། རོགས་པ་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱས། མ་འགྲུབ་ན་མ་གཏོགས་འགྲུབ་ཚོད་རྣམས་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱས་ན་ང་ཡང་སེམས་ཤུགས་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་ཀྱི་རེད། ཚང་མས་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ཡག་པོ་མ་
བྱུང་བ་དང་། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གཅིག་པུར་འཁྲི་བ་ལྟ་བུ་
ཆགས། བཅོས་མའི་ཁ་ནས་འདྲ་ཆགས་འདྲ་པོ་བཤད་པ་དང་། རྒྱབ་མདུན་མ་མཚུངས་པ་བྱས། དེ་བཞིན་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་མ་རུང་བའི་བསམ་བློ་
དང་། མ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དེ་འདྲའི་ལམ་དུ་ཕྱིན་ན་བློ་ཕམ་གྱི་གཞི་རེད། འགལ་
རྐྱེན་དེ་ཚོའི་གྲས་མི་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ཚང་མས་ཁ་སང་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན་

ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། གཞན་དག་ང་ལ་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་འདུག བཀྲ་ཤིས་བདེ་
ལེགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

355

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༡ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༡ ཉིན། སྲི་ཞུ་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་
ཆེན་ཐེངས་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚོགས་མི་རྣམས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་
སློབ།

ཀ༽ ཚོགས་འདུའི་བསམ་འཆར་དང་། དོན་དམ་གྱི་མང་གཙོ།
ཚོགས་འདུ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཁ་སང་

བོད་ནས་གསར་འབྱོར་ཚོགས་འདུར་ཡོང་མཁན་འགའ་ཤས་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་། ཚོགས་འདུ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཀྱི་མང་གཙོའི་རྣམ་པ་ཐོན་པ། ཡག་པོ་འདུག་
ཅེས་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག བསམ་འཆར་བཤད་རྒྱུ་གང་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་ང་ཚོ་གོ་
བསྡུར་བྱེད་པའི་སྐབས་ལ་གསང་པོ་བྱས་ཏེ་ཕར་ཚུལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུ་ཡོད་
པ་དེ་མདུན་དེར་བཤད་ན་རྒྱབ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུ་གང་ཡང་ལྷག་གི་མ་རེད། ལུང་པ་
འགའ་ཤས་ནང་མདུན་ལ་བཤད་མ་ནུས་པ་བྱས། མིའི་བསམ་བློར་རྣམ་རྟོག་སྣ་
ཚོགས་ཡོང་གི་ཡོད། བསམ་ཚུལ་བཤད་ས་མེད་པར་གནས་སྐབས། མདུན་དུ་འདྲ་ཆགས་པོའི་རྨ་ཁ་ཟུམ་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་ཀྱང་། གཏིང་དེར་རྣག་ལྟ་བུ་བསགས་ནས་སྡོད་
ཀྱི་ཡོད།
དཔེར་ན་ཨུ་རུ་སུའི་ནང་དང་། རྒྱ་ནག་གི་ནང་ལྟ་བུར་ཆ་མཚོན་ན། མི་གསོན་
པོའི་རིང་ལ་མདུན་དུ་དབུགས་ཀྱང་གཏོང་ནུས་ཚད་བྱས་ནས་བསྟོད་ར་ཤ་སྟག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

356

བཏང་མ་ཚར་བར་བསྡད། མི་ཤི་བའི་རྗེས་ལ་འདས་པོ་དེ་གཞི་ནས་བོང་བུ་བཏོན་
གྱི་ཡོད། རྒྱ་གར་ལྟ་བུ་རང་དབང་ཅན་གྱི་ལུང་པ་དེ་ཚོའི་ནང་ལ་གསོན་པའི་རིང་ལ་

གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་གདོང་བསྟན་ནས་རྩོད་པ་རྒྱག་རྒྱུ་དང་། དགག་པ་རྒྱག་རྒྱུ་
གང་ཡོད་པ་རྣམས་བརྒྱབ། མི་དེ་འདས་གྲོངས་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་གསོན་པའི་རིང་ལ་

རྩོད་པ་བརྒྱབ་པ་རྣམས་བརྗེད་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ་མི་དེ་ལ་བྱས་རྗེས་ཡོད་པ་སོགས་
ཡག་ས་ནས་བཤད་དེ་རྗེས་དྲན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འདི་དངོས་གནས་ཡ་རབས་རེད།
ལུང་པ་འགའ་ཤས་ནང་ལ་འདི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་དེ་ཡག་པོ་གང་ཡང་མི་འདུགསྤྱིར་བཏང་འདི་ལྟར་ཡོང་རྐྱེན་ནི་གདོང་དང་གདོང་བསྟན་ནས་མདུན་དུ་བརྗོད་
རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མ་བྱུང་བར་སེམས་ནང་ལ་མ་རངས་པའི་བློ་གཅིག་ཡོད་པ་དེའི་ཐོག་
ནས་སྐྱོན་དེ་ལྷག་ཡོང་གི་ཡོད། ང་རང་ཚོ་འདིར་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ན་དེ་བཤད་སའི་གོ་སྐབས་བཟོ་གི་ཡོད་ལ། ང་ཚོ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་མང་

གཙོའི་ཐོག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད། ང་ཚོའི་ལས་བསྡོམས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་ལོ་ལྟར་མུ་མཐུད་
ནས་འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་གོ་བསྡུར་ལྷུག་པོ་ཞིག་དང་། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་

འཛེམས་ཟོན་མ་བྱས་པར་གསལ་པོ་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། བཤད་རེས་བཏང་བ་དེས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སེམས་ནང་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་དང་། འཁོན་
འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་མེད་པ་ཡག་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་བཟོ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་དག་ཧ་ཅང་ཡག་
པོ་རེད།
སྐབས་རེ་འགའ་ཞིག་ནས་གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་གི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་
པའི་སྐབས་ལ་རང་ངོས་ནས་གནས་ཚུལ་ཡག་པོ་མགོ་མ་ཚོད་པར་རི་བོང་གནམ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

357

རྡིབ་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བྱས་ནས། གནས་ཚུལ་ཁྲོག་ཐེབ་པ་ཡང་ཡོང་སྲིད་པ་རེད། རྩ་བ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ལ་བསམ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་གང་ཞིག་ཡོད་པ་རྣམས་སྦས་གསང་མེད་པ་དང་། ཞེད་སྣང་འཚེར་སྣང་མེད་པར་བཤད། སྐབས་རེ་ཁྲོག་རྐྱེན་ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་ཚོགས་གཙོ་དང་། སྤྱི་འཐུས་བྱིངས། བཀའ་ཤག་སོགས་ནས་རྒྱུ་མཚན་
ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་སྟངས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུ་
ཡག་པོ་རེད།

ཁ༽ བོད་གཞུང་གི་དཔལ་འབྱོར་དང་། འགྲོ་གྲོན་གཏོང་དམིགས།

ཁ་སང་ངས་བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོར་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་སྤྱིར་བཏང་གི་

འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་པའི་སྐབས་ལ་དཔལ་འབྱོར་སྐོར་བཤད་རྒྱུ་བྱུང་མི་འདུགདཔལ་འབྱོར་སྐོར་ལ་འགའ་ཤས་ཀྱི་བསམ་པར་ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་སླེབས་ནས་
འགྲོ་སོང་གཏོང་རྒྱུ་གང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་བསམ་པ་ཡོང་སྲིད་ཀྱི་རེད། ལས་ཀ་
གཡོ་འགུལ་བྱས་ཕྱིན་ཆད་དངུལ་མེད་ན་བྱེད་ཐབས་མེད། ང་ཚོ་རྩ་བའི་དཔལ་
འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་དེ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་རེད། འགོ་སྟོད་ནི་ང་ཚོ་དེ་ཙམ་གྱི་
གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོའང་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་དུས་གཙོ་བོ་ནི་ང་ལ་འདས་གསོན་གྱི་སྐྱབས་

ཞུ་འབྱོར་བ་རྣམས་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡང་ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུའི་རོགས་རམ་འདྲ་
ཡང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འགོ་སྟོད་དེ་ལྟར་བྱས་ནས་བསྡད་པ་རེད། རྩ་བ་རིག་

གཞུང་སློབ་གྲྭའི་འགྲོ་སོང་དང་། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་
རོགས་རམ་ཤུགས་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད་པ་རེད། ཚོགས་པ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་
རོགས་རམ་མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

358

ང་རང་ཚོའི་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགྲོ་སོང་ནི་གོང་སྨོས་ལྟར་གཙོ་བོ་སྐྱབས་ཞུའི་
དངུལ་གྱི་ཐོག་ནས་ཕྱིན་པ་རེད། དཔེར་ན། དེ་རིང་ཁ་སང་ང་ཚོ་ཚོགས་འདུ་
འཚོགས་སའི་ཚོགས་ཁང་འདིའི་ཨར་ལས་སྐབས། བཀའ་ཤག་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་།
ད་རེས་ཚོགས་ཁང་གི་དགོས་དངུལ་ང་ལ་རྟེན་དོད་ཀྱི་དངུལ་བྱུང་བ་བསགས་པ་

རྣམས་གཏོང་གི་ཡིན། ཚོགས་ཁང་དེའི་མིང་ལ་ཡང་རྟེན་དོད་ཚོགས་ཁང་ཞེས་
བཏགས་ན་འགྲིག་གི་རེད་ཟེར་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་། ༡༩༧༢ ནས་བཟུང་ང་ཚོ་སྤྱི་པའི་

དོན་དག་ལ་འགྲོ་སོང་གཏོང་ཆེད་མི་མང་ནས་རྒྱལ་དོན་དཔྱ་ཁྲལ་འབུལ་འགོ་
ཚུགས་པ་རེད། དེ་ཡང་མར་བསྐུལ་བ་མིན་པར། མི་མང་གི་ངོས་ནས་རང་མོས་དང་
བླངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡར་ཕུལ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། དེ་དངོས་གནས་དྲང་
གནས་འོས་པ་རེད། ང་རང་ཚོ་འདིར་སྤྱི་པའི་སྒྲིགས་འཛུགས་ཡོད་པ་འདི་བོད་མི་
མང་གི་དོན་དག་རེད། དེ་སྔ་ཡིན་ན་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཞེས་ཕལ་ཆེར་འབྲས་སྤུངས་
བླ་མ་གཅིག་གི་བླ་བྲང་ཞིག་ནས་བོད་སྤྱིའི་འགན་འཁྱེར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་
རེད། དེའི་སྔོན་ལ་ས་སྐྱའི་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་བླ་
ཐོག་འགའ་ཤས་ཤིག་གི་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་འཛིན་སྲོལ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ཚོའི་སྐབས་
ལ་བླ་བྲང་གི་ངོ་བོ་དང་། སྤྱི་པའི་གཞུང་གི་ངོ་བོ་སྦྲེལ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ནས་

བསྡད་པ་རེད།
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཟེར་བ་དེ་ཡང་༸རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་ནས་བླ་བྲང་དེའི་མིང་ལ་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཟེར་བའི་མིང་གཅིག་ཐོགས། དེ་ནས་སྲིད་
དབང་ཟིན་སྟབས་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཟེར་བ་འདི་བྱུང་བ་རེད། ང་ཚོ་རྒྱ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

359

གར་ལ་སླེབས་པའི་རྗེས་ལ་མིང་ཁོ་རང་དམིགས་བསལ་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་
དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག འོན་ཀྱང་རྩ་བའི་ངོ་བོ་བསྒྱུར་བཅོས་བྱས་ཏེ་ཁ་སང་
སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན། ང་ཚོ་མང་གཙོའི་ལམ་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་སྤྱི་པའི་

གཞུང་གི་སྒྲིགས་འཛུགས་འདི་མི་མང་གི་སྲིད་གཞུང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། མི་མང་གི་

རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། མི་མང་གི་བློ་མོས་ཡོད་པ། མི་མང་གི་དོན་དུ་ཡིན་

སྟབས། འགྲོ་སོང་གི་ཐོག་ལའང་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་ཚོས་གང་ཐུབ་གཏོང་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་རེད། དེང་སང་འཛམ་གླིང་འདིའི་

སྟེང་གི་ལུང་པ་གཞན་དག་ལའང་ཁོ་རང་ཚོ་སྤྱི་པའི་ལས་དོན་གྱི་ལས་འགུལ་བྱེད་
མཁན་སྒྲིགས་འཛུགས་དེ་རིགས་ལ་སོ་སོས་ཆེ་གཞོགས་ཆུང་གཞོགས་ཀྱི་ཞལ་

འདེབས་བསྡུས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགྲོ་སོང་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་ཆགས་པོ་དང་། དོན་དག་གི་ཐོག་ལའང་ཕན་གྱི་ཡོད།

རྒྱ་མི་ལྷ་སར་མ་ཡོང་གོང་ ༡༩༥༠ ལོར་ང་གྲོ་མོར་མ་ཕྱིན་གོང་ལ་ནོར་བུ་གླིང་

ཁའི་མཛོད་སྦུག་ཏུ་གསེར་དངུལ་ཕྲན་བུ་ཡོད་པ་རྣམས་ག་ལེ་ག་ལེར་ས་མཚམས་ལ་ཚུར་བཏང༌བ་དང་། དེ་ནས་འབྲས་ལྗོངས་ལ་བཏང་བའི་གསེར་དངུལ་གང་ལ་
གང་འཚམ་ཞིག་ཡོད་པ་རྣམས་ ༡༩༥༩ ཟིང་འཁྲུག་བྱུང་བའི་རྗེས་ལ་ང་ཚོས་རྒྱ་

གར་གཞུང་ལ་སློབ་སྟོན་ཞུས། ང་ཚོས་ཚོང་བསྒྱུར་བྱས་ཏེ་འགྲོ་སོང་གཏོང་རྒྱུར་
ཕན་པ་ཞིག་བྱས་པ་རེད། དེ་ནས་ཡང་ཕྲན་བུ་ཁེ་སླེབས་ཡོང་རྒྱུའི་རྩིས་བྱས་ནས་
བཟོ་གྲྭ་འདྲ་བཙུགས་པ་དེ་ཕམ་ཉེས་ཕྱིན་པ་རེད། ཡང་དངུལ་གྱི་ཐོག་ནས་ཀ་ཡན་
དེ་འདྲར་ཧ་ལ་ཤོར་བ་ལྟ་བུ་ཕྲན་བུ་བྱུང་བ་རེད། གང་ལྟར་སྐབས་དེར་གནས་ཚུལ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

360

ཡག་པོ་མགོ་ཚོས་པོ་ཞིག་དང་། ཏན་ཏན་བྱེད་མ་ཐུབ་པའི་ཐོག་ནས་སྐྱོན་བྱུང་བ་
རེད། དེ་ནི་ལོ་མང་པོའི་གོང་གི་འདས་པའི་གནས་ཚུལ་རེད། དེ་རྗེས་དཔལ་འབྱོར་
ལས་ཁུངས་བཙུགས་ཏེ་དཔལ་འབྱོར་འདུ་འགོད་ཐབས་ཤེས་བྱས་ནས་ལས་ཀ་གང་ཡོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། མ་འོངས་པར་ཡང་འགྲིགས་ཙམ་ཡོང་གི་རེད་སྙམ།

ག༽ ཆོལ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། གལ་ཆེ་གལ་ཆུང་།
ད་རེས་རང་བཙན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་ཆོལ་ཁ་བགོ་ཤ་རྒྱག་རྒྱུའི་སྐོར་
ལ་སྐད་ཆ་གང་འཚམ་བྱུང་ཡོད་འདུག མཐའ་མ་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས་གོ་སྡུར་བྱས་ནས་གཏན་འབེབས་ཤིག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་ངས་དམིགས་བསལ་གྱི་

བརྗོད་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་འདུག ཡིན་ནའང་ཁ་སང་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན་ང་ཚོ་ཐོག་
མར་རྒྱ་གར་ལ་སླེབས་པའི་སྐབས་སུ་དབྱིན་ཇིའི་ཚིག་ནང་ (Tibetan) ཀྲི་སྦད་
ཀྲན་ཟེར་བའི་ཚིག་འདིའི་འོག་ལ་ང་ཚོ་བོད་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཚུད་ནས་
བསྡད་པ་རེད། ང་ཚོ་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་ཅེས་རྟག་ཏུ་བརྗོད་དོན་ཡང་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་བོད་གཅིག་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་བཤད་པ་རེད། ད་ཆ་ཆོལ་
ཁ་གསུམ་གྱི་བོད་མི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྐྱིད་གཅིག་སྡུག་གཅིག་བྱེད་པའི་དུས་ལ་

སླེབས་པར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་སྐྱིད་སྡུག་བཟང་ངན་ལེགས་ཉེས་ཅི་བྱུང་ཡང་གཅིག་

སྒྲིལ་བྱས་ནས་སྡོད་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ་འདི་བཞག་པ་རེད།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོག་མར་འཐུས་མི་འདེམས་བསྐོ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་།
རྒྱ་གར་ནང་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་ཇི་ཙམ་ཡོད་མེད་དེའི་གྲངས་འབོར་ལ་མ་བསྟུན་
པར་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་ཆ་བགོས་བྱས་པ་རེད། དེ་ལ་དགེ་མཚན་ཡང་གང་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

361

གང་འཚམ་ཞིག་ཏན་ཏན་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ལས་ཀ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་ཡིན་ནའང་རྩ་

བའི་ངོ་བོ་དེ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྟངས་དང་། ལག་ལེན་འགེལ་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐྱོན་ལྷགས་པ་ཡོང་སྲིད་པ་ལྟར། བར་ལམ་ཞིག་ལ་ཆོལ་ཁའི་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པ་དེ་བོད་མི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དམ་ཚིག་འོ་ཆུ་གཅིག་

འདྲེས་ཡག་པོ་ཞིག་དང་། གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་ནུས་པ་ཐོན་པའི་མཐུན་རྐྱེན་དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་

ཚབ་ལ། རེ་ཟུང་གི་བྱ་སྤྱོད་དང་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་རྐྱེན་པས་ནང་ཁུལ་ཤོག་འཐེན་བྱེད་
པ་དང་། ཆོལ་ཁའི་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་མཁན་ལྟ་བུ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་
གྲས་ལ་ཚང་མས་དོ་སྣང་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས། ང་རང་ཚོ་རང་གཞན་སུ་ཡིན་ནའང་

ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་ལས་ཀ་དང་འཕྲད་སྐབས་ཆེ་ས་
དང་། སྤྱི་པ་དེར་བསམ་བློ་བཏང༌སྟེ་ཆུང་བ་དེ་དག་དོར་དགོས། རྩ་བའི་ལས་ཀའི་ངོ་

བོ་དང་ཐབས་ཤེས་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། དངོས་སུ་རན་དང་མ་རན་ལ་ལྟ་
དགོས། ལག་ལེན་འགེལ་སྐབས་ཡག་ཏུ་མ་ཕྱིན་པའི་ཁར་ཁྲོག་རྐྱེན་འགྲོ་གཞི་ཡོང་
གི་ཡོད་ན། དགག་བྱ་དང་དགོས་པ་རྩི་དགོས།
ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་

ཚུལ་དང་བསྟུན་ནས་དགག་བྱ་དང་། དགོས་པ་བརྩིས་པ་དེ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཚན་རིག་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པ་ཞིག་རེད། གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་། དངོས་ཡོད་
ཀྱི་དགོས་པ་དང་། ཁེ་ཕན་ཆེ་སར་བལྟས་ཏེ་ང་ཚོ་རྡོག་ལ་འགྲིལ་བ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་ཚང་མས་བློ་ལ་ངེས་པ་བྱས། ཤེས་སོང་ངམ།

ང༽ རྒྱ་གཞུང་གི་བྱུས་ངན་དང་། བོད་མིའི་བདེན་དོན།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

362

སྔ་ལོ་ ༡༩༨༠ ལོར་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་གི་ཡིག་ཆ་
གཅིག་གི་ནང་ལ་ངས་འདི་འདྲ་ཞིག་མཐོང་བྱུང་། ཡིག་ཆ་དེ་ཧུ་ཡའོ་ཕང་ལྷ་སར་
སླེབས་ནས་དོན་ཚན་ ༦ དང་། དོན་ཚན་ ༨ ཟེར་བཤད་པ་དེ་ཚོའི་གྲས་གཏན་

འབེབས་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད་འདུག དེའི་གཤམ་དེར་བརྗོད་བྱ་ཞིག་ལ། ཏཱ་ལས་མཚོན་
པའི་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཡུལ་གྱར་ཕྱིན་པའི་བོད་པ་དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། དོ་སྣང་
ཡག་པོ་བྱ་རྒྱུ་དང་། དེ་དག་གི་ཐོག་རྩོད་གླེང་བྱེད་པ་དང་། ཁ་གྱེས་གཏོང་རྒྱུའི་
ཐབས་བྱུས་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ། དེ་ཚོའི་ནང་མི་བོད་ལ་ཡོད་མཁན་ཚོར་དམིགས་
བསལ་གྱི་ལྟ་སྐྱོང་བྱས་ནས་བློ་འགུག་ཐབས་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུགཚིག་འདི་ཚོའི་ཡོང་སྟངས་ལ་བལྟས་ན། རྒྱ་མིའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་
ཡོད་པའི་བོད་པ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཞིབ་འཇུག་དང་། དོ་སྣང་བྱེད་
པའི་གཏན་འབེབས་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བཙན་བྱོལ་བོད་མི་ནང་ཁུལ་ཕར་ཚུར་ཁ་
གྱེས་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པ་མིན་ནམ་བསམ་པ་འདུག དེར་
བརྟེན་མ་གཞི་ང་རང་ཚོས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ལ་ཚང་མས་དོ་སྣང་དང་། ཡིད་

གཟབ་བྱེད་མུས་ཡིན། ད་དུང་ཡང་དམིགས་བསལ་གྱི་དོ་སྣང་དང་། ཡིད་གཟབ་

བྱེད་དགོས་པའི་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་ཡོད། རྒྱ་མིས་ང་ཚོར་དམིགས་བསལ་གྱི་དོ་
སྣང་བྱེད་སྐབས་ང་ཚོས་བཅོས་མའི་ཟློས་གར་འཁྲབ་ཏེ་མི་བདེན་བཅོས་མའི་གྲ་

སྒྲིག་བྱེད་གོས་པ་གང་ཡང་མེད། ང་ཚོས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་བསྟན་རྒྱུ་དང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་འདི་ང་རང་ཚོའི་ཡིད་ལ་བཅངས་རྒྱུ། བདེན་པ་བདེན་ཐོག་
ལ་འཁྱོལ་བ་བྱ་རྒྱུ། བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་བྱ་རྒྱུ་འདི་རེད། ང་ཚོར་དངོས་གནས་དྲང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

363

གནས་སྤོབས་པ་ཡོད།
ཁ་སང་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན། རྒྱ་མིས་ཤིན་ཏུ་འཁྲབ་དགོས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་

བཅོས་དགོས་པ། ཤིན་ཏུ་རྫུན་མ་བཟོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོ་འདིར་དཔེར་ན་དྷ་རམ་
ས་ལར་ཡོང་མཁན་དང་། ས་གནས་གང་དུ་ལྟ་མཁན་ཡོང་ནའང་དེར་འཁྲབ་དགོས་པ་དང་། བཅོས་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད། ད་ལྟ་བར་དུ་ང་ཚོས་བྱས་པ་དེ་ཚོ་ངོ་ལྐོག་མེད་པར་བསམ་པ་རྣམ་དག་བྱས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། ལེགས་པ་ཡང་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་ལ།
སྡུག་པ་ཡང་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། རྣམ་དཔྱོད་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་གཅིག་གིས་ཕྱོགས་ཚང་
མར་བལྟས་ན། དགེ་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དང་། སྐྱོན་ཇི་ཙམ་ཡོད་མེད་ཤེས་ཐུབ་ལ།
མཐོང་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེ་ལ་ང་ཚོ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་སྤོབས་པ་བྱེད་ཆོག་གི་
རེད། བདེན་པ་ཞེས་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་
དང་། བདེན་པའི་བདེན་འབྲས་གསལ་རྒྱུ་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་རྒྱུ་རེད།
ང་ཚོས་འདིར་ད་ལྟ་བཤད་མ་ཐག་པ་བཞིན་རྒྱ་མིའི་ཕྱོགས་ནས་དམིགས་བསལ་གྱི་

དོ་སྣང་འདྲ་བྱས་པ་དང་། གོ་སྐབས་འདྲ་འཛིན་གྱི་ཡོད་ན། དེ་ལ་ང་ཚོས་ཡིད་གཟབ་

ངེས་པར་བྱེད་དགོས།
དེ་ཡང་རྒྱ་མི་གཅིག་པུའི་གནས་ཚུལ་མ་རེད། འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་སྤྱིར་

བཏང་ཆོས་ཉིད་རེད། ཕ་རོལ་གཞན་ཞིག་ལ་དབང་བསྒྱུར་བྱེད་དགོས་ན་དབང་
བསྒྱུར་བྱེད་སའི་ཡུལ་དེའི་ནང་ཁོངས་ཁ་བྲལ་འགྲོ་ཐབས་སྤྱིར་བཏང་ལུང་པ་མང་པོ་
ཞིག་གིས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། རྒྱ་མིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བྱེད་ཀྱི་རེད། དེ་བྱེད་དགོས་པ་
ཞིག་དང་། བྱེད་རྒྱུའི་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། ང་རང་ཚོ་ནས་དེ་འདྲའི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

364

ཐོག་ལ་ལྷོད་ཡང་ཤོར་ནས་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་གང་ཡང་མ་བྱུང་བར་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་དང་ལར་རྒྱ་ཞེན་ཁོག་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ། སྤྱིའི་ཆིག་སྒྲིལ་
འགྲོ་སྟངས་ཁྲག་གེ་ཁྲུག་གེ་ཆགས་ན། དེ་ཚབས་ཆེན་པོ་རེད། ཚང་མའི་སེམས་ལ་

ངེས་པ་བྱ་དགོས།

ཅ༽ བདེན་པའི་རྒྱལ་ཁ་དང་། སྔར་ལྷག་སེམས་ཤུགས།

ཁ་སང་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན། དེ་རིང་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ལ་སྐུ་མགྲོན་གསར་
པ་འགའ་ཤས་འབྱོར་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་འདིར་དཀའ་ལས་རྒྱག་རྒྱུ་དེ་བོད་རྒྱ་
ཆེའི་མི་དམངས་ཀྱི་དོན་ལ་དཀའ་ལས་རྒྱག་གི་ཡོད་ལ། གང་གི་དོན་ལ་དཀའ་ལས་
རྒྱག་རྒྱུའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་ཆ་ཤས་ཤིག་དེ་རིང་ང་ཚོའི་ཚོགས་འདུའི་འཇུག་

བསྡོམས་མཇལ་ཁའི་སྐབས་འདིར་སླེབས་ཐུབ་པ་དེ་དངོས་གནས་གཟི་བརྗིད་རེད་
བསམ་གྱི་འདུག་དངོས་གནས་དགའ་པོ་བྱུང་། ཕྱི་རྒྱལ་གསར་འགོད་པ་སོགས་ལ་རྒྱུན་དུ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ང་འདིར་འགོ་འཁྲིད་མཁན་ལྟ་བུ་གང་ཡང་མ་རེད། ང་ནི་བོད་
རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཀྱི་རེ་འདུན་བསམ་ཚུལ་གང་ཞིག་ཡོད་
པ་རྣམས་གཏམ་བཤད་བྱེད་མཁན་ཞིག་རེད། བོད་ནང་ལ་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་རྣམས་

སྡུག་བསྔལ་ཡོད་པའི་རིང་དེ་ལ། ངས་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་པ་རྣམས་གཤམ་བཤད་
བྱེད་ཀྱི་རེད། བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དེ་དག་འདོད་པ་ཚིམས་པ་ཞིག་གི་གནས་ཚུལ་
བྱུང་ན། ཁོང་ཚོའི་འདོད་པ་ཁེངས་ཀྱི་འདུག་ཟེར་ངས་བཤད་ཀྱི་རེད།
ང་ཚོའི་དོན་གྱི་བདག་པོ་དེ་བོད་ནང་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཚོ་རེད། ད་
རེས་འདིར་ང་རང་ཚོའི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ལ་དངོས་གནས་དོན་གྱི་བདག་པོའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

365

ཁོངས་ནས་ཆ་ཤས་ཤིག་ཚོགས་ཞུགས་བྱས་ཤིང་། གནས་ཚུལ་རྣམས་མཐོང་ཐོས་བྱུང་བ་རེད། མི་དེ་གྲས་འགའ་ཤས་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་སྐབས་ཁོང་ཚོའི་བསམ་གློའི་

ནང་ལ་ཚོགས་འདུ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཡག་པོ་ཚོགས་ཀྱི་འདུག ཞེད་སྣང་
ཚེར་སྣང་གཏན་ནས་བྱེད་མ་དགོས་པ། རང་དབང་ཆེན་པོ་ཡག་པོ་འདུག་བསམ་པ་དང་། འགའ་ཤས་ནས་གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་ཕྲན་བུ་ཆེ་དྲགས་འདུག་བསམ་པའི་

མཐོང་ཚུལ་བྱུང་འདུག གང་ལྟར་ཁོང་ཚོ་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག ཁོང་ཚོའི་
མཐོང་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་ང་རང་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཡག་པོ་བྱུང་
བསམ་པ་དྲན་བྱུང་། དེ་རིང་འདིར་གསར་པ་འབྱོར་བ་ཚོར་འཚམས་འདྲི་དང་གུས་
བཏུད་ཡོད།
ངས་རྟག་པར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཧུར་ཐག་རྦད་ཐག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད། ང་ཚོ་འདིར་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་
ནས་འདྲ་ཆགས་པོ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། གཏམ་བཤད་འདྲ་ཆགས་པོ་བྱེད་རྒྱུའི་དོན་དག་མ་
རེད། ང་ཚོས་ཟླ་བ་ ༡༢ ནང་ལ་ལས་ཀ་བྱས་པ་རྣམས་འདིར་རུབ་རུབ་བྱེད་པའི་

སྐབས་ལ་འདི་འདྲ་འདི་འདྲ་བྱས་པ་ཡིན། དགེ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཐོན་སོང་། སྐྱོན་དེ་འདྲ་
ཞིག་འཕྲད་སོང་། དེ་ལ་སེལ་ཐབས་གང་ཞིག་འདུག་གམ་ཞེས། ཕར་ཚུར་ཉམས་
མྱོང་སྤེལ་རེས་དང་། སོ་སོའི་དངོས་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་ཕར་ཚུར་སྐད་ཆ་བཤད། བློ་རོགས་གྲོས་རོགས་བྱས་ནས་གོ་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུའི་དགོས་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་

རེད།
ང་ཚོ་མང་ཆེ་བས་ནམ་རྒྱུན་ནས་ཧུར་ཐག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་ཧུར་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

366

ཐག་བྱེད་རོགས་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན། ང་ཚོས་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་ཡིན་

ནའང་། སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་པ་བྱས་ནས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་རེད། ལན་དགུ་ཆད་མཐུད་ཀྱི་དཔེ་བཞིན་ཕམ་ཉེས་འགྲོ་གིན་འགྲོ་གིན་ལའང་བདེན་པའི་མཐའ་

གཅིག་གསལ་གྱི་རེད་བསམ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་དཀའ་ལས་
བརྒྱབ་པ་རེད། བརྒྱབ་ནས་ད་ཆ་ནམ་གསལ་ཡོང་བའི་དུས་སུ་སླེབས་ཀྱི་ཡོད།
དེར་བརྟེན་ང་རང་ཚོས་ལྷག་པར་དུ་ཡང་ཚང་མས་སྔར་ལས་ལྷག་པའི་སེམས་

ཤུགས་བསྐྱེད་ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད།
ང་ཚོས་ལས་ཀ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་ན་ཡང་རྒྱབ་མདུན་ངོ་ལྐོག་མེད་པ་བྱེད་རྒྱུ་
དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། མདུན་ལ་འདྲ་ཆགས་པོ་ཞིག་བཤད། རྒྱབ་ལ་དེ་ཙམ་གྱི་དོ་སྣང་མི་བྱེད་པ་དེ་འདྲ་བྱེད་རྒྱུ་མེད། ང་རང་ཚོའི་ལས་ཀའི་ཐོག་ལ་སོ་སོ་ལྟ་བ་མ་
མཐུན་པ་དང་། བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་ན། དེ་ལ་ཁྲལ་འགེལ་བྱས་ནས་ཁྱེད་རང་ལས་ཀ་འདི་མ་བྱས་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད་ཟེར་མཁན་སུ་གཅིག་མེད། ལས་ཀ་
དགོངས་པ་ཞུས་ན་འགྲིགས་པ་རེད། བསམ་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་དངོས་གནས་དྲང་གནས་སྤྱི་པའི་དོན་དག་འདིར་རྒྱལ་ཁ་གཅིག་ཐོབ་ཀྱི་རེད། བདེན་པའི་བདེན་མཐའ་
གཅིག་གསལ་གྱི་རེད་བསམ་པའི་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཡོད་པ་དང་། སོ་སོ་སེམས་
ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད།
རང་གཞན་རོགས་གསུམ་སུ་ཡིན་ནའང་སོ་སོའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་རྩ་བའི་ང་

ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་འདིའི་ཐོག་ལ་དེ་ཙམ་གྱི་ཡིད་ཆེས་མེད་པ་དང་། དེ་ཙམ་གྱི་དོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

367

སྣང་མེད་པ་གཅིག་ཡིན་ན་ལས་ཀ་དགོངས་པ་ཞུས་ན་ལེགས། འདས་པའི་ལོ་ཉི་ཤུ་
རྩ་གྲངས་འདིའི་རིང་ལ་ང་ཚོའི་ལས་ཀ་རྣམས་ལྷག་བསམ་དང་། སེམས་ཤུགས་ཀྱི་

འཚོ་བཟུང་ནས་བསྡད་པ་ལས། ང་ཚོ་རྒྱུ་དངོས་པོས་འཚོ་བཟུང་མེད། སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་ཀྱང་འཚོ་བཟུང་མེད། ཤེས་ཡོན་གྱིས་འཚོ་བཟུང་མེད། མ་འོངས་
པར་ང་ཚོའི་བདེན་མཐའ་གསལ་རྒྱུ་དེ་ཡང་ང་ཚོའི་རྒྱུ་དངོས་པོས་བདེན་མཐའ་གསལ་རྒྱུ་དེ་ཡང་ང་ཚོའི་རྒྱུ་དངོས་པོས་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད།
ང་ཚོའི་ལྷག་བསམ་གྱི་ཐོག་ནས་བདེན་མཐའ་གསལ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། དེར་
བརྟེན་ལས་ཀ་གཅིག་བྱས་ཕྱིན་ཆད་ལ་སོ་སོར་ཡིད་ཆེས་གཙང་མ་ཡོད་པའི་ཐོག་
ནས། སེམས་ཐག་གཙང་བཅད་བྱས་ནས་ལས་ཀ་དེའི་ཐོག་ལ་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་
པ་དང་། ལས་ཀ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་ངོ་ལྐོག་ཕྱི་ནང་མེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་
ཡིན། གང་ཞིག་གལ་གནད་ཆེན་པོ་འདུག་གམ་ཞེ་ན། ཕྱི་ནང་ངོ་ལྐོག་མེད་པ་ཞིག་

དང་། བསམ་པ་རྣམ་དག སེམས་ཤུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་
པོ་འདུག དེ་གཞི་རྩར་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་གི་བསམ་བློ་
བཏང་ནས། གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད་ལ། མ་འོངས་པར་ཡིན་

ནའང་། ང་ཚོ་ལེགས་སུ་མ་གཏོགས་སྡུག་ཏུ་ཕྱིན་མི་ཡོང་བསམ་གྱི་འདུགཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ལ་མཚོན་ན་ཡང་། ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་དུ་ཉམས་མྱོང་གསར་
པ་སླེབས་ཡོང་གི་རེད། ཉམས་མྱོང་གསོག་བཞིན་གསོག་བཞིན་དུ་བློ་གྲོས་གསར་
པ་སླེབས་ཡོང་གི་རེད། དེ་ནི་མིའི་ཆོས་ཉིད་རེད། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་གང་ལ་

བརྟེན་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ལྷག་བསམ་དང་སེམས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ཡོད་པ་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

368

སེམས་ཤུགས་དང་། ལྷག་བསམ་མེད་ན་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཡོད་ཀྱང་ཧ་ལས་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། རྒྱུ་དངོས་པོ་ཡོད་ན་ཧ་ལས་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། དེར་བརྟེན་དེང་སང་
གི་དུས་ཚོད་ལ་སྙིང་པོ་དང་། རྩ་བ་དེ་ལྷག་བསམ་དང་། སེམས་ཤུགས་ཡོད་དགོས། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

369

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༣ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༢ ཉིན་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་

ཚོགས་འདུའི་སར་དྷ་ས་ཧིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པས་བཏོན་པའི་གསར་དེབ་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ འཕགས་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་རོགས་ཕན།

བར་ལམ་ང་ཚོ་བོད་མི་ཚོར་རྐྱེན་ངན་མང་པོ་བྱུང་སྟེ་བོད་མི་མང་པོ་རང་གི་
ལུང་པ་དང་བྲལ། མིའི་ལུང་པར་གྱར་ནས་བསྡད་པ་རེད། དེའི་ནང་ཚན་ནས་བཙན་
བྱོལ་བ་མང་ཤོས་རྒྱ་གར་ནང་བོད་པ་དང་། གཞི་རྩ་རྒྱ་གར་རང་ལ་དཀའ་ངལ་མང་

པོ་ཡོད་ན་ཡང་། ད་ཕན་ལོ་ཉེར་བཞི་ལྷག་གི་རིང་རྒྱ་གར་རང་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོད་
བཞིན་དུ་བོད་པར་རོགས་རམ་དང་། ལྟ་རྟོག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་དག་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོགས་ནས་
བསམ་པ་རྣམ་དག་གིས་རོགས་རམ་གང་ཐུབ་པ་དེ་དག་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པར་

བརྟེན། ང་ཚོས་རྟག་ཏུ་རྒྱ་གར་གྱི་བཀའ་དྲིན་དྲན་དགོས་པ་ཞིག་རེད།
ང་ཚོར་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཞེས་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་འདིའི་ཐོག་མའི་
འབྱུང་ཁུངས་རྒྱ་གར་ནས་ཡོང་བའི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་། དེ་དང་
འབྲེལ་བའི་རིག་གཞུང་གི་རྣམ་པ་འབུར་ཐོན་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ཆོས་དང་
རིག་གཞུང་གི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་སམ། དེ་བཞིན་བོད་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་
སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས། རྒྱ་གར་མི་མང་གིས་བོད་པར་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཡོད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

370

པ་དང་། ཤ་ཚའི་ཐོག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཡོད་པ་མཚོན་ཆེད་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་ས་

ཆ་ཁག་འགའ་ཤས་སུ་འཕགས་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་ཚུགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་གར་བའི་མི་མང་གི་ངོས་ནས་བོད་པར་དངོས་གནས་གདུང་སེམས་དང་།
ཤ་ཚའི་རྣམ་འགྱུར་ཞིག་ཐོན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། ཡོང་དགོས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཆགས་

བསྡད་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། སྤྱིར་བཏང་ང་རང་ཚོ་མིའི་ནང་ལ་གཞུང་བཟང་པོ་
ཟེར་བ་དེ་ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཞིང་། ལོ་སྟོང་ཕྲག་གི་རིང་ལ་དམིགས་བསལ་
གྱི་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་དང་། བཟང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་མི་རིགས་ཕན་ཚུན་གཞུང་
བཟང་པོ་དེ་བཟུང་སྟེ་གཅིག་ལ་གུད་ཆག་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་གཅིག་གིས་ཤ་ཚའི་
རྣམ་འགྱུར་བཏོན་ནས་དམིགས་བསལ་གྱི་དོ་སྣང་དང་། སེམས་ཁུར་བྱེད་པ་དེ་
འཇིག་རྟེན་མི་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཡིན་ནའང་དགོས་པ་ཞིག་དང་། འོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་

རེད།
ལྷག་པར་དུ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བའི་ཡོང་རྐྱེན་དེ་བོད་ལུང་པའི་ནང་ལ་རང་
བཞིན་འབྱུང་བའི་གནོད་པའམ། ནང་ཁུལ་རྙོག་དྲའི་རྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བ་ཞིག་མ་ཡིན་

པར། བོད་མི་རིགས་རང་གི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། གོམས་གཤིས་དང་བཅས་པ་རྩ་

འགོག་གཏོང་བའི་རྐྱེན་ངན་ཚབས་ཆེན་འཕྲད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་
རྣམས་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྡོང་པོ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡལ་ག་ཡིན་པར་

བརྟེན་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་ངོས་ནས་དམིགས་
བསལ་གྱི་དོ་སྣང་དང་། ཁུར་བླངས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།
དེ་སྔ་བོད་དེ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཞི་བདེ་དང་འཚེ་བ་སྤངས་པའི་མི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

371

རིགས་ཤིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་མི་ཐོག་མང་པོ་ཞིག་གི་རིང་ལ་

བོད་ལུང་པ་ནས་གཡས་གཡོན་གྱི་ཁྱིམ་མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་ཚོ་ལ་ཕར་བསྙད་རྐོ་རྙོག་སློང་ནམ་ཡང་མ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེར་བརྟེན་སྔར་རྒྱ་གར་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དེ་
དག་ལ་དམག་མི་གཅིག་ཀྱང་འཇོག་མི་དགོས་པར་ས་ཆ་དེ་དག་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་
པ་ཞི་བདེ་བློས་འཁེལ་གྱི་ས་མཚམས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
ངོས་འཛིན་བྱེད་ཆོག་གི་རེད། འོན་ཀྱང་བར་ལམ་བོད་ནང་ཕྱི་མི་གཞན་དག་ཅིག་
སླེབས་པའི་རྗེས་སུ། རྒྱ་གར་བྱང་རྒྱུད་ས་ཁུལ་ལ་སྲུང་དམག་མང་པོ་འཇོག་དགོས་
བྱུང་ཡོད། བོད་ཀྱི་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་འདིས་རྒྱ་གར་གྱི་ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་བདེ་
བ་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་རྒྱ་གར་མི་མང་གིས་

བོད་པའི་ཐོག་ལ་དམིགས་བསལ་སེམས་ཁུར་དང་། འགན་ཁུར་བླངས་དགོས་པ་
ཞིག་དང་། བླངས་འོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

ཁ༽ བྱེས་གྱར་བོད་མི་དང་། རྒྱ་གར་བའི་སེམས་འཁུར།

འདས་པའི་ལོ་ཉེར་བཞི་ལྷག་ཙམ་རིང་ང་རང་ཚོ་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་རྒྱ་

གར་ས་ཁུལ་ཁག་མང་པོའི་ནང་ལ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་བོད་མི་ཚོ་དགུན་ཁ་བལ་གོས་ཚོང་བའི་དུས་ཚོད་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་ས་ཆ་ཁུག་ཁུག་ཀྱོག་ཀྱོག་
གང་སར་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། ས་ཁུལ་གང་དུ་ཡིན་ནའང་སྤྱིར་བཏང་བོད་མི་ཚོས་
རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་པ་དང་སྐད་བརྡ་འཕྲོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པ་དང་། རྩ་བའི་ཆ་རྒྱུས་
ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྒྱ་གར་མི་མང་གིས་བོད་པ་ལ་བསམ་པ་བཟང་པོ་དང་།
བློ་དཀར་པོ་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་སྐོར་ཤོག་བུའི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

372

སྒང་ལ་དྲིལ་བསྒྲགས་འདྲ་ཆགས་པོ་བཟོ་མཁན་མེད་ལ། དེ་འདྲ་གང་ཡང་མཐོང་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་རྒྱ་གར་མི་མང་གིས་བོད་པའི་ཐོག་ལ་ཤ་ཚ་
དང་། སེམས་ཁུར་ཡོད་པ་ཏན་ཏན་ཆགས་ཡོད།
དེར་བརྟེན་ནུས་པ་ཇི་ཙམ་བཏོན་ཐུབ་མིན་གང་ལྟར་ཡང་བསམ་པ་དཀར་པོའི་
ཐོག་ནས་ཚོགས་པ་འདྲ་བཙུགས་ཏེ་དེའི་ཐོག་ནས་གང་ཐུབ་ཀྱི་ཁུར་ལེན་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་སྐབས་སུ་བབས་པ་འདི་ག་དྷ་རམ་ས་ལའི་ཁུལ་དུ་འཕགས་བོད་
མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་འདི་བཙུགས་པའི་ཚོགས་མི་ཕལ་ཆེ་བ་ངོ་ཤེས་པ་ཤ་སྟག་
རེད། ང་ཚོ་གྲོགས་པོ་ཉེ་པོ་ཆགས་ཡོད། ཁོང་ཚོས་ཁུར་བླངས་ཏེ་བོད་པར་སྐྱོ་རོགས་དང་། གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེས་བྱས། བོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གསལ་
བསྒྲགས་ཆེད་དུ་དེབ་ཆུབ་ཅིག་བཟོས་པ་འདི་དེ་རིང་སྤེལ་འགྲེམས་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་པ་

རེད། ང་ཚོ་མ་སུ་རིར་ལོ་གཅིག་བསྡད། དེ་ནས་དྷ་རམ་ས་ལར་སྤོས་ནས་དྷ་རམ་ས་
ལའི་ཆུ་བཏུང་། དྷ་རམ་ས་ལའི་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ལྟོ་ཆས་ཟས་ཏེ་མི་ལོ་རིང་པོ་ཉེར་
གསུམ་བསྡད་པ་ཡིན་སྟབས་གཟུགས་པོའི་ཆ་ནས་ཧ་ལམ་ང་ཚོ་དྷ་རམ་ས་ལའི་མི་

ཕྱེད་ཙམ་ཆགས་བསྡད་ཡོད།
ཁྱེད་རང་ཚོ་བརྒྱུད་དེ་དྷ་རམ་ས་ལའི་ཡུལ་པ་གྲོགས་པོ་རྣམ་པ་ཚོར་ད་རེས་
གོ་སྐབས་འདི་ཟིན་ཏེ་ངས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཞེ་ཐག་པ་ནས་དངོས་གནས་
བསམ་པ་དཀར་པོའི་ཐོག་ནས་འཚམས་འདྲི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ང་ཚོ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་སླེབས་ནས་དྷ་རམ་ས་ལའི་གྲོང་ཁྱེར་འདི་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་

ཡོད། ད་དུང་ཡང་ས་ཁུལ་འདིར་ཡོད་པའི་རྒྱ་གར་ཡུལ་པ་ཚང་མ་བྱ་བ་ལམ་འགྲོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

373

བཟང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། མི་ཚེ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ། དྲང་ཞིང་འོས་པ་སྐྱིད་པོ་ཡག་
པོ་ཡོང་ཐུབ་པའི་ངས་སྨོན་ལམ་ཞུ་གི་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

374

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༣ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་བཞུགས་སྒར་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གླིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས།
ཕྱོགས༌མཐའི་འཐུས་མི་ལས་བྱེད་བཅས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ རང་དབང་དཔྱ་ཁྲལ་དང་། ཉམས་ཐག་ལ་ལྟ་སྐྱོང་།
ཚོགས་འདུ་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་ངམ། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། ཁ་སང་
འབུམ་སྡེ་ལར་བསྐྱོད་སྐབས་དྷི་རང་དང་། རྟ་དབང་གཉིས་ལ་གནམ་གཤིས་སྐྱིད་པོ་
ལག་པས་བཟོས་པ་ནང་བཞིན་བྱུང་། མཐའ་མ་འབུམ་སྡེ་ལ་ནས་ཐོན་པའི་ཉིན་མོ་
དེར་ཆར་བརྡུང་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཏང་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དགོང་དྲོ་གནམ་གཤིས་

ཡག་པོ་བསྟན་སོང་བས་ཁ་འདོན་ཟིན་པའི་རྗེས་འཆམ་འཆམ་ལ་ཕྱིན་པའི་ལམ་དུ་

བོད་པ་རྒྱབ་ཏུ་ཕྲུ་གུ་གཅིག་འཁུར། ལག་པ་གཡས་གཡོན་དུ་ཕྲུ་གུ་རེ་འཁྲིད་དེ་འགྲོ་མཁན་སྐྱོ་པོ་ཞིག་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་། གང་ནས་ཡིན་དྲིས་པར། ཁོ་རང་འབྲུག་པ་ཡིན།

སྐྱེས་དམན་དེ་པདྨ་བཀོད་ནས་ཡིན། བར་ལམ་འབྲུག་ནས་ཐོན་ཏེ་ཀྲུ་ཀྲིང་ཁུལ་འཁྱམས་ཏེ་བསྡད་ནས་ལོ་བཅུ་བཞི་ཙམ་ཕྱིན་སོང་། སྐྱེས་དམན་བོད་པ་པདྨ་བཀོད་པ་དེ་དང་ཁ་ཐུག་སྟེ་ཕྲུ་གུ་དེ་རྣམས་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་དམན་འདས་གྲོངས་
ཕྱིན་སོང་བས། ཕྲུ་གུ་རྣམས་ང་རང་གིས་ལྟ་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་རང་ལག་ཤེས་
ཤིང་བཟོ་ཤེས་པས་ཕྲུ་གུ་གསོ་སྐྱོང་འཚོ་བའི་ཐོག་ལ་ད་ལྟ་འགྲིགས་ཙམ་འདུག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

375

ཀྱང་། ཁོ་རང་གློ་བུར་རྐྱེན་ངན་འདྲ་བྱུང་ན་ཕྲུ་གུར་ལྟ་སྐྱོང་བྱེད་མཁན་མེད་སྟབས་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་འདྲ་བྱུང་ན་སྙམ་བྱུང་། དྷ་རམ་ས་ལར་བུ་གསོ་ཁང་ཡོད་ལུགས་ཐོས་བྱུང་བ་དེར་གཏོང་ཐབས་འདྲ་མི་ཡོང་ངམ་ཟེར། ཁོ་རང་ཧ་ཅང་སྐྱོ་པོ་
ཞིག་འདུག་ཀྱང་། ཨམ་ཕྲག་ནས་རང་བཙན་དེབ་བཏོན་ཡོང་གི་འདུག ང་རང་

སེམས་སྐྱོ་པོ་བྱུང་། ཁྱེད་རང་ལ་རོགས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཅིང་དངུལ་
ཕྲན་བུ་སྤྲད་པ་ཡིན། ཁོ་རང་ཚོ་སྐྱོ་པོ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་རུང་། སྤྱི་དོན་ལ་ཞལ་
འདེབས་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་སྤྲད་པའི་ལག་རྗེས་སུ་ཁོ་རང་དཀའ་ངལ་ནང་ལྷུང་
དུས་དམིགས་བསལ་གྱི་ལྟ་རྟོག་བྱ་རྒྱུ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད་སྙམ་པ་བྱུང་།
འདི་རིགས་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུགཁ༽ མཚན་ལ་དགུང་འདེགས་དང་། ལས་དོན་ལ་ཧུར་འབད།
དེ་རིང་དོན་ཚན་གཅིག་གཉིས་བཤད་ན་སྙམ་པ་བྱུང་ཞིང་། ང་རང་ཚོ་ཚང་
མས་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་བྱས་ཏེ་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་འབད་བརྩོན་
བསྐྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཚང་མའི་ཀུན་སློང་ལ་བོད་སྤྱི་པ་དེ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་
བསམ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁ་སང་ཚོགས་འདུར་བརྗོད་པ་བཞིན། རང་རེ་བོད་རིགས་

བཙན་བྱོལ་བ་མིའི་ལུང་པར་གྱར་བ་རྣམས་སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་གི་མིའི་སྤྱི་

ཚོགས་ནང་དུ་ཆ་འཇོག་འཕེར་བ་ཞིག་ཏུ་གནས་ཡོད། ད་དུང་དེ་ཡག་པོ་བྱུང་ན་
སྙམ་པ་ཞིག་རང་ཅག་ཚང་མའི་བསམ་བློར་ཡོད་པ་ལས། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་དེ་
སྡུག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། བོད་པའི་མཐོང་བརླག་རོགས་བྱས་ན་སྙམ་པ་སུ་ལའང་མེད། འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་བཅས་སྤྱོད་ལམ་རྣམ་བཞི་གང་གི་སྐབས་སུ་ཡང་ང་ཚོ་བོད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

376

པ་ཡིན་སྙམ་པ་དང་། བོད་པའི་མཚན་མཐོང་ལ་རྒྱ་དེ་དྲག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཞིག་བྱུང་ན་

སྙམ་པ་རང་རེ་བོད་པ་ཚང་མའི་བསམ་བློར་ཡོད། དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་དང་།
ཡང་དག་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

རང་རེས་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ཏེ་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་པ་ཡག་པོ་ཞིག་དགོས་
ཀྱི་འདུག་ཅེས་རྟག་ཏུ་བསམ་འཆར་ཤོད་བཞིན་པ་དང་། དེ་རིང་ཡང་བསམ་འཆར་

འདི་ལྟར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་དེ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་ཆེད་ང་ཚོས་འདི་ནས་བསམ་འཆར་ཤོད་མཁན་ལྟ་བུ་དང་། བོད་སྤྱིའི་མཚན་ལ་དགུང་
འདེགས་ཡོང་ཐབས་ལག་ལེན་བྱེད་མཁན་དེ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་དམ་ཟེར་ན་
གཞན་སུ་ཡང་མེད། ངས་འགོ་བྱས་ཤིང་། དེ་འོག་བཀའ་བློན་རྣམས་དང་། སྤྱི་

འཐུས་ཚོ། འདི་གར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་དང་། ཕྱོགས་མཐར་ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་
བཅས་ང་རང་ཚོ་རེད། བོད་སྤྱིའི་མཚན་ལ་དགུང་འདེགས་ཡག་པོ་ཡོང་བ་དེ་ཡང་ང་
རང་ཚོའི་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡོང་དགོས། ད་ཕན་ཡག་པོ་བྱུང་བ་དེ་འོ་མ་ལྟ་བུ་
སླ་རུ་འགྲོ་བའི་ཉེན་ཁ་དེ་ཡང་ང་རང་ཚོར་ཐུག་ནས་བསྡད་ཡོད།
ང་རང་ཚོ་བསམ་འཆར་ཤོད་མཁན་དང་། བསྐུལ་སློང་བྱེད་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་

དང་། དངོས་སུ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གཞན་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་འདྲ་གཏན་ནས་མིན།

དེས་ན་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདིའི་ལས་དོན་ལ་སེམས་ཤུགས་ཀྱིས་

ཧུར་ཐག་བྱེད་རྒྱུ་འདི་རང་ཚོར་ཐུག་ཡོད། སྐབས་རེ་ང་ཚོས་བསམ་འཆར་ཤོད་
སྐབས་སོ་སོ་སྣང་བ་དག་ནས་རང་ཉིད་བསམ་འཆར་ཤོད་མཁན་ལས། ལས་དོན་སྒྲུབ་མཁན་མིན་པ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་ཤར་ནས། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཆུ་ཚོད་ཉེར་བཞིའི་ནང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

377

ལས་ཀ་གང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མེད་དེ་ལ་ཉམས་ཞིབ་དང་། དོ་སྣང་མི་བྱེད་པར།
ཚོགས་འཛོམས་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་གཏོང་དགོས། བྱུག་དགོས་ཞེས་མང་པོ་བརྗོད་
མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་སྲིད་པ་རེད།
གང་ལྟར་བོད་སྤྱིའི་མཚན་ལ་དགུང་འདེགས་ཡག་པོ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་དང་། ཞན་དུ་
འགྲོ་གཉིས་ང་རང་ཚོའི་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་སྟབས། ང་རང་ཚོས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་
དགོས་ཀྱི་འདུག བསམ་འཆར་གཏོང་མཁན་ཡང་ང་རང་ཚོ་ཡིན་ལ། བཏང་བ་ལྟར་

གྲུབ་འབྲས་འདོན་མཁན་དེ་ཡང་ང་རང་ཚོ་ཡིན་པ་ལས། གཞན་ལ་མཛུབ་མོ་འཛུགས་ས་མེད། དེས་ན་ད་བར་རང་རེས་ཧུར་འབད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་
ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས་ཞེས་གཞེན་སྐུལ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

ག༽ གཞིས་མི་ཉམ་ཐག་དང་། གཞུང་མང་གི་རོགས་རམ།

ལྷག་དོན་ཕྱོགས་མཐའི་སྡོད་སྒར་ཁག་ཏུ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་

ནས་ད་དུང་ཧུར་ཐག་བྱ་དགོས། ཁ་སང་འབུམ་ལར་འཕྲད་པའི་མི་དེ་ནང་བཞིན་
གཞིས་སྒར་ནང་ལ་ཡང་ཁ་ཤས་འདུག རྩ་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ནའང་།

ཁྱིམ་ཚང་རེ་ཟུང་དཀའ་ངལ་ནང་ལྷུང་ནས་སྡོད་དགོས་པ་དེ་འདྲ་སོ་སོའི་ལས་ཀྱི་

དབང་གིས་ཕྱོགས་གང་སར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། ང་ཚོ་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་
ལའང་དེ་དང་དེ་བཞིན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཁ་སྔོན་མའེ་སོར་དུ་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་
བཞིན། ད་ལྟའི་ཆར་གཞིས་སྒར་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་མུས་ཡིན་ཀྱང་

། ནང་གསེས་ཁྱིམ་ཚང་རེ་ཟུང་དམིགས་བསལ་དཀའ་ངལ་ནང་ལྷུང་བ་དེ་ཚོར་གང་
ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་དམ། དེ་རིགས་ལ་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

378

སྡོད་སྒར་སོ་སོའི་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོས་ངེས་པར་དུ་སེམས་ལ་ཞོག་དགོས།
རང་གི་ཉེ་འབྲེལ་ལ་མགོ་འདྲེན་བཏང་བ་ལྟ་བུ་བྱས་ན་ག་ནས་འགྲིགས། དེ་
མིན་དངོས་འབྲེལ་དམིགས་བསལ་གྱི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པའི་ཉམ་ཐག་གཞན་གྱིས་
མིག་འགྲན་བྱ་ཡུལ་མེད་རིགས་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོས་ས་གནས་ས་ཐོག་ཏུ་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་གང་ཡོད་པ་དེ་བྱས། བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཁག་སོ་སོར་
བརྗོད། ལས་ཁུངས་ཁག་ལའང་འགྲོ་སྟངས་གཅིག་ཡོད་པ་ཡིན་སྟབས་དཀའ་ངལ་
འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་ན་སྐུ་སྒེར་ཡིག་ཚང་དུ་ཐད་ཀར་ཡི་གེ་ཐོངས། འདིར་སྐྱབས་ཞུ་ཞལ་
འདེབས་ཀྱི་དངུལ་ཐོག་ནས་སྒོར་སྟོང་ཕྲག་འགའ་ཤས་རོགས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད།
ནད་གཅོང་ཉམ་ཐག་ཕྲུ་གུ་མང་པོ་ཡོད་པ་སོགས་དཀའ་ངལ་ཆེ་རིགས་དམིགས་

བསལ་ཅན་དེ་ཚོར་ཁྱེད་རང་ཚོ་སྡོད་སྒར་སོ་སོའི་འགོ་འཛིན་ནས་ལྟ་རྟོག་བྱས་ཏེ་སྐུ་སྒེར་ཡིག་ཚང་དུ་ཐད་ཀར་ཡི་གེ་གཏོང་ཤོག མི་ཐུབ་པའི་རིགས་ལ་བྱ་ཐབས་བྲལ་

བ་རེད། དེ་མིན་ཉམ་ཆུང་ལ་སྒོར་བརྒྱ་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་ལས་མེད་ནའང་དཔག་ཚོད་ཀྱི་
ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད།
སྐྱོ་པོ་དེ་ཚོར་རོགས་རམ་བྱ་རྒྱུ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཆ་ནས་ང་

ཚོར་ལས་འགན་ཡོད་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རང་རེ་མི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་མིས་
མི་ལ་དྲང་པོའི་ཐོག་ནས་ལྟ་རྟོག་དང་། མགོན་སྐྱབས་དཔུང་གཉེན་གང་ཐུབ་བྱ་རྒྱུ་ཡ་
རབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རེད། ཆོས་དང་མཐུན་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་ནང་ཡོང་གི་
ཡོད་པ་ལྟར། བོད་པའི་ནང་དུའང་ཡོང་སྲིད། དཔེར་ན། མཐོ་བ་ཞིག་ཡིན་ན་རྐུབ་

འོག་ལ་འཛུལ་ན་སྙམ་པ་ལྟ་བུའི་སྤྲེལ་ལད་འཁྲབ། དམའ་བ་ཞིག་ཡིན་ན་མ་མཐོང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

379

བའི་ཚུལ་བྱེད་པས་མ་ཚད། ད་དུང་འགྲོ་ཚོད་ཤོད་མཁན་དེ་རིགས་ནི་མིའི་སྤྱི་

ཚོགས་ནང་གི་མཐའ་ཆད་ཅིག་རེད། དེ་འདྲ་ང་ཚོས་ནམ་ཡང་བྱེད་རྒྱུ་མེད། དངོས་
འབྲེལ་སྐྱོ་པོ་ཉམ་ཐག་གི་རིགས་ལ་མ་འགྲུབ་ན་བྱ་ཐབས་མེད། དེ་མིན་གང་ཐུབ་ཀྱི་

རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གི་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན།

དེང་སྐབས་འཛམ་གླིང་ནང་བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བ་ཟེར་དུས་སྤྱིར་བཏང་ཐོག་
ནས་བརྗོད་ན། ཞབས་འདྲེན་ཞུ་མཁན་མ་ཡིན་པར་ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ཡོད་པ།
དཀའ་ལས་རྒྱག་ཐུབ་མཁན། ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཐུབ་མཁན། ཡ་རབས་ཀྱི་ཚད་
འཇོག་ས་ལྟ་བུའི་མིང་ཐོགས་ཏེ་བསྡད་ཡོད། ད་དུང་རང་རེ་ལས་བྱེད་པའི་ངོས་ནས་
ཀྱང་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དངོས་འབྲེལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཡོད་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་དང་། ཕན་པའི་བསམ་པ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་མཚོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་
བྱ་དགོས། ད་ལྟ་ཕན་ལ་ཡག་པོ་རེད། ད་དུང་ཡང་དེ་ལ་ནན་ཏན་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་
འདུགང་ཚོས་རྒྱ་མི་དང་བོད་པ་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི་
དེང་སྐབས་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་བཏང་སྲིད་དོན་གྱི་འཐེན་འཁྱེར་
དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞིག་མ་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རྒྱ་བོད་མི་
རིགས་དབར་གྱི་འཐབ་རྩོད་ཡིན་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཡ་རབས་དང་མ་
རབས་གཉིས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད། དྲང་བདེན་དང་། རྫུན་པའི་འཐབ་རྩོད་ཆགས་ཡོད།
དེས་ན་ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་རང་ཉིད་ལ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཚང་བའི་སྒོ་
ནས་འཐབ་རྩོད་བྱ་དགོས་པ་ལས། འཐབ་རྩོད་བྱེད་པ་པོ་རང་ཉིད་ལ་ཡ་རབས་སྤྱོད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

380

བཟང་གང་ཡང་མེད་པར་མ་རབས་གཡོ་སྒྱུ་ཁྲམ་གསུམ་གྱི་ངང་དུ་བསྡད་དེ། གཞན་
ལ་མང་པོ་བརྗོད་ན་དེ་ལ་སྙིང་པོ་མེད། འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་ཕན་པའི་བསམ་བློ་
ཟེར་བ་འདི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན། ཕན་པའི་བསམ་བློ་ཡོད་ན་ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་
ཚུལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐོན་ཡོང༌བ་དང་། ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བྱུང་ན་ཀུན་ལ་བདེ་
སྐྱིད་འབྱུང་ཐུབ། བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བར་མི་འཚོ་བ་ལས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་དོན་ལ་མི་
འཚོ་བ་མིན། མི་ཚེའི་ནང་བྱ་བ་གང་བྱས་ཀྱང་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
བདེ་སྐྱིད་མེད་ན་ལས་དོན་བསྒྲུབས་དང་མ་སྒྲུབ་ཁྱད་པར་མེད་ལ། སྲོག་འཚོ་དང་མི་འཚོར་ཁྱད་པར་མེད། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་ང་རང་ཚོ་བོད་པ་རྣམས་ཡག་པོ་ཡོད་ཅིང་

། ད་དུང་ཤུགས་སྐྱེད་བྱ་དགོས།

ང༽ སྤྱི་དོན་རྒྱུན་བཅངས་དང་། ལྷག་བློ་ཆེར་བསྐྱེད།
དེ་བཞིན་དབུས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་མཁན་ཚོ་ཡིན་ནའང་། ད་ཕན་གང་ལེགས་
ཡོད་ཅིང་། ད་དུང་ཡང་ཤུགས་སྐྱེད་བྱེད་དགོས། སོ་སོའི་ལས་ཁུངས་ནང་སྡོད་
སྐབས་ཡི་གེ་འབྲི་བ་དང་། བསམ་བློ་གཏོང་བ། གོ་བསྡུར་བྱེད་པ་བཅས་བྱེད་པ་
ལས། ལས་ཁུངས་གྲོལ་བའི་རྗེས་སུ་སྤྱི་དོན་གྱི་སེམས་ཁུར་དེ་ལས་ཁུངས་ནང་
བཞག་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ན་ཡག་པོ་མི་འདུག སྤྱི་དོན་གྱི་ལས་ཁུར་བཞག་སྟེ་དགོངས་པ་
ཞུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། དངོས་འབྲེལ་བྱས་ན་རང་ཉིད་བོད་མི་
རིགས་ཤིག་ཡིན་སྟབས། དྲང་བདེན་གྱི་འཐབ་རྩོད་མ་ཤི་བར་དུ་བྱེད་དགོས་པ་
ཞིག་རེད། ཐ་མ་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ཡང་། ལས་ཁུངས་ནང་གི་ལས་འགན་ཁུར་བའི་རིང་

ལ་ལས་ཁུངས་ནང་བསྡད་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཡང་སེམས་ཁུར་རྒྱུན་དུ་བླངས་དགོས།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

381

ཕྱིར་སླེབས་པའི་རྗེས་སུ་སེམས་ཁུར་མེད་པ་བྱས་ཏེ་བསྡད་ན། སྤྱིར་བཏང་མི་གླ་

པའི་འགྲོ་སྟངས་ལྟ་བུ་རེད། གླ་ཆའི་དོན་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡིན་ན། གླ་འདི་ལས་

ཆེ་བའི་ལས་ཀ་བྱ་ཡུལ་མང་པོ་ཡོད་པས་རང་རེའི་གནས་སྟངས་སྐྱོ་པོ་འདིའི་ཐོག་
ལ་ཨུ་ཚུགས་རྒྱག་དགོས་དོན་མེད།
དངོས་འབྲེལ་བྱས་ན་མི་རིགས་ཤིག་གི་དོན་དུ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་
། ཆེ་ས་ནས་བཤད་ན་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྟེང་དུ་ཡ་རབས་དང་མ་རབས་གཉིས་ཀྱི་

འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན། སེམས་ཁུར་བླངས་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་གསུམ་གྱི་

ནུས་པ་ཇི་ཡོད་སྤྱིའི་ཐོག་ཏུ་སྤུངས་ཏེ་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས། སོ་སོའི་ཤག་ཏུ་ཡིན་
ནའང་འདྲ། ལས་ཁུངས་ནང་དུ་ཡིན་ནའང་རུང་། སེམས་ཁུར་བླངས་ཏེ་སྡོད་རྒྱུ་གལ་
ཆེན་པོ་རེད། གཞི་རྐང་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། ད་དུང་ཚང་མས་
སེམས་ཁུར་ཆེ་ཙམ་བྱ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་དེ་ཡིན།
རང་རེའི་ལྷག་བསམ་ལ་སྐྱོན་མེད་ཀྱང་། བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐབས་རེ་
བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ལ་མཐོང་ཚུལ་འདྲ་མིན་ཡོང་གི་ཡོད་བཟོ་འདུག ཁོང་ཚོ་བོད་
ཀྱི་ནང་དུ་སླེབས་རྗེས་རྒྱ་གར་ནང་རེ་བ་རྒྱག་ས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མ་གཏོགས་
མི་འདུག་ཟེར་བ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོར་ཡང་བཤད་རྒྱུ་ཇི་ཡོད་
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་ཞུས། དེ་མིན་སུའང་བློས་འགེལ་ཡུལ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་
བརྗོད་མཁན་ཡང་རེ་ཟུང་ཡོང་གི་ཡོད་བཟོ་འདུག དེ་ཁག་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོ་ཚང་མས་དེ་ལ་ཡིད་གཟབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག བོད་ནས་རེ་བ་བརྒྱབ་སྟེ་ཡོང་
མཁན་ཚོར་ང་ཚོར་ང་ཚོས་གལ་ཆེན་པོར་བརྩི་བ་ལས། ཞེ་བསུན་བྱས་ཏེ་ཁོང་ཚོ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

382

བློ་ཤས་འགྲོ་གཞི་མི་འབྱུང་བའི་སྒོ་གང་ས་ནས་བག་ཡོད་བསྟེན་ཏེ་ཡིད་གཟབ་བྱ་

རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཡང་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཤེས་བཞིན་ཁྱད་དུ་བསད་པ་དང་། ཀུན་སློང་ངན་པ་འཁྱེར།
འཆར་གཞི་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་གང་ཡང་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་དེ་ཆེད་
མངགས་གཏོར་བཤིག་གཏོང་མཁན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་རིགས་ནི་ང་ཚོ་ཕར་བཞག་
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་བཅོས་སུ་མེད་པས་བྱ་ཐབས་བྲལ། དེ་འདྲ་
མ་ཡིན་པར་དངོས་འབྲེལ་ལྷག་བསམ་ཡོད་པ། རེ་བ་རྩེ་གཅིག་གི་ཐོག་ནས་འདི་
ཕྱོགས་ཡོང་མཁན་ལ་ང་ཚོས་སྣེ་ལེན་བྱེད་སྟངས་ལྷུག་འཁྲོལ་མ་བྱུང་བའི་རྐྱེན་
གྱིས་བློ་ཕམ་ནས་བོད་དུ་སླེབས་རྗེས་གནས་ཚུལ་ཐོན་པ་དེ་རིགས་ང་ཚོས་སེལ་
ཐབས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་རིགས་ལ་ཡིད་གཟབ་བྱ་དགོས།
སྤྱིར་བཏང་བོད་ནས་གཉེན་འཕྲལ་དུ་ཡོང་མཁན་ཕལ་མོ་ཆེས་རྒྱ་གར་ནང་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་བསྔགས་བརྗོད་བྱེད་ཀྱིའདུག འོན་ཀྱང་མི་རེ་རེ་ཡིན་ཀྱང་བློ་
ཕམ་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ང་ཚོ་འདིར་ཡོད་ལས་བྱེད་དང་། སྡོད་སྒར་སོ་སོའི་ནང་

ལས་བྱེད། མང་ཚོགས་ཚང་མས་ཡིད་གཟབ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས། དཔེར་ན། འདི་

ག་དྷ་སར་མཚོན་ན། སྣེ་ལེན་བྱེད་མཁན་འཁྲིས་དེར་ཡོད་ཟེར་བའམ། དེ་ལས་ཁུངས་དེར་འཁྲི་བ་རེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་བརྗོད་དེ་ཕར་ཁག་ཚུར་དཀྲི་ཁུར་མེད་ལྟ་བུ་མི་

བྱེད་པར་རང་ངོས་ནས་གང་ཤེས་ཅི་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུས་བབས་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས།
མ་འགྲུབ་པའི་རིགས་ཡིན་ན་བྱ་ཐབས་མེད་ཀྱང་དེ་ཡོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་
རྡུམ་རྡུམ་དེ་འདྲ་མི་བརྗོད་པར། ཡོང་ཐབས་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཞིབ་ཏུ་བརྗོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

383

དགོས།
གང་ལྟར་བོད་ནང་ནས་ང་ཚོར་རེ་བ་རྒྱག་གི་ཡོད་པས་ང་ཚོས་སྒོ་གང་ས་ནས་
ཁོང་ཚོའི་རེ་བ་དེ་གོང་མཐོར་གཏོང་བ་ལས། ཆུང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཐབས་ཤེས་བྱ་
དགོས། ད་དུང་འགྲུལ་མི་ཁག་ཅིག་གི་མཐོང་ཚུལ་ལ་ལས་ཁུངས་ནང་ཡོད་པ་ཚོ་
བོད་རང་བཙན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཁུལ་རེད། བོད་རང་བཙན་སྒྲུབ་པ་ལ་
རྒྱ་མིར་ཁ་གཏད་གཅོག་དགོས། འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་འགྲོ་སྟངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྟོགས་
པའི་ཐོག་ནས་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རང་བཙན་སྒྲུབ་དགོས་རྒྱུ་
ཡིན་ཀྱང་། རྒྱ་མིའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པ་ཞིག་དང་། འཛམ་གླིང་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྒྱུ་
ཕར་བཞག བཞུགས་སྒར་དྷ་རམ་ས་ལའི་ལས་ཁུངས་ཕན་ཚུན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡང་མཁྱེན་གྱི་མི་འདུག་ཅེས་ཟེར་གྱི་འདུག་པས། ཁ་ཤས་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་
ཆགས་ཀྱི་མེད་དམ་སྙམ། ང་ཚོས་རང་བཙན་ཞེས་ཁ་ནས་སྐད་ལོག་བརྒྱབ་པས་
ཡོང་ཐབས་མེད། གཙོ་བོར་དགྲ་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་ཤེས་ཤིང་རྟོགས་པ་
བྱས། དེའི་ཐོག་ལ་འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་འགྱུར་བའི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ཏེ་ལས་དོན་བྱེད་
དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ལ་རང་རེ་དྷ་རམ་ས་ལའི་ལས་ཁུངས་

ཕན་ཚུན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡང་མ་ཤེས་པ་ལྟ་བུའི་མཐོང་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་དུས་ཁོང་
ཚོར་བློ་ཕམ་ཡོང་གཞི་ཏན་ཏན་ཆགས་འདུག དེ་རིགས་ལ་ཚང་མས་བསམ་བློ་ཏན་
ཏན་བཏང་སྟེ་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུགཅ༽ བགྲོ་གླེང་ཚོགས་འདུ་དང་། དངོས་ཡོད་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི།

གཞི་རྩ་ང་ཚོ་དེ་སྔོན་སྐད་ཆ་བྱུང་ཡོད། བགྲོ་གླེང་ཚོགས་འདུ་འདྲ་ཚོགས་ཐུབ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

384

ན་ཡག་པོ་མིན་ནམ། དེ་ཡང་སྐབས་བབས་ལས་དོན་དམིགས་བཀར་ཞིག་གི་ཐོག་
ལ་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་མིན་པར། གཞི་རྩའི་འཛམ་གླིང་གི་གནས་

སྟངས་དང་། དེ་བཞིན་རང་རེ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ། དེ་སྔ་འཐུས་ཤོར་གང་འདྲ་ཕྱིན་

ཡོད་པ། དེ་རིགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་དམིགས་བསལ་གྲོས་ཆོད་འཇོག་པའི་ཚོགས་འདུ་དེ་
མ་ཡིན་པར། རང་བཞིན་ཕར་ཚུར་འགྲོ་གླེང་དྲི་བསྡུར་བྱས་ཏེ་བསམ་བློའི་ནང་དོ་
སྣང་གསར་སྐྲུན་ཐུབ་ཐབས་བྱེད་དགོས། རང་རེའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་།
སྲིད་དོན་གྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་འཐུས་ཤོར་ཇི་ལྟར་ཕྱིན་ཡོད་མེད། གང་ལྟར་
མཐོང་རྒྱ་ཐོས་རྒྱ་ཆུང་དྲགས་པའི་དབང་གིས་འཐུས་ཤོར་ཡོང་གི་ཡོད་པའི་སྐོར་
རྒན་པ་ཚོས་བརྗོད། གཞོན་པ་རྣམས་ནས་དོགས་འདྲི་བྱ་འོས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ན་དོ་སྣང་
དང་། གནས་ཚུལ་གསར་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱུ། མདོ་དོན་བསམ་བློའི་གོ་རྟོགས་
མཐོ་རུ་གཏོང་རྒྱུར་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། ལས་བྱེད་ཕན་ཚུན་ཞར་དང་ཞོར་ལ་གོ་བསྡུར་དང་། ཤོད་རེས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་བྱུང་ན། དེ་ལ་དཔག་པའི་ཉིང་

ཁུ་དང་ལེགས་ཆ་ཐོན་ཡོང་གི་རེད།
དེ་མིན་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་སྐབས་བསམ་འཆར་བཏོན་པ་ལས། རྒྱུན་དུ་མི་
དང་མིའི་བར་ལ་འབྲེལ་བ་བཟང་པོ་མེད་ན། གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཏེ་བསམ་འཆར་ཤོད་པའི་སྐབས་སུའང་། འདི་ཙམ་བཤད་ན་མཐོ་དྲགས་མི་ཡོང་
ངམ། འདི་ཙམ་བཤད་ན་དམའ་དྲགས་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་པའི་ཚོད་མ་ཐིག་པ་ཆགས་

པ་དང་། སྐབས་རེ་མིས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་བཤད་ཀྱང་། སོ་སོའི་བློ་སྐྱོན་གྱིས་

ཁོས་དེ་ཤོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་འདི་རེད། དགའ་མིན་དགའ་མདོག་གིས་བརྗོད་པ་རེད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

385

ཅེས་གོ་བ་ལོག་སྒྲུབ་བྱས་ཏེ་དོན་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དང་
པོ་གསར་གཏོད་བྱས་པ་དེ་རང་གི་ཡག་པོ་ཡོང་ཐབས་མེད་པས་མུ་མཐུད་དེ་ལས་
ཀ་བྱེད་བཞིན་པའི་ཐོག་ནས་ཇེ་ལེགས་ཇེ་བཟང་དུ་གཏོང་དགོས། འདི་རིགས་ལ་

སྒྲིག་གཞི་ལྟ་བུ་བཟོས་ཏེ་ཡོང་རྒྱུ་ཡོད་བཟོ་མ་རེད། སྒྲིག་སྲོལ་གྱི་ཐོག་ནས་མ་ཡིན་

པར་མིའི་རང་གཤིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རིམ་པས་བཟོ་ལྟ་ཆགས་ཏེ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་ཡོང་
གི་རེད། འདི་རིགས་ལ་མི་ཚང་མ་བསྡུ་རུབ་བྱ་དགོས་པའང་མེད། བློ་མཐུན་པ་སོ་
སོ་གོ་སྐབས་དང་བསྟུན་ཏེ་བགྲོ་གླེང་བྱས་ན་རིམ་པས་ཡག་པོ་ཆགས་མི་ཡོང་ངམ།
དེ་ལ་ང་ཚོས་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་མེད་དམ་སྙམ། གཞི་རྩའི་སོ་སོའི་ལས་ཁུངས་
ནང་གི་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ནའང་ཤེས་རྒྱ་དང་མཐོང་ཐོས་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ནས་

བློ་རྒྱ་ཡངས་པོ་ཆགས་ན་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད།
དེ་བཞིན་ལས་བྱེད་འཕོ་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡང་རྩ་བ་སྒྲིག་གཞི་དང་བསྟུན་ཏེ་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྒྲིག་གཞི་བཟོ་དགོས་པ་དེ་ཡང་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་
པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེས་ན་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཐོག་ལ་སྤྱིར་བཏང་དམིགས་
བསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ནི་གང་དུ་ཡིན་ནའང་ཡོང་རྒྱུ་རེད། སྐབས་རེ་དངོས་ཡོད་
གནས་ཚུལ་ལ་མི་དེ་འོས་ཤིང་འཚམས་པ་ཞིག་མཐོང་བཞིན་དུ། སྒྲིག་དོན་གཞི་
བཟུང་འཕོ་ལེན་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོང་དུས་བྱེད་སྟངས་
དེ་ལྐུག་པའི་བཟོ་ལྟ་བུ་མཐོང་གི་འདུག མིས་བཟོས་པའི་ཁྲིམས་ལ་མིས་བཟོ་བཅོས་
བྱས་ཆོག་པ་ཡིན། མིས་བཟོས་པའི་ཁྲིམས་དེ་མི་ལ་མ་རན་ན་སྙིང་པོ་ཅི་ཞིག་ཡོད།
ང་རང་རྒྱ་གར་བ་དེ་འདྲ་དང་སྐད་ཆ་ཡོང་དུས། ད་རྩ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་རེད་ཅེས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

386

བརྗོད་ཀྱི་འདུག རྩ་ཁྲིམས་སུས་བཟོས་པ་རེད། རྩ་ཁྲིམས་རྒྱ་གར་བས་བཟོས་པ་ལས་དཀོན་མཆོག་དང་། ལྷས་བཟོས་པ་མ་རེད། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མ་རན་ན་རྩ་ཁྲིམས་སྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུའི་དབང་ཆ་མིའི་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་རེད་བརྗོད་
པ་ཡིན། མིས་བཟོས་པར་མིས་སྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུར་དབང་ཆ་ལོས་ཡོད།
དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་སྒྲིག་གཞིའི་འགྲོ་སྟངས་དེ་ཡང་ང་རང་ཚོས་བཟོས་པ་ཡིན་
སྟབས། མ་རན་པའི་རིགས་ལ་སྒྱུར་བཅོས་བཏང་ན་ཡག་པོ་རེད། ཁ་ཤས་ལ་སྒྲིག་
ཡིག་གི་ཐོག་ནས་གཅུན་ཡོང་སྟེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཨ་ཁ་ཁ་མི་དེ་ཕངས་
སོང་ཞེས་བརྗོད་དེ་སྡོད་པ་ནི་བྱབ་ཆུང་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག དེ་ཚོར་ཡང་ང་ཚོས་
བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུགཆ༽ གཞུང་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་དང་། མཚན་ལ་དགུང་འདེགས།
དེ་བཞིན་ལས་བྱེད་ནང་སྤྱིར་བཏང་གི་ཁ་རྒྱུན་ལ་བཀའ་ཤག་གིས་འགྲིག་གི་
མི་འདུག་ཟེར་མཁན་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག མི་གཉིས་གསུམ་འདྲ་འཚོགས་པའི་
སྐབས་སུའང་བཀའ་ཤག་གིས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཟེར་བ་དང་། ཚོགས་ཆེན་འདྲ་
འཚོགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་བཀའ་ཤག་གིས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཟེར་བ་དེ་སྔ་ནས་
ཡོང་གི་འདུག་ལ། ད་དུང་ཡང་བརྗོད་བཞིན་པ་རེད། ངས་བལྟས་ན་དེ་ལ་དགོས་པ་
མི་འདུག དཔེར་ན་འགོ་བཀའ་བློན་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་དང་། དེ་བཞིན་ང་རང་ཡིན་
ནའང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་འགྲིགས་མ་སོང་ཞེས་སྦོམ་ཚིག་མ་ཡིན་པར། དུས་སྐབས་

ཚེས་གྲངས་འདི་འདྲ་ཞིག་དང་། ལས་དོན་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་མི་འདིས་ལས་ཀ་འདི་ལྟར་

བྱས་སོང་། དེ་ནོར་སོང་ཅེས་བརྗོད་ན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དགོངས་པ་ཞུ་ཐབས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

387

མི་འདུག་མ་གཏོགས། དེ་མིན་བཀའ་བློན་ནས་བཟུང་ལས་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་
གིས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ལ་ནོར་འཁྲུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་སོང་ན། ཡང་ལྕི་བལྟས་ཏེ་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་ཐུག་གི་ཡོད་ན་མཐར་གནས་དབྱུང་
གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་བྱུང་ནའང་དེ་ཡང་དག་པ་རེད། འཛམ་གླིང་སྤྱི་སྲོལ་རེད།
དེ་མིན་བཀའ་ཤག་གིས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་སྦོམ་ཚིག་བརྗོད་ནས་
སྡོད་རྒྱུ་དེ་ལྐུག་པའི་བཟོ་ལྟ་བུ་མཐོང་གི་འདུག གང་ལགས་ཤེ་ན། ད་ལྟ་ང་ཚོས་རྒྱ་
གར་གཞུང་སོགས་ལ་མ་འགྲུབ་བཞིན་དུ་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ངོས་ལེན་བྱ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་ངོ་བོ་མཚོན་མཁན་གཙོ་
བོ་དེ་བཀའ་ཤག་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་རེད། དེས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་སོ་སོར་
སོ་སོས་དམའ་འབེབས་བཏང་ན། ཤིང་གི་ཡལ་གའི་སྟེང་དུ་འཛེགས་ཏེ་རྩ་བ་ལ་སྟ་
གྲི་གཞུ་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད། སོ་སོ་རང་ཉིད་བཀའ་ཤག་གིས་འགོ་འཁྲིད་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་དེའི་ལས་བྱེད་ཡིན་སྟབས། བཀའ་ཤག་མཐོང་ཇི་ཙམ་ཆེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་
འོག་གནས་པའི་ལས་བྱེད་རང་ཉིད་ལ་སྤོབས་པ་སྐྱེད་རྒྱུ་ཞིག་རེད།
ང་བོད་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་ཡིན། བོད་གཞུང་ལ་སྙིང་པོ་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་
ན་གང་འདྲ་འདུག དེ་ལས་གཤིས་ཁ་སློག་མཁན་གྱི་གྲས་སུ་ཕྱིན་ན་ཡག་ཤོས་རེད།
བོད་གཞུང་གིས་རྩ་བ་ནས་འགྲིག་གི་མི་འདུག ང་བོད་གཞུང་ལས་བྱེད་ཁོངས་ནས་
ཐོན་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ན་འགྲིགས་པ་རེད། བོད་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་ནང་ལ་བསྡད་
ནས་བོད་གཞུང་གིས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་པའི་བསམ་འཆར་དེ་ལྷག་བསམ་གྱི་

ཐོག་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནམ། ཀུན་སློང་གཞན་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ཐེ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

388

ཚོམ་ཟ་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་འདུག ཀུན་སློང་གཞན་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་དེ་
ལ་དཔག་པའི་བསམ་ཞིབ་བྱེད་དགོས། ཀུན་སློང་མ་མཐུན་བཞིན་དུ་སྦྲུལ་གདུག་པ་
ཅན་གཉིས་བུམ་པའི་ནང་མཉམ་དུ་བླུགས་ཏེ་འཇོག་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་དོན་མེད།
ཡང་ཀུན་སློང་བསམ་པ་རྣམ་དག་ཡིན་ན་ནི་སྤོམ་ཚིག་དེ་རིགས་བརྗོད་རྒྱུ་མི་

འདུག དངོས་ཡོད་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ན་བཤད། དེ་མིན་

མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་བཀའ་ཤག་གིས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་རྟག་པར་བཤད་ན་
རྣ་བ་བསུན་གྱི་འདུག དེ་ལས་རང་ཉིད་དགོངས་པ་ཞུས་ན་ཡག་ཤོས་རེད། དཔེར་
ན། རང་རེ་ནང་པའི་གྲྭ་པ་ཞིག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་
བརྗོད་ན་ཧ་ཅང་གླེན་པ་མ་རེད་དམ། དེ་བཞིན་ལས་ཚན་བསྐོ་གཞག་གི་ཐོག་ལའང་
བཀའ་ཤག་ལ་བརྩི་མེད་བྱས་ན་སྙིང་པོ་མི་འདུག སྤྱིར་བཏང་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་
རྒན་གཞོན་གོ་རིམ་ཡོད་ན་མཛེས་ཀྱི་རེད། སྒྲིག་འཛུགས་མཐོ་དམན་གོ་རིམ་ཡོད་ན་མཛེས་ཀྱི་རེད། མགོ་མཇུག་མེད་པ་ཤ་སྟག་བྱེད་ཀྱིན་བསྡད་ན་སྙིང་པོ་མི་འདུགདེ་དག་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུགམདོ་དོན་རང་རེའི་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ང་རང་ཚོས་
བསམ་འཆར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཚགས་ཚུད་པ་བཟོ་མཁན་དེ་ང་རང་ཚོ་ཡིན་པ་

ལས། བོད་གཞུང་ཚགས་ཚུད་པོ་རྒྱ་གར་གཞུང་དང་། གཞན་དག་གིས་བཟོ་དགོས་པ་དེ་འདྲ་མ་རེད། ང་རང་ཚོས་བྱ་དགོས་སྟབས་སྒྲིག་འཛུགས་འདིའི་ནང་ཡོད་པའི་
མི་རྒན་གཞོན་བར་མ་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་། བོད་གཞུང་གི་མཚན་ལ་དགུང་
འདེགས་བྱ་རྒྱུ་སོ་སོ་རང་ཐོག་ཏུ་འགན་རི་ཙམ་ཡོད་སྙམ་པ་བྱ་དགོས། དུས་རྒྱུན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

389

གཏན་ནས་དྲན་ཤེས་བག་ཡོད་བསྟེན་ཏེ་གཟབ་གཟབ་བྱ་དགོས་པ་ལས། བྱ་དགོས་གཏོང་དགོས་ཟེར་ཁ་སྦར་བ་གང་བཤད། སོ་སོ་རང་ཉིད་ཁ་ཕྱོགས་ལོག་སྟེ་སྡོད་པ་
དེ་ལ་དགོས་པ་གང་འདུག་གམ།
དེ་བཞིན་ལས་བྱེད་ནང་ཁུལ་ལྷག་བསམ་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཁ་ཤས་
དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་མ་འཇོན་པ་དེ་འདྲ་མཐོང་གི་འདུག དེ་ཚོའི་རིགས་སོ་སོ་
སྣང་བ་དག་ནས་མི་སྡོད་པར་དགོངས་པ་ཞུས་ན་ཡག་ཤོས་རེད། དེ་རིགས་ནི་སྒེར་
ཐོག་ལ་མ་དགའ་ཞེ་འཛིན་བྱས་པ་མ་རེད། ལས་དོན་ངོ་མའི་ཐོག་ལ་མ་རན་པ་དང་། སོ་སོའི་འཇོན་ཐང་དང་ནུས་པས་མ་འདང་བ་ཡིན། གཞི་རྩ་འགོ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེ་ནས་རང་རེ་ལས་བྱེད་ཕལ་མོ་ཆེ་རང་རེའི་ལས་འགན་གྱི་གནས་ཚུལ་འདི་ལ་

གཞིགས་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བ་ཞིག་སུ་གཅིག་ལ་ཡོད་པ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་གང་ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་ལྟོས་ས་ལྟོས་ཕྱོགས་ཀྱིས་ད་དུང་མཚན་ཉིད་མ་ཚང་བ་དང་། དངོས་ཡོད་ལ་མ་རན་པ། ལས་དོན་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་རིགས་རང་བཞིན་ཨོ་ཚོད་དུ་
མ་བཞག་པར་སྒེར་བློ་མི་ཕམ་པའི་ཐོག་ནས་སྤྱིའི་ལས་དོན་འཐུས་ཤོར་མི་འགྲོ་བ་
བྱ་དགོས། གཞི་རྩ་ལས་བྱེད་བདག་གཉེར་ཟུར་དུ་ཡོད་ཀྱང་། ལས་བྱེད་བདག་
གཉེར་གཅིག་པུར་འཁྲི་བ་ཡང་མིན་པས་ང་ཚོ་ཚང་མ་འགན་ཡོད་ཤ་སྟག་ཡིན་

སྟབས་ངེས་པར་དུ་དོ་སྣང་བྱ་དགོས།

ཇ༽ སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། ཞལ་གྲངས་ལ་བསྒྱུར་བཅོས།

དེ་ནས་དོན་ཚན་གཅིག་ལ། བར་སྐབས་འཐུས་མི་རྒྱས་བསྡུས་བྱས་པ་རེད།
འཐུས་མི་རྒྱས་བསྡུས་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པ་དང་པོ་རེད། དེའི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

390

སྐོར་ལ་བར་ལམ་སྐད་ཆ་མང་པོ་ལྷགས་བྱུང་། མདོ་དོན་ཡང་སྙིང་འཐུས་མི་རྒྱས་

བསྡུས་བྱེད་པ་དང་། འཐུས་མི་འདེམས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཐག་གཅོད་ངས་བྱས་པ་
ལས། གཞན་སུ་གཅིག་གིས་དབང་ཡོད་ཤོད་མཁན་མེད། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ཁ་

ཤས་མགོ་མ་འཚོས་པ་དང་། ཁ་ཤས་དཀྲོག་གཏམ་ཡིན་ལས་ཆེ། གང་ལྟར་སྐད་ཆ་
མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། བཅོས་སྒྱུར་མང་པོ་གཏོང་བའི་ཐག་གཅོད་ངས་བྱས་པ་རེད། ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཡང་མང་ཚོགས་ནས་བསམ་ཚུལ་ཤུགས་ཆེ་བྱུང་སྟེ་ངོ་མ་ལྕོག་གིས་ཐག་གཅོད་བྱ་དགོས་བྱུང་བའང་མིན། དང་པོ་བཀའ་ཤག་
ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ངས་སྐུལ་སློང་བྱས་པ་ཞིག་རེད། དེ་བྱེད་དགོས་དོན་བར་
སྐབས་ང་བློ་ཕམ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་དེ་ལྟར་
བྱས་པ་ཡིན། ད་དུང་རིམ་པས་མ་འགྲིགས་མ་འཐུས་པའི་གནས་ཚུལ་ཤོད་མཁན་
ཡོད་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་ལྟར་བྱུང་སོང་ན་ངས་གདོང་པ་བསྟན་ཏེ་ཐག་གཅོད་ངས་
བྱས་པ་ཡིན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལ་མ་ཉན་ན་གང་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ནའང་

བྱེད་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་ལས་བསྡད་མེད། ཤེས་སོང་ངམ།
ད་ནི་ཚང་མས་ལྷིང་པོ་བྱས་ན་ཡག་པོ་རེད། ངས་འུར་ཤོབ་བཤད་པ་མིན།

བོད་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་སུ་དྲིན་ཆེ་ཟེར་ན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བསྡད་ཡོད་པ་ལས།
སུ་གཅིག་གིས་ནམ་འཕངས་བཅད་པ་མེད། ང་རང་གི་ངོས་ནས་ཀྱང་བྱས་ཡུད་ཤོད་
པ་མེད། རང་ཉིད་ལས་དང་སྨོན་ལམ་གྱིས་བསྐོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། ད་ལྟ་བར་དུ་
ཧུར་ཐག་བྱས་ཡོད་ལ། མ་འོངས་པར་ཡང་བོད་སྤྱིའི་དོན་ལ་ཧུར་ཐག་བྱས་བསམ་
པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས། ཕྱོགས་ལྷུང་ཀྱོག་ཀྱོག་བྱས་བསམ་པ་རྩ་བ་ནས་མེད། བཅོམ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

391

ལྡན་འདས་དཔང་པོར་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་ང་རང་དགེ་སློང་བགྱིས་པའི་ཁུལ་ཡིན་

དུས་དེ་ལྟར་བྱ་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད། ངས་སུ་ཡང་དྲིན་ཆུང་དུ་རྩ་བ་ནས་གཏོང་གི་མ་

རེད། གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་ཆ་འཇོག་དང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་
དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། བར་སྐབས་ཀྱི་ཐག་གཅོད་དེ་རྣམས་ཚང་མ་ངས་བྱས་པ་ཡིན།

འོན་ཀྱང་ལྐུག་པ་ཨུ་ཚུགས་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། སྒྱུར་བཅོས་གང་ཡང་གཏོང་གི་རེད།
མིས་སྒྲིག་འཛུགས་བཟོས་པ་དེ་ལ་མིས་སྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུར་ང་རང་ལ་ཡིད་

ཆེས་གཙང་མ་ཡོད་པ་ལས། མིས་བཅོས་པའི་སྒྲིག་འཛུག་ལ་སོ་སོ་འཇིགས་སྣང་

བྱས་ཏེ་སྡོད་རྒྱུ་དེ་ལ་ང་རང་ཡིད་མོས་མེད། མི་ཁ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་

དཔུང་ཤེད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་པ་དེ་སྣང་བར་རྩ་བ་ནས་འགྲོ་གི་མི་འདུག དཔུང་རྒྱ་མི་

བཙན་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་ཐུབ་རུང་མ་ཐུབ་རུང་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་
མིར་ཁ་གཏད་གཅོག་གི་ཡོད། ང་ཚོས་ད་ལྟ་ཡ་རབས་དང་དྲང་བདེན་གྱི་སྐད་ཆ་
ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། དཔུང་གཅིག་པུར་ཆ་བཞག་ཐབས་མི་འདུགགང་ལྟར་ང་བློ་ཕམ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་གཅིག་འཐུས་མིའི་ནང་ནས་
ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་འགྲིགས་དང་མ་འགྲིགས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་ཁ་མར་བལྟས་ཏེ་མ་བྱེད་མ་དག་བརྗོད་རྒྱུའི་ཚབ་ཏུ་ཤོག་ཕུག་རླུང་འཚང་བྱེད་
དུས་ཁྱད་མཚར་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག གཞུང་གི་འགྲོ་སོང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་དཀའ་

ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན་རྩ་བའི་གྲངས་འབོར་ཉུང་དུ་བཏང་ན་བསམ་པ་དེ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འགྲོ་སོང་གི་ཕྱོགས་ལ་བསམ་བློ་བཏང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་

དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དམར་པོ་བཤད་ན། འགངས་ཆེ་ས་གཅིག་ལ་ཐུག་དུས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

392

༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གཅིག་པུས་མགོ་དག་ཕུད་དགོས་ཀྱི་འདུག་མ་གཏོགས། བློ་རོགས་གྲོས་རོགས་བྱ་མཁན་སུ་ཡང་མི་འདུག བག་གྲོ་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་

དཀྲོག་རྐྱེན་སློང་རྒྱུ་ལས་ཁ་མང་བའི་ཚོད་ཀྱི་སྐད་ཆ་མང་བ་བཤད་ན་དགོས་དོན་
འདུག་གམ།
སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་ནང་དམག་དུས་ཛ་དྲག་གི་སྐབས་སུ་དམག་དུས་ཀྱི་

བཀའ་བློན་ལྷན་ཚོགས་ཟེར་བ་དེ་འདྲ་འཛུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་སྐབས་གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་ཟེར་བའི་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད། དེས་ཐག་གཅོད་བྱས་ཏེ་
འགྲོ་བ་ཡིན། ལུང་པ་ཡོད་མཁན་དང་། ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་ཐོག་དེ་འདྲ་འཛུགས་
ཀྱི་ཡོད་ན། ང་ཚོ་རང་གི་ལུང་པ་ཤོར། མིའི་ལུང་པར་གྱར་ཏེ་གནས་སྟངས་འདི་འདྲ་

ཞིག་ལ་ཐུག་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་འབྲེལ་བྱས་ན་མི་གཅིག་གིས་བསམ་བློ་བཏང་

སྟེ་ཐག་བཅད་ནས་འགྲོ་རྒྱུ་ལས། གོ་བསྡུར་ཀར་ཀོར་བྱ་དགོས་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད། འོན་ཀྱང་ངའི་གཤིས་ཀར་འདི་རིགས་བློ་བདེ་པོ་ཡོང་གི་མི་འདུག ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་
མཉམ་རུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་གོ་བསྡུར་བྱ་རྒྱུ་བྱུང་ན་བློ་བདེ་
ཞིང་། སྐྱིད་པ་ཡོང་གི་འདུག ཡང་གཅིག་བྱས་ན་འགན་མ་ཁུར་བར་ལག་པ་ཕྱིས་པ་

ལྟ་བུ་ཡང་མཐོང་སྲིད། གང་ལྟར་ད་བར་དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་ཕྱིན་པ་རེད། སྒྱུར་བཅོས་
འགྲོ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་རེད།
འཐུས་མིའི་ནང་སླེབས་པ་འདི་རྣམས་ལ་སྤྱི་འཐུས་ཟེར་བས་སྤྱི་པའི་མི་ཡིན་

པའི་སྐད་ཆ་རེད། རང་ཉིད་ཆོལ་ཁ་དང་ཆོས་ལུགས་གང་ཡིན་ཀྱང་། སྒྲིག་འཛུགས་
འདིའི་ནང་སླེབས་པའི་རྗེས་སུ་སྤྱི་སྙོམས་དྲང་འཚོ་ཟིན་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

393

དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་ཡག་པོ་མི་འདུག རྒྱུ་མཚན་དེ་འདྲར་བརྟེན་ནས་འོས་
བསྡུ་བྱ་ཕྱོགས་ལའང་གཞོན་ནུའི་ཐོག་ནས་བསམ་འཆར་བྱུང་བ་རེད། ཐོག་མར་དེ་སྔ་ནས་གཏན་འབེབས་ཡོད་བཞིན་པ་དེ་ག་རང་ལ་བཞག་ན་བསམས་ཏེ་ལོ་མང་དེ་
འདྲར་གནས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྤྱི་འཐུས་རང་ས་ནས་རང་ཚུགས་མ་ཟིན་པ་ཆགས་

ཡོང་དུས་སྒྱུར་བཅོས་བཏང་བ་རེད། མ་འོངས་པར་དངོས་དུ་ལག་ལེན་བཀལ་སྐབས་ཉམས་མྱོང་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་དང་། ཡང་དགེ་སྐྱོན་བྱུང་སྐབས་སྒྱུར་བཅོས་བཏང་
ཆོག་གི་རེད་མ་གཏོགས་དཔུང་ཤེད་བྱས་ཏེ་རྫིག་པོ་འགའ་བཅོ་བརྒྱད་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་ཟེར་ན་ངས་དེ་ལ་ཉན་ཐབས་མེད། དེ་དོན་ཚན་གཉིས་པ་ཡིན།

ཉ༽ ཚོགས་སྡེའི་དགོས་དམིགས་དང་། གཞུང་ལ་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས།

དོན་ཚན་གསུམ་པ་དེ། སྒེར་གྱི་ཚོགས་པ་དབུས་གཙང་ཚོགས་པ་ཟེར་བ་དང་
། མདོ་སྨད་ཚོགས་པ་ཟེར་བ། མདོ་སྟོད་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་གི་ཚོགས་པ་སོགས་
ཚོགས་པ་འདྲ་མིན་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ཡག་པོ་རེད། ལྷག་བསམ་གྱི་ཐོག་ནས་
བཙུགས་པ་ཡིན་པ་རེད། ལྷག་དོན་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་ལ་མཚོན་ན། དེ་སྔ་བོད་དུ་ཛ་
དྲག་ཆེ་བའི་སྐབས་སུ་མགོན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ཁོང་ཚོས་བཙུགས་ཏེ་བྱས་རྗེས་དངོས་
འབྲེལ་བཞག་ཡོད། དེ་འདྲའི་ཚོགས་པའི་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡོང་སྟངས་ལ་ལྟ་
དུས་རང་སོ་སོའི་སྒྲིག་གཞིའི་ནང་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དུ་གཞུང་ལ་གཡས་གཞོགས་
གཡོན་འདེགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཞབས་འདེགས་སྒྲུབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཡོད་
ཀྱང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་སྤྱི་དོན་ཆེ་སའི་རིགས་ལ་ནི་ས་རྡོ་ལྟ་བུར་གོ་རྒྱུ་
ཚོར་རྒྱུ་མེད་པར་བསྡད། རང་རང་སྒོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་ཐུག་ན་ནི་ཆུང་ཙག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

394

ཡིན་ནངའ་ཤི་གསོན་གྱི་འཐབ་འཛིང་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ་རྒྱུག་པ་ཁྲོག་སླང་བྱེད་ཀྱི་འདུག་

པ་དེ་ཡག་པོ་མི་འདུགདཔེར་ན། ཁ་ས་ཁ་ཉིན་རང་ཚོ་ཚོགས་འདུའི་ནང་བོད་ལ་གཉེན་འཕྲད་ལ་མང་
པོ་འགྲོ་བ་དང་། ཁོང་ཚོས་ཚོང་འཁོས་ཐབས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བསམ་འཆར་
མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་ནི་དྷ་རམ་ས་ལའི་བོད་སྤྱི་པའི་སྒྲིག་
འཛུགས་འདི་གཅིག་པུའི་ལས་འགན་མ་རེད། བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་ཚང་མའི་
ལས་འགན་རེད། དེ་འདྲའི་རིགས་ལ་ཚོགས་པ་སྒྲིག་འཛུགས་སོ་སོའི་ཁོངས་ནས་ཆེ་གཞོགས་ཆུང་འདེགས་ཀྱི་གང་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པ་དེ་འབད་བརྩོན་བསྐྱེད་དེ་བྱེད་
དགོས་པ་ཡིན་ནའང་། སྡེ་པ་གཞུང་གི་བྱུས་གཏོགས་སྡེ་སྲིད་མགོ་ལེབ་པས་བྱེད་ཀྱི་

རེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུར་དོ་ཁུར་གང་ཡང་བྱེད་མཁན་མེད། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་དབུས་

གཙང་ཁོངས་ཀྱི་མི་ཡིན་ན་དབུས་གཙང་ཚོགས་པས་དགེ་བཤད་སྡིག་བཀྲོལ་བྱས།
མདོ་སྨད་ཁོངས་ཀྱི་མི་ཡིན་ན་མདོ་སྨད་ཚོགས་པས་དགེ་སྐྱོན་བཤད། ཡང་ཁམས་
རིགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཐོག་ནས་འཁྱོག་པོ་ཡོ་བསྲང་
བྱས་ན་སྤྱི་དོན་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ཡག་པོ་མ་རེད་དམ།
དེ་སྔ་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་བོད་དུ་ཐོག་མར་ཚུགས་ཏེ་དཀའ་ལས་རྒྱག་པའི་

སྐབས་སུ་མིང་ལ་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་ཅེས་བཏགས་ཀྱང་མ་བཏགས་ཀྱང་དོན་དུ་ཆོལ་
ཁ་གསུམ་གྱི་མི་མང་པོ་ཞིག་འདྲེས་ནས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་དང་།

ཨ་མདོ་བས་དབུས་གཙང་རྒྱུད་ལ་རྒྱ་མིར་ཁ་གཏད་གཅོག་པའི་སྐབས་སུ་དབུས་གཙང་ཁུལ་གྱི་མི་མང་ཁྱོན་ཆེ་ཞིག་མཉམ་དུ་འདྲེས། གདན་སའི་ནང་ནས་མི་མང་པོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

395

ཡོད་པ་དང་། གཞུང་གི་དམག་མི་ཡང་མང་པོ་ཡོད་པ་བཅས་གང་ལྟར་མིང་སུས་

འཁྱེར་ཀྱང་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་རིགས་དབྱེ་བ་མེད་པར་ལས་ཀ་
བྱས་ཡོད་པ་རེད།
ད་ཆ་ཐོག་མར་བོད་སྤྱིའི་ཐོག་ལ་ཞལ་འདེབས་ལྟ་བུ་བཞག་པའི་བྱས་རྗེས་དེ་
ལོ་རིམ་སོང་གིས་དེའི་གཟི་བརྗིད་བརླག་གཞི་ལྟ་བུ་ཆགས་ཚེ། རྣམ་དཔྱོད་དང་ཤ་
ཚ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་སོ་སོ་འགྱོད་པ་སྐྱེས་གཞི་ཞིག་རེད། རྒྱ་མིའི་མེ་མདའི་

འོག་ཏུ་འདས་གྲོངས་སོང་བའི་མི་རྣམས་ནས་བྱས་རྗེས་བཞག་པ་དེ་རྐང་རྗེས་ལག་
བསུབ་ཆུད་ཟོས་སུ་མི་འགྲོ་བ་ཞིག་བྱ་དགོས། ངས་རྣམ་ཀུན་ངོ་ཤེས་ཚོར་བརྗོད་ཀྱི་

ཡོད། ཞེན་དང་ཤ་ཚ་ཟེར་བ་སུ་ལའང་ཡོང་བ་ཡིན། ཞེན་ཤ་ཚ་ཡོད་ན་དེ་བྱ་ཡུལ་གྱི་

མཚན་མཐོང་ལ་རྒྱར་སྨན་པའི་གཏམ་དོན་གཉིས་ཡོད་གཅིག་བྱ་དགོས་པ་ལས།
ཞེན་ཕོ་རུས་ཡིན་ཟེར་ནས་དོན་དུ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མིང་ཤས་ཡོང་རྒྱུ་གཅིག་

དང་། ཕོ་རོག་དཀར་པོ་ཆགས་ན་ཡག་པོ་གང་ཡང་མེད། དེ་ནི་གླེན་པའི་ཞེན་ཁོག་
ལས་རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་ཞེན་ཁོག་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།
དཔེར་ན། ཆོས་ལུགས་ནང་དུ་ཆ་མཚོན་ན་ཡང་། དགེ་ལུགས་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་ཤ་
ཞེན་ཡིན་ཁུལ་གྱིས་དོན་དུ་དགེ་ལུགས་པར་མཚན་དམས་སུ་འགྲོ་བ་དེ་འདྲ་ཡོང་
གི་འདུག དེ་བཞིན་ས་རྙིང་བཀའ་བརྒྱུད་བོན་དང་བཅས་པ་སུ་ཡིན་ཀྱང་། དོན་ལ་མི་
མང་པོའི་སྣང་བར་མི་འགྲོ་བར་རང་ཉིད་ཕོ་རོག་དཀར་པོ་ཆགས་འགྲོ་བ་དེ་ནི་ལྐུག་
པའི་ཤ་ཞེན་བྱེད་སྟངས་རེད། དེ་ལ་སྙིང་པོ་ཅི་ཡང་མེད། དེས་ན་སྒེར་སོ་སོའི་
ཚོགས་པ་ཡོད་རིགས་རྣམས་སྤུས་དག་པོ་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

396

ཏ༽ གཞུང་སྒེར་ཚོགས་སྡེ་དང་། ཚད་ལྡན་གྱི་མི་སྣ།

དེ་བཞིན་དུ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན།

སྒྲིག་འཛུགས་ཡག་པོ་ཡོང་མིན་ལས་བྱེད་པ་རང་རང་སོ་སོར་ལག་ལུས་པ་ལྟར།
ཚོགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཡག་པོ་ཡོང་མིན་ཚོགས་པའི་འགན་ཁུར་བྱེད་མཁན་གྱི་
མི་ལ་རག་ལུས་པ་རེད། ཆོལ་ཁ་གསུམ་སོ་སོའི་ཚོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོལ་ཁ་དེའི་
མིང་འཁུར་གྱི་ཡོད་སྟབས་གནད་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། རང་རེ་བཙན་བྱོལ་བའི་ནང་

ཙམ་མིན་པར། བོད་ནང་དུ་ཡང་མིང་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་སྟབས་གནད་འགག་ཆེན་པོ་
རེད། དེས་ན་མིང་དེ་བེད་སྤྱོད་མཁན་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་དེའི་ནང་ཡོད་པའི་མི་དེ་ཚོ་
སྤུས་དག་པོ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཆོལ་ཁ་སོ་སོའི་ནང་གི་མི་མང་ཚང་

མས་ཁུར་བླངས་ཏེ་སྤུས་དག་ཡག་པོ་ཡོང་ཐབས་སུ་དོ་སྣང་ངེས་པར་བྱ་དགོས། ད་ལྟ་བརྗོད་པའི་ཚོགས་པ་དེ་རྣམས་ཐོག་མར་དམིགས་ཡུལ་བཟང་པོ་ཞིག་

འཁུར་ཏེ་བཙུགས་པ་ཡིན་པས། མཐའ་དོན་ཡང་ཐོག་མའི་དམིགས་ཡུལ་ཇི་བཞིན་
སྤྱིའི་དོན་གནད་ཆེ་སའི་ཐོག་ཏུ་གཡས་གཞོགས་གཡོན་འདེགས་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། བྱས་རྗེས་འཇོག་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད། དེ་བྱུང་ན་
ཡག་པོ་རེད། སྒེར་སོ་སོའི་ཚོགས་པ་རྣམས་དེ་ལུགས་ཀྱི་ཚགས་ཚུད་སྤུས་དག་
ཡར་རྒྱས་ཤིག་བྱུང་ན་སྙམ་པ་ངའི་རེ་འདུན་ཡིན།

ཡང་བར་ལམ་དེར་རང་རེའི་ནང་ཕྱོགས་ཞེན་བྱེད་རྒྱུ་སྐབས་རེ་སྡུག་ཏུ་ཕྱིན་པ་

ལྟ་བུ་འདུག དོན་དག་མེད་པ་ཞིག་ལ། ཁམས་རིགས་ཤིག་གིས་བལྟས་ན། དབུས་
གཙང་གི་མི་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་དབུས་གཙང་གི་ཞེན་ཁོག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུ་དང་།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

397

དབུས་གཙང་གི་མི་ཞིག་གིས་བལྟས་ན་ཁམས་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཁམས་པའི་ཞེན་
ཁོག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུའི་བསམ་ཚུལ་འཛིན་པ་དེ་ནི་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ནོར་འཁྲུལ་
རེད། དེ་འདྲའི་བསམ་བློ་གཏོང་མི་རུང་། ཞེན་ཁོག་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་སྡུག་པ་དེ་འདྲ་
ཡོང་སྲིད་ཀྱང་། མི་ཚང་མས་ཁུངས་སོ་སོའི་ཞེན་ཁོག་བྱེད་ཤག་ཤག་དེ་འདྲ་བྱེད་རྒྱུ་མི་འདུག དངོས་གནས་རྒྱུ་མཚན་ར་འཕྲོད་འཕེར་བའི་ཕྱོགས་ལྷུང་རྨོངས་ཞེན་
ཡོད་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། དེ་མིན་ཆོས་ལུགས་དང་། སྐྱེས་ས་རུས་ཁུངས་
ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་སོ་སོས་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་བྱས་ན་དགོས་པ་ཅི་ཡང་མེད།
གཞི་རྩ་རང་རེ་བོད་རིགས་ནང་དུ་ཆ་མཚོན་ན་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་
གཅིག་གྱུར་གྱི་འདུ་ཤེས་ཤུགས་ཆེ་རུ་ཕྱིན། སྤྱི་དགྲ་དེ་རྒྱ་མིར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་
སྡོད་པ་དེ་ཁ་ནས་མཁས་པོ་དང་། སྙན་པོ་བརྗོད་ཤེས་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་དག་
སྙིང་པོར་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་མང་ཡོངས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ནང་དུ་སླེབས་ཡོད་པ་
རེད། དེ་ནི་དཔེ་མི་སྲིད་པའི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་བར་སྐབས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ནང་བྱུང་

མ་མྱོང་བ་ལྟ་བུ་ཆ་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། རང་རེ་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱང་། སྤྱིར་བཏང་གི་ཆ་ནས་ཡག་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་
སྐབས་འགར་དོན་མེད་ཀྱི་རྙོག་དྲ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་སྟབས། ང་རང་ཚོས་དོ་སྣང་
གིས་གཟབ་གཟབ་བྱས་ན་ཡག་པོ་རེད།
ལྷག་དོན་ལས་བྱེད་ནང་སླེབས་ཕྱིན་ཆད་ཆོལ་ཁ་དབྱེ་བ་མེད་པ་ངེས་པར་དུ་
བྱེད་དགོས། མིའི་གྲངས་འབོར་བག་ལེབ་གྲིས་བཅད་དེ་བགོ་ཤ་བརྒྱབ་པ་ནང་
བཞིན་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བསྟུན་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

398

རེད། བར་སྐབས་ཨ་མདོ་བས་ལས་བྱེད་ནང་ཨ་མདོ་ཉུང་དྲགས་ཚུལ་བརྗོད་པར། སྔོན་ལ་ཚད་ལོངས་པའི་ཨ་མདོ་འཁྲིད་ཤོག་ཅེས་བརྗོད་དུས་འཁྲིད་ཡོང་རྒྱུ་མི་འདུག དེ་བཞིན་རེད། གྲངས་ཀ་གྲིས་བཅད་པ་ལྟར་ཡོང་མིན་ཇི་ལྟར་ཡང་། གཞི་

རྩའི་ཆ་ནས་བསམ་པ་རྣམ་དག་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཆོལ་ཁ་དབྱེ་བ་མེད་ཅིང་།

ཆོས་ལུགས་དབྱེ་བ་མེད་པ། མདོར་ན་ཆོས་མེད་མཁན་གྱི་མི་གཅིག་ཡིན་ནའང་སྤྱི་

དོན་ལ་སེམས་ཤུགས་དང་། ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན། ཆོས་བྱེད་དང་མ་
བྱེད་སོ་སོའི་འདོད་མོས་དང་ཐོབ་ཐང་རེད། དོན་དུ་སྤྱི་དོན་ལ་ལྷག་བསམ་དང་། བྱེད་འདོད་ཡོད་པ། བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་གཅིག་གྱུར་ལས་ང་

ཚོས་དབྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཕྱེ་བ་མེད། དེས་ན་རང་རེའི་ལས་བྱེད་ནང་ཞུགས་པ་རྣམས་ནས་ཆོལ་ཁའི་འཐེན་འཁྱེར་དང་། དོན་མེད་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དོགས་པ་རྣམ་
རྟོག་བྱེད་རྒྱུ་མི་འདུག ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་བྱས་ན་ཡག་པོ་རེད། གཞན་ཞུ་རྒྱུ་
མེད། ཅེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

399

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༦ ཉིན་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། ཆོལ་གསུམ། གཞོན་ནུའི་འཐུས་མི་བཅས་མི་གྲངས་ ༡༢༠ སྐོར་ལ་སྤྱི་འཐུས་འོས་འདེམས་བྱེད་སྒོའི་སྐོར་

སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ སྲིད་བྱུས་གསར་པ་དང་། འདོད་ཁེངས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད།

དེ་རིང་ང་ཚོ་འདིར་ཚོགས་འདུ་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་དྲན་བྱུང་། ང་ཚོ་མིའི་ལུང་

པར་སླེབས་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་བརྒལ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་རིང་ལ་ངས་ནམ་

རྒྱུན་རྟག་པར་བཤད་མུས་ལྟར། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་འདྲ་འདྲའི་ནང་ནས་མི་འདྲ་བའི་

དམིགས་བསལ་ཅན་ཞིག་བྱས་ནས་བསྡད་པ་རེད། ད་ལྟ་བར་དུ་ང་ཚོར་གྲུབ་འབྲས་
ཡོད་པ་འདི་དག་གཞི་ལ་བཞག་ནས་ད་དུང་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། བརྟན་

པོ་བྱས་ནས་བསྡད་ཐུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་ང་ཚོར་འཛོམས་ནས་བསྡད་ཡོད། བོད་ནང་དུ་
བདུན་ཅུ་དོན་དགུ་ཚུན་ཆད་ནས་འགྱུར་བ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་
རེད། ལྷག་དོན་ལོ་འདིའི་ནང་ལ་རྒྱ་མིས་གལ་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་བོད་པའི་ཐོག་ལ་
སྲིད་བྱུས་མང་པོ་ཞིག་ཐག་གཅོད་བྱས་ཡོད། ཁོང་ཚོས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་དེ་དག་ལག་ལེན་ངོ་ཐོག་བཀལ་ན་བོད་ནང་ལ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་དང་། ཤེས་
ཡོན་གྱི་གནས་སྟངས་ལོ་ལྔ། བཅུ་དེ་འདྲའི་ནང་ལ་སྒྱུར་བཅོས་ཆེན་པོ་ཐེབས་རྒྱུའི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

400

བཟོ་ལྟ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པ་དང་། དེ་
དང་མཉམ་དུ་ཤེས་ཡོན་ཡང་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ན། མི་རིགས་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་མུ་མཐུད་
ནས་ཤུགས་ཆེན་པོ་སྡོད་ཀྱི་རེད།
ཡང་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན། ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཐུབ་པ་མ་བྱུང་ན་
མི་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་གིས་ད་ཡིན་ན་སྐྱིད་ཐག་ཆོད་འདུག་ཅེས་ཟེར་ཉེན་ཡོད།
གྲོང་གསེབ་ས་ཁུལ་ཁུག་ཀྱོག་ཁ་ཤས་ནས་ད་ལྟ་ཡང་དེ་འདྲ་ཤོད་མཁན་ཡོད་པ་རེད། ངས་ནམ་རྒྱུན་བོད་མིར་བདེ་སྐྱིད་འདོད་པ་ཚིམས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ང་

ཚོ་རྩོད་པ་རྒྱག་དོན་མེད་ཅེས་བཤད་མུས་དེར་ད་ཆ་ཕྲན་བུའི་ཁ་གསལ་དུ་གཏོང་
དགོས་ཀྱི་འདུག འདོད་པ་ཁེངས་པའི་བདེ་སྐྱིད་ཅིག་ཡོང་བ་ལ་རང་དབང་ཟེར་
མཁན་དེ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད། མི་ཟེར་མཁན་དེ་དུད་འགྲོ་དང་མི་འདྲ་བ་

རེད། དུད་འགྲོ་ཡིན་ན་ལྟོ་ཆས་གྲོད་པ་འགྲངས་པ་ཞིག་དང་། འཕྲལ་སེལ་བརྡབ་
གསིག་བཟོ་མཁན་མེད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་མ་འོངས་པར་གསོད་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཡང་། དེ་ལ་
དོ་སྣང་གང་ཡང་ཡོང་གི་མེད། དཔེར་ན་ཕག་པ་དོང་གསོས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཁོ་
གཉིད་ཉལ། བློ་ལྷོད་བྱས་ནས་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དུད་འགྲོ་དང་མི་འདྲ་བར་འགྲོ་བ་

མིའི་རིགས་ཀྱིས་བསམ་བློ་མང་པོ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱི་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པར་
བརྟེན་ལྟོ་ཆས་འབལ་པོ་ཞིག་དང་། སྤྱིར་བཏང་ལུང་པ་ཁྲ་ཁྲ་ཟིང་ཟིང་ཡོད་པ་གཅིག་
པུས་མི་འགྲིགས་པར། མི་ལ་རང་དབང་མེད་ན་འདོད་པ་ཁེངས་པའི་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་
ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
དེར་བརྟེན་བོད་ནང་ལ་འཕྲལ་སེལ་ལྟོ་གོས་ཕྲན་བུ་བཟང་དུ་ཕྱིན་པ་དེ་ཙམ་གྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

401

ཐོག་ནས་འདོད་པ་ཚིམས་ཏེ་མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་མཇུག་མ་སྐྱེལ་མཁན་ཞིག་

ཕལ་ཆེར་ཆགས་ཀྱི་མ་རེད་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག མུ་མཐུད་ནས་རང་དབང་གི་

འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་རེད། རྒྱ་ཆེའི་བོད་མི་མང་རྣམས་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་མེད་
པའི་རིང་ལ་ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་ཡོད་མཁན་ཚོས་མུ་མཐུད་ནས་དཀའ་ལས་རྒྱག་དགོས་པ་དང་། འབད་རྩོལ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད།

ཁ༽ འཐབ་རྩོད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། ཚོགས་པ་ཁག་གི་ལས་འགན།

ད་ཆ་ང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པའི་ངོ་བོའམ། རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཆགས་

ཡོང་གི་ཡོད། ད་ལྟ་ཕན་ལ་བོད་ནང་རྒྱ་མིས་མི་སྤྱོད་ལས་འདས་པའི་གདུག་སྦྱོང་
བཏང་བ་དང་། བསད་པ། ལྟོག་ཤི་ཐེབས་པ་སོགས་བཤད་ན་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་བཤད་མི་དགོས་པར་ཚིག་དེ་གའི་ཐོག་ནས་ལམ་སེང་ཕ་རོལ་པོའི་བསམ་བློའི་ནང་

ལ་གཡོ་འགུལ་ཐེབས་ཐུབ་པ་དང་། ཤ་ཚ་སླེབས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
ད་ཆ་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་རྩ་བའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དང་། མི་
རིགས་ཀྱི་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་རྩ་དོན་རྙོག་དྲ་ཆེ་རུ་དང་། གཏིང་
རིང་དུ་ཕྱིན་ཡོད། ད་ལྟ་ཕན་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔའི་རིང་ལ་ང་ཚོ་སྡུག་པ་ལ་དཔག་པའི་
ཡག་ཐག་ཆོད་རེད། ད་ཆ་མ་འོངས་པར་ང་ཚོའི་ལས་འགན་ཇེ་ལྕིར་འགྲོ་གི་ཡོད་
པས། གཙོ་ཆེ་ཤོས་ང་ཚོའི་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡོད་པ་འདི་སྤུས་དག་པོ་དང་།
ཚགས་ཚུད་པོ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ནམ་རྒྱུན་རྟག་པར་བཤད་མུས་ལྟར།
བར་ལམ་དེ་ཚོའི་སྐོར་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་མེད་ན་མ་གཏོགས་ཡོད་ཚད་བཏང་སྟེ་
འཆར་གཞི་བཀོད་རྒྱུ་དང་། ལས་ཀ་མང་པོ་བྱས་ཡོད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

402

གང་ལྟར་སྒེར་སོ་སོ་རང་འཚོ་བྱས་ནས་སྡོད་མཁན་ཚོ་དང་། གཞིས་ཆགས་

སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ལ་ཡོད་མཁན་མི་མང་སྤྱི་བྱིངས་བཅས་གཞུང་དང་མི་མང་ཚང་

མས་སྐབས་སུ་བབས་པའི་བྱེད་སྒོའི་སྐོར་གོ་བསྡུར་འདྲ་བྱས། གང་དགའ་ཅི་ལེགས་
བསམ་བློ་བཏང་། ཚང་མས་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་བྱས་ནས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་པའི་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་ཡོད།
དེ་དང་འབྲེལ་ནས་མི་མང་གི་ལས་འགུལ་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་མཚོན་ན་མི་མང་གི་

ནང་ཚོགས་པ་ཡོད་པ་འདི་དག་ཁོ་རང་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཆགས་ནས་ཡོད་སྟབས་རང་རང་སོ་སོའི་ཚོགས་སྡེ་དེ་གའི་ནང་ལས་འགུལ་བྱེད་རྒྱུ་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་
བ་དང་འོས་འགན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་ཕན་ལ་བོད་མི་ནང་ཚོགས་པ་འདྲ་མིན་

མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་ཆེ་ས་ནས་བཤད་ན། འཛམ་གླིང་སྤྱི་དང་མཐུན་པའི་གཞོན་
ནུའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཡོད་པ་དེས་ད་ལྟ་བར་དུ་ལས་ཀ་གང་ལ་གང་འཚམ་བྱེད་ཐུབ་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒྱ་མིའི་མིག་སྣང་ལ་ཡང་མི་བདེ་བ་ཞིག་

ཆགས་བསྡད་ཡོད། སྔོན་མ་ང་ཚོར་བུད་མེད་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བར་ལམ་འཇའ་ཡལ་བ་ལྟ་བུ་ཆགས་པ་རེད། དངོས་གནས་བྱས་ན་བུད་མེད་ཚོགས་པ་ཧྲ་
ཏག་ཏག་ཅིག་ངེས་པར་དུ་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་ནས་ང་རང་ཚོ་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་
ཚོགས་པ་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་ཚང་མར་ལས་འགན་ཆེན་པོ་འཁྲི་གི་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་ཕན་སྐབས་རེ་ངའི་མཐོང་ཚུལ་ལ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་གི་ལས་འགན་

མང་ཚོགས་ལ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། སྡེ་པ་གཞུང་གི་བྱུས་གཏོགས་སྡེ་སྲིད་
མགོ་ལེབ་པས་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཅེས་བཤད་སྲོལ་ཡོད་པ་བཞིན་གང་ལྟར་སྤྱི་པའི་དོན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

403

དག་བོད་གཞུང་གིས་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཟེར་བ་འདྲ་པོ་ཞིག་དང་། བསམ་བློ་སྦུག་སྲུབ་
དོག་པོ་དང་། ཁུར་མེད་བྱས་པ་གང་ནས་ཡིན་ཏེ་ཚོགས་པ་རང་རང་སོ་སོའི་ངོས་
ནས་གཞོགས་འདེགས་མཉམ་ལས་ཤུགས་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས་པའི་བསམ་བློ་དེ་
ཙམ་མ་འཁོར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། གང་ལྟར་ང་ཚོའི་བོད་སྤྱི་དོན་སྒྲུབ་སྟངས་གང་
དགའ་ཅི་ལེགས་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་བླངས་རྒྱུ་དེ་འདང་གི་མེད་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་གི་
འདུག མ་འོངས་པར་སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཁུར་འགན་རྐང་ལེན་བྱེད་
རྒྱུ་སྨོས་མེད་ཐོག བྱེ་བྲག་ཚོགས་པ་རང་རང་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཡིན་ན་ཡང་སེམས་
ཁུར་བླངས་ཏེ་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་
རིག་པ་བསྒྲིམས་དགོས་པའི་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་བསྡད་ཡོད།
གཞོན་ནུའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་ཆ་བཞག་ན། རྒྱ་གར་ནང་ལ་འཚར་ལོངས་བྱས། སློབ་གྲྭ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཐོན། མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭར་འགྲོ་མ་ཐུབ། སྤྱིར་བཏང་
གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ལས་ཀ་དེ་འདྲའི་ནང་ལ་ཞུགས་འདོད་མེད་པར། འཁྱམས་ནས་
སྡོད་མཁན་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་དག་གི་ཐོག་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་རྒྱུ་ཤེས་
རིག་ལས་ཁུངས་དང་། སྒྲིག་འཛུགས་ལ་ལས་འགན་ཡོད་ན་ཡང་། སྔོན་ལ་གཞོན་ནུའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དེ་ཚོར་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་ཁོང་ཚོར་བསམ་ཚུལ་གང་དང་གང་ཞིག་འདུག་གམ། རེ་འདུན་ལྟ་བུ་གང་ཞིག་ཡོད་མེད་གོ་བསྡུར་བྱས།
རོགས་རམ་དང་ལམ་སྟོན་བྱེད་དགོས། འགྲུབ་དང་མ་འགྲུབ་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། གཞོན་ནུའི་ཡན་ལག་ས་གནས་སོ་སོར་ཡོད་པ་སོ་སོའི་ཐོག་ནས་གང་ཞིག་

བྱེད་ཐུབ་པ་འདུག་གམ། ཡང་གཞོན་ནུ་སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཐོག་ནས་གང་ཞིག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

404

བྱེད་ཐུབ་པ་འདུག་གམ། དེ་མིན་ང་རང་ཚོ་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་མཚོན་པས་
སྒྲིག་འཛུགས་སོ་སོའི་ཐོག་ནས་གང་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པ་འདུག་གམ། གང་ལྟར་མི་རེ་

མི་རེས་འགན་རེ་རེ་བླངས་ཏེ་བསམ་བློ་བཏང་། གོ་བསྡུར་བྱས། བསམ་འཆར་འདོན་དགོས་ཀྱི་འདུགདེ་བཞིན་དུ་ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་སྡོད་མཁན་ཚོ་བོད་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡལ་བར་
བཟུང་རྒྱུའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཆགས་བསྡད་ཡོད། སྒེར་སོ་སོའི་
ངོས་ནས་ཆོས་ལ་དད་པ་ཡོད་རུང་མེད་རུང་། གང་ལྟར་བོད་མི་རིགས་སྤྱིའི་ཁེ་ཕན་
གྱི་དོན་དུ་རིག་གཞུང་བཟུང་དགོས་པ་ཞིག་དང་། རིག་གཞུང་ཐོག་དོ་སྣང་བྱེད་
དགོས་པ་ཞིག་རེད། དེའི་ཐོག་ལའང་ཆོས་དོན་ལས་ཁུངས་གཅིག་པུར་ལག་པ་
འཕྱིས་པ་མ་ཡིན་པར་གཞོན་ནུའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དམིགས་བསལ་

ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུ་གང་འདུག་གམ། དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་འགའ་
ཤས་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུགདེ་བཞིན་ཆོལ་ཁ་སོ་སོའི་ཐོག་ལ་མཚོན་ན་ཡང་བར་ལམ་བོད་ལ་གཉེན་འཕྲད་
འགྲོ་མཁན་དེ་འདྲ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་གལ་ཆེན་པོ་དང་། ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། འདི་ནས་ཕར་བོད་ལ་འགྲོ་མཁན་ཚོས་རྒྱ་གར་ནང་
ང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་ན་ཤུགས་མ་ཐུབ་ཀྱིས་སྤོབས་པ་སྐྱེ་གཞི་

ཆགས་བསྡད་ཡོད། ང་རང་ཚོའི་དྲིལ་བསྒྲགས་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་མཚོན་པས་སྒྲིག་
འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་ཆོལ་ཁ་སོ་སོའི་ཁུངས་
ནས་དམིགས་བསལ་གྱིས་དོ་སྣང་དང་འགར་ཁུར་ཆེ་ཙམ་ལེན་དགོས།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

405

དཔེར་ན། ངོ་མ་ཤེས་པའི་མི་ཞིག་གིས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་ལས་སོ་སོའི་ངོ་
ཤེས་པའི་མི་སྤུན་མཆེད་ཉེ་ལྟོས་ལྟ་བུས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་ན། གང་ལྟར་ཕན་
ཐོགས་ཡིད་ཆེས་ཆེ་བ་ཡོང་གི་རེད། གནས་ཚུལ་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་
དགོས། བོད་ལ་འགྲོ་མཁན་འགའ་ཤས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་ནང་ལ་སོ་སོའི་མི་སྒེར་གྱི་

གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་གྲོད་ཁོག་ན་བསྡད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་བོད་སྤྱི་པའི་གནས་

ཚུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་བཤད་མཁན་དེ་འདྲ་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད། བདེན་འབྲེལ་མིན་པར་
ཧམ་རྫུན་གྱི་སྐད་ཆ་ཡིན་ཕྱིན་ལོ་ཟླ་སྦྲེལ་ནས་དུས་ཚོད་འགྲོ་སྐབས་རྫུན་ཕུགས་
བརྡོལ་རྒྱུ་དང་། སྐད་ཆ་བདེན་པ་ཡིན་ན་དང་པོ་ཤོད་པའི་སྐབས་ལ་ཤུགས་ཆུང་
ཆུང་ཡིན་ན་ཡང་། དུས་ཚོད་ཇི་སོང་གི་མཐའ་མར་བདེན་མཐའ་གསལ་ནས་ནུས་
ཤུགས་ཐོན་པ་ཡོང་རྒྱུ་ཆོས་ཉིད་རེད།
ཡང་བོད་ནང་ནས་ཚུར་ཡོང་མཁན་རིགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སོ་སོའི་བསམ་བློའི་

ནང་ལ་རེ་བ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱས། རྗེས་སུ་སོ་སོའི་རེ་འདོད་མ་ཁེངས་པ་བྱེད་
མཁན་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག དེ་ནི་བྱེད་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད། དེ་མིན་རིགས་ཁ་

ཤས་བལ་ཡུལ་དང་། རྒྱ་གར་ནང་ལ་སླེབས་པའི་སྐབས་སུ་བོད་མི་ཚོས་སྔོན་དང་
པོར་ཅ་ལག་རྙིང་པ་ག་རེ་འཁྱེར་ཡོད། ཚོང་ཟོག་ག་རེ་ཡོད་ཅེས་དྲིས་པ་ལས་བོད་
ནང་ལ་གནས་ཚུལ་གང་འདྲ་འདུག་གམ། བོད་མིའི་བསམ་ཚུལ་གང་འདྲ་འདུག་
གམ། རྒྱ་མིའི་བྱ་སྤྱོད་གང་འདྲ་འདུག་གམ། ཅི་འདྲ་འདུག་གམ་ཅེས་སྤྱི་དོན་ལ་
སེམས་ཁུར་བླངས་ནས་དྲིས་མཁན་མི་འདུག་ཅེས་བློ་ཕམ་བྱེད་མཁན་དེ་འདྲ་གང་
ལ་གང་འཚམ་ཡོང་གི་འདུག ང་ལ་དེ་འདྲ་བཤད་མཁན་ཁ་ཤས་བྱུང་། དེ་དག་གི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

406

ཐོག་ལ་དྲིལ་བསྒྲགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ནུས་པས་འདང་གི་མི་འདུག ཚོགས་པ་རང་
ཁུངས་སོ་སོའི་ངོས་ནས་དེ་དག་གི་ཐོག་ལ་གང་ཐུབ་སེམས་ཁུར་བླངས་ནས་ཐབས་
ཤེས་བྱེད་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགཚོགས་པ་ཁག་ཚང་མས་སོ་སོའི་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་པོ་བྱེད་པ་དང་།
ཆབས་ཅིག་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ཡང་

རིགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སྤྱི་པའི་ལས་དོན་ཆེ་སའི་ཁུར་ལེན་གང་ཡང་མེད་པར་སོ་སོ་
སྒེར་གྱི་ཚོགས་པ་དེའི་དོན་དག་ལ་ནང་ཁུངས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་རྒྱུ་སོགས་ལ་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་རུང་མེད་རུང་། རྩོད་གླེང་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་དེ་ལ་དགེ་མཚན་མི་འདུག ཆེ་
སའི་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་བྱེད་རྒྱུ་དེ་བོད་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་
ཚང་མའི་ལས་འགན་ཡིན་པ་ལས། མི་ཉུང་ཤས་ཤིག་གི་ལས་འགན་རྩ་བ་ནས་མ་

རེད། དེར་བརྟེན་ཚང་མས་སྤྱི་དོན་ཐོག་རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་

བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་སེམས་ཁུར་ལེན་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་ཞོར་འཕྲོས་ཡིན།

ག༽ རྒྱ་གཞུང་གི་དབང་སྒྱུར་དང་། ཆོལ་ཁའི་འཐེན་འཁྱེར།

བོད་ཟེར་མཁན་འདི་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ནས་མིང་མེད་ནག་སུབ་གཏོང་

རྒྱུའི་འབད་རྩོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་། གང་ལྟར་ནག་སུབ་འགྲོ་ཐུབ་མེད། བར་ལམ་
གྱི་གནས་ཚུལ་ཙམ་མིན་པར་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་ཕྲག་རིང་ལ་ང་ཚོ་བོད་ཟེར་མཁན་
དེ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འཚོ་ཞིང་གནས་བསྡད་པ་རེད། ང་རང་ཚོའི་བོད་ལུང་པ་དེ་ས་
རྒྱ་ཆུང་ཆུང་མིན་པ་དང་། དེང་སྐབས་མི་གྲངས་ས་ཡ་དྲུག་ཙམ་ཡོད་མཁན་གྱི་ལུང་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། སྔར་ཆོས་རྒྱལ་ཚོའི་སྐབས་ཀྱི་དམག་མིའི་གྲངས་འབོར་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

407

གཞིགས་ན་བོད་མིའི་གྲངས་འབོར་ས་ཡ་དྲུག་ལས་མང་བ་ཡོད་པ་ཚོད་དཔག་ཐུབ་
པ་ཞིག་རེད། གང་ལྟར་དེ་དུས་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ཚང་མ་གཅིག་གྱུར་བྱས་

ནས་བསྡད་པ་རེད། གླང་དར་མའི་སྐབས་ནས་བོད་སིལ་བུར་ཕྱིན། གཅིག་གྱུར་གྱི་

ནུས་པ་ཉམ་ཆག་ཤོར། ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱ་མིས་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་པོ་དེ་
ཡང་སྡེ་ཚན་ཁག་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ལ་བགོས་ཏེ་གནས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེང་སང་རྒྱ་མིའི་ཤིའི་ཙང་ཡར་རྒྱས་གཏོང་གི་ཡོད་ཅེས་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ཤིའི་ཙང་ཟེར་བ་དེ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཟེར་བའི་ས་ཁུལ་ལ་ངོས་
འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཆ་ཤས་ཤིག་རེད། མིང་དེས་བོད་ཀྱི་ས་

ཚུལ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཁྱབ་ཐུབ་ཀྱི་མེད། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་སྤྱི་བྱིངས་རྣམས་རིམ་
པས་རིམ་པས་རྒྱ་མིའི་ས་ཁོངས་ལ་མངོན་གསལ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་མཉམ་བསྲེས་
ཀྱིས་ས་ཁུལ་དེ་ཚོའི་སྒང་ལ་རྒྱ་མི་མང་བ་ཆགས་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་འདུག ང་ཚོ་
བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་པའི་ཉིན་མོ་དང་པོ་དེ་ནས་ང་ཚོ་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་

ཅེས་རྟག་པར་བཤད་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཤད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་དེང་སང་བོད་པའི་སྐོར་
དེབ་ཐོན་པ་འགའ་ཞིག་ནང་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་ཅེས་བཀོད་ཡོང་གི་འདུག གནད་དོན་
འདི་གལ་ཆེན་པོར་བརྩིས་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་

གམ། འབུམ་དྲུག་ཅུ་སྐོར་ཡོད་པ་འདི་དག་སྐྱིད་པོ་བྱུང་རུང་གཅིག་དང་། སྡུག་པོ་
བྱུང་རུང་གཅིག་གྱུར་བྱ་རྒྱུ་འདི་ང་ཚོའི་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་ཡིན་ལ། རྩ་བའི་སྲིད་
བྱུས་འདི་ཡིན་པར་བརྟེན། ང་ཚོ་བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཐོག་ནས་
བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་འཐབ་རྩོད་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

408

བར་ལམ་ལྷ་ས་ཁུལ་ལ་མདོ་སྟོད་སྨད་ས་ཁུལ་ནས་གནས་སྐོར་ལ་ཡོང་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་ཨ་མདོ་དེ་དག་ཕྲན་བུ་དྲག་པ་འདུགཁམས་རིགས་ཡོང་མཁན་དེ་ཚོའི་གྲས་ཀྱིས་འཁྲུག་རྩོད་བྱེད་པ་དང་། ང་ལ་ཁམས་
པ་དེ་དག་གིས་ཐལ་འཚུབ་བསླང་གི་འདུག་ཟེར་མཁན་དེ་འདྲ་ཁ་ཤས་བྱུང་། ངས་དེ་
འདྲ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཟེར་མི་རུང་། རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་དགོས་དབང་གིས་ཆེད་མངགས་
དཀྲུག་ཤིང་བྱེད་སྲིད་པ་རེད། དཔེར་ན། ཉེ་ཆར་ལས་བྱེད་པ་སྐྲ་རྫུས་གྱོན་ཏེ་ཁམས་
པ་བརྫུས་མ་བྱེད་མཁན་དེ་འདྲ་དངོས་སུ་བྱུང་བ་རེད། ཁམས་པ་དབྱེ་བ་ཕྱེ་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་ན་མི་འགྲིགས་ཞེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད། འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་གི་ཡོད། བོད་
ནང་ལ་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུ་ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་ང་ཚོས་སློབ་གསོ་
རྒྱག་གི་ཡོད་ཀྱང་། གལ་སྲིད་མི་གཅིག་གིས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་སློབ་དེ་
ང་ཚོ་བོད་གཅིག་པུ་མ་ཡིན་པར་རྒྱ་གར་ལུང་པའང་གནང་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་
བརྗོད་ན། སྤྱིར་བཏང་ཞིག་བཤད་ན་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལུང་པའི་ནང་སོ་སོར་ས་ཆ་སྦར་
མཐིལ་ཙམ་མེད་ན་ཡང་མིའི་ལུང་པའི་ནང་ལ་ང་ཚོ་གཞིས་ཆགས་བྱས་ནས་བསྡད་
ཡོད་པ་དང་། གཞིས་ཆགས་རེ་རེའི་ནང་ལ་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་དབྱེ་བ་མེད་པ་
མཉམ་དུ་བསྡད་ཡོད་པ་ལས། ཡུལ་སྡེ་སོ་སོ་ཐ་དད་བྱས་ནས་བསྡད་མེད། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གཞོན་སྐྱེས་ཕོ་མོ་ཕན་ཚུན་བཟའ་ཚང་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་སྟངས་ཀྱང་ཆོལ་ཁ་ལུང་ཚན་གྱི་དབྱེ་འབྱེད་གཏན་ནས་མེད་པར་བོད་མི་གཅིག་གྱུར་མཉམ་འདྲེས་
བྱས་ནས་བསྡད་པ་བཅས། གང་ལྟར་ད་ལྟ་བར་དུ་སྤྱིར་བཏང་མི་མང་གི་ཆ་ནས་

བརྩིས་ན་གནས་སྟངས་ཡག་ཐག་ཆོད་ཡོད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

409

ཡིན་ན་ཡང་གནས་ཚུལ་ཐབས་སྐྱོ་བ་ཞིག་ལ་སྔོན་མ་འགོ་སྟོད་ཡིན་ན་ཆོལ་
ཁའི་འཐེན་འཁྱེར་གྱི་སྐད་ཆ་ཕྲན་བུ་ལྷགས་པ་རེད། བར་སྐབས་སུ་ཆོལ་ཁའི་འཐེན་
འཁྱེར་གྱི་སྐད་ཆ་དེ་མང་དུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་དེ་འདྲའི་ཆོལ་ཁའི་འཐེན་
འཁྱེར་གྱི་སྐད་ཆའི་རིགས་མ་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ང་རང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་

བོད་མི་ཉུང་ཤས་ཤིག་མ་གཏོགས་མེད། ས་ནི་སྦར་མཐིལ་ཙམ་ཡང་མེད། དེ་འདྲ་
ཞིག་གི་ངང་ལ་ད་ལྟ་བར་དུ་ང་ཚོ་རང་འཚོ་ཟིན་ནས་བསྡད་པ་འདི་གཙོ་བོ་མི་མང་གི་

ངང་ལ་དམ་ཚིག་འོ་ཆུ་གཅིག་འདྲེས་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྡད་ཐུབ་པ་རེད། རྩ་བ་ཐུག་ས་དེ་དམ་ཚིག་ལ་ཐུག་ཡོད། ང་ཚོ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ང་དང་ཁྱོད་ཅེས་
བསམ་ཚུལ་འགལ་ཟླ་སླེབས་ན་དམ་ཚིག་ལ་གནོད་ཀྱི་ཡོད།
དམ་ཚིག་འོ་ཆུ་གཅིག་འདྲེས་མ་བྱུང་ན། ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དམ་ཚིག་ཉམས་ན་འགན་ཆེན་པོ་བཤད་ཡོད་པ་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ན། མཐུན་

སྒྲིལ་མེད་ན་དོན་དག་སྒྲུབ་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཡིན། བོད་ནང་ལ་འདི་འདྲའི་གནས་ཚུལ་
ཕྲན་བུ་གོ་གི་ཡོད་འདུག བོད་ནས་ཡོང་མཁན་མང་པོས་ཁོ་རང་ཚོ་བར་ལམ་སྡུག་པོ་མྱངས་པའི་སྐད་ཆ་མ་བཤད་གོང་ལ་རྒྱ་གར་ལ་ཡོད་པ་ཚོའི་ནང་ནས་༸རྒྱལ་བ་
རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པ་དཀྲུག་གི་ཡོད་པ་འདྲ་ཞེས་སྔོན་དང་པོར་སྐད་ཆ་འདི་བཤད་
ནས་ངུ་མཁན་དེ་འདྲ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོང་གི་འདུག དེས་བོད་ནང་ལ་གནས་
ཚུལ་མི་སྙན་པ་དེ་སླེབས་ཀྱི་ཡོད་པའི་རྟགས་སྟོན་གྱི་ཡོད། གནས་ཚུལ་ངོ་མ་དེ་
ཡང་མགོ་མ་འཚོས་ཟེར་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ནས་མ་འཚམས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་གི་ཡོད་འདུག ང་ཚོ་འདིར་ཡོད་མཁན་ཚང་མས་དམིགས་བསལ་ཡིད་གཟབ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

410

མ་བྱས་ན་ཡག་པོ་མི་འདུགང༽ འཐུས་མིའི་ཡོང་ཁུངས་དང་། ཆོལ་ཁའི་འཐེན་འཁྱེར།

དེ་དང་འབྲེལ་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་འཐུས་མིའི་ཡོང་སྟངས་སྐོར་ལ་རྒྱ་གར་ནང་
ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་གྲངས་མང་ཉུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་གང་ལྟར་ཆོལ་གསུམ་འདྲ་
མཉམ་དང་། དེ་བཞིན་ཆོས་ལུགས་ཁག་གི་འཐུས་མི་བཅས་བཙུགས་པ་རེད། དེ་
སྔའི་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་གཅིག་པུ་མ་ཡིན་པར་བོད་
རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་རྣམ་པ་མཚོན་པ་དང་། ནུས་པ་ཐོན་པའི་དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་རིགས་ས་ཡ་དྲུག་གཅིག་བསྒྲིལ་
ཡོང་རྒྱུ་དམིགས་ཡུལ་རྩ་བར་བཞག་ནས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་འཐུས་མི་བཟོས་པ་

རེད། བར་ལམ་ཆོལ་ཁ་རང་ཁུངས་ནས་འོས་གཞི་བཏོན་པ་དང་། ཆོལ་ཁ་རང་ཁུངས་ནས་འཐུས་མི་ཐག་བཅད་དེ་དུས་ཚོད་གང་འཚམ་ཕྱིན་པ་རེད། ལམ་ལུགས་
འདིའི་ཐོག་ལ་འགྲོ་སྐབས་ཆོལ་ཁའི་འཐུས་མིའི་ནང་ནས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་བསམ་བློ་མ་
བཏང་བ་གང་ནས་ཡིན། རྩ་བ་ནས་བསམ་བློ་མ་བཏང་བ་ཡོང་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད།
ཡིན་ན་ཡང་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ད་ལྟ་བརྗོད་པ་བཞིན། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་
དག་ཐོག་ལ་སེམས་ཁུར་དམིགས་བསལ་མེད་མཁན། སོ་སོའི་ཆོལ་ཁའི་ཐོབ་ཐང་
ཐོག་ལ་སླེབས་དུས་མདའ་དཀྲོག་ཕུ་དཀྲོག་གང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་ནའང་སྡིག་པ་མིག་

བཙུམས་བྱེད་མཁན་དེ་འདྲ་ཁ་ཤས་བྱུང་། རང་རང་གི་དོན་ལ་ཞེན་ཁོག་ངེས་པར་དུ་བྱས་ཆོག་གི་རེད། ཁམས་པས་ཁམས་པའི་ཞེན་ཁོག་མ་བྱས་ན་སུས་བྱེད། ཨ་
མདོས་མདོ་སྨད་ཀྱི་ཞེན་ཁོག་མ་བྱས་ན་སུས་བྱེད། དབུས་གཙང་གིས་སོ་སོའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

411

ཆོལ་ཁའི་ཞེན་ཁོག་མ་བྱས་ན་སུས་བྱེད། ཡིན་ན་ཡང་རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་ཞེན་
ཁོག་དགོས་པ་ལས། མིག་ཡ་གཅིག་ཞར་བའི་ཕྱོགས་ལྷུང་གི་ཞེན་ཁོག་བྱས་ན་ཕན་
ཐོགས་གང་ཡང་མེད།
ཞེན་ཁོག་བྱེད་དགོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་རང་དང་། རང་གི་ཕྱོགས་ལ་
ལེགས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པ་དེ་ཡིན། དེ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན་མིས་ཡག་པོ་འདུག་ཟེར་བ་ཞིག་སོ་སོས་བྱེད་དགོས་པ་ལས། མིའི་མཐོང་ཚུལ་ལ་བདུད་ལྟ་བུར་མཐོང་
བཞིན་དུ་ཁ་ནས་ང་ཡག་ཤོས་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པས་ཕན་གྱི་མ་རེད། ངས་ནམ་རྒྱུན་
རྟག་པར་བཤད་པ་བཞིན་གཡུ་བསྡུར་རྟ་ལྕག་ཟེར་བ་ལྟར་སོ་སོར་རིན་ཐང་ལྡན་ན་
གོང་ཚད་མིས་རྒྱག་གི་རེད། དཔེར་ན། ཨ་མདོ་གཅིག་གིས་སོ་སོ་ཨ་མདོ་ལ་མཐོང་
ཚུལ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པའི་ཞེན་ཁོག་ཡོད་ན། ཨ་མདོ་ལ་མཐོང་ཚུལ་ཡག་
པོ་བཟོ་དགོས། རང་ཉིད་གང་དུ་སྡོད་སའི་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་ནང་ལ་ཕན་བདེ་བསྒྲུབས་
ནས་དངོས་གནས་མིག་དཔེ་འོས་པ་ཞིག་དང་། དང་བ་འདྲེན་པ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན་
དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཨ་མདོའི་ཞེན་ཁོག་དེ་བྱེད་རིན་ཆོག་པ་རེད། ཞེན་ཁོག་
དེས་ཨ་མདོ་སྤྱི་ལ་ཕན་པ་བྱུང་བ་རེད། ཨ་མདོའི་ཞེན་ཁོག་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་
མཁས་པ་ཡིན་ན་ཨ་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུ་བཤད་ན་ག་ནས་འགྲིགས། དབུས་
གཙང་གི་མཁས་པ་འཇམ་དབྱངས་གཙང་པ་བདུན་བརྒྱུད་དུ་གྲགས་པ་བྱུང་བ་དང་།
དེ་བཞིན་མདོ་སྟོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཧ་ཅང་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་རིམ་བྱོན་
ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ན། ཕྱོགས་ཚང་མ་ནས་སླེབས་ཡོད། ཆོལ་ཁའི་ཐོབ་ཐང་ངེས་པར་དུ་རྩོད་དགོས། རྩོད་པ་ལ་རྩོད་སྟངས་རེད། ཧ་ཅང་མཐར་ལྷུང་བའི་རྩོད་པ་རྩོད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

412

དྲགས་ན་མི་འགྲིགས། ངས་ཁ་སང་རྩེད་མོ་དང་སྦྲགས་ནས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་། དཔེར་
ན། བག་ལེབ་གཅིག་གྲིས་བགོས་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་ཐབས་མེད། མཐར་ལྷུང་ན་ཡག་པོ་མི་
འདུག ཐལ་དྲགས་པའི་ཞེན་ཁོག་བྱས་ན་ནོར་འཁྲུལ་རེད།
སྤྱི་འཐུས་ནང་ལ་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་རྣམས་ཡོང་ཁུངས་སོ་སོའི་ཆོལ་ཁའི་
ཁོངས་ནས་ཡོང་བར་བརྟེན་རང་ཉིད་ཡོང་ཁུངས་དེའི་མི་ཚབ་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཐོག་ལ་
སྤྱི་འཐུས་ནང་ལ་སླེབས་དུས་ང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ཀྱི་

ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ལས། སྤྱི་མིའི་རང་བཞིན་མ་ལྡན་པ་
ཞིག་ཆགས་ན་ཕན་གྱི་མི་འདུག དེ་འདྲའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་ང་རང་གི་ངོས་
ནས་འཐུས་མིའི་འོས་བསྡུ་བྱེད་སྟངས་དེ་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་ཞེས་བརྗོད་
རྒྱུ་བྱུང་།
གཞོན་ནུའི་ཐོག་ནས་བསམ་ཚུལ་བྱུང་སྟེ་ལོ་ཤས་སོང་ཡང་ལག་ལེན་མ་བཀལ་བར་བཞག་པ་རེད། དཔེར་ན། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པའི་ནང་ལ།

ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བའི་སེམས་ལྡན་ན། །
ཞི་བ་ནམ་ཡང་རྟོགས་མི་འགྱུར། །

གསུངས་པ་ལྟར།

ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བའི་སེམས་ལྡན་ན། །
ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་འབྱུང་བ་མིན། །

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

413

ཞེས་བཤད་ཆོག་གི་འདུག སྤྱི་མིའི་རྣམ་པ་ཡག་པོ་ཞིག་མཚོན་ཐུབ་པའི་
དོན་དག་ལ་འཐུས་མི་བསྡུ་སྟངས་དང་། འཐུས་མི་བསྐོ་སྟངས་དེ་བསྒྱུར་བཅོས་
ཤིག་བཏང་ན་ཡག་པོ་མིན་ནམ་སྙམ་ནས་བསམ་བློ་དེ་བཏང་བ་རེད།

ཅ༽ ༸རྒྱལ་བའི་ཐག་གཅོད་དང་། ཆུ་སྒང་གི་བསམ་ཚུལ།
ངས་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུའི་སྒང་ལ་ཐག་ངས་བཅད་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་
པའི་གནས་ཚུལ་རེད། སྐབས་དེར་མདོ་སྟོད་ཁུངས་ནས་མི་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་
གིས་འདིའི་ཐོག་ལ་རྣམ་རྟོག་ལྟ་བུ་སྐྱེས་ཏེ་ནད་མ་ཐེག་པའི་བསམ་ཚུལ་བཤད་པ་
རེད། དེ་ནི་སོ་སོ་རང་བཞིན་གྱི་གཤིས་ཀ་སྦུག་སྲུབ་དོག་པ་དང་། རང་ཤེད་ཀྱི་ཐོག་
ནས་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད། ད་ལྟའི་འཐུས་མི་ལས་ཐོག་
ནས་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད། ད་ལྟའི་འཐུས་མི་ལས་ཐོག་པ་
འདི་དག་ཡེ་ཤེས་དབྱིངས་དཔྱད་ཟེར་བའི་ཐོག་ནས་བསྐོ་རྒྱུ་ཆགས་པ་རེད། ད་ཆ་
འཐུས་མི་གསར་བསྐོ་བྱེད་པའི་མཚམས་འདིར་ཡང་བསྐྱར་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་གི་

ཚོགས་པའི་ཐོག་ནས་མདོ་སྟོད་མི་མང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཡིན་ཞེས་ང་
ལ་ཡི་གེ་སྤྲད་བྱུང་། དེའི་ནང་སོ་སོའི་སྣང་བ་དག་བསྡད་པའི་བསམ་ཚུལ་མང་པོ་
ཞིག་བཀོད་འདུགགཉིས་ནས་མདོ་སྟོད་མི་མང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཡིན་མིན་ཡང་

བརྟག་དཔྱད་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། གང་ལྟར་བསམ་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོང་གི་
ཡོད་པར་བརྟེན་ངས་མདོ་སྟོད་ཀྱི་འཐུས་མི་འདི་དག་ཡེ་ཤེས་དབྱིངས་དཔྱད་བྱས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

414

ནས་ཐག་བཅད་ན་དགོས་པ་ཡང་མི་འདུག ངས་ལམ་སེང་ཐག་གཅོད་མི་དགོས་པ་
བྱས། སྔོན་ལ་འདིར་སྤྱི་འཐུས་ཚོས་འགྲོ་འཁྲིད། ཆོལ་ཁ་སོ་སོའི་ཁུངས་དང་གཞོན་
ནུ་དང་བཅས་པའི་ཁུངས་ནས་མི་གང་འཚམ་ཞིག་མཉམ་དུ་འཚོགས་ནས་གང་
དགའ་ཇི་ལེགས་གོ་བསྡུར་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་གྱི་འདུགམདོ་དོན་སྙིང་པོ་ང་ཚོའི་རྩ་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་
བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་སྒོ་གང་ས་ནས་བྱ་རྒྱུ་དེ་ང་ཚོའི་ལས་འགན་རེད། དེ་ལ་གནོད་སྐྱོན་འགྲོ་གཞི་ཞིག་ཡིན་ན་སྒོ་གང་ས་
ནས་འགོག་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ང་ཚོའི་རྩ་དོན་འདི་ཡིན་པས་ཁྱེད་རང་ཚོ་
གོ་བསྡུར་བྱས། གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་ན་ལེགས་པ་འདུག་གམ། གང་ལྟར་མི་མང་གི་

འཐུས་མི་བསྐོས་པ་དེས་མི་མང་གི་ཚབ་འཕེར་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་
བསྐོ་ཕྱོགས་བྱེད་ཕྱོགས་དེ་ཡང་མི་མང་གིས་ཐག་བཅད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། གོ་
བསྡུར་བྱེད་སྐབས་ཁ་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་གི་རྩོད་རེས་མ་བྱས་པར། རང་རང་སོ་སོའི་
བསམ་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡོད་པ་རྣམས་གསལ་པོ་བཤད་དེ་སྦྱངས་བཤད་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས། འཐུས་མི་རྣམས་ཆོལ་གསུམ་ཐུན་མོང་གི་ཐོག་ནས་བསྐོས་ན་ཆོལ་ཁ་སོ་སོའི་མི་གྲངས་ཉུང་དུ་འགྲོ་གི་མེད་པ་དང་། མི་འགྲོ་རྣམས་ཀྱང་རང་ཁུངས་སོ་
སོ་ནས་སྔར་རྒྱུན་སླེབས་པ་ལས། འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་མེད་ཀྱང་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་

མང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འོས་འདེམས་བྱས་ཏེ་འཐུས་མི་བསྐོས་ན་རྒྱ་གར་
ནང་དབུས་གཙང་གི་མི་གྲངས་མང་བ་ཡོད་པར་བརྟེན་ཁམས་པའི་འཐུས་མི་རྣམས་
དབུས་གཙང་གི་མི་ལ་ཆོག་མཆན་ཞུ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བསམ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

415

ཚུལ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བསམ་ཚུལ་དེ་ངོ་ཐོག་ཡིན་ན་མདོ་སྟོད་ལས། མདོ་
སྨད་པ་མི་གྲངས་ཉུང་བར་བརྟེན། ནད་མ་ཐེག་པ་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་ཨ་མདོས་བྱེད་
དགོས་ཀྱང་། ཨ་མདོའི་ནང་མང་ཆེ་བས་བསམ་ཚུལ་དེ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད།
བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་འདི་ངས་གཡོ་སྒྱུ་བྱས་
ནས་བཤད་པ་མིན་ལ། མགོ་སྐོར་བཏང་ནས་བཤད་པ་ཡང་མིན། ལྷག་བསམ་རྣམ་

དག་བྱས་ནས་བོད་ཡོངས་རྫོགས་ལ་བདེ་སྐྱིད་ཅིག་བྱུང་ན་བསམ་པ་དང་། བསྟན་
པ་དང་འགྲོ་བའི་དོན་དག་ལ་ཕན་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་
གིས་བཤད་པ་ཡིན། དེ་སྔ་བོད་གཞུང་གི་ཐོག་ནས་འབྲི་ཆུ་ཤར་རྒྱུད་དང་མདོ་སྨད་
ས་ཁུལ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྟངས་དང་། ལྟ་རྟོག་བྱེད་སྟངས་ཐེ་གུ་སྣེ་ཤོར་གྱིས་འཐུས་

ཤོར་བཏང་བའི་སྐྱོན་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག ད་ལྟ་ང་རང་གི་བྱེད་སྟངས་ལ་ཆ་
བཞག་ན། ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་སླེབས་ནས་བཟུང་ཆོལ་ཁའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་བྱས་
ཡོད།
དེང་སང་འགོ་བཀའ་ཤག་དང་། དྲུང་ཆེ་ཁག ལས་བྱེད་པའི་ནང་ལ་འགན་

འཁྱེར་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཁམས་པ་ཆགས་ནས་བསྡད་ཡོད། ངའི་ངོས་ནས་ལྷག་
བསམ་རྣམ་དག་གིས་འདྲ་མཉམ་ལྟ་རྟོག་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་བཞིན་དུ་ཡིད་མ་ཆེས་
ཟེར་ཡང་རུང་། སོ་སོའི་བློ་འདོད་མ་ཁེངས་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
སྤྱིར་བཏང་འཇིག་རྟེན་ཕལ་པའི་ཁ་དཔེར། བློས་ཆ་ཚང་བཀལ་ན་ཆ་ཚང༌དང་། ཕྱེད་
ཀ་བཀལ་ན་ཕྱེད་ཀ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ཆགས་གྲབ་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་ལྟར་ཡོང་སྐབས་
བློ་ཕམ་ཡོང་གི་འདུག ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན། མི་ཉུང་ཤས་ཤིག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

416

གིས་འོས་འདེམས་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་གར་ནང་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པའི་ཐོག་ནས་འོས་འདེམས་བྱས་པ་གཉིས་ལ་གཟི་བརྗིད་ཆེ་ཆུང་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་
རེད། དེ་བྱུང་བ་ན། དོ་བདག་སོ་སོའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཡོངས་
རྫོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འོས་འདེམས་བྱས་པར་བརྟེན་སྤྱི་མིའི་རྣམ་པ་དེ་ཤུགས་ཆེ་བ་
ཐོན་གྱི་རེད། ངའི་བསམ་ཚུལ་དེ་ཡིན། ད་ལྟ་ཕན་གྱི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་རེད།

ཆ༽ མ་འོངས་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་དང་། ཚད་ལྡན་གྱི་ལས་བྱེད།

ད་ནི་མ་འོངས་པར་གང་འདྲ་བྱེད་དང་མ་བྱེད་ཟེར་བ་དེ་ད་ལམ་འདིར་མི་མང་

ཙམ་མཉམ་འཛོམས་ཡོད་པ་ཁྱེད་རང་ཚོས་ཞིབ་མོལ་གོ་བསྡུར་བྱས། རྒྱུ་མཚན་གནད་འགག་ལ་དཔྱད་པ་བྱས། རླུང་ལངས་ཏེ་ཁ་རྩོད་མ་བརྒྱབ་པར་དྲང་པོ་དྲང་བཞག་ཐོག་ནས་ཕར་བཤད། ཚུར་ཉན། བསྲེགས་བཅད་བརྡར་གསུམ་བྱས་ནས་བྱེད་ཕྱོགས་གང་དགེའི་བསམ་འཆར་འདོན་དགོས། མདོ་སྟོད་མི་མང་ལ་གྱོང་སུས་
གཏོང་གི་རེད། སོ་སོའི་རྣམ་རྟོག་གི་བཟོས་ན་ནི་ཨུ་ཚུགས་བྱེད་ཐབས་མེད། གང་
ལྟར་ད་རེས་འདིར་ཁྱེད་རང་ཚོས་གོ་བསྡུར་བྱས། བསམ་བློ་བཏང་ནས་ཐག་ཆོད་པ་
ཞིག་ཡོང་གི་འདུག་ན་ཨང་ཀི་དང་པོ་རེད། གལ་སྲིད་ཐག་ཆོད་ཀྱི་མི་འདུག་ན་ག་ལེ་
ག་ལེར་ཁྱེད་རང་ཚོས་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་ཐབས་ཤེས་བྱས་ན་འགྲིགས།
སྐབས་རེ་ང་རང་ཡང་འདི་ལྟར་དྲན་ཡོང་གི་འདུག ང་འཇོན་པོ་རྒོད་པོ་ཡིན་
ཟེར་གྱི་མེད། འོན་ཀྱང་ཆུང་ཙག་འདི་འདྲའི་ནང་ལ་མགོ་འཁོར་ནས་བསྡད་པ་ལས།
ངས་ཕྲན་བུ་ཕན་ཐོགས་ཆེ་ས་ཞིག་གི་ནང་ལ་ལས་ཀ་མང་ཙམ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ན་ཕན་

ཐོགས་ཆེ་བ་མེད་དམ་བསམ་དེ་འདྲ་ཞིག་དྲན་གྱི་འདུག ཁྱེད་རང་ཚོས་ཁུར་མང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

417

ཙམ་བླངས། གོ་བསྡུར་ཞིག་བྱས། དེ་ནས་གང་འདྲ་བྱས་པ་དགའ་བ་འདུག་གམ།
དོན་སྙིང་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དམ་ཚིག་འོ་ཆུ་འདྲེས་ཡོང་བ་ཞིག་དང་། ད་ལྟ་སྤྱི་འཐུས་
ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གཞོན་ནུ་དང་བཅས་པ་སོ་སོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་
མིང་འཁྱེར་མཁན་མི་ཚང་མ་སྤུས་དག་པོ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགམང་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་མཁན་ལས་ཤོག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་ཚོ་མཚན་ཉིད་ཚང་
བ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་ནང་ཁུལ་མཐོང་ཕྱོགས་ཡོང་གཞི་ཆགས་ཀྱི་རེད།
དཔེར་ན། ཆོས་ལུགས་ནང་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་དཀྲོག་རྐྱེན་བཟོ་མཁན་མི་བྱེ་

བྲག་པ་ཞིག་དང་། བླ་མ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་མིང་དེ་ཁོ་དགེ་ལུགས་པས་བྱེད་
ཀྱི་མི་འདུག བོན་པོས་བྱེད་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་འཐུས་ཙམ་
མ་ཡིན་པར་ཚོགས་པ་སོ་སོའི་རྒྱུན་ལས་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ལ་ཡོད་མཁན་གྱི་
མི་དེ་དག་ཀྱང་ཚད་ལོངས་པ་དང་། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ། སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཕན་

ཐོགས་ཡོང་ཐུབ་མཁན། ཚང་མ་དམ་ཚིག་འོ་ཆུ་གཅིག་འདྲེས་ཡོང་རྒྱུར་ཞབས་འདེགས་ཞུ་ཐུབ་མཁན་ཞིག་དེ་འདྲ་ཡོང་ཐབས་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་
འདུག མ་གཞི་མི་མང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་གཞུང་གིས་བཀོད་སྒྲིག་དགོས་དོན་མི་
འདུག ཡིན་ནའང་ང་ཚོ་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཐུག་གི་ཡོད་སྟབས་དགེ་སྐྱོན་གསལ་

བཤད་བྱ་རྒྱུའི་འོས་བབས་ཡོད་པ་རེད། དྷ་རམ་ས་ལའི་མི་མང་གི་ཁྲོད་ནས་ཆོལ་ཁ་
གསུམ་དང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་མི་མང་གང་ལ་གང་འཚམ་ཤོག་ཅེས་བརྗོད་དགོས་
པའི་གནད་དོན་དེ་དག་ཡིན། གང་ལྟར་བོད་སྤྱི་པའི་འགན་ཁུར་དེ་ང་ཚོ་བོད་མི་སྤྱི་

བོ་གནམ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ལ་འཁྲི་བ་ལས། མི་ཉུང་ཤས་ལ་འཁྲི་བ་ཞིག་མིན།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

418

ཕྱོགས་གཞན་དག་ཅིག་ནས་བཤད་ན། ང་ཚོ་ཆོས་པ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་རྒྱ་
མིར་བྱམས་པ་བཏང་བ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་གནག་སེམས་གནོད་
སེམས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་བྱེད་མི་རུང་། དངོས་གནས་རང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཕན་པའི་

སེམས་བསྐྱེད་དགོས། དཔེར་ན། ང་རང་ལ་ཆ་བཞག་ན་གཏོང་ལེན་གྱི་དམིགས་པ་
འདྲ་བྱས། རྒྱ་མིའི་དཔོན་པོ་དེ་ཚོའི་གྲས་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོར་བཞག་ནས་
བསམ་བློ་གཏོང་གི་ཡོད། ཁོང་ཁྲོ་བྱས་ནས་ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཁར།

རང་ལ་ཉེས་དམིགས་ཡོང་གི་རེད། དེ་ལས་ཕན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དགྲ་ལ་བརྟེན་
ནས་བཟོད་པའི་ཉམས་ལེན་ཡོང་གི་ཡོད། བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་བློ་སྦྱོང་ཐབས་
མང་པོ་ཞིག་དགྲ་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོད་པའི་ཉམས་ལེན་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོའི་སེམས་

ནང་རྒྱ་མིར་སྡུག་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པའི་བསམ་བློ་བཏང་ན་གཏན་ནས་མི་

འགྲིགས། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཁོང་ཁྲོའི་སེམས་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཐོག་ནས་ང་རང་ཚོས་སོ་
སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་བདེན་དོན་དེ་ནན་ཏན་བྱས་ཏེ་རྩོད་དགོས། དེང་སང་རྒྱ་
མི་ཕྲན་བུ་དར་བའི་སྐབས་ཡིན་པས། ང་ཚོས་ལྷོད་ཡངས་ནམ་ཡང་གཏོང་མི་རུང་།

གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

419

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༤ ཉིན། ཕོ་བྲང་ཚོམས་ཆེན་དུ་སྤྱི་འཐུས་ཚོ་དང་། ཆོལ་གསུམ། གཞོན་ནུའི་འཐུས་མི་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ གཞིས་བྱེས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་། དམ་ཚིག་མཐུན་པོ།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་འོས་འདེམས་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་བསྒྱུར་བཅོས་ཐག་
གཅོད་སྔོན་གྲུབ་ལ་མདོ་སྟོད་མི་མང་ནས་བསྐྱར་༸སྙན་ཞུས་པར་བརྟེན་བཀའ་
འབྲེལ་བཞིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་གཙོ་སྐྱོང་ཞུས་ཏེ་བོད་རིགས་

གཞོན་ནུའི་རྒྱུན་ལས་པ་རྣམས་དང་ཆོལ་ཁ་སོ་སོའི་སྤྱི་འཐུས། བོད་ནས་གསར་
འབྱོར་བ་ཁག་ཅིག་བཅས་འདུ་འཛོམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་གོ་གསེས་དང་། སྦྱང་བཤད་
ཞུས་པའི་མཐའ་དོན་བློ་མཉམ་བྱུང་བའི་གྲོས་ཆོད་དང་། དམ་བཅའ་ཆབས་ཅིག་

འབུལ་བར་རེས་གཟའ་པ་སངས་ཉིན་མཇལ་བཅར་སྐབས་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་
མཆོག་ནས་ཕྱོགས་བསྡོམས་སྙིང་བསྡུས་གསེར་༸སྙན་སྒྲོན་འབུལ་ཞུས་རྗེས་ཚོགས་འདུ་བ་ཡོངས་ལ་སྩལ་བ།
ད་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག ཁ་སང་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་ནང་བཞིན་རེད། རྩ་དོན་སྙིང་པོ་
དེ་ནི་ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་རྡོག་འགྲིལ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། གནས་སྐབས་ཤིག་
ལ་འཐུས་མི་ཚོ་ཡེ་ཤེས་དབྱིངས་དཔྱད་ཀྱིས་བསྐོ་གཞག་བྱས་པ་དེའི་ཐོག་ནས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

420

དམ་ཚིག་མཐུན་པ་ཡོང་བ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བ་བྱུང་ན་ད་ནི་དེ་ག་མ་གཏོགས་བྱེད་
རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་གས་འགྲིགས་པ་རེད། ཁ་སང་བརྗོད་པ་བཞིན་གང་ལྟར་ཁྱེད་
རང་ཚོ་སྒྲིག་འཛུགས་སོ་སོའི་ཁུངས་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོས་བསམ་བློ་ཏན་
ཏན་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། བར་ལམ་འཐུས་མིའི་ཡོང་སྟངས་
ཐོག་ལ་བལྟས་ཡོང་དུས་ཕལ་ཆེར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཐོག་ནས་བསྐུལ་སློང་དང་
། འབོད་བསྐུལ་བྱེད་སྟངས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ཁྲོག་ཐེབས་པའི་རྣམ་པ་ཕལ་ཆེར་
ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག དངོས་གནས་དྲང་གནས་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་

ཡག་པོ་རེད། རྒྱུ་མཚན་མགོ་ཚོས་ལ་མ་ཚོས་ཐོག་ནས་ཆགས་པ་དེ་འདྲ་ཆགས་སྐབས་ཡག་པོ་མེད།
རྩ་དོན་ང་ཚོ་ཚང་མ་དམ་ཚིག་མཐུན་པོ་དགོས་པ་དེ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་
ཡིན་པ་ལས། ང་རང་ཚོ་མི་རེ་ཟུང་གི་ཁེ་ཕན་དོན་དག་ནི་གང་ཡང་མ་རེད། གང་
ལྟར་ང་ཚོ་བོད་མི་རྣམས་དེང་སྐབས་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་དངོས་གནས་རང་།
འཛམ་བུ་གླིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ལ་ཡིན་ནའང་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་ཤོས་མྱོང་མཁན་གྱི་མི་

རིགས་ཤིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད། ང་རང་ཚོ་སོ་སོའི་ལུང་པར་ཡོད་པ་དང་། བཀྲ་
ཤིས་པ་དང་། ཡག་པོ་གཅིག་ཡོད་པའི་དུས་ཚོད་ཡིན་ན་ད་ནི་ཕྲན་བུ་སྤོའི་འགྱེལ་
རྨོའོ་སླངས་འདྲ་བྱས་ཀྱང་ཁྱད་མི་འདུག་གམ། ང་ཚོ་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་བྱེས་
འབྱོར་བར་ཆ་བཞག་ནའང་རང་གི་ལུང་པ་བྲལ། མིའི་ལུང་པར་གྱར་ཏེ་གནས་ཡོད།
ང་རང་ཚོ་སོ་སོ་སྣང་བ་དག་ནས་སྤམ་པོ་དང་འདྲ་ཆགས་པོ་བྱས་ནས་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་
པ་ལས། ངོ་ཐོག་བྱས་ན་ཡུལ་གྱར་བ་ཞེས་སོ་སོའི་ས་ཆ་ཞིག་དང་། སོ་སོར་རང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

421

དབང་གང་ཡང་མེད་པ་ཞིག་རེད། མིའི་ལུང་པར་གྱར་ནས་བཙན་བྱོལ་བ་ཟེར་བའི་

མིང་ཐོགས་ནས་བསྡད་ཡོད།
དེ་བཞིན་སོ་སོའི་ལུང་པར་ཡོད་མཁན་ཚོར་ཆ་བཞག་ནའང་། སྡོད་ས་སོ་སོའི་ལུང་པར་བསྡད་ཡོད་རེད། གང་ལྟར་དཔོན་པོ་གསར་པ་གཅིག་གི་འོག་ལ། གང་ལྟར་
མཐར་ཐུག་གི་རང་དབང་རྩ་བ་ནས་བྲལ་ནས་བསྡད་པ་ཞིག་གི་གནས་ཚུལ་ཆགས་
ཡོད། དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་དུས་ཚོད་གཉན་འཕྲང་ཧ་ལས་པའི་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་གི་སྒང་

ལ་བསྡད་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོ་འདྲ་འདྲའི་ནང་ནས་མི་འདྲ་ཙམ་གྱི་རྡོག་འགྲིལ་བ་ཞིག་

དང་། ཚང་མ་རྒྱག་གཅིག་མཆོངས་གཅིག་བྱེད་རྒྱུ་འདི་ཧ་ལས་པའི་གལ་ཆེན་པོ་
རེད། རྩ་བའི་མི་མང་གི་ཆ་ནས་དངོས་གནས་རྡོག་འགྲིལ་པོ་གཅིག་བྱས། དངོས་
གནས་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་འཁུར་བླངས་ནས་བྱས་ན་དེ་ལ་དཔག་པའི་ནུས་པ་ཞིག་

ཀྱང་ཐོན་གྱི་རེད་ལ། ང་རང་ཚོ་བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ལ་འགན་
འཁྲི་བ་འདིའི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་མ་བྱས་པར་སོ་སོའི་ངོ་གདོང་གི་རང་ཤེད་ལྟ་བུ་ཤ་
སྟག་གི་སྒང་ལ་ཕྱིན་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད།
བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་འཁྲི་ཡོད་ཅེས་ཟེར་ནས་ང་མི་

གཅིག་ལ་ལག་པ་འཕྱིས་ཏེ་བཞག་རྒྱུ་ཞིག་མིན། གང་ལྟར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་
འགོ་འཁྲིད། དེའི་གཤམ་གྱི་མི་མང་རྣམས་དངོས་གནས་རྡོག་འགྲིལ་པོ་ཡག་པོ་བྱུང་
ན་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་དམ་ཚིག་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་བྱེད་
རྒྱུ་འདི་འདྲ་ཆགས་པོའི་སྐད་ཆ་ཙམ་མིན་པར། དངོས་གནས་རང་ད་ལྟ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད། མཐུན་སྒྲིལ་ཟེར་བ་འདི་ཡང་རྒྱ་མིས་བཤད་པའི་མཐུན་སྒྲིལ་ལྟ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

422

བུས་ཡོང་ཐབས་མེད། སེམས་ནང་གི་མཐུན་སྒྲིལ་ཞིག་དགོས་པ་ལས། རང་གར་ཁ་
ནས་འདྲ་ཆགས་པོ་བཤད་པ་ཞིག་གིས་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་མ་རེད།
སེམས་ནས་དངོས་གནས་ཚང་མ་རྡོག་འགྲིལ་པོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ།
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དོན་མེད་ཀྱི་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་བྱེད་པ་འདི་སེལ་དགོས་ཀྱི་
རེད། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དོན་དག་མེད་པའི་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ཆགས་ན་ལྷག་
བསམ་རྣམ་དག་གི་སྐད་ཆ་ཞིག་བཤད་ན་ཡང་། འདི་ལ་གཡོ་སྒྱུ་ལྟ་བུ་གང་ཞིག་

འདྲེས་ཡོད་དམ། འདིར་ཕྱི་ནང་མདོ་སྦུག་ལྟ་བུ་གང་ཞིག་ཡོད་དམ་བསམ་པའི་སོ་
སོའི་རྣམ་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ་འགྲིགས་ས་གཅིག་ལ་ཡང་མ་འགྲིག་མཁན་
ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་ཡོང་བ་ཡིན་དུས་གང་ལྟར་དངོས་གནས་རང་མཐུན་པོ་ཡོང་བར་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་
ཡོད།

ཁ༽ ཚོགས་པའི་ལྷན་ཚོགས་དང་། མགྲོན་འབོད་ཟུར་ཉན།
ད་རེས་འདིར་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ནས་ཕྲན་བུ་ཕན་ཡོད་ཀྱི་རེད་སྙམ། ད་ནི་

མ་འོངས་པར་ཡིན་ནའང་ཁྱེད་རང་ཚོས་ཡིག་ཆའི་ནང་ལ་བཞག་པ་ལྟར་བྱས་ཏེ་
དུས་དུས་ལ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་རྒྱུ་དེ་ཡག་པོ་འདུག ངོས་རང་འདི་འདྲ་ཞིག་དྲན་

བྱུང་། མ་འོངས་པར་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དང་། གཞོན་ནུ་ཚོགས་པ་དང་བཅས་པ་ཁྱེད་རང་ཚོ་སུའི་ཁུངས་ནས་ཡིན་ན་ཡང་། གང་ལྟར་ཚོགས་འདུ་ཆེ་ཆུང་གང་འདྲ་ཞིག་

འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་ས་གནས་དེ་གར་ཡོད་པའི་ཆོལ་ཁ་གཞན་དག་དེ་དག་དང་། གཞོན་ནུ་བཅས་པའི་སྐུ་ཚབ་ཟུར་ཉན་ལྟ་བུར་མགྲོན་འབོད་བྱེད་དགོས། དཔེར་ན།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

423

དབུས་གཙང་གི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཚོགས་ན། སྐབས་དེར་མདོ་སྟོད་སྨད་གཞོན་ནུ་
དང་བཅས་པའི་འཐུས་མི་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་དང་། ཚོགས་འདུ་དེའི་ཐོག་མཐའ་
བར་གསུམ་ལ་ཞུགས་རྒྱུ་ཡོད་པ་བྱས། དེ་བཞིན་མདོ་སྨད་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་

ཚོགས་ནའང་དེ་བཞིན་མདོ་སྟོད་དང་། དབུས་གཙང་། གཞོན་ནུ་དང་བཅས་པ་
མགྲོན་འབོད་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་བསམ་པ་དྲན་བྱུང་།
དེ་བཞིན་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་དང་། གཞོན་ནུའི་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པའི་སྐབས་
ལའང་། འདི་ག་དྷ་རམ་ས་ལར་ཚོགས་འདུ་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་འཚོགས་སྐབས་སུ་ཡིན་ན་

བརྗོད་མེད་དང་། དེ་མིན་ས་གནས་སོ་སོར་འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་ཡང་། ས་
གནས་དེ་གར་ཡོད་པའི་ཚོགས་པ་གཞན་དག་གི་མི་དེ་དག་ཚུར་སྐད་བཏང་། ཟུར་
ཉན་བྱས་ནས་བསྡད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱས་ན། དེ་རིང་གཅིག་གི་ཚོགས་འདུ་
འཚོགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེའི་ནང་ལ་སྐད་ཆ་གང་ཞིག་བཤད་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཟེར་ནས་
དོགས་པ་བྱེད་མི་དགོས་པ་ཞིག་དང་། མཇུག་ལ་དེའི་ནང་ལ་ཡས་བཤད་པ་རེད།
མས་བཤད་པ་རེད། ཁོང་ཚོ་གསང་བའི་ཡིག་ཆ་བཞག་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་
བཤད་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་རེད།
གང་ལྟར་ཚོགས་པ་སུ་དང་སུའི་ཁོངས་ནས་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པ་ཡིན་ཡང་

དེ་འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་ཚོགས་པ་གཞན་དག་དེ་ཚོའི་འཐུས་མི་ཟུར་ཉན་དུ་ཡོད་
པ་ཞིག་བྱས་ན་ཡག་པོ་རེད། གང་ལྟར་ང་རང་ཚོའི་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་ལྷག་བསམ་རྣམ་
དག་གི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེ་ལ་ངོ་ལྐོག་བྱེད་དགོས་དོན་
དང་། གསང་བ་བྱེད་དགོས་དོན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད། ལྐོག་ངན་གྲོས་ངན་བཤམ་རྒྱུ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

424

ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ནི་གང་ལྟར་མ་འགྲིགས་པ་རེད། དེ་ལྟར་མེད་སྟབས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་
ཆུང་ས་གནས་གང་དུ་འཚོགས་ཀྱང་དེ་འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་ངེས་པར་ཕྱོགས་གཞན་དག་དེ་དག་གི་མི་སྣ་དེའི་ནང་ལ་མཉམ་ཚོགས་ཟུར་ཉན་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་

དང་། བསམ་འཆར་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་བྱས། ཐག་གཅོད་ནི་ཚོགས་པ་སོ་སོའི་ཚོགས་འདུ་ཡིན་སྟབས། ཚོགས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚོགས་མིས་བྱེད་ཀྱི་རེད། དེ་ལྟར་
བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་ན་ཕན་ཐོགས་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པ་དྲན་བྱུང་། གང་འདྲ་འདུག ཁྱེད་རང་ཚོ་བསམ་བློ་ཐོངས།

ག༽ རྒྱུན་ལས་བསྐོ་གཞག་དང་། ཆོལ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ།
དེ་ནས་ཁྱེད་རང་ཚོའི་རྒྱུན་ལས་པ་ངས་འདི་ནས་བསྐོ་རྒྱུ་ཟེར་བ་དེའི་སྐོར་ལ་
ངས་བསམ་བློ་གཏོང་གི་ཡིན། གང་ལྟར་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཆགས་འདུག རྒྱུན་དུ་
ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་དེ་དག་ཁྲོག་རྐྱེན་སློང་མཁན་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མི་འདུག གང་ལྟར་
ང་ཚོའི་རྩ་བའི་དམིགས་ཡུལ་ཚང་མ་དམ་ཚིག་འོ་ཆུ་གཅིག་འདྲེས་བྱེད་རྒྱུ་གལ་
ཆེན་པོ་རེད། དེ་དམིགས་ཡུལ་ལ་བཞག་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ངས་ཁ་སང་ཐོག་མ་
ནས་འབོད་སྐུལ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན། དེའི་སྐོར་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོས་གོ་བསྡུར་ཉི་མ་

མང་པོ་ཞིག་བྱས་ཏེ་བཤད་རེས་མང་དུ་བྱས་ཏེ་མཐའ་མ་ཚང་མའི་བསམ་ཚུལ་
གཅིག་གྱུར་ཡོང་བ་ལ་སྤྱི་འཐུས་ངོས་ནས་བསྐོ་གཞག་བྱ་རྒྱུ་ཚང་མ་རྡོག་འགྲིལ་བ་
ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ན་སྔོན་ལ་དེ་ལས་བྱེད་ཐབས་མེད་པ་རེད། གང་ལྟར་ཐག་
གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་འདི་ཚང་མ་དམ་ཚིག་འོ་ཆུ་གཅིག་འདྲེས་ཡོང་བའི་དོན་དག་ལ་ཐག་
གཅོད་དེ་བྱས་པ་རེད། ཡག་པོ་བྱུང་བ་རེད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

425

ད་ཆ་དེ་རིང་ཐག་གཅོད་བྱས་ནས་ཡི་གེ་བཞག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། མ་འོངས་
པར་ང་ཚོ་དུས་ཚོད་སྐྱེལ་དགོས་ཡོད་སྟབས། ཁྱེད་རང་ཚོ་ད་རེས་ཚོགས་འདུར་ཡོང་མཁན་མི་རེ་ངོ་རེའི་ཆ་ནས་ང་ཚོ་ཆོལ་གསུམ་དམ་ཚིག་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་བྱ་
རྒྱུ་འདི་དངོས་གནས་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། འདི་ང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་
སྲོག་ནང་བཞིན་ཡིན་བསམ་པ་བྱས་ཏེ་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། ངའི་མདུན་ལ་འདྲ་

ཆགས་པོ་བྱས། རྒྱབ་ཕར་སློག་ཚར་བ་དང་ཡས་བྱས་འདུག མས་བྱས་འདུག ཁོ་ཚོས་བྱས་མ་སོང་ཞེས་བཤད་ནས་བསྡད་ན་སྙིང་པོ་གཏན་ནས་མི་འདུག དེ་ལྟར་
ནམ་ཡང་བཤད་རྒྱུ་མེད། ནོར་བ་འཁྲུལ་བ་རང་གཞན་སུ་ལའང་ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུ་ཡོང་
གི་རེད། ཆེ་ས་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་ཀྱོག་ཀྱོག་ཅིག་

ཡིན་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། ང་རང་ཚོ་མང་ཆེ་བ་ནི་ཕལ་ཆེར་དེ་ལྟར་མིན། སྤྱི་
པའི་དོན་ལ་ལྷག་བསམ་ཞིག་འཁྱེར་གྱི་ཡོད། བྱེད་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རན་མ་རན་
ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། མཐུན་པོ་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཅེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

426

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༦ ཉིན་བོད་གཞུང་མང་སྲི་ཞུ་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་བཞི་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ གཞིས་བྱེས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་དང་། བདེན་རྫུན་གྱི་བར་ཁྱད།

དེ་རིང་ང་ཚོ་ཚོགས་ཆེན་རྒྱས་པ་ཞིག་འཚོགས་པ་འདིར་བོད་ནས་ཡོང་བའི་
མི་གསར་པ་ཡང་འགའ་ཤས་སླེབས་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཚོས་གནས་ཚུལ་ཞིབ་པ་ཤེས་
ཀྱི་མེད་སྟབས་ཁྱེད་རང་ཚོའི་ངོ་ལ་བལྟོས་ན་ནི་འགྲེལ་བཤད་མང་ཙམ་ཞིག་རྒྱག་

དགོས་པ་འདུག འདིར་ང་ཚོའི་ལས་བྱེད་སྤྱི་བྱིངས་ཚོའི་ངོ་ལ་བལྟོས་ན་ནི་ཚང་

མས་རྒྱུས་ཡོད་ཡིན་སྟབས། བསྐྱར་ཟློས་ཡང་ཟློས་ཀྱིས་ཞིབ་བཤད་མི་དགོས་པ་
ལྟ་བུ་འདུག དེར་བརྟེན་གང་འདྲ་བྱེད་དམ།
དེ་རིང་ངས་དམིགས་བསལ་མང་པོ་བཤད་དགོས་པ་མི་འདུག ཁྱེད་རང་ཚོ་
བོད་ནས་ཡོང་མཁན་རྣམས་ཚོགས་འདུ་འདིར་སླེབས་དུས་གཅིག་བྱས་ན་དོ་སྣང་
གསར་པ་ཞིག་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། ནམ་རྒྱུན་བོད་ལ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པར་
ཆ་བཞག་ན་རྟག་པར་འཚོགས་ཀྱི་ཡོད་པས་དངོས་གནས་བྱས་ན་ཚོགས་འདུས་གྲོད་ཁོག་རྒྱག་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་དུས་
དངོས་གནས་ཀྱི་རང་དབང་ནི་ཡོད་པ་མ་རེད། ལས་ཀའི་འགྲོ་སྟངས་ཚང་མ་ནང་
དོན་ལས་ཁུངས་དང་། སྒྲིག་འཛུགས་སོ་སོ་ཡིན་ནའི་རེད། མདོར་ན་ཞིང་པའི་སྒྲིག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

427

འཛུགས་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཡིན་ཡང་ནང་དོན་ཏང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་དེས་གོ་སྒྲིག་བྱས་
ཏེ་གཏན་འཁེལ་ནས་འཚོགས་པ་ཞིག་ལས་གཞན་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད།
གཉིས་ནས་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དགའ་

མི་དགའི་ཐོག་ནས་སྐྱོན་འདོན་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་དུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནི་ཐ་དད་

རེད། དེ་མིན་སྤྱིར་བཏང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་ཡར་
རྒྱས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཤ་སྟག་ལས་བཀྲ་མ་ཤིས་པ་དང་། གྲ་མ་འགྲིག་དོན་པའི་
གནས་ཚུལ་ཤོད་རྒྱུའི་ལུགས་སྲོལ་མེད་པ་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོ་དེ་སྔ་བོད་ལ་ཡོད་དུས་ཡིན་ནའང་རེད། ཕྱིས་སུ་བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོ་ཡིན་ནའང་རེད། མཐོང་ཚུལ་
གཅིག་པ་རེད། གསར་འགྱུར་ཐོག་བཀོད་པ་དེ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་ལྡོག་ཕྱོགས་དེར་ངོས་འཛིན་བྱས་ན་ཏག་ཏག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཚུར་ཕྱོགས་དེར་ཧ་ཅང་ཡག་
པོ་བྱུང་སོང་ཞེས་བརྗོད་ན་དེ་འབྲིང་ཙམ་ཞིག་བྱུང་བའི་རྟགས་རེད། དགྲ་ཕྱོགས་ལ་
ཧ་ཅང་སྡུག་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད་ཟེར་ན་ཡག་པོ་བྱུང་བར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཆོག་པ་ལྟ་
བུ་རེད།
བོད་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རང་དབང་མེད་པ་དང་། གཉིས་ནས་ང་རང་ཚོའི་
ལུང་པའི་ནང་ལ་ལུང་པ་གཞན་ཞིག་གི་མིས་དབང་ཆ་བཟུང་ནས་བསྡད་པའི་གནས་

ཚུལ་ཞིག་ཡིན་དུས། ཕ་གིའི་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་སྟངས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་། སོ་
སོའི་ལྟ་བ་དེ་ང་ཚོའི་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ས་འདིར་འཁྱེར་ཡོང་བ་ཡིན་ན་ཏན་ཏན་

ཁྱེད་རང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་འདིར་སྐད་ཆ་བཤད་དུས་མགོ་མཇུག་མི་འདུག་

བསམ་པ་དང་། ཡང་སྐྱོན་ཤ་སྟག་བཤད་ཀྱི་འདུག་བསམ་པ་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

428

དེ་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོས་དང་པོ་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་ཆགས་འདུག སྤྱིར་བཏང་
རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ལ་དངོས་གནས་ཀྱི་གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་ཟེར་བ་དེར་
གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་བརྩི་གི་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་གང་ཞིག་

ཡོད་ཀྱང་ཞེད་སྣང་འཚེར་སྣང་མེད་པར་ཐད་ཀར་བཤད་རྒྱུ་དེ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་

བརྩི་གི་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོའི་འདིར་ཡིན་ནའང་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་སྐབས་ལོ་རེ་
ནས་ལོ་རེ་སྐད་ཆ་ཟོལ་མེད་ཐད་ཀར་བཤད་རྒྱུ་དེ་དྲག་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་

ཚོགས་འདུ་ཡས་མས་འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་སྐབས་རེ་དོན་དག་ཆུང་ཙག་དེ་འདྲ་ལའང་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་རྒྱུ་ཐལ་དྲགས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡང་ཡོང་གྲབས་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་རང་དབང་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

ཁ༽ གཞན་གྱི་བསྟོད་བསྔགས་དང་། གཉན་འཕྲང་གི་དུས་སྐབས།

ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པའི་སྐབས་ངས་རྟག་པར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོར་ལེགས་ཆ་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ལ་བསྟོད་ར་མིས་བཏང་ན་འགྲིག་གི་རེད། ང་
རང་ཚོ་ང་རང་ཚོར་བསྟོད་ར་བཏང་ན་དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག ང་ཚོས་དངོས་གནས་ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་ས་དང་། སྐྱོན་ཡོད་ས་དེ་དག་ལ་གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་དེ་རྣམས་ལ་བཟོ་བཅོས་གང་འདྲ་བྱས་ནས་རྒྱག་དགོས་ཀྱི་འདུག སྔོན་ཆད་ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་
བ་དེ་རྣམས་སེལ་བའི་ཐབས་ཤེས་གང་འདུག བསྟོད་ར་མིས་བཏང་དང་གཏོང་
བཞིན་པ་རེད། ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་ལའང་སྐད་ཆ་བྱུང་།

གང་ལྟར་ང་ཚོ་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་ཕྱིན་པའི་རིང་ལ་སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་འདིར་

བཙན་བྱོལ་བ་འདྲ་འདྲའི་ནང་ནས་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ཞིག་ང་ཚོ་ཏན་ཏན་ཆགས་ཡོད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

429

དེ་རྣམས་གྲུབ་འབྲས་ཤིག་ཡོད་ནས་མིས་བསྔགས་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས།
གྲུབ་འབྲས་མེད་པར་དོན་མེད་བོད་པར་སྤྲེལ་ལད་འཁྲབ་སྟེ་བསྟོད་ར་གཏོང་དགོས་དོན་སུ་ལ་ཡང་མེད། གྲུབ་འབྲས་དང་བྱས་རྗེས་ཡོད་ཐག་ཆོད་ཡིན་པ་དེར་བསྟོད་ར་
མིས་བཏང་ན་འགྲིག་གི་རེད། ང་རང་ཚོ་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་ད་ལྟ་དུས་ཚོད་ཤིན་ཏུ་
གཉན་འཕྲང་ཞིག་གི་སྐབས་ལ་བསྡད་ཡོད། ཁ་ཉིན་བུ་གསོ་ཁང་གི་ཕྲུ་གུ་ཚོ་ཐུག་
པའི་སྐབས་ལའང་སྐད་ཆ་བྱུང་། དུས་ཚོད་གཉན་འཕྲང་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་རིག་པ་

བསྒྲིམ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
དཔེར་ན། མི་ཕར་བཞག་ནས་བྱིའུ་འབུ་སྲིན་དེ་རིགས་ཡིན་ནའང་ཉེན་ཁ་ཡོད་
པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་དུས། བྱིའུ་དེ་ཚོར་རིག་པ་བསྒྲིམ་རྒྱུ་འདུག ང་ཆུང་ཆུང་
སྐབས་ནས་བྱིའུར་དགའ་པོ་ཡོད། བྱིའུར་པགས་སྟེར་སྐབས་བྱིའུ་འདྲ་མིན་ཡོང་
གི་འདུག ཁྲ་དང་འུག་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་བྱིའུ་དེ་དག་གིས་སྐད་བརྒྱབ་
ནས་ཁོ་རང་ཚོ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཉེན་བརྡ་བཏང་ནས་རིག་པ་ཧ་ལས་པ་ཞིག་

བསྒྲིམས་ནས་སྡོད་ཀྱི་འདུག ལྟོ་ཆས་ཟ་དུས་ཡིན་ནའང་ཟ་འཕྲོ་བཞག་ནས་བཙན་
ས་ཞིག་ལ་རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་སྡོད་ཀྱི་འདུག བྱ་བྱིའུ་ཞིག་ཡིན་ནའངང་ཉེན་ཁ་
ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་རིག་པ་བསྒྲིམ་རྒྱུ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཅིག་ཆགས་ཡོད། དེ་དག་གང་
ཞིག་རེད་དམ་ཟེར་ན། སོ་སོའི་སྲོག་གི་དོན་ལ་ཐུག་ཡོད་པ་རེད།
དེ་བཞིན་དུ་ང་རང་བོད་པ་ཚོར་ཆ་བཞག་ནའང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ནང་ལ་

དུས་ཚོད་སྡུག་ཤོས་ཀྱི་སྐབས་ཤིག་ཡིན་སྟབས། ང་ཚོས་ལྷོད་གཡེང་བྱེད་པའི་དུས་

སྐབས་ཤིག་རྩ་བ་ནས་མིན། དུས་ཚོད་ཁག་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་གནས་ཀྱི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

430

རིག་པ་བསྒྲིམ་དགོས་པ་ལས། ཁ་ནས་འདྲ་ཆགས་ཆགས་དང་། གཏམ་སྟོབས་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་བཤད་པས་འགྲིག་ཐབས་མེད། ངོ་ཐོག་དོན་དག་རང་གི་ཐོག་ལ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་རིག་པ་བསྒྲིམ་རྒྱུ་དེ་ཧ་ལས་པའི་གལ་གནད་ཆེན་པོ་འདུགདེར་བརྟེན་ནོར་འཁྲུལ་གྱི་ལས་ཀ་དང་། འཐུས་ཤོར་བྱུང་ས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་ཡིད་

གཟབ་བྱས་ཏེ་དོ་སྣང་དང་། གོ་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

ག༽ རྒྱ་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་། འགྲན་བསྡུར་གྱི་དུས་སྐབས།

ལྷག་པར་དེང་སང་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་སྟངས་ལ་བལྟས་ན། རྒྱ་ནག་
ནང་བར་ལམ་ལྐུག་པ་ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་ལས་དོན་བྱས་པ་དེ་རྣམས་ལ་ལག་ལེན་ངོ་
མའི་ཐོག་ནས་ཁེ་ཕན་མ་བྱུང་བ་ཡིན་སྟབས། ད་ཆ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་
བརྟེན་ནས་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་དང་། རན་པ་ཞིག་མི་བྱེད་མཐུ་མེད་ཀྱི་གནས་

ཚུལ་ཞིག་ཆགས་པ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་ནང་ལ་ཡང་འགྱུར་བ་
ཞིག་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་ཧ་ལམ་འགྲན་
བསྡུར་བྱེད་དགོས་པའི་མཚམས་ཤིག་ལ་སླེབས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་སྔའི་གནས་སྟངས་ཡིན་ན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དང་། ཆོས་དད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་
ཟེར་བ་དེ་དག་ཕར་བཞག་ནས་གཞི་རྩའི་མིའི་ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་འཚོ་བའི་དགོས་
མཁོའི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་ཚད་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལྷགས་པར་བརྟེན།
སྤྱིར་བཏང་མི་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཅིག་རྒྱག་དགོས་བྱུང་ན་ཡང་རྒྱག་བདེ་པོ་ཡོད་པ་
རེད། གང་ལྟར་བསམ་བློ་གཏིང་རིང་གཏོང་མི་དགོས་པར་བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ལམ་

སེང་གནས་ཚུལ་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། ད་ཆ་བོད་ནང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

431

གནས་སྟངས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དང་། རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་

དངོས་གནས་བོད་པའི་རིག་གཞུང་ལ་རྒྱ་མིས་གུས་བརྩི་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། རིན་

ཐང་བརྩིས་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པ་ལྟ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་དགོས་པ་
རྒྱུ་མཚན་ཞིག་ལ་བསྟུན་ནས་བོད་པའི་རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་ཞིག་

སླེབས་སྐབས། ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་གཏིང་ཟབ་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། རྙོག་དྲ་ཆེ་
རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་ལྟ་བུའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཡིན་ནའང་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཁག་གི་ལས་ཀའི་ཐོག་ལ་ཚང་མས་རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་ཤུགས་རྒྱག་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དུས་ཚོད་ཁག་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་ང་ཚོ་རང་གི་ཉམས་མྱོང་
གིས་མ་འདང་བ་དང་། ཤེས་ཚད་ཀྱིས་མ་འདང་བའི་དཀའ་ངལ་བྱུང་ན་ཡང་ལྷག་བསམ་གྱི་ཐོག་ནས་སྙུགས་བསྲིངས་ཏེ་ལོ་བསྟུད་སྐབས། གཞི་རྩ་མེད་པ་ཞིག་ལ་
གཞི་རྩ་གསར་པ་ཞིག་ཆགས་ནས་གང་ལྟར་རྩ་བ་ཞིག་ཚུགས་ཡོད། གཞི་རྩ་དེའི་

ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་སྟབས་ཏན་ཏན་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། བྱེད་
མི་ཐུབ་པ་རྩ་བ་ནས་མེད། དེ་ལྟ་བུའི་དུས་ཚོད་ལེའུ་གསར་པ་ཞིག་གི་སྐབས་ལ་
སླེབས་སྐབས་ཚང་མས་དམིགས་བསལ་གྱི་ཤུགས་བསྒྲིལ་ནས་ཧུར་ཐག་བྱེད་
དགོས།
ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རིང་ལ་གལ་ཆེ་ཤོས་སློབ་སྦྱོང་གི་

སྐོར་དང་། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་སྐོར་དེ་དག་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་གྲུབ་འབྲས་ཀྱང་ཨང་ཀི་

དང་པོ་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ནའང་བར་ལམ་ཞིག་ནས་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་མེད་པར་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

432

འཐུས་ཤོར་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག དེའི་ཐོག་ལ་ཚང་མས་རིག་པ་

བསྒྲིམས་ནས་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་མིན་ལ་བསམ་བློ་ཡག་
པོ་ཞིག་གཏོང་དགོས། མ་གཞི་ཚོགས་ཆེན་ཚར་རྗེས་འབྲེལ་ཡོད་སོ་སོས་ཚོགས་འདུ་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྒྲིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་མིན་གོ་
བསྡུར་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག གང་ལྟར་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་མིན་ནི་མི་

ལ་རག་ལས་པ་རེད། མིས་ཡག་པོ་བྱེད་མིན་དེ་ཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཤེས་བྱ་
ཡོན་ཏན་དང་། ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་གཅིག་པུས་ཀྱང་མི་འགྲིགས་ཤིང་། ལྷག་

བསམ་དང་སྙིང་སྟོབས་དགོས་ཀྱི་འདུག ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཞེས་པ་དེ་ཡང་སློབ་གྲྭ་འགྲིམས་པའི་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཡོད་ལ། སློབ་གྲྭ་འགྲིམས་མེད་ཀྱང་ཉམས་མྱོང་གསོག་གིན་གསོག་གིན་གྱི་ཐོག་ནས་བྱུང་བའི་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཀྱང་

ཡོད།
མདོ་དོན་ཡང་སྙིང་དུས་སྐབས་གནས་ཚུལ་གསར་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་དུས་ང་རང་ཚོའི་ད་ལྟ་ཕན་ཆད་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་གིས་མ་འདང་བ་དང་། ཉམས་མྱོང་གི་ནུས་

པ་དེས་མ་བསྙབས་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་ལྟར་ཡོང་སྐབས་སྤྱིར་བཏང་
འཛམ་གླིང་གང་དུ་ཡིན་ཡང་འགྲོ་སྟངས་ལུགས་སྲོལ་ཡོད་པ་ལྟར། དེ་ལྟ་བུའི་ཉམས་

མྱོང་ཡོད་མཁན་དང་། སློབ་སྦྱོང་ཡོད་མཁན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་རིགས་དེ་
ཁོ་ནའི་ཉམས་མྱོང་ཡོད་པའི་མི་ཡི་ས་ནས་བསླབ་བྱ་བླངས། གོ་བསྡུར་བྱེད་པར་སྤམ་ཤོར་རྒྱུ་དང་། ངོ་ཚ་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་གི་འགྲོ་སྟངས་
རང་རེད། ཤེས་རིག་གི་ལས་ཀའི་སྐོར་དང་། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ལས་ཀའི་སྐོར།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

433

འཕྲོན་བསྟེན་གྱི་སྐོར་གྱིས་མཚོན་པའི་ལས་ཀ་གང་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། གང་ལྟར་ང་
རང་ཚོའི་ནུས་པས་མ་འདང་བའི་གནས་ཚུལ་འཕྲད་སྐབས་བསླབ་བྱ་ལེན་རྒྱུ་དེ་
གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་ནས་གཙོ་བོ་ལྷག་བསམ་དང་སྙིང་སྟོབས་དགོས་པ་དང་། སྤོབས་པ་ཟེར་བ་དེ་ཡང་གལ་གནད་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་འདི་དོན་
མེད་ཁ་བག་གྲོ་བཤད་པ་ཞིག་མ་རེད། སྤྱིར་བཏང་ཡིག་ཆ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་བཤད་ན། ང་ཚོར་ལོ་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་ལས་མི་ཉུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ཞིག་

ཆགས་ཡོད།

ང༽ གྲགས་ཅན་གྱི་མི་རིགས་དང་། བོད་རྒྱའི་གྱོང་ལོད།

ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ཞེས་པ་འདི་སྐྱིད་སྡུག་མང་པོ་མྱངས་པའི་མི་རིགས་

ཤིག་ཡིན་པ་ལས། ལས་སླ་པོ་ཞིག་མིན། འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བགྲང་
བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། ད་ལྟ་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་བཞག་
ནའང་། ང་རང་ཚོ་བོད་པ་རང་གི་ལུང་པའི་ནང་སྡོད་མཁན་ཚོ་ཡིན་ཡང་རྒྱ་མིའི་ངོས་

ནས་བྱེད་སྟངས་གདུག་རྩུབ་ཆེན་པོ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་ང་ཚོ་བོད་པ་གཉའ་
ཆག་ཡོད་པ་མ་རེད། མིའི་ལུང་པར་ཡོད་མཁན་ཚོར་ཆ་བཞག་ནའང་། ད་ལྟ་བརྗོད་
པ་བཞིན་འཛམ་གླིང་འདིར་སྤྱིར་བཏང་འདྲ་འདྲའི་ནང་ནས་མི་འདྲ་ཙམ་གྱི་བསྔགས་

བརྗོད་ཐོབ་དགོས་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། ལས་སླ་པོ་གཏན་ནས་མ་རེད།
དེས་ན་ང་ཚོའི་སེམས་ཀྱི་ནང་ལ་སྤོབས་པ་བྱས་ན་དེ་ལ་ང་རྒྱལ་ཟེར་བ་ཡིན། གཞི་

རྩ་མེད་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ང་རྒྱལ་བྱས་ན་མིག་ལྡན་གཡང་མཆོང་
བྱེད་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་དང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

434

དཔྱད་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ང་རང་ཚོའི་སེམས་ཀྱི་ནང་ལ་ལས་དོན་དེ་བྱེད་
ཐུབ་ཀྱི་རེད། བྱེད་ནུས་ཀྱི་རེད་བསམ་པའི་སྤོབས་པ་དང་། སྙིང་སྟོབས་བསྐྱེད་
དགོས། དེ་ནི་ཡང་དག་པ་དང་། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་རེད། དེ་ལྟར་དགོས་པ་རེད།
མིའི་བསམ་བློ་ཟེར་བ་དེ་འདྲ་མིན་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་རེད། བར་ལམ་བོད་ནས་
ཡོང་བ་དེ་འདྲ་ཐུག་བྱུང་། ཉིན་གཅིག་མི་ཞིག་གིས་འདི་ལྟར་བརྗོད་ཀྱི་འདུག ང་

ཚོས་རྒྱ་མི་གླགས་འཁེལ་གྱི་མ་རེད། རྒྱ་མི་ལ་སྟོབས་ཤུགས་ནི་ཡོད། རྩལ་ལག་ནི་
ཡོད། སྤྱང་གྲུང་ནི་ཡོད། ང་ཚོས་གླགས་འཁེལ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད་ཅེས་བཤད་བྱུང་། བསམ་བློ་དེ་མཐའ་ལ་ལྷུང་བའི་བསམ་བློ་ཞིག་རེད། མི་གྲངས་མང་ཉུང་གི་ཆ་

ནས་རྒྱ་མིར་དཔུང་སྟོབས་ཡོད་པ་རེད་དམ་ཞེ་ན། དཔུང་སྟོབས་ཏན་ཏན་ཡོད།
འཛམ་གླིང་འདིར་མི་གྲངས་འབོར་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གྲས་སུ་སླེབས་ཡོད། མི་མི་རེ་ངོ་རེའི་

ཆ་ནས་བརྩིས་ན་རྒྱ་མི་དངོས་གནས་སྙིང་སྟོབས་དང་། རྩལ་ལག་ཡོད་པའི་འགྲན་
ཟླ་བྲལ་བ་ཞིག་ལ་བརྩི་རྒྱུ་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད།
ཡང་ལོ་གཅིག་བོད་ནང་ཡོང་བའི་མི་ཞིག་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་། ཕ་ཡུལ་ལ་རྒྱ་
མིའི་དམག་མི་དང་འཛིངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱུ་འདུག རྒྱ་མི་འབོར་ཆེན་པོ་ཡིན་
སྟབས། ཇི་ཙམ་བསད་ནའང་རྫོགས་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་བདེན་པ་
རེད། ཡིན་ནའང་བོད་པ་གཅིག་དང་རྒྱ་མི་གཅིག་བྱས་ནས་མི་རེ་རེ་ཁེར་རྐྱང་
གཏུག་ན་གང་འདྲ་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་བརྗོད་པར། མི་དེས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ང་ཚོས་
རྩེད་མོ་རྩེད་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག འཛམ་གླིང་ཐོག་སྤྱིར་བཏང་མི་

རིགས་ཁ་ཤས་ཧ་ཅང་གྱོང་པོ་ཡོད་ལ། མི་གཅིག་གིས་མི་གཞན་གཉིས་གསུམ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

435

གླགས་འཁེལ་གྱི་རེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཚུར་ཕྱོགས་མི་གཅིག་དང་ཕར་ཕྱོགས་མི་

བཅུ་འདྲ་མཚུངས་རེད་ཅེས་པའི་ཤོད་སྲོལ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་ང་ཚོ་བོད་མི་གཅིག་
དང་རྒྱ་མི་གཅིག་བྱས་ན་བོད་པ་གྱོང་བ་ཡོད་པ་དེ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པས་ཐག་ཆོད་
པ་རེད། འཛམ་གླིང་ཐོག་ལ་ང་ཚོ་བོད་རིགས་ཟེར་བ་འདི་སྐྱོ་པོ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་

རེད།

ཅ༽ བོད་མིའི་ནུས་ཤུགས་དང་། རླབས་ཆེན་གྱི་མི་རིགས།

དེ་སྔ་ཕན་ཆད་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ལ་བོད་མིའི་སེམས་ནུས་དང་།
ལུས་པོའི་ནུས་ཤུགས་བསྒྲིལ་ས་དེ་གང་གི་ཐོག་ཏུ་བསྒྲིལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ནང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ལ་བསྒྲིལ་ཡོད། གསོ་བ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་རིག་

གཞུང་ཁ་ཤས་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་ཆེ་བའི་ཤུགས་བསྒྲིལ་ས་དེ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་

ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ལ་བསྒྲིལ་བ་ལས། ང་ཚོས་ལས་རིགས་གཞན་དག་ཐོག་ཏུ་ཤུགས་བསྒྲིལ་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོས་དངོས་གནས་ནུས་ཤུགས་བསྒྲིལ་སའི་ནང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་འདིའི་གནས་སྟངས་ཐད་དེང་སང་འཛམ་གླིང་ཐོག་ཚང་མས་
ཤེས་གསལ་ལྟར། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་བོད་ལ་དར་བ་བོད་མིས་སྲུང་སྐྱོབ་
བྱས་ནས་ཡོད་པའི་འདི་དངོས་གནས་སྤུས་དག་ཤོས་དང་། ཆ་ཚང་ཤོས། ཡག་
ཤོས་བཅས་ཆགས་འདུག ཅེས་དེང་སང་ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཁས་པ་ཚོས་ཡོངས་
གྲགས་གཅིག་གྱུར་དུ་མཐོང་བའི་གནས་ཚུལ་འདི་རེད།
ང་ཚོའི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཕ་མེས་ཚོའི་ཀླད་པ་གྲུང་པོ་དང་གྱོང་པོ་ཧ་ལས་པ་
ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེང་སང་བོད་ལུང་པའི་ནང་ལ་བདག་པོ་གཞན་དག་ཅིག་སླེབས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

436

ནས་བསྡད་ཡོད་ནའང་། བོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདིས་རྒྱ་མིའི་ཕྱོགས་ལ་ཧ་ཅང་
བསུན་པོ་ཞིག་དང་། རྣ་ཅོག་ཚ་པོ་ཞིག་བཟོ་ཐུབ་ཀྱི་འདུག དེའི་རྩ་བ་བོད་ནང་ཡོད་
པའི་བོད་མི་ཚོས་རྩ་བ་ནས་རྒྱ་མིར་བློ་མི་བལྟ་བ་དང་། སོ་སོའི་རིགས་ཞེན་གྱི་

བསམ་བློ་དེ་འགྱུར་དུ་མེད་པའི་མཁྲེགས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་
པ་རེད།
ང་རང་ཚོ་བོད་རིགས་ཟེར་བའི་འདི་རླབས་ཆེན་ཞིག་རེད་ལ། ཤིན་ཏུ་གྱོང་པོ་
ཞིག་ཏན་ཏན་འདུག དེར་བརྟེན་ང་ཚོར་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་སྤོབས་པ་བྱེད་འོས་པ་
ཞིག་ཡོད་པ་ལས། ང་ཚོ་འཁུམས་ནས་སྡོད་དགོས་དོན་ནམ་ཡང་མེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ང་ཚོས་མ་ཐུབ་པ་གང་ཞིག་ཡོད་བསམ་པའི་སེམས་

ཤུགས་དང་སྤོབས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེའི་ཐོག་མིའི་ལས་ཀ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་

ཀྱང་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ནུས་པ་ཡོང་དགོས་པས། ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཚོའི་ནང་ལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། སྒྲིག་འཛུགས་འདི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ད་ལྟ་ཡོད་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་དག་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས། མི་
རིགས་ཁ་ཤས་ལ་གཞེན་སྐུལ་བྱས་ན་དེས་འགྲིག་གི་ཡོད་པ་དང་། ཡང་མི་རིགས་

ཁ་ཤས་ལ་དམ་པོས་དམ་བཅིངས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་ཤིག་བྱུང་ན་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བ་
ཡོང་གི་ཡོད། དེས་ན་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོའི་གྲས་གང་འདྲ་
ཞིག་བྱས་ནས་ཚགས་ཚུད་དུ་གཏོང་བའི་ཐབས་ཤེས་གང་དང་གང་འདུག་དེ་ཚོར་ང་ཚོས་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགཆ༽ སྐད་ཡིག་སྲུང་སྐྱོབ་དང་། སྐད་ཡིག་ལ་སློབ་སྦྱོང་།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

437

དེ་ནས་ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་ལ་སྐད་ཆ་བྱུང༌བ་ལྟར། ང་རང་
ཚོའི་རིག་གཞུང་འདི་ཤིན་ཏུ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། དེ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས་ཞེས་
བཤད་ཡོད། ང་རང་ཚོར་བོད་མི་རིགས་ཞེས་མིང་ཐོགས་པའི་གཞི་རྩའི་རྒྱུ་མཚན་
གདོང་པ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་དང་། སྣ་དང་མིག་མི་འདྲ་བ་ཞིག་བྱས་ནས་བཤད་པ་མ་

རེད། ང་རང་ཚོར་ལུང་པའི་གནས་སྟངས་མི་འདྲ་བ་ཞིག་དང་། དེ་ལ་གཞིགས་པའི་

རིག་གཞུང་དང་། མི་ཚེ་སྐྱེལ་སྟངས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ཤིག་ཡོད་པ་རེད། བོད་མི་
རིགས་ཞེས་ཐ་དད་སོ་སོ་འབུར་ཐོན་དུ་ཡོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་རིག་གཞུང་ཡིན་
སྟབས། རིག་གཞུ་འདི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་རྟག་པར་
བཤད་ཀྱི་ཡོད།
རིག་གཞུང་རྩ་བ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་བརྗོད་པ་དེ་སོ་སོའི་གུས་ཞབས་བྱེད་ཡུལ་
ལྟ་བུ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་མ་རེད། དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་འདང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ཀྱི་འདུག ང་ཚོའི་ལས་རིགས་སྡེ་ཚན་ཁ་ཤས་ནང་བོད་
ཡིག་གི་མིང་ཚིག་གིས་མ་འདང་བ་ཆགས་ཡོད། གང་ཞིག་རེད་ཅེས་བརྗོད་ན། དེ་
སྔ་ཕན་ཆད་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་མ་བྱུང་བ་རེད། དེས་རྐྱེན་པས་འཚར་ལོངས་བྱེད་མ་ཐུབ་པ་ལས། རྩ་བའི་བོད་ཡིག་རང་གི་གནས་ཚུལ་གྱིས་མ་འདང་བ་
ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད། དཔེར་ན། དེའི་སྐོར་གསལ་པོ་ཞིག་ལ། ནང་པའི་ཆོས་

ལ་ཆ་བཞག་ན་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དེ་ཕྱུག་ཤོས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། ཕྱུག་ཤོས་སུ་
བརྩི་བའི་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དེ་བོད་ལ་བོད་པའི་མིང་ཚིག་ནང་འདང་ཐག་ཆོད་ཅིག་

ཆགས་འདུག བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དེ་ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ལ་བེད་སྤྱོད་ཆ་ཚང་ཞིག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

438

དུས་ཚོད་མང་པོའི་རིང་བྱས་པར་བརྟེན་གཟུགས་ཚད་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་ཆ་ཚང་འཚར་ལོངས་བྱུང་བ་རེད། འོན་ཀྱང་ལས་རིགས་དང་། ཤེས་ཡོན་སྡེ་ཚན་གཞན་གྱི་
ནང་ལ་དེ་སྔ་ཕན་ཆད་ང་རང་ཚོའི་བོད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་མ་བྱུང་བར་
བརྟེན། མི་དང་འདྲ་བར་ད་ལྟ་འཚར་ལོངས་བྱེད་མ་ཐུབ་པ་རེད།
ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདི་འཛམ་གླིང་ཕྱི་ནང་གང་སར་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་
ཅིགས་ཆགས་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་བོད་ལུང་པའི་ནང་ལ་སོ་སོའི་ཤེས་རིག་རྩ་མེད་དུ་
འགྲོ་བའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ལ་སླེབས་ཡོད་དུས། ང་རང་ཚོས་བོད་ཡིག་ཕྱུག་པོ་དང་།

འདང་པོ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག བོད་ལ་ཡོད་མཁན་ཚོར་ཡང་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག སློབ་གྲྭའི་ནང་བོད་ཡིག་གཙོ་བོར་བསླབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་

གྲྭ་ཐོན་ནས་ལས་རིགས་སྡེ་ཚན་ཞིག་གི་ནང་སླེབས་དུས། བསླབས་ཟིན་པའི་ཡི་གེ་

དེས་མ་འདང་བ་ཆགས། དཔེར་ན། རླངས་འཁོར་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་ས་ཞིག་ལ་

སླེབས་ན་རྒྱ་མིའི་མིང་ཚིག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། ང་ཚོ་བོད་པའི་མིང་

ཚིག་ཆ་ཚང་ཞིག་ད་ལྟ་ཆགས་ཐུབ་མེད། དེས་ན་རྒྱ་ཡིག་མི་ཤེས་པའི་མི་དེར་

དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོ་འདིར་རྒྱ་གར་ལ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བྱས་

ནས་བོད་ཡིག་ཨང་ཀི་དང་པོ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། ལས་རིགས་གཞན་ཞིག་དང་འཕྲད་

དུས་བོད་ཡིག་གི་མིང་ཚིག་ཚད་ལོངས་པའི་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་མ་ཐུབ་པའི་དབང་
གིས་བོད་ཡིག་གིས་མ་འདང་བ་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག འདི་ནི་དེ་སྔ་ནས་མ་བྱུང་བ་
ཡིན་པས་དེ་བྱེད་ཐབས་མེད་ཅེས་དེ་མུར་འཇོག་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་
ནས་མིན།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

439

ད་ལྟ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ལ་བོད་སྐད་ཆ་ཚང་འདང་བ་འདི་
སྔར་བོད་སྐད་བྱུང་བའི་ཉིན་མོ་དེ་ག་ནས་ནང་པའི་སྐད་འདིའི་ཐོག་ལ་འདང་བ་ཞིག་

མིན་པར། དེ་ནི་མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡོང་གིན་ལ་བོད་སྐད་ཀྱི་
མིང་ཚིག་གསར་པ་བཟོ་བཞིན་ཐོག་ཕྱིན་ནས་མཇུག་ཏུ་གཏན་འབེབས་ཆགས་
སྐབས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་བེད་སྤྱོད་བྱེད་མི་དགོས་པར། ང་ཚོའི་བོད་སྐད་ཁོ་ནའི་
ཐོག་ནས་ནང་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཆ་ཚང་བཤད་ཐུབ་པ་
འདི་བྱུང་བ་རེད། དེ་བཞིན་བྱས་ནས་དེང་སང་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་འདྲ་མིན་མང་

པོ་ཡོད་པའི་རིག་གནས་གསར་པ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་ང་རང་ཚོས་བོད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་
བྱས་ཏེར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགསྔོན་མ་ཕལ་ཆེར་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས་ཙམ་ལ་ང་ཚོའི་ཤེས་རིག་གི་ཚོགས་འདུ་
དང་པོ་དེ་འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་སྐད་ཆ་བྱུང་། ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་བོད་ཡིག་བེད་
སྤྱོད་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག སློབ་ཚན་ཚང་མ་བོད་ཡིག་བརྒྱུད་ནས་བསླབ་རྒྱུ་ཞིག་

བཟོ་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བཤད་ཡོད། ཡིན་ནའང་ལམ་སེང་ལག་ལེན་འཁེལ་མ་
ཐུབ་པ་རེད། དེ་དུས་སྐད་ཆ་བྱུང་དོན་ལམ་སེང་སློབ་ཚན་ཆ་ཚང་ཞིག་ཡོང་ཐབས་མེད་ཀྱང་། དཔེར་ན། སང་གནངས་འཛིན་གྲྭའི་ནང་བསླབ་རྒྱུའི་དོན་དག་དེ་རྣམས་
དོ་དགོང་སང་དགོང་ལམ་སེང་ལམ་སེང་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ནས་སྣུམ་པར་ཞིག་

ལས་མ་བྱུང་རུང་བརྒྱབ་སྟེ་ཕྱིན་ན། རིམ་པས་བོད་སྐད་ཆ་ཚང་བཤད་ཐུབ་པ་ཞིག་

ཡོང་གི་རེད། ཉི་མ་དང་པོ་ཁོ་རང་ནས་ལམ་སེང་སྤུས་དག་པོ་ཞིག་དགོས་པའི་རེ་བ་

བརྒྱབ་སྟེ། སྤུས་དག་ཤོས་དེ་མ་འགྲུབ་པའི་བར་ལ་སྒུག་བསྡད་ན་རྦད་དེ་འགྱངས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

440

ནས་རྗེས་ལུས་ཐེབས་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་སྐད་ཆ་བྱུང་། ད་ཆ་ཕལ་ཆེར་དེ་
ལྟར་ཞིག་ཆགས་འདུག མིའི་ལུང་པར་སླེབས་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་འགྲོ་གི་ཡོད།
སློབ་ཚན་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་ལ་བོད་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བསླབ་རྒྱུའི་ཡར་རྒྱས་ད་

ལྟའང་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུགཇ༽ ཡིག་སྒྱུར་གྱི་བྱ་ཐབས་དང་། བོད་ཡིག་ཡར་རྒྱས།

དེར་བརྟེན་བོད་ཡིག་ནང་ལ་ཡོད་པ་དེ་དབྱིན་ཇིའི་ནང་ལ་བསྒྱུར་རྒྱུ་དང་།
དབྱིན་ཇིའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་དེ་བོད་ཡིག་ནང་ལ་བསྒྱུར་རྒྱུ་གཉིས་ལ་སྔོན་མ་ཡིན་ན།

བོད་ཡིག་ནང་ལ་ཡོད་པ་དེ་དབྱིན་ཇིའི་སྐད་ནང་མེད་པས། ཕར་བསྒྱུར་རྒྱུ་དེ་མཁོ་
གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། ད་ལྟ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐབས་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་སྐད་ཡིག་ནང་
ནང་སྐད་ཡིག་ཁྱབ་ཆེ་ཤོས་དང་། ཕན་ཐོགས་ཆེ་ཤོས། འགྲོ་རྒྱུགས་ཆེ་ཤོས་དེ་
དབྱིན་ཇི་ཆགས་ཡོད། ང་ཚོ་བོད་པའི་ནང་ལ་དབྱིན་ཇི་ཤེས་པ་མང་ཤོས་ཆགས་
ཡོད། དེར་བརྟེན་དབྱིན་ཇིའི་ཡི་གེའི་ནང་ལ་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱ་གསར་པ་དེ་དག་སྔོན་
ལ་རྒྱས་པོ་དང་། ཆ་ཚང་ཞིག་མ་འགྲུབ་ཀྱང་མདོར་བསྡུས་ཤིག་ལས་མ་བྱུང་ནའང་

གང་ལྟར་བོད་ཡིག་ནང་ལ་ངེས་པར་དུ་སླེབས་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། འཛམ་གླིང་གི་

ཤེས་ཡོན་རྣམས་བོད་སྐད་བརྒྱུད་ནས་བསླབ་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། བོད་སྐད་བརྒྱུད་
ནས་ཤེས་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་ལྟར་བྱུང་ན་བོད་
ཡིག་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུ་དང་། བོད་ཡིག་ཕྱུག་པོ་ཆགས་ཡོང་གི་རེད། ཤེས་བྱ་
གསར་པ་དེ་དག་སྐད་ཡིག་གཞན་དག་ཁོ་ན་བརྒྱུད་ནས་བསླབ་དགོས་པ་ཞི་ཆགས་

ན་བོད་ཡིག་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

441

བོད་ཡིག་ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་ཞེས་པ་དེ་སྙན་ངག་སུམ་རྟགས་མང་ཙམ་བསླབ་རྒྱུ་དེ་གཅིག་པུར་གོ་ན་འགྲིག་གི་མི་འདུག གང་ལྟར་འཛམ་གླིང་གི་ཤེས་
བྱའི་སྡེ་ཚན་གཞན་དག་དེ་དག་ཚང་མ་བོད་སྐད་ནང་ལ་བསྒྱུར་དགོས། མིང་ཚིག་དེ་ཚོ་ལམ་སེང་སྤུས་དག་གཏན་འབེབས་ཆ་ཚང་ཞིག་དུས་གཅིག་ལ་ཡོང་གི་མ་རེད།
ཡིན་ནའང་རིམ་པས་བསྒྱུར་ཐབས་རྣམ་གྲངས་མང་ཙམ་ཞིག་དང་། སྒྱུར་བ་པོ་མང་
ཙམ་ཞིག་གིས་འབད་བརྩོན་བྱས་ན་འགྲུབ་ཐུབ་ཀྱི་རེད། སྔར་བོད་ལ་ཡིན་ན་ཡང་

ཐོག་མར་ལེགས་སྦྱར་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ལ་རྗེས་སུ་སྐད་གསར་བཅད་ཅེས་ལེགས་བཅོས་བྱས་ནས་གཏན་འབེབས་བྱེད་སྲོལ་བྱུང་ཡོད་པ་ལྟར་དེང་སང་ཡིན་

ནའང་དེ་བཞིན་བྱས་ནས་མཇུག་ཏུ་ཚོགས་འདུ་རྒྱས་བསྡུས་འདྲ་འཚོགས་ཏེ་བསྒྱུར་
ཟིན་པའི་མིང་ཚིག་འདྲ་མིན་དེ་དག་གཅིག་གྱུར་གྱིས་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཐབས་གོ་

བསྡུར་བྱེད་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ལ་གདམ་ག་རྒྱས་སའི་བསྒྱུར་ཟིན་པ་

ཁག་མང་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་བྱ་ཐབས་མེད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་བསྒྱུར་རྒྱུ་དེ་གལ་
ཆེན་པོ་འདུགགཅིག་བྱས་ན་བོད་ནང་གནས་སྐབས་གཅིག་གི་རིང་ལ་རྒྱ་མིས་བོད་པའི་
ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱ་གཏོང་བའི་དོན་ལ་མིང་ཚིག་གསར་པ་དེ་འདྲ་ཕལ་ཆེར་བསྒྱུར་མདོག་ཁ་པོ་རེད། སྤྱིར་བཏང་དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་མང་ཆེ་བ་དེ་དག་དང་པོ་
དབྱིན་ཇི་དང་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནང་ཡོང་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ནུབ་ཕྱོགས་
པའི་སྐད་ཡིག་ནང་ཡོད་པའི་མིང་ཚིག་དེ་དག་སྔོན་ལ་རྒྱ་ཡིག་རྒྱ་སྐད་ལ་བསྒྱུར། དེ་
ནས་བོད་སྐད་ལ་བསྒྱུར་སྐབས་རིགས་འགའ་ཞིག་ཁུངས་དག་པོ་ཡོང་གི་མེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

442

དཔེར་ན། ཇིའི་ཁྲལ། ཧོའི་ཁྲལ་ཟེར་བ་དེ་ཚོའི་གྲས་དེ་ངོ་ཐོག་དོན་བསྒྱུར་ན། ཁུངས་
མ་དག་པ་ཆགས་ཡོད། ཡིན་ནའང་རྒྱ་སྐད་ནས་བསྒྱུར་བར་བརྟེན་རླངས་འཁོར་དང་
། མེ་འཁོར་ཞེས་བྱས་པ་རེད། དཔེར་ན། མོ་ཌ་ལ་དངོས་གནས་བྱས་ན་མེ་སྟག་འབར་ནས་དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲོ་གི་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་རླངས་འཁོར་ཞེས་དང་། རི་ལི་

རླངས་པའི་ཤུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགྲོ་གི་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་མེ་འཁོར་ཞེས་བཏགས་
འདུག དེ་རྒྱ་སྐད་ནས་ཐད་ཀར་བསྒྱུར་བས་ན་ཁུངས་དག་པོ་མེད་པ་ཆགས་ཡོད། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལུང་པར་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ནང་ལ་དབྱིན་ཇི་ཤེས་པ་མང་པོ་ཡོད་ལ།
དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རིག་གནས་གསར་པའི་དང་པོའི་འབྱུང་ཁུངས་ལེ་ཀྲིན་གྱི་སྐད་
ཡིག་དང་། ཕ་རན་སི། འཇར་མན། དབྱིན་ཇི། སི་པན་ནི་ཤི་སོགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་
གང་གི་ནང་ལ་ཡོད་ཀྱང་དང་པོའི་འབྱུང་རྩ་དེ་རང་ལ་གཏུགས་ནས་ང་ཚོས་གོ་
བསྡུར་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད།
རྒྱ་མིའི་སྐད་ཡིག་བརྒྱུད་ནས་བོད་སྐད་ནང་ལ་བསྒྱུར་མི་དགོས་པར། ང་རང་
ཚོས་དང་པོའི་མིང་ཚིག་ཡོང་སའི་སྐད་ཡིག་གང་ཞིག་ཡིན་ནའང་དེ་རང་ལ་
གཏུགས་ནས་ཐད་ཀར་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཐུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་ང་ཚོར་ཡོད་པས། ངེས་
པར་དུ་དེ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་བོད་སྐད་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་གི་རེད།
བོད་སྐད་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ནས་གང་ལྟར་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་མཆིས་སོ་ཅོག་བོད་
སྐད་བརྒྱུད་ནས་བཤད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བོད་སྐད་ཕྱུག་པོ་ཆགས་ཡོང་གི་རེད།
བོད་སྐད་ནང་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པའི་མི་དེས་ལས་རིགས་གང་འདྲ་ཞིག་གི་ནང་ལ་

ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་བྱུང་ན་ཡང་དཀའ་ངལ་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་རེད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

443

རྒྱུགས་སྤྲོད་བྱེད་སྟངས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་གཅིག་བྱས་ན་དཀའ་ངལ་གསར་པ་

དེ་འདྲ་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་དཀའ་ངལ་ཞིག་འཕྲད་ཀྱི་རེད་ཅེས་
བསམ་འཆར་ཡོང་གི་རེད། བསམ་འཆར་བྱུང་ན་ཡག་པོ་རེད། དཀའ་ངལ་དེ་སེལ་
བའི་ཐབས་ཤེས་གང་ཞིག་ཡོད་མེད་ལ་ཡང་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་ལས། ལས་
ཀ་འདི་བྱས་ན་དཀའ་ངལ་འདི་འཕྲད་ཀྱི་རེད་ཅེས་བཞག་ན་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་གི་མ་

རེད། ལས་ཀ་དེ་བྱས་ན་དཀའ་ངལ་འདི་འཕྲད་ཀྱི་རེད། དཀའ་ངལ་དེ་འཕྲད་སོང་ན་
སེལ་ཐུབ་ཐབས་འདི་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ང་ཚོས་མུ་མཐུད་དེ་
བསམ་བློ་བཏང་ན་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་རེད། རིག་གཞུང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས་
ཟེར་བ་དང་། ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་ཟེར་བ་དེ་འདི་ལྟ་བུའི་ཐོག་ནས་བསམ་བློ་
གཏོང་དགོས། འོན་ཀྱང་དེའི་ཐད་ལ་བློ་གྲོས་ཕྲན་བུ་འདང་གི་མེད་པ་ལྟ་བུ་འདུགཉ༽ བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་དང་། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ངོ་བོ།

དེ་ནས་བར་ལམ་ཆབ་སྲིད་གནས་སྟངས་ཐོག་ནས་བཤད་ན། ང་ཚོ་སྐད་ཆ་སྔ་རྗེས་བྱུང་བ་ལྟར་བར་ལམ་བོད་ནང་ལ་ཆ་བཞག་ན། རྒྱ་མིས་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་འོང་
གི་གོ་སྐབས་ཤིག་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད་པས་དུས་ཚོད་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་ཡོད། དེ་ལ་
དཔག་པའི་བྱེད་ཐབས་གསར་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་ལྟར་འདི་

ནས་ཕར་ཡང་མི་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དང་། ཕར་ནས་ཚུར་ཡང་མི་ཡོང་གི་ཡོད། བོད་ལ་
ཕྱིན་པ་ཙམ་གྱིས་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་མེད། ཕྱིན་པ་ལའང་ཕྱིན་

སྟངས་རེད། ཞབས་འདྲེན་ཞུས་ནས་ཕྱིན་ན་ནོར་འཕྲུལ་རེད། དེ་འདྲ་མིན་པར་དངོས་
གནས་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་དང་། བྱས་རྗེས་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་པ་ཞིག་བྱས་ནས་ཕྱིན་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

444

པ་དེ་རྣམས་འགྲིག་པ་རེད།
སྤྱིར་བཏང་འགྲོ་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕྲན་བུ་མི་མཛེས་པ་དང་། མི་བདེ་བ་ཡོང་
གི་ཡོད་ན་ཡང་ཁེ་གྱོང་ཡང་ལྕི་བཏེགས་ན་བརྟག་ཞིབ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད།
བར་ལམ་བོད་ཀྱི་སྒོ་གཙང་མ་བརྒྱབ་སྟེ་ཕྱིའི་གནས་ཚུལ་རྩ་བ་ནས་མ་ཤེས་པ་དེ་
རྣམས་ལ་རྒྱ་མིས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་མ་ཡོད་ཡོད་ཚུལ་དང་། མ་ཡིན་ཡིན་ཚུལ་
བཤད་པ་དེ་འདྲ་མ་ཡིན་པར་ཕར་གཉེན་འཕྲད་དུ་འགྲོ་མཁན་ཚོས་བོད་ཕྱིའི་དངོས་
ཡོད་གནས་ཚུལ་དངོས་རྗེན་རྣམས་བོད་མི་ཚོར་བརྗོད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་དུས་

གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་རྒྱུ་དེར་ཕན་ཐོགས་ཤིག་འདུག སྤྱིར་བཏང་ཆ་སྙོམས་ཀྱིས་བཤད་
ན་ཕ་ནས་ཚུར་ཡོང་མཁན་གྱིས་ཀྱང་འདི་ཕྱོགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རྣམས་
མཐོང་དུས་ཚོར་བ་གསར་པ་ཞིག་དང་། མཐོང་ཚུལ་གསར་པ་ཞིག་བྱུང་ནས་མཐོང་རྒྱ་ཐོས་རྒྱ་ཞིག་ལས་མ་བྱུང་ཡང་ཕན་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
འོན་ཀྱང་འགའ་ཤས་ནི་བློ་ཕམ་འདྲ་མིན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་རྩ་དོན་
ཚིག་རྡོག་རྡོག་བྱས་ནས་བཤད་ན། ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་འཐབ་རྩོད་བྱེད་རྒྱུའི་དགྲའི་ངོ་

བོ་དེ་འགྱུར་ཡོད་པ་མ་རེད་ལ། རྒྱ་མི་ང་ཚོའི་གཉེན་དུ་ཡང་གྱུར་མེད། འོན་ཀྱང་དགྲ་
ཟླ་དགྲ་གཤེས་ཡིན་པའི་ཐོག་ནས་གནས་སྟངས་གཞི་རྩ་གསར་པ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་

སླེབས་ཡོད། དགྲ་ཟླ་གཤེད་རེད་ཅེས་རྒྱབ་བསྟན་ནས་སྡོད་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་

མི་དང་མི་གདོང་བསྟན། མི་དང་མི་འཕྲད། མི་དང་མི་སྐད་ཆ་བཤད་པའི་ཐོག་ནས་
འཐབ་རྩོད་བྱེད་པའི་དུས་སྐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་སླེབས་འདུག ད་ཆ་ང་ཚོས་རིག་

པ་བསྒྲིམས་ནས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་ཞེས་སྐད་ཆ་ཡོང་གི་འདུག བསམ་ཚུལ་དེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

445

རེད།
དེ་ལྟར་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་གཅིག་ནི། ང་རང་ཚོས་རྒྱ་མིར་ཁ་གཏད་

གཅོག་དུས་ང་ཚོའི་ལག་ཆ་ཡོད་ན་མེད་ན་དེ་གང་ཞིག་རེད་ཅེ་ན། བདེན་པའི་ལག་

ཆ་དེ་རེད། བདེན་པའི་ནུས་པ་དང་ཤུགས་དེ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་
གཅིག་ནས་འཛམ་གླིང་ཐོག་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་ལ། ཕྱོགས་གཞན་
ཞིག་ནས་དགྲ་རང་ཉིད་ལ་གཏུགས་ཏེ་ང་རང་ཚོའི་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་དང་
འདི་འདྲ་རེད་ཅེས་གསལ་པོར་བརྗོད་དགོས། དེ་སྐབས་ཁོང་ཁྲོ་ལངས་པ་དང་། གདོང་པ་དམར་པོ་བསྟན་དགོས་དོན་གང་ཡང་མི་འདུག དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རྣམས་འདི་དང་འདི་འདྲ་རེད་ཅེས་བཤད་རྒྱུ་དེ་ང་ཚོའི་ནུས་པ་ཆེ་ཤོས་རེད། དེ་
བཤད་ན་རྒྱ་མིས་ལམ་སེང་ཉན་གྱི་མ་རེད། ཡིན་ནའང་རྒྱ་མི་གཅིག་གི་བསམ་བློའི་

ནང་ལ་ཡིན་ནའང་ཐེ་ཚོམ་སླེབས་པ་ཞིག་དང་། རིམ་པས་གོ་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཞིག་

ཆགས་ཡོང་གི་རེད།
བར་ལམ་རྒྱ་ནག་སྐམ་ས་ཆེན་པོ་ནས་ཡོང་བའི་རྒྱ་མི་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
སྐོར་རྒྱ་མིའི་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་དྲིལ་བསྒྲགས་དེ་ལས་གོ་མ་མྱོང་བའི་མི་དེ་ཚོའི་གྲས་

ང་ཚོ་བོད་པ་ངོ་མ་ཞིག་ཐུག་ནས་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ངོ་མ་དེ་ཤེས་སྐབས། ཁོ་ཚོའི་བསམ་བློ་རྦད་དེ་འགྱུར་བའི་མི་ཁ་ཤས་ང་རང་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་ལ། མི་གཞན་

ལའང་དེ་འདྲ་མང་པོ་བྱུང་འདུག རྒྱ་མི་དག་མི་རང་ཡིན་སྟབས་ཞི་བ་དང་། བྱམས་

པའི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཐོག་ནས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རྣམས་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་
ན། མིའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ཕྲན་བུ་འགུལ་བསྐྱོད་ཐེབས་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེར་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

446

བརྟེན་་རྒྱ་མི་གུང་བྲན་གྱི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་བྱེད་ཕྱོགས་དེ་འདྲ་ཞིག་བསམ་བློ་གཏོང་
གི་ཡོད།

ཏ༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། མི་སྣའི་འགྲོ་ལུགས།

དེ་འབྲེལ་ང་ཚོས་རྒྱ་དམར་ནག་གཉིས་ཞེས་ཤོད་པའི་གོ་མིན་ཏང་ལ་ཆ་

བཞག་ནའང་དེ་དེ་བཞིན་རེད། དེ་ཡང་དུས་ཚོད་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གྱི་ཡོད་པ་
ལྟ་བུ་འདུག ཐེ་ཝན་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་བོད་པ་ཕར་འགྲོ་མཁན་དང་། ཕར་ནས་ཚུར་ཡོང་མཁན་ཡོད། དེ་ཚོར་དགྲ་ས་ནས་ཡོང་བ་དང་དགྲ་སར་ཕྱིན་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ལམ་སེང་ང་ཚོས་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟངས་ཤིག་བྱས་ན་ཕྲན་བུ་འགྲིག་གི་
མི་འདུག ད་ཆ་གནས་ཚུལ་ལ་འགྱུར་བ་ཡོང་བར་བརྟེན་ང་ཚོས་ཞིབ་ཚགས་སུ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུགཐེ་ཝན་ལ་ཕར་འགྲོ་མཁན་ཞིག་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་ཁོས་འགྲོ་སྟངས་གང་འདྲ་
བྱས་ནས་ཕྱིན་འདུག ཁོས་རྒྱ་མིར་སྤྲེལ་ལད་འཁྲབ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་དངོས་
གནས་ནོར་འཁྲུལ་རེད། ཡང་ཕྱིན་ས་དགྲ་སར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནའང་དགྲའི་རྣ་བར་ང་
རང་ཚོ་བོད་པའི་བདེན་དོན་དེ་བཤད་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་གྱི་
གནས་ཚུལ་བསྟན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ན་དེ་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། རྒྱ་དམར་
ནག་གཉིས་ཀའི་ཐོག་ལ་དགྲ་བོའི་རང་བཞིན་བསྡད་ཡོད་ཀྱང་། ང་ཚོའི་ཐབས་ཤེས་
བསྟེན་སྟངས་དེ་གདོང་དང་གདོང་བསྟན། བདེན་པའི་ཚིག་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཏེ་གདོང་
ལེན་བྱ་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་གསར་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་གནས་ཚུལ་གསར་པ་
ཞིག་རེད། མ་གཞི་བཀའ་ཤག་གི་གསུང་བཤད་ནང་ལ་ཡང་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

447

ཡོད་པ་རེད།

ཐ༽ འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཐོག་དང་། བོད་མིའི་ལས་འགན།

དེ་ནས་བོད་ལུང་པ་འདི་ང་ཚོ་བོད་པ་གཅིག་པུར་འགན་འཁྲི་བ་ཞིག་ཀྱང་མ་

རེད་བསམ་གྱི་འདུག དཔེར་ན། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་བོད་ཅེས་པ་དེ་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཐོག་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ས་ཁྲའི་སྒང་ལ་བལྟས་

ནའང་ཡང་ཐོག་ལྟར་མཐོ་ཤོས་ཆགས་ཡོད། མི་སུ་ཞིག་ཡིན་ནའང་རང་གི་ཐོག་ཀ་
དེ་གཙང་མ་ཞིག་བྱུང་ན་བློ་བདེ་པོ་ཡོང་གི་རེད། འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཐོག་ཏུ་བརྩི་
བའི་བོད་ལུང་པ་འདིར་ཇི་ཙམ་ཞི་བདེའི་རྣམ་འགྱུར་མང་བ་བྱུང་བ་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་

བོད་པ་གཅིག་པུའི་ཁེ་ཕན་མ་ཡིན་པར་ལུང་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཁེ་ཕན་ཡོད་པ་དང་།
དེ་ཡང་རིམ་པས་རིམ་པས་ཇེ་གསལ་ཇེ་གསལ་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུགའཛམ་གླིང་གི་འགྱུར་བ་ཞེས་པ་དེ་ཕྱོགས་གང་ནས་ཀྱང་ཡོང་གི་རེད།
ལྷག་དོན་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ལ་ཆ་བཞག་ན། ང་རང་ཚོ་བོད་དང་སྔར་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད། སྔར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཕར་བཞག་ནས་ད་ལྟ་
དང་འབྲེལ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་བོད་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་

ཁེ་ཕན་གཉིས་པོ་དེ་ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། རྒྱ་གར་བ་དངོས་
གནས་བསམ་བློ་གཏོང་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདིར་སེམས་

ཐག་ཧ་ཅང་ཉེ་པོ་ཆགས་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོ་བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བའི་བསྟི་

གནས་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་རྒྱ་གར་ལ་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ས་ཁུལ་གང་དུ་ཡིན་
ནའང་རྒྱ་གར་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང་། མཁས་དབང་དེ་དག་དང་ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

448

འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དེའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་བོད་པའི་བདེན་དོན་དེ་ཐུན་མོང་གི་ཁེ་
ཕན་ཡིན་པ་རིམ་པས་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་ཆེད་བགྲོ་གླེང་གི་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་
རྒྱུའི་གོ་སྐབས་གང་མང་ཡོང་བ་བྱས་ནས་དེ་འདྲའི་སྐབས་ལ་གསལ་བཤད་གང་
ཐུབ་བྱ་རྒྱུ་དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག མ་གཞི་རྒྱ་གར་གཞུང་དང་། རྒྱ་
གར་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཁག་རྒྱ་གར་ཡུལ་མི་མང་པོས་གནས་ཚུལ་དེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་
ལ། ད་དུང་ང་ཚོས་དེའི་ཐོག་ཤུགས་སྣོན་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགསྔོན་མ་ཕྱི་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ཀྱི་སྐབས་དང་མི་འདྲ་བར་དེང་སང་འཛམ་གླིང་

ནང་བོད་པའི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་ཞིག་སླེབས་ཡོད། དེས་རྐྱེན་པས་བོད་ལ་ཤ་
ཚ་གསར་པ་དང་། བོད་ནང་རྒྱ་མིས་དངོས་གནས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཐབས་སྡུག་པོ་བྱས་པ་རྣམས་གོ་རྟོགས་གསར་དུ་བྱུང་ན་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་འགྲོ་གི་འདུག ང་རང་ཚོའི་
བདེན་པ་རྣམས་ལ་རིན་ཐང་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད་ལ། རིན་ཐང་འཁོར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
རེད། གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཚང་མས་སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་
པར་རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། དེ་སྔོན་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་ལྟར་ང་རང་ཚོའི་དུས་ཚོད་སྡུག་ཤོས་ཀྱི་ནམ་ཕྱེད་ཡོལ་ཟིན་ནས་ད་ཆ་སྐྱ་རེངས་ཤར་ཡོང་གི་
ཡོད། བདེན་པའི་ཉི་མ་འཆར་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་སྔ་ཕྱི་མ་གཏོགས་སླེབས་རྒྱུ་རེད། དེར་
བརྟེན་ཚང་མས་ད་ལྟ་ཕན་ལ་ཧུར་ཐག་བྱས་པ་རེད་ལ། ད་དུང་ཡང་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས།
ངས་དེ་རིང་དམིགས་བསལ་སྐད་ཆ་རགས་པ་ནི་ཤོད་ཡས་མེད། སྐད་ཆ་རྙིང་

པ་དེ་རྣམས་བསྐྱར་ཟློས་ཡང་ཟློས་བྱེད་རྒྱུ་རེད། ང་ཚོ་ཚོགས་འདུ་འདིར་སྒྲུང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

449

བཤད་པ་དང་གཏམ་གསར་པ་ཤོད་པའི་དོན་ལ་ཡོང་བ་མ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཡིན་

ནའང་དེ་རིང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་སྐད་ཆ་གསར་པ་གང་ཞིག་བཤད་ཡོང་
བསམས་ནས་དེ་ཉན་པར་ཡོང་བ་ཞིག་ལ་ངས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་མེད། ༸རྒྱལ་བ་
རིན་པོ་ཆེས་སྐད་ཆ་གསར་པ་གང་ཞིག་བཤད་ཡོང་། གཏམ་གསར་གང་ཞིག་ཐོས་
རྒྱུ་ཡོད་དམ་བསམ་པ་དྲན་ན་དེ་ནི་ནོར་འཁྲུལ་རེད།
སྙིང་པོ་གང་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཤེ་ན། ང་རང་ཚོ་བོད་མི་རེ་རེར་ལས་འགན་རེ་
ཡོད། རང་ཐོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ལས་འགན་དེ་ཧུར་ཐག་བྱས་ནས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ལས།
མི་ཞིག་གིས་ཁྱེད་རང་གི་འདི་འགྲིག་མི་འདུག་ཅེས་སྣ་ལ་མཛུབ་མོ་འཛུགས་མཁན་
མ་བྱུང་བར་དུ་སྤྱི་གཡོལ་བར་གཡོལ་བྱས་ནས་སྡོད་པ་དང་། ལྷོད་གཡེང་བྱས་ནས་
ཨའུ་ཙམ་ཡིན་ལས་ཆེ་སྙམ་སྟེ་བསྡད་ན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མི་འགྲིགས། སོ་སོའི་ཐོག་
ཏུ་ལས་འགན་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་རྒྱུ་འབྲས་དཔང་འཕེར་དང་། སྤྱིར་བཏང་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐད་ཆ་ནས་བཤད་ན་སོ་སོ་ངོ་གནོང་མི་དགོས་པ་ཞིག་
གི་ཐོག་ནས་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་དགོས། བོད་མི་རིགས་དཀའ་ངལ་གྱི་དུས་ཚོད་འདི་
འདྲ་ཞིག་འགྲིམ་པའི་དུས་སྐབས་ཡིན་པ་དང་། བོད་ནང་གི་མི་ཚོས་ང་ཚོར་རེ་བ་
རྒྱག་གི་ཡོད་སྟབས། དངོས་གནས་མི་རིགས་ཤིག་གི་ཆ་ནས་བཤད་ན། ང་ཚོར་
དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་འགན་ཞིག་འཁྲི་ཡོད་པ་དང་། དུས་ཚོན་གཉན་འཕྲང་ཞིག་

འགྲིམ་བཞིན་པར་བརྟེན་ཚང་མས་ད་རེས་མ་བྱས་ན་ག་དུས་བྱེད། ད་རེས་མ་
བསྒྲུབས་ན་ག་དུས་སྒྲུབ་བསམ་པ་བྱས་ནས་རིག་པ་བསྒྲིམ་དགོས། ངོས་ནས་རིག་

པ་བསྒྲིམས་ཤོག་ཨང་ཞེས་བརྗོད་པར་ཡོང་བ་ལས་སྐད་ཆ་གསར་པ་ཤོད་པར་ཡོང་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

450

བ་མིན། ཁྱེད་རང་ཚོས་ཀྱང་ད་ལྟ་བརྗོད་པའི་དོན་དག་དེ་རྣམས་སེམས་ལ་ངེས་པ་
བྱས་ནས་ཧུར་ཐག་བྱེད་རྒྱུ་ལས། ང་ཚོ་འདྲ་ཆགས་ཆགས་བྱས་ནས་ཉི་མ་སྐྱེལ་གྱི་

མེད་སྟབས་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

451

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ལོ་འཁོར་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅོ་ལྔ་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ གཞིས་བྱེས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་དང་། རྩ་བའི་སྟོབས་ཤུགས།

དེ་རིང་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་རྒྱས་པ་འཚོགས་པ་འདིའི་ཐོག་ངས་ཚང་
མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལམ་ཕྱོགས་གང་སའི་མི་མང་པོ་ཞིག་

འཛོམས་པར་བརྟེན། ངས་རྟག་པར་བཤད་པ་ལྟར་འདྲ་ཆགས་པོའི་སྐད་ཆ་མ་ཡིན་

པའི་ཐོག་ནས་དོན་དག་རྡོག་རྡོག་གི་གྲུབ་འབྲས་ཤིག་ཐོན་པའི་ཆེད་དུ་ཚང་མས་
སེམས་ཁུར་བླངས་ནས་གོ་བསྡུར་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། རྣམ་ཀུན་ནས་སོ་སོའི་ལས་གནས་ཐོག་ཁ་ཞེ་ངོ་ལྐོག་མེད་པར་རྒྱབ་མདུན་མཚུངས་པའི་ལས་ཀ་ཡག་པོ་
ཞིག་བྱེད་དགོས། གཞི་རྐང་འདས་པའི་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལྷག་ཙམ་རིང་ཚང་མས་ཧུར་
ཐག་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་རྣམས་ང་ཚོས་འཕྱར་ངོམས་བྱེད་མི་དགོས་པར་དེང་སང་
འཛམ་གླིང་ཐོག་རིན་ཐང་ཚད་འབེབས་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་དག་ནི་གྲུབ་འབྲས་

མི་དམན་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ནས་གཙོ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་བོད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཚོ་དངོས་གནས་
ལྷག་བསམ་སྙིང་སྟོབས་ཧ་ལས་པ་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་གཞོན་སྐྱེས་ཚོའི་ནང་ལ་

ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཆོས་དད་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཆོས་དད་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

452

པར་རྩ་བའི་མི་རིགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། མདོར་ན་ལས་བྱེད་དང་།
གུང་བྲན་ཏང་ཡོན་དེ་དག་ཀྱང་སོ་སོའི་ལས་ཀར་གཞིགས་པའི་སྐད་ཆ་ཞིག་ཁ་ནས་

མ་བཤད་རང་བཤད་ཐུག་གི་ཡོད་པ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་ཀྱི་གཏིང་ལ་བོད་
མི་རིགས་ཀྱི་བསམ་བློ་ཡོད་པ་ཕལ་ཆེར་བརྒྱ་ཆ་དགུ་བཅུ་གོ་དགུ་ཡན་ཟིན་ཅིང་།
ཁོང་ཚོས་རྩ་བའི་མི་རིགས་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་ཐོག་བརྟན་པོར་ལངས་ཡོད། དེ་དག་
ནི་ང་ཚོའི་རྩ་བའི་སྟོབས་ཤུགས་ཡིན། ང་ཚོ་ཕྱི་ལ་སྡོད་མཁན་བོད་པ་ཚོ་ཡང་ད་
བར་གཞན་ཡུལ་དུ་ཞབས་འདྲེན་མ་ཞུས་པར་ཡག་ཐག་ཆོད་ཡོད།
བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་བཞག་ན། བར་ལམ་འགྱུར་བ་གང་འཚམ་ཕྱིན་

ནས་ཕྲན་བུ་དབུགས་གཏོང་ལོང་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་བ་མ་ཟད། དེ་སྔའི་

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དང་། ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས། རིག་གཞུང་། མི་རིགས་ཀྱི་གོམས་
གཤིས་བཅས་གང་ཅིའི་ཐོག་སྐད་ཆ་ཕྲན་བུ་ཤོད་པའི་སྐབས་ཤིག་རྙེད་དེ་ཕ་མས་ཕྲུ་
གུར་སློབ་གསོ་གཏོང་རྒྱུའང་མང་དུ་ཕྱིན་ནས་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཡང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་ཕྲན་བུ་ལྷུག་ཏུ་སོང་བའི་
སྐབས་ལ་བསམ་བློ་གཏིང་ཟབ་གཏོང་མི་ཐུབ་མཁན་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་དེང་སང་
ཡག་ཐག་ཆོད་འདུག་སྙམ་པའི་ཆོག་ཤེས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་ཕྲན་བུ་སླེབས་པ་བཅས། མདོར་ན་དགེ་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་མཉམ་དུ་གནས་ཡོད། ཡིན་ནའང་རྩ་བའི་ང་རང་ཚོའི་

བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བདེན་དོན་གྱི་ཆེད་དུ་ཡོད་པའི་མི་མང་ཆེ་བའི་ངོས་ནས་ད་དུང་
ལྷོད་ཡངས་དང་སེམས་ཤུགས་ཆག་པ་ཞིག་ཕལ་ཆེར་ཡོང་གི་མ་རེད་བསམ་གྱི་

འདུག

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

453

ང་ཚོ་ཕྱི་ལ་སྡོད་མཁན་ཚོས་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཚོ་སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་པ་
དང་། རེ་བ་མ་བརླག་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ང་རང་ཚོའི་ངོ་སྐལ་འགན་འཁྲིའི་ལས་

ཀ་རྣམས་ལྷོད་གཡེང་མ་སོང་བ་དང་། འགྱོད་པ་མེད་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་བྱེད་
དགོས། བྱ་བ་ཚང་མ་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་གཤིས་འདི་ཕྱོགས་ཀྱི་གང་ཅིའི་ལས་རིམ་ནང་
གྲུབ་འབྲས་མི་དམན་པ་ཞིག་ཐོན་དུས་བོད་ནང་སེམས་ཤུགས་དང་། རེ་བ་གསར་
པ་སྐྱེ་རྒྱུར་ཕན་པ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ནང་གི་མི་མང་ཚོས་སེམས་ཤུགས་དང་སྙིང་
སྟོབས་འགྱུར་མེད་དུ་བསྡད་པ་དེས་འདི་ཁུལ་ང་ཚོའི་སེམས་ཤུགས་ལ་ཕན་གྱི་

ཡོད། དེ་ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་ལྟོས་གྲུབ་ལ་བརྟེན་ང་ཚོ་འདི་ཁུལ་ལ་སྡོད་མཁན་ཚོས་གང་
ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་བོད་ནང་ཡོད་པའི་མི་མང་ཚོ་སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་པ་དང་།
ཁོང་ཚོར་མཐོང་ཚུལ་ཞན་པོ་མི་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱུན་གཏན་ནས་དྲན་ཤེས་བག་
ཡོད་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྟེན་དགོས་ཀྱི་འདུག སྤྱིར་བཏང་མིའི་གཤིས་ཀར་

བཟང་པོ་བྱས་པ་དེ་ལམ་སེང་མངོན་གསལ་དོད་པོས་སེམས་ལ་མ་ངེས་པ་དང་། སྐྱོན་ཆ་ཕྲན་བུ་ཞིག་བྱུང་ན་ལམ་སེང་མངོན་གསལ་དོད་པོས་སེམས་ལ་འཛིན་པ་
ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ཅིང་། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་གར་ལ་གང་ཡང་མི་འདུག་ཅེས་ཤོད་
མི་སྲིད་པ་མིན་ན། དེ་འདྲ་མི་ཡོང་རྒྱུར་ཚང་མས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་

གལ་ཆེན་པོ་འདུགབོད་ནང་ཡོད་པའི་མི་མང་ཚོའི་རེ་བ་མུ་མཐུད་འཕེལ་བ་དང་། སེམས་ཤུགས་
མ་ཆག་པ་ཡོང་བའི་རྩ་བའི་གནད་དོན་སྐད་ཆ་འདྲ་ཆགས་པོ་དང་སྙན་པོ་ཞིག་

བཤད་པས་མི་ཕན་པར། དོན་ངོ་མའི་གྲུབ་འབྲས་མིག་གིས་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

454

དགོས་ཤིང་། ང་ཚོས་ད་བར་འགྲིག་ཙམ་བྱས་ཡོད་ལ། ད་དུང་མུ་མཐུད་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་དགོས། བཙན་བྱོལ་གཞུང་ངམ་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་ཤུལ་

འཛིན་མཁན་ཟེར་ནའང་འདྲ། གང་ལྟར་དེའི་སྲི་ཞུ་སྒྲུབ་མཁན་ལས་ཀྱི་སྣེ་མོ་བ་ཚང་
མ་དེ་རིང་འདིར་སླེབས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཚང་མ་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས།

ཁ༽ སྡུག་སའི་གྲ་སྒྲིག་དང་། བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་རེ་སྨོན།

ང་རང་ཚོར་བདེན་པ་ཏན་ཏན་ཡོད་པས། དུས་ཡུན་སྙུགས་བསྲིངས་ནས་འབད་བརྩོན་བྱས་ན་བདེན་པའི་མཐའ་གསལ་གྱི་རེད། ཡིན་ནའང་ང་ཚོའི་རྩ་དོན་
ཆུང་ཆུང་ཞིག་མིན་སྟབས་ལས་སླ་པོར་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་མི་ཐུབ་པར་བརྟེན་རྩིས་
སྡུག་ས་ནས་བརྒྱབ་སྟེ་ཡུན་རིང་གི་འཆར་གཞི་གཏིང་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ང་ཚོ་དེ་སྔ་ ༡༩༥༩ ལོ་རྒྱ་གར་དུ་སླེབས་ནས་ཕྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་
གཅིག་རེ་གཉིས་ཀྱི་དུས་སྐབས་ལ་མི་ཁག་གཅིག་གི་བསམ་བློ་སེམས་ཐག་ཐུང་
ཐུང་གིས་མགྱོགས་མྱུར་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་མ་བྱུང་ན། ལོ་ཉི་ཤུ་སུམ་ཅུ་སྒུག་
དགོས་ན་གང་ཡོང་བསམ་མཁན་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། མི་ཁག་གཅིག་གི་བསམ་བློའི་

ནང་སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་ཐོག་རང་དབང་རྩོད་ལེན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དེ་མི་རབས་

ནས་མི་རབས་སྦྲེལ་ཏེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར། ང་ཚོར་ཡང་དུས་འགོར་ཡོང་དགོས་པ་ཞིག་ཡོང་སྲིད་བསམས་ནས་ཡུན་རིང་གི་འཆར་གཞི་བཏིང་བའི་འབྲས་བུར་ད་ཆ་

ལོ་ཉེར་བརྒྱད་སོང་བའི་སྐབས་ལའང་ང་ཚོ་བརྟན་པོར་གནས་ཐུབ་ཡོད། ད་དུང་ཡང་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད་པར་བརྟེན་ང་ཚོས་
རེ་བ་ཆེ་ས་ནས་རྒྱག་དགོས་པ་སྨོས་ཅི་དགོས། ཡིན་ནའང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

455

ང་ཚོས་རྩིས་སྡུག་ས་ནས་བརྒྱབ་སྟེ་མ་བྱུང་སྔོན་འགོག་གི་གྲ་སྒྲིག་བྱ་རྒྱུའང་ཤིན་ཏུ་

གལ་ཆེ། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ནང་སྡོད་མཁན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རང་དབང་ལུང་པར་

གནས་འཁོད་བོད་མི་ཚང་མ་སྲ་ཐག་ཐག་ཏུ་སྡོད་རྒྱུ་གནད་ཆེ་བས་དཔལ་འབྱོར་
དང་། རིག་གཞུང་སོགས་གང་ཅིའི་ཐོག་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་དགོས།
ལྷག་པར་དེང་སང་བོད་ནང་སྔོན་དང་མི་འདྲ་བར་གང་འཚམ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་
གི་ཡོད་སྟབས་ང་ཚོས་འགྲན་བསྡུར་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། མ་གཞི་ང་ཚོ་རང་ས་བྲལ་ནས་གཞན་ཡུལ་ལ་གྱར་ཡོད་ཀྱང་། རང་དབང་ཡོད་པར་བརྟེན་རང་གིས་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་ཐབས་ཤེས་བྱས་ན་གང་ཡང་བྱེད་ཆོག་པའི་གོ་སྐབས་དང་
། མིའི་རྣམ་དཔྱོད་དང་གསར་གཏོད་ཀྱི་རང་བཞིན་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ས་ཡོད། རང་
དབང་མེད་ན་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་དང་ཆ་རྐྱེན་མེད། ང་རང་ཚོ་རང་དབང་
ལུང་པར་གནས་ཡོད་སྟབས་གཟབ་གཟབ་བྱས་ན་གང་ཡང་བྱེད་ཐུབ་པའི་རེ་བ་
ཡོད།
བར་ལམ་ང་ཚོ་དང་རྒྱ་ནག་དབར་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དེའི་ཐོག་ནས་དགེ་མཚན་
ཕྲན་བུ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། ལམ་སེང་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ཐུབ་པ་བྱུང་མེད་ལ། དེ་ལྟར་ཡོང་རྒྱུ་ཡང་ཁག་པོ་རེད། དེང་སང་རྒྱ་ནག་གི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་དང་བརྟན་པོ་མེད་
པ་ཉེ་ཆར་གྱི་གནས་ཚུལ་ནས་ར་འཕྲོད་བྱུང་ཡོད། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདི་ང་ཚོས་
རྒྱང་སོ་བལྟས་ནས་སྡོད་པའི་དུས་ཚོད་གཅིག་ཡིན་པས། ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་དུས་

ཚོད་མིན་པ་མཐོང་གསལ་ཡིན། ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་ནི་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་པ་ཞིག་

ལས། ང་ཚོས་རྒྱ་མི་རིགས་ལ་མི་དགའ་བ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བྱས་ནས་རྩོད་པ་རྩ་བ་ནས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

456

མིན། ང་ཚོའི་ཐོབ་ཐབ་འདི་རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱིས་གསོལ་རས་གནང་དང་མ་གནང་གི་
གནད་དོན་ལ་ཐུག་མེད། ང་ཚོས་ཐོབ་ཐང་རྩོད་པ་འདི་འགྲུབ་དང་མི་འགྲུབ་གནས་

ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། ཐོབ་ཐང་རྩོད་པའི་དབང་ཆ་དང་འོས་བབས་ང་ཚོར་
ཡོད། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལའང་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་འདོད་པར་ཡང་དེ་རང་ཡོད།
རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱིས་བོད་ལ་དབང་བསྒྱུར་བྱས་ནང་ང་ཚོ་བོད་པར་གྱོང་ཆེན་པོ་
རག་ཡོད་ཅིང་། འཁོར་ལམ་གསར་པ་དང་། བཟོ་གྲྭ་གསར་པ་ཕྲན་བུ་འཛུགས་སྐྲུན་དང་། འཕྲོད་བསྟེན་དང་། རིག་གཞུང་ལ་སོགས་པའི་ཐད་ལས་ཀ་ཕྲན་བུ་བྱས་ཡོད་
ན་ཡང་། ཚུར་ཕྱོགས་ང་ཚོར་གྱོང་རག་པའི་དཀའ་ངལ་དང་བསྡུར་ན་ཡ་དོ་ཐབས་
མེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོར་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པ་དེ་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་དང་རྒྱུ་
མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཚང་མས་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་དགོས།

ག༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ནུས་ཤུགས་དང་། བཀའ་བློན་འཕར་སྣོན།

ང་ཚོས་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ལས་འགུལ་ནང་མི་སོ་སོའི་

ལྷག་བསམ་དང་སེམས་ཤུགས་གཅིག་པུས་མི་འགྲིགས་པར་སྤྱིའི་སྒྲིག་འཛུགས་
ཀྱི་ནུས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང་། རང་རེ་ད་ལྟ་ཁ་འཐོར་ནས་སྡོད་ས་གཞན་ཡུལ་
འདྲ་མིན་ནང་བསྡད་ཡོད་ན་ཡང་། བོད་མི་རིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ལྟ་བའི་ཐོག་ནས་
གཅིག་ལ་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་བསམ་བློ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད། ང་རང་ཚོའི་སྤྱིའི་སྒྲིག་
འཛུགས་རྒྱ་གར་དྷ་རམ་ས་ལར་ཡོད་པ་འདི་ཡིན་པས། ད་དུང་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་
ཚགས་ཚུད་ཡར་རྒྱས་ཡོང་བའི་དོན་ལ་ཚང་མར་འབད་བརྩོན་བྱེད་དགོས།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

457

བར་ལམ་བཀའ་ཤག་ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་བཀའ་བློན་གསར་པ་འཕར་སྣོན་བྱེད་རྒྱུས་མཚོན་ད་བར་ངས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བསམ་བློ་བཏང་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་སྐབས་རེ་ང་རང་ཚོའི་ཤོད་རྒྱུན་ཞིག་ལ། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེར་བརྩི་བཀུར་ཡོད། བོད་གཞུང་གིས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད། སྐད་
ཆ་དེ་ལ་དགོས་དོན་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མི་འདུག ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ངོས་ནས་
ཞལ་འདེབས་རྒྱག་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་རྒྱག་གི་རེད། ད་ལྟ་བར་བརྒྱབ་ཡོད་ལ་ད་དུང་ཡང་
མ་ཤི་བར་དུ་རྒྱག་གི་རེད། ཡིན་ནའང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་ན་ཡོད་པ་དང་།
མེད་ན་མེད་པ་ལྟ་བུ་མིན་པའི་ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ནུས་
ཤུགས་ལྡན་པ་ཞིག་བྱུང་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་རེད་སྙམ་པ་ངའི་བསམ་ཚུལ་ཡིན། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་བཀའ་བློན་གསར་པ་ཁ་ཤས་བསྐོས་ནས་བཀའ་ཤག་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་ལས་ཀ་ཕྲན་བུ་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་བྱེད་ཐུབ་ན་སྙམ་ཞིང་། ང་རང་ལ་བསམ་ཚུལ་འདྲ་ཡོད་ན་
གོ་བསྡུར་བྱེད་ཆོག་གི་རེད།
ད་དུང་ང་ཚོ་མ་འོངས་པར་ལོ་ཇི་ཙམ་འགོར་མིན་མི་ཤེས། ང་རང་ཚོས་བསོད་
ནམས་ཡག་པོ་བསགས་པ་དང་། ཕྱི་ནང་ལས་སྨོན་རྟེན་འབྲེལ་མང་པོ་ཞིག་འཛོམས་
ནས་གཅིག་བྱས་ན་གནས་ཚུལ་འགྱུར་བ་ཏན་ཏན་ཡོང་སྲིད་ལ། ང་ཚོའི་རེ་བའམ་དེ་
ལྟར་རྒྱག་དགོས། ཡང་གཅིག་བྱས་ན་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་སླེབས་ནས་ད་བར་ལོ་ཉི་ཤུ་

རྩ་བརྒྱད་བསྐྱལ་བ་དང་། གལ་སྲིད་ད་དུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་སྐྱེལ་དགོས་བྱུང་ན།
ངའི་མི་ཚེ་ཡང་རྒས་འགྲོ་གི་ཡོད་པས་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡོད་པ་འདི་
དག་ལ་ཤུགས་སྣོན་ངེས་པར་དུ་རྒྱག་དགོས་པ་འདུག

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

458

ལས་ཁུངས་ཁག་དང་། ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་ཡོང་དང་མི་ཡོང་ནི་ང་ཚོ་གཅིག་པུའི་གནས་ཚུལ་ཙམ་མིན་པར་རྒྱལ་ཁབ་གང་

སར་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་དང་། ལས་ཁུངས་ཁག་གི་འཛིན་སྐྱོང་འགྲོ་སྟངས་ཚགས་ཚུད། ཞིབ་ཚགས་སྤུས་དག་ཅིག་ཡོད་མིན་ལ་མ་

ལྟོས་པར་རྩ་བའི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་མི་རང་ཡིན་སྟབས། མི་ལ་ལྟོས་ཚབས་ཤིན་ཏུ་

ཆེ་བར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་ཡང་དེ་བཞིན་ཡོད། ལྷག་བསམ། སེམས་ཤུགས་བཅས་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད། མི་ལ་རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་དང་སེམས་ཤུགས་ཤིག་ཡོད་
དགོས། གནས་ཚུལ་ཆེ་ས་ནས་བཤད་ན་ང་ཚོར་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་སུ་
དང་མི་འདྲ་བར་སྤྱིར་མི་མང་དང་། ཡང་སྒོས་ལས་བྱེད་པ་ཚོའི་ནང་ལ་ལས་རྒྱུ་
འབྲས་དང་། འདི་དང་ཕྱི་མ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན།
བོད་མི་རིགས་སྤྱིའི་བསམ་བློ་བཅས་ཀྱིས་སྣེ་དྲངས་པའི་ལྷག་བསམ་དང་སེམས་
ཤུགས་ཤིག་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས། འོན་ཀྱང་ལྷག་བསམ་གཅིག་པུས་མི་འགྲིགས་
པར་ཧུར་བརྩོན་དང་འཇོན་ཐང་ཡང་ཡོད་དགོས།

ང༽ ལྷོད་ཡངས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་དང་། ལམ་སྟོན་ཁྲི་སྟོང་།

ངས་རྟག་པར་བཤད་པ་ལྟར། སྐབས་རེ་ང་རང་ཚོས་ལྷོད་ཡངས་བྱས་ནས་བརྩད་གཅོད་བྱེད་མཁན་མ་བྱུང་བར་རྫུ་རྫུ་བྱས་ནས་ཉི་མ་གང་འཁྱོལ་དུ་སྡོད་པ་དེ་
ལྟར་ཡོང་མི་སྲིད་པ་མིན་པར་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ཚོའི་གྲས་དོ་བདག་སོ་སོའི་ངོས་
ནས་རང་གིས་མ་ཐུབ་པ་དང་། ཡང་ན་འདོད་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། དེ་ཡང་བསམ་
བློ་གཏོང་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ང་ཚོའི་ལས་དོན་འདི་དག་མི་གཅིག་གི་ཁེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

459

ཕན་དང་། མི་གཅིག་གི་གདོང་ལ་བལྟ་རྒྱུའི་དོན་དག་ཅིག་མིན་སྟབས། རྩ་བའི་ལས་

ཀ་འཐུས་ཤོར་ཡོང་མིན་ལ་བལྟ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་
དྲན་ཉིན་མོར་ཡང་བཤད་རྒྱུ་བྱུང་། ང་ཚོ་བོད་པའི་གཤིས་ཀར་ཚ་འདེད་གཏོང་མཁན་མེད་ན་ལྷོད་ཡངས་སུ་སྡོད་པ་དང་། གནས་ཚུལ་ཛ་དྲག་འགག་རྩར་ཐུག་ན་རྡོག་ལ་འདྲིལ་པོ་དང་བསམ་བློ་གཉའ་མ་ཆག་པར་སྡོད་པ། ཕྲན་བུ་ལྷོད་ཡངས་ཙམ་ཡོད་ན་ཉི་མ་རིང་པོ་སོས་དལ་དུ་སྡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ང་ཚོའི་ནང་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་
འདུག་པ་འདི་ཡག་པོ་མིན།

ལྷག་པར་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་དུ་བསྡད་པའི་གནས་ཚུལ་འོག་ང་ཚོར་སྡུག་པོ་
གཏོང་མཁན་གྱི་དགྲ་བོ་ཉིན་ལྟར་མིག་གི་མདུན་དུ་གནས་པའི་དངངས་སྐྲག་གི་

ཚོར་བ་མེད་པར་ལོ་མང་སོང་སྟབས། ཞིབ་ཏུ་བསམ་བློ་བཏང་ན་མ་གཏོགས་འཆར་
ཅན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ནས། ལས་ཀ་འཐུས་ཤོར་ཡང་མངོན་གསལ་དོད་པོའི་ཞབས་འདྲེན་མ་ཞུས་ཙམ་བྱུང་ན་དེས་འགྲིགས་པ་དང་། ལ་མ་དག་པའི་བསམ་བློ་
གཏོང་སྟངས་ཤིག་ཡིན་པ་དེ་དག་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་
མི་ཐུབ། ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་པོ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ངས་རྟག་པར་བཤད་ཡོད། ད་ནི་ཚགས་ཚུད་པོ་བྱེད་དགོས་ཞེས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁ་ནས་ལན་བརྒྱ་སྟོང་
འབུམ་ཕྲག་བཤད་ནའང་ཕན་ཐོགས་མི་འདུག་པས་ཚང་མས་ཡིད་གཟབ་བྱེད་
དགོས།
ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་བའི་དོན་ལ་གཙོ་བོ་དོ་བདག་སོ་སོས་རང་གིས་ཤེས་པ་རང་གིས་བསམ་བློ་བཏང་ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། རང་གིས་མ་ཤེས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

460

པ་མི་གཞན་ལ་སྐད་ཆ་དྲིས། གྲོས་ཁ་བསྡུར། བསླབ་བྱ་ཉན་པ་སོགས་བྱས་ནས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས། འགོ་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ནས་བཟུང་

ལས་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ལྟ་མཁན་མགོ་ལ་མིག་འབྱར་ཡོད་པ་ཚོས་ལྟ་རྟོག་
ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ། ལྷག་བསམ་གྱིས་མ་འདང་བ་ཡིན་ན་སྨོས་ཅི་དགོས། གལ་ཏེ་
ལྷག་བསམ་གྱིས་འདང་གི་ཡོད་ནའང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་ལས་ཀ་ཏན་ཏན་
འགྲུབ་མི་ཐུབ་པ་དང་། འཇོན་ཐང་གིས་མ་འདང་བ། སྒྱིད་ལུག་ལེ་ལོའི་དབང་དུ་

སོང་བ་བཅས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་ལ་འཛེམས་ཟོན་མེད་པའི་ཡོ་བསྲང་བྱེད་
དགོས། དེ་ནི་དགའ་མི་དགའི་གནས་ཚུལ་མིན་པར་སྤྱི་དོན་ལ་ཐུག་ཡོད། དེར་
བརྟེན་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དམ་གཅུན་བྱེད་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགདཔེར་ན། ང་རང་ལ་མཚོན་ན། མི་སུ་ཞིག་ལ་གདོང་ནག་པོ་སྟོན་རྒྱུ་དེ་ལས་ཀྱི་

ཐ་ཡིན་ནའང་། སྤྱི་པའི་དོན་ལ་ཐུག་པ་དང་། འགན་འཁྲི་ཡོད་པར་བརྟེན་ནས་མ་
འགྲིགས་པ་དེར་འགྲིགས་མི་འདུག་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་ལ། འགྲིགས་པ་ལ་འགྲིགས་
འདུག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་བྱ་སྤུ་གནོན་དུ་ཡོད་པའི་
འགྲོ་སྟངས་འདི་ལ་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། དེར་ཤུགས་སྣོན་བརྒྱབ་ན་
ཕྲན་བུ་ཚགས་ཚུད་དུ་འགྲོ་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཞིག་ཡིན། མི་ལ་སྡུག་པོ་བཏང་བའི་རང་

བཞིན་གྱི་ཞེད་སྣང་མ་ཡིན་པར། ཡ་རབས་དང་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་གཞུང་ལ་བསམས་ནས་
ཕྲན་བུ་བག་ཟོན་དང་། སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་ནས་དོ་སྣང་ཕྲན་བུ་ཞིག་བྱས་ན་དེས་རང་
ལ་སྐུལ་འདེད་ཡོང་རྒྱུར་ཕན་གྱི་རེད། གཞན་གྱིས་འདེད་མཁན་མེད་པར་འབད་
བརྩོན་བྱེད་ཐུབ་ན་ཨང་དང་པོ་ཡིན། གང་ཡང་མ་བྱས་པར་བསྡད་ནའང་འགྲིགས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

461

པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ན་ཡག་པོ་མིན། ད་བར་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱས་
ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་ཧུར་ཐག་བྱས་ན་གནས་ཚུལ་བཟང་དུ་འགྲོ་ཐུབ། གལ་སྲིད་ལྷོད་ཡངས་ཤོར་ནས་སྤྱི་རྟ་སྒལ་རལ་ལྟ་བུར་ལུས་ན་ཉེན་ཁ་ཆེ་བས་གཟབ་ནན་བྱེད་དགོས།
རྒྱ་ནག་གཞུང་ཕྱོགས་ལ་ཆ་བཞག་ན་གནས་ཚུལ་འགྱུར་བ་གསར་པ་བྱུང་
བའི་སྐབས་ལ་དེང་སང་ཁོང་ཚོས་རང་དོན་རང་གཅེས་ཀྱི་བསམ་བློ་བཏང་ནས།
བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བའི་ནང་རྣ་བ་ཉན་པ་དང་། ལག་པ་རྐྱོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཡོང་

སྲིད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ཡ་མཚན་སྐྱེ་དགོས་དོན་མེད། ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་བྱ་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་འདུག དངོས་གནས་སྲེག་གཏུབ་འཕེར་བ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ལས།
དོན་མེད་འདྲ་ཆགས་ཀྱིས་ཉི་མ་སྐྱེལ་བའི་དུས་ཚོད་ཅིག་རྩ་བ་ནས་མིན། ལམ་དང་

ལུགས་སྲོལ་ཁོ་ནར་བསྟུན་པའི་བྱེད་སྟངས་ལ་ང་དེ་སྔ་ནས་དགའ་པོ་མེད་ལ། ད་ལྟ་
ཡིན་ནའང་དགོས་པ་མི་འདུག མིས་བཟོས་པའི་ལམ་དང་ལུགས་སྲོལ་གྱི་བཟོ་འདྲ་
པོ་བྱས་ནས་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མི་འདུག དངོས་གནས་ཀྱི་དགོས་དོན་རྡོག་རྡོག་གཅིག་སྟོན་རྒྱུ་བྱུང་ན། ལམ་ལུགས་རྗེས་ལ་ཆགས་ཀྱི་རེད། དངོས་གནས་ལས་
དོན་ངོ་མའི་ཐོག་གྲུབ་འབྲས་འདི་རེད་སྙམ་པ་སྟོན་རྒྱུ་ཞིག་དང་། འགྲིགས་འདུག་
འཐུས་འདུག་བཤད་རྒྱུ་ཞིག་མེད་ན། འདྲ་ཆགས་པོ་ཇི་ཙམ་བཤད་ཀྱང་དེ་ལ་ཧ་
ལས་རྒྱུ་མེད། གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

462

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༤ ཉིན་སྐབས་དགུ་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་དགའ་བྱང་བློ་བཟང་ཆོས་ལྡན་དང་། ནུབ་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་གསར་མཇལ་དམ་འབུལ་ཞུ་སྐབས་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་འོང་དང་། སྐབས་བབ་ཀྱི་ལས་འགན།

ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། ང་རང་ཚོ་དུས་ཚོད་གཉའ་འཕྲང་འདི་འདྲ་
ཞིག་གི་སྐབས་ལ་སླེབས་བསྡད་ཡོད། ང་རང་ཚོ་རྟག་པར་སྐད་ཆ་ཡོང་མུས་བཞིན།

བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ནི་བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ལ་འཁྲི་བའི་ལས་

འགན་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ནི་དེ་བས་ཀྱང་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་མཁན་
ཡིན་པས་ཚང་མས་གང་ཅིའི་ཐོག་ལ་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། ད་ཆ་སྐབས་སུ་བབས་
པའི་ལས་འགན་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། དེང་སང་རྩ་བའི་ང་རང་ཚོའི་གནས་

སྟངས་སྐོར་ལ་མགོ་རྙོག་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། གཏིང་རིང་དུ་ཕྱིན་པ་ལྟར་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་

རྣམ་པ་ཡང་དེའི་ཚོད་ཀྱི་གཏིང་རིང་པོ་ཞིག་ཐོག་ནས་འགྲོ་དགོས་པར་བརྟེན། ཚང་
མས་ལྷག་བསམ་གཅིག་པུའི་ཐོག་སྔས་བརྒྱབ་ནས་བསྡད་པས་མི་འགྲིགས་པ་ཞིག་

རེད།
ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་རྒན་གཞོན་སྐྱ་སེར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

463

ཚང་མའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་བོད་དོན་ཐོག་དོ་སྣང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱུན་དུ་ཡོད་
པ་ཞིག་བྱུང་ན་འགྲོ་ཞོར་སྡོད་ཞོར་གང་དུ་ཡིན་ན་ཡང་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་སྐད་
ཆ་གླེང་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད། དཔེར་ན། བལ་གོས་ཚོང་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་ཞར་དང་

ཞོར་ལ་རྒྱ་གར་བར་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཤུགས་མ་ཐུབ་
ཀྱིས་ཡོང་གི་རེད། ཡང་དུས་དུས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནའང་རུང་། རྔམ་

སྟོན་ཁྲོམ་སྐོར་བྱེད་པ་དེ་འདྲའི་སྐབས་ལ་ཡིན་ན་ཡང་རྒྱུན་ལྡན་ནས་སེམས་ཀྱི་ནང་

བོད་རང་བཙན་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བསམ་བློ་དེ་སེམས་ནང་ལ་སོས་པ་ཞིག་བསྡད་

ཡོད་ན། དེའི་ཚོད་ཀྱི་སེམས་ཤུགས་དང་ཕན་ནུས་ཆེ་བ་ཡོང་རྒྱུ་རེད།
ལྷག་དོན་དེང་སང་བོད་ལ་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་འོང་གི་གོ་སྐབས་ཤིག་བྱུང་ནས་

ཕར་འགྲོ་མཁན་དང་། ཚུར་ཡོང་མཁན་ཡོད། དེ་འདྲའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཚང་མས་བོད་
སྤྱི་པའི་དོན་དག་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་རྒྱུན་གཏན་ནས་དོ་སྣང་དང་། དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་སེམས་ནང་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་མེད་ན། གློ་བུར་དུ་གནས་ཚུལ་གཅིག་ཡོང་བའི་སྐབས་
ལ་འདི་འདྲ་བྱེད་དགོས་ཞེས་སྐུལ་ལྕག་བྱེད་དགོས་པའི་རིགས་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་
དང་། དེ་ཡང་དུས་ཐོག་ལ་ཚར་མ་ཚར་གྱི་འཐུས་ཚང་མ་བྱུང་བར་ལུས་ཀྱི་ཡོད། ལྷག་དོན་བོད་ནས་ཡོང་མཁན་མང་པོ་ཞིག་གི་མཐོང་ཚུལ་ལ། རྒྱ་གར་རང་
དབང་ལུང་པའི་ནང་ལ་ཡོད་མཁན་ཚོ་ལྟོ་གོས་ལ་མགོ་འཁོར་ནས་བསྡད་པ་ལས་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བསམ་བློ་མི་འདུག་ཟེར་གྱི་ཡོད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བསམ་བློ་རྩ་བ་ནས་
མེད་པ་མིན་ཡང་། དཔེར་ན། གྲི་ལྟ་བུ་དུས་རྒྱུན་གཏན་ནས་རྣོ་པོ་ཞིག་བརྡར་མེད་པ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

464

ལྟ་བུའི་མཐོང་ཚུལ་ཡོད་བཟོ་འདུག བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོས་ཧོབ་སྟེ་ལྟ་དུས་རྒྱ་གར་ནང་བོད་མི་ཚོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བསམ་བློ་མེད་མཁན། གཏམ་གྱི་ཐོག་མར་
དངོས་པོ་གང་འདྲ་ཚོང་རྒྱུ་ཡོད། བོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྙིང་པ་འདྲ་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲིས་
ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་བློ་ཕམ་གྱི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་གྱི་འདུག དེ་བཞིན་

བོད་ལ་ཕར་གཉེན་འཕྲད་དུ་འགྲོ་མཁན་ལ་ཆ་བཞག་ན། བོད་ནང་རྒྱ་མིའི་མནར་

གཅོད་འོག་ཏུ་རང་སེམས་ལ་དངངས་སྐྲག་བྱས་ནས་སྡོད་མཁན་ཚོས་རྒྱ་གར་ནས་ཡོང་མཁན་གྱི་ས་ནས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་གཏམ་བཟང་པོ་ཞིག་དང་། གནས་

ཚུལ་གསལ་པོ་གང་ཐོས་རྒྱུ་ཡོད་དམ་བསམས་ནས་གནས་ཚུལ་དྲིས་དུས། ང་རང་
གཞིས་ཆགས་ནང་ལ་ལས་ཀ་བྱས་ནས་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་གནས་
ཚུལ་གང་འདྲ་ཡིན་མིན་ཤེས་མ་བྱུང་ཞེས་བཤད་དེ་བོད་མི་རེ་བ་རྒྱག་མཁན་ཚོར་
སེམས་གསོ་ཐེབས་རྒྱུ་དང་། སེམས་སོས་པ་ཆགས་རྒྱུའི་གཏམ་བཟང་པོ་གང་ཡང་བཤད་རྒྱུ་མེད་ན། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དོ་བདག་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་

རེད་ལ། སྤྱི་པའི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་ཡང་འཐུས་ཤོར་དང་། བློ་ཕམ་འགྲོ་གཞི་རེད།
གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་མཁན་མི་མི་རེ་ངོ་རེའི་ཆ་ནས་གནས་ཚུལ་གང་ཅི་མགོ་
འཚོས་པོའི་ཐོག་ནས་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་ན། དེའི་ཚོད་ཀྱི་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་

གནས་ཚུལ་ཁྱབ་བསྒྲགས་ཐུབ་རྒྱུ་ཡིན་སྟབས་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་
འདྲ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ་འཕྲལ་སེལ་ལམ་སེང་འདི་འདྲ་བྱེད་དགོས། འདི་འདྲ་ཤོད་
དགོས་བརྗོད་ན་ཡང་དེ་ཙམ་གྱིས་ནུས་པ་ཐོན་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། དུས་རྒྱུན་གཏན་ནས་ཆབ་སྲིད་སློབ་གསོ་ཟེར་ན་ཡང་རུང་། གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་ང་རང་ཚོའི་བོད་ཀྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

465

བདེན་དོན་འཐབ་རྩོད་བྱེད་སྟངས་འདི་དག་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དེ་ལ་དོ་སྣང་
སླེབས་པ་བྱེད་དགོས། དེའི་སྐོར་ལ་བཀའ་ཤག་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་། གཞིས་འགོ་སོ་
སོས་དུས་རྒྱུན་དུ་མི་མང་ལ་སློབ་གསོ་ཡང་ཡང་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག འདི་གལ་

ཆེན་པོ་འདུགཁ༽ མང་གཙོའི་ལམ་བཟང་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་སྲོལ།

དེ་ནས་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ལས་འགན་སྐོར། མ་གཞི་ཁ་སང་བཀའ་ཤག་གི་
གསུང་བཤད་ནང་ལ་ཡོད་པ་ལྟར། དེའི་སྐོར་ལ་གོ་བསྡུར་ཡང་རོབ་ཙམ་བྱུང་། གང་
ལྟར་ང་རང་ཚོ་དེ་སྔ་རྒྱ་གར་ལ་སླེབས་མ་ཐག་ནས་མ་འོངས་པར་མང་གཙོའི་ལམ་

ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་ཤུགས་ཆེན་པོ་བཏང་ཡོད། ང་ཚོའི་མང་གཙོ་ཟེར་བ་འདི་

བོད་ཀྱི་རྩ་བའི་འགྲོ་སྟངས་ཐོག་ལ་མ་རན་པ་ཞིག་མ་རེད། ང་རང་ཚོའི་བོད་ཀྱི་རྩ་
བའི་རིག་གཞུང་ཟེར་ན་ཡང་རུང་། བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་ཟེར་ན་ཡང་རུང་། རྩ་བའི་

ལམ་སྟོན་བྱེད་མཁན་དེ་ནང་པའི་ཆོས་ཡིན། ནང་པའི་ནང་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་ཡིན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་ཐོག་བསམ་བློ་ཞིག་བཏང་ན་

བདག་པས་གཞན་གཅེས་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། རང་ལས་གཞན་གཅེས་པ་ཟེར་བ་དེ་མང་གཙོའི་རྩ་དོན་ལྷག་དང་བཅས་པ་ཚང་ཡོད།
འདི་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྒྲིག་འཛུགས་
བཟོས་གནང་བ་ནི་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་དེ་
དག་ཡིན། གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་གྱིས་མཚོན་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་
འགྲོ་སྟངས་དེའི་ནང་ལ་དགེ་སློང་བཞི་གྲས་ཡན་ཆད་ཚོགས་པའི་དགེ་འདུན་གྱིས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

466

དབང་ཆ་འཛིན་གྱི་ཡོད་པ་ལས། དགེ་སློང་མི་ཁེར་རྐྱང་གཅིག་གིས་དབང་ཆ་འཛིན་
ས་མེད། དགེ་འདུན་གྱི་ལས་ཚང་མ་དགེ་སློང་བཞི་ཡན་ཆད་ལོངས་ནས་ཐག་གཅོད་
བྱེད་པ་ལས། དགེ་སློང་མི་ཁེར་རྐྱང་གཅིག་གིས་ང་བླ་མ་ཡིན། ང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་
ཡིན་ཞེས་བཤད་ས་ནམ་ཡང་མེད། གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་ཚོགས་པ་མང་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ་དེ་མང་གཙོ་ཡིན་སྟབས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་

ལྟ་བ་འཁྱེར་སྟངས་དངོས་གནས་དྲང་གནས་མང་གཙོ་ཆགས་ཡོད།
ང་ཚོས་མང་གཙོ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་བེད་སྤྱོད་ཡོད་མེད་ཙམ་ལས། དོན་དག་
ཡང་སྙིང་ལྟ་བའི་འཁྱེར་སོ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་མང་གཙོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད།
དེ་སྔའི་བོད་རང་གི་འགྲོ་སྟངས་མ་གཞི་ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་ཡིན་པ་རེད། འོན་ཀྱང་
མཐར་གཏུགས་ནས་བཤད་ན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རྩ་བའི་འགོ་ཁྲིད་ཆགས།
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པས་ཞིང་བྲན་
ལམ་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཆགས་མེད། དེ་བཞིན་གཞུང་གི་ལས་

བྱེད་སེར་མོ་བ་རིགས་གཅིག་དང་། སྐྱ་བོ་གཅིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལས། སྐྱ་བོ་དེ་
དག་སྤྱིར་བཏང་ཕལ་མོ་ཆེ་ཕ་ཤུལ་བུ་འཛིན་ལྟ་བུ་ཆགས་བསྡད་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་

ཁ་ཤས་ཁ་ཤས་ཐད་ཀར་སླེབས་པའི་གསར་པ་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད། སེར་མོ་བ་རྣམས་
ནི་ལྷག་པར་དུ་མང་ཚོགས་ནང་ནས་ཐད་ཀར་མི་འགྲོ་གསར་པ་སླེབས་པ་ཤ་སྟག་
རེད། གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་དེ་སྔ་ང་རང་ཚོའི་བོད་ཀྱི་གོམས་གཤིས་དེ་དག་ལ་མ་ཆ་
བཞག་ན། མང་གཙོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ངོ་སོ་ཐོན་པ་ཞིག་བཤད་ཀྱི་མེད་པ་ལས། དོན་
དངོས་གནས་བྱས་ན་མང་གཙོའི་སྙིང་དོན་ཚང་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་མིག་ལྟོས་གང་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

467

གང་འཚམས་ཤིག་ཡོད་པ་རེད།
ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་སླེབས་ནས་ད་བར་དུ་རྒྱ་མིར་ཁ་གཏད་གཅོག་རྒྱུ་འདི་ང་

རང་ཚོའི་ལུགས་སྲོལ་རྙིང་པ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐོབ་

ཐང་རྙིང་པ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་རྒྱུའི་དོན་དག་གཅིག་རྩ་བ་ནས་མིན་པར། བོད་རྒྱ་ཆེའི་

མི་མང་གི་དོན་དག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་མ་འོངས་པར་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དངོས་
གནས་དྲང་གནས་མང་གཙོའི་གཞུང་ཞིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཏེ་མང་གཙོའི་ལམ་དུ་འགྲོ་རྒྱུར་
ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒོ་ནས་སྲོལ་གཏོད་འདི་ལྟར་བྱས་པ་རེད། ད་ལྟ་ང་
ཚོ་མིའི་ལུང་པར་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་མང་གཙོའི་རྣམ་པ་ཐོན་པའི་ཐབས་ཤེས་དྲག་ཤོས་གཅིག་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ཡིན། འོན་ཀྱང་བར་ལམ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་
སྤྱི་འཐུས་འདེམས་བསྐོ་བྱེད་སྟངས་ཐོག་ལ་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་། དེ་འདྲའི་

ཐོག་ནས་གནས་སྐབས་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་སུ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡེ་ཤེས་
དབྱིངས་དཔྱད་ཀྱིས་བསྐོ་གཞག་བྱ་དགོས་བྱུང་། དེ་ཡང་དྲགས་པ་གང་ཡང་མ་རེད།
འ་འུབ་མ་འདུས་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་འདི་ཆགས་པ་རེད། བར་ལམ་ང་རང་
ཚོའི་ཆོལ་ཁ་ཕན་ཚུལ་ནང་ཁུལ་དང་། ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡག་ཏུ་
ཕྱིན། གཙོ་ཆེ་ཤོས་བར་ལམ་བོད་ཕྱི་ནང་གི་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱུང་། བོད་ནང་གི་རྒྱ་
ཆེའི་མི་མང་དེ་དག་སེམས་ཤུགས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ཚུར་སྐུལ་
ལྕག་ཐེབས་པ་དང་། འདི་གར་ཡང་བར་ལམ་དུས་ཚོད་ཡུན་བསྲིངས་ཡོང་དུས་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ཡོད་པ་དེ་དག་རིམ་པས་རིམ་པས་ཇེ་

ཆུང་དུ་ཕྱིན། ཚོགས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་མང་ཚོགས་ལ་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་ལྟ་བུ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

468

བྱས་ནས་ཕྲན་བུའི་གནས་ཚུལ་དྲག་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག དེར་བརྟེན་ད་ཆ་
ཕལ་ཆེར་སྤྱི་འཐུས་འོས་བསྡུ་རང་བྱེད་ཐུབ་ན་ལེགས་པ་མེད་དམ་བསམས་ནས་
ཁ་སང་བཀའ་ཤག་དང་སྐད་ཆ་སྔ་རྗེས་བྱུང་། མཐའ་མ་ཁ་སང་མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་
དང་སྟབས་བསྟུན་གྱིས་གསལ་བསྒྲགས་བྱེད་དོན་དེ་འདྲ་རེད།
ཁྱེད་རང་ཚོའི་ལས་འགན་དང་པོ་དེ་འཕྲལ་དུ་སྤྱི་འཐུས་འོས་བསྡུ་བྱེད་སྟངས་
སྐོར་གོ་བསྡུར་གྱིས་གཏན་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱས། དེ་གཏན་འཁེལ་མཚམས་སུ་སྤྱི་
འཐུས་གསར་པ་འདེམས་བསྐོ་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་ཀ་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཟླ་དྲུག་ཚུན་ཆད་
ལ་སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་གཏན་འཁེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་འགྲིགས་པ་རེད། གལ་ཏེ་ཟླ་
དྲུག་ནང་མ་ཟིན་རུང་ལོ་གཅིག་གི་ནང་ལ་གཏན་འཁེལ་ཐུབ་ན་འགྲིག་གི་འདུག གང་

ལྟར་ཡང་སྙིང་ལག་ལེན་ལ་འཁེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། སྐབས་དགུ་པའི་སྤྱི་

འཐུས་ཚོའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་གཅིག་འདི་ཡིན།

ག༽ མི་རབས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། སྐུ་དབང་རྩིས་སྤྲོད།

དེ་ནས་ཁ་སང་བཀའ་ཤག་དང་སྐད་ཆ་རོབ་ཙམ་བྱུང་། ང་རང་ཚོའི་མང་གཙོའི་རྣམ་པ་མཚོན་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་དྲག་ཤོས་གཅིག་སྤྱི་འཐུས་ཡིན་པ་དང་། ད་ལྟ་སྤྱི་

འཐུས་འོས་བསྡུ་བྱེད་རྒྱུ་འདིར་དཀའ་ངལ་ཡོད་ན་ཡང་དཀའ་ངལ་ལ་གོམས་འདྲིས་དང་། གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས། དཀའ་ངལ་འདུག་ཅེས་ཕྱིར་འགྱངས་བྱས་ནས་

བསྡད་ན་འགྲིགས་ཐབས་མེད། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདིར་ཐབས་ཤེས་གང་
འདྲ་བྱེད་དགོས་བྱུང་ཡང་བྱེད་རྒྱུ་ལས། ཡང་སྔོན་མ་ནང་བཞིན་ཐབས་ཤེས་གང་ལ་
གང་འཚམ་ཞིག་བྱས། ཡང་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཐོབ་ཐང་རྩོད་པ་བསླངས། བློའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

469

ཞེ་ཕུགས་ལ་ང་ཚོས་རྩོད་པ་ཆེ་ཙམ་བརྒྱབ་ན་མཐའ་མ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་འདུམ་བཏང་ནས་འགྲིགས་པ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་རེད་བསམ་པའི་བསམ་བློ་དེ་གཏོང་རྒྱུ་
མི་འདུག ངས་རྣམ་རྟོག་བསླངས་ནས་བཤད་པ་མིན། འོན་ཀྱང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མེད་ཁྱད་མེད་པ་ཞིག་ལ་ཆ་བཞག་སྟེ་གང་ལྟར་འཐུས་མི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་

འོས་བསྡུ་བྱས་ནས་འགྲིགས་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུགདེ་དང་ཆབས་ཅིག་གཞིས་སྒར་ཆེ་ཁག་གི་འགོ་འཛིན་ཚོ་ཡང་ག་ལེ་ག་ལེར་
འོས་བསྡུ་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་ཞེས་བཀའ་ཤག་དང་རོབ་ཙམ་སྐད་ཆ་བྱུང་། ད་ལྟ་ཐག་ཆོད་པ་གང་ཡང་མེད། རིམ་པས་སྤྱི་འཐུས་ཙམ་མ་ཟད། ལས་བྱེད་
གནད་ཡོད་རིགས་མི་མང་ཚོས་འོས་བསྡུ་བྱེད་རྒྱུའི་སྲོལ་ཞིག་གཏོད་ཐུབ་ན་ཡག་
པོ་མེད་དམ་ཞེས་སྐད་ཆ་བྱུང་། ད་ལྟ་འདི་བྱེད་དང་འདི་མ་བྱེད་ཞུ་རྒྱུ་མེད། ད་ལྟ་
བསམ་བློའི་ནང་བཞག་སྟེ་ག་ལེ་ག་ལེར་ཚད་ཚད་བསྡུར་བསྡུར་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་
གྱི་འདུགདེ་ནས་ལོ་ཤས་སྔོན་དུ་ངས་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཞིག་གི་སར་༸རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བཀའ་ཤག་གི་བར་ལམ་སྲིད་བློན་སོགས་མིང་གང་བཏགས་

རུང་མ་བཏགས་རུང་། མདོ་དོན་ཡང་སྙིང་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འགན་འཁྱེར་
ཐུབ་མཁན་དེ་འདྲ་གཅིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་། སྐབས་དེར་
ངའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ངས་ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་ལྟ་བུའི་མཚམས་བསྙེན་སྒྲུབ་
ཅིག་བསྡད་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་ཞིག་མི་ཡོང་ངམ་བསམས་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་རེ་བ་ཞིག་

བརྒྱབ་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་དུས་ཚོད་སྟབས་བདེ་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་ལུས་པ་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

470

ད་ཆ་གནས་ཚུལ་དེ་ཡང་བསྐྱར་དུ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་གཅིག་སླེབས་
ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག ན་ནིང་གཞེས་ནིང་གི་སྔོན་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་
ཚེ་རིང་པོ་ཞིག་བསྡད་རྒྱུའི་རེ་བ་རྒྱག་གི་ཡོད་ལ་སེམས་ཤུགས་ནི་ཡོད། ང་ཚེ་རིང་

པོ་ཞིག་བསྡད་མདོག་ཁ་པོ་རེད། བསྡད་པའི་རིང་ལ་བོད་སྤྱི་དོན་ཐོག་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱེད་ཀྱི་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཤིག་ཡོད་པ་འདི་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་མཚན་
ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་དང་། བརྟན་པོ་བཟོ་རྒྱུ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྩ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་སྲ་ཐག་
ཐག་མཛུབ་མོ་འཛུགས་ས་ཡོད་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་རང་
དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པའི་ལས་འགན་ད་ལྟ་བར་བྱེད་བཞིན་པ་འདི་དག་ཡར་རླངས་

མར་ཐིགས་མེད་པར་ཧུར་ཐག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཐོག་ལ། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེའི་ཆོས་དང་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ནུས་པ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་དེའི་སྒང་ལ་བརྒྱབ་ཡོང་
ན་དཔལ་དང་རྒྱན་ཆགས་ཡོང་གི་རེད། ཕྱི་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ལ་
བོད་པས་མོས་པ་དང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་སྟངས་དེ་ཧ་ལས་པ་རེད་ཅེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད་
པ་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་བོད་མི་ཚོས་བརྩི་བཀུར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་
ཉེར་ལེན་གྱིས་བོད་ལུང་པ་རྒྱ་མིས་ཟིན་བསྡད་ཡོད་ན་ཡང་། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་
རྒྱ་མིའི་ལག་པའི་ནང་མེད་པའི་སྟབས་ཀྱིས་བོད་ངོ་ཐོག་རྒྱ་མིའི་ལག་པར་མ་ཚུད་
པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྲོག་གཅིག་གི་ནུས་པ་དེས་བོད་
མི་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་ཐུབ་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་པའི་ཐོག་ནས་དགེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

471

མཚན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།
ཡིན་ན་ཡང་བར་ལམ་བཀའ་ཆོས་སར་ཡང་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་། བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོ་དང་། འདི་གར་སྡོད་མཁན་བོད་མི་ཚོས་བོད་རང་བཙན་འཕྲལ་དང་མྱུར་
དུ་ཡོང་བ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱབས་འཇུག་གནང་རོགས་གནང་ཟེར་བ་དེ་རང་དགར་སྣང་བ་སྐྱིད་པོའི་སྐད་ཆ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། བོད་རང་བཙན་ཡོང་བར་བོད་པ་མི་
རེ་ངོ་རེའི་མཇིང་པའི་སྒང་ལ་འགན་རེ་འཁྱེར་ནས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་པ་ལས། སོ་
སོའི་ངོས་ནས་གང་ཡང་བྱེད་མི་དགོས་པར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱབས་འཇུག་
གནང་རོགས་བརྗོད་དེ་ངས་དངོས་གྲུབ་སྦྱིན་རྒྱུ་མེད་པ་ཤེས་གསལ་རེད། བསམ་
ཚུལ་འདི་ལྟར་འཁྱེར་ནས་བསྡད་ན་ཉིན་ཞིག་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཤི་བའི་ཉིན་མོ་
དེར་ནག་འཐུམ་འགྲོ་རྒྱུ་རང་རེད། དེ་ཧ་ཅང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད།
བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་གི་ལས་འགན་བོད་མི་རེ་ངོ་རེའི་མཇིང་པའི་སྒང་ལ་ཡོད་
པ་དེ་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱས་ནས། ང་ཚོ་སྤྱི་པའི་དོན་སྒྲུབ་སྟངས་འདི་འདྲ་ཡིན་

བསམས་ནས་བསམ་བློའི་ནང་ལ་གོ་རིམ་སྒྲིག བསམ་བློའི་ནང་ལ་གོ་རིམ་སྒྲིག་པ་
ཙམ་དུ་མ་ཟད། ལག་ལེན་ངོ་མའི་ཐོག་ནས་ཤུགས་བརྒྱབ་སྟེ་ཚང་མས་འབད་བརྩོན་བྱས་ན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་རིང་ལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་

རེད། གང་ཡོང་ཞལ་འདེབས་རྒྱག་གི་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མེད་ན་ཡང་བོད་མི་
རིགས་ཀྱི་ནུས་ཤུགས་ཆ་ཚང་ཞིག་འགྲིལ་ནས་གནས་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ད་ལྟའི་བྱེད་
སྟངས་མི་གཅིག་ལ་བཟང་པོ་བློས་འགེལ་བྱས་ནས་སྡོད་པ་དང་། ཧ་ལམ་བོད་སྤྱི་
པའི་དོན་དག་འདི་མི་གཅིག་གི་སྲོག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྡད་པ་ལྟ་བུའི་བྱེད་སྟངས་འདི་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

472

ཧ་ཅང་གི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད། ཡག་པོ་གང་ཡང་མ་རེད། ང་རང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པ་འདི་མི་རིགས་གཅིག་གི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་དོན་དག་ཡིན་པ་ལས། ༸རྒྱལ་བ་
རིན་པོ་ཆེའི་ཁེ་ཕན་གང་ཡང་མ་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་རུང་མེད་རུང་། ང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་འདི་མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་སྦྲེལ་ཏེ་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡོང་སྲིད་
ཀྱི་རེད། ང་ཚོས་ད་ལྟ་ནས་རིམ་པས་རིམ་པས་དེའི་ཐོག་ལ་གོམ་པ་སྤོ་དགོས་ཀྱི་
འདུགགང་ལྟར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་ང་རང་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་
པའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་དོན་དག་སྒྲུབ་ཐུབ་པ། བོད་མི་རང་ཉིད་
ཀྱི་ནུས་པ་བཏོན་ནས་གོང་བུའི་ནུས་ཤུགས་ཐོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་གཅིག་མིན་
གཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རིམ་པས་བླ་རྒན་ཆགས་

ཡོང་གི་ཡོད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ག་དྷ་རམ་ས་ལར་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་
སྤྱི་དོན་གྱི་ལས་ཀ་དེ་དག་ཉིན་མ་གཅིག་ཀྱང་དུས་འགྱངས་འཐུས་ཤོར་མེད་པར་
ཐད་ཀ་ཐད་ཀར་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་དྲན་གྱི་འདུག དེ་ཡང་རྣམ་
རྟོག་བསླངས་ཏེ་བཤད་པ་མ་རེད། དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཅིག་རེད། ང་རང་
ཚོས་བསམ་བློ་རྒྱ་ཆེ་ས་ཞིག་ནས་བཏང་ན་ཡག་པོ་འདུགང༽ བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་དང་། གཉེན་འཕྲད་ཀྱི་ཕན་ནུས།

སྤྱི་འཐུས་རྙིང་པ་ཁྱེད་རང་ཚོས་ཕལ་མོ་ཆེས་ཤེས་གསལ་རེད། སྤྱི་འཐུས་

གསར་པ་འགའ་ཤས་སླེབས་ཡོད་པ་རེད། རྩ་བའི་ང་རང་ཚོའི་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་
ལ་ཆ་བཞག་ན། ད་བར་ལོ་ཤས་དེའི་རིང་བོད་ཕྱི་ནང་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་རིགས་ཁ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

473

ཤས་ནི་སྐྱོན་ཅན་ཡོང་གི་ཡོད་ལས་ཆེ། ཆ་སྙོམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། ང་ཚོས་
འདིར་འཐབ་རྩོད་བྱེད་རྒྱུ་འདི་བདེན་དོན་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་
རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་ཆ་མཚོན་ན་ཡང་། ང་ཚོས་ལྐོག་དང་ངོས་
གཉིས་བྱེད་ཐུབ་ཐབས་མེད་ལ། བྱེད་དགོས་དོན་ཡང་མེད། བོད་ཕྱི་ནང་དབར་

འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་སྐབས་ལ་ང་ཚོའི་ལེགས་ཆ་བསྟན་འོས་པ་རྣམས་ཐབས་ཤེས་
འབད་བརྩོན་བྱས་ནས་བསྟན་རྒྱུ་དང་། བསྟན་མ་འོས་པ་དེ་དག་ཞུམ་བུས་བྲུན་སྦས་
པ་བཞིན་སྦས་ཐུབ་ཐབས་མེད་ལ་སྦས་དགོས་དོན་མེད།
བོད་ཕྱི་ནང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ནས་བོད་ནས་རྒྱ་གར་ལ་གཉེན་འཕྲད་ཡོང་མཁན་
གང་ལ་གང་འཚམ་བྱུང་བ་ཚོས་ང་ཚོར་སྐྱོན་གྱི་ཆ་མང་པོ་མཐོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད།
འོན་ཀྱང་དེ་དག་ལ་འགལ་བ་དེ་ཙམ་མི་འདུག རྩ་བ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་བདེན་དོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན། ང་ཚོའི་གཏམ་དོན་ཤོར་རྒྱུ་དང་། ང་ཚོར་གྱོང་
རག་རྒྱུ་ཧ་ལམ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། རྒྱ་མིས་འཛམ་གླིང་ཕྱི་ལ་བོད་ནང་གི་
གནས་ཚུལ་མ་ཡོད་ཡོད་ཚུལ་མང་པོ་བཤད་པ་དེ་དང་། དོན་དངོས་པོའི་གནས་

ཚོད་གཉིས་པོ་དེ་ཧ་སོང་ཧེ་བག་ཆེ་ཐག་ཆོད་ཡོད་སྟབས། བོད་ཕྱི་ནང་གི་འབྲེལ་བ་
གསལ་པོ་བྱུང་བའི་ཚོད་ཀྱི་ཧམ་བཤད་དང་། མི་བདེན་བརྫུན་སྒྲིག་བྱས་པ་རྣམས་
རྫུན་རྐུབ་ལུག་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཆེ་བ་དང་། དེར་གྱོང་རག་ཚབས་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་རེད། ང་
ཚོས་རྒྱབ་མདུན་ངོ་ལྐོག་མེད་པར་བདེན་དོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་བྱེད་རྒྱུ་འདི་ལ་དེ་འདྲའི་

རྫུན་རྐུབ་ལུག་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། གནས་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་སྟབས་ཆ་སྙོམས་བྱས་ན་
བོད་ཕྱི་ནང་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དེས་ང་ཚོར་ཁེ་ཕན་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

474

གཉིས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཞིག་མཐུད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་
ནས་རྒྱ་མི་ཚོད་མ་ཐིག་ལྟ་བུ་ཞིག་དང་། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་རྒྱ་མིའི་བསམ་བློ་གཏོང་
སྟངས་ཕྲན་བུ་ཚོད་དཔག་ཐུབ་པ་ལྟ་བུའི་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། ད་ལྟ་
བར་དུ་འབྲེལ་བ་བྱས་རྗེས་རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་ད་དུང་འབྲེལ་བ་བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་ལྟ་
བུ་ཞིག་དང་། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་ཕལ་ཆེར་དགེ་མཚན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག བར་ལམ་འབྲེལ་བ་བྱས་པའི་འབྲེལ་བའི་ངོ་བོ་དེ་སྐབས་
རེ་བཟང་དུ་ཕྱིན། སྐབས་རེ་ཞན་དུ་ཕྱིན་ཡོད་ཀྱང་། རྩ་བའི་འབྲེལ་ཐག་མ་ཆད་པར་
བསྡད་ཡོད། ད་དུང་འབྲེལ་བ་མུ་མཐུད་ནས་བྱེད་ཐུབ་ན་བསམ་གྱི་ཡོད། རྩ་བའི་
བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཐབས་མེད།
ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་རྒྱ་མིས་བོད་པའི་ཐོག་གི་སྲིད་བྱུས་ཕར་བཞག་ནས།
རྒྱ་ནག་ཁོ་རང་ཚོའི་ནང་ལ་ཡང་སྲིད་བྱུས་གང་འདྲ་བྱེད་མིན་ཏན་ཏན་ཞིག་མེད་
པར་བརྟེན། བོད་དོན་སྐོར་ད་ལྟ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་མེད་པ་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་འབྲེལ་བ་མུ་མཐུད་བྱེད་རྒྱུ་དང་། སྒེར་གྱི་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་འོང་
གི་ལམ་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མུ་མཐུད་ནས་བསྡད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་བདེན་དོན་གང་ཐུབ་རྒྱ་མིའི་རྣ་བར་བླུག་ཐུབ་ཐབས། རྒྱ་མི་དབང་ཆ་ཡོད་
པའི་དཔོན་ཁག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རྩ་བའི་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱ་མི་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང་།
གཞོན་ནུའི་རིགས། དེ་བཞིན་ཨེ་ཤ་ཡའི་ནང་དང་། ཨ་མི་རི་ཀ་དང་། སིང་ག་པུར་

ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་སྡོད་རྒྱ་མི་དེ་ཚོའི་ནང་ལ་ང་ཚོས་མུ་མཐུད་ནས་འབྲེལ་བ་
ཤུགས་ཆེར་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག བོད་དོན་སྐོར་ལ་རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་བསམ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

475

ཚུལ་གང་འདྲ་ཡོད་པ་ཡུལ་ཁག་དེ་དག་གི་ནང་ལ་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་གྱི་ཡོད་ན་ཡང་།
བོད་དོན་སྐོར་བོད་པའི་ངོས་ནས་བསམ་ཚུལ་གང་འདྲ་ཡོད་པ་ཡུལ་ཁག་དེ་དག་གི་

ནང་ལ་ཐོན་པ་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ཉུང་རེད།
བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་མི་གུང་བྲན་རང་གི་ནང་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་། ང་ཚོའི་
གཞུང་གིས་ང་ཚོར་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། བོད་ལུང་པའི་ནང་ལོ་
གང་ལ་གང་འཚམ་བསྡད་ནས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་མཐོང་བ་གཉིས་འདྲ་གི་མི་

འདུག་ཅེས་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོའི་ནང་ནས་ཤོད་མཁན་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོང་གི་
འདུག དེང་སང་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མི་ཚོའི་ནང་ལ་རྒྱ་མིའི་ནང་ནས་བཤད་
པའི་བོད་པའི་རྒྱལ་རབས་དང་། བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས། རྒྱ་བོད་
གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་རང་བཞིན་གོ་མྱོང་ཡོད་མཁན། ཚུར་ཕྱོགས་འདིར་བོད་པའི་
ངོས་ནས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་རང་བཞིན་གང་འདྲ་ཡིན་མིན་དང་། རྒྱ་བོད་
གཉིས་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས། དཔོན་འབངས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྐོར།
བོད་ནི་དེ་སྔ་ནས་རང་དབང་ལྡན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་དེ་
དག་ཁོང་ཚོས་གོ་མ་མྱོང་། མཐོང་མ་མྱོང་བའི་དབང་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་བསམ་

བློ་གཏོང་ཕྱོགས་དང་། མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད།
རིམ་པས་རིམ་པས་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་ཡོང་དུས་བསམ་ཚུལ་ལ་
འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་རེད། དཔེར་ན། བར་ལམ་ཧོང་ཀོང་ནས་རྒྱ་མི་དེ་འདྲ་བོད་ལ་ལྟ་
སྐོར་ཕྱི་ནང་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ངོ་མ་མཐོང་བའི་རྗེས་བོད་ལུང་པ་ཟེར་བ་འདི་རྒྱ་

ནག་དང་ཐ་དད་རེད། མིའི་རྒྱུན་གྱི་འཚོ་བ་སྐྱེལ་སྟངས་དང་། རིག་གཞུང་གི་འགྲོ་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

476

སྟངས་གང་ཅིའི་ཐོག་ནས་བལྟས་ནའང་བོད་དང་རྒྱ་མི་ཐ་དད་རེད། ང་ཚོ་གཅིག་པ་

རེད་མི་འདུག་ཅེས་ཤོད་མཁན་སྐབས་རེ་ཡོང་གི་འདུག དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་བོད་
པའི་བདེན་དོན་གནས་ཚུལ་རྒྱ་མིའི་ནང་ལ་ཁྱབ་བསྒྲགས་གང་ཐུབ་བྱས་ཏེ་གསལ་

པོ་བཟོ་རྒྱུ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ལྟོས་ས་ལྟོས་འཇོག་གི་དབྱིན་ཇིའི་ཡི་

གེའི་ནང་ལ་བོད་པའི་བདེན་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་
དེ་དག་ང་ཚོ་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་དང་། ཚད་ལོངས་པ་འདང་ངེས་ཤིག་མེད་ན་
ཡང་། བོད་དོན་སྐོར་རྒྱ་ཡིག་ནང་ལ་ཡོད་པ་དང་། དབྱིན་ཇིའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་བསྡུར་
ན་དབྱིན་ཇིའི་ནང་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་མང་བ་དང་། བོད་པའི་བདེན་དོན་གྱི་
གནས་ཚུལ་གསལ་བ་འདུགཅ༽ རྒྱ་རིགས་ལ་འབྲེལ་ལམ་དང་། བོད་མིའི་འཐུས་ཤོར་དང་།

དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཆ་བཞག་ན། བོད་ཀྱི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་

ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཆ་ཚང་བ། ནང་པ་འདྲ་འདྲའི་ནང་ནས་ཁྱད་ཆོས་ཡོད་པ། བསམ་བློ་

གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་པ། གཞི་རྩ་བརླིང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་དབྱིན་ཇིའི་

དེབ་ནང་གང་ལ་གང་འཚམ་ཐོན་ཡོད་པ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་
ཁབ་ལུང་པ་འདྲ་མིན་གྱི་སྐད་ཡིག་ནང་ལ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོད་ན་ཡང་། རྒྱ་ཡིག་

ནང་ལ་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ཉུང་རེད། དེར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནད་དོན་
ཡིན་ན་ཡང་རུང་། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་གནད་དོན་ཡིན་ན་ཡང་རུང་། རྒྱ་ཡིག་
གི་ནང་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཁྱབ་བསྒྲགས་མ་འདང་བ་ཚབས་ཆེན་འདུག ང་རང་ཚོས་ཁ་གཏད་གཅོག་ས་རྒྱ་མི་ཡིན། རྒྱ་མིའི་ནང་ལ་ལེགས་པ་ཡོད་ལ་སྡུག་པ་ཡང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

477

ཡོད། རྒྱ་མི་ཡོངས་རྫོགས་སྡུག་པོ་ནམ་ཡང་མིན། རྒྱ་མི་དྲང་པོ་བྱེད་མཁན་ཏན་ཏན་
ཡོད། ང་ཚོས་གང་ཐུབ་ཀྱི་རྒྱ་མིའི་ནང་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་བཟོ་ཐུབ་
པའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགརྒྱ་མི་གུང་བྲན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་ཆ་བཞག་ན། འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད། རྩ་བའི་
འཛམ་གླིང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ལ་གུང་བྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་འདྲ་མིན་དེ་དག་ལ་
འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད་ལ། གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་དེང་སྐབས་ཨུ་རུ་སུའི་ནང་ལ་འགྱུར་
བ་འགྲོ་གི་ཡོད། མུ་མཐུད་ནས་འགྱུར་བ་གང་འདྲ་ཞིག་འགྲོ་གི་ཡོད་མེད་ཞིབ་ཕྲ་

བརྗོད་མི་ཐུབ་ཀྱང་། ཚོད་དཔག་བྱས་ན་འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཕལ་ཆེར་ཐག་
ཆོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་ནང་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་འགྱུར་བ་ཏན་ཏན་འགྲོ་གི་རེད། ཁོང་
ཚོར་གཏམ་བརྗོད་ཀྱི་རང་དབང་མེད་ན་ཡང་། རང་དབང་གི་གནས་ཚུལ་དང་། ཕྱི་
ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཉན་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཕྲན་བུ་མང་དུ་ཕྱིན་ན་ང་ཚོའི་བདེན་དོན་གྱི་
གནས་ཚུལ་རྒྱ་མིའི་རྣ་བའི་ནང་བླུག་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡག་ཏུ་འགྲོ་གི་རེད། ང་ཚོའི་
ངོས་ནས་གྲ་སྒྲིག་གང་ཡང་མེད་པར་བསྡད་ན་འཐུས་ཤོར་རེད། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་
འདི་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་ཡིན་པས་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་རོགས་གནང་། བཀྲ་ཤིས་

བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

478

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༣ ཉིན་སྐབས་བཅུ་པའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་དང་། མང་གཙོའི་དགེ་མཚན།

ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་སྐོར་ལ་རྩ་བའི་སྒྲིག་གཞི་དང་

། གྲོས་གཞི་བཟོས་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་རེ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་འདུག དཀའ་ངལ་འཕྲད་
སྟངས་འདི་དག་གི་ཉམས་མྱོང་ཕྱོགས་བསྡོམས་བྱས། དེ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་

ལེགས་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་གང་ཞིག་འདུག་གམ། འཐུས་མི་འོས་བསྡུ་དང་། བྱེད་
སྟངས་སྐོར་ལ་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་བཙུགས་དགོས་ཀྱང་བཙུགས་ཏེ་གང་དགའ་ཅི་

ལེགས་ཀྱི་གོ་བསྡུར་བྱས་ན་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག མ་འོངས་པར་སྤྱི་འཐུས་

འདེམས་བསྐོའི་སྐབས་དཀའ་ངལ་མི་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས། མདོ་དོན་
སྙིང་པོ་མང་གཙོ་དང་དངོས་གནས་དོན་དང་ལྡན་པ་མུ་མཐུད་ནས་ཡོད་པ་འདི་དག་

ལག་ལེན་འཁེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། སྟབས་བདེ་བ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་མི་འདུག་གམ།

སྐབས་རེ་ལག་ལེན་ངོ་མའི་ཐོག་དཀའ་ངལ་ཡོད་བཞིན་དུ་དེ་སྒྲིག་གཞི་དང་འགྲིག་
གི་མི་འདུག་ཅེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད། ངས་རྟག་པར་བརྗོད་མུས་ལྟར། སྒྲིག་གཞི་མིས་

བཟོས་པ་རེད། མིས་ལག་ལེན་བཀལ་དུས་མ་རན་པ་ཡོད་ན་མིས་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་
དགོས། དེ་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་ཞིག་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

479

དེ་ནས་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་ཤུགས་ཆེར་འགྲོ་ཆེད་སྤྱི་འཐུས་མི་མང་གི་ཐོག་
ནས་བསྐོ་རྒྱུ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། གཞིས་ཆགས་ཆེ་ཁག་གི་འགོ་འཛིན་འདི་ཚོའི་གྲས་
ཀྱང་མི་མང་ནས་འདེམས་བསྐོ་བྱ་ཐབས་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་མེད་དམ་སྙམ། དེ་དང་དེ་འདྲ་བའི་མང་གཙོའི་ལམ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་གང་དག་ཡོད་
དམ། དེང་སང་རྒྱ་མིར་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་ཁ་གཏད་གཅོག་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་
སླེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་འདིའི་ཆ་ནས་ང་ཚོས་མང་གཙོའི་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ཞིག་མ་རེད།
སྔོན་མ་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་སླེབས་མ་ཐག་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས་རེ་གསུམ་སྐབས་ནས་མང་
གཙོའི་སྐོར་སྐད་ཆ་བཤད་པ་དང་། བསམ་བློ་བཏང་། མཐའ་མ་སྤྱི་འཐུས་བཙུགས་
པ་རེད། མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་བཟོས་ཏེ་བསམ་པ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་མང་གཙོའི་
ལམ་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་བཏང་བ་རེད།
འཛམ་བུ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ཐོག་ནས་ཀྱང་མང་གཙོ་ཟེར་བ་འདིར་ཚང་མས་

བསྔགས་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེའི་ཆ་ནས་ཡིན་ན་ཡང་། ང་ཚོས་མང་གཙོའི་ཆེ་

མཐོང་ཆ་ཚང་ཡོད་པའི་སྤུས་དག་གཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག གཉིས་ནས་

དེང་སང་ང་ཚོ་བོད་ཕྱི་ནང་གི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོ་འདིར་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་མཁན་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་མང་གཙོའི་ལྟ་བ་ཁྱབ་སྤེལ་བྱེད་པ་
དང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་པའི་མང་གཙོའི་ལག་ལེན་གང་ཐུབ་
བཀལ་གྱི་ཡོད། བོད་མི་སྤྱིར་བཏང་གི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་མང་གཙོ་ཟེར་བ་འདི་གང་
འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་མང་གཙོ་འདྲ་མིན་གང་འདྲ་གང་
འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ། མང་གཙོ་ཟེར་བ་འདིས་མི་མང་གི་ཁེ་ཕན་གང་འདྲ་ཞིག་མཚོན་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

480

གྱི་ཡོད་པ། དྲང་བདེན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་འགྲོ་སྟངས་གང་འདྲ་ཡིན་པ་སོགས་
སྦྱང་བཤད་གཏོང་རྒྱུ་དང་། གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱུ་ཇི་ཙམ་མང་བ་བྱུང་བའི་ཚོད་
ཀྱིས་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་མཁན་བོད་མིའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་མང་གཙོའི་དགེ་
མཚན་ཤེས་རྟོགས་མང་བ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན།

མང་གཙོའི་གོ་དོན་ཤེས་རྟོགས་ཤུགས་ཆེ་བྱུང་ན། བོད་ནང་ལ་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་སྐབས་དང་། ཚུར་ཡོང་མཁན་ལ་ཞར་དང་ཞོར་ལ་ང་རང་ཚོ་འདིར་རང་དབང་
ལྡན་པའི་མང་གཙོ་དངོས་གནས་མིང་དོན་མཚུངས་པ་གང་འདྲ་ཞིག་ལག་ལེན་
འགེལ་གྱི་ཡོད་པ་རྣམས་གསལ་བཤད་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། རྒྱ་མིས་ཁ་ནས་མང་གཙོ་
གཅིག་སྡུད་ཟེར་བའི་ཚིག་དེ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་། ལག་ལེན་ངོ་མའི་ཐོག་
ལ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་སྔོན་གྱི་གཏམ་དཔེར། གཡུ་བསྡུར། རྟ་བཅག་ཟེར་བ་
བཞིན་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ན་ང་རང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་མང་གཙོའི་ལག་ལེན་
བཀལ་སྟངས་འདི་དང་བསྡུར་ཐབས་མེད་པར་བརྟེན། དེའི་ཆ་ནས་ཡིན་ན་ཡང་
གནད་འགག་ཅིག་འདུགང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པ་འདི་རྒྱ་མིར་ཁ་གཏད་གཅོག་གི་ཡོད་པས། ང་ཚོས་
ངོ་ཐོག་བསམ་བློ་གང་འདྲ་ཞིག་བཏང་གི་ཡོད་པ་དང་། ལག་ལེན་གང་འདྲ་ཞིག་
བཀལ་གྱི་ཡོད་པ། ཕྱིན་ཆད་བོད་ནང་ལ་ཞབས་འདེགས་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་
ན། ང་ཚོ་ལམ་ཕྱོགས་གང་འདྲ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་དག་ལ་
ང་ཚོས་བསམ་པ་རྣམ་དག་གིས་མང་གཙོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། དེང་སང་གི་གནས་

ཚུལ་ལ་གཞིགས་པས་ང་ཚོས་མང་གཙོའི་སྐད་ཆ་བཤད་པ་མིན། སྔོན་མ་ནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

481

བསམ་བློ་དེ་འདྲ་ཞིག་བཏང་བ་རེད། ད་ལྟ་གང་ཞིག་བྱེད་དགོས་སམ་ཞེ་ན། དུས་
དུས་ལ་མང་གཙོ་གསོལ་རས་གནང་བ་རེད་ཅེས་བཤད་པ་ཙམ་མིན་པར། རྒྱ་ཆེའི་

བོད་མི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་ཞིབ་ཚགས་པོའི་སྒོ་ནས་མང་གཙོའི་གོ་རྟོགས་གོང་
མཐོར་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུགམ་འོངས་པར་བོད་ནང་ལ་མང་གཙོའི་གཞུང་ཞིག་བཙུགས་པའི་རྗེས་ལ་
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་མིན་ཞེས་བཤད་པ་དེའི་དགོས་པ་གཙོ་བོ་
ནི། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བོད་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ནས་བསྡད་པའི་སྐབས་སུ་ངས་
བཙན་དབང་བཤད་པ་མིན་ན་ཡང་། མི་མང་ཚོས་རང་བཞིན་བསམ་པ་རྣམ་དག་གི་

དགའ་མོས་དང་། ཡིད་ཆེས་ཐོག་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་རེད། དེ་ལ་ནོར་འཁྲུལ་ཡོང་གི་མ་རེད་ཅེས་བཤད་ནས་སོ་སོ་སྒེར་གྱི་བསམ་ཚུལ་

དང་། ནུས་ཤུགས་འདོན་རྒྱུར་འགོག་རྐྱེན་ཆགས་ཀྱི་འདུག ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
བོད་མིས་བསམ་པ་རྣམ་དག་གིས་ཡིད་ཆེས་བྱས་པ་ཡག་པོ་ཡིན་ན་ཡང་། ཕྱོགས་
གཅིག་ནས་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསམ་བློ་བཏང་། སོ་སོས་འགན་ཁུར་ལེན་རྒྱུའི་

ནུས་པ་འཚར་ལོངས་ཡོང་རྒྱུར་འགལ་རྐྱེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
དཔེར་ན། ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་གི་ལས་འགན་ཆ་ཚང་ཕ་མས་འཁྱེར་ནས་བསྡད་
ན། དེའི་བུ་ཕྲུག་རྣམས་གཅེས་ལང་ཤོར་ནས་བསྡད་རྒྱུ་དང་། ཉིན་ཞིག་ཕ་རྒན་མེད་
པའི་མཚམས་སུ་ཕྲུ་གུར་དཀའ་ངལ་འཕྲད་རྒྱུ་རེད། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་༸རྒྱལ་བ་རིན་

པོ་ཆེ་ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་གྲངས་ནང་ལ་སླེབས་ཡོད། ཉི་མ་གཅིག་རྫོགས་རྒྱུ་ཡིན་པར་

བརྟེན་ད་ལྟ་ནས་ང་རང་ཚོས་བོད་སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་འགན་རྣམས་བོད་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

482

མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་འཁྱེར་ཐུབ་པའི་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་
འདུག མ་འོངས་པར་བོད་མང་གཙོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འགན་ཆ་ཚང་བོད་པ་རང་
ཉིད་ཀྱིས་འཁྱེར་རྒྱུའི་ལམ་སྲོལ་གཏོད་རྒྱུ་དང་། བསམ་བློའི་ནང་གོམས་འདྲིས་བྱེད་
རྒྱུའི་དོན་དུ་བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་བློན་མང་དུ་གཏོང་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་བཤད་
ཚར་བ་རེད། དེ་ཐེངས་གཅིག་བཤད་ནས་འཇོག་རྒྱུ་མིན་སྟབས། ང་ཚོས་མུ་མཐུད་
ནས་མཇུག་སྐྱོང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་དང་འབྲེལ་ནས་ལས་ཚན་ཆེ་ཁག་བསྐོ་
སྟངས་སྐོར་ལ་ཡང་མང་གཙོའི་རྣམ་པ་ཐོན་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུ་གང་དག་འདུག་
གམ།

ད་ཕན་ངས་ཐད་ཀར་བསྐོས་པའི་བཀའ་བློན་རྣམས་ལས་རྒྱུན་ལོ་ལྔ་ཕྱིན་པའི་

མཚམས་ལ་བཀའ་བློན་སོ་སོའི་ངོས་ནས་དགོངས་ཞུ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ཡང་འགའ་ཤས་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ནས་མུ་མཐུད་རང་འཇགས་བཞག་གི་ཡོད་པ་རེད། ད་
ཕྱིན་ཆད་བཀའ་བློན་ལོ་ལྔ་ཕྱིན་པའི་མཚམས་ལ་མུ་མཐུད་ནས་སྡོད་རྒྱུ་དང་། འཕོ་
ལེན་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་ངའི་བསམ་ཚུལ་ཡོད་པ་རྣམས་སྤྱི་འཐུས་ཚོར་གོ་བསྡུར་
བྱས། སྤྱི་འཐུས་ཚོ་ནས་ལོ་ལྔ་དེའི་རིང་ཕྱི་ནང་གི་ལས་ཀ་བྱེད་ཕྱོགས་དང་། སྒེར་
གྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་འགྲིགས་མ་འགྲིགས་ཇི་བྱུང་སྤྱི་འཐུས་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་
བཤད། དེ་དང་བསྟུན་ནས་ལོ་ལྔ་བསྐྱར་དུ་རང་འཇགས་སྡོད་དགོས་མིན་གཏན་

འཁེལ་བྱས་ན་སྙམ། ཕྱི་རྒྱལ་ལུང་པའི་ནང་དེ་འདྲ་བྱེད་མཁན་ཁ་ཤས་ཡོད་བཟོ་
འདུག དེས་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་
དང་འདྲ་བའི་བྱེད་ཕྱོགས་གང་འདུག་གམ། འདི་གནད་ཆེ་བ་གཅིག་ཆགས་ཡོང་གི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

483

འདུགཁ༽ རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱི་མི་ཁོངས་དང་། མ་འོངས་པའི་འཐབ་རྩོད།

ད་ལོའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་བཀའ་ཤག་གི་གསུང་བཤད་ནང་ལ་
རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱི་མི་ཁོངས་ཞེས་འཁོད་པའི་སྐོར། ད་ལྟ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་
ལ་ང་ཚོ་སོ་སོའི་ལུང་པ་མིན་པར་ཡུལ་ལུང་གཞན་ནང་བཙན་བྱོལ་ལ་བསྡད་ཡོད།

སོ་སོ་སྣང་བ་དག་ནས་རང་གཞུང་ཞེས་བཤད་པ་ཙམ་ལས། དོན་ལ་བཙན་བྱོལ་བ་
ཡིན། ད་ཕན་ལོ་ཡུན་གང་ལ་གང་འཚམ་སོང་རིང་ལུང་པ་འདི་གའི་ནང་ལ་གསར་

སྐྱེས་ཕྲུ་གུ་རྣམས་སྤྱིར་བཏང་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལུང་པ་འདི་གའི་མི་ཆགས་ཀྱི་

ཡོད་པ་རེད། ལུང་པ་གསར་པ་གཅིག་གི་ནང་སྐྱེས་ནས་འཚར་ལོངས་བྱེད་མཁན་
གྱི་མི་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་ཁོང་ཚོས་སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་

རྒྱུའི་འགན་ཁུར་ཇེ་ཆུང་ནས་ཇེ་ཆུང་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཐང་ཇེ་རིང་དུ་ཕྱིན་ན་ཕུགས་

ནས་བོད་མི་རིགས་སྤྱི་ལ་གྱོང་གུན་ཕོག་གི་ཡོད།

དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་སུད་སི་དང་། ཨ་མི་རི་ཀ་སོགས་ལ་སྡོད་མཁན་

གཞོན་སྐྱེས་ལུང་པ་དེ་གའི་ནང་ལ་སྐྱེས་པ། ལུང་པ་དེ་གའི་མི་སེར་ཆགས་པ་དེ་

དག་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་སེམས་ཤུགས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་འདུག ནམ་རྒྱུན་མཐོང་
སྣང་ལ་ཁོང་ཚོར་བོད་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཨེ་ཡོད་བསམ་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་ཀྱང་། ཁོང་ཚོས་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་པ་དང་། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཕར་

ཚུར་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་སེམས་ཁུར་ཤུགས་ཆེན་པོ་ལེན་གྱི་ཡོད། དེ་རིགས་

བཙན་བྱོལ་བའི་གྲས་མིན། ལུང་པ་དེ་གའི་མི་རེད་བསམས་ནས་ང་ཚོའི་སྒྲིག་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

484

འཛུགས་ནས་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་མ་བྱས་ན་སྐྱོན་ཆེན་པོ་འདུགད་ལྟ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བར་བསྡད་ཡོད་པ་རྣམས་ད་དུང་མུ་མཐུད་ནས་དུས་ཡུན་གང་ལ་གང་འཚམ་བསྡད་རྒྱུ་འཁེལ་བ་ཡིན་ན་གང་མཚམ་ཞིག་ནས་ང་ཚོ་
བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་རྫོགས་འགྲོ་གི་རེད། དེའི་མཚམས་སུ་ལུང་པ་གསར་པའི་ནང་

སྐྱེས་ཏེ་འཚར་ལོངས་བྱེད་མཁན་ཚོས་བོད་སྤྱི་པའི་ལས་འགན་འཁྱེར་གྱི་ཡང་རེད་
ལ། འཁྱེར་དགོས་པ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག དེ་སྐོར་ད་
ལྟ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་བསྡད་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་བྱེད་རྒྱུ་གང་འདྲ་ཞིག་

འདུག་གམ། ཚང་མ་གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུགག༽ བསྒྲུབ་བྱ་གཅིག་དང་། བྱེད་ཕྱོགས་གཉིས།

སྔོན་མ་ང་ཚོས་འཐུས་མི་དང་པོ་བཙུགས་པའི་སྐབས་ནས་འཐུས་མི་རྣམས་
མི་མང་གི་ནང་ནས་ཡོང་བ་དང་། ཁོང་ཚོས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གཞུང་གི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཀྱི་ནང་གང་ཅིའི་ལས་དོན་ཐོག་ལ་ཁུར་མཉམ་ལེན་བྱས་ཡོད་སྟབས་སྒྲིག་
འཛུགས་ནང་གི་དཀའ་ངལ་རྣམས་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་
གཞུང་དང་། མི་མང་གི་དབར་ལ་ཟམ་པ་ལྟ་བུའི་མཐུད་ཀ་རྒྱག་མཁན་ཞིག་ཆགས་

བསྡད་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་ལུང་པ་གང་དུ་ཡིན་ན་ཡང་། འགན་ཁུར་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་

ཚོས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་དགེ་སྐྱོན་ལ་གཞིགས་པས་སྲིད་བྱུས་ཤིག་འཛིན་
དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར། ང་རང་ཚོ་བོད་གཞུང་གི་འགན་འཁྱེར་མཁན་སྒྲིག་འཛུགས་
འདིའི་ངོས་ནས་རྒྱ་མིར་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་སྟངས་དང་། སྲིད་བྱུས་འཛིན་སྟངས་
གཅིག་ཡོད་པ་རེད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

485

དང་པོ་ནས་བསམ་ཚུལ་འདིར་མི་མང་ནས་བློ་ཕམ་ཡོང་རྒྱུའི་ཚོད་དཔག་བྱས་
པ་ལྟར། བོད་ཀྱི་ནང་དང་། འདི་ཁུལ་ནས་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་

ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འདི་ཚོའི་གྲས་རྩ་བ་ང་རང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་བསྒྲུབ་
བྱའི་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ལ། ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཕྱོགས་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་

ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད། བོད་པ་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་ཡོངས་ཀྱིས་སོ་སོའི་བདེན་དོན་གྱི་
ཐོབ་ཐང་རྩོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཡང་དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ད་ལྟ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་
ལ་ཛ་དྲག་གི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་སེལ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་མ་བྱས་ཐབས་
མེད་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ད་ཆ་གཉིས་རྣམ་པ་སོ་སོ་ཡིན་སྟབས་ང་ཚོ་ནང་ཁུལ་ལ་
འགལ་ཟླའི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡོང་མི་སྲིད་པ་མ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་སྤྱི་འཐུས་

ཚོར་ལས་འགན་ཞིག་སླེབས་ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུགཁ་སང་ཟློས་གར་ལ་ཡང་བཤད་རྒྱུ་བྱུང་། ང་ཚོ་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་
བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་གྱི་རྙོག་དྲ་ཡོང་གི་ཡོད་ན་ཡང་། རྩ་བ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་
ཐོག་ནས་ལས་ཀ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང་། ངོ་ལྐོག་མེད་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས་
འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལས། སྦས་སྐུངས་བྱེད་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན། སྐབས་རེ་ལས་བྱེད་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་སྐྱོན་ལྷགས་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་
སྲིད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་སྒྲིག་འཛུགས་སོ་སོའི་འགན་འཁྱེར་མཁན་
ཚོས་ལེགས་ཉེས་སྟངས་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་སྤྱི་འཐུས་ཚོས་ཀྱང་རྒྱབ་
གནོན་དང་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ང་ཚོའི་ལས་དོན་དམིགས་ཡུལ་འཐུས་

ཚང་འགྲུབ་མིན་ལས་བྱེད་པར་རག་ལུས་ཡོད། ལས་བྱེད་པ་མི་རེ་ངོ་རེའི་ཆ་ནས་

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

486

སེམས་ཁུར་ལེན་དགོས། ལས་བྱེད་རེ་ཟུང་གིས་ཉི་མ་གང་འཁྱོལ་དང་། ངས་ནམ་
རྒྱུན་རྟག་པར་སྐད་རྒྱག་བཞིན་པ་ལྟར། བརྩད་གཅོད་བྱེད་མཁན་ཞིག་མ་བྱུང་བར་

དུ་རྙོག་དྲ་མེད་ཙམ་བྱུང་ན་དེས་འགྲིགས་པར་བསམས་ནས་བསྡད་ན་མི་འགྲིགས།
ང་ཚོ་རང་གི་ལུང་པ་བྲལ་ནས་མིའི་ལུང་པར་གྱར་ནས་བསྡད་ཡོད་པ་དང་།
རང་གི་ལུང་པ་ཚུར་ལེན་གྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་དུས་ཚོད་ཡིན་སྟབས་ལེ་ཐོགས་མེད་
ཙམ་བྱས་པས་འགྲིགས་ཐབས་ག་ལ་ཡོད། སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ཀྱང་མི་མང་གི་ཐོག་
ནས་དྲག་འདེམས་བྱས་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོས་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་
སྟངས་འགྲིགས་མ་འགྲིགས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་དགེ་འདོན་སྐྱོན་སེལ་དང་། དོ་སྣང་
བྱེད་རྒྱུར་གནད་འགག་ཅིག་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག སྐབས་རེ་བློ་གཡེང་ཡོང་གི་
འདུག ངས་བྱས་ཡུད་བཤད་པ་མིན་ན་ཡང་། ད་ཕན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་མིང་

སྐམ་པོ་ཞིག་དང་། ཕྱི་སྒྲོམ་གསོབ་འདྲ་པོ་ཞིག་མིས་མཐོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གསོབ་
དེའི་ནང་ལ་རྩ་བ་དང་། ཡན་ལག ཉིང་ལག་གི་སྒྲིག་འཛུགས་བྱ་སྤུ་གནོན་དུ་ཡོད་པ་
དང་། དེ་ཚོས་ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་ལས་ཀའི་ཐོག་ཚགས་ཚུད་པོ་ཏན་ཏན་ཞིག་མ་བྱུང་

ན་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག རྩ་བའི་ང་རང་ཚོ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་གྲངས་

ངོས་ནས་ཆ་བཞག་ན་སྔོན་མ་ལས་ཧ་ཅང་མང་དུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་
ཡང་འགྲིགས་ངེས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངོ་ཐོག་ལས་ཀའི་གྲུབ་འབྲས་ཚགས་ཚུད་པོ་མེད་པ་དང་། སྤྱི་མ་སྤོམ་དེ་འདྲའི་ངང་ལ་ཉིན་མ་གང་འཁྱོལ་དུ་ཕྱིན་ན་གང་འཚམ་ནས་གྲ་
མ་འགྲིགས་ཐོན་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད།
བཀའ་བློན་ཚོ་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཚོ་ཡང་འདིར་ཡོད་པས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། དང་པོ།

487

སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ལས་འགན་འཁྱེར་མཁན་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། ང་མ་ཤི་བར་དུ་ཕལ་ཆེར་འདི་མུར་བསྡད་མདོག་ཁ་པོ་རེད། རྩ་བའི་མི་མང་གི་སྒྲིག་
འཛུགས་འདི་ཏག་ཏག་མེད་ན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་སྐམ་པོ་གཅིག་གི་སྒང་

ནས་འཚོ་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། ང་ཚོའི་མཛད་སྒོ་དེ་འདྲ་ཚུགས་པའི་སྐབས་ལ་མི་

གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། མི་གྲངས་ལ་གཞིགས་པའི་ཕོགས་ཀྱང་
འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། ངོ་ཐོག་མི་རེ་ངོ་རེས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་གི་ན་ཚ་སོ་སོའི་
ལུས་ཀྱི་གཅོང་ནད་ལྟ་བུ་ཞིག་རྒྱུན་དུ་སེམས་ལ་བཅངས་དགོས། ལས་ཁུངས་ནང་
ལ་བསྡད་དུས་ཡིན་ཡང་རུང་། མདོར་ན་ཉོ་ཆ་ཞིག་རྒྱག་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ལ་ཡིན་

ཡང་རུང་། སེམས་ཀྱི་ཟུར་དེར་བོད་སྤྱི་དོན་གྱི་གཅོང་ནད་ལྟ་བུ་དེ་མ་བརྗེད་པར་
སྡོད་མཁན་ཞིག་བྱུང་ན་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཞབས་
འདེགས་ཤིག་འགྲུབ་ཀྱི་རེད། དེ་མིན་སོ་སོའི་གླ་ཕོགས་ཀྱི་དོན་དུ་འཕྲལ་སེལ་གླ་པ་
ལྟ་བུ་བྱས་ནས་ཆུ་ཚོད་ངེས་ཅན་ཞིག་རིང་ལས་ཁུངས་ནང་བསྡད་པ་ལས། ངོ་ཐོག་
སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་སེམས་ཁུར་གང་ཡང་མེད་པ་བྱས་ན་གང་འཚམ་ནས་ཁུངས་
མ་འཁྱོལ་ཆགས་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པའི་བློ་གཡེང་ཡོང་གི་འདུག ངས་སྐྱོན་བརྗོད་
བྱས་པ་མིན་ནའང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རེད། གང་ལྟར་ཚགས་ཚུད་པོ་ཞིག་བྱེད་
དགོས་ཀྱི་འདུག ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

488

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །

གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང་། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །
དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །

ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །
ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྲུབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པའི་ཀླ་ཀློའི་སྡིག་སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་པར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་རྡུལ་ཕྲན་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་གྱ་གྱུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྔ་བདོའི་རྒུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྡོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྔར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང་། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །དགེའོ།། །།

489

༸རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ།

པོད་ཇ་པ།
མཛད་པ་པོ། ༸རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།
སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་བརྒྱད་པ།
དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ། རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།
ས་རཱ་མཐོ་སློབ་ཚེ་དཔག་རྡོ་རྗེ།
དེབ་གཞི་འཆར་འགོད་པ། རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།ས་རཱ་མཐོ་སློབ་ཚེ་དཔག་རྡོ་རྗེ།
ཡིག་འཇུག་དང་ཞུ་དག་པ། རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།ས་རཱ་མཐོ་སློབ་ཚེ་དཔག་རྡོ་རྗེ།
མདུན་ཤོག་འཆར་འགོད་པ། རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།པར་གཞི། ཕྱི་ལོ་ 2014 ལོར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས།པར་ཐེངས། ཕྱི་ལོ་ 2014 ལོར་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཏབ།པར་གྲངས། པར་ཐེངས་དང་པོར་པར་གྲངས། 300 བཏབ། དེབ་ཚད། 7x9.5 ཡིག་གཟུགས། སྨོན་ལམ་བོད་ཡིགདེབ་ཨང་། ISBN 978-93-83091-27-0
ཡིག་ཨང་། 16
དཔར་འགྲེམས། རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་།